UVA. BHSC. LyR_105

389.

2278

UVA. BHSC. IyR_105

UVA. BHSC. IyR_105

Fr. Petrarchæ opus divinum de remediis utriusque fortunæ.

Véase 4.º tomo de Brunet, pag. 567. Ed.s de Rotterdam, 1649 y de Venecia, 1515

UVA. BHSC. IyR_105

Prologus Primi libri.

Um res fortunasq; hominũ cogito/incertos ꝛ subitos rex motus/nihil ferme fragilius mortaliũ vita ꝛ nihil inquietius inuenio/ita cunctis animantibꝫ naturã miro remedĩ genere consuluisse video/ignorãtia quadã sui/nobis solis mẽoriam intellectũ puidentiã diuinas ac p̃claras animi nostri dotes in perniciem ac laborẽ versas. Tam supuacuis em̃ sp/nec inutilibꝫ mõ/sed damnosis atq; pestiferis curis obnoxĩ/ꝛ p̃nti torq̃mur/ꝛ ꝓterito futuroq;/angimur ꝛ nil magis metuere videamur q̃z ne q̃ forte pax miseri fim⁹ tãto studio miserarum causas/ꝛ doloꝝ alimẽta cõquirimus quibꝫ vitam/q̃ si rite ageret felicissima ꝓrsus ac iocundissima res erat miserandũ ac triste negotiũ efficimus. cuius iniciũ cecitas ꝛ oblivio possidet/ꝓgressum labor/dolor exitũ/error oĩa. Qõ ita esse q̃squis vite sue cursum acrio iuditio; remetiens intelliget/quẽ q̃tum queso q̃z tranquillũ quẽ non laboriosum magis atq; anxiũ diem egimus. Quid vnq̃m tam securũ aut tam letũ mane vidimus/vt non añ crepusculũ solicitudo merorq; surripueret. cuius mali ꝛ si ipsis in rebꝫ mĩta insit occasio nisi tamẽ nos fallat amor nostri causa maior siue vt ingenue fateamur culpa oĩs in nobis est. Vt vero sileam reliq̃ quibꝫ vndiq; trudimur qõ illud est bellũ q̃mq; ꝓpetuũ qõ cũ fortũa gerim⁹/cui⁹ nos facere poterat virtus sola victores/nos ab illa volentes scientesq; discedim⁹. Si igit imbecilles exarmati non eq̃ morte cum implacabili hoste ꝓgredimur/q̃s illa vicissim seu leue aliquid attollit/ac deicit ꝛ in girũ rotat ac de nobis ludit/vinci tollerabilius foret nũc ludibrio etiã habemur. Id vero quid aliud q̃m leuitas ac mollicies nr̃a fecit/idonei visi sum⁹ q̃ pile in morẽ h[illegible]lluc tam facile iactaremur/aĩalia cui breuissimi solici[illegible]dinis infinite quibꝫ inscĩs/cui pupim littori/cui aĩ ñ ꝓsilio applicemus/p ꝓsilio a 1

De comission del S.r Inq.or Genl. &
expunge este libro conforme al Expurg.o
de 1705

UVA. BHSC. LyR_105

interim sit pendere ac preter pñs malum ⁊ a tergo quod doleat ⁊ añ oculos sp̄ habere qđ terreat/qđ p̄ter hominē animantiū nulli accidit quib⁹ pñtia euasisse plenissimaꝫ securitatem tribuit nobis ob ingeniū ⁊ acumē animi sp̄ quasi cum crebro tricipiti hoste luctanduꝫ est vt ratione caruisse ꝓpe melius in nosmeip̄os etherea nature prestā/tioris arma v̄tentib⁹. Huic malo obstare subdifficile est vetustate iam ⁊ ꝯsuetudine radicato/enitendū tñ inquā rem p̄ter generosi animi conatū cui nihil est arduū nihil inexpugnabile ⁊ sapientū hōim crebra colloq̄a/ q̄muis id genus iam rarescat ⁊ multos maxime iugis lectio ac ꝑuigil scriptorūq̄ nobiliū monumenta ꝓfuerint mō salu/brib⁹ monitis ꝯsensus animi non desit/quē vnū in terrꝫ sani consilij viuū fontē asseuerare non verear. Quāobrē si vel plebeis scriptorib⁹ ꝓ affectū nudo Gratiā aliqñ habitam scimus siue ꝓ eo ꝙ iter aperuisse seq̄ntib⁹ nouerāt q̄nta oro te gr̄a claris ac ꝓbatis scriptorib⁹ est hñda/qui multis añ nos seculis in terrā versi diuinis ingenijs in/stitutisq̄ sāctissimis nobiscū viuūt/cohabitāt colloquū tur/interq̄ ꝑpetuos animoꝝ fluctus ceu totidē lucida si dera ⁊ firmamento veritatis affixa ceu totidē suaues ac felices aure totidē industres/ac expti naute ⁊ portū nob̄ q̄etis ostendūt ⁊ eo voluntatū nr̄aꝝ lēta carbasa promo uent/⁊ fluitātis aīe gubernaculū regunt ꝙ tantis ꝓcellis agitata consilia tandē sistat ac tꝑet Hec est em̄ vera ph̄ia non q̄ fallacib⁹ alis atollit̄ ⁊ sterilīū disputationū vētosa iactātia ꝑ inane circūuoluit̄ sꝫ q̄ certis ⁊ modestꝫ gradib⁹ ꝯpendio ad salutē ꝑgit In h̄ te studiū hortari amicū for te/sed ꝓfecto necessariū non est. Natura te varie lectōis multiplicis q̄ noticie auidū fecerat/fortuna q̄ vt aiūt ma xime reꝝ ꝑtis impium tenet turbido q̄daꝫ ac ꝓfundo ne gotioꝝ ⁊ curaꝝ pelago iactandū dedit/ceteꝝ nō vt legen di ociū sic noscendi desideriū eripuit q̄ min⁹ sp̄ lr̄atoꝝ ho minū delectat⁹ amicitia ⁊ ꝯuictu ⁊ occupatissimis dieb⁹ otiosas horas q̄tiēs licuit furat⁹ cottidie instructior cot/tidie reꝝ mēorabiliū doctior fieri velles vbi illa q̄ nulli ce

UVA. BHSC. IyR_105

dis mēoria/sepe te ꝓ libris vti solitū ipse tibi sum testis:
Inqđ si ab ineunte etate ꝓnus eras eo nūc putandus es
ꝓnior q̄ serotin⁹ matutino viatore feruētior atz aīo saltē
ꝓmptior esse solet qñq̄dem hec vulgaris est q̄rela iter cre
scere diesqz decrescere qđ vtiqz nobis in h̄ vite tramite ac
cidit ad vespam ꝓpinq̄ntib⁹ ⁊ vie multū supesse cernētib⁹
Nō mihi igit̄ es hortādus vt facias qđ sp̄ auidissime fe/
cisti admonuisse suffecerit vt intēdas aim̄ ne q̄ tibi hinc
humanaꝝ reꝝ cura dimoueat q̄ plerosqz mortaliū post
egregios labores in ipsa ꝯsumatione maximoꝝ operum
auertit h̄ adiecto vt qz sil̄ oīa vel legere vl̄ audire ⁊ memi
nisse non potes vtilissimis quidē ⁊ qm̄ breuitas est ami
ca mēorie breuissimis q̄z te fultias non ꝙ ego suadeam
oposiora illa ⁊ maiora sapientie cōsulta negligere quib⁹
te in ordinario vt ita dicā fortune crrtamine tuare sed vt
his interim breuib⁹ ac p̄scisis sentētijs quasi q̄busdā ex/
peditis atz ꝯtinuis armis contra oēs insultus oēm q̄ re/
pentinū impetum. Hinc illinc iugiter sis instructus du
plex em̄ nobis est duellū cū fortuna ⁊ vtrobiqz q̄dammō
p̄ma discrimen cuius non nisi ꝑtē vnicā vulgus nouit/
eam scz q̄ vocat̄ aduersitas ph̄i ⁊ si vtrāqz nouerint hanc
tamen ip̄am difficiliorē arbitrant̄ itaqz notū illud aresto
telis in eth̄. suo iure diffinentis difficilius esse tristia su/
stinere q̄z a delectabilib⁹ abstinere. Quē secut⁹ seneca ad
lucillū scribens maius est inquit difficilia ꝑstringere q̄z
leta moderari. Quid dicā ausim ne tātos iter viros hisce
re duꝝ q̄dē ⁊ tēeritatis ꝑata suspitō nouo hōi vetusta tā/
gēti Hic auc̄tate igit̄ hic mat̄itate ꝑmoueor sz alteri⁹ ma
gni cuiusdā ⁊ antiq̄ viri succurrit auctoritas neqz em̄ ipe
trari p̄t q̄n q̄le q̄tq̄z videat̄ ⁊ tl̄ez q̄sqz đ illo opionez hēat:
Marci bruti v̄ba sūt scribēt̄ ad atticū q̄b⁹ vix aliq̄d veri⁹
dici reor q̄d eñi đ re q̄libet iudicare possuz nisi qđ sentio
nisi forte ꝯpellar vt iuditio iudicē aliēo ꝙ q̄ fac̄ iā nō ip̄e
iudicat sz iudicata ꝯmēorat Ego itaqz reuerēter tantorū
hōim/oim̄qz sic sentiētiū iudicia p̄ter vect⁹ si de ꝓprio loq̄
velim Scio q̄dem varie v̄tutib⁹ disputatum neqz semꝑ
difficilioribꝫ p̄ncipatū dari neqz fortuitu vltimum inter

UVA. BHSC. IyR_105

virtutes locũ obtinuisse modestiã siue eam tpantiam di/
ci maius q̃ntũ tamẽ ad id de q̃ agit̃ attinet/difficili⁹ ꝓspe
fortune regimẽ extimo q̃ꝫ aduerse/aliq̃ntoqꝫ fateor apd̃
me formidulosior/ꝛ qd̃ ꝯstat insidiosior est fortuna blã/
da q̃m minax. Qd̃ vt sic opiner/non me scribentiũ fama
non verboꝝ laquei nodiqꝫ sophismatũ sꝫ reꝝ expimẽta
viteqꝫ hui⁹ adigũt exempla/ꝛ magnũ difficultatis argu/
mentum raritas. Nã qui damna q̃ paupiem qui exiliũ
qui carcerem q̃ supplitiũ qui mortẽ ꝛ pei ores morte gra/
ues morbos eq̃ aio tulerint multos vidi Qui diuitias q̃
honores qui potentiã nullũ Ita sepe nũero me spectãte
ꝯtra om̃eꝫ aduerse fortune violentiã inuictus/ludo faci
li ꝓspior strauit humaniqꝫ robur animi ꝙ mine non fre
gerant inflexere blandicie Nescio em̃ quõ mox vt mitior
cepit esse fortuna incipit mens emolita tumidior fieri/ꝛ
sue sortis obliuionẽ adiũcta ꝓsperitate concipe Neqꝫ de
nihilo dictũ est/iamqꝫ apd̃ hõies nr̃os in ꝓuerbiũ venit
magni laboris esse ferre ꝓspitatem Neqꝫ a casu Flactus
ait Bene ferre magnã disce fortunã. Difficilẽ nempe cẽ/
sebat artem q̃ nisi studio adhibito nasceret̃ Ceteꝝ sene/
ca ipse fortune ꝑtẽ illã q̃ sibi difficilior visa erat ꝛ est haut
dubie p̃ma fronte regredior breui admõ ſmone ꝑstrinx/
erat Is libellus passim in manib⁹ est vulgi. Cui ego nil
addere nil detrahere meditor/qd̃ ꝛ magno ingenio ꝯfla
tũ op⁹ nr̃aꝫ dedignat̃ limã ꝛ mihi meis reb⁹ intẽto nec co
mere aliẽa nec carpe ẽ ai⁹ Sꝫ qñi virt⁹ ꝛ veritas publice
neqꝫ studiũ ãtiq̃tatꝭ obeẽ dꝫ posteritatis idustrie cui exci
tãde atꝫ iuuande noscit̃ institutũ/de h̃ ip̃o loq̃ tecũ aliq̃d
ꝙ ille tũc gallioni suo p̃stitit/id azoni meo nũc q̃ntũ h̃ de
fesso iã ꝛ occupato sꝑ ingẽio dabit̃ p̃stare ꝓpositũ mihi ẽ
insup ꝛ ꝑtẽ alterã ab illo/seu obliuiõe seu iuditio p̃termi
ssam attingere vterqꝫ ãt sciẽs pauca ꝓmiscui nõ fortune
cuiuspiã sꝫ virtutis aut vicij excelientie aut defectus Qd̃
ꝛ si extra propositu/ipsa quidem effectu tum haut dissi/
mili ꝛ letos quoqꝫ ꝛ mestosqꝫ animos factura videren/
tur quibus in rebus q̃ me gesserim ingenio tu censebis/

UVA. BHSC. IyR_105

occupationē memor ac tpis/qui paucissimis diebꝫ cep-
tum pfectūq; opus admirans videris. Ego solius fidei
iudex sum Studui hercle/nō vt vnūqđq; mihi specio-
sius sed vt tibi atq; alijs si tñ a lius quisq; h̄ attigerit vti
lius visum est cōquirere deniq; sin is meus is q̄ sp in h̄
genere studioꝝ fuit non tam scribētis laus q̄ legētis vti
litas si qua ex me pcipi aut sperari possunt. Ad id maxi-
me respexi ne armariū euoluere ad oēm hostis suspitōez
ac strepitū sit necesse q̄n mali omnis ⁊ nocētis boni atz
vtriusq; fortune remediū breue/sed amica confectū ma-
nu quasi duplicis morbi/vtinā nō in efficax antidotum
in exigua pixide om̄ibꝫ locis atz tpibus ad manū vt aiūt
⁊ impmptu habeas Nā vt dixi vtraq; fortune facies me
tuenda/verūtamen vtraq; tolleranda est. Et hec q̄dem
freno indiget/illa solatio Hic animi elatio reprimenda
illic refouenda ac subleuāda fatigatio Hanc ergo varie
tatem cogitante mihi nō mō tum de hoc vellem aliquid
scribere vt occurrebas dignus eo munere quo vterq; ve
strum cōiter vteret. vt ait cicero/sed etiam tu me solus vt
scriberē excitabas non q̄dem verbo/vt qui ceptoꝝ mihi
conscius sis tantoꝝ/sed rebus ip̄is ⁊ vtrāq; ptem habū-
dante materia Multos ineculeo fortune habitos mul-
tos in delicijs scim⁹/multos in magno impetu rotatos/
nec scandentiū desunt exempla nec ruentiū nec sum ne-
scius quosdam ex altiori fastigio plapsos Quot romani
impatores q̄t externi reges vel hostiū vl' suoꝝ manibus
e summo solio detracti vitam sil' ⁊ impiū pdidere. At ne
omnia a vetustate mutuē ⁊ exules nuper ⁊ captiuos ⁊ in
acie cesos ⁊ domi capite trūcatos/qđq; duxissimū l'rela
tu est ⁊ laqueo euectos fedeq; lamatos reges noui⁹ Ti-
bi cui cor regum natura dederat nec dedit regnū fortuna
nec abstulit At quem in ceteris illa tam varie egerit vix
qđ sciētia etas nostra inueniet Jam in primis valitudi-
ne psperrima ⁊ corpis viribꝫ dudū fretus vsq; ad stupo-
rem oim̄ q̄ te norāt/inter non multos annos tibi despe-
ratus a medicis ter vitā ac salutē tuā in solo a iij

UVA. BHSC. IyR_105

medici celestis auxilio posuisti sic ab illo tandē sanitati reddit⁹ vt penitus tuū illud pristinū robur a miseris nō inferiori miraculo dexteritatis eximie atz insolite grauitatis vt q̄ olim pene aeripes furis. Nūc adcliuis aut seruoꝝ manib⁹ eq̄ tergo imposit⁹/aut humeris nixus lenis terrā passib⁹ meciaris Patria tua vno ꝓpe tpe te dñm vidit atz exulē ita tñ vt nihil exilio obscurior viderere Nulli fere nr̄oꝝ hominū par principū fauor nulli par fuit iniuria aut cū paulo añ certatim in amicitiā tuaz niterent̄ idē ipi de nulla alia re ꝯcordes in tuū mox exiciū q̄si cōicato cōsilio ꝯspirarēt ⁊ ꝑs q̄dem tuū caput insidijs peteret/auro pri⁹ ac gēmis largifluisqz muneribꝫ tot pannos ꝓpicie ac fauentis fortune ⁊ q̄ his oīb⁹ grauior iactura est amicis atz cliētib⁹ vniuersa qz familia/duris q̄dē sz diuersis tormentoꝝ ac morciū generib⁹ spoliatū Parsqz clemētior fuit illud ingēs p r̄imoiū/terras hōies/domos opida/inuaderz vt q̄ mō te viderāt mox e sūmis opib⁹ ad inopiā redactū/ceu aliqd̄ fortūe ꝓdigiū mirarent̄. Amicorū vt dixi ꝑs ꝑit. in suꝑstitib⁹ ꝑit fides. fugitqz qd̄ assolet cū ꝓsꝑitate fauor hominū/vt dubitare posses/atz amicorū p̄us ac fidei f leres interitū Accessit in medio reꝝ estu egritudo pene vltia/⁊ tam morti ꝓxima/vt quez viuere āpli⁹ nō posse ꝑsuasū esset extinctū fama vulgaret. Et h̄ morib⁹/hec pauꝑtas h̄ laboꝝ cumul⁹ pulsum p̄ria ꝓculdubio in aliēis terre larib⁹ bello circūtonāte ac semi obsessum opp̄sserāt/ne qd̄ oīno interim tibi cū amicos/Si q̄s aut v̄tus fecerat aut fortuna dimiserat seu colloquij seu lr̄aꝝ possit esse ꝯmerciū Nihil oīm̄ p̄ter carcerē defuit ac mortē q̄ꝫuis nec carcere defuit dū fidissima ꝯiunx ⁊ ꝑs tuoꝝ visceꝝ nati oēs natiqz ab hostib⁹ capti eēnt nullo ꝓrsus tibi relicto solatio tāte ꝓlis nec mors q̄dez dū ⁊ tu secū assidue luctareris/⁊ vn⁹ ex filijs iā tūc tenerā ⁊ in fontē aīaz in carcere posuisset. Quid multa impletū in te vno vidim⁹ qd̄ de duob⁹ sūmis virs Et mario magnoqz pōpeio legim⁹/qd̄ boni s. ⁊ q̄d mali possz/haut vnq̄ꝫ leta tristib⁹ miscētem/in te tuisqz pignorib⁹ sectū explicui

UVA. BHSC. IyR_105

sse fortũa Cui⁹ olim cũ blãdicias nõ tam insolẽter vt ple
riq; feliciũ/tam vero minas nup atz ĩpetũ tã forti tamq;
inuicto aĩmo tulisti vt vel ob ħ vnũ multis q̃ antea no-
men tuũ oderãt te amãdũ mirandũq; p̃bueris. Habz. n.
hoc ꝓpriũ virt⁹ vt in amorẽ sui bonos erigat in stuporem
malos. Idq; cũ oĩs virt⁹ hẽat/tñ p̃cipue fortitudo/cui⁹
inter fortũe turbines ac tẽbras rex terribiliũ ⁊ tranquilli
tas gratior/⁊ lux ipa ꝯspectior est. Mihi vero nõ solũ ad
antiquũ tui amorẽ qđ impossibile factu rebar multũ no
ue beniuolentie adieceris sz vt alio festinãter calamũ/ad
hec nõ suo tpe scribenda deflexeris vt ⁊ in scriptis meis
anni tui vultũ velut in speculo ꝯtẽpleris/⁊ si q̃d tibi mi-
nus excultũ apparuerit qđ bone fidei displiceat ad hunc
modũ formes atz ita te instituas vt seu solitis seu nouis
artib⁹ q̃ innũerabiles ei sunt tecũ p⁹ hãc fortũa variaue-
rit/nulla te spẽs rex turbet/sz patus ad oĩa. ꝓmpt⁹ ad sin
gula dulcia piter ⁊ amara despicias fidẽtissime ab aduer
so/maorneũ illud exclamãs. Nõ vlla laboꝝ o v̄go noua
mi facies inopina ue surgit. Oĩa pcipi atq; aĩo mecũ añ
pegi. Nec me fallit vt in corpib⁹ hõim sit/in animis mul
tiplici passione affectis. medicamẽta verboꝝ mltis ine-
fficatia visuz iri. Sz nec illđ q̃z me p̃terit vt inuisibiles
animoꝝ morbos sic inuisibilia eẽ remedia. silis opinio
nib⁹ circũuẽti veris sentẽcijs liberãdi sunt vt q̃ audiẽdo
ceciderãt audiẽdo ꝯsurgãt. Ad ħ q̃ qđ habuit egẽti libẽs
obtulit ãico q̃tulũcũq; ẽ plẽo amicitie functꝰ ẽ munere.
Aĩm. n. spectat ãicitia nõ rẽ q̃ pua lz magnũ amoris iudi
ciũ eẽ p̃nt. Ego q̃dẽ vt magnificũ qđq; tibi opto sit. q̃d
apci⁹ ħ tpe largiar. nõ hẽo qđ si valiđ senseris ipa q̃ p̃ciũ
reb⁹ fac̃ vtilitas ꝯmẽdabit sui in valiđ excusabit ãor nr̃i.
Sic ãt ad legẽdũ vẽies q̃ q̃tuor ille fãosiores ⁊ ꝯsangui
nee passiones aĩ spes seu cupiditas. gaudiũ met⁹ ⁊ dolor
q̃s due sorores eq̃s ptib⁹ ꝓsperitas ⁊ aduersitas pepere
hinc illic hũano aĩo insultẽt q̃ v̄o arti p̃sidz rõ/oĩb⁹ vua
rñdeat clipeoq; ⁊ galea suisq; artib⁹ ⁊ ꝓpria vi sed celesti
magnis auxilio circũfrementiũ hosteum tela discutiat.

UVA. BHSC. IyR_105

Et mihi de tuo ingenio spes est vt vnde victoria stet facile iudices. Non te diucius traham/sed vt ꝓpositū meū nosces/iudex opis epl'a p̄mittenda erat quā si asscribendam duxeris vtrūq; metiens/videto ne longior p̄fatio libellum breuē non aliter quā p̄graue caput exiguū corp⁹ p̄mat. Nihil est em̄ sine mēsura ⁊ p̄ciū ꝓporcōe formosū.

Explicit Prologus.

Incipit liber primus

Francisci petrarche de Remedijs vtriusq; fortune

De etate florida ⁊ spe vite longioris Ca. Primū

Tas florida est multū supest vite R En prima mortaliū vana spes q̄ mlta hominū milia/⁊ fefellit ⁊ fallit G florida est etas. R Inane gaudiū ⁊ breue flos ille dū loquimur arescit. G Etas integra est R Quis integrū vocet cui ⁊ mltū d̄esse cōstat ⁊ quantulū sit qd̄ restat incertū est G At q̄ lex est certa viuendi R Quis hāc legē tulit aut qd̄ istud temp⁹ legittimū est vite. Iniquissima vero lex est q̄ nō omnib⁹ vna est ymo tam varia vt nihil incertius in hominū vita quā ip̄e modus vite sit G Est tñ ⁊ modus aliq̄s ⁊ vite meta q̄ꝫ sapientes statuerūt viri. R Metam vite statuere nō q̄ accipit sed q̄ dat illā deus potest intelligo autē septuagesimū aut si natura potentior octuagesimū aut nonagesimū cogitatis annū atꝫ ibi metā figitis quo ꝓfectus maneat labor Nisi forte longi⁹ spem ꝓmouit q̄ ait. Numer⁹ dieꝝ hominū vbi multū centū anni/q̄quā rari veniāt videm⁹ sed vt sit omniū qd̄ paucoꝝ est/quantulum tamē nūc etiā id est G Multū sane/est.n.iuuenū vita securior ⁊ a senectute remotior ⁊ a morte R falleris ⁊ si nil tutū hominū tamē ꝑiculosior vite ꝑs q̄ꝫ securitas nimia reddit incautam Nil est alteri vicinius q̄ꝫ mors vite/cū distātissime videntur contigua sunt/sꝑ illa

UVA. BHSC. IyR_105

V

p̄labitur/sp̄ hec instat quocūq; fugeris p̄sto est ⁊ ceruici-
bus imminet G Iuuentus nūc saltem pñs est. ⁊ sene-
ctus absens est R Nil mobilius iuuenta nil insidiosi-
us senectute/illa nō stat mulcendoq; fugiens abit/ista p̄
tenebras atq; silentiū pedetētim subiēs impuidos facit
⁊ dū longinqua fingit̄ in foribus est G Etas in ascen
su est. R Insidiosissime rei fidis/ascensus iste descē-
sus est. vita breuis/tp̄s instabile furtim nullo pedñ stre-
pitu inter somnos ⁊ iocos effluit. Et o si hec tp̄m celeri-
tas viteq; breuitas vt in fine sic in principio nota esset/
nūc intrantib; infinitū quoddā exeūtibus nihil/⁊ quot
secula videbant̄ vix totidē sunt momenta. Sic tamē de-
mū fraus noscitur dū vitare neq̄t. Unde est qd̄ sepe fru-
stra huic ꝯsulitur etati. incredula sil̄ ⁊ inexp̄ta est. ⁊ ꝯtem
plaris alieni consilij. inops sui/itaq; iuueniles errores
licet innūerabiles/⁊ immensos/his ip̄is tñ occultos ⁊ in
cognitos quoꝝ sunt nil melius q̄ꝫ senectus detegit ⁊ di-
ssimilantiū cōicantiūq; lumībus ingerit. Nec prius qd̄
esse debuistis aduertitis quā qd̄ esse noluistis effecti est;
fieriq; iam aliud nō potestis/qd̄ si q̄s in tp̄e aut p̄ semet-
ipsum intelligere posset. aut docēti credere. ille mihi vn⁹
ex milib; p̄clar⁹ ⁊ ac felix surgeret/ adolescēs/nec tā mlt̄is
anfractibus ageret vitā cui⁹ vnica tuta ⁊ recta p̄ virtutē
via est G Etas indecrepita est R Quomō inde
crepita ē q̄ ex quo esse cepit assidue carpit̄ ⁊ minutissime
porciūcul̄ dū dat̄ eripit̄. Siq̄dē motu p̄petuo celū rotat̄
moīnta horas. hore diē rapiūt Is aliū diē tradit. isq; ali
um ⁊ nūq̄ꝫ quies/sic menses p̄tereunt sic āni/sicq; it etas
⁊ currit ⁊ p̄perat ⁊ vt Cicero ait volat/qd̄q; vt ait Maro
celeres neq; ꝯmouet alas Ita ceu naui iter agētib; nec
senscientib; q̄ vehimur sepe nec cogitantib; finis adest
G Etas incipiens ab extremo p̄cul est R Intra
breuis vite spaciū nihil est p̄cul. G At nulla p̄s a fine
distantior q̄ꝫ principiū R Nulla q̄dem s; tūc rctē dice-
retur qñ oēs eq̄s spacijs viuerēt nūc plurib; vijs Et sepi
us prima etas in mortē incidit/quo fit vt plerūq; vicini

UVA. BHSC. IyR_105

or sit extremo q̃ remotior videbat̃ G Certe florentissima est etas. R Et si ad hoc pauci aĩaduertunt tamẽ ex quo loq̃ cepim⁹ mutatio aliq̃lis incessit/ ⁊ mõ ꝑ singulos silbaꝝ tract⁹ vite aliq̃d excidit aliq̃d de caduco etatis flore subtrahit̃ Quid ãt queso pl⁹ habz h̃ mollis ⁊ nitid⁹ adolescẽs q̃ ille dur⁹ ⁊ squamosus senex p̃ter hũc quẽ loq̃mur etatis breuẽ s. ⁊ caducũ Imo assidue cadentẽ florem vbi q̃d tam dulce tam iocundũ/ nõ intelligo cũ sciat dicto citius se futuꝝ qd̃ ille nũc est l'si nescit insaniat. nisi forte ex duob⁹ capitali sil' supplitio addictis. Ille felicior est habẽdus q̃ nouissim⁹ iussus est dare colla securib⁹ q̃ mihi quodãmõ ipa dilatiõe miserior videat̃ quãq̃ nõ est par hoꝝ ꝯdictio ⁊ illorũ/ huic em̃ interuenire aliquid p̃t/ vñ college suppliciũ euadat. ⁊ viuat iuuenẽ senio eripere sola mors p̃t Ad summã ꝑuo tꝑis in spatio nõ stat magna felicitas/ ⁊ in gentib⁹ animis breue nihil optabile est Expgiscimini ꝯsopiti tp̃s est caligãtesq; ocl'os aperite Assuescite iam tandẽ eterna cogitare ⁊ amare ⁊ optare sil' ãt ꝑitura ꝯtempnere Cõdiscite ab his spõte discedere q̃ vobiscũ diu esse nõ pñt ⁊ aĩo illa relinq̃re añq̃ relinq̃mini G Etas est stabilis virensq;. R Menciunt̃ q̃ nescio q̃ etatẽ stabilẽ dicũt Nil volubili⁹ tꝑe. tempus vero vehiculũ est etatũ oim̃/ hoc stabile fingit; o vanitas nihil est stabile. nunc maxime raperis.

De Forma corꝑis eximia.

Orma corꝑis eximia est. R Ca. Scdm: Nihilo firmior est illa qm̃ tp̃s cũ eo veniẽs cum eodẽ fugit. Siste si potes temp⁹ poterit forsan ⁊ forma ꝯsistere. G Forma corꝑis egregia est R Fragili niteris fundamẽto/ corp⁹ ipm vmbre in morẽ p̃terit tu momẽta neũ corꝑis accidẽs tibi mansurũ spõdes. ruere queũt accidẽtia stante subiecto neq̃unt illo ruẽte non ruere. Atqui cũctis ex q̃litatib⁹ q̃ mortali cũ corꝑe fugiũt nulla velocior q̃ forma q̃ mox vt amenũ flosculũ ostenderit ipa inter oculos miranciñ atz laudantiũ euanescit breuis hunc pruina ꝑusserit leuis hũc aura decussit subi

UVA. BHSC. IyR_105

to vl' inimice man⁹ vngue decerpit' vel pretereūtis mor-
bi calce deprimit' deniq3 gloriare ⁊ exulta vt libet Venit
certe magnis passib⁹ q̄ te velo tenui latēter detegat q̄nta
ess3 forma viui hōis mors ostendit/nec mors sola, sed se-
nectus ⁊ paucorū spaciū annorū imo vl' vni⁹ lucis repen
tina febricula. postremo vt nihil externū incidit per se se
stando durandoq3 ꝯsumit' ⁊ in nihilū redit nec tantum
gaudij veniens tulit quantū fugiēs fert dolorem hoc in
fallor exptus erat aliqn̄ formosus ille roman⁹ princeps
q̄ amico scribens. sciens inq̄t nec graci⁹ q̄tq̄ decore. nec
breuius. Etiam si durabile ꝓpriūq3 nature esset nō intel
ligo quid tantope expetendū habeat. Iste nō solid⁹ nec
in ipo hōie nisi supficieten⁹ fulgens decor/ multaq3 fe-
da contegens ⁊ horrenda leuissimo cutis obtentu sensib⁹
blaudiens ⁊ illudēs. Veris igit' ⁊ mansuris bonis delecta
ri conuenit non falsis ac labentib⁹. G Forma corpo
ris elegantissima est R habens velū oculis. laqueū
pedib⁹. alis fiscū. haut facile si vera discernere si virtutē
sequi poteris seu in altū volare animo multos ad hōesta
ꝑgentes forma detinuit detorsitq3 ꝯtrariā in ꝑtem. G
Forma corꝑis mira est R bene ais mira Nam q̄d hac
vanitate mirabili⁹ qd̄ delectabilib⁹ abstinēt formosi iu-
uenes quis suscipiunt labores. Quanta sibi inferunt su
plicia vt formosiores non sint quidem sed appareant
vnius forme studio ⁊ valitudinis ⁊ voluptatis īmemo
res quantum vero inter comodum tempus effunditur.
Quod interim quot vtilia quot postremo necessaria ne
gliguntur. Tuum igitur breue caducumq3 bonum ⁊ in-
ane gaudium sine inuidia tibi habeto habes hostem tu
um domi quodq3 est peius delectabilem ac blandum
habes raptorem quietis ac temporis perpetuumq3 tor-
torē habes/ ⁊ materiā laboris vberrimā discriminū cau-
sas/ fomēta libidinū nec minorē querēdi odij q̄ amoris
aditum fies mulieribus forsan amabilis odiosus viris
aut certe suspectus. nulla res mag3 q̄ forma corꝑea ꝯiu-
galis zel⁹ attendit' nulla. n. res ardēti⁹ appetit' q̄ forma.

UVA. BHSC. IyR_105

Nulla animū mouere potentior atq; ideo nulla suspectō
H forma corpis magna est R Solet hec stultos ado
lescentes quo non expedit vrgere dū bono suo vt libitū
sit licitū frui putāt neq; q̄d deceat attendūt que sepe iam
multis acerbi actur pis interit⁹ cā fuit H forma cor
poris rara est. R At breuissimū tps erit qñ oris ha
bitus hic colorq; mutat cadit flaua cesaries reliquie al
bescunt teneras genas z serenā frontē squalentes arabūt
ruge/letas oculoz faces/lucida sidera mesta teget nubes
leue dentiū/ebur ac candidū. staber siccus abducet atq;
atteret/vt non colore tantū/sed tenore alio sint/recta cer
uix ac agiles humeri curuescent guttur leue crispabitur/
aridas man⁹ z curuos pedes suspiceris tuos nō fuisse.
Quid multa veniet dies quo in speculo te non agnosces
z hec oia que abesse multū extimas/neq; impulsis mon
stris attonitus nō p̄dictū dicas/tunc te pcius miraberis
transformatū H forma interim clara est R Quid h
dicam breuius quā illud apulei mandauerenť/ expecta
paulisp z nō erit H forma corpis bacten⁹ excellēs est
R Quā mallē formā animi excellentē/ est em̄ z sua ani
me pulchritudo multo sanior certiorq; quā corpi z ipsa
quoq; suis legib⁹ decore ordinis atq; apta suaq; pciū di
sponere subsistens/illā optare illi opam impēdere dignū
erat/quā nec dies longa deterreret/nec morbus extingue
ret nec mors ipa H Certe nūc saltē insolita forma est
R In hac vt in alijs multis optanda mediocritas/sin
hac tibi forma placueris/nec nisi qua decet alijs placere
curaueris vsusq; fueris caste sobrie modeste non exigue
tue laudis accessio futura est. H p̄clara facies animū
honestat. R imo exprobrat z sepius in piculū trahit
quid attinet gloriari eo/qō neq; tuū sit neq; diuici⁹ serua
re possis quod habuisse nulli/piecisse multis glorioſum
fuit/mitto alios spurmā nō natalis forma nobilitat sed
attersita deformitas H Ut virtus animi corpis for
me iuncta sit studio R Si id efficis tum demū vero
mihi tunc vndiq; formosus fueris/formaq; clarior vide

UVA. BHSC. IyR_105

bitur virtus gratior q̃uis eũ errare sibi iussum esse q̃ ait gratior est pulchro veniens e corpe virtus scribit seneca mihi tñ iure rep̃hensus videret̃ si dixissz maior aut pfecti or aut altior/nũc qr dicẽdo gratior nõ rẽ ip̃az sz spectantiũ iuditia respicit nõ mihi visus est errare v̄gili⁹ q̃ h̄ ait ⁊ ad sũmã vt nihil in se solidũ hz forme gr̃a nihil optabile sit si vltro aduenerit v̄tuti addita neqz vtriusqz de p̃tio error sit/hãc illi⁹ ornamentũ dici patior nõ inamenũ visui breue tñ ac fragile solam vero põdus anime dixerim atqz infaustũ tristis insigne ludibrij.

De Ualitudine prospera. Ca.iij.

Alitudo ꝓspa est. R Quid de forma nũc dixim⁹ repetitũ puta. G Ualitudo corpis firma est R En senect⁹ ab aduerso mille morbor̃ armata gñib⁹ ɔtra valitudinẽ interea voluptas militat familiare certamen. G Ualitudo corpis leta est. R Inconsulta iocũditas q̃qz negligẽtes ⁊ incautos facere soleat possessores suos/ ⁊ sepe morbos accessere q̃s valitudini ꝓprie diffidentis intẽtio declinasset G Ualitudo corpis bõa est R Bñ vtere alioq̃n leue bonũ q̃n ⁊ graue malũ si vt solita est culpe cuiuspiã cã sit Mltis piculosa ⁊ pestilẽs sanitas fuit q̃ tuci⁹ eg̃tassent. G Ualitudo corpis optima est. R Res pgrata multũqz q̃ vtil̃ seu corpe q̃d agẽdũ seu aĩo est Sz vt q̃rũdã radicib⁹ herbar̃mẽ vis veneni q̃dam aliar̃ rer̃ admixtione purgata est salubre poculũ e plurib⁹ fit q̃ ex vno pestifer̃ fuisset sic corpea sanitas ne noxia sint hñti nõ aliter q̃z adiũcta animi ꝓspa valitudie tpanda ẽ Nusq̃z pei⁹ q̃z sano in corpe eger aĩ⁹ habitat

De Ablata egritudine. Ca.iiij.

Onga egritudine liberatus gaudeo. R Gratiorem fateor sanitatẽ redditam q̃z retentam ingratissimi mortales bona vestra vix aliter q̃m pdendo cognoscitis ⁊ perdita ergo vos cruciant ⁊ recupata letificãt. G Grauissima febris me destituit. R Grauissimas

UVA. BHSC. IyR_105

febres medici dicũt q̃ ipsis in ossib⁹ ac medullis estuant quanto ille sunt grauiores que in animo intus latẽt his te maxime liberatum velim. G Egritudo abijt. R Egritudo pñs sepe ꝓfuit dum debilitas corpis viribus anime sanitatẽ pepit/consequenter ḡ ⁊ digressa nocuit ⁊ anime lumẽ imminuit ⁊ corpis auxit insolentiaꝫ q̃muis mala q̃uis pessima egritudo videat optabile malũ tamẽ qd̃ mali remediũ sit maioris. G Tandem egritudo lõ ga finem habet. R O stultissime sic tu mortẽ rez effu gisse ad q̃ curris assidue Nunc ꝓpinqiuor morti es q̃ dũ ille contiguus videbaris inremeabile nobis est iter neq̃ vlla eius in ꝑte subsistit neq̃ diuersoꝝ neq̃ lentior vsq̃ gressus ⁊ somnus ⁊ vigilia ⁊ labor ⁊ requies ⁊ morb⁹ ⁊ sa nitas eq̃ sunt gradus ad mortẽ G Ancipiti egritudine absolutus sum R Creditricẽ habes inhabilẽ dilata di es solutionis est sꝫ nõ cassa rõ hẽs egrotari itez ⁊ mori.

De Viribus Corporis Capl'm.v.

Irium satis imo multum contigit R Que de for ma ac valitudine dicta sunt relege Similiũ similis disciplina est G Multa est virium R Vide ne quid aggrediare viriũ fidutia q̃ imbecillis appareas G Habunde est viriũ R Thaurina gloria G Pluri/ mũ est viriũ R Plustulũ elephanti G Viriũ mens est R Facile crediderim Id qd̃ sup est excessus aut i vi tium vergit aut ip̃m est vitiũ G Nimis est viriũ. R Nimietas hec si ad mediocritatẽ r̃diat bñ erit q̃d si ad de fectũ transeat q̃d si h̃ robur fragilitas insignis excipiat: Crede mihi nulle tante vsq̃ corpm vires q̃ vl' labore in/ modico vl' morbo acri vel cuncta vincente senio Infati/ gabilis ⁊ inuicta vis anime est. G Ingens robur cor/ poris est. R Nemo milone robustior clariores multi. G Vastũ ⁊ p̃ualidum corpus est. R Prestantissima rerum virtus mole corpea non eget inanis habitans G Nihil vis virib⁹ difficile R Imo impossibilia ꝑ multa atq̃ illud in primis vt qd̃ in corpe spem posuit in altum scandat. G Iam supra hominem vires sunt. R In

UVA. BHSC. IyR_105

hac re qui superior cunctis hominibꝫ euaserit/multis tũ animantibꝫ inferior erit. G Nihil his viribꝫ metuendum. R Imo nunc maxime In magnã em̃ viriũ fiduciam magnis viribꝫ accingit̃ fortuna ⁊ interduꝫ ex equo congredi indignans vt ostendat q̃ꝫ fragile animal est hõdum sibi etiaꝫ fortissimus videtur giganteas vires leue p̃lio conuicit herculem ab hõibꝫ inuictũ vis latentis mali vicit Milonẽ ip̃m cunctis celebratũ ⁊ cognitum palestris arbor vna detinuit lacerandũqꝫ feris obtulit sic robur illud eximiũ corpis sine exemplo fisse quercus robori nup inuentũ est/tu viribꝫ tuis fidis. G Vires inmense suppetũt. R Omne inmensum laborat mole sui. G Vires in augmento sunt. R Natura ferme reꝝ omniũ hec est vt cum ad summũ ꝑuenerint descendãt idqꝫ non equo gressu accensus em̃ lentior descensus p̃ceps hec q̃qꝫ vires cum crescerere desierint non ꝯsistent Et p̃mo quid clauculum post aptius tandem ruent Omnis res mortalium p̃ter aim̃ solum eq̃ sugiunt sed eq̃ omniũ fuge vestigia apparent nisi forte minus eunt animalia q̃ vel tenebrũ vel tacito repũt nisu vl' qm̃ id q̃ꝫ traditur itineris iuditiũ caudis p̃mũt G Corpis mei viribꝫ glorior. R Quid faceres tuis cogita mõ quantaꝝ ip̃e sis viriũ/iste enim non tue sunt sed hospicij imo carceris tui vires vanum est autẽ cũ ip̃e sis fragilis forti habitaculo melius dicam forti aduersario gloriari G Viribꝫ meis letor. R Quid hic dicam nisi poeticũ illud Non longũ letabere in q̃ leticie locũ venient querele Meministis vt is ipse tam validus quem bis modo memoraui de suis viribus in senectute queritur.

De Velocitate Corporea. Ca. vi.

Ed modo ꝑnicitas multa est. R Refert quo naꝫ cursus intenditur multos sua velocitas in exilium tulit. G Pernicitas mira est. R Currrite mortales vt libet celi velocitas vos precurrit

UVA. BHSC. IyR_105

ꝛ ad senium ꝛ ad mortem vos implicat illum vobis cursum eripiet motura illa. ℌ Pernicitas summa est. ℟ Illuc perat vbi tarditas multa erit ℌ Pernicitas sūma est. ℟ Sit q̄nta libet vbi se exerceat non bēbit siḋem puncti vicē terra omnis obtinuit ℌ Pernicitas inaudita est. ℟ Eo tendit vbi desinat. ℌ Pernicitas inextimabilis est. ℟ Hec ingenui laus est animi cui maria ꝛ celū ꝛ eternitas ꝛ nature spatia p̄cessusq; ꝛ archana rer̄ oiū patent. Corpus pūcti momenticq; ambitu circūscriptū q̄ sua pnicitas latura atq; vbi depositura est Nonne eū vt latissime pateat ℌ spatiū seu tpm seu locorum nihilomin⁹ q̄cunq; se fl exerit ad sepulchrū curzit Ille saltem angustie sine vllis aut astrologicis p̄iecturis aut geometricis demonstrationib⁹ note sunt ita eo curzitur vbi pfecto nō curzit. ℌ Incredibilis mō mihi pernicitas est. ℟ Cū oēs hōies excesseris lepusculū non equabis. ℌ Pernicitas stupenda est. ℟ Hec pleroscq; pendentib⁹ ꝛ pruptis locis p̄mittata plāo calle deſtituit q̄sdam p̄ pugnacula curziū pantenas nauiū p̄ cōfragia montiū innocue volitantes post leui pedis offendiculo. In via publica plapsos extinctosq; nouit etas nostra Anceps est ꝛ traq; naturā insueta grauiū corpm hec leuitas volucrēq; hōiem non diu factura. Nā ꝛ si in offensa p̄cesserit fessa tñ cito desinet ꝛ breue robur hōis breuiorq; pnicitas ℌ Valde nūc agilis sum. ℟ Et asellus agilis Juuēta ꝛ senio piger quo spatio leuitas ingraueſcit. Prima etas stimulos habet frenos vltima q̄quit es non eris diu. Et si esse cupis cura vt sis bonus senium virtus sola non metuit.

De Jngenio. Ca. vij.

Jngenium est velox. ℟ Ad virtutes āt alioq̄n quo velotius eo p̄pius ruine. ℌ Jngenium expeditum est. ℟ Si ꝛ bonis artib⁹ applicabile p̄tiosa animi suppellex si minus onerosa periculosa laboriosa. ℌ Jngenium peracutum est. ℟

UVA. BHSC. IyR_105

Franciscus Petrarcha de Remedijs vtriusqz fortune.

UVA. BHSC. IyR_105

Incipit Tabula Presentis Operis.

Eetate florida ⁊ spe longioris vite ca. Primũ. fo. iiij.
De forma corpis ex imia. ca. Scdm fo. vi.
De Ualitudine Prospera ca. Terciũ. folio. vij.
De Ablata egritudine. ca. Quartum fo. vij.
De viribꝫ corpis. ca. v. f. vij
De Uelocitate corporea ca. Sextum. folio. viij.
De ingenio. ca. vij. fo. viij.
De memoria. ca. viij. fo. ix.
De Eloquentia. ca. ix. fo. x
De Uirtute. ca. x. folia. xi.
De vtutꝫ opioe c. xi. fo. xij.
De Sapiẽtia. ca. xij. fo. xij
De Religiõe. ca. xiij. fo. xiiij
De libertate. ca. xiiij. fo. xiiij
De pr̃ia gl'osa c. xv. fo. xv.
de Origine generosa. ca. xvi. folio. xvij.
de origine Fortune. ca. xvij. folio. xix.
De Latitudine Seculoꝝ ca. xviij. folio. xix.
de Cõuiuijs ca. xix. fo. xxi
De Uestibꝫ exquisitis ac nitidis ca. xx. folio. xxij.
de otio ⁊ q̃ete ca. xxi. f. xxiij.
de suaui odore c. xxij. f. xxv.
De dulcedine Musice. ca. xxiij. folio. xxvi.
De choreis. ca. xxiiij. f. xxvij
d̃ pile ludo ca. xxv. fo. xxix.
De ludo Alee ⁊ calculorũ ca. xxvi. folio. xxix.
de ludo taxilloꝝ ꝓspera. ca. xxvij. fo. xxxi.
d̃ histrionibꝫ c. xxviij. f. xxxi
d̃ palestris ca. xxix. fo. xxxij.
De varijs Spectaculis ca. xxx. folio. xxxiij.
De equis. ca. xxxi. fo. xxxv.
de Uenatu ⁊ aucupio. ca. xxxij. folio. xxxvi.
de copiosa Familia. ca. xxxiij. folio. xxxvij.
de magnificentia Edum ca. xxxiiij. folio. xxxviij.
De arcibꝫ validis ac munitis. ca. xxxv. fo. xxxviij
de Suppellectili pretiosa. ca. xxxvi. folio. xxxix.
de Gẽmis ac Margaritis. ca. xxxvij. folio. xl.
De Gemmaꝝ Poculis. ca. xxxviij. folio. xliij.
de Gemarum Signis. ca. xxxix. folio. xlv.
d̃ tabulis pictꝫ ca. xl. fo. xlv.
De Statuis ca. xli. fo. xlvi
de Uasis Chorintheis ca. xlij. folio. xlvij.
De libroꝝ copia. ca. xliij

UVA. BHSC. IyR-105

folio. xlviij.
De Scriptorum fama.
capittulū .xliiij. folio .l.
de magisterio.ca.xlv.fo.lij
De Varijs Titulis stu-
diorum.ca.xlvi.folio.lij.
De Titulis Negotiorum
ca.xlvij. folio.liiii.
de Bellorum milicia ⁊ Du
catu.ca.xlviii. folio.liiii.
De Amicitiis Regum.
ca.xlix. folio.lv.
de Amicorū abundantia.
ca. l. folio.lvi.
de Amicis incognitis nisi
per famam ca.li.folio.lvii.
De Amico vnico fideli.
ca.lii. folio. lviii.
de diuitiarum copia.
ca.liii. folio.lix.
de Aurifodina ca.liiii.f.lix
De Inuentione thesauriū
ca.lv folio.lx.
De Fenore ca lvi. folio.lx
de agro Fertili.⁊ exculto.
ca.lvii. folio.lxi
de viridariis c.lviii.fo.lxii
de Gregibꝫ ⁊ Armentis
ca.lix folio.lxiii.
De Elephātibꝫ ⁊ camelis
ca.lx. folio.lxiiii.
de Simeis ⁊ ludicrū ani-
malibꝫ ca.lxi. fo.lxiiij.
De Pauonis pullis ⁊ api-
bus ⁊ colūbis.ca.lxii fo.lxiiij
De Piscinis.ca.lxiij.fo.lxv
de auiarijs auibusq̄ loq̄cibꝫ
⁊ canoꝝ ca.lxiiij.fo.lxvi.
De Coniugij claritate.
ca.lv.folio lxvij.
de Formosa Vxore
ca.lxvi folio.lxviij.
de Vxore Fecunda.
ca.lxvij. folio .lxix.
d̄ optīa dote c.lxviij.fo.lxix
De gratijs ā oribꝫ.c.lxix.f.lxx
de ortu filioꝝ.ca.lxx.f.lxxiii
de Filio infante Festiuo
ca.lxxi. folio. lxxiii.
de Insigni Natoꝝ forma
ca.lxxii. folio. lxxiiii.
De filii fortitudīe ac mag̅
nimitate ca.lxxiii.fo.lxxv.
de Filii Castitate.
ca.lxxiiii. folio.lxxv.
De Optimo genere
ca.lxxv. folio.lxxvi.
de Secundis Nuptiis
ca.lxxvi. folio.lxxvi.
de Natoꝝ Coniugio
ca.lxxvii. folio.lxxvii.
d̄ nepotibꝫ c.lxxviii.f.lxxvii
De Filiis adoptiuis ⁊
preuignis.c.lxxix. fo.lxxiii
de Excellente Preceptore.
ca.lxxx. folio.lxxviii.
de Insigni discipulo.
ca.lxxxi folio.lxxix.
De pr̄e optīo c.lxxxij.f.lxxx
De Matre amantissima
ca.lxxxiij.fo.lxxx.
de Frībꝫ bonis pijsq̄ So-

UVA. BHSC. IyR_105

roribus.ca.lxxxiiij.fo.lxxx.
De bõo dño.c.lxxxv.fo.lxxx
De serenitate aer.ca.
lxxxvi.fo.lxxxij.
de pspera Nauigatione.
ca.lxxxvij.fo.lxxxij.
de votiua portus apprehẽ/
sione.ca.lxxxviij.fo.lxxxij.
De carceris exitu.ca.lxxxix.
fo.lxxxij.
de Tranquillo statu.
ca.xc.fo.lxxxiij
De potẽtia.ca.xci.fo.lxxxv.
de gloria.ca.xcij.fo.lxxxvi.
de beneficijs in multos.
collatis.ca.xciij.fo.lxxxvij.
De ãore.ca.xciiij.fo.lxxxviij.
de Occupata tirannide.
ca.xcv.fo.lxxxix
De Regno z Imperio:
ca.xcvi.fo.xc.
de Exercitu armato
ca.xcvij.fo.xcij.
de Classe instructa
ca.xcviij.fo.xciij
De machinis z Balistis
ca.xcix. fo.xciij.
de thezauro reposito
ca.c fo.xcv.
De vindicta ca.c i.fo.xcv.
ō spe vincẽdi ca.cij.fo.xcvij.
De victoria.ca.ciij.f xcviij
de Inimici Morte
ca.ciiij.fo.xcviij.
De spe pacis.ca.c v.fo.xcix.
De Pace.ca.c vi.fo.xcix.
De põtificatu.c.c vij.fo.c
ō felicitate.ca.c.viij.f.ci.
de spe bona ca.cix.fo.c.ij.
de hereditatis expectatõe.
ca.cx.fo.c iij.
De alchimia c.c xi.fo.c iiij
de Promissis auruspicum
ca.c.xij.fo.c v.
ō rũore letu.ca.c xiij.f.c vij
de expectatõe filij z amici
ca.c xiiij.fo.c vij.
De expectatõne meliorum
temporum.ca.c xv.fo.c viij
De sperato principis ad/
uentu.ca.c xvi.fo.c ix.
de Fame spe post
obitum.ca.c xvij.fo.c ix
De gloria z benefitijs.
sperata.ca.c xviij.fo.c x.
de Sperata gloria ex con/
uictu ca.c xix.fo.xi.
De multiplici Spe.
ca.c xx.fo.xi.
de pace animi sperata
ca.xxi.fo.c xij.
De spe vite eterne
ca.c xxij. fo.c xij.

Incipit tabula secũdi libri
De deformitate corporis.
ca. Primo. folio. vij.
De Imbecillitate.
ca.ij. folio. viij.
De aduersa valitudine.
ca.iij. folio.ix.
De Ignobili patria.

UVA. BHSC. IyR_105

ca.iiij. folio.ix.
De Originis obscuritate.
ca.v. folio. x.
De obscena Origine.
ca. vi. folio.xij.
De fuitute ca.vij.fo.xiij.
de Scabie importuno
ca.viij. folio.xiiij
De Somni carentia.
ca.ix. folio.xiiij.
de Paupertate z damno
ca. x. folio.xv.
De Tenui Victu
ca.xi folio. xix.
De Originali Inopia.
ca.xij. folio .xx.
de Humerosa prolis grauí
sarcina.ca.xiij.fo.xx.
De amissa Pecunia.
ca.xiiij.folio xxi.
ō vadimōio. ca.xv.fo.xxv.
De amissione temporis
ca.xvi.folio.xxv.
de Ludo Taxillorum.
ca.xvij.folio xxvi.
De Sponsa alteri adiudi
cata ca.xviij. folio.xxvij.
de Uxoris amissione
ca.xix.folio.xxvij.
De Importuna Uxore
ca.xx. folio.xxviij.
de Raptu Uxoris.
ca.xxi. folio.xxix.
De Impudica Uxore.
ca.xxij.folio.xxix.
de Uxore sterili.
xxiij. folio.xxx.
De Filia Impudica.
ca.xxiiij. folio.xxxj.
de attentitio dedecore.
ca.xxv. folio. xxxij.
de Infamia Propria.
ca.xxvi. folio.xxxiij.
De qsito ex īdignis laudib9
pudore ca.xxvij.fo.xxxiij
de amicis Infidelibus.
ca.xxviij. folio .xxxv.
de ingratis.ca.xxix.fo.xxxv
de Seruis Malis ac Pe
ssimis.ca.xxx.fo.xxxvij.
De Seruis fugitiuis.
ca.xxxi.folio xxxviij.
de Uicinis Importunis.
ca.xxxij.fo.xxxviij.
de Inimicis
ca.xxxiij. folio.xxxix.
de Prerepta facultate.
vindicte.ca.xxxiiij.fo.xxxix
de odio populorum.
ca.xxxv.folio.xl.
De Inuidia passiue.
xxxvij folio.xl.
de Contemptu.
ca.xxxvij. folio.xli.
de Promissi muneris.
tarditate.ca.xxxviij.fo.xli
de Re repulsus.
ca.xxxix.folio.xlij
de Iniusto dño.
ca.xl.folio.xlij.
de Indocto Preceptore.
ca.xli.folio xliij.

UVA. BHSC. IyR_105

De discipulo Indocili
ca.xliij. fo.xliij.
de nouerca ca.xliij.fo.xlv.
De duritia Patris
ca.xliij. folio.xlv.
de Contumaci Filio
ca.xlv. fo.xlvi.
De discorde Fratre
ca.xlvi. fo.xlvij.
de amisso Patre.
ca.xlvij. fo.xlvij.
De amissa Patre
ca.xlviij. fo.xlviij.
de amisso Filio.
ca.xlix. fo.xlviij.
De Infantis filij casu mi/
sero ca.l. foxlix.
de filio q̃ alienus inuen/
tus est.ca.li. fo.xlix.
De amisso Fratre.
ca.liij. fo.li.
de morte Amici.
ca.liij. fo.liij.
De amicorum absentia.
ca.liiij. fo.liij.
de naufragio ca.lv fo.liij
De Incẽdio.ca.lvi. fo.liiij.
De graui Negotio acla/
bore.ca.lvij. fo.liiij.
de duro Itinere.
ca.lviij. fo.lv.
De Sterilitate annua.
ca.lix. fo.lvi.
De Vilico malo.
ca.lx. fo.lvij.
De Furtis.ca.lxi. fo.lviij.
De Rapinis.ca.lxij f.lviij.
de dolo malo.ca.lxiij.f.lix.
de Habitatione angusta
ca.lxiiij. fo.lix.
De Carcere.ca.lxv.fo.lx
de Tormẽtis.ca.lxvi.f.lxi.
de Iniusto Iudicio.
ca.lxvij. fo.lxi.
De Exilio.ca.lxviij.fo.lxij
de obsessa Patria.
ca.lxix.fo.lxiij.
De Patria euersa
ca.lxx. fo.lxv
de metu Perdendi in bello
ca.lxxi. fo.lxvi.
De belli temeratio col/
lega.ca.lxxij. fo.lxvi.
de mgro Militie incon/
sulto.ca.lxxiij. fo.lxvij.
De infausto Prelio
ca.lxxiiij.fo.lxvij.
de Bello ciuili.
ca.lxxv. fo.lxviij.
De discordia animi
fluctuãtis.ca.lxxvi.fo.lxix.
de ambiguo Statu
ca.lxxvij. fo.lxx
De Vulneribꝫ acceptis.
ca.lxxviij. fo.lxx.
de Rege sine Filio.
ca.lxxix. fo.lxxi.
De Regno amisso:
ca.lxxx. fo.lxxij.
ō ꝓditione.ca.lxxxi.f.lxxiij.
De amissa Tirannide.
ca.lxxxij. fo.lxxiiij.

UVA. BHSC. IyR_105

De Perditis Arcibus.
ca.lxxxiij. folio.lxxvi.
de Senectute
ca.lxxxiij. folio.lxxvij.
De Podagra
ca.lxxxv. folio.lxxx.
de scabie.ca.lxxxvi.fo.lxxxi.
& vigilia.ca.lxxxvij.f.lxxxij
De Inquietudie somnioꝝ
ca.lxxxviij. folio.lxxxij.
de celebritate Hominis.
Importuna.
ca.lxxxix. folio.lxxxij.
De dolore malis exmo/
ribus.ca xc.folio.lxxxiiij.
de minutis tedijs rerum
variarum.ca.xci.fo.lxxxiiij
De Terre motu.
ca.xcij. folio.lxxxvij.
de peste.ca.xciij.fo.lxxxix.
De Tristicia Miseriaꝝ
ca.xciij. folio.lxxxix.
de dentium Egritudine.
ca.xcv.folio.xcij.
de egritudine Tibiarum
ca.xcvi.folio.xcij.
De Lecitate.
ca.xcvij. folio.xciij.
de Auditu Perdito.
ca.xcviij.folio.xcv.
De Tedio Vite.
ca.xcix. folio.xcvi.
de Brauedine Corporis
ca.c.folio.xcvi.
De Grauis Ingenijs tar/
ditate.ca.ci.folio.xcvij.
De Inopi z Infirma me/
moria.ca.cij.folio.xcvij.
de Eloquentie defectu.
ca.ciij.folio.xcviij.
de amissa Lingua.
ca.ciiij.folio.xcviij.
de Virtutis Inopia.
ca.c.v.folio.xcix.
de Auaritia.ca.cvi.fo.c
de Inuidia.c.cvij.fo.ci.
de Ira ca.cviij.fo.ci.
de Gula ca.cix.fo.cij.
De Torpore in agendis
ca.cx.folio.cij.
de Luxuria.
ca.cxi.folio cij.
De Superbia.
ca.cxij.folio ciij.
de Febrib ca.cxiij.fo.ciij
de dolore yliaco.
ca.cxiiij.folio c iiij.
de tocius Corporis
dolore.ca.cxv.folio.ciiij.
de Furore. ca.cxvi. fo.cix.
de Veneno.c.xvij.fo.cix.
De Metu Mortis.
ca.cxviij.folio cx.
de voluntaria in seipm ma/
nus iniectõe ca.cxix fo.cxij
de Morte ca.cxx.fo.cxv
de Morte ante diem.
ca.cxxi. folio cxvij.
De Morte Violenta.
ca.cxxij.folio.cxix.
de Morte Ignominosa.
ca.cxxiij.folio.cxx

UVA. BHSC. IyR_105

De Morte Repentina: ca.cxxiiij.folio c xx.
de Egrotante extra patriam.ca.cxxv.folio cxxi.
De morte extra patriam. ca.cxxvi.folio.cxxi.
de morte in peccatis. ca.c.xxvij. folio.c.xxiij.
de moriẽte solicito q̃d de patrimonio ac liberis futuꝝ ca.cxxviij.folio.c.xxv.
De Moriente anxio quid vxor eo mortuo sit actura ca.cxix.folio.cxxv.
de moriẽte solito p⁹ me p̃rie euẽtuꝝ sit ca.cxx. fo.c xxvi
de Studio Fame in morte ca.cxxxi. folio c.xxvij.
De Moriente sine filijs ca.c.xxxij.folio c.xxvij.
De moriente q̃ metuit in sepult⁹ abici:ca.cxxxiij.f.cxxviij

Finit Tabula Secundi Libri.

UVA. BHSC. IyR_105

Ingenij non acumē sed eq̄bilitas atq̄ ꝯstantia verā laudem atq̄ ꝑpetuā mereret̄. quorūdam acumē tenui cuspide frangit̄. ꝑmoq̄ molimīe deficit. validissima etiā si ad vltimū extenuent̄ infirma sunt. sic robur oē tenuitas atterit. G Acutissimū ingeniū est mihi R Nihil sapientie odiosius acumine nihil vere ꝑhanti molesti⁹ q̄ sopista. ideo in visam pallodij finxere veteres araneam. cui⁹ subtile op⁹. ac tenne tele sunt. sz fragiles nulliq̄ vsui vt mucronis ergo. sic ingenij acies sit/nō penetret mō. sz subsisteat G ꝓmptū ac versabile ingeniū est R Hoc marco cathoni censorio tributū est q̄ lr̄is sil̄ atq̄ armis bellicisq̄ om̄ib⁹ ⁊ vrbanis. ac rustic⁹ artib⁹ eq̄ foret idoneusq̄ ex ꝑte greci suo tribuūt epaminio de ꝑ se aiūt tyro tuū Hoc versabile q̄ nam vergat neu versutū sit/ Neue aliq̄d nō agile sed leue poti⁹ ⁊ incōstans habeat caueto. Aliud est em̄ non posse q̄ velis G Ingeniū est excellens R Multū refert/quō in genere excellas/huius em̄ q̄z verbi significatio vaga est/verūq̄ est illud vbi intenderis ingeniū valere Malo ergo ingeuiū bonū/q̄ excellens. qz qd̄ illud in malū flectit neq̄t/hoc in diuersa volubile est. Nam ⁊ crisp⁹ ⁊ luciū cathelinā magnū animi fuisse ait. sed ingenio prauoq̄ G Ingeniū magnū est R Bonū cupio ⁊ modestū/magnitudo sola suspecta est. Sepe magnū ingeniū magnoꝝ iniciū maloꝝ fuit/raro āt magni errores nisi ex magnis ingenijs ꝓdiere

De memoria. Ca. viij.

Emoria ingens data est R Ampla ergo dom⁹ tedij ⁊ atriū fumasaꝝ imaginū/vbi multa displiceant. G Mēoria est multaꝝ reꝝ R Multis in rebus pauca delectant/plurima cruciant/⁊ sepe delectabilium mesta est recordatio G Rerum adest variarum memoria R Si bonarū bene si malaꝝ quid hinc gaudes/parū ne tristine est vel tulisse/ nisi tociens retranseant vel sub oculis sint semper. G Memoria diuersarum rerum suppetit R Et culpaꝝ ⁊ delictoꝝ ⁊ scelerū ⁊ ignominarū ⁊ repulsarū ⁊ dolorū

UVA. BHSC. IyR_105

ꝛ laborũ atq; discriminũ quãuis huic vltime voluptas quedã vt aiũt sit adiũcta mẽorie\in quo tñ intelligit̃ non tam p̃teritoꝝ maloꝝ cogitatio quã p̃ntis boni delectatio iocunda esse. Itaq; neminẽ laboris ac ꝑiculi meminisse iuuat. nisi q̃etum aut secuꝝ pauꝑtatẽ lete meminit. ſz diues morboꝝ sed incolumis. ſuitutẽ ſz liber carcerẽ ſz solutus exiliũ sed r̃uersus sola ignomine memoria in medijs licet honoribꝫ tristis est a deo nihil delicati⁹ vl' incurabilius est q̃ fama. G Memoria multiformis est ꝛ multorũ tp̃m R In recordatõe multiplici multiplex modestia/q̃dam nẽpe ꝯscientiã vellicãt quedã pingunt. q̃dam vulnerãt alia ꝯfundũt alia exterrẽt alia deiciũt\vñ fit vt memorantiũ ora rubor pallorq; vicissim in silentõ occupẽt/qd̃ pessimis hõim plerũq; accidit. incessusq; fit varia vox incerta ꝛ q̃ sunt e⁹mõi mẽoria laborantis iuditia G Memoria ꝓmpta est R mallẽ voluntas pia/castũq; desideriũ ꝛ hõesta ꝯsilia ꝛ act⁹ innocui ꝛ vita ꝓbri nescia G memoria ap̃me tenax est R Vñ hec g̃ obliuio celestiũ p̃ceptoꝝ q̃ tam pauca sunt nũero. Unde obliuio vnius/vñ obliuio sumet G memoria admõ tenax est R Terrenaꝝ ꝛ inutiliũ reꝝ credo. q̃ nã ꝛ quam vaga hec volatilisq; mẽoria q̃ cũ celũ ꝛ terrãq; ꝑagrauerit in se ip̃am nesciẽs reuerti/ qd̃ vnũ necessariũ ac salubre erat obliuiscit̃\in q̃ ꝛ si forte aliq̃d delectatõis interd̃ sepe tñ anxietatis est pl'imũ. Nec in merito Thenustodes cũ ei q̃dam memorãdi artẽ a simonide tũc inuentaꝫ polliceret̃ malle se ait obliuionis artẽ q̃ memorie discere ꝛ licet h̃ ille quodã suo iure respõdisse videat̃ vt q̃ nature dono illo supra fidẽ excelleret cuiusq; mẽoriã imminere q̃dam rerũ ac verboꝝ ymagines p̃grauarẽt fere tñ omnibus ꝯueuit. Ita oẽs ꝛ dediscẽda discitis ꝛ discenda dediscitis In his tm̃ q̃ꝝ vtil' eẽt obliuio memoriã exercẽtes inq; nature finibꝫ nõ contẽti insaniã arte laxatis G memoria omp̃s est R Titul⁹ hic vni su⁹ est deo/ multipotens dicere voluisti si q̃ tñ in signis memorie vis est/qd̃ omni curiositate meli⁹ fuerit dãnosa reiciat\stringat vti

UVA. BHSC. IyR_105

lia neqz tam sedule q̄ delectāt agregat q̄z q̄ ꝓsint ℭ me
moria optima est ℟ Optimo nihil est meli⁹ q̄ si fidez
dicto queris vt in optimis te memorē p̄beas oportz me
mento peccati tui vt doleas/memēto mortis vt desinas
memēto diuine iusticie vt timeas/memēto misericor die
ne desperes. De Eloquentia La. ix.

Ꝑclarū est eloquiū ℟ magnū fateor instru
mentum gl'e/sed anceps cuspide gemina z ℌ q̄z
q̄liter vti scias/refert plurimū ℭ Eloq̄um tor
rens est z rapidū ℟ haut inepte q̄dam/stulti atz imp⁹
bi eloquētiam furiosi gladio eq̄pant/vtrūqz reipublice
expedit inermē cē. ℭ Eloq̄um clarū est ℟ Clarū va⁹
rie aliq̄d ꝺr clarus sol/claꝝ incendiū ℌ Prefulgidum
eloq̄um est ℟ Et lugubres comete z infesti gladij/z
hostiles galee fulgēt vt fulgor eloquētie gl'osus sit/sancti
tate z sapiētia tpetur ℌ Copia eloquij ingēs ℟
Siquidē iuncta modestie magnū aliq̄d supraqz cōem
hominū mensurā non infitior alioq̄n mutū eē ꝑstabit.
ℌ Eloquentie satis est ℟ Satis eloquentie parū
sapientie fuisse in hōe illo sceleretissimo apō trispū leges
neqz is q̄dem gl'am eloquentie q̄siuit vllā quā q̄z a lectori
iuditio non eloquētia sed loq̄citas illa fuit/ver⁹ em̄ ora⁹
tor ℌ est eloquētie mgr̄ nisi vir bon⁹ eē non ꝑt/qō si bon⁹
z sapiens putabas adoratorias laudes ꝑfectūqz munus
eloquentie hunc verboꝝ impetū q̄ sepe pcacibꝫ atz in ve
recundis vberior est siue hanc ipaz dicēdi pitiam satꝭ eē
fallebaris lingue volubilitas z verborum copia atqz eti
am ars quedam sceleratis pꝑsqz comunia esse possunt.
Jdeo quod queris/bonorum est/non omnium quidem
sed pauciss̄imorum ita vt mali omnis huius laudis ex⁹
ortes sint/ad quam scilicet animi bona quibus carent/
virtus ac sapientia requiruntur. Quod vt sic esse intelli⁹
gas dicam sed memineris duarum de quibus loquar re
rum diffinitiones in mentem redeant quarum altera ca
thonis Ciceronis est altera.

UVA. BHSC. IyR_105

Ille ait Orator est vir bonus dicendi peritus. Iste autē nihil est inquit aliud eloquētia nisi copiose loquēs sapientia Ex his vides ad oratorū atq; eloquētie essentiam z bonitatē z sapientiā exigi nec tñ sufficere nisi z pitia adsit z copia ita vt prime due ille virū bonū sapiētemq; dñ tarat hee āt sole nec bonū nec sapientem nec eloquētem quidē efficiunt sed loq̄cem/oēs vero p̄iūcte pficiūt oratorem cuiusq; artificiū qđ pfecto/rarius atq; alti⁹ est quā putēt q̄ in mltiloquio sitū sperāt Tu ergo si oratoris nomen z eloquētie verū verā laudē queris virtuti z sapientie primū stude ℬ Eloquētia plena atq; pfecta est ℟ Pleno atq; pfcō nihil deest deerūt āt multa si p̄m issa defuerint Ām ergo q̄q; vniuersa pnūtiens hoc vnū tacitū tecū volue ℬ Eloquētia summa est ℟ Supra summū nihil est his ergo cessantib⁹ sūma nō erit sz cadu cum q̄dam z in forme cui fundamentū fastigiūq; detrahaberis ℬ Eloquētia dulcis z ornata est. ℟ dulce do z ornatus iste nescio qđ blandū seu dolosū nō materiale nec sincerū p̄fert/sed nō pluris est apud rectis iudices suauis z compti viri/fallacis oro/q̄ vel meretricis fucus vl mellicū vir⁹ vel frenetici robur/vel auari aurū/quitq̄t est quāuis appareat/ac mulceat si p̄cipuū essentiabile defuerit nihil penit⁹ aut nihilo p̄mū videri oportet ℬ Eloquētie fiducia magna est. ℟ Magna sepe fiducia magnis piculis viā fecit/vt animū attollat. atq; adiuuet frenū accipiat sese norit qđ agendū instat examinet absit insolentiā piter z otemptus. Sin pgressa liberi⁹ virium obliuisci cepit iam nō fidutia sz temeritas z audatia est. quo nihil est a sapiente remotius. hic in reb⁹ omnib⁹ agēdis vt aspectu spectosior sit effectu pclosior ignauia est/illa .n. domi pignos z in glorios tenet/ Hec impellit ardentes z quos extimabat p̄motura p̄cipitat hec sepe bellicissimos viros ostendit imbelles cautissimos pbauit incautos vtq; ad te redeā q̄ disertissimi videbant infantissimos patefecit. ℬ Eloquētia ingens est ℟ vt sit fides historieo inter vicinā infinita eloquētiaz habitasse

UVA. BHSC. IyR_105

veriq; locũ teneat auctoritas neq; dubiũ sit q̃ eloquen-
tie princeps in rethoricis scribit eloquentia siue sapien
tia esse posse q̃ vt liquet supioribꝫ aduersat̃ Jsta tñ quoli
bet mõ sumpta eloquentia certe q̃ maior eo dãnosior fu-
mestiorq; si sola est G Eloquẽtia singularis est R
hec est q̃ singulares viros ⁊ grecoꝝ ⁊ nr̃os in ꝑniciẽ tra-
xit q̃ ita esset dimoschenes ⁊ cicero ⁊ anthoni⁹ non nega
bunt G Eloquentia plausibilis est R Si innocen-
ter ⁊ absq; iactãtia vtare vix vlla re citius multitudinis
amorẽ tibi ꝯsilies ⁊ gloriã q̃ras si quo nisi mere virtutis
artifitio queri pñt Sin arroganter atz imꝓbe ꝑfacile ti-
bi discernere ⁊ maloꝝodia tibi cõflaueris Sapiẽtis di-
ctum cuiusdẽ mors ⁊ vita in manu lingue nõ vnius ꝟo
tantũ hõis sz mltoꝝ quorundã lingue totas euertere res
publicas Euertentq; pessimũ nocẽtissimũq; mali hõis
mẽbrũ lingua est. nil hac molli⁹ nil hac duri⁹ G Elo-
quentia sonora est R Sonoꝝ fulmẽ G Eloquẽtia
florida est R Et floridũ antonitũ deniq; versa vt libz
⁊ reuersa ⁊ glorie viã habes arduã ⁊ inuidie ꝓne valde

De Uirtute Ca. x.

Unquid non saltẽ de virtute licet gloriari R
Ut liceat in illo tm̃ licz q̃ virtutis ⁊ omnis boni
auctor solus atz largitor est G Magna est ani
mi virtus R Uide aũt ne quo maior credit̃ minor sit
G Spectata virtus in rebꝫ dubijs R ꝓpriũ est virtutꝭ
non q̃d actũ sz quid agendũ nec q̃d adsit sibi sed q̃d desit
attẽdere vñ est vt sepe illa nõ de q̃sito gl'ante sz de queren
do solicitam videam⁹ dicerẽ si liceret auarã aut auaricie
certe sil'ez esse virtutẽ iugiter sitit cottidie in ardescit quo
plus quesierit eo sibi paupior videt̃ ⁊ pl⁹ appetit nullus
illi desiderij mod⁹ est uull⁹ satis magn⁹ cumul⁹ meritorũ.
G Uirtus supra humanũ morẽ est R Uereor ne su
ꝑbie sit ista ꝓfessio non virtutis G Uirtus lõge clari
ssima est. R Fundamentũ vere virtutis hũilitas nec
tanta claritas vlla est q̃ꝫ elatio non obscuret scit ille q̃ cla-
rissimus creatus seq; ip̃m efferens non obscur⁹ b iij

UVA. BHSC. IyR_105

tantū sed princeps effici meruit tenebraꝝ ſz ſi illi accidit
q̄d in mortales de ſe ſperāt. G Uirtus eximia eſt R
Non ſolet virt⁹ eſſe iactatrix aut miratrix ſui ſz imitatrix
alieni itaqz ſp anhelās ſpqz alti⁹ aſpirās dū ſe ꝯpat pui-
pendit G Uirtus ꝯſumata eſt R Non h̄ v̄tus de
ſe iudicat nō cōfidit/nihil arrogat ſcit hoc tp̄s eē milicie
non triumphi atz ideo nūq̄ torpet/ſz ſp in actu eſt ſemp
q̄ſi nūc incipiēs attingit q̄ oīa pfeciſſi ſeu vndiqz ꝯſuma
tam credit. crede mihi nō eſt virt⁹ error eſt v̄tuti obuius
atz aduerſus. Quiſq̄s ad ſummū pueniſſe ſe credit in h̄
primū fallit q̄d vbi credit eſſe nō eſt. Deinde q̄ illuc ferē
tem viam es errando deſeruit dūqz q̄d non hz anticipat
q̄d hr̄e potuiſſe ſpōte ſua negligit/ Siq̄dem nihil tam p
fectui aduerſum q̄ pfectōis opinio. nēo ſtudet agere q̄d
pegiſſe ſe putat. Error h̄ ſepe mag̃ pantib⁹ obſiſtit iāqz
alta penſantib⁹ G Uirtus p hūana capacitate plēa eſt
R Si oēm vitā añ oc'os ponis perqz dies ſingl'as ac-
tuū ac verboꝝ ꝛ cogitatuū rōem a te ip̄o exigis incorrup
tus reꝝ arbiter tuaꝝ videbis q̄ntū vacui in aīa ſit q̄ntū
vicia occupēt. G At ſaltē cōis ac mediocris eſt v̄tus.
R In reb⁹ altiſſimis vix mediocritas locū hz verū hēat
nō tñ gaudij materia ſz laboris ac ſtudij eſt/nam q̄d ad
ſummū diſponit donec eo puenerit nō q̄eſcit G Aliq̄
eſt virtus R Hui⁹q̄z iudiciū linque alijs ꝛ ſi q̄ eſt virt⁹
non ibi finis gaudij ſz in illo ad quē vera p arduū virtus
ducit Eam nēpe ph̄iam pfiteamur q̄ nō fruendū v̄tutib⁹
ſed vtendū docet. Non dū plene ergo gaudendi tp̄s. tot
nūnc vite piculis circūfuſum ſz optādi poti⁹ ſperandi ga
uiſurū te ſperare potes ſic tñ vt metuas dolituꝝ. G
Si q̄d boni eſt ſenſio vñ ſit/ꝛ in illo gaudeo q̄tquit autē
de eſt ſcio vñ poſcendū ſit ꝛ de illo ſpero R Hoc em̄ eſt
virt⁹ ꝛ iam tutū iter ad verum gaudium inueniſti.

De virtutis opinione. Ca. xi

UVA. BHSC. IyR_105

Uisquis ego sum opinio de me hõim bona est.
R Opinio rem non inmutat B Bonũ me cõis habet opinio R Quid si malꝰ tu nõne opinio falsa est Scientem certe falso gaudere demẽtia est. B Opini one vulgari bonꝰ dicor R Nihil est q nõ fingere sibi possit opinio/bonũ ãt seu malũ qõ inanis habitat neqz in diuersis opinionibꝫ neqz fmũculis variaf. nõ si cunctis igiꝛte mortales dixerint bonus ſies B Bonũ saltẽ est mihi nomen. R Melius esse nomẽ bonũ q̃ diuiciꝛ as multas hebreoꝝ sapiẽs ait Idemqz alibi Melius est nomẽ bonũ q̃ vngẽta pciosa Et valoꝛẽ boni nõis ꝛ odoꝛem fame his verbis expꝛessit ꝓpatione auri ſ. ꝛ argenti. Quõ aũt hoc seu aliud q̃ q̃z. potest eẽ bonũ si sit falsum. Qualecũqz ergo nomẽ sit impũ nõ fit ideo minoꝝ Impietas Non inani igitur nomine gloꝛiek sed illud eiusdem sapientis audiat Nomẽ inq̃t impioꝝ putrescit Et illud alterius. gl'a nostra hec est testimoniũ conscie nẽe. Illa si tibi intus obstrepit q̃d tibi ꝑderint adulantiũ susuꝛri quid blanditꝫs aut fictionibꝫ ꝓtum nomẽ Eradice mala nihil boni oꝛitur Neqz ergo oꝛtũ nomẽ bonũ dixeris. cum verũ dicere non possis. B Bene de me sentiũt ciues mei R Non refert quid de te alꝫ sentiant/sed quid tu B Bene de me loquuntur ciues R Noli credere quid loquantur nesciunt ꝛ cupide menciuntur pruritu quodam lingue ꝛ in vtramqz partem nimio et consuetudine in naturam conuerso B Bene de me plurimi loquuntur. R Ignoꝛantibus credere quid est aliud q̃z violẽtem falli B Bene de me loquitur vicinia R Dulci loquio aut muneribus foꝛsan de linita. aut aliquid de te sperans/Nunquam vel amanti crederis vel sperante G Uicini nomen meum celebrant. R Alter alterum decipit omnes te. G Bonum mihi testimonium ciues dant. R Est intus in anima testis incoꝛruptioꝝ certioꝝqz/conscientiam tuam interoga illi crede.

UVA. BHSC. IyR_105

G Bene de me hõies opinant R Opinio ambiguũ nomen est rei certissima res est virt⁹ G Ego ip̃e vir bonus mihi videor R ergo est mal⁹ boni.n.sibi diplicent seq̃ accusant. G Et mihi videor ⁊ alijs bonus Quid si tu mal⁹ illi ãt stulti G Bene de me sperant ciues R Cura ne spes ciuiũ falsa sit turpe ẽ de se sperãtes (cũ possis aliud) frustrari G Credo sim de quo nõ frustta sperent mlti R Si id esses nõ id crederes/malũ est alios/pessimũ autẽ se ipsum fallere G Oẽs me virũ bonũ putãt R Quid sit ↄtrariũ tu scis G Oẽs me virũ bonũ dicũt. R Et credis omnibus Nũ te ãt dici pudz qđ nõ es/sed est vobis hoc insitũ inter cũcta mirabile de verbis vr̃isq̃ de rebꝫ q̃uis occultis plus cuiq̃ q̃ vobis credere iuxta flacti sniam ⁊ mendacem timere infamiã ⁊ falsa gl'a delectari G Totũ vulg⁹ vna voce me laudat R Nulla ꝓnior ad errorẽ atz p̃cipicij via est quã ꝑ vulgi vestigia q̃tq̃t pene vulg⁹ laudat vitupio dignũ est G Cunctis hõibꝫ placeo R Placẽtes homibꝫ deus spernit/⁊ placere hõibꝫ est displicere deo/ↄtra cõtrarijs gaudẽt. G Viri boni nomẽ habeo R Vite ↄstantia ⁊ hõestate seruandũ est alioq̃n facile euanescit/vent⁹ est eñi G Multe sunt in ppl'o laudes mee R Inuenisti in agro arido arbores caducas. B Magne ⁊ inter doctos laudes mee sunt R Si vere durabunt ⁊ vt ait cicero radices agẽt ⁊ ꝓpagabunt. At si ficte celeriter tanq̃ flosculi decidẽt G Oẽs vno ore me am p̃dicant virtutẽ R Non in hõim flatu neq̃ in ꝓpria virtute q̃uis vera sed in ip̃o v̄tutũ omniũ auctore gloriandum qui ↄtrariũ facit non mõ nõ assequit assertõe hominum qđ nõ hz/sed idip̃m qđ habz imminuit l'amittit B Vulg⁹ me oẽ p̃dicat R Dixi ⁊ repeto quitqq̃t vulg⁹ cogitat. vanũ est/quitq̃t loquit falsum ẽ/quitq̃t ĩprobat bonũ est/quitq̃t approbat malũ est/q̃tquit p̃dicat in fame est/quitq̃t agit stultũ est/nũc insanoꝝ ꝟuũcul' gl'are.

De Sapientia. Ca.xij.

Apientiam cõsecutus sum R Rem magnã si ve

UVA. BHSC. IyR_105.

ra esset ⁊ inseꝑabilē a virtute Si illam igit̄ approbasses hec ꝓbata eēt sed vtraq; qñ; opinione facilior est quā re G Sapiens sum. R Crede āt mihi nūq̄; si vere eēs hoc diceres Sapiēs n. q̄ntū est qd̄ sibi desit intelligit nō gloriat̄ itaq; sed suspirat B Sapiētem me ꝓfiteor R Bene irent res si tot essent sapiētes quot sapiētie ꝓfessores Nunc illud ꝑ difficile est hoc vero facilimū G Sū sapiens R Si vere sapiens esse vis Noli q̄dem id opinari Credere se sapiētem p̄m⁹ ad stulticiā grad⁹ est ꝓxim⁹ ꝓfiteri B Studio ad sapiētiam perueni R Utiq; ad illā sic ꝑuenit̄ sed an tu ꝑueneris recogita Nō est em̄ res studij breuis egens aliq̄d aunoꝝ vt relique artes vel longissima opus est vita Si q̄s vt aiunt tota die currēs peruenit ad vespam satis est Notū est illud platonis vt alia multa p̄clarissima \ qd̄ ciceroni placꝫ ⁊ mihi Beatū cui ec̄ in senectute ꝯtigerit \ vt sapientiā verasq; opiniones asse qui possit has tu an calle medio obuias habueris an nescio quo pennato equo vect⁹ añ tp̄s attigeris incertū taꝫ cito sapiens euasisti G Sapiētie ꝑfectionē celit⁹ accepi R Est fateor celeste donū sapientia. Sꝫ magnus vir certe erat ⁊ celi amicus q̄ dicebat non ꝙ iam acceꝑim aut ꝑfect⁹ sim B Sapientiā cupida mēte ꝯprehēdi R Ut pecunie rerūq; multaꝝ mala sic sapiētie cupiditas bōa est / sꝫ an tu tāte rei capax sis videto Certe ille idē ego me inq̄t nō arbitror ꝯp̄hendisse / ⁊ ille q̄ꝫ ꝑ magnus erat q̄ cū deo de seip̄o loquēs sic aiebat | imꝑfectū meum viderūt oculi tui hoc est ꝓpriū sapiētis imꝑfectionē suaꝫ nosse ac fateri B Sapiens dicor R Non te tue neq; aliene vnq̄; voces sapiētem fecerunt / sꝫ res ip̄a B Sapiēs vulgo dicor R Vulg⁹ insanos sapiētes dicere | ⁊ sapientes insanos iure suo didicit qd̄ est vt falsa ꝓ vera. vera ꝓ falsis hēat / nihil est a veritate remoti⁹ q̄; vulgaris opinio B Oēs me p̄dicāt sapientē R Ad famā fortasse aliq̄d ad sapiam nil omnino sensio āt suꝑscriptionib⁹ inniteris lr̄arū / q̄bus nihil est liberali⁹ non satis est facere sapiētes q̄ nō sunt / sꝫ egregios ⁊ insignes

UVA. BHSC. IyR_105

faciunt ac verendos sereniſſimos inſup z illuſtres/vt iã ſimplex ſapientie titulus ſit pudori/q̃ ꝯ paucis ꝓueni/ at ſtupor eſt/aboleuit tamẽ inter titulos clariores q̃s qui ſcribendo ſic accumulãt ſciũt ſe mentiri ſz vrbani.vt mẽ datio fieri volũt/vos q̃ legitis nõ veros mõ ſz citra vex ſiſtere illos rati publico errore fallimini Nemo eſt.n.qui ſe de ſuis reb⁹ interroget/oẽs alĩs de ſe credũt Vis autẽ noſce ꝯ ſis ſapiens/ verte oculos retro/recordare quoci/ ens in hoc vite curſu ceſpet a veris q̃ciens oberraueris quociẽs offenſo pede ceciderís/quot pudendi q̃t dolen/ da quot penitenda cõmiſeris tunc ſi audes te dicito ſapi entem/credo ãt non audebis. ¶ Scio me ſapientẽ

R litteratũ forte vis dicere ſunt eĩ plane lr̃ati aliq̃ vere licet pauci/ſapiẽtes ãt pene nulli aliud eſt ſapienter loq̃ aliud ſapienter viuere/aliud dici/aliud eſſe ſapiẽter fuere q̃ diceret ſapientẽ nullũ id ꝯ verũ falſumue ſit.nõ diſputo certe/nimis ꝑrupta ſentẽtia eſt z ad deſpationez ꝓna z ſtudio aduerſa ſapientie hebrei ſapientez ſalomo/ nem ſuũ ꝑdcant/q̃ ꝯ ſapiẽs eſſet turba ꝓingũ pellicũꝯ teſtatur multoꝯ maxime dĩs aliẽis cult⁹ exhibit⁹ roma ni ſapiẽtem liliũ z cathonẽ/grecia ipa dũ floruit ſeptẽ ha buiſſe dicitur ſapiẽtes hycꝯ hoc titulo indigni.ſequenti bus viſi erant/q̃ excuſant.dicũt non eos illũ ſibi aſſump ſiſſe/ſz ab errantib⁹ populis traditũ poſſediſſe/vn⁹ tantũ fuit ſua ꝓfeſſione ſuoꝯ ſapiẽs iuditio ſtultiſſim⁹ omniũ epicurus/quẽ titulũ cũ metrodoro ꝓticipare voluit nec honorificũ amici donũ ille reſpuit/ſeꝯ etiã ſapiẽtem di/ ci eq̃nimiter tulit/vt ſua illa qualis q̃lis error eſſet gloria alterius Vn⁹ q̃z ſapiens ſocrates oraculo dict⁹ appolli/ nis forſan ideo vt virũ illum ſapiẽti proximũ falſo teſti/ monio falſus de⁹ ad amentiã/atꝯ inſolentiã irritaret hec de antiq̃s ſapientib⁹ dixerim/felicior etas veſtra q̃ non vnũ duoſue vel ſeptẽ/ſed in ſingulis vrbib⁹ ſeu pecudũ greges numerat ſapientũ Nec mirũ ſane mltos eſſe qui tam facile fiant Veniet iuuenis ſtultus ad templũ/prece ꝓtores illũ ſui celebrãt ſeu amore ſeu errore tumꝫ ille vul

UVA. BHSC. IyR_105

gus stupet plaudunt affines ⁊ amici ipe visus in cathe/
dram scandit cuncta iam ex alto despiciēs/⁊ nescio q̄d cō
fusum murmurans tūc maiores certatim ceu diuina lo/
cutum laudib⁹ ad celū tollunt tintinant interim cāpane
strepunt tube valant anuli figunt oscula vertici rotund⁹
⁊ niger pann⁹ in primi his pactis descendit sapiens/qui
stult⁹ ascenderat mira prsus transformatōne nec nasoni
cognita sic fiunt hodie sapiētes/ver⁹ sapiens fit aliter

B Sapiens sum R Solent q̄ de se magnifice sen/
ciunt maiora p⁹ fidenter viribꝫ aggredi inq̄ nisu medio
plapsi suo vel piculo vl̄ pudore ꝺdiscere/quā iusti rex ex
timatores fuerūt suaꝫ/pstat igit mihi crede falsas opini
ones abicere/insolentiā deponere/insipientiā circūspice
re/⁊ optare neq̄ experienda sapientie necessitas incidat.q̄
declarat te de nihilo gloriatū/hec rectior tutiorq̄ queren
de sapientie via est B Credo ego ad sapiētiaꝫ pueniſſe
R At si mihi obsequeris/ad illā pot⁹ assurgendo/in/
tendoq3 pueries quā credendo nihil altius ascendit q̄
humilitas operosa.

De Religione. Ca. xiij.

Eligione glorior pfecta R Religio optima ac p
fecta Una est supra xp̄i nomē/supraq3 petrā firmissi
mam fundata reliq̄ oēs supstitiones vane/⁊ de via
⁊ errores sunt q̄bus est iter ad tartaꝫ/atq3 ad mortē non
hāc momentaneā sz eternā/⁊ quot putas q̄nticꝫ viri b⁹
vere religionis inopiā mirabl̄r passi sunt/cūctis in reb⁹
alīs altiores hñt illi qō eternū gemāt/habes tu vñ glori
eris ⁊ gaudeas/nō in te q̄dem sz in eo q̄ te summa in re tā
to maioribꝫ pferre dignat⁹ est q̄ nil mai⁹ nil meli⁹ tibi retri
bui poterat/in hac vita de q̄ loq̄ aliq̄d vberi⁹ nō guarer/
ni res ipsa celeste lumine pene iam omnibus nota esset.

G Pīs sacris iniciatus sum. R Pia sacra religiōis
hui⁹ sunt tātūmodo/reliquaꝫ oiā sunt furores rituscꝫ
sacrilegi neq̄ tñ iniciatū esse sufficit maius est forte q̄ pu
tas/deuoto licet animo dulce negocium/nō enim deum
noſce satis est/quod ⁊ demones faciunt.qui oderunt.

UVA. BHSC. IyR_105

Amor ⁊ cultus exigit̃ his ex reb⁹ Constat que vtinã tam bene implerent̃ ab homib⁹ q̃ sciunt̃ G De vera religione mihi placeo R Placere sibi sup̄bire est Hec aũt vera religio q̃ te deo religat deũ tibi humilitatẽ pijs mentibus inserit insolentiã extirpat sit igitur tibi gaudere p̄missum vt q̃nto letior q̃ntoq̃ religiosior tãto sis humilior ⁊ op̄ib⁹ bonis affluentior illi gr̃as agẽs q̃ tibi ex hac mortali rectũ iter ostendit ad eternã vitã G Veram religionẽ deo gr̃as sum adeptus R Bene ais deo gratas/custodi ãt illã bñ/ab erroribꝫ a negligẽtia a peccatis ⁊ sic habes si sic assecutus es ⁊ in ea te exerces/vt dignũ est cessare ꝯtrouersiam de q̃ mõ litigauim⁹/cũ sit scriptũ sacris in lr̃is/pietas est sapiẽtia ⁊ p̄ aliũ Iniciũ sapie timor dñi.neq̃ inidip̄m canticũ in p̄phanis/cui⁹ rei lactãcius memit institutõem scd̃o/affirmat inq̃t heremes eos q̃ cognouerũt deũ nõ tm̃ ab in cursib⁹ demonũ tutos esse verã etiã nescito q̃dem teneri vna inq̃t custodia pietas/etem̃ pius hõ neq̃ demoni pessimo/neq̃ fato subiciet̃. deus em̃ liberat piũ ab omni malo/namq̃ iniciũ vnicũ atq̃ solũ bonũ est hominib⁹ pietas Quid sit autẽ ostendit alio loco his uerbis.pietas enim scientia dei est/eandemq̃ sn̄iam asclepiũ in ꝑmõe quodã regio lati⁹ explicasse ꝯfirmat Vides vt obstinatissimi duo pagani nr̃am circũuolant veritatẽ/tãta est verius vt linguas sepe hostium ab se trahat. De Libertate Ca.xiiij.

A libertate natus sum. R Nõ q̃ nascit̃ liber sed q̃ moritur liber est/multũ fortũe licet in nascentẽ/inextinctu nihil expugnat vrbes munitissimas armatos fundit exercit⁹ potẽtissima r̃gna subuertit/inexpugnabilis arx sepulchrũ/illic regnũ vermib⁹ nõ fortũe itaq̃ limẽ illud ingressi soli mortaliũ vite h⁹ ab insultib⁹ tuti sunt tu te libeꝝ iactas ⁊ ignoras nõ dico ad sepulchꝝ sed an lib̃ hodie ĩ cubicl̃m sis itur⁹ lib̃tas vr̃a tẽuissĩo nitẽs filo sic̃ alia q̃b⁹ fidit̃ oĩa trẽula sp̄ ⁊ caduca ẽ G lib̃ sũ. R idc̃co te vt r̃or libeꝝ dic̃ q̃ dñ̃ nll̃m hẽs s̃ ãneũ audi senectã bõa inq̃t etas ẽ forsã hẽb̃ nesc̃ q̃ etate ꝓuire cepit

UVA. BHSC. IyR_105

qua creſus/qua darij mater/q̄ plato/q̄ dyogenes his ille te admonet exemplis. Multa ſunt alia vel tacita ſenece vl̄ ignota nūq̄t nō attilīū regulū memīſti/indignū proꝛ/ ſus hoc ludibrio/paſſum tñ nūq̄t tibi recentioꝛ ānis va/ lerianus excidit quoꝛū ille mō dux/ hic āt princeps ppl̄i romani/moꝛq̄ ille carthaginenſiū h̄ pſarū ku⁹ ille truci ſupplitio pempt⁹ hic longa ꝛ miſera ꝛtabuit kuitute/q̄d macedonie numidieq̄ r̄ges hinc perſen. hinc ſiphacem mēoꝛem ac iugurtā regni oēs e culmine romana lapſos in vincla/mitto veterū regū caſus. etas tua quoſdā e reg no truſit in carceꝛē. eūdemq̄ vna boꝛa. ꝛ pmū regē ꝛ ulti mū ſeruū vidit. ſiq̄dem eo quiſq̄ miſerioꝛ kuus eſt quo felitioꝛ liber fuit Noli g̃ libertate tumeſcere/qñ nō ex libe ris mō/ſz ex regib⁹ tam ſubito ſerui fiūt/nec mirabis cū ſcō̃m platonis ſententiā. nō min⁹ e kuis etiā reges fiant Mutank aſſidue res hūane nil ſub celo ſtabile. q̄s in tā/ ta vertigine firmū aliq̄d ac menſurū ſperet. neq̄ vero te liberū hinc diꝛeris eſſe tibi dñm nō vides. q̄ pntib⁹ oꝛ/ tus in genuis nec in acie capt⁹. nec venūdat⁹ ſis. ſunt vo bis inuiſibiles animorū dñi. eſt in ipa bominū oꝛigine latēs peſtis. eſt naſcendi gen⁹ obnoxiū pccō. q̄ nulla gra uioꝛ kuitus fingi pt. ſunt occulti hoſtes. ꝛ clādeſtina bel/ la. ſunt q̄ miſeꝛas aias nundinenk. q̄s heu vili pt̄io ven/ ditis voluptates fediſſime dñank. q̄ vos in enodabili la queo vinctos tenēt Jte nunc ꝛ libeꝛtate gl̄amini. ſz vos ceci nihil n iſi coꝛpeum vidētis. vñ eū q̄ vni moꝛtali ſub eſt dño ſeruū dicitis eum vo qui mille in moꝛtalib⁹ tiran nis oppꝛimit liberū iudicatis elegāteꝛ vt fliqua. pfecto āt non facit liberū foꝛtuna ſz virt⁹ B Liber ſum R Plane ſi prudēs es ſi iuſtus ſi foꝛtis ſi modeſt⁹ ſi inno/ cens ſi pius boꝛū ſi quid abfuerit p ea te pte kuū ſcito B Jn libera pfia natus ſum R Urbes quoq̄ tu li bertas tua etate p exiguo fluxu rerū/p⁹ paululū kuas no ſci ſi vel notiora vl̄ clariora ſunt vtera. lacedemō ꝛ athe ne libertine vrbes ciuile pmū moꝛ extern ū paſſe ſunt iu/ gum. Jheroſolima ſcā vrbs ꝛ libertatis e teꝛne mateꝛ

UVA. BHSC. IyR_105

tpaliter ⁊ romanis seruiuit ⁊ assirijs nūc fuit egiptijs Roma ipsa non solū libera sꝫ dña gentiū suoꝝ p̄mū ciuium post etiā vilissimoꝝ hōim serua fuit vt nemo vnq̄ libertati nemo vel imperio suo fidat.

De Patria gloriosa Ca. xv.

Gloriosa in patria natus sum R plus negocij habes vt in lucē venias fulgēt munitiora etiam astra ꝑ noctē ⁊ boethes ad solis radios ebēt ⁊ lucifer G Clarissime patrie ciuis sum R Bene si virtutum hospes vitiorū hostis/fortune em̄ illud h̄ tuū est. G Patria mihi felix ac nobilis est R refert q̄dez qua nobilitate. hanc numer⁹ incolaꝝ hāc insignis opū magnitudo hanc spectata fertilitas hanc situs ip̄e nobilitat. salubris aer clari fontes mare ꝓximū tuti portus oportium animes nobil' patria vulgo d̄r vini ferax olei frumēti frequens armentis ac gregib⁹ auri scatebris ⁊ argenti/ bonā terrā dicitis vbi fortes eq̄ vbi pingues boues vbi teneri hedi vbi dulcia demū poma nascunt' vbi āt boni viri id nec q̄ritis q̄dem nec quesitu dignū ducitis extimatores egregij atq̄ summa patrie laus sola virt⁹ est ciuium Recte ergo virgilius gl'az ac felicitatē cū describerz romanam nihil hoꝝ ad quē respicitis dignat' attingere vnam vrbis ⁊ imperij magnitudinē atz altitudinē attigit aīoꝝ felicem deniqz ꝓle virū dixit/ ea est em̄ vera vrbiū felicitas vera nobilitas G. Preclara ciuib⁹ bōis patria est. R Quid si tu obscurus q̄d si claritas ip̄a te. ꝓdet/eqz latebris eruet ⁊ in aptū trahet ꝓmpti⁹ in luce notaberis G Famosissima est patria R Non tam in famis eēt cathelina nisi tam famosa in p̄ria natus esset gaio enim ⁊ neroni alter infamie aceru⁹ impiū accessit ⁊ mundi natos in vertice fortūe fauor extulit quo latius noscerent'. G Nobilissima in patria viuo R Multorū aut contemptui patebis aut inuidie sint altero in magna vrbe vix viuit' illud tucius hoc clarius malū vterqz āt hec ip̄a quā p̄dicas natalis soli nobilitas causa est/tot inter oculos mille sunt latebre G Notissima ex patria sum R

UVA. BHSC. IyR_105

Malim p te patriã q̃ tu ꝓpter patriã not⁹ sis nisi vero p te fulseris/ q̃d tibi lux patrie. p̃ter tenebras alatura est mlt̃os habuit claritas magne vrbis obscuros quos abũde claros pui ruris obscuritas habuisset B Inclita est mihi patria R estq̃ suas sibi laudes hẽat tuasq̃ pticipet quitq̃d bñ gesseris prima quodãmõ patrie laus erit/ fuit q̃ themistoidis gloriã athenis asscribere niteret̃/ q̃ plane pgrauiter/ ⁊ vt talẽ virũ decuit respõdit cũ. n. sibi seriphi anguste ⁊ ignobilis insule q̃dam incola inter iurgia obiecisset non eũ sua sz patrie gl̃a clarũ esse Neq̃ hercl̃e ait aut ego obscur⁹ si striphi⁹ aut tu si atheniẽsis clar⁹ esses non splendore patrie/ sz virtute patrie fidebat Virgili⁹ plane q̃ plato maior licet ille ph̃us sz existunt interdũ in magnis etiã ingenijs magni ⁊ mirabiles errores. Is ergo inter cetera magne sue felicitati claritatẽ patrie asscribebat/ vt enim totũ moris hac in pte excellẽtis viri aĩm aiebat plato se p multis gratias agere rõne id quidẽ mõ intelligat cui q̃busue p donis gr̃e sunt agende Ille vero nature gr̃as aiebat p̃mũ q̃ hõiem eũ ⁊ non brutũ a ĩal q̃ marem ⁊ nõ feminã q̃ grecũ ⁊ non barbarũ q̃ athenien sem ⁊ nõ thebanũ deniq̃ q̃ etate socratis nõ alio tpe genuisset vt s. esset a quo doceri posset atq̃ instrui Vides inter gloriãdi gratulandiq̃ causas vt atheniensiũ quoz ponat originẽ q̃d hic dicã/ forsan expectas ego vero ⁊ si de hoc viro sermo sit institut⁹ qñ tñ tanti viri mẽtio incidit q̃d de hoc toto illi⁹ ꝑmone ⁊ alijs visum sit ⁊ mihi ec̃ videat̃ dicam sil̃/ scio quosdam claros ac discretos viros incuntanter asserere nihil vnq̃ ab aliquo dictũ eẽ delirius quorũ in sententiam quid vt dici solet eam pedib⁹ parum abest nam q̃d queso attinet his gaudere Quero. n. quid si barbar⁹ q̃d si mlier nat⁹ eẽt an non multi barbari multis grecis ⁊ virtute ⁊ ingenio meliores extiterũt. An non femine alique/ ⁊ rerũ gloria ⁊ inuentiõe artiũ quib⁹ licet viris optabiliores. Quid deniq̃ si bos quid si azinus nasceret̃ q̃d ad hũc ip̃m de quo loq̃mur platoni q̃ iã plato non eẽt sed id poti⁹ quod natura parens edidisset

UVA. BHSC. IyR_105

nisi forte pithagorice credebat insanie/e corpe in corpus animas cōmigrare/quo nihil vnq̄ certe stulti⁹ nihil imprudenti⁹ nō dicā a pho/sed ab hōie dictū fuit Nihil magis veritati dissonū ac pietati nihil demū qō religiose aures magis abhorreāt q̄d deinde an athenien sīū nasci clarum adeo vt non eq̄ clarū esse posset alibi/thebis etiā natum esse An nō homer⁹ z pithagoras ipe z democritus z anaxagoras z arestotiles z mille alīj alibi q̄ athenis nati clariq̄ habiti/nō min⁹ q̄ q̄ nati sunt athenis/at ne a tebis abeā/q̄s spernere greci solēt/an si nō ingenuitas q̄ritur/thebis natus est pindar⁹/quē imitatōe prsus in accessibilem flactus ait Si rerū claritas gestaq̄ liber pr̄/atq̄ hercules tam famosi vt alexander macedo ⁹tempto⁹ omnium ferme mortaliū illos duos ac altissimū/atq̄ vltimū signū gle sibi ꝓponeret imitandos. Sui vtrūq̄ nōne retenti memoria/z pene añ oc'los theba⁹ erat epamēdas sū mus ph̄us/summ⁹ dux grecorūq̄ oim̄ recto sub iuditio omnis.n.princeps hic est q̄ lacedemones p ene fundit⁹ euertit z athenienses platonis sic exterruit/vt eo mortuo q̄si summo terrori liberati/illico se in luxū ignauiāq̄ resoluerent q̄ ad huc etia apud thebas florētes q̄t athenis inertiū z stultorū milia fuerūt q̄s facile animo metiar nō igitur q athenis/sed q talis nat⁹ esset ac genitus ꝑ est tali ingenio taliq̄ animo tali deniq̄ z parentū indulgentia z rerū tpaliū facultate vt erudiri posset/z ad omne bonū opus instituī gratias agere decuit tam anxie doctū virū illi deo q̄ hoc ei dederat/non socratis nō athene c⁹ in scola z in q̄ vrbe.quot z iniq̄ fuerūt z indocti opinari ꝓmpti⁹ sit q̄ nosse/z vt vrbē sileā habuit scola illa iter m'tos altibiadē z triciā illū patrie hostem/hunc seuissimū tirānorum q̄bus quid p̄ceptor socrates contulerit plato ipe respondeat vel sic intelligas q̄ inane est q terreni doctrina p̄ceptorū disci pl'orū auribꝰ instrepit nisi gr̄a magistri celestis aspiret sine q̄ nihil omnino socratē potuisse quit q̄ dei mēdacis oraculo/vt p̄dictū est sapientissimū iudicatum inter duas tamē simul vroz⁹ ꝓcacissimas cuius

UVA. BHSC. IyR_105

ipse vel alius q̃ntum libet rem excuset ineptissime cõuer
satum/sz hec ꝛ reliq̃ incidenter p̃ter vn ñ illud/ꝙ platonẽ
talem viꝝ hac eadẽ vanitate gl'ose patrie implicitũ fuisse
cognosceres nõ vt magni comitis clipeo tuũ tegas erro
rem sz vt accuratius illũ vites/cui subcubuisse summa ec̃
cernis ingenia G Ampla in patria vitã R Multa
sunt amplea vrbis incomoda distat templũ distat foruz
illud aĩo nocet hoc corpi distant opifices atqꝫ amici qua
nulla quidẽ durior distantia q̃s laboriosum visere negli
gere inhumanũ Audis vt de h̃ querit̃ flactus. Cubat in
colle quirini. hic extremo in auẽtino visend⁹ vterqꝫ quo
cunqꝫ ire decreueris ceu pegre ꝓfecturus domui tue dis
pone q̃ñ ꝛ an redeas in certũ ꝛ ip̃e redit⁹ cũ labore est. se
pe etiã cũ errore ferro cũ magnete iter agit̃. hac eas facili
us hac recti⁹ hac curiã hac theatrũ vites hac balneũ effu
gias hac macellũ/hij ꝛ mille alij sunt vrbiũ scopuli inter
quos nauigãs domũ tuã q̃si alterã vrbẽ pet⁹ iuxta te ad
illam ꝑuenturũ sperans/ꝛ hic quoqꝫ apd̃ ip̃m flactũ legꝫ
vt philipp⁹ orator domũ vt redijt foro nimiũ distare ca
rinas/iam grandis natu querit̃ hee ꝑuo in opido mole
stie cessant oẽs q̃tquit querit̃ vixa est G E ꝑuo opido
in numensam vrbẽ cõmigraui R E tranquillo portu
ꝓcellosum sponte pelagus ingredi temeritas est/nec mi
nor ideo qꝛ loci euentus fecit hoc tñ ꝛ gẽs claudia e sabi
nis romam petens etustulo marc⁹ catho ex arpino ac ci
cero sucessitqꝫ feliciter sz vbi nam tales viri nõ tuto q̃dez
in exemplũ trahit̃ quitq̃t raris ꝛ summis ingenijs attem
tatum est. postq̃ꝫ tũ soluisti funẽ. omni studio difficulta
tes emittere inter alta cõsurgere/ꝯsilio ceptũ regẽs quid
hic boni dixerim plures erunt ad virtutẽ stimuli/erũt for
te quos ad gl'am sequi velis/erit vbi te exerceas vbi cum
paribꝫ possis de laude ꝯtendere pudebitqꝫ testiũ tantoꝝ
Multis sepe qd̃ vis animi non dabat. ꝯtulit vis pudo
ris ꝛ ad ignauiã ꝓfugendã sepe pl⁹ spectat̃ valuit q̃ꝫ ꝟtus
Et hij hercle quoꝝ ꝓxime memini ꝛ acticns curi⁹ numa
pompilius corduba ꝓfectus seneca leptiqꝫ

UVA. BHSC. IyR_105

veniens seuer⁹ mlt̃riq̃ alij ex alijs locis vbiq̃ futuri magni viri vt aliq̃nto maiores rome eẽnt emulatio virtutis ⁊ illustriũ copia p̃stitit exẽploꝝ stude ergo ꝙ vnicũ bonũ est in hac tua ꝯmigratõe ne ꝑeat neu nil aliud migrando q̃sieris q̃ vt te corã pluribꝫ noue p̃rie fulgor nudet.

De origine generosa. Ca. xvi.

Rigo generosa est. R Rursum mihi redis ad incipias q̃d ad te G ꝓpago vetus ⁊ gl̃osa est R Alieno gl̃ari ridicl̃osa iactantia auoꝝ merita nepotum de generantiũ note sunt nec aliud magis posterorũ maculas apit. quã maioris splendor ac gl̃a sepe alteri cõmodũ virtus alteri⁹ tulit Verã laudẽ nisi de ꝓprio sumpseris ab alio non expectes G Magna est nobilitas antiquoꝝ meoꝝ R Mallẽ ꝑ te alij quã tu ꝑ alios noscereris verũ age aliq̃d ⁊ tu vñ sis nobilis. nam ⁊ illi nisi aliq̃d laude dignũ nũq̃ nobiles fuissent. G Multa sanguinis est claritas R Om̃is ꝓpe mõ sanguis est cõ color sicubi forte aliter altero clarior inuent⁹ sit nõ id nobilitas efficit sꝫ sauitas. G Magna est claritas ꝑntum R Quid si maior obscuritas tua est corp⁹ sꝑ ⁊ p̃rimonium sepe a ꝑntibꝫ accipitis claritatẽ ⁊ qui hñt raro in filiũ transferũt/ ⁊ q̃ non habẽt aliquotiẽs in filio illã vidẽt q̃ntum patre clarior cesar q̃ntũ obscurior affricatio fili⁹/ ꝙ si ꝑ manus tradi claritas posset q̃ clarus futur⁹ esses intelligis sed amare illũ potuit p̃r illustrare nõ potuit infinitam sue lucis eclipsim passus in filio sic ꝙ p̃ciosissimũ habet hereditas/ iuditio testantis eximit̃ nec nisi de vilissimis reꝝ est tanta solẽnitas testamẽti Mille em̃ nũc tales clarissimoꝝ hõim obscurissimos heredes enumerẽ si vacet ⁊ si expediat summa tenes G Ingens gentis claritas est. R Nihil tibi claritas amplius prestabit q̃ vt latere nequeas si velis Ita in primis iocundissimũ tibi vite latibulũ ⁊ secretus rerum trames eripit̃ quitquit ages erit vulgi fabula qualiter domi viuas ⁊ quid tenes nosse vicinoꝝ studiũ/ ⁊ velut exploratores ad te auus paterq̃ r̃miserint sic totũ rei familiaris archanũ ⁊ cottidia-

UVA. BHSC. IyR_105

ni victus ratio quid cũ filijs quid cum suis quid deniq̃
cum vx ore ⁊ ad vnguẽ actus oẽs ac verba de reb⁹ licz mi
nimis inq̃rent̃ q̃dq̃ alti⁹ stomacher ab alijs maxime q̃ꝝ
nihil inter erit h̃ tue igit̃ claritatis est fructus vtq̃ si vel
modicũ aberres dedec⁹ gentis ⁊ mõstrati desertor/itine-
ris longe inexcusabilis habeare h̃ est em̃ suũ ac ꝑpetuũ
gentilicie claritatis ꝛliq̃ oĩa cõia vndecunq̃ ꝑtũ dec⁹ in-
festant qm̃ difficile est clara retondere. B Clarissime
natus sum R Stulte claritas nõ nascẽdo queritur
sz viuendo sepe etiã q̃ miraberis moriendo G In mlt̃
ta luce natus sum R Turpitud inẽ caue q̃ obiectu lu-
cis insignior fit itaq̃ aspectior id/infeceris in tẽbris na-
tum foret adulteri ⁊ fures ⁊ om̃is turpiũ cohors tẽbras
querũt sola v̄tus lucẽ nõ refugit/feda hec ⁊ falsa nobili-
tas ꝯgnosciq̃ appetit cui vnicũ vitande infamie cõsiliũ
sit nesciri. G Antiq̃ nobilitas est generis R Aliq̃
igitur v̄tus fuit sine qua vera nobilitas est. G Perue-
tusta nobilitas est R Vetustas nimia claritatẽ rebus
eripit ⁊ parit obliuionẽ quot fuerũt nobiles familie q̃ꝝ
hodie memoria nulla est/quot tu ip̃e florentissimas vi-
disti que paucis annis ferme ad nihilũ r̃diere vñ p̃sagiũ
facias de his mõ florentib⁹ deq̃ his nũc primũ erũpen-
tibus caputq̃ tollentib⁹/om̃ia tẽp⁹ imminuit cõsumitq̃
senescunt nõ mõ familie sed vrbes mũdus ip̃e infallimur
ad extremũ vergit. tu q̃ vetustate gl̃aris vide ne gl̃am ip̃a
vetustas extinxerit neue iaz radix aruerit c⁹ florib⁹ vis or
nari oẽ q̃d in tp̃e orit̃ cũ tp̃e occidit vestra q̃z nobilitas tẽ
pore incipit tp̃e desinit ⁊ q̃ꝫ longa dies pepit longiorq̃
auxit longissima subruit fieri p̃t vt quo te nobilẽ esse desi
eris esse forte nobilior si seruis incepisses. B Inue-
terata nobilitas est R Inanis ambitio nec suo meri
to sed aliorum obliuione subnixa confusa sunt nẽpe om
nia ⁊ per plera successionum series hoc iter tibi accidit.
nõ nobilior vt oẽs sz ignotior Origo cũctoꝝ hõim vna
est vnus parens hũani generis vnus fons vniuersorum

UVA. BHSC. IyR_105

qui vicissim mō turbidus mō nitidus. ad vnū quēq; ve-
strum ꝑuenit ea lege vt ꝙ paulo añ clarū erat/mox obscu
rum fiat qđ obscurū claꝝ. Ita non de fonte dubitatio est
sz q̄bus alucolis hec clari sanguinis vt dicitis ad vos vn-
da ꝓfluxerit. Hinc est vt q̄ heri arabat hodie militet/ ⁊ q̄
ꝑ vrbes medias ardentē cornipedē aureis habenis rege
re solit⁹ suꝑbus incesserat ꝑ squalentē campū pigros bo
ues humili pugione solicitet. Verūq; platonicū illud. li
ber opinari neminē r̄gem nō ex ꝟuis oriundū. neminem
non ꝟuum ex r̄gib⁹. Ita vero vicissitudo hec/ ⁊ ꝯditio sta
tuū hūanoꝝ variabil'. atz inconstās est. vt iterabil' quoq;
sit semel ac pluries. ne mireris si vel arator ad miliciā vel
miles r̄deat ad aratꝝ. Ingēs rerū mortaliū rota est. ⁊ q̄a
tractus est lōgior breuis hūc vita nō ꝑcipit qđ nisi sic eēt
⁊ ligones r̄gum ⁊ agrestiū diademata cernerent. nūc ho-
minū mēoriam occupatā intentamqz alijs tp̄s fallit. Et
hec est tota illa vr̄a nobilitas q̄ tu nudi elatiq; inceditis
vanū gens. G Auaꝝ clara ꝓsapia est. R Quousq;
vagaberis de te agit tu mihi nescio quos in tuū locū sub-
stituere niteris q̄ ꝑ se forte aliq̄d. ꝑ te āt nihil nisi ip̄e tu-
is testib⁹ cām instruxeris respōsur i sunt ꝓinde aui isti vl'
paui clari fuerunt. dū euulgari acie v̄tutū sese alijs attol
lere cepant. ea nobilitatis radix vltima sz ꝑge alti⁹ exqui-
re acrius ꝓauoꝝ attauos obscuros inuenies ⁊ ignotos.
Ad summā hec nominū atz imaginū claritas ⁊ ꝑ breuis
est ⁊ q̄ntulūcunq; est. tua certe nō est. desine itaq; tuū no
men alienis obumbrare virtutib⁹ ne vnoquoqz situ r̄po
scente nudus ip̄e de ꝓprio rideare. G Nobilis sum.
R Quāto sit melior rustic⁹ vir fortis. q̄ ignauus nobi-
lis scies. Cū liberaueris q̄nto sit melius nobilitatē fun-
dare. q̄ euertere si exemplis eges. domi milicieq; affluūt
passimqz legentib⁹ occurrūt vt ꝑtē ip̄m mensor censorqz
r̄linquorū fias ex omnib⁹ duo paria hominū expendisse
suffecerit. Altera igit in lante mariū ⁊ tulliū/in altera ho
rum aduersarios. aulū ⁊ clodiū ꝯstitue q̄ examen vergiat
⁊ q̄nto roma cedat arpino. q̄s tam cecus vt non videat.

UVA. BHSC. IyR_105

G Nobilis natus sum. R Dixi iam verus nobil' nõ nascit' sed fit. G Insignis nobilitas saltẽ ista vulgar' a parentib' est relicta R Unũ hoc q̃z bonũ video familiaria ꝟtutũ exempla non deerũt/ ⁊ domestici duces quorum pudeat deseruisse vestigia id si labi sinis. q̃d nisi famosum ⁊ difficile malũ est nobilitas. nescio autẽ quo difficilior est suoꝝ imitatio q̃ꝫ exteroꝝ forte ne videat' hereditariũ bonũ ꝟtus Non libens dico sed res ip̃a loquitur raro excellentis viri fili⁹ excellens fuit.

De origine Fortune. Ca. xvij

N magna genitus sum fortuna. R Uitã ab inquietudine auspigata hãc eq̃dem in ꝓprie tẽpestatem fortunã vocãt naute magna ergo fortuna magna est tempestas magna vero tempestas ⁊ ꝯsilijs magnis eget ⁊ virib' habes nõ leticie materiã sz curaꝝ G In amplissima fortũa nat⁹ sũ. R Tu ne forte felicius cẽses magno in mari q̃ꝫ exiguo in flumine natũ esse/ ꝙ si nemo san⁹ dixerit. q̃d ꝑinde facili⁹ habet nasci in palatio. q̃ꝫ in casa vbiq̃z ortos parens terra excipit. G In magna fortũa ortus sum R Aduerso sidere soluisti funẽ cura ãt q̃d si in tempestate dies acta est mox te inueniat in portu G In alto natus sum R Turbinib' reꝝ pates latẽdi spe p̃repta. Scitũ est illud lirici poete sepe ventis agitat' ingens pin⁹ ⁊ celse grauiori casu decidũt turres feriũtq̃z sũmos fulgura mõtes vt claꝝ fateor in alto nasci nec tranquillũ certe nec tutũ est altitudo quãlibet hũana ꝑ seip̃az inq̃eta est ꝓpe quoz fremẽs tonitruo. vñ miror q̃d ita senece displiceat. mecenatis illd̃ Ipsa em̃ altitudo attonat summa nã cũ alij hoc verbo vsi sint cur solus ille p̃hẽdit'/ nil p̃terea tam altũ. ꝙ non ⁊ solicitudini ⁊ labori ⁊ inuidie ⁊ pauori ⁊ merori ⁊ infine morti ꝑuiũ sit. ⁊ sane omnium fastũ eminẽtiamq̃z mortaliũ. sola mors in planũ r̃digit. G Alto ⁊ magno natus sum in statu R Iam primũ audisti ex alto graues lapsus ⁊ magno rara quies in pellago/ nec in imo precipitiũ metuas. nec naufragiũ in sicco. G Principiũ fortuuatũ fuit. R

UVA. BHSC. IyR_105

Finem respice vt reliq̃s sic fortũe suo multũ licet in reg-
no quo fortunati⁹ p̃ncipiũ eo finis inertior/nõne vides
vt res hõim turbinis more voluũtur vt quietũ mare tẽ-
pestas turbida. lucidũ mane nubilosus vespe insequit̃.
vt inter initia planũ iter incõfragosum desinit sic ꝓsperi
tatis insolentiam in ꝓuisa calamitas ⁊ letissime cursum
vite mesta mors claudit ⁊ sepe p̃mordio dissimili⁹ finis ẽ
G In alto cedi R Uide vbi desinas vita hõis a fi-
ne describit̃. ⁊ finẽ plane sensies q̃ p̃ncipiũ non sensisti.
B In summa fortuna editus sum R Et seruoꝝ filios
in solio vidimus ⁊ filios regum in ergastulis.

De lautitudine Ferculorum. Ca. xviij

Amplissima educor familia. R Multũ tibi
hoc videt̃ qd̃ paꝝ est eritq̃ mox nihil an ideo ma-
gis tibi. q̃ duro agricole vermes parcẽt. An cibo
molliore vescent̃ auidi⁹ /nõ iocor tecũ. nec te terreo. scis
⁊ si forte dissil̃es te illi ꝯuiuio p̃ꝑatam escã. ⁊ forte iam te
ne tempus instare certe ãt abesse lõgius iam non posse.
nam vita breuis est. fame liteq̃ ꝯuiue ⁊ q̃ mensaꝫ instru
it mors in pigra q̃d tibi tunc tue lautie iste ꝓfuteret̃ sint vi
ders G Lautissime ab infantia educat⁹ sũ R Pessima
puericie rudimẽta neglectis bonis artib⁹ exq̃sitis cibis.
⁊ ꝑegrinis poculis assuefactus. a puero p̃clarissimam in
spem adoleuisti sapores atq; odores nosse mirariq̃ doc-
tos eximie ⁊ opiperas mẽsas ⁊ vasa aurea venerari neq̃
forma vt mos est sitũq̃ sero extinguere sꝫ ambitiosa sem
per nausea ⁊ dãnosis stomachi sarcinis mane illis occur
rere cũ tot interim in heremo sancti viri esurierint/tot in
castris gloriosi duces ꝑce sobrie atq̃ aspe vixerint an si
tibi gemmis atꝫ epulis obsessio Huic curi⁹ fabriti⁹ corũ
canus lecta suis manib⁹ olera. cenãtes fictilib⁹ atꝫ arãtes
ad vespam ieiuni quinti⁹ ac seran⁹. aut p⁹ hos catho cẽso
rius ꝯsul in hispaniã nauigãs vñ triũphator redijt. non
alio q̃ quo remiges viro vsus oẽs notissimi hostes vo-
luptatis occurrerẽt. illinc paul⁹ atꝫ anthoni⁹ fontis ad ri-
pam missum celitus ꝑcientes panẽ. num verecundia ac

UVA. BHSC. IyR_105

dolore faucibꝫ hereret iners cibꝫ. ⁊ alto niti gustus titila-
tio illa lentesceret cogitares ab his viris victu tam tenui
⁊ tanq̃ꝫ humili labore gaudentibꝫ ⁊ seruatã patriã subac
tosq̃ꝫ nobilissimos reges ac ppl'os ⁊ q̃ victoriaꝝ difficili
ma est carnẽ ꝓpriã ac mundũ ⁊ inuisibiles hostes aĩe de-
bellatos. te inter amplas dapes ac supbam requiẽ vili ꝑ
domitã voluptate B Lautissimus victus sum R
Sẽtio oẽ studiũ in eo est vt ad fundũ miserie. curiositas
feda ꝑueniat nihil est actũ cibi ac potus elegantia nisi ac
cedat ⁊ copia imo vero redundantia atꝫ fastidiũ nec suc-
currit vt augustus cesar q̃ vt puto paululũ te lautior esse
potuerat. cibi vt de illo tradit̃ minimi fuit ac vulgarꝫ fere
Sileo cibos quibꝫ vesci solitus erat ne q̃i rusticanꝰ pr̃fa-
milias ꝯtemptu tibi sit/inter fasianos ⁊ ficedulas ⁊ pa-
uones tuos illiꝰ p̃ncipis secũdinꝰ panis ⁊ caseꝰ bubalus
⁊ minuti pisciculi rideant̃. At q̃nto meliꝰ fasiani isti vestri
⁊ mensaꝝ decꝰ eximiũ ⁊ gule summa felicitas apd̃ colchõ
sp est phasidem latuissen q̃ꝫt huc ad corrũpendũ orbem
vr̃m. ⁊ irritãdas illecebras aduolassent. q̃nto honestior
etas illa. de q̃ naso ait. piscis ad huc illis popu l' sine frau
de natabat ostraq̃ꝫ in ꝯchis tuta fuere suis/ne latiũ norat
q̃ꝫ p̃bet roma diues. neq̃ꝫ pigmeo sanguine gaudet auis
B Uino fruor electissimo R Male sꝫ ꝓprie ais fruor
Hic est em̃ finis vr̃ ad h̃ nati estis q̃nto ãt tuciꝰ sitim ve-
stram vinũ debile vl' limphis debilitatũ siue purꝰ etiaꝫ ri
uus extingueret. Certe p̃nceps idẽ de q̃ nũc loquebar vi
ni quoqꝫ ꝑcissimꝰ/nam ⁊ id scribit̃. tuit ter non ampliꝰ
sup cenã bibens dũ in castris esset vos terdecies añ ⁊ ce-
nam bibitis. ⁊ ad cenã centies. nec nũero pocl'oꝝ quanti
tas cedit ⁊ castra ip̃a ip̃is vinosiora sunt vrbibꝫ nulla ni
si ab ebrijs vl' expeditio vel certamẽ Nõ bibebat ille nisi
ter diu vos diebꝫ ac noctibꝫ nõ cessatis ille si sitis vrgeret
ꝓportione ꝑfusum aq̃ frigida panẽ vl' lactucule tirsum vl'
succosi pomi morsum vel frustum cucumeris capiebat.
At vos sitim cũ lenocinio occupãtes illã vniꝰ ardẽtibꝫ ⁊
bibẽdo aliã sitim ꝑituꝝ extinguitꝫ/dicam veriꝰ accẽditis

UVA. BHSC. IyR_105

nec in animũ venit bibere vos sanguinẽ terre ac venenũ cicade dũ sic vinũ bibitis vt alexandro macedoni scrip/ sit androtides/ q̃bus p̃ceptis si ille obtp̃asset ꝓfecto ami/ cos in temulẽtia non interemisset. vtait plini⁹. nec ip̃e in sup̃ tandem in temulentia p̃ijsset. Hec eadẽ cibi in diffe rentis. ac potus p̃citas in cũctis fere claris ducib⁹ atz p̃n cipib⁹ fuit. Et in iulio cesare singularis que q̃ntũ vr̃e sit p̃ferenda libidini somn⁹ vester illoꝝ industrie ⁊ gestarũ reꝝ gl'e collatus iuditio est G Lautissimo fruor victu R Si honestis etiã reb⁹ frui vetitũ. q̃nto magis inho/ nestis ac turpib⁹. ne te pudz. in eo ꝙ ad caduci corp̃is ser uitiũ spectat inmortalis aĩe fructũ ponis epicureũ dog/ ma/ sz in fame olim reiectũq̃ deniq̃ cũctis ex voluptati/ bus q̃ corporeis sensib⁹ obrepũt aĩe illas esse fedissimas diffinitũ est/ q̃ tactu gustuq̃ sese ingerunt. ꝙ ille maxime vobis cũ beluis sint ꝯmunes ⁊ in beluinas mores rõna leaĩal incuruent/ quo nihil abiectius hũana mors patit̃ G Lautijs ⁊ cibis varijs delector. R Et delectare ⁊ fruere si nil meli⁹ nosci/ si nil pei⁹/ pudeat more pecudis pabulo gaudere aut recõditoriũ ferc'loꝝ fieri ⁊ suũ doleo munus eripe deniq̃ sic hẽto non posse te hãc q̃ꝫ ꝓbas vi tam diu pati fastidio est vicina sacietas ieiuniũ cibos cõ dit nil nisi dulce ac sapidũ gustat fames nil tam lautũ ꝙ non nausea reddat insipidũ ac sordiũ. ip̃i etiã q̃ delectati oni huic intendunt appetitu ⁊ raritate illã acui fatentur. vt reliq̃s copia frequẽtiaq̃ ꝯtundi. ⁊ in nihilũ sepe in cõ trariũ verti/ ip̃e demũ ꝓfessor voluptatis epicur⁹ tenuem victũ q̃si vnicũ suũ ꝓfessionis auxiliũ ⁊ laudauit ⁊ coluit qd̃q̃ sobrietati ac modestie tribuũt honesti viri. hoc ille tribuit voluptati vt q̃libet viuẽdi viam eligas diuersis finib⁹ vnũ callẽ p̃uenire noueris vno victu vtendũ tenui sp̃ ac modico. nisi quẽ honestis ex causis. rara forte licen tia sz illesa sobrietate laxauerit. victos h̃ siccos ⁊ validos ⁊ aspectu placidos facit. facit ⁊ odore corp̃is nec sibi nec alijs molestos Cõfer his madidos estuãtes trem'los olẽ tes ⁊ vt ciceronis vtar v̄bis Cõfer ⁊ suadentes ⁊ ructan/

UVA. BHSC. IyR_105

tes tunc videbis quid inter frugalitatē intersit ⁊ crapulā ⁊ si non virtus ac aspectus ipe monstrabit/recta quo nā vergat electio/vt vix sit quispiā tam gule seru⁹ q̄ acriter re discussa non sobrietatē longe illi p̄ferendā fateat. Si hec spernis vt leuia nunq̄d ⁊ morbos etiā hinc nascētes mortemq̄ ꝯtemnes/q̄ licet ipe ipam magis animis contemnenda sit naturaliter atq̄ honeste/ceu certe nō turpiter inuēta sic turpib⁹ causis accersita morte nil fetidius nilq̄ formidabili⁹ An vero non audis eccl'iasticū ꝯsultorem noli auid⁹ esse inq̄t in omni epulatōne ⁊ nō te effundas sup oēz escam In mltis.n.escis erit infirmitas ⁊ auiditas a ꝓpro ꝓinquabit vsq̄ ad colerā ꝓpter crapulā multi ꝑierunt/q̄ autē abstinens est aditiat vitā B Lautis ⁊ multiplicib⁹ vtor cibis R Asellū tuū si nimis p̄esseris oꝓprimes/si mollius paueris calcitrabit Uēter vero depositarius male fidei est/non in efficax ꝯsiliū videt ad oēs ⁊ p̄sertim gule illecebras ꝯprimēdas exitū ꝯtēplari.

De Conuiuijs. Ca.xix.

Onuiuijs glorior. R Laut⁹ victus voluptatis ꝯuiuia sunt furoris Quid eñi nisi ꝓampaticus furor est multos diuites a negotijs hōestioribus fortassis abstractos honorifico tedio vnū in locū cogere/⁊ multos ventres aut vacuos melius mansuros aut suo gratus implēdos arbitrio exq̄sitis ⁊ nociuis cib⁹ infarcire.vbi vt vni morē gesseris palato/mltis tedio fueris atq̄ fastidio.raro eñi inter ꝯuiuas ꝯuenit verūq̄ deꝑhendit q̄d ait ille Tres mihi cōuiue ꝓpe dissentire videntur poscētes vario multū diuersa palato. Quid dem q̄d non dem/q̄d des flacce seu q̄d facias.nisi vt penitus nihil des.⁊ hāc curā illis linq̄s quib⁹ nulla est.est altior cura agant q̄dlibet q̄ agere nil aliud sciūt.nam si tres discordant q̄d centū faciant aut mille vix sine tacitꝫ abeūt saltem lamentis h̄ male sapuit h̄ male oluit h̄ p̄ferendū fuit illud gelidū illud intempestinū hoc meste oblatū h̄ irato vultu crudū illd̄ hoc lacerū ille famul⁹ segnis h̄ preceps hic sudaster hic cōtumax hic clamore offendit hic

UVA. BHSC. IyR_105

silentio ille illotis vasis acꝫ tepidam hic vinū molle por
rexit his querelis nō tam aule cꝫ via resonāt ꝛ platee nec
in merito nā q̄d attinet iocundi⁹ domui sue ꝓmansuros
ꝑcib⁹ fatigare aut quorsum ꝛ sumptus inutilis/ ꝛ supua/
cuus labor atz vnū in atriū turba ꝓueniēs nisi vt tewici⁹
nie ostentes ꝛ q̄si de ꝓuinūs tuis pedester agas volunta
rium triūphum/ sic tubis cymbala ꝓcrepant atz appare⁹
at pompe oīa tribui caritati nihil/ finge postridie vnū
aliquē cōuiuaꝫ tantillo egere q̄nti sua ꝓstitit papsis. nū
quā id a cōuiuū dño impetrabit nēpe non id ille ꝑstitū sz
sibi cꝫuis ita esse nō sit dubiū solēt tñ vbi ad mēsaz ebrij
dierāt affirmantcꝫ aliq̄d ꝓcusset epulis his ferme ⁊bis
vti. ꝑ hāc inq̄unt cꝫ sil' facim⁹ caritatē quib⁹ rite respōde⁹
atur. imo vero ꝑ hāc ebrietatē ꝛ hāc crapulā/ vera demū
hec caritas esset si ieiuni ꝛ sicci ꝛ q̄ in vīam pniciem efun
ditis in vsus paupeꝫ verteretis tunc caritate nō in pro
prie iuraretis nūc ad vīa ꝓuiuia fastidios. diuites cogun
tur famelici paupes excludunt vobis ſ. existimantib⁹ glo
riosum claris hospitib⁹ habundare/ nec deest ꝑter vulg⁹
fontem oīnis errozis auctoz insignis est cuicꝫ vt mihi vi
detur ait cicero Valde decoꝫ patere domos hōim illustri
um hospitib⁹ illustrib⁹/ plane vir egregie q̄ referre vicem
valeant sz egentib⁹ clausas esse/ q̄ in re haut indigne for⁹
sitan notatū a lactantia ciceronē nouim⁹ q̄ meli⁹ pfecto
illō a libri sz eodem libzo hoc maxime inēt officiū est vt
quisq̄s maxime opis indigeat. ita ei potissimū opitulari
qō ꝓtra fit a plerisqꝫ a quo em̄ pluzimū sperant/ etiā si ille
bis non egeat tñ ei potissimū infuiunt/ bñ nūc ais cice⁹
ro ꝛ vere nam ꝛ ita fieri debz. ꝛa pl'imis ꝓtra fit. sed vt ad
rem r̄deam si querelis ac fastidio ꝓuiuaꝫ vis carere. con⁹
uiuūs abstine hñt vt vtrūcꝫ fortassis q̄ ꝓuinio interfuere
q⁹ arguant q̄ grauent q̄ ꝑ ipm arguit q⁹ cōuinio nō inter
fuit non iam ille ꝓuiuia est sz impudentissim⁹ pasitus cu
ius lingua non plurꝫ extimāda cꝫ gula est/ q̄ nō mō non
metuēda est sed optanda non nūcꝫ dicente satirico/ nam
q̄ comedia min⁹ q̄s melior plorante gula/ tales aliq̄ apō

UVA. BHSC. IyR_105

comicos describunt̃ letisq; risum excitant q̃ visi auditiq;
coram q̃ant facere hec deniq; summa est ꝯuiualē cēsurā
nō ꝯuiuando euaserꝭ/ꝑasiticos morsos ac rabie ridendo
ꝛ ꝯtemnēdo fugaueris/non est alia ad q̃etem via. G
Conuiuijs vaco. R Pulchrū tibi studiū delegisti q̃d
huic gustui ꝯueniat q̃d illi. q̃bꝫ aut cōcupiscenda fames
ferculis/aut irridenda salsamentis. en p̃clarā vtilēq; ph̃ie
ꝑtem q̃s p̃mus/q̃s scd̃s/q̃s terti⁹. ingratū stomachū e ci
bus p̃mat. q̃s vini fum⁹ cerebro gratiores nebulas effun
dat. G Cōuiuijs delector R Si sic accipiat̃ vt ver
bum sonat ꝛ vt senserūt maiores vr̃i nōis hui⁹ auctores/
nō mō non arguaz sz laudabo dulce est em̃ ꝛ optabile ꝛ
honestū amicis cōuiuere. sed cōmessationem cōuiuium
appellatis. turpissimeq; rei pulcherrimū nomē in poni
tis quasi vero non possit cū amicis viui aliter q̃ꝫ edendo
ꝛ bibendo. ꝛ non meli⁹ cogitando ꝛ loquendo cū ꝛ docto
homini ꝛ erudito vt ait cicero ip̃e viuere sit cogitare ꝛ nil
ꝓfecto sit dulcius noto ac fido colloq̃o amicoꝝ. nolite g̃
rem fedam pulchro velo tegere translucet em̃. ꝛ qd̃ cōui
uium d̃r cōmessatio esse scitur Audite poti⁹ apl̃m paulū
clara voce vos a malis inter cetera a cōmessatōibꝫ ꝛ ebri
etatibꝫ dehortantē ꝛ videte ne ad turpia nōim splendore
rapiamini. G Conuiuia me delectat. R Dic qd̃ est
commessationes potationes epulationes viscerationes
hoc si delectat accipe vilis tu vilis rei debitor. At si clare
stultus tu stulte solicitudinis seruus es G Conuiuijs
gloriaz quero R Mos est vester ibi querere vbi quod
queritis non est. G Spero gl̃am ꝯuiuijs. R Falsa
est gloria verus error. alexandrum macedonem ꝯuiuijs
indulsisse vsq; ad funestā ebrietatē legim⁹ luciū v̄o vsq;
ad ꝓfluuiū amentis impēse flebilemq; imperij iacturam
Quero alios duos quem mihi sanum principem quem
sobrium regem his intentum dabis nam philosophos
ac poetas egregios memorare necessarium non est. mul
toq; minus sanctos viros ꝛ omnino omnes grande ali
quid pium ve animo agitantes

UVA. BHSC. IyR_105

Quibus omnibꝫ haut dubie tota ea res infamis ⁊ in visa est. G Gloria mihi apud vulgꝰ ⁊ multoꝝ gr̃a ex cõuiuijs ꝑta est R Uilissime mercis ingẽs p̃ciũ totũ fieri vt gule complaceas aliene Credo ãt. Sunt quos gula vrget, frenat inopia his nihil est gracius q̃ꝫ aliena cura. ⁊ in pensi freno illo absolui/ qđꝫ ꝑ se neq̃unt ꝑ alios adipisci/ q̃ h̃ eis p̃stant clari apđ illos dũ illđ faciãt ⁊ famosi sunt finge desinere sil' desinẽt clari eẽ. tãdẽ vt ego quoꝫ iam desinã hec summa est Conuiuaꝝ ꝯditio delicata est ⁊ querula longeqꝫ difficilis ⁊ de parasitis breuẽ accipe regulam. dũ illos affanti paueris rodent arridebunt. plaudent manibꝫ laudabũt viꝝ optimũ liberalem deniꝫ patrie p̃rem dicent nihil ad vltimũ gaie adulatõis obmiserint de q̃ satiricꝰ loquẽs adulandi gentẽ prudentissimam ⁊ ꝯmendã asseruit nationẽ ⁊ reliq̃ pueris quoqꝫ notissima Sin aliqñ cesarius siquidẽ sponte auꝝ sordidũ miserum diffamabunt sui inopia homũculũ nõ malũ certe sed stolidũ ⁊ ineptũ teqꝫ tuãqꝫ domũ fugiẽt vt stopulum tunc intelliges illud fla cti. diffugiuut cadis cũ fece secatꝭ amici De his quidẽ loquit̃ amicis q̃ mensas secunt̃ Ueri enĩ maxime in aduersis herent. ⁊ illas domos auidius frequentant. quas fortuna deseruit his ineptijs ⁊ difficultatibus vt occurras in tempore ⁊ cõuiuas tumidas ⁊ scurras aridos. Horumqꝫ omniũ voces ⁊ sententias/ iam nunc disce contempnere ⁊ sic habeto. nihil leti recto esse iuditio. vbi totũ voluptati tribuat̃ nil virtuti. caducum deniqꝫ malis artibꝫ partũ nomẽ eamqꝫ vulgo q̃ gloria dicitur apud doctos infamiã esse non gloriam.

De Uestibus exquisitis ac nitidis Ca. xx.

Tegregie vestior. R Que pura sunt nuda videri amant. mos est feda coloribꝫ abdere G Exquisitissime induor. R Pudebit cultus exterioris quociẽs q̃d eo tegit̃ cogitab̃ Insana n. ambitio est fimũ tegere purpura G mũdissime vestior R nõ audisti q̃d ille ꝟ fortissimꝰ apđ crispũ dicat mũditias mlˈeribꝫ cõuenire laborẽ viris. G vestitus insignis ac mollis est.

UVA. BHSC. IyR_105

R Non obitiam tibi sacras paupes/ꝛ seminudos/ꝛ ri-
gidis atꝫ hirsutis togis hibernũ frigus arcentes. Scio
q̃dem ꝙ peccatrix opulentia sctãm spernit inopiã Idem
ille ditissimus hõim cui⁹ altricatiõe retro tertia memini
veste non temere alia q̃ꝫ domestica vsus est ab vxore soro
re ꝛ filia ne potibusqꝫ ꝯfecta nam ꝛ hoc de illo scriptũ est
Sic ille cunctoꝝ dñs paucas q̃dem sibiqꝫ iũctissimas
feminas fatigabat tu fortasse alioꝝ ꝓuus/disiũctissimas
fatigas gẽtes tibi nent/tibi pectunt tibi texũt. belge tibi
ꝑse tibi seres tibi nidi. tibi tiri⁹ murex vacat/tibi flagrãs
bacca hispatis pendet arbuscul⁹/tibi oues albicãt brica
nice/tibi indica sadix rubet. vterqꝫ tibi sudat occeanus
augusto aũt vxor filia sororqꝫ cũ neptib⁹/eo vsqꝫ decre-
uit virtus creuitqꝫ suꝑbia sic ꝯtratrio delictatis exẽpla
modestie Uiluerũt Inuictu igit̃ ac vestitu mlti optimo
principũ ꝯtempto post pessimos abiere gaiũ dico ꝛ reli
quos quorũ vẽtri ac tergo nec ciuil̃ vnq̃ꝫ nec virilis nec
roman⁹/certe nec hũanus sed insan⁹ ꝛ nũc femine⁹ nunc
diuin⁹ ab omni ãt ꝑte ꝓsusus atꝫ monstrific⁹ cult⁹ fuit.
G Exquisitissime induor. R Operiosior ornat⁹ ꝛ su
spitione cure in gentis formosis form e gr̃am imminuit
ꝛ fulgore suo deformiũ mendas ꝓdit/ oculosqꝫ ꝑtereun-
tium ad spectandũ excitat itaqꝫ nulla re peius sibi ꝯsulit
deformis hõ/ q̃ꝫ dũ formosus vult videri. vestis insigni-
or cultusqꝫ corꝑis q̃ ad formã querit̃ mouet risus G
Electissimis coloribꝫ exornor R Natura rerũ hũana
arte nõ vincit̃ sepe etiã q̃si indignãs se temptari quo ma-
iore nisu ꝑmittit̃ tergiturq̃ꝫ/eo magis attollit̃/eminetqꝫ.
natiuã natalis corpusculi feditatẽ nec colores alterãt nec
odores q̃n aut ꝯspectam magis efficiũt aut suspectã G
Preciosis ac varijs ornamẽtis ambior R Pone in fe
retro aureo cadauer pallidũ/gẽmis illud ostroqꝫ circũda
quo pl⁹ ornatus eo pl⁹ erit horroris. neu ꝙ loquor ad in
iuriam trahas origo nõis inq̃renda est siq̃dez a cadẽdo
d̃r cadauer cur nõ vt mortui sic viuentis recte d̃r nempe
illud cecidit hoc casuꝝ est caditqꝫ ꝯtinue G Nouus ꝛ

UVA. BHSC. IyR_105

insolitus cultus est mihi R Non est locus vt defleam vtq̃ execrer ludibria hec habituũ externoꝝ q̃s vobis ab extremis mũdi finib⁹ furibunda pñs etas intulit sz dij hominesqz male oderit has belluas humana effigie fermo animo lingua latina barbarico ve habitu cõpto femineam ad moliciem capillo/morib⁹ ad aprinã duriciẽ horridis atz incultis hinc obscenũ corp⁹ impudentissime detegentes Illinc mentiũ leuitatẽ vana v̄tice volucrũ plumis exterminantib⁹ aptissime designantes an vero tam vigiles mgr̃i an tam dociles discipuli pl⁹ odij mereant̃ in dubio est q̃rũ ingenijs effectũ vides/vt inter nimios ducesqz inter storta ⁊ matronas ꝓpe iam nil sit aspectu/nec dum sistit sed indies ꝑpens crescit ⁊ variatur insania.

De Ocia ⁊ Quiete. Ca.xxi.

Cium quies ve a laborib⁹ obtigit. R Duo humane vite bona g̃tissima nisi vsus in modic⁹ mala grauissima fecerit/qd̃ multis fecit ⁊ totidem corpis atz animi pestes tumores corpi pientes animoqz rubiginem G Ocio fruor iocũdissimo. R Utor dic nulli em̃ hac re fruendũ sz vtendũ multis hz doctrina salubrior. G Delectabile ociũ est mihi. R refert multum hoc ip̃m ociũ/q̃le sit duas nempe spẽs ocij diffiniũt operosi/alterã atz ip̃a in requie laborantis ac circa studia honesta soliti quo nihil est dulci⁹ altera inertis ⁊ languidi ⁊ solã req̃em ꝯplexi quo nihil fedi⁹ nil simili⁹ est sepulchro De p̃mo igit̃ sepe magna q̃dam opa ⁊ mũdo vtilia ⁊ suis auctorib⁹ gl̃osa ꝓueniunt/de scd̃o autẽ nihil vnq̃ nisi in glori⁹ torpor ac marcid⁹ primũ illud rite ph̃antib⁹ hoc scd̃m pigris ⁊ ventri somnoqz deditis oportunũ vbi nullo interpellãte edant licenter ac dormiãt. G Optata ꝑ fruor quiete R Quies illa q̃ fruendũ erit nullũ finem habitura non est h̃ vide ergo q̃ q̃ete gaudeas. G Quietem ex optatam repi. R Quietẽ dicis an accubitum vis dicere an somnũ quẽ mortis cõsanguineũ poete quidam/alij mortis imaginẽ dixere vterqz ꝑ ꝓprie G Dormio ⁊ quiesco R Atqui ⁊ euntes sepe animo q̃escunt.

UVA. BHSC. IyR_105

⁊ sedentes iacentesq3 animo laborāt/⁊ somn⁹ ip̄e anima
lium q̄es dict⁹ suos h3 abditos labores visionūq3 ⁊ fan
tasmatū turbidos tumult⁹ atq3 horribiles/de quo semet
familiariter alloquēs scūs ⁊ afflictus ille vir querit̄ B
Ociosus in thalamo requiesco. R Uter queso putas
dulcius q̄escit an vacca in suo rure dormiēs/an scipio in
affrica cū hostib⁹ pugnās/catho cū anguib⁹/regulus cū
vtrisq3/nec q̄es sum gaudio. nec sine virtute. verū gaudi
um esse p̄t. G Reiectis laborib⁹ grato recreor sopore.
R Labor materia est v̄tutis. ⁊ gl̄e. hūc q̄ reicit. Contra
⁊ vicij ⁊ insanie materia sopor est nimi⁹ q̄ ml̄tos ad ꝑpe
tuū soporē vrget atq3 p̄cipitat fouet ille libidinē corpa pre
grauat eneruat animos frustrat ingenia. sciaz minuit. me
moriam extinguit. parit obliuionē. nō sine cā insomnes
industrijq3 laudant̄. somnolētes non laudatos cernim⁹
sed inflatos. ꝓinde vt somniū q̄dam mortē dicūt. sed vi
tam alij dixere vigiliā. inter mortē vero ⁊ vitā vide quid
eligas Uigilandū certe ꝙ sapientib⁹ placz ad hoc saltem
vt longior vita sit. G Longo ⁊ mīme interrupto som
no r̄creor. R Bñ si non curis mordacib⁹ auaricia am
bitionē metu merore aut amore impio Male āt si nō ho
nesti studij cuiuspiā cura sopor abrūpit̄ ꝓfecto ppl̄is ster
tentib⁹ vigilant reges sopitoq3 duces vigilāt exercitu qd̄
⁊ res docet. ⁊ ilias ꝓbat omerita nobilioribꝰ animis cure
vigilis impendēt. s3 sobrie ac salubres augustū cesarē p̄n
cipiū maximū atz optimū. somni breuis accepim⁹ curis
q3 etiam crebris inter rupti tu contrario gloriaris G
Profunde dormio R Et gulosi ⁊ libidinosi ⁊ iracū
di brutis animantibus viuis tamen/somnolenti ac so
piti dumtaxat mortuis comparantur. ⁊ quod ad illā par
tem tp̄is attinz nihil differre felices a miser⁹ ph̄icā scis eē
sn̄iam nec igit̄ vt ꝑs illa ꝓ virib⁹ euitāda q̄ solā int̄ hōies
dr̄az somnioꝝ linq̄t sic sectāda ꝯtraria ē. nil difficultatis
allatura volētib⁹ si ꝓ leui eñi gl̄a aut lucro exiguo ⁊ bella
tores ⁊ mercatores ⁊ naute totis sub diuo noctib⁹ ꝑuigi
lāt Illi q̄dē inter hostiū insidias. hij hoste q̄lib3 peiores:

UVA. BHSC. IyR_105

inter fluctus ac scopulos/tu verā gl'am/lucrūqz ingens/
inter dei laudes ac libellos tuos ꝑtem noxiū vigilare nō
poteris G Uigiliis defessus somno tot⁹ incubui R
Sic est non mutatis stilū cuncta vno fere mō agitis ⁊ q̄
deus ip̄e vl' natura vel ars autētica ad obsequiū vob̄ de-
dit/In vr̄m dedec⁹ damnūqz cōuertitis/potū cibūqz ad
ebrietatem ⁊ crapulā ociū ⁊ q̄etem ad somnolentiā ⁊ mar
corem/valitudinē ad voluptates formā corꝑis ad libidi
nem robur ad iniurias. Ingeniū ad fraudes sciam ad su
perbiā eloquentiā ad discrimen/domiciliū ac vestitū ad
pompā inanemqz iactantiā/opes ad auaritiā ⁊ luxuriaz
ꝓlem ⁊ ꝯiugiū ad metum ⁊ solicitudinē immortalē. Ite
nunc stupete ⁊ querimini de fortūa ⁊ malis vr̄is ingemi
scite/de bonis mala facitis. deqz celestib⁹ donis cōpedes
vobis ac laqueos ⁊ vincl'a anime ꝯflatis. G Sōno
placido delector. R Ac non mō reges ⁊ duces ⁊ princi
pes ⁊ ph̄i ⁊ poete insuꝑ/⁊ familiaꝝ ꝑtes vigilāt. ac nocte
ꝯsurgunt qd̄ ad sanitatē ⁊ iconomiā ⁊ ph̄iaz vtile. ait ale
xander/sz fures etiā ⁊ insidiatores qd̄qz est miserabilius
insaui ec̄ amatores. quos suaꝝ mulierculaꝝ mēoria desi-
derium ve excitat. tu vero v̄tutis amore sonū oderis/vi-
ciis amicū. vt eleganter ait flact⁹ Ut iugulent hōies sur-
gunt de no cte latrones ⁊ te ip̄m ꝓues nō exꝑgisceris pu-
deant tantū sꝑ in vob̄ posse turpes causas. ⁊ nil posse pul
cerrimas. G Nullo vsq̄z interpellāte totis noctib⁹ qui
esco. R Uidet' q̄dem arestotiles q̄ supi⁹ attigi. ita vi-
tam hōis ꝑtiri. vt dimidiā ꝑtem somno tribuat/dimidi-
amqz vigilie/dū ꝑ ꝑtē dimidia. nō differre studiosi vitaz
ait a stulti vita Et si q̄dem ꝑ somno noctē ꝑ vigilia diem
vult intelligi. r̄cta fateor ac vera diuisio est eq̄s em̄ ꝑtib⁹
tempus inter sese diuidūt. At si sic accipit' equas spatio
inter ꝑtes differentia certe alia ingēs est\nulla enim acri
or est nulla altior cogitatio q̄z nocturna nulla ꝑs tꝑis stu
dentib⁹ aptior Sin' āt somnū ip̄m dimidiam tꝑis ꝑtem
dicit mirabile dictū est ex ore tam studiosi ⁊ tam docti ho
minis Absit enim ab anima bn̄ instituta ⁊ bene studiis

UVA. BHSC. IyR_105

intenta. dimidiũ tpis dormire. cum q̃rtum suffecerit qui bu sdam. ⁊ terciũ voluptuosisq; sufficiat Noctu q̃dẽ surgere q̃libet anni pte consiliũ est absit vt noctẽ non hibernam mõ sed estiuã totã dormiãt. / q̃ grandi aliq̃d moliuntur ceterũ semel illã fregisse sufficiet fortassis. qđq; vigiliarum anticipatũ erit breui si res poscat meridiana vicissitudine restaurari p̃t. At pruinalis hore noctis sepius rum pẽde psallendũ studendũ legeudũ scribendũ cogitãdum ꝯtemplandũ querendũ aliq̃d noui ingenio sp̃ est. ⁊ q̃d studio q̃situ fuerit memoria repetendũ / audiemusq;. Iheronim⁹ ad eustochiũ scribẽs noctib⁹ bis terq; surgẽdum inq̃t reuoluendã de scripturisq; mẽoriter r̃tinemus deniq; his studijs fatigati oculi alterno sopore r̃creandi ⁊ breui q̃ete recreati alterno exercitio fatigandi erunt. ne totis noctib⁹ dormiendo ⁊ culatre incumbendo sepulta cadauera videamini motu crebro atq; honesto vos ⁊ viuos ⁊ virtuti deditos comprobate.

De suaui Odore. Ca. xxij.

Uauibus delector odorib⁹ R Hij vel victui vl' vestitui subseruiũt de quib⁹ q̃d sentiã audiuisti G Odorib⁹ studeo. R Odoꝝ alij gulã alij libidinem irritant hoꝝ appetitus incõtinẽtie notã subit q̃ p̃se rtim vehemẽs alij ꝓpter seip̃os repetunt̃ / hoꝝ studium non turpitudinis nẽpe sed vanitatis arguit̃ Uñ est vt muliebriũ vnguentoꝝ odor aut dapũ quã floꝝ turpior aut pomorũ sit Eadem rõ est eaꝝ delectationũ / q̃ auribus oculisq; ꝑcipiunt̃ Si vnq̃ ethicis applicuisti aim̃ nosci hec neq; te nũc doceo. s; note veritatis ad memoriam retraho / vt hui⁹ generis oblectamẽta videas. vl' feda esse vel leuia G Odorib⁹ opam do. R Bone vtinã fame cui⁹ odor bon⁹ q̃; d̃r alijsq; maior mlto latiusq; sensibilis q̃ aromatũ si terant̃ aut sulphuꝝ si crementur / de his odorib⁹ nõ aures s; mens iudicat. G Bonis odoribus delector R Si sensui pares ⁊ voluptati inhias vt dictum est aut obscenũ aut inane si valitudinis curã geris excusabile / modo ꝯdimentũ rerũ omniũ

UVA. BHSC. IyR_105

modus assit/confortat em̄ tabescentē spm̄ odor leuis/sz ad omnia valet illō comicū neq̄d nimis/est āt vt in multis in hoc q̄z naturaꝝ infintta varietas non solū inter hominem atz oēz sz inter gentē etiam ac gētem siq̄dem vera fama est q̄z magni nō respuūt auctores/gens q̄ gangꝫ fōtem accolit om̄is sibi expers solo mali siluestrꝫ odore alit̄ pegre ꝓfecturi nil nisi bonū illud male ac vtile circūferūt tam fetoris impaciētes vt sicut eos pur⁹ nutrit sic infect⁹ odor interimat/delicata ꝯplexio q̄ sic iuuat ꝛ ꝑeat Hinc gens om̄is ad ortū solis obuersa celiq̄z molicie delinata/ vt ciboꝝ negligētior sic egenior atz appetentior est odoꝝ ꝛ inde nimirū hec p̄mū curiositas vos inuasit Assirij arabes ꝛ sabei vr̄is armis edomiti/suis vos odoribꝫ domuere quibꝫ aliq̄m diu rigida patrū ꝛ inuicta sobrietas obstitit vsq̄z adeo/vt q̄nquagesimo ac septuagesimo anno vrbis cōdite g̅ui edicto a sensoribꝫ caueret̄ nec q̄s in vrbem ip̄am vnguēta externa ꝯueheret Nō mlto āt p⁹ modernorum vicijs vt assolet veteꝝ scita rūpentibꝫ in senatū ip̄m edicti tal̄ auctorē victrix lasciuia penetrauit G Libenter bñ oleo K Peregrini odores atq̄z oē artificiū bene olendi ꝓprij naturalis nō boni odoris argumēta ꝛ latētium sunt signa defectuū ob hoc ip̄m atq̄z ob illā ne dū viro sed ne hōesta q̄dam femina dignā curā solitā sensuz viri fortis offendere meministi adolescētis ill⁹/q̄ dū vt erat vngēto illitus ꝓcollata p̄fectura vespasiano principi gracias actur⁹. añ eū staret ille hausto mox odore substomacans acri supcilio voce aspera/mallem inquit aliū oleuissem Si increpitū sine honore inhibitis se r̄scissis iaz cōcesse gr̄e lr̄is bñ olidū dimisit ita cū sp dedecori sint odores huiuscemodi/interdū etiā damno sunt maxime vbi moꝝ grauis ac mascul⁹ censor sit/q̄d ꝙ q̄busdā fuere periculo nam ꝛ illud nosci. vt plauti⁹ senatorij vir ordinis triū virali ꝓscriptōne metu mortis salernitanis latebris abditus vngēti ꝓditus odore sibi q̄dem ꝑniciem ꝓ scriptoribus autem suis excusationē seuicie q̄siuit/nam quis non iure censum diceret eū. q̄ eo tp̄e reipublice tantoq̄z

UVA. BHSC. IyR_105

suo priuato discrimine vngenta etiam nunc oleret. B
artificiosis odoribꝫ assueui R Dissuesse si ꝯsiliũ meũ
vis/turpius est enim artificiosis quãq̃ simplicibꝫ assue-
uisse omne qd̃ turpe est quo artificiosius eo fit turpius.
honestatis ornamentũ aliquis inhõestatis est tumulus
adde qd̃ est fedi⁹ hodie q̃ olim q̃uis enim roma vt dixi
ꝛ q̃ grecoꝝ ꝓpe romã dixerim lacedmõ huic pesti ex asia
venienti q̃i armate hostiũ legioni ferriq̃ moribꝫ atq̃ edi-
ctis obstiterint. ad extremũ tñ mollis vngentoꝝ sil'q̃ vi-
ciorũ acies fefellit excubias in europam transijt ꝛ fortissi
mas gentes vicit Et qñi singula ꝓsequi longũ est eximij
asprimi ac laboriosissimi viri mollita duricie de r̃liq̃s cõ
iecturam facito siq̃dem in medio belloꝝ estu ille inuict⁹
ac barbar⁹ cruento cum exercitu vnct⁹ est hãnibal/pene-
trabilia sed penitrabiliora sunt vicia illa q̃ eneruati duc⁹
sunt/vicia itaq̃ eneruati ducis ac militũ quorũ tam stu-
penda primordia fuerãt/q̃lem decuit exitus fuit quo effe
ctum est vt cũ multũ sp̃ affricam virtutibꝫ hãnibalis. tñ
vnguentis aliq̃d deberetis expediebat illis vt sicci essent
vobis vt vngerent̃ ꝛ ex illo sane mlt̃is secul'/sic iste mos
inualuit vt labor stuporq̃ sit legere/ q̃ de hac re in vtrisq̃
lr̃is scripta sunt Et q̃d pluribꝫ moror vsq̃ ad illi⁹ pedes
quo nil alti⁹ vnguentũ venit/ꝙ ip̃e q̃ omnẽ mollicie ani
morũ atq̃ oẽs illecebras voluptatũ extinctur⁹ aduene-
rat passus est non vnguento q̃dem sꝫ pietate delectat⁹ ac
lacrimis offerentis Jam vero pedetentim vsus hic abijt
vt cum in multis etas vestra maioris gl'e impar sit/in h̃
excellere videatur ꝙ vnguentaria non est. ꝛ qui his capi
tur non cõmuni tempore sed proprio quodam animi vi
cio laborat. B Bonis odoribus illicior ac delector
R Fieri non potest qui pue delectabilia sint natura
ꝛ illiciant ꝛ dum presentia sint delectent. Sapientis he
brei dictum est vngentis ꝛ varijs odoribus delectatur
cor quamuis vnguento quidem non tam mihi delecta-
tio videatur in esse quam fastidium sed vt insit odoribꝫ
meo certe consilio absentibus

UVA. BHSC. IyR_105

resistendũ contemptu ꝛ obliuione pñtibꝫ vtendũ modi-
ce neqꝫ vllũ his studiũ impendendũ/ne te vel tacitꝰ vlti-
marũ viliũqꝫ reꝝ mancipiũ fateare ne ve hũc articulum
longius trahã inhonestis odoribꝫ vt rebꝫ omnibꝫ virilẽ
effeminantibꝫ aĩm vetitis ac seclusis in r̃liquis augusti
in sententiam amplector de illecebra odoꝝ inq̃t. nõ sata
ga nimis cũ absunt non r̃quiro cũ assunt/nõ respuo pa-
ratus eis etiã semper carere idem fac ne qñ bonis odori-
bus male oleas aut odiosis mũditijs odiosus sis

De dulcedine Musice. Ca. xxiij.

Cantu delector ac fidibꝫ. R Aliq̃nto meliꝰ lacri
mis atqꝫ suspirijs p̃stat eñi flendo ad gaudiũ q̃ꝫ
gaudẽdo ad gemitũ ꝑuenire G Cantibꝫ sonisqꝫ
ꝑmulceor. R Et fere cantu fallunt̃ ꝛ volucres illd̃ mi-
rabilius ꝛ musica q̃ꝫ dulcedine pisces tãgi nota tibi ario
nis ac delphinis est fabella tã ꝓ vero habita vt ip̃is aĩa-
libus sit inserta Multi quidẽ scriptoꝝ illustriũ memine
re mirabili eleganti⁹ nẽo q̃ꝫ herodotꝰ graie pr̃ istorie asti
pulant̃ imagines enee/illic vbi e tanto ꝑiculo incolumis
p̃mũ terris appulsus est/natãtꝫ piscꝫ tergo insidẽs fidicẽ
adhec sirenes cãtu fallere creditũ. illud vero non creditũ
sed comptũ vt cottidie blandis verb̃ hõ hõiez fallit ꝛ ad
summã quid apti⁹ ad fallendũ. G Musica suauitate
delinior R Et aranea vt aiũt añq̃ꝫ mordeat. ꝛ medic⁹
linit anteq̃ꝫ feriat/ꝛ auceps ꝛ mulier quẽ fallere vult deli
nit ꝛ predo quẽ ꝑimit/ꝛ polip⁹ quẽ demergit amplectit̃ ꝛ
quidã pessimi hõim nũq̃ꝫ terribiliores sũt q̃ꝫ dũ se gestu
ꝛ voce leuissimos ostendũt/ꝙ in p̃mis de domitiano prĩ
cipe lectũ est vix illa est sine suspitõe delinitio. G Can
tu gaudeo ꝛ exultor. R Caue nam scriptũ est extrema
gaudij luctus occupat. ꝛ rursus añ ruinã exaltabit̃ spũs.
G Cano dulciter. R Nescis an vltimũ ip̃e p̃dulciter
morti ꝓxim⁹ olor canit. plures enim gaudio q̃ꝫ tristicia
periere solito dulci⁹ canentẽ inter ip̃a soni suspiria exspi-
rasse r̃cens fama est. G Cantu ꝛ tibijs delector. R
Non inmerito quidẽ singuli em̃ dies te ꝛ hore ꝛ momẽ-

UVA. BHSC. IyR_105

ta ad sepulchrũ vehũt quo cũ cantu ferri vescere nũc etiã
mos est antiq̃ ⁊ tibijs ferebant. Uñ est illd̃ stacij popinij
tibia cui teneras manes tibi vtraq3 funeris põpa placet.
illuc te licet ire nõ sẽtias absq3 vlla req̃e ꝓperas. G Cã
tu moueor R Ad quid r̃fert est haut dubie in animis
hominũ generosis maxime potẽtissima musica/sed effe-
ctus supra fidem varij vtq3 omittã quib3 res nõ eget hos
ad leticiã inanẽ hos ad scm̃ ac deuotũ gaudiũ piasq3 nõ-
nũq̃ lacrimas mouet q̃ varietas in diuersas snias mag-
na traxit ingenia. nẽpe anastasius vanitates fugitãs ca-
nendi vsum in ecclesijs interdixit Ambrosi⁹ pietatis ap-
petens vt caneret instituit Augustin⁹ vtrũq3 se passum ⁊
difficile hinc sibi negociũ dubietatis exortũ inter ꝯfessio
nes suas pie meminit G Delectat canere. R Graya
olim delectatio nunc est vr̃a apd̃ illos q̃dem cant⁹ ac fidi
um ignarus quisq̃s esset indoct⁹ habebat q̃d̃ themistodi
attico grecoꝝ clarissimo eo ꝙ lirã in epulis r̃cusasset. ac-
cidisere epaninedã vero thebanũ hãc fortassis infamia3
declinantẽ p̃clare fidib3 cecinisse/auctor est cicero. mirꝝ ⁊
socrates talis senex fidib3 opam dedit/ne miremur alcibi
adem ab auũculo pericle tibie studio traditũ apud illos
honestissimo vt inter liberales artes hãc q̃3 ꝯdisceret S3
verecundi pueri laudem⁹ ingeniũ/q̃ cũ ab insigni tibici-
ne ad idip̃m accito oblatas tibias ori applicuisset ⁊ colle
ctu spũ genas inflasset/animaduersus deformitatẽ vult⁹
erubuit/at3 abiectas tibias aspnat⁹ fregit meruitq3 licet
tenera etas exemplo eẽ. vt toci⁹ ppl'i ꝯsensu ex tunc athe-
nis tibiarũ vsus abolesceret at vos ⁊ si uõ illd̃ ardẽs mu-
sice studiũ ꝑuenerit/omniũ p̃ncipũ mentes occupaturã
occupauit tñ aliquoꝝ aĩos pessimoꝝ maxime gai⁹ q̃ppe
cantãdi studiosissim⁹ saltandiq3 fuit. Nero q̃ntũ cithare
studio dedit⁹ fuerit ⁊ q̃ntam curã vocis habuerit incredi
bile dictũ est. Id enim vero stultũ penitusq3 ridiculũ ꝙ
nocte illa/q̃ sibi vite vltima mũdo ãt respirandi vl' modi
cum p̃ma fuit inter querelas q̃s vicina mors ⁊ pñs me-
tus dolorq3 dictabãt illud crebri⁹ atq3 misera d iij

UVA. BHSC. IyR_105

bilius defluit non ꝙ tantus princeps sed ꝙ tantus musicus periret. Mitto alios ad hanc vestrã q̃ nũc agit̃ etatẽ licet ꝑitior venit tñ auriũ voluptas q̃ caste ac sobrie delectari humanitas q̃dam capi aũt ⁊ mollit̃ iniustari vanitas multa est. G Suauibꝫ vocũ modis cũ delectatõne vtor. R O si audires scõrum suspiria/o si hinc aures tuas damnatorũ gemit⁹ ac lamẽta ꝑcellerent hinc btõrum iubilus ⁊ cantus angelici atꝫ illa celestis armonia quã pythagoras ponit alexander euertit cicero noster instaurat tibi ãt pietas fidesq̃ suggerit esse ibi ꝑpetuas ac ꝑdulces voces ⁊ si nõ celorũ ac celestiũ incolarũ ꝑmã illã ⁊ eternã cãm sine fine laudantiũ/si hec in quã omnia tuis auribꝫ inferent̃ q̃ꝫ clare discerneres q̃s ꝯcent⁹ dultior q̃s ve salubrior nunc surdo sensui soni iudiciũ ꝯmittitis de q̃ hattenus ꝑua q̃dem res nõ nullis forte videbit̃ magnos tñ viros exercuit nec sine causa diuini plato vir ingenij musicam arbitrat⁹ est ad statũ siue ad corruptionẽ morũ ac reipublice ꝑtinere. De Choreis. Ca. xxiiij

Choreis gaudeo. R Mirabar nisi fidiũ cantus ⁊ tibie choreas suscitarẽt ⁊ ꝑscripto de more vanitatem vanitas sequeret̃ verũ maior multoq̃ deformior ex cãtu eñi dulcedo aliq̃ ⁊ sepe vtilis ac scã ꝑcipit̃ ex choreis nihil vnq̃ꝫ nisi libidinosum aut inane spectacl'm honestis inuisum oculis viro indignũ. G Coreis cupide intersum. R Corp⁹ aĩm tegit ac detegit manuũ iactatio/pes mobilis ocul⁹ vagus ac petulãs tale aliquid arguũt in animo esse q̃ nõ cernit̃ Itaq̃ꝫ cauendũ valde ẽ modestie cultoribꝫ ne q̃d effeminatũ agãt aut loq̃nt̃ oculti eñi affect⁹ ⁊ pectorũ latebre sepe ꝑuis iudicijs patescũt motus sessio accubit⁹ gest⁹ risus incessus ꝯmo signa sunt animi G Dulcedinẽ q̃ndam ex coreis capio R O dulcedo ridicula finge enim te coreã cernere neq̃ꝫ tibi cinẽ audire atq̃ꝫ itaq̃ꝫ stultissimas mulierculas ⁊ viros mulierculis molliores circũferri irridebis ineptie quid queso vnq̃ꝫ absurdi⁹ aut delirati⁹ vidisti nũc mot⁹ inconditos liri sonus aut tibie hoc est amentiã vnã alia tegit.

UVA. BHSC. IyR_105

¶ Coreis delector. Non tam ibi delectatio pñs est q̄ sperate delectatōis auspiciū veneris pludiū illō quidem sono stupidas ac missellas circūducere atq; vrgere z strin gere ac spem vrbanitatis atterere libere ibi manus liberi ibi oculi libere volant vaces pedū strepit⁹ z multorū cā/ tus dissoni z tubarū clangor ocursatio z puluis z q̄ sepe ludis additur bostis pudicitie z amica sceleris nox ipsa hoc ad vacat q̄ timorē ac pudorem pellunt hij sunt libi/ dinū stimuli hec lata mēta luxurie/z hec est ne me falli fa cilem putes illa delectatio quā simpliciter z velut in no/ cue chorearū appellatōe p̄fitemini z ludi tegmine crimē obnubitis z si enim solos inter viros seu solas inter femi nas hec nō nūq̄ fiant illic tamen sepatim exercent quid ve congressi iterū acturi sint simul discunt ceu discipli q̄ magistro absente/quid eo reuerso loqui debeant medita tur tolle radicitus banc spem ignominosam atq; impro bam/tolle libidinem/sustuleris z choream. Crede mihi cum dauid rege/nemo ante dñm saltabit/ne quem forte sua vxor irrideatur ante dñm saltans siue etiam pāduri/ sans. ¶ Delectabiles sunt choree. R Sententiā meam tenes si delectant propter aliud delectant p̄se em̄ tota quidem insulsa res est/z plus tedij allatura q̄ gau/ dij nam quid omnino est aliud nigirum volui q̄ excita/ re vertiginem z sine termino viam ire/inter locales septē motus quos plato dinumerat bos sante retro dextrorsū sinistrorsum sursum deorsum ac circuitum solus septi/ mus infinitus est/atq; hunc ideo que ꝓpetua sunt. hoc est celum seruat z sidera bunc in terris perpetuis homi/ num agit furor in cunctis firmis actibus atq; consilijs nec vllus orpheus ysioniam rotam sistit, sed visibili⁹ in choreis vbi animorū volubilitas corpa secum voluit/z idcirco cum de omnib⁹ dici possit de his per proprie dici tur quod scriptum est in circuitu impij ambulant hic lu/ dus multorum dedecorū causa fuit sepe id matrona diu seruatum decus perdidit sepe infelix virguncula ipso nu ptiali die didicit quod melius ignorasset.

UVA. BHSC. IyR_105

B Honesto tripudio libēter exerceor. R Uellē aliud genus exerticij delegisses/sz quo pgas ꝛ q̄d velis video. Interdictū tolli veniā dari normāq; p̄scribi qñ igit̄ sic affectus es seu is morbꝰ seu ꝯsuetudo est q̄ mala nihil est peius bona nihil est meliꝰ ea tibi in his om̄ibꝰ lex erit. vt quibꝰ penitus carcere nō potes modestissime vtaris ac rarissime ne q̄d vlla in re malle vl' femineū agas sz vbiq; nō suis etiā in finibꝰ virilis rigor emineat fitq; tibi pudiū l' q̄squis erit is ludus ꝛ̄laxatio fatigati animi ꝛ exercitium corpis non voluptas eneruatrix mentiū exemplo libentius abstinuissem summoꝝ viroꝝ imitatio non omnibꝰ tuta est/ nō oē pennatū animal aq̄lam seq̄ potest. imitatorum alij ꝯtrariū faciūt/alij vero aliud. non nisi idē aliter pauci ad plenū qd̄ imitat̄ effingūt. Cato h̄ vltimꝰ rei publice curis p̄ssum animū vino leuare penitꝰ fert̄. fecit idem apud grecos solon hos aliq̄s seq̄ volēs vnū sp̄ officium aget bibet qd̄q; illis modicū ac raꝝ huic erit immēsum ꝛ continuū qd̄ illis r̄mediū/huic erit ebrietas/facile idem in rebꝰ alijs posset ostendi\sz hoc vno intelligis q̄d est q̄ nūc tecū verear Ex q̄ tñ damnate rei p̄rociniū vt susciperem/coegisti summi viri exemplū qd̄ vel seq̄ris l' nō mutes accipe his ip̄is quibꝰ apud senecā est verb̄ in eo libro q̄ tranquillitatē animi stilo inq̄rit Scipio inq̄t triumphale illud ꝛ militare corpꝰ mouet ad neruos nō molliter se infringēs vt nunc mos est etiam incessu ip̄o vltra muliebrē molliciem fluentibꝰ sz vt illi antiq̄ viri solebāt inter ludū ac festa tp̄a virilē in modū tripudiare/non facturi detrimētū etiā si ab hostibꝰ suis spectarent̄ quibus in verb̄ q̄d de sua iam tunc etate sentiret p̄spicis felix qui non vidit tuā q̄uis āt ille ꝛ tripudij ꝛ vini remissionē p̄bat veniendūq; nō nunq̄ vsq; ad ebrietatem dicat qd̄ a tam rigido ingenio dictū miror. Si fideli ꝯsilio vti vis vino p̄ce vtere tripudio abstine alia sunt honestiora remissionem genera quibꝰ fastidienti fessoq; animo mediare In omnibꝰ tamen optimū fuerit q̄ hic vltimū dixit attendere/ꝛ q̄cunq; ages ita agere tanq̄ te hostes tui vi-

UVA. BHSC. IyR_105

deant atq̃ obseruent multo quidē est satius sic viuere vt abstinentiam ⁊ grauitatē tuā inimici stupiant\q̃ vt lasciuiam amici excusent clarior fama est cui nec verū crimē obicere q̇sq̃ p̄t nec falsum audet quā cui obicit̄ sz purgat̄ Accusatorē vera virtus exterret mediocris irritat qd̄ ad sobrietatem attinet Mallem te cesari sil'em quē vini parcissimū nec inimici quidē negauerūt vt tranquillus ait. q̃ cathoni non censoriū illū senē loquor de cui⁹ sobrietate iam dixm⁹. sed hunc vltimū cui obiectā ebrietatē seneca sic refellit vt dicat facili⁹ effectuꝝ quisq̇s obiecit crimē honestū q̃ turpē cathonē quo ad id vero de q̇ agit̄ nullo mō tripudies malim q̃ vt scipio ꝙ si te illuc verget animus quo te noli his te saltim ducib⁹ vti velim vt si penitus tibi insedit illud liricū\nūc est bibendū nunc pede libero pulsanda tell⁹ sic vinū bibas vt catho sic terrā pede pulses vt scipio.

De Pile ludo Ca.xxv.

O delectat pile ludus R En aliud clamādi ludibriū saltandiq̃ G Libenter pila lusito. R

Odiosa nobis vt videt̄ est requies vndiq̃ labores aucupanū decoros vtinā nam si exercitio lud⁹ hic querit̄ vtrū p̄cor honestiorē fatigationē furibunda iactatio/in quo nihil animo geri p̄t. an ambulatio tranq̇lla p̄staret vbi ⁊ mēbroꝝ motus vtilis. ⁊ ingenij agitatio hōesta est. Quem morē ph̄oꝝ q̇dam sic fecerūt suū vt huic secta famosissima nomē sumpserit/an vero tu dionisiū siracusiū q̃ stragitē arestotilē sequi maius quando vt studiosa de ambulatione ph̄m Sic tirannū ludo hoc turbido delectari solitum accepim⁹ q̃uis ⁊ modestos interdū animos voluptas hec cepit itaq̃ ⁊ quint⁹ mutuis sceuola ille augur elegantissime hoc ip̄m fecit Et cesar august⁹ post finem ciuiliū bellorū ab exercitijs campestrib⁹ ad pilā trāsijt ⁊ marcus aureli⁹ anthoni⁹ vt de eo scribit̄ pila lusit. a.pprime nec tamen vel quia ille diuini atq̃ humani iur̄ peritissimus. vl' hij doctissimi atq̃ optimi p̄ncipes fuerūt ideo ludus preceps ⁊ clamorosus placet. siquidem mot⁹ omnis vehementior p̄sertim. si clamore ꝑmixt⁹ c l

UVA. BHSC. IyR_105

ſit honeſtum dedecet ingenium.

De ludo Alee ꝛ Calculorum Ca.xxvj.

Lee ludus ꝛ calculorum placet. R Damnoſus illud hoc inane vtroq; tamen idē ille ſceuola qōq; eſt altius auguſtus ceſar altero vti ſolit⁹ ferē neq; rurſus ideo q̄ ille a cerimoniis deorū atq; hominū legibꝫ quas excellentiſſime coluit. Iſte a curis ſummis impū q̄ diutiſſime atq; optime rexit tale ſibi interdū laboris diuerticulū elegiſſet hoc in te ꝓbauerim Sunt enim ꝛ doctis ac magnis viris appetitus q̄dam ꝓgrini ꝛ ſui quorum ſi vt in doctrinis ſic in moribꝫ imitator fueris facile labi queas. neq; eīm oīm q̄ laudant laude digna ſunt oīa B Ludo alee delector. R Quis non delectet ſup pictam tabulam ꝫſignatam numeris oſſiuz q̄draturas criſpanti cubito iactare quaq; ille dixerint. trepedantibꝫ digitis rotundas in aciem tabellas mittere. glorioſum exercitium ꝛ p̄clarū nomen ꝛ curuus ꝛ laureatas meriturū. B Calculis libens ludo. R O puerile ſtudiū o pdi tum tempus o cure ſupuacue. o ineptiſſimi cāores. ſtulta gaudia ireq; ridicule deliros ſenes impendere aleo. ꝛ pauculis lignis vagis ac furtim inſidiantibꝫ atq; latrocinantibuſ. Unde latruncularius lud⁹ apō veteres dicebatur quo luſiſſe ſimeā. autor eſt pliniuſ. miraris atq; ꝓprie ludus eſt ſimee miſcere calculos ac tranſferre ꝛ poſci illi dere raptim iactare manus ac ſtrahere inſultare aduerſario ꝛ colliſis dentibus minari iraſci alterari fremere viciſſimq; interim vt flacci verbo vtar caput ſcalpe vngues rodere ꝛ ad ſummā omnia facere. q̄ riſum pretereuntibꝫ excutiant. Nunq̄d eīi boꝫ aliq̄d aut vllū penitus amentie gen⁹ obmittit nonne ita torq̄mini q̄ nihil vīa nihil publica ſalus in dubio ſit Multi credo p̄lio viciſſent/ſi q̄z ligneis aut eburneis impenderunt curam veris miliciis impendiſſent/ vix rei vllius tam intenſum tam q̄ ineptum ſtudiū inuenias ſed eſt hoc in ſgno ſtulticie cōmune vt quarum rerum minor eſt fructus ꝛ cupiditas. ꝛ delectatio maior ſit. B Alea delector. R Oſtendā tibi

UVA. BHSC. IyR_105

si consilio vti voles generosam atq; honestam aleã qua olim athenis docti homines vsi sunt vt festiuis s. dieb; in consilio amicorum/quisq̃s de litteris aliq̃d in mediũ proferat. non sophismã lubricum vt illi sed solidum pro ingenio ꝓferentis ad virtutem aut beatam vitã ꝑtinens De hinc collatione facta sine inuidia sine ira qui inferiores doctorum iuditio visi erant facile quidam mulcent pecunia hoc vertat in cenas philosophicas. sic res vna conuiuio/sumptum exercitiũ studio calcar ingenio ministrabit. ꝙ huic victos exercitet. huic victores alliceat. hoc alee genere quo antiqui saturnalia vos pia festa. ⁊ q̃ illi achitas vos romanas noctes instruite habes ludum quo ⁊ ludere iuuet/⁊ lusisse non pudeat.

De ludo Taxillorꝝ prospero Ca. xxvij.

Uuat ad taxillos ludere. R O vorago ingẽs ⁊ inexplebilis o p̃rimoniorꝝ fluxꝰ tristis ac subitꝰ o auimi tẽpestas ⁊ fame nubes ⁊ scelerũ stimulꝰ ⁊ ad sperandum vias supiores vt cunq; ludi sunt h̃ merus est dolor. G At mihi prosp ludi hꝰ euentꝰ fuit R Taxillorꝝ nullus euentꝰ ꝓsper. mali oẽs ⁊ miseri nam ⁊ q̃ ꝑdit affligit ⁊ q̃ vincit allicit inq; insidias ꝓtrahit. G Prospe lusi. R Pñs sepe ꝓspitas future calamitatis auspiciũ fuit ⁊ suas habet hec pestis illecebras Si taxillis q̃ ludũt oẽs ꝑderẽt nemo vsq̃ luderet. nũc lucrant aliq̃ sz lucrũ illd arra est damni. G Lusi ⁊ vici R Bene nisi in campũ redis alioq̃n nullꝰ campus est planior. nullo in campo volubilior est fortuna. G Lusi ⁊ vici. R Ludes iterꝝ ⁊ ꝑdes. qd vicisti ãt hinc atq; illinc. mille diripiẽt. qd ꝑdiderꝫ nemo restituet. adde qd si quid est iustum qd vincis non est tuũ at qd ꝑdis ⁊ si nõ fiat alterius tuũ tñ esse desinit. multa sunt vndiq; q̃ ab hac insania bonam mentẽ dehortent ac retrahant nisi vos impetus q̃dam auaricie pulsus vrgeret. G Uici in ludo taxillorum. R Scito ãt te ab exactore impio/fenꝰ centesimũ accepisse. r̃stitues qd vicisti ⁊ de tuo adicies vt non sit q̃ repetat ꝑ seip̃m euanuerit tuq; in somnis felix eẽ desierꝫ.

UVA. BHSC. IyR_105

G Uici ꝛ ditior factus sum. R Cum nulla sit stabilis pecunia sꝫ sua poti⁹ iocunditate versatilis/tũ p̄ cipue q̄ taxillis querit̄ taxilloꝝ lud⁹ nihil vlli donat. eoꝝ maxime q̄ familiaris illũ colunt Sꝫ mutuat aliq̄d ꝛ extorquet eo sp̄ inimitior/quo blãdior erat. nulla n. amarior est iactura q̄ꝫ lucri dulcedinẽ degustare. orso. G Lusi ꝛ lucrat⁹ sum. R Gaudere ludo taxilloꝝ tale est ac si dulce gaudeas venẽo vtrũq̄ mox p̄ venas erupit. ludo ꝓspero delectatus sum. Peior est delectatio peccati quã pctm̄ ip̄m sunt q̄ mala ꝯsuetudine/pene coacti peccant neq̄ p⁹ peccatum gaudẽt sꝫ tristant̄ ꝛ si fieri possit nõ peccasse maluerint quosdam vidim⁹ ip̄as inter libidinũ flãmas q̄ndaꝫ velut glatiem doloꝝ ac pnie sentire. ꝛ si dici liceat velle simul ac nolle peiorẽ licet in p̄tem/mali vsus q̄dam vi detortos quos haut impbe q̄s speret vsu excusso ad meliorem semitam posse ꝯuerti. at q̄ de pctõ exultant. quid de his oro r̄liquũ spei est. G Delector taxilloꝝ ludo. R Spero forte ne sp̄ ne diu etiaꝫ delecteris. voluit̄ assidue fundatarũ stat⁹ vrbiũ. instabiles taxillos putas. Crede mihi voluent̄ ꝛ secũ in lacrimas gaudiũ tuũ. voluẽt neq̄ eñi sic voluent̄ vt vidisti tunc inane tibi gaudiũ. nunc vero gemitus p̄abunt. G Delectat ludere. R Delectatio fauesta ac turpis corruptiq̄ animi. Ira eñi ꝛ cõuitio dignus es. nam quis queso ingenuus seu quis homo ꝛ non potius trux bellua delectari queat. ludi nomine habundantie nequitia. atq̄ impietate fedissima/vbi preter hõim vult⁹ nil humanũ sit. vultusq̄ ip̄i iracundia ꝛ merore obsiti ꝯfusisq̄ clamoribꝫ efferati. nec iam sint humani vbi nõ decor moꝝ nõ modestia sit v̄borũ nõ amor erga hõies/non erga deũ reuerentia sed iurgia ꝛ rancores ꝛ doli ꝛ p̄iuria ꝛ rapine ꝛ vulnera ad extremũ ꝛ hõicidia q̄ꝫ nil in deũ seuius potest/hũana temeritas/diuini nominis blasphemie. quibꝫ ante omnes scelerũ officinas ille ludus infelix statet. vbi si quos forte tacitos pudor tenet crebro tamen suspectantes. q̄d labijs cordis agãt. sciant ipsi/q̄s hunc ludũ verus homo non dicam tractare

UVA. BHSC. IyR_105

manibus sed spectare oculis posset. ⁊ non angi. prorsus satigariq; scelesti spectaculi feditate G Delector tamē hoc ludo. R Uide ne cretensium interpretatio in tuū caput inciderit. mala consuetudine delectari. quo nil dictu leuius nil euētu grauius ꝓpiusq; exitio est. G Delector taxilloꝝ ludo. R Abicienda delectatio inhōesta ⁊ si non virtutis. at saltem fame studio ⁊ pudoris cura. nam vix aliud in actib⁹ hominū inuenias vbi tam clare mores ac vitia detegant Uidisti alacriter in ꝑlium descēsuros in hoc ludo tremere/atq; orare flebiliter ⁊ suū numerum inuocare quosdam alios magnanimos ac tranquillos. illic ꝑ parua pecunia ⁊ ꝑcari ⁊ irasci ⁊ in finem furere. Quam multa ꝑ paucis nūmis sepe tibi fecerunt viri fortes q̄ ꝑ ingenti thezauro alibi non fecissent ibi. ne vitioꝝ omniū. sed in primis ire atq; auaricie regnum est meministi. vt naso in eo libro quo inhonestam q̄dam ac supua cuam artem docz. vtile tamē interdū aliquid interserit amatrices mouet vt ad om̄ia vitia celanda ludo ac simili abstineant/ne cōspecte ira tumide/aut auaritia exhauste amatorib⁹ displiceant suis q̄nto id viris dignius ꝑcipitur ne non mō hōim sed dei oculos omnia vidētis ⁊ bonos animos moresq; ingenuos amantis offendant G Lusi vici gaudeo. R Omne de suo malo gaudiū stultum est. ꝓinde tartarius quispiā ludi hui⁹ inuentor fuit cui⁹ iusti ludibrio ac agnosce scientes vero miraculo subiaceant ac stupori. nam quid mirabilius q̄ ꝑ veteri ꝓuerbio vulgatū verum iugi exꝑientia deꝑhendit omēs huiuscemodi ludi mgr̄os nudos eē atz inopes ⁊ egēos.

De Histrionibus. Ca. xxviij.

Elector histrionū iocis. R Nobilior multo delectatio illa est q̄ de modulatōe musica liberali scilicet q̄dam arte ꝑcipit hec soli⁹ vanitatis ⁊ impudentie plena est: G Histrionibus delector. R Malim pauperib⁹ malim amicis humilib⁹/malim tandem solitudine delecteris. G Histriones mihi risum mouent. R Quid tu ilis quotiens de se ridētem e iij

UVA. BHSC. IyR_105

dñm risit histrio quotiens se mirantis amentiam admi-
ratus finxit aliquid quo falso illū vere se autem delectarz
G Histriones doctos habeo. R Habes de quib⁹ ri
deas quicq rideant z q̄ te rodant pestis diuitū pueruſta
que ab e tristis orta rome creuit adeo eoq fiducia est eue
cta vt esopus hinc q̄situm patrimoniū incredibile atqz
immensum filio dimisit z rostius vagam sparsamq rem
arte collegerit/de histrionica librū scribens in quo artez
suam oratorie seq pinde ciceroni equare non erubuit eā
scz ob cām q affectus animi/conceptosq abditos/quos
cicero verbis ornatis varie pnuntiaret ipse alio mō sed
effectu pari gestib⁹ aptis exprimeret Et sane fuit ille mi-
rus artifex nec scio quid tam durū esse vel tam triste po-
tuerit qō non facile leuisset non dico q facilimi atq leui
simi cicerōis amicitiā ingenio interuit dignusq p quo
tantus orator verba faceret z de quo scriptū opus memo
rie posterorū traderet est habitos.sed q tetricū ac supbū
ille animū inflexit z ab illo oim cōemptore admissus in
gratiā annuloq aureo donatus est q tot graues ac seue-
ros senes senatumq illū p quē frena orbis agebant quo
tiens voluit ad risum ac leticiaz coegit q pplm romanū
tantū z tam variū sic illexit vt diurnū salariū ō publico
mille denarios/siue gregalib⁹ ac ministris solus ipse pci
peret magna merces q̄uis exigua fingat moneta/non si
ne mira q̄dam z insolita agilitate animū fieri hec posse
p̄senserim vt si quis vsq rostius affluxerit. nō tibi forte
fit vetitum qō ciceroni licitū fuit non solum ludis inter-
dum sed familiaritate ei⁹ z ingenio vti. Est em̄ ingenijs
inter se quāq studio z pfessione distantib⁹ multa cogna-
tio vbi vero hunc querim⁹ multū breui tpe nobilissime
artium retrocessere ne dicā histrionica q eo redijt vt tunc
illi deditos corrupto gustu falsoq iuditio esse non sit du-
bium Profecto em̄ p̄sequēs est vt quib⁹ mala bene sapi-
unt bona illis ignota sunt z curis nobilib⁹ insuetos esse
qui vilib⁹ delectant G Multi em̄ me cottidie frequen
tant histriones R Frequētare te desinēt cum tu diues

UVA. BHSC. IyR_105

aut largus dicam rectius cum tu stultus ac ꝓdigus esse desieris. ℌ Magna mihi acies bistrionũ est. ℜ Immo muscarũ que te vnctũ comitant siccũq; destituãt nec destituisse suffecerint nisi hũc plausum ꝓsequat infamia. Sunt lingue quib⁹ quies ḡes ac silentiũ pena est. Nunq; vero nisi de alijs loqui iuuat aut falso laudãt aut liuide detrahũt et quorũ nequeunt mordere diuitias, famam mordent, vna est bistrionũ ac pastorũ lex vtercq; blãdicijs armati post fortunã eunt verũ illis vẽtrẽ implesse sat est bis alia fames cibi mentio iniurie gen⁹ est implenda cupiditas fundo carens.

De Palestris. Ca. xxix.

Alestris delector ludis. ℜ Si spectator vanꝰ si luctator inuanꝰ ℌ Palestricis exercitijs vaco ℜ In singulis verbis cuiꝰ dñi mancipiũ apparz. Nempe hec vt supiora corpi fuiunt q; vt paulo ante cõmemini et aliquanto honestius sine impetu et sine strepitu fieri potest et est agitatio quedam animi nobilior quã si nosces hos corpeos conatus et sperneres et odisses seruos animũ quasi hospitem degenerẽ atq; inuisum. corpꝰ vt dñm gl'osum ac dilectũ colitis illi seritis illi metitis illi aratis iure id ꝺdem illud iniustius q; eo omnia ferẽtis curaq; animi postposita noctes illi insomnes agitis illi suspiratis vota illi facitis ingenuas quoq; artes illi discitis illi demũ obsequimini ac seruitis sumptuosissimo dño rum oñi/atq; ingratissimo cui nec vnq; satis aliqd nec si aliqñ defuerit vlla vnq; memoria sit accepti huic tali tñ dño ꝺtquit iusserit paretis, atq; esuriente animo huic vñi non tantum necessaria sed supuacua vndiq; et nocia cõuehitis neq; ea solum que ad victum pertinent ac vestitum de qnibus suo egimus loco, sed que ad ludos etiam veramq; libidinem non videntes quam patris aduersa consilijs ipa sit veritas que ꝺ disertissimo ciceronis ore loquitur vnde appareat/q; qui corpus negligit non se ille sed fragile caducumq; domicilium at qui animum ille vere sese negligit.

UVA. BHSC. IyR_105

Neq̃ enim ait tu is es quem forma ista declarat sed mēs cuiuscunq̃ is q̃sq3 est non ea figat q̃ digito demonstrari potest. G Palestri delector exercitio R Quadrigaꝝ feruor ⁊ equorū strepitus ⁊ ardentes rote ꝑ angustias in offense ⁊ luctantiū plausus atq3 collisio oleū sudor puluis mirabilis seu illa q̃dem oculoꝝ auririū seu nariū voluptas ebetatiq̃ sensus iudiciū ingens q̃3 si sanus integerq3 esset non clamoꝝ atq3 tumuliū officine q̃s palestras vocātur sed obſuatio diligens palestre huius q̃ nascentes ingrediunt q̃ iuuentes atterunt. Unde digrediunt obeuntes atq̃ vtilio q̃dam honestiorq3 suauitas delectaret. G Studio deditus sum palestre. R Fuit hoc q̃dez apd̄ veteres/non vltima gl'a sed tam magna vt seni illi rodio diogenes palestrica insignis fuit cū duos vno die filios palestricis insignitos victorijs ꝯspexisset q̃i nihil clarius iam r̄staret quo aspirare posset in vita. Amic⁹ alter lacedemonius senex diceret morere diogenem non em̄ in celum ascensur⁹ es/tam magnū tamq̃ altū cēsebat tres insimul vni⁹ famulis palestricas esse leuicl'a ꝓrsus ⁊ grecl'a vere laudis extimatio sed cōis adeo vt magna etiā turbaret ingenia. Unde ⁊ plato tātus ph̄us olimpionites clarus fuit inq̃ hac arte multis notis euentib⁹ adolescēs tñ amplitudo quidē vñ platonis nomē ortū putāt roburq3 corꝑis ⁊ etatis feruor. iuuenilē animū impulerāt ad exꝑimentum viriū vbi cū summis q̃3 par esset accessu tꝑis cognito. q̃d ageret ad meliora se transtulit. socratiq3 sil'is fieri maluit q̃ milioni Et sane multū etas excusat. facile teneris annis ignoscit. vanitatis excusatio nulla est viro. G Palestre studiū delectat. R In hoc sepe vilissim⁹ oim̄ suꝑior fuit. ⁊ corꝑea mole animi v̄tus oppressa est quē tu mihi ducū vl' heroū ꝓferes. quē milo ille nō suꝑet q̃ꝑ stadiū bouē viuū gestās hūer3 cucurrit. eundēq̃ manus vñ ictu occisum/vno de'solus haut grauat⁹ integrū ꝯmedit mira res dictu/s3 apd̄ historicos vulgata. Quis huic ergo in palestre sue r̄gno par occurrerit. atq̃ l' indig-

UVA. BHSC. IyR_105

nius q̃ generosos spũs tali bellue succumbẽtes cernere. ꝛ idcirco nobilius animis bñ sibi fidẽtibꝫ sũmo ope pui dendũ est ne sua spõte dñdant. vbi ab ignauissimis vinci q̃ant. Quin tu si ꝯtentionibꝫ gaudea id tibi sũme certamẽ in quo sp ferre supior q̃ melior nõ de corpis viribꝫ aut oino de re vlla peior idẽ esse possit ꝛ victor nõ de opibus ḡ. sꝫ de dignitate de potentia sꝫ de scia ac virtute ꝯtẽde idqꝫ ea aio non vt cuiusq̃ fame obstrepas sꝫ vt aliene laudis emulatio tibi sit calcar ad gl'am nulle igit̃ tibi sint penit⁹ ptes inuidie sꝫ v̄tutis. hẽs ꝛ hic exemplũ cathonis b⁹ vltimi de quo crisp⁹ non diuitijs inq̃t cũ diuite neqꝫ factõne cũ factioso sed cũ strenuo virtute cũ modesto pudore cũ innocente abstinẽtia certabat. honestissimũ hoc palestre gen⁹ quo te exerceas non tantũ olimpio sꝫ vbiqꝫ non min⁹ in thalamo q̃ in foro. nec min⁹ in ocio q̃ in actu neqꝫ cũ pñtibꝫ mõ sed cũ absentibꝫ quoꝫ. cũqꝫ etatum omniũ ac terraꝝ viris illustribꝫ sp enim memorabile ac magnificũ illd̃ scipionis apud liuiũ iudicaui. maximo inquit cuiqꝫ id accidere animo certũ habeo vt se non cũ pñtibꝫ mõ sed cũ omnis eui claris viris ꝯparet tu quoqꝫ vel de grege pñtium si occurrat (qd̃ vix spero) vl' ex omni memoria vetustatis quẽlibet tibi parem de lege de quo non vlnis aut testibꝫ sed ingenio ac virtute luctabere sine metu piculi sed inmarcessibilis spe corone hoc de palestris consilium. hec sententia mea est.

De varijs Spectaculis. Ca. xxx.

E varijs spectaculis delector. R Circo forsan ac theatro q̃ duo loca bõis sp aduersa moribꝫ fuisse notissimũ quo q̃squis mal⁹ ierit redibit pessimus nã boni iter illud ignotũ est quo si casu aliq̃ ignari adeant ꝯtagio non carebũt. B Circo delector atqꝫ aream. R At q̃ delectatões alie vanũ seu libidtnosũ aliq̃d habuere Hec vtrũqꝫ supadditãqꝫ seuitiã ꝛ inhũanitatez hꝫ bonis animis rẽ indignã neqꝫ excusat ꝙ in his ip̃is romani olim flaos hõim delectati sunt recto nãqꝫ iuditio vrbs illa alioq̃n habũdantissima bonoꝝ oim̃ atꝫ illu

UVA. BHSC. IyR_105

strium exemplorũ nihil omnino reprehensibilius habu
it reliq̃sq; deformi⁹ sibi inuicẽ hinc discordiaꝝ ciuilium
hinc ludoꝝ studiũ immodicũ q̃si nõ sufficeret belloꝝ cru
or domi milicieq;/nisi cruẽta pax eẽt cruẽteq; etiã volup
tates nisi circo fortassis honesti⁹ q̃s theatꝝ dixit cui pa
riter inhiãtes videas nõ mõ ppl'm sz senatũ atz ip̃os mũ
di dños impatores romanoꝝ/sic spectaculis capiebant
illi etiã q̃ hũano generi spectaculũ facti erãt Rem mirabi
lem dicam sz cognitam vulgatãq; sic cũctoꝝ anim⁹ thea
tralis furor ille ꝑuaserat vt non mõ ꝯiuges cesaris aut fi
lias sed v̄gines q̃z vestales in publicũ atz in turbas edu
cerent q̃rum pudicitia nihil exactius nihil fama teneri⁹
nihil ꝯuersatione secreti⁹ vsq; adeo vt in eis omnis mo
tus oĩs cult⁹ omnis ſmo lasciuior ⁊ nota dign⁹ ac suspi
tione haberet ⁊ tñ in his ip̃is in theatro locũ assignasse
legit̃ non q̃cunq; sed summ⁹ atz optimus p̃ncipũ august⁹
cesar neq; minor ideo est error is quo magni erãt sed ma
ior poti⁹ atz ꝯspectior. G Libenter scenicos ludos ꝓ
specto. R Rem q̃ nec honeste gerit̃ nec hõeste cernitur
nec facile dictum est an lusor infamior an spectator ⁊ an
sceua sit turpior an orthestra/nisi ꝙ in illã sepe q̃dez pau
ꝑtas/in hãc vero sꝑ vanitas trahit in omni sane delicto
pl'imũ interẽ vtrũ inopia an libidine seu suꝑbia q̃s delin
quat. G Amphitheatri spectacul' delector R Dam
nosa vndiq; ⁊ publice priuatũq; ⁊ nocẽs delectatõ qd̃ fa
cile colliges si in animũ r̃deat ex historijs rei h⁹ initiũ ꝓ
gressusq; q̃nto publici cẽsus impẽdio/q̃nta q̃ꝫq; insanie
ꝓxima ducũ cura q̃nto demũ ppl'i studio ac labore ꝯstite
rit. Eq̃dem ⁊ tot vana dinumerare difficile est ⁊ tam vul
gata suꝑfluũ mille simul glodiatorũ paria nõ ludo tantũ
satis multa sed p̃lio elephãtoꝝ tigridũq; ⁊ leonũ ac par
dorum greges onagroꝝ q̃z eq̃rumq; ferotiũ/atz aĩalium
diuersissimi generis e toto orbe transmissos omniũ ter
rarum siluis omniũq; gentiũ venatib⁹ romano famulan
tib⁹ theatro/adde illã edificãdi luxuriã exẽplo carentem
non imitatõe cariturã ꝯuectas t̃ra pelagoq̃ marmoreas

UVA. BHSC. IyR_105

colũnas in ludoꝝ vsum ⁊ artificũ summis ingenijs expo
litas ⁊ verticibꝫ supbas auro rutilãte frondentibꝫ cꝰ prin
ceps insanie nõiandus est staurꝰ. Is q̃ edil' in theatri sce
na opꝰ dierũ paucorũ ⁊ qđ paucis lignis ac funibꝫ attolli
poterat suffecturꝫ ocul' ppl'i talibꝫ gaudẽtis trecẽtarũ sex
aginta taliũ monstra calũnarũ intulit fecitq̃ opꝰ vt scrip
tum tenes maximũ omniũ q̃ vnq̃ fuere hũana manu fa
cta nõ tpanea mora. verũ ec̃ eternitatꝫ destinatõe q̃ ꝓme
ruit vt verisil'e diceret̃ ꝓ scriptõe p̃mũ g̃ui idẽ ciues idem
pꝰ edilitate leuissima mores bonos in exiliũ pepulisse vt
q̃ multi ꝑditi tꝑis inani plebecule multarũq̃ inutiliũ im
pensarũ rei publice accor ⁊ exemplũ fuit. Sꝫ o mirũ di
ctu mox furorẽ hũc vicere seq̃ntiũ furores quibꝫ effectũ ẽ
in miraculo opm ac nũero fateri oporteat/ p̃ter romani
nihil mirandũ fuisse in toto vrbe terarũ nã ⁊ h̃ itidẽ scri
ptum vides/penetrata terre intima ꝑfossa silices egeste
rupes/abditer auersi amnes ⁊ in fistulas coacti. Inclu
sum aut exclusum molibꝫ iratũ equor suspẽsa iuga mon
cium tentatiq̃ inaniũ r̃cessus deniq̃ stratũ latum signa
tumq̃ ne potibꝫ iter insaniendi ⁊ impleta in vobis spes
auorũ/nunq̃ s. de futurã esse luxuriam. Et vt tumulatiꝰ
malum sit publicis damnis accedit calamitas priuato
rum q̃ spectãdi cupidine compediti ⁊ cottidiani interim
questus immemores neq̃ diem labi sentiunt neq̃ arma
tam tergoq̃ instantem r̃spiciunt egestatem sic vicissim
⁊ priuata in publicã ⁊ publica ꝑnicies in priuatã vertit̃/
neq̃ pr̃imõiorũ iact̃a g̃uior q̃ moꝝ vbi libido đr hũani
tasq̃ dediscit̃ ꝓiñ q̃d de spectacul' speraretis iã inde ab ex
ordio p̃mꝰ r̃gũ vr̃orũ romulꝰ omẽ fuit q̃ in his rigidã the
atricãq̃ illã sabinarũ pudicitiã circũuenit/ ⁊ si vtrũq̃ ma
trimoniũ honor texit iniuriã atq̃ multꝫ hec pꝰ modũ nõ
ad ꝯiugiũ sed ad stuprũ vagamq̃ licentiã fuit via ad sũ
mã eñi h̃ teneas velim pudicitiã spectacul' sepe stratã sꝑ
impulsaꝫ ⁊ vt siliã viros/q̃bꝫ his scelerũ furor ẽ vt pene iã
adulterio gl'ent̃ ⁊ ml'tarũ ibi fama ꝑijt pudorq̃ ml'te inde
domũ impudicitie plures ãbigue r̃diere castior ãt nulla

UVA. BHSC. IyR_105

Jam vero que corpis clades ne quid prorsus desit infor
tunij q̃ ve non singl'oꝝ mõ sed ꝓpl'oꝝ strages inditio sint
ꝛ risus subito versus in gemitũ elataq; funera e theatris
ꝛ plaudentiũ choris mixte lugentiũ cohortes. Audisti ꝛ
curio is q̃ ciuili bello ꝓ cesaris ꝑte in affrica occubuit vt
staurũ quẽ opib⁹ eq̃re non poterat ingenio suꝑaret non
marmoreũ vt ille sed ligneũ theatꝝ duplex tñ aut pensile
meditatus ꝓpl'm victorẽ gentiũ ludis victũ ꝛ ꝑicl'is plau
dentem suis mira arte suspẽdit vt ridẽtes interi⁹ stupẽte
sq; ip̃i exterius spectatorib⁹ vsui fierent ac stupori Et mi
ramur impij spe abiecta vni⁹ licet magni exulis aĩm flec
tere potuisse q̃ oculoꝝ breui leuiq; voluptate ꝓposita tot
milla ciuiũ volubili spectaculo circũuoluit At nẽo ibi pe
rijt dicat aliq̃s sed ꝑire potuere ꝛ ꝑire alibi in nũeri neue
attingam nouas ac veteres ruinas quib⁹ sepe ml'ti mor
tem sil' ac tumulum in venere/sub tiberio p̃ncipe celebri
spectaculo apud fidenã vrbem amphiteatri lapsu oppre
ssa viginti milia hõim meministi hic spectaculoꝝ fruct⁹
hij sunt exitus. G Spectaculis cũ voluptate detineor
R Aut fictis amorib⁹ aut veris odijs p̃mũ eq̃dem non
est viri scd̃m vero nec hõis spectare q̃s ferꝝ vigulo lẽtus
excepit q̃s feruido vulnere plus cruorũ effuderit\q̃s mi
nus ꝯspecto morte palluerit quid crudelitatis ad scolam
ire iuuat nõ egetis p̃ceptorib⁹ nimiũ dociles maloꝝ est
plura ꝑuos domi discitis quã necesse est Quid si nõ tam
prõptis ingenijs artificos scelerũ ac mgr̃m erroꝝ plebs
accesserint/multos q̃s natura mites fecerat seuitiã specta
cula docuere Mens hõis in viciũ ꝓna non vrgẽda vtiq;
sz frenanda est si sibi linquit' egre stabit si impellit' p̃ceps
ruet multũ mali aurib⁹ inuehit'.sed multo pl⁹ oculis qua
si fẽnestris bipatentib⁹ in animã mors irrumpit nil potẽ
tius in memoriã dñdit q̃ꝫ ꝙ visu subit facile audita p̃ter
volant conspectarum imagines rerum herent/etiam in
vitis nec sa tamen nisi volentibus ingerunt nisi per raro
atq; ocius habiture. Quo pergis igitur quis te rapit
impetus vt ad horam gaudeas/vnde semper doleas.

UVA. BHSC. IyR_105

vt videas semel qđ vidisse milies peniteat iugulari ferro hominē aut ferarū dentib⁹ vnguibusq3 distrepi aut tale aliq̄d qđ ⁊ vigilē turbet ⁊ sopitū terreat/nescio q̄d h̄ dulce seu q̄d non potius amarū ac triste sentis/nec vllū magis in vobis insanie argumentū video q̄ꝫ ꝙ cottidie vos ad mortē in miseris delinimentis illectos ⁊ velut stigio sopore dimersos dulcedo amara ⁊ delectatio inamena p̄cipitat vna est em̄ vobis lex rerū ferme omni q̄tquit cupitis quitq̄t molimini q̄tquit agitis ꝯtra vos est.

De Equis Ca.xxxj.

Quo agili delector R Ferocissimo ⁊ inquetissimo animāte insomniq3 ⁊ in expleta voragine G Equo libens circūfector. R Non multo est peius mari turbido q̄ꝫ fremēti equo rapi nullū aīal insolentius est dño suo nec inepte iam equoꝝ domitorib⁹ in ꝓuerbiū bis venit equū male facere ꝙ nimis hinc humile hinc suꝑbū sit q̄ illis virib⁹ eaq3 ꝑnicitate ꝓ vili cibo fieri alterius domariq3 duris stringi fastijs modosq3 fune vinciri ferro frenari ferro calcari calciari pertusa clauis vngula ferro vrgeri ferraiū ferre vectorem turpē carcerem ac graue ꝟuitiū pati possit. Inde autem q̄si indomitus non tantū ꝓ libero sese gerat sed vt dñi sui hostis agat omnia si currendū est stimulos nō audit/si subsistēdum frena mardic⁹ rapit si fremendū torpet si latēdū fremit obsequiosum illud vt ꝑhibēt fidumq3 aīal/de q̄ tam multe iactant̄ fabule animal nobile regiū optabile. colēdumq3 dignū ꝙ enormi p̄tio compet̄ anxia nutriat̄ cura imo vero aīal ꝙ si ꝯferant̄ cū obsequijs tedia nemo sapiens emat nemo diligēs pascat animal ⁊ ocij impaciens ⁊ laborū illo tumidū hoc deiectū nunc impetuosum aīal nūc iguauū nūc audax nūc trepitū nūc volatile nūc caducum hinc culicū metuens atq3 vmbrarū hinc dñm suū spernēs diuersisq3 illū vijs in discrimē trahens. Quis cōtumatiam quis morsus aut calces explicet q̄s hinnitus ⁊ ascensoris impatientiā ac sessoris. Equidē quot equorum mores totidē equitū ꝯstat esse ꝑicula. G Equorū

UVA. BHSC. IyR_105

studio detinior R Mirarer nisi ingentes viros. Usq; ad ludibriũ captos hoc studio memĩssem q̃s alexandrũ macedonẽ non audiuit amato equo tumulũ erexisse vrbemq; eq̃ de nõie appellatam s; nihil in eo mirabile iuuente impet⁹ ⁊ animi feruor fecit mirabilior in augusto q̃uis minor ineptia neq; em̃ vrbẽ equo ille suo instituit sed sepulchr̃ idq; ip̃m illi grauitati atq; ingenio impar fuit Non diui iulij monstruosos somnes an ab ip̃o an ab alio añ edem veneris marmorea sit ꝯsecrat⁹ effigie dubitari potest/ minor multo vel etate vl' gl'a verũ opib⁹ ac cesareo nõie pene eq̃lis anthoni⁹ verus vt sileã quẽ victum quẽ ve amictũ eq̃ quẽ in modice amabat exhibuit certe ⁊ viuenti simulachrũ aureũ fieri fecit/ ⁊ mortuo sepulturã q̃ graui⁹ stomacerẽ in vaticano extrui tot inter sacra ossa ibi condita ⁊ ꝯdenda/ vix credibilia loq̃mur/ vera tñ horum sil'iumq; ꝯscius vates herorũ animas apud inferos q̃z equor̃ studio deditas facit nec minor ideo/ sed maior est vanitas q̃ tam magnos ad se animos trahere poteus est neue q̃s priscã tantũ nõ modernã amentiã suspicet' redeat ad memoriã nec longe seu loco seu tp̃e r̃quirend⁹ adhuc em̃ viuit nec dũ senuit ⁊ in terra ytalica vobiscũ degit is quẽ nõiare non est necesse fortune vtiq; vir ingẽtis nec p̃ui ingenij consilijq; vir. alioq̃n magni animi nec in sulci vbi quid serio agendũ incidit q̃ tñ egrotanti equo quẽ amabat aureũ puluinar ac sericũ cubile substrauit cũq; ip̃e interim podagra vinct⁹ atq; immobilis medicorum legib⁹ regeret' nihilo min⁹ tamẽ aut ꝓuorũ vect⁹ manibus aut equo alteri vix iniect⁹ ⁊ suos medicos secũ ducens egrũ suũ equũ bis ⁊ terq; cottidie visitabat illi suspirans atq; anxius in assidebat illũ leuiter manu tractans blãdo murmure solebat' q̃d multa nullũ medicine gen⁹ intentatũ nil languenti amicum debitũ p̃termissum fuit fabulam fortasse posteritas vocz vera res ⁊ magna in populo nota est. Sic vir fortis eq̃ curã gessit vt ꝓpriã sic extinctum luxit vt filiũ. B Delectat equitare. R Est id q̃dem vtile interdũ ⁊ celeritati adminiculũ ⁊ fatigatio

UVA. BHSC. IyR_105

ni remediũ ⁊ nobilitatis insigne nec infitior gl'osum vul-
go extantem insigni eq̃ vehi ⁊ cũctis excellere nec vertice
solo sꝫ humeris ⁊ toto bñ corpe supra esse ꝯtra vero labo
riosissimos ⁊ sepe dño suo pestifer in mitis equus optes
iter pedibꝫ agere cã nulla est r̃spirandi vl' minimũ facul-
tas equestre ꝑiculũ pedestri luto seu puluere ꝑmutare ve
lis ꝓ inde multos media de morte rapuerũt eq̃/multos
in mortem impulerũt aut alliserunt aut corpibꝫ oppresse
runt. Quidq̃d nisi vltimũ belli semẽ equi sũt tolle equos
ꝑegrinos terris incursus ꝑtemqꝫ ꝑ maximã bellice cladꝫ
abstuleris vt qd̃ de vẽtis in nata qd̃qꝫ de Julio cesare
in historia est q̃situm expediẽs ne fuerit aut flare ventos
aut cesarem nasci ⁊ de eq̃s silr q̃ri possit/tam multa sunt
viriqꝫ cõtraria nec in merito thesalia q̃ p̃mo equos repit
domuitqꝫ. prima aureũ argenteũqꝫ numũ cudit p̃ma pe
lagus rate tẽtauit mortis seminariũ visa est/qd̃ nõ semel
tot post seculis multo claroqꝫ sanguine patuit q̃ꝫ me pu-
tas iuuet poeta nr̃ vbi nobilis eq̃ spẽm moresqꝫ descrip
sit nec te terret hebreorũ vates vbi ait ab increpatõe tua
deus iacob dormitanerũt q̃ ascenderunt equos. Excute
singula non tam illud leue q̃ꝫ hoc asperum.

De Uenatu ⁊ Aucupio. Ca. xxxij.

T canibꝫ gaudeo. R Nũc intelligo adolescen
tis in herebis gaudiũ. de quo flact⁹. gaudꝫ eq̃s
canibꝫ ⁊ aprice gramina cãpi. Uideas ãt ne qd̃
seq̃tur sis. Cere⁹ in viciũ flecti monitoribꝫ asꝑ Utiliũ tar
dus ꝓuisor ꝓdigus eris sublimis cupid⁹ ⁊ amata r̃linq̃-
re ꝑuix hũc te em̃ esse metuo q̃ gaudiũ tuũ in rebꝫ fugaci
ssimis loces. G Canibꝫ ac volucribꝫ delector. R hoc
insanie deerat nõ satis est currere atꝫ vagare volari etiaꝫ
instituis G Rides me nõ volabo equidẽ sꝫ volantibꝫ
delectabor R At ille delectatõem tuam despicient abe
untes nec te noscent ⁊ ingrate se vocanti surdas exhibe-
bunt/quid in plumis facies allata tua voluptas est/fin-
ge redeant damnosa redit occupatio iterum clamabis ⁊
oblitus melioris negocij diem perdes.

UVA. BHSC. IyR_105

Iterum retro accliuos oculos fixos in nubem post aui-
culam tuã flebis/q̃si nil necessarij opis vita ferat ex com-
modo ociosi ⁊ lenti/vos volucꝝ suos esse gl'amini. Na-
tura vob̃ duas man⁹ fecerat vos hãc freno curuis hãc vn
guib⁹ occupatis/sic inutiles vndiq̃ ⁊ volãdi studio mã-
ci effecti/ne nihil agere videamini mlto cũ strepitu ante
diem surgitis ⁊ q̃i sint hostes in limine p̃cipitãter/erum-
pitis tota de hinc luce iactamini stãgnis siluis ac vep̃b⁹
implentes cuncta clamorib⁹ dissonis ⁊ incõdito vlulatu
inq̃ hoc spm̃ q̃si nulli maiori rei habilẽ effundẽtes quo
maiores vr̃i bello terrebãt hostes/pace iusticiã defende-
bant sero ãt reuoluti bñ gesta domi sedetis altricantes q̃
bñ vel auis hec volauerit l'illa digesserit quot sint tandez
q̃t alaꝝ plume supstites quot emisse nõne hec om̃is scie-
tia vr̃a est h̃ amor hec felicitas ⁊ h̃ totũ qd̃ creatori deo/
qd̃ alicrici patiri q̃ pntib⁹ qd̃ amicis redditis accipitres.
aut herodios vr̃os sonãtes in nubib⁹ ⁊ laniate p̃de pau-
lulum ⁊ sudorẽ ⁊ puluerẽ ⁊ nocturnã pdite lucis historiã
In hoc eñi indefessi sp ⁊ validi delicati atz imbecilles ad
ferias liuij historias/⁊ ciceronis orões sacrasq̃ nec pudz
lr̃as plixitatis arguitis q̃s hec in offensis auribꝰ audeat
q̃s vos ferat ad aliud natos in his viuere si mõ viuitis
hec ageres. G Canib⁹ atq̃ auib⁹ delector. R At qui
ducũ ⁊ illustriũ multos eq̃s quosdã canib⁹ delectari soli-
tos audiui⁹ eousq̃ vt Adrian⁹ impator nõ eq̃s solũ sic hi
quos supra memoraui sz canib⁹ q̃z busta ɔstruxerit/opi-
dumq̃ insup eo loco vbi vrsam pspera venatõne pemer-
rat manu sua sepe mactare solit⁹ ⁊ leonẽ auib⁹ nullũ fere
vñ irrisum ferunt a v̄gilio marcellinũ augusti nepotẽ q̃
dare his opam adolescentib⁹ videret G Venatu liben
ter exerceor. R Fuit hec quõdam latinoꝝ. iam galloꝝ
ars ꝓpria est qd̃ ⁊ res pbat ⁊ illoꝝ scriptores aliq̃ gl'antur
Itaq̃ vt sileam reges quorum tota vita venatio est sum-
mus apud illos regum/quantum ab armis ocij fuit ve-
natu vt vides assidue semper exercitus ad extremũ morti
pximus venatu etiam lassitudinem senectutis atq̃ incõ

UVA. BHSC. IyR_105

moda refauet. Mirum dictu in rege p̄sertim lr̄ato nec a studijs melioribus abhorrente sed gentiliciū hic ille erat vt ꝑhibent/sicq; gentiliū sinite neq; hāc gloriam gallis ytali eripiāt neq; velint de vanitate cōtendere. Nam si errore seposito in rem ip̄am figis oculos semi nobiliū vltimi ordinis exercitiū hoc videbis quos a reb⁹ arduis torpor q̄dam ignauie comes diffidentia Ab humilib⁹ autē pudor ac suꝑbia dehortant̄ ac r̄trahunt ad honestū igit̄ nihil idonei siluas colunt/non vitam solitariā acturi c⁹ non minus q̄ꝫ pollitice se ineptos sciunt sed feris ac canibus ac volucrib⁹ conuicturi\qd̄ non facerent nisi illis similitudine aliqua iuncti essent/ q̄ si ex hoc voluptatē q̄ndam seu solam tꝑis fugant querunt/vt cunq; stulti noti compotes forte euaserint sin nescio q̄ꝫ ingenij seu magnificentie gl'am aucupant̄ errant Que nam queso nō principalibus mō\sed in genuis est gloria/mechanicis vero ⁊ seruilib⁹ delectari artib⁹ atꝫ negocijs vna horū excusatio nam q̄ liberalib⁹ studijsq; maiores coluerunt sui/atq; omnino lr̄is indixerunt bellū q̄ nam potius q̄ꝫ ad hostilia castra transfugerent sed pudebit forsitan/si ad antiq̄ꝫ r̄spiciant/seq; cū maiorib⁹ metiant̄ ac comparent/sepe q̄dem legere potuerunt platonem ꝑhantem ⁊ humeꝝ poetantem ⁊ tuliū orantem ⁊ cesarem triūphantem venantē puto non legerunt.

De copiosa Familia. Ca.xxxiij.

Agno circumdor famulatu R Obsideor dicere voluisti. G Magnus circūstat ordo famulorum. R Dic q̄d ⁊ hostiū a q̄bus q̄ nihil est durius nequeas cauere/q̄ latebras domus introspiciant ꝑdant q̄ consilia nouerint/ ⁊ in vulgus effundant quiq; p̄ter furta ꝯtinua ꝙ nunq̄ꝫ vlli accidit obsesso vestiēdi tibi interim pascendiq; sint Inq; ipsis penetralib⁹ habendi duꝝ ac dubiū belli gen⁹ pace carēs ⁊ inducijs vbi sub tuis signis hostilis muros habet exercitus. G Serui mihi multi sunt. R Multi ſui multe lites multeq; discordie multa deniq; bella domestica quoꝝ

UVA. BHSC. IyR_105

vel spectator fedus vl' laboriosus ꝯpositor sis oportet in
terq; reos/ ⁊ accusatores medius seruis tuis ſ uias iudex
factus es ex dño. G Multos seruos habeo. R Cu
riosissimũ aĩal ſuus ad inq̃rendũ negligentissimũ ad ob
sequendũ q̃d agas ⁊ quid cogites nosse vult q̃d iubeas
ignorare. G Seruos multos habeo R Meli⁹ pau
ci seruiunt q̃ꝫ multi siue ideo ꝙ gratũ obseq̃um turba vi
tat siue ꝙ vbi multi sunt/alter alteri⁹ man⁹ ꝯspiciens qui
escit. laborẽ fugere vt industrijs pudor sic inertib⁹ gloria
est/qd̃ ita esse norunt oẽs/null⁹ consulit nemo est q̃ non
multitudine delectet̃. G Multi mihi serui domi sunt.
R Ubi ſui multi sunt ibi multi strepit⁹/pauca ſuitia/
⁊ secretũ nullũ q̃t seruoꝝ lingue tot p̃conũ tube/quot ſuo
rum aures atꝫ oculi tot domoꝝ rimule quib⁹ illa etiã qui
in fundo sunt facile dilabunt̃/ ꝑtusum vas ac futile serui
lis anim⁹ nihil ꝯtinet q̃tquit infunderis mox effluet.
G Multos seruos domi habeo R Multos sibilos
linguasq; vipeas/domesticeq; pacis vir⁹ abditũ/mltos
q̃ꝫ ꝓfundos ⁊ rapaces vẽtres ac lubrica guttura/ꝓcellaꝫ
aule thalamo dedec⁹ pestẽ penu voraginẽq; ꝑpetuã. pau
cos ſuos bñ r̃gere difficile est multos impossibile. G
Multi mihi serui domi sunt. R Melius solitudo ti
bi esset/nihil est peius q̃ꝫ dũ malaꝝ q̃litatem reꝝ q̃ntitas
adiuuat aut nũerus pauci ſui mali multi aũt pessimi.
G Multi mihi seruiunt. R Recte q̃dem si ꝓmissio ⁊
res ipa q̃ ꝓmittit̃ vnũ essent nunc inter vtramq; q̃d inter
sit sentiunt exꝑti/ꝓmittũt fateor ꝓmisisq; deos testes vo
cant ne soli s. solos fallant/exige ãt ꝓmissi fidẽ nulla erit/
multũ esset ⁊ abunde fidei satis factũ/mõ ne violarent̃ ne
ue afficerent̃ iniurijs quib⁹ est obseq̃um ꝓmissum. Nũc
ꝓmisisse sat est q̃ qd̃ p̃ter ſuiende votũ omniũ q̃ꝫ noticiã
ꝓfitent̃ vbi ad exꝑientiam ventum est/norũt paucissima
volũt nihil nisi ꝙ venter soporq; suaserit ac libido nihil
hnmili⁹ nil abiectius hoꝝ ingressu nil insolenti⁹ nilq; in
fidentius ꝓgressu nil inimicitius demũ nil odiosi⁹ egre
ssu duꝝ est cogitare ne dicã pati vt ꝑ dñoꝝ domos inflati

UVA. BHSC. IyR_105

elatiq; ambulāt seruiciūq; pollitici dñm pollicitat vsur-
pant exercentq; tiranidē ⁊ q̄si ad vastandū ꝯducti nō tā-
tum deuorāt vniuersa sz spargūt gulamq; largitionibus
adiuuant de alieno ꝓdigi\ auarissimi ad rapinā quos si
qñ ad se pudor aut necessitas r̄flectit vt se seruos esse me-
minerint q̄; supbe q̄; q̄rule q̄ntoq; cū murmure seruiant
quis ignorat vt merito possit nō p̄tio emptū mō. sed gra
tuitū quoz ꝓuiciū hmōi vastidiri/ ad extremū q̄ clādesti-
nas domi agebant vbi limen excesserint cū in visis dñis
aptas inimicitias linguis agūt armis si liceat acturi. Et
si q̄s hoꝝ fortasse ꝯuitijs abstinet/ nō id p̄oris amor dñi
sed seq̄ntis ira efficit cui ob h̄ vil' suspectusq; fieri metuit
de se sil'ia ꝯiectanti quib; ex reb; nisi oculos tūor obstrue
ret sole clari⁹ cerneretis q̄nto sit sati⁹ om̄i tali seruitio ca-
ruisse. G Utrūq; mihi latus serui ambiūt. R Ser
ui nōie re vt dixi hostes acerrimi atz impij ⁊ absq; his vi-
uere supbia vr̄a non p̄t inq; hoc vt in plerisq; malo nr̄o
miseri gaudetz. In hoc maxime diuitias optatis in h̄ ter
ras ⁊ maria perratis In h̄ auꝝ ⁊ cumultis ⁊ spargitis vt
acies hostiū vr̄orum densior sit indies/ atz munitior An
fortasse nō ita est an aliud ꝯcors diuitū hz opinior. opu-
lentissime nulla fere alia re mediocris fortune bene insti-
tutam domū opulētissime psaꝝ aut lidoꝝ rege cedere cū
in multz excedat q̄; ꝙ illa plures pascit ⁊ lauti⁹ G Ser
uorum circūfusa tegit cohors. R Imo sub obtētu ser-
uicij vrget ⁊ comprimit sonorisq; ꝯpedib; vinctū trahit
vt ⁊ tibi iure optimo dici possit q̄d fecisti miser vt tot cu-
stodib; indigeres. G Serui me vndiq; circūuallant.
R Nulla fuge/ nulla spes igit' est salutis Malo q̄dē suo
ꝑtinaciter delectari despate dementie est Atq̄ ob h̄ vnū ⁊
optāda pauptas ⁊ amanda erat/ vt cū ceteris oprimi ma
lis nexib; tū vl' maxīe te seruoꝝ dolis ac fastidio liberarz

De magnificentia Edum Ca. xxxiiij.

Agnificētissime mihi sūt edes R Quid h̄ dicā ni
si tullianū illd̄ ornanda est dignitas domo nō ex do
mo tota q̄renda nec domo dñs sz dño dom⁹ honestanda.

UVA. BHSC. IyR_105

S Ornatissime edes sunt. R Quid hic tumes archi tecti laus ē nō tua. S Edib⁹ amplissimis habito. R Ubi fures latitent tu vageris sui luxurient vulgus here at liguriant parasiti multiplicis tedij capax loc⁹. S Maximis edib⁹ habito. R Una est vrbiū z domoꝝ lex non statim meli⁹ habitat q̄ latius neqz eī q̄ late ha bites sed q̄ lete q̄rit ad btām vitam non q̄ late sed q̄ lete habites refert/sepe vel in palacijs regū labor dolorqz habitat/vel in tugurijs inopū q̄es z gaudiū/q̄ si ampli tudo dom⁹ aut forma p̄staret nobilissima artium esset ar chitectura. S Regijs edib⁹ habito. R Quasi vero curas morbosqz locus arceat siue ad ap̄hendēda turziū fastigia/mors egeat scalis. nōne in regia tulli⁹ hostili⁹ ha bitabat qñ ictus est fulmine Jn regia q̄z tranq̄nius pri stus perijt qñ p̄cussus est ferzo in regia deniqz supb⁹ qñ pulsus est regno/nullus loc⁹ piculis inaccessus nullū li men morti clausum. S Habitatio mihi ꝓpria atz ꝓpe tua est. R Jmo vero tpis incolatus instat dies cōmi grandi ciuem te fingis aduena es/ꝺductoqz habitas/ve niet q̄ te nudū laribus his exturbet S Clara q̄dem z au gusta dom⁹ est. R Hinc digresso fusta erit z angusta/sz z nunc si vere tuam domū respicis/obscura z arta/illa ꝓr sus z caduca est/queqz indies tantis adminiculis vix cir cumfulta subsistat/assidue fatistens casusqz sui nuntia/z q̄ certe nec a ruina vltima longe sit/nec interim generosū incolā delectet vt dom⁹ augat vt carcere vbi moras ode rit vnde optet absolui. Jā nunc ergo vel edib⁹ alienis vl tuo carcere glare.

De arcibus validis ac munitis Ca. xxxv.

Unitissimis arcibus habito. R Jn edib⁹ boni aliq̄d est in arcib⁹ mali multū. Jlle ꝓtegūt ab esti bus a vētis ab imbrib⁹ hec aīm possidētis solicitu dinū ꝓcellis obruunt z securitatē pollitice curas affert ac pauores. S Arx mihi ꝑualidis menib⁹ cincta est. R An excidit illō spartani dictū q̄ amico muros patrie ostentanti/si bos inq̄t feminis extruist; recte quidem at

UVA. BHSC. IyR_105

si viris turpiter. ℌ Arcē habeo fortissimā. ℟ Quid nisi impatientia ⁊ superbia ⁊ auaritia vra fecit vt arcibus opus esset. q̄nto erat honestius equo iure cū hoīb viue re ⁊ in plano cultisq; inagris habitare q̄etos carpentem somnos q̄ te rupib bispidis inclusisse/nocturnis excu bijs vlulantē/teq; tuaq; miseria suspectū/ ⁊ inuidiosum oīb reddisse/an ⁊ publicole factū excidit q̄ q̄uis inter primos vrbē romā seruitio regio liberasset sentiens tñ se situ ediū suspectū plebi/vt seipm licet indigna suspitōne liberaret domū suā de mōte deposuit. ℌ Arx inexpug nabilis est mihi. ℟ An illud vet⁹ puerbiū non audisti Nullū inexpugnabilē locū esse in quē asell⁹ onust⁹ auro possit ascendere trahit oppugnationē arx monanita nō impedit/ fristit aliq̄ntulū se nouū insultib arx tarpeia pe norum carentina donec vtriq; oportuno rmedio succur sum est illi camillus affuit huic falu⁹/sed an gemina arx lacrenſ ab ipo defendi quiuit hanibale pfecto/nec ylion ipm/nec birsa defendi potuit nec corinthus q̄ vna puetu stam inexpugnabilis famā habuerat/sed hunc sibi min⁹ victor eripuit. ℟ Nonne añ hos septuaginta annos pene strina arx qua nescio an vlla vnq̄ fortior esset atq; muniti or ab illo magno hoste q̄ armis non poterat/blanditijs ac pmissis fallacib capta fuit ⁊ dirupta ⁊ vix tandem ve lut elongeua febre fragilior resurrexit Ad summā nil inex pugnabile tutū nihil ab humanis est fraudib. ℌ Ar/ ce subnixus munitissima nil timeo. ℟ Arces pestiferā multis confidentiā pbuere multi q̄ tuti sine arcib in pa/ ce vixissent/arciū fiducia ausi sunt/vñ ipi in arcib piere vt illic potissimū audatia domarer. Unde orta erat/non sunt ad audendū animi sed frenandi oīs magna secu/ ritas nisi q̄ de deo orīr stulta est ℌ Habito in arce mu nitissima ℟ Ut sit aliq̄d arx hec tua quid est aliud que so q̄ refugiū q̄dam ⁊ degeneres latebre ad pferendā ob sidionem q̄ vt ait liuius miserimū est in bello qñ vnq̄ audiuisti. vbi vsq̄ legisti Juliū cesarē vtrūq; affricanū magnū pompeiū/mariū alexandrū pirr

UVA. BHSC. IyR_105

hanibalem aliosq; viros magni nõis sese artibꝫ ꝯtinẽtes ⁊ non potiꝰ arcibꝫ insultantes. Arces scito nõ receptacl'a forciũ sed inertiũ eẽ latibula. Certe hac etate stephanus columnẽsis om̃is illustribꝫ viris par cũ in eis auxiliũ ad famã sui nõis venisset nobilis q̃dam vir externꝰ ⁊ incognitus essetq; die quodam graui ⁊ ancipiti p̃lio ⁊ ingenti turba hostiũ circũuentꝰ ille ꝑiculũ vidẽs accessit ꝓpius ⁊ vbi inquit o stephane arx tua est/ille subridens vt q̃ nec domũ quidã ꝓpriam rome hẽret manu ad pectꝰ apposita hec inq̃t arx mea est vocẽ suo auctore dignissimã sic est ãt sancti ⁊ deuoti viri oẽm spem in deo hñt iusti/⁊ pollitici in v̄tute fortes ⁊ bellicosi in armis timidi ⁊ ignaui in muris atꝫ arcibꝫ

De Suppellectili p̃tiosa. Ca. xxxvi

Ampla domo suppellex eximia est. R Supuacuo in spatio pondꝰ inutile illa furibꝫ latebras dabit hec predã vtraq; ꝑiculũ tibi alimentũ incẽdio ac liuori. G In domo spatiosa suppellex copiosa est. R Illa cũ te loco moueris deserenda est hac si vti volueris sepissime transferẽda/⁊ plus difficultatis allatura q̃ꝫ voluptatis ⁊ plꝰ oneris q̃ꝫ honoris. G Multa mihi varijq; generis suppellex domi est R Iuge bellũ nõ cũ furibꝫ mõ sed cũ muribꝫ tineisq; ⁊ aranee ⁊ rubigo fumusq; ⁊ puluis ⁊ imber in vos dimicãt. O diuites delicati quibꝫ armis hos hostes arcebitis. G Preciosissima est suppellex. R Nõ rei p̃ciũ sed contẽptus diuitem facit/alioq̃n ⁊ q̃rendo cupiditas crescit ⁊ paupertas cupiẽdo ita fit vt nihil magis inopẽ faciat/q̃ꝫ auari opes q̃rum si extimatio exacta veriq; iudicij sequax ꝯtemptus accesserit ea demũ veris diuicijs via est/ego te diuitẽ dũ vana miraberis nõ putabo/q̃ꝫuis aurea stellatimq; gemmis ardentibꝫ tectũ oẽ suppellectule oꝑtũ referuntq; tibi videam. G Inuidiosa suppellex ⁊ prefulgida est. R Pro captu oculoꝝ seu forsitan animoꝝ vere ãt onerosa reꝝ colluuies ac turbida/sed auaritia nihil vsq̃ꝫ ieiunijs nihilq; miseriꝰ/cuius famẽ ⁊ q̃renda excitant ⁊ q̃sita nõ sopiunt dumq; sperata fulgebãt/possessa sordescũt| itaq;

UVA. BHSC. IyR_105

sepe diuitias dũ quesisse putaueris/solicitudinẽ ac nau-
seam q̃siuisti. Nam nunc tibi care sartine si vel cariores
alie se ostẽderint l' stuporẽ assiduitas depsserit viles erũt
Esto aũt care sint ⁊ maneat stupor nonne etiã error ma-
neat. Isq̃ difficil' atz ꝑpetu⁹/siq̃dem q̃rendi studiũ vnũ
fuit seruãdi labor est multiplex nũquid deerit qđ r̃uisas
q̃d nũeres quid ꝯplices q̃d excutias q̃d abstergas quid
oculos sil' ⁊ mulceat ⁊ offendat B Suppellex immen-
sa est. R O hominẽ q̃ impedimentoꝝ suoꝝ magni-
tudine delectatur.

De Gemmis ⁊ Margaritis. Ca. xxxix.

Emmarũ fulgor ac species delectant. R Reꝝ
fateor terrestriũ ⁊ mortaliũ vanitatis ꝑs non vl-
tima exiguo in lapillo p̃rimonia magna claudẽ
tium cui⁹ p̃ciũ instabile ⁊ incertũ cottidieq̃ variunt̃ e so-
la mercantiũ fama; ⁊ diuitũ ⁊ in sanoꝝ credulitate depen
dens vñ diu sprete in opimis p̃cijs attollunt̃/⁊ gemmaꝝ
famosissime subita p̃munt̃ infamia nescio quib⁹ not⁹ erũ
pentibus non tam ipsis de quib⁹ agit̃ in reb⁹ q̃ in opini
one hominũ ista colentiũ p̃clara q̃dem illa prudentia q̃
neglecto cultu dei atz animi ⁊ vtriusq̃ noticia inter nos-
cendum lapidũ venis inuigilat/sed sic est mos neq̃ nũc
primũ in pretio sunt/qui his p̃tia inferre fingũt/vera em̃
pretia vel nulla sunt penitus vel ignota. Quam vero pe
riculosa vanitas q̃ tremulũ q̃q̃ anceps iuditiũ ip̃os in
ter artifices facile est iudiciũ memoria repetentis id qđ
nup accidit vt ꝑ breuem gemmã (carbunculus is erat)
decem milib⁹ aureorũ ille vir fortune maioris q̃ ingenij
cum emisset/diu se cunctatum fuisse iactabat/q̃ naturalẽ
⁊ comunem modum fulgor excedens suspitionem face-
ret eius artificij peritissimo cuidam/cuius consilio vte-
batur/non veram gemmam esse sed vitrum aliquod/seu
quid ius aliud in eam speciem non natura genitum sed
nescio qua supernaturali/⁊ mira quadam arte cõflatum
Que quidem hesitatio quid nisi confessio quedam erat.

UVA. BHSC. IyR_105

Uitrum tl'e visu pulcrius esse q̃ gẽmam q̃uis forsan il
la sollidior sit de hoc tñ ip̃i iudicent/q̃ vel in h̃ questu pe
cunias alio vertendas honestius vel in h̃ cognitu melio
ribus debitũ tp̃us ꝑdunt/ꝙ si dicta cunctatio iusta quid
huic sequit'/q̃s non videt q̃ nam s. ambitio ⁊ q̃nta sit ceci
tas/non rei formã ac substantiã sed nudũ nomẽ tãta mer
cede captantiũ G Nil mihi gẽmis est carius R Cre
do hercle nõ virtus nõ fama nõ patria nõ vita ip̃a vtq3
duo illa sileam quib9 vobis nihil est vilius duo hec vlti⸗
ma/cunq3 his diuitias in gẽtes ⁊ q̃tquit p̃ciosissimũ iu⸗
dicatis vnius gẽme p̃tio atz amori succubuisse monstra
bo ⁊ exilio illã ⁊ inopia/⁊ si ita res tulisset morte ꝓuatam
Cui em̃ queso non est notũ nouij ꝯsiliũ Roman⁹ hic se⸗
nator fuit vir locupletissimus/gẽmamq3 habuit viginti
milib9 extimatam/gẽme nomẽ opilaus/mittit hũc india
colorum pene omniũ varietate p̃fulgidũ/hui⁹ fama exci
tatus accensusq3 cupidine. Anthoni⁹ triũ vir homo om
nium sup̃bissim⁹ atz auarissim⁹/⁊ cui q̃tquit natura libi
tum fortũa licitũ fecisset cũ iniusto gẽme desiderio vt fit
⁊ crudele possessoris odiũ concepit hinc in illo publico
ꝓscriptionis incendio qu'o tot patria limine ꝑiere nouij
nomen arsuꝝ cũ reliq̃s obhoc vnũ crimẽ ꝙ formose tirã
noq3 placito dñs rei eẽt/insertũ est. Ille ãt cui ponticus
saltẽ fiber exemplo eẽt vt ꝑnitiose iactura sarcinule liber⸗
tatem redimeret ac salutẽ/illam ip̃am sibi vt auguror p̃n
ti discrimine sic amplexus aufugit vt ea salua\nulla sibi
vel p̃rimonij vel patrie cura eẽt/cum eẽt ꝑatus exulare ⁊
mendicare/⁊ ad extremũ mori quis non magni extimet
ad quem vir senatori⁹ sic affectus sit. Et ꝓfecto fatendũ
alteꝝ aut magni p̃cij rem fuisse aut ꝑui animi possessorẽ
sed quid hoꝝ verius vt diffiniã nõ expectes Et si autem
h⁹ ac reliquoꝝ sil'e iuditiũ seu contagiũ animorũ late ser
pens vulgi mores infecerit magna tamẽ ingenia/nec mi
nimis delectari nec om̃ino alia q̃ v̄tutis pulchritudine
tangi decet nisi vt ꝑ hec breuia q̃ delectãt oculos exꝑrctã
mens in amorẽ ac desideriũ eterne pulchritudinis rapia

UVA. BHSC. IyR_105

tur quo de fonte quitq̃t est pulchrum ꝓdit. G Excellẽ
tibus gẽmis alitior. R Hanc excellentiã natura nõ fe
cit/sed opinio q̃ apud quosdam carbunclo palmã dedit/
apud alios adamãti Illa vulgo ac plerisq3 gẽmarijs eui
hui⁹ extimatio. Ista veterib⁹ quibusdã rerũ scriptoribus
ꝓbatur/scõm quos nõ mõ gẽmarũ sed rerũ omniũ terre
narum p̃tiosissim⁹ adamas regũ olim idq3 nõ omniũ sed
p̃cellentiũ gẽma fuit hodie quo nulli⁹ rei tm̃ ⁊ tam velox
q̃ luxurie ac supbie incrementũ est multorũ nõ regũ/eti
am eẽ cepit/⁊ iam plebis in digitos sensũ venit huic pro
ximam/indicam atq3 arabicam margaritã locant ⁊ hij iti
gem smaragdũ/nescio quidẽ q̃ ordinis iniuria/nam si il
lorum rubur pallorq3 grat⁹ est cur non eq3 horũ candor
nitorq3 oculis blandiat̃ iustiorq3 nũc etiã saphiri q̃rela/
quo vix aliud terra parit celo simili⁹ sereno/verũ vt dixi/
furor h̃ hõim nõ natura nobilitant diuitũ nuge inanes
atq3 ociosorũ fabl̃e qui facile ista ꝯtempnerẽt si quo vnq̃
honestiore pacis/aut belli negotio tenerent̃. G Fulgi
de animũ mouent gẽme/⁊ suauiter candide margarite.
R Mouẽt animo imo sternũt calcãt moliũt ac eneruãt
q̃ de re si ꝑgam virorũ ac mulierũ exẽpla cõgerere non te
doceam sed obtundã vnũ ex omnib⁹ ⁊ id maxime attingã
vt intelligas q̃ furor iste ꝑiculosus sit infirmioribꝫ ani
mis q̃ eminentissimos fortissimosq3 ꝑuaserit magn⁹ põ
peius cõtinentissimos romanorũ ducũ/horũ dico noui
ssimorũ qui q̃ntũ magnitudine gestarũ rerũ ceteros celle
runt/tantũ modestia morũ vtiq3 frugalitate maioribꝫ ce
dunt suis victor ab hyspania pactato rediẽs occidẽte cõ
pressisq3 p̃donib⁹ ⁊ in vnũ coactis locũ cui cõuenarũ no
men ob hoc inditum in seculũ istud durat illic piraneis
in montib⁹ locorũ forsan aspitate modestiã adiuuãte/atq3
victorieq3 supbiã cõpescente masculũ tropheũ piramq3
⁊ rigidam sui oris imaginẽ erexit/vere tũc magn⁹ atq3 ma
gnificus/quãuis adolescẽs ãnis moribꝫ senex maturusq3
aĩo. Idem postea capitis piratis ⁊ oriẽte ꝑdomito q̃si cũ
loco mutat⁹ ac tꝑe. eq3 alia ꝑte orb̃ ip̃e ali⁹ reuersus non

UVA. BHSC. IyR_105

militarem sed femineũ seu diuinũ potius in morem vultus suos iam viriles ac solito molliores nõ ere fictos aut marmore sz insuetis atz inexq̃sitissimis margaritis in triumpho tulit expbratio non leuis eo fast⁹ vnũ in caput expositi non sum in salutatione q̃dam victoris oim̃ populi atz excusatione q̃dam p̃ncipũ sequentiũ/quid nõ. ne a tirãnis roma iã serua pateret q̃ libera ciuis amatissimi talem hãc insolentiã aspexisset/ neqz reliq̃ triumphi illi⁹ humilia magis aut sobria nõ arma ⁊ equi domitaꝝ gencium vt mos erat nõ captiui mẽoriant/aut curr⁹ aut fallere qđ vilissimũ in eo legim⁹ auꝝ fuit gẽme ⁊ om̃ia margarite. Inter multa aluens ingens ibi ⁊ ingentiũ thessera iuda ordo bicolor ita vt singulis gẽmis e singulis constarent ⁊ vasa aurea ⁊ vestes ⁊ statue quin ⁊ luna q̃daz solida ex auro immensi põderis lectiqz aurei/⁊ corone plurime/magnis ⁊ candidis margaritis intexte deniqz mõs aureus illic fuit forme ille mirabilis in quadrũ ducte\ceruis ⁊ leonibꝫ ⁊ figuris varijs animantiũ frequẽs/nec nõ ⁊ arboribꝫ atz oim̃. Pomoꝝ graue in sicus ramos aureos tegentibꝫ margaritis/montis in vertice ijsdem ex rebꝫ horolegiũ artifitio vbiqz vincẽte materiã voluebat̃ mirabile ꝓrsus ostentũ his q̃ inania mirari dedicerunt. B At his rebꝫ inanis delector R Credo id quidem teqz hr̃e hunc triumphũ ⁊ cupide spectatuꝝ reor/⁊ cupidius ductuꝝ ⁊ cupidissime possessuꝝ id mihi passionati stat⁹ animi suadet Crede aũt ⁊ tu mihi hecqz visum vsqz adeo delectant sp̃ anime sepe ⁊ corpi nocuerũt illi⁹ certe quẽ loquimur triũphantis gl̃e nil vnq̃z magis obfuit nõ thesalicus dies nõ egiptia calamitas/ibi em̃ fortũe succubuit nõ tot⁹ h̃ vitio totus ibi aliena vis aliena ꝑfidia h̃ sua fragilitas sita fuit ambitio. Illic g̃ potentiã ⁊ vitã/hinc animi popularis modestieqz insignis famã] magnisqz laboribus portã/magni nomẽ imminuit miꝝ dictu tanto victoriosior ꝯtra hispanos bellitõsam gentẽ q̃z ꝯtra imbelles ⁊ inermes asiaticos apparuit eoqz mirabili⁹ q̃ in ipsa q̃z asia aliq̃z diu integere atz inuict⁹ cũ se in tp̃e ierosolime

UVA. BHSC. IyR_105

omniũ opulẽtissimo vere erectũ atꝫ abstinẽtissimũ p̃bui
sset ad vltimũ vrgenti vicio nõ r̃stitit/neqꝫ iã ampli⁹ vir
singularis atꝫ vnic⁹ vt sp̃ fuit sꝫ q̃i vn⁹ ex multꝫ capt⁹ deie
ctusqꝫ est. Is gẽmaꝝ fulgor ea vis margaritaꝝ idqꝫ auri
põdus fuit vicerat iã añ pari p̃lio alexandrũ asia/sꝫ parũ
est vicijs victũ suis vincere/id magnũ vicisse victorẽ sui
p⁹ q̃ꝫ null⁹ ferme ductũ stetit inter asie delitias q̃ in orbẽ
lati⁹ transnecte vr̃a vos in pr̃ia. Vicerũt. Nẽpe si fateri
verũ vultis vbiqꝫ gentiũ victores ⁊ asiatica victoria victi
estꝫ. J. nũc ⁊ amicas ocl'orũ aĩorũ hostes ⁊ victrices viro
rũ forciũ gẽmas cole. B Gẽmis delector ardentibꝫ R
At h̃ varijs ill' pallentibꝫ multiplex appetit⁹ vna vanitas
Audisti vt pirro ille q̃ bellũ cũ romãis gessit achates fu-
it lapis olim p̃ciosissim⁹ hõim iuditio nũc eodẽ q̃ p̃tia re
bus fiunt variãte vilissim⁹/in q̃ q̃dem spẽs rerũ diuersa-
rũ repñtare solere ocl'is fama est hõim iumẽtorũ fluminũ
nemorũ volucrũ ferarũqꝫ nulla penit⁹ manu artificꝫ ꝓua
retur. In illo sane rigio vt soliui v̄bo vtar/nõ imp̃ssio sꝫ
ingẽtis figuris muse nauẽ ⁊ appollo erat choree nobilis
citharista sparsis itaqꝫ nexisqꝫ inuicẽ gẽme notis vt tot
imaginũ in tam ꝑuo spatio vnaq̃qꝫ suis discerneret insi
gnibus p̃clarus vt res erat annul⁹/additqꝫ gr̃e regis no
men plus eñi fiunt res illustriũ. Sed q̃d oro illi cõtulit
achates suus/an bello inuictũ an nõ dicã/mortis nõ ho
stili gladio sed saxo qd̃ feminea etiã torsit man⁹ exemptũ
fecit q̃d in q̃ꝫ vl' hũc pirro ꝓfuit habuisse l' h̃ nocuit carui
sse fabritio curioqꝫ q̃bꝫ ille vict⁹ atꝫ ytalia pulsus est duci
bus. Affirmare ausim neutri horũ vnq̃ꝫ cessuro aĩo fui-
sset vt hortentẽ galeã rigidũqꝫ nec auro nec gẽmis insig
nem gladiũ annulo regio ꝑmutaret. Sic mollia queqꝫ
despiciũt viri fortes quõ vero annulũ reges ambirẽt qui
sola v̄tutꝫ fidutia r̃gẽ ip̃m ⁊ regias opes regnũqꝫ ꝯtẽserãt
ꝯtra ãt vos aĩorũ diffidẽtia cũcta mirami ⁊ q̃si btõs fcũra
ꝯcupiscitꝫ v̄t⁹ sola ꝯtẽpnit̃ Est ⁊ gẽme alteri⁹ fama vetu
stior q̃ꝫ samorũ tirãn⁹ policrates hũit ferũt fuisse sardoni
tẽ Is lapill⁹ inter mlta p̃tiosa ditissimi hõis p̃tiosissim⁹
habitus q̃mobrẽ q̃ nihil omnino vnq̃m sensisset aduersi

UVA. BHSC. IyR_105

palam obsequentis ꝛ clanculũ insidiantis fortũe inuidi
am placaturos naufgo in altũ ꝓdit annulũqꝫ ipsum in
quo gemma erat/manu ꝓpria dimersit/vel sic saltẽ semel
dolituꝝ in vita visus sibi callide transegisse cũ fortuna
si tot letis vnũ hoc triste pensaret. Illa vero nec falli fac
lis nec mulceri mala bonis equa lãce ꝓponens pluscu
lum exigebat ꝑ diuturno fauore breue ꝙdem/sed ꝑdurũ
vt ꝙ ꝑ oẽm vitã felicissim⁹ sibi atꝫ alijs visus esset in mor
te miserim⁹ hinc vitijs hinc supplicijs omnib⁹ vnũ ca
put vrgentib⁹ itaqꝫ velut oblatũ ꝛspuẽs O fortũe ludos
ꝙ pisce ꝙdam internũtio ꝙ tunc ore annulũ excipiẽs cap
tus ꝙ illico mẽseqꝫ eius appositus fureat/annulũ illi su
um nõ sine quodã spectantiũ stupore restituit\eam gem
mam multis post seculis august⁹ cesar ꝛ ꝑtio tactus ꝛ mi
raculo insertũ auree corone ad edẽ ꝓcordie dedicasse fert
hic rursus interogat⁹ ꝙd hic vel tiranno pfuit habuisse
priam affraganti vl pithagore obfuit caruisse/cõem sibi
cum illo patriã ꝛ domũ ꝓpriam ꝛ amicos moꝝ eius odio
relinquenti. Nempe tirann⁹ ille patibl'o affixus omniũ
iuditio cũ summũ supplicium pateret maiore etiam dign⁹
erat. Iste pbus in pace obediẽs ꝑ deo cult⁹ dom⁹ ei⁹ ꝑ tẽ
plo habita est tantũ inter illi⁹ gẽmam atꝫ hui⁹ palliũ inter
fuit neqꝫ vero seu pollitrati tunc sardoni⁹ ille/ne morsu
volucꝝ semessus in cruce marcesseret se iohãni mõ gallia
rum regi ne acie victus in manus hostiũ ꝓueniret/suus
valuit ꝑstare carbuncul⁹ quẽ die illa in digito ei⁹ inuẽtũ
ereptũqꝫ sibi ꝛ post annos ab amico quodã orbe alio re
demptũ/remissumqꝫ cernere fuit/ac tangere rem ꝑcꝫ insi
niti sꝫ nullius efficatie nulliusqꝫ ope/nisi cui⁹ ꝛ reliquiꝫ id
genus/gẽmas eñi lucidas nõ nego/ne sensu ꝓtra dicam
nego vtiles/nego vllã vim brẽ nisi illã/q̃ vulgo etiã fert
pñt seras auaroꝝ ꝙqꝫ diuitũ ꝓfringere atꝫ arcbulas exhau
rire S Ut cũqꝫ in ꝑtio sint gẽme eo ꝙ animũ delectãt
R At ꝙ demẽtie summe est multã curã reb⁹ impendere/
ꝛ q̃ si aliꝙd videant/in se nihil sunt hoc eñi est errore ocu
lorum ac pstigio delectari/ꝙd in his laboras q̃ non dico

UVA. BHSC. IyR_105

quid in his laboras q̃ non dico felicitati nil ꝯferunt/sed nec miserie detrahunt pñtes/neqꝫ contrario abeuntes/ꝛ si multa equidē hic a multis ꝛ mirabilia scripta sunt non veritati rerū/neqꝫ vtilitati legentiū/sed stupori opam dā tibus p̄cipueqꝫ a magis qui his nugis libros integros implere tantū erat ocij/potuerūt mihi tñ hac in pte cum plinio scdo plane conuenit ꝛ scripsisse eos ego quoꝫ non sine ꝯtemptu ꝛ risu generis hūani arbitror vt in stultam credulitatem vanis opinionibꝫ implicarent/ꝛ se ip̄os ve stris ineptijs delectarēt. G Delector gēmis quibꝫ cre dibile est aliq̃ꝫ vim in esse. R Que nā illa sit audisti vt sic aliq̃ntula tñ est illa mercatoꝝ ac scriptoꝝ collata men dacijs/nō grai a tm̄ artis ꝯfictis sed vestra etiā assensiōe auctis atꝫ firmatis q̃ multo est sati⁹ vel prudenter arguere vel magnifice contempnere q̃ꝫ colere om̄ia gēmaꝝ p̄cia ꝟtutesqꝫ ꝛ vitia h̄ eñi a plinio cui⁹ multa placent valde dissentio. Ille quidē falsas dep̄hendēdi artem seu notici am q̃ndam policet̄ qñ inquit etiā luxuriā aduersus frau dem muniri docet mea vera sententia nō muniēda neqꝫ armanda luxuria est sed inermis ꝛ sola circūlatoris inter armatas acies deserēda vt circūuenta sepius ꝛ elusa/qñ aliter non p̄t/saltem damnis ac fraudibꝫ castigetur.

De Gemmaꝝ poculis. Ca.xxxviij.

Uuat gemmis bibere R Cauari gēmas ad po cula luxuria vetus est non vitꝝ mō rem fragilē ac ꝓfecto pulcherrimā/ mundissimāqꝫ despiciēs sed argentū ip̄mqꝫ auꝝ hūane olim cupiditatis vltimā metā inuentūqꝫ aliq̃d q̃ auaritiā in luxus excederet/nō satꝫ di gna magni mali cuius vidit h̄ poeta dū diceret/hic petit excidijs vrbem.miserosqꝫ penates malū ingēs nec iusti cie tantū sed hūanitati obuiū ꝛ vt scires vñ ortū addidit vt gēmam bibat/en ciuiliū pax furoꝝ causa vt cum calix argente⁹ diuino cultui satis esset.aure⁹ hūano vsu parū sit nisi p̄ciū faciēte ꝑiculo gēme etiā ꝑegrino artifitio ex cauet̄ quibꝫ bibat infelix homūtio/ꝛ polluta mēdatijs ac spurcitijs labia iocundi⁹ applicet res ꝛ potui incōmoda

UVA. BHSC. IyR_105

voluptatem interpellãte metu ꝛ apparatui operosa ꝛ cu-
stodie difficilis ꝛ saluti auceps ꝛ venenis aptissima. Ve-
rum nãqꝫ est illud alteri⁹ poete/nulla ciconita bibimur
fictilib⁹ tunc illa time cũ pocula sumes gẽmata. ℌ
Hemma bibere gl'osum reor. ℟ Supbia dũ se attol-
lit nec descensum cogitat nec ruinã care vero libenti⁹ bi-
bitis q̃ secure ambitiose q̃ sapide sic vicia vitijs vincũ-
tur ꝛ gulam ptius aliq̃nto solicitat vini sapor q̃ insolen-
tiam ciphi color obstupescitis ad gẽmarũ radios hũc stu-
porem nullo caret p̃tio extimandũ arbitramini non tm̃
pecunie sed virtutis. Nõne eñi ille ỽgilarius euersor pa-
trie hoc ipe de quo loquor p̃tio gẽmam q̃rit iusticiã ſ. ac
pietate ꝓperans his amissis illã adipisci ꝛ vt gẽma bibat
ciuem atꝫ hoiem obliuisci. ℌ Libenter gẽmatis vtor
poculis. ℟ Est fortasse alia desiderij tam intensi radix
neqꝫ solus fulgor allicit sed aliq ua latens ỽtus nam q̃s
oẽs gemmarũ vires atꝫ virtutes explicet. ita dico si oim̃
que de his dicunt aut scribimur ps septima vera essꝫ sed
nec septuagesima vera est/neqꝫ ꝓfecto cẽtesima/qõ si vt
plinius ait. nulla fraus in te lucrosior/q̃s miret si ꝛ nl'la
numerosior/ non q̃ gẽmarũ q̃ ceterazũ rerũ crebrior sit
ɔtractus q̃ppe q̃s raritas p̃ciosas facit sed q̃ nusq̃ rari-
or est veritas neqꝫ eñi alicui vl'expiendi minor copia vl'
maior licena mentiendi vel mendacij fruct⁹ vberior l'im
pudẽtia liberior vel ɔsuetudo frequẽtior/ q̃ si q̃d ꝓrsus
ex omnib⁹ verũ est/an illõ forsitan verũ erit/qõ ꝛ maiorũ
auctoritas ꝛ sup illam fundatã vulgi babet opinio ebrie
tati resistere ametistos/parũ ne igit cause sit cũ ebriosorũ
poculis hec gẽma deseruiat/ludo tecũ sepe ira iocos pa-
rit. Nempe vt hoc vni tribuant q̃d aliud meruere/nisi q̃
voluptatis ingeniũ fuit vt cũ gustu bibentis delectet vi-
sus atꝫ binc illinc sensib⁹ delinitis delitiosior ambitiosi-
or letiorqꝫ sit ebrietas/hec in fallar ꝛ verior rei hui⁹ ꝛ cer
tior cã est/tm̃ in reliq̃s cũ in hac ipa q̃ aduersus ebrietatẽ
q̃si belli dux eligit de q̃ triũphare sobrietas sola p̃t/vti vi
no modico iuxta illi⁹ ꝓsultorũ optimi sententiã eoqꝫ ipo

UVA. BHSC. IyR_105

nõ ad voluptatẽ sed ad vtilitatẽ/ ⁊ stomachi egritudines depellẽdas/ vino inq̃ exiguo ⁊ fragili limphisq; ꝓ domito meri aũt potentis incendiũ atꝫ impetũ seu fuga euadere seu aquaꝝ diluuio extinguere ac frenare scire ⁊ meminisse. In vino magno ⁊ feruido potuq; crebro ⁊ nimio multã pudoris ac laboris pnĩeq; materiã inesse eã q̃cũq; te verteris oculis ingeri neq; a quo q̃ sane mentis posse dissil'ari hec sunt arma ꝯtra monstrũ illd̃ vtilia q̃s h̃ ametisto seu gẽmis om̃ino vllis est locus. mentiti sunt id magi/ fuerũtq; q̃ crederent vt hoc spõsore sobrietatis intrepide biberent \ꝑfide q̃dem magi atꝫ impudenter vt pl'ima stulte credulũ vulgus vt om̃ia. Sũma igit̃ reꝝ est nihil aliud vobis hanc ⁊liquasq; ꝯciliat/ q̃ꝫ voluptas difficultatibus excitata ⁊ incensa/ sed multo magis suꝑbia ⁊ ꝯditionis obliuio/ tumorq; animi letifer/ quo cũ nil pei⁹ sit hõim vite miror q̃d ita nil gratius nõ dico ꝟtus bonum ingens vr̃o vile iuditio sed nec vita ip̃a nec sal⁹ non securitas nõ opes non deniq; voluptates sꝫ ijsdem vob̃ extimatoribꝫ summũ bonũ. Cũcta hec vincessere suꝑbie hec preter cetera vos gẽmaꝝ cupides fecit/ q̃ sꝑ inutiles sepe damnose sunt necesse vero nũq̃ hac ortãte igit̃ effectũ est vt occupati sꝑ ac crepidi sꝫ exculti dom⁹ tẽploꝝ mensas instar altariũ habeatis aureas atꝫ gemmatas/ hostie ip̃e purpuree ac vittate/ auaricie luxurieq; ambitõis ac suꝑbie cultrix exposite/ q̃ in vos oẽs ac singule seuiũt/ p̃mas sibi ꝑtes. vt est dictũ vendicãte suꝑbia auaricia q̃ppe qd̃ nomẽ sonat vtrũq; fortassis auro ꝯtenta q̃esceret luxuria epulis ⁊ voluptatibꝫ suis sola suꝑbia nõ q̃escit q̃ diu aliquid supra se videt/ vtq; ab initio reꝝ deo par esse tẽptauit hec eadem vos cogit laboriose gẽmas querere studioseq; vel nectere vl' cauare vt ꝓdeuntes sedentesq; in foro inq; ꝯuinio radianti. ac stellanti celo sꝑ inuidiã faciatis. hac duce igit̃ vt ad rem redeam In habitaculo ⁊ inuescecibo q; ⁊ potu rebusq; om̃ibꝫ q̃ hũane nc̃citati seu iocũditati inuẽte erãt spetiosũ aliq̃d fulgidũq; ꝑiculũ miscuistꝭ eoq; crescẽdo malũ ꝓdijt. vt ex gẽmis nõ mõ iam pocula

UVA. BHSC. IyR_105

sed pelues ⁊ lebetes mortaria etanta ꝯspiciamus victrix plaude supbia geminea poculo r̄quirebas omne tibi ex eadem materia vasoꝝ gen⁹ tui offerunt ministri neqꝫ iā minus est cōe gēmam hos in vsus q̄ꝫ in vsum frugū terram fodere sic ꝯsuetudo facta est vobis q̄ luxuria maioribus vr̄is fuit. G Cristallinis poculis libēs vtor. R Parco iam gemmis ꝯcreta illa glacies excusat nescio q̄d plus vitro habetis eq̄ em̄ frangit̄ ⁊ sartiri neq̄t nisi q̄ q̄si tu difficilior ⁊ vel de longinquo veniēs vl' q̄ ꝓpinq̄ est inter alpiū scopulos rupesqꝫ niuias ⁊ algentes tenue fune pendentibꝫ eruenda obeāqꝫ rem carior vr̄asqꝫ cupiditates irritare potentior Itaqꝫ neronē legis infelici ꝑtitum rumore seu damnis ex omnibꝫ cristallinos duos calices forte elisos grauissime doluisse seu qd̄ alter puto verior historie sensus habet ira feruidū p̄cipiti ⁊ etati sue infensum ⁊ postris inuidentē neq̄s vnq̄ꝫ ex his biberet manu ꝓpria collisisse/en fortune durioꝝ expiatio/nil inuentum in quo graui⁹ seuitie mgr̄ iracundiā exerceret in cristallū seuijt q̄ mille tum sibi diuitie cariores. Excusatio minor dicat aliq̄s imitari p̄ncipem/sed neronem seq̄ nemo bonus optauerit. G Cristallinis gaudeo. R Nec attendis q̄ꝫ caduca q̄ꝫ fragilis delectatio tua sit/sed h̄ mos est vester nature ꝓprie sil'ia exoptatis cum ⁊ inbecillitas vr̄a firmū aliq̄d cui heret ⁊ vestri melior ꝑs celestis altū aliq̄d qd̄ spectaret optare ⁊ q̄rere debuissꝫ vtriqꝫ debilia atꝫ ima conquiritis. Bene āt habet q̄ murina hodie lautijs excessere veꝝ furor incredibil' eadē illa victoria q̄ peregrina multa vobis intulit ip̄o die de quo diximꝰ trium phante pompeio in ytaliā inqꝫ vrbem romā transuect⁹ ex asia semen inutile/sed terere creditū p̄ fertili colonisq̄ꝫ in pigris/itaqꝫ breui actū vsqꝫ adeo vt mureni vni⁹ p̄ciū septuaginta iudeas talenta calicisqꝫ illi⁹ ad amante quodam cupido ꝯuulsum dentibꝫ labrū ⁊ miri amoris mirabiliorem exitum vt cicatrix illa nobilitās vasculū ⁊ fame eius ⁊ p̄cij esset argumentū non igit̄ hac in ꝑte luxuria q̄ nulli ceditis etati/neqꝫ supbia vestra minor est q̄ꝫ maio

UVA. BHSC. IyR_105

ris ſz vtriuſqz ſubducta materia eſt murinis nõ ſolũ vſui veſtro deficientib⁹ ſed ignotis ꝙ quib⁹ noua luxurie ſpecies inuaſit auellane radix ad pocla generoſum lignum ipm q̃z cicatricib⁹ boneſtandũ furor nunc ꝓcipu⁹ gallia ꝙ venerũt ℔ in vſus nup arbores alie pegrinis nõib⁹ veniſqz z notis alĩs atz alĩs ſed eadẽ vanitate venientqz nec vllis erit nouitatũ modus donec vr̃is poculis murinoꝙ iactantia victa ſit in vno plane fateor auoꝙ ceſſiſtis inſanie q̃ ille ſucinos nullo vſu ſola ſed bñdi libidine mirabant/interqz delitias nũerabant/vñ z nero ipe nõ principum mõ ſed hõim ſeuiſſim⁹ male dilecte z peius occiſe ꝓiugis/flauos cernes hoc ſub nõie ceu titulũ meditatus eximiũ adoptaſſe legit carmine edito fuit nãqz qõ ſtupeas trux illõ ingeniũ amicũ muſis in quo illos q̃ aurei viderentur ſucinos ſuos dixit. O ferocꝛ atz infauſte blandicie decoꝛiſqz z laudatum caput calce impia ad inferos detendendũ at vos ſucinos z habetis z ſpernitis aut certe modeſtius colitis z partius extimatis.

De Gemmarum ſignis. Ca. xxxix.

Ignis gemma exp̃ſſis mulceor. R Acceſſit nõ infitior ad nature decus q̃dam artis ornat⁹ z minut⁹ vult⁹ inqz ſignorũ vſum gẽmas ſculpti ſubtilioꝛa q̃dem inter ingeniũ opa nũeratũ vbi z ametiſt⁹ inter lapides vl' impſſioni facilis l' ſucceſſu ꝓſpe vt phibẽt z inter artifices p̃mũ ſibi pirgotiles ſumpſit nomen eo q̃ vnus e cũctis ſui generis idone⁹ alexandro viſus eſt ſculpende ſui oꝛis imagini q̃ poſtmodũ diu⁹ auguſt⁹ vſus eſt cũ gemma illa q̃ erat vti ſolitus in iocos hõim abegiſſet z ſpinx enigmata diceret ita vt p̃ter exactionũ difficultates ipa q̃z ſigni ꝓplexitas verecundiſſimo p̃cipi pareꝛe vi/deretur inuidiam huic prim⁹ vl' ingenio vel etate appollonides fuit z ceroni⁹ p⁹ ℔ magni nõis in hac arte diaſtoꝛes fuit cui⁹ cũ op⁹ exprimeret nomẽ ſiluiſſe plinĩ miroꝛ Dicit enĩ q̃ ipius diui auguſti ſculpſit effigiẽ q̃ ad extremũ z ipſe dũ vixit eũ multi p̃cipũ vſi ſunt ea vel ceſarie oꝛis veneratio vl' admiratio fuit artificis. Et

UVA. BHSC. IyR_105

nunc ego tãto de gẽmis habito ꝑmone q̃s seu natura in-
tegras solidasq; voluptatib; vr̃is exhibet seu ars cauas
q̃ro ex te q̃nto amplius delectare aim̃ deberz sine p̃tio aut
labore ꝑabilis splendor ethereus/imo ne his eq̃dem sed
qui h⁹ ⁊ illius fons ac p̃ncipiũ lucis est rutili carbunculi
virides smaragdi sereni saphiri/cãdide margarite sic illi
ciunt/nec solis fulgor aut sidez nec terre viror aut arbo-
rum nec serenitas aeris nec candor nitidus tangit auro/
re stupetis facies manu hõim gẽmis insculptas nec arti
ficis stupetis ingeniũ/imo vere neq; illũ veneremĩ totq;
tam claris ad vez vij̃s agnoscitis q̃ gẽmas ip̃as quiq; in
genium q̃ manus quiq; oculos fecit quib; hec tenerent̃
atz intelligerent̃ ⁊ fierent. O semp̃ viliũ imitatores rerũ
semperq; nobilium contemptores.

De Tabulis pictis. Ca.xl.

Ictis tabulis delector. R Inanis delectatio
nec minor vãitas q̃ magnoz sepe hõim fuit nec
tollerabilior q̃ antiq̃ siquidẽ oẽ malũ exemplum
tunc fit pessimũ. qñ illi vel auctoz pondus adiungit̃ vel
amicoz vndecunq; orte ꝯsuetudinis robur ingens cum
senuerit ⁊ vt bona in meli⁹ sic mala in pei⁹ etas prouehit
eoq; maius quo maiorib; inest his radicib; vt bona in
melius sic mala in pei⁹ etas puehit sed vtinã q̃ maiores
vr̃os vanis in reb; facile vincitis eosdem in serij̃s eq̃ret̃
virtutũq; cũ illis ⁊ gl̃az miraremini cũ quib; pictas tabu
las sine fine miramini. G Ualde vtiq; tabl̃as pictas
miror R O mirus hũani animi furor om̃ia mirantis
nisi se/quo inter cũcta non solũ artis ꝑuaret̃ opa nullum
mirabilius. B Picte delectãt tabule R Quid de h̃
sentiam ex iam dictis intelligere potuisti/om̃is q̃dẽ ter-
rena delectatio si ꝯsilio regeret̃ ad amorẽ celestis erigeret
⁊ originis admoueret. Nã q̃s vuq̃ q̃so riui appetẽs fon
tem odit at vos graues humi accliues affixiq; celũ suspi
cere non audetis ⁊ obliti opificẽ illũ solis ⁊ lune tãtu cũ
voluptate tenuissimas picturas disposit⁹ atz vñ transit⁹
erat ad alta despicitis illic metã figitis intellect⁹ B Pi

UVA. BHSC. IyR_105

ctis tabulis delector vnice. R Penicillo ⁊ coloribꝫ de
lectaris in quibꝫ ⁊ p̄ciũ ⁊ ars placet/ac varietas ⁊ curiosa
dispsio sic ex anguiũ viui gest⁹ atꝫ immobiliũ mot⁹ ima
ginũ ⁊ postibꝫ erumpētes effigies ac vult⁹ spirantiũ lini
amēta suspendũt vt huic erupturas paulomin⁹ p̄stolerꝫ
voces. Et est hac in re piculũ ꝙ his magna maxime ca
piunt̄ ingenia Itaqꝫ vbi agrestis leto ⁊ leui stupore illic
ingeniosus suspirās ac venerabund⁹ inhereat oposum
sane neqꝫ hui⁹ tñ est opis ab initio artis originē atꝫ incre
menta reterere ⁊ miracula opeꝝ ⁊ artificiũ industrias/⁊
p̄ncipum insanias ⁊ enormia p̄tia quibꝫ hec transmaria
mercati rome in templis deoꝝ ac cesarum in thalamis.
Inqꝫ publicis plateis ac portibꝫ ꝯsecrarũt/neqꝫ id satis
nisi ip̄i huic arti dextras atꝫ animos maiori exercitio de
bitos applicarent ꝙ iam añ nobilissimi ph̄oꝝ grecie fe
cerunt vñ effectũ vt pictura diu q̄dem apud vos vt natu
re ꝯiunctior añ oēs mechanicas in p̄cio esset. Apud gra
ios vero si q̄d plinio credis in p̄mo gradu liberaliũ habe
retur Mitto h̄ qm̄ ⁊ intēte breuiati ⁊ p̄ñti ꝓposito q̄dam
mō sunt aduersa. Uideri em̄ p̄ñt morbũ ip̄m c⁹ remediũ
pollicebat alere ⁊ reꝝ claritas stupētis amentiā excusare
sed iam dixi Nihil errori detrahit errantiũ magnitudo.
Imo hec quidē ideo attigerim/vt liq̄ret mali hui⁹ quāta
vis esset ad q̄ꝫ tot tantisqꝫ sit ingenijs cōspiratũ cui ⁊ vul
gus erroꝝ princeps ⁊ consuetudinũ genitrix longa dies
cumulusqꝫ ingens omniũ maloꝝ sp̄ auctoritas accesserit
vt voluptas stuporqꝫ animos ab altiore furtim ꝯtempla
tione dimoueat distrahatqꝫ miraqꝫ adeo delectāt. Tu āt
si hec ficta ⁊ adumbrata fucis inanibꝫ vsqꝫ adeo delectāt
attolle oculos ad illũ q̄ os hũanũ sensibꝫ aīam in tellectu
celũ astris floribꝫ t̄rā pinxit spernes q̄s mirabarꝫ artifices

De Statuis. Ca.xli.

T delector statuis R artes varie furor idē ip̄arũqꝫ
fōs vn⁹ artiũ vn⁹ finis diuersa materia B delectāt
statue. R Accedũt he q̄dem ad nat̄am ꝓpiusq̄ꝫ picture
Ille enim videntur tantum hec autem ⁊ tanguntur.

UVA. BHSC. IyR_105

Integrūqz ac solidū/eoqz pbennius corp⁹ hūt ꝯ ob'cau
sam picte vetet nulle vſq cū ad huc innūerabiles sup
sint statue. Uñ hec etas vt in multis erronea picture in
uentrix vult videri siue q inuentōe ꝓmū elegantissima
consumatrix liniatrixqz/tū in genere quolibet sculpture
cūqz in oīb⁹ signis ac statuis longe imparē se negare te
meraria ꝯtuis impudensqz nō audeat/tum ꝑterea pene
ars vna vel si plures vn⁹ vt dixim⁹ fons arciū/graphidē
dico atz ipe pcul dubio sicut coeue piterqz flozuerint sic
dem vna etas z appellē z pirgotilē z lisipū habuit/quod
hinc patet qz hos sil' ex omnib⁹ alexandri magni tumer
maxim⁹ delegit quoz ꝑmis eū pingeret scōs sculperet ter
cius fingeret atz in statua excuderet editio vetiſ vniuer
sis qlibet ingenū artisqz fiducia faciē regis attingere nec
minoz ideo furoz hic ꝯ reliq Imo ꝯo oim morb⁹ eo fu
nestioz quo stabiliori materia subnix⁹ ☞ At me statue
delectant ℟ Non te solū aut plebeis comitib⁹ ernātem
putes qnta olim dignitas statuaz tantūue apud antiqs
clarissimosqz hōim studiū desideriūqz hōim rei h⁹ fuerit
z augusti z vespasiani ac fliquoz de quib⁹ nūc dicere lō
gum z imptinēs cesaz ac regū viroz ūqz scōi ordinis illu
strium solers inq sitio z reptaz cult⁹ z custodia z ꝯsecratō
tuditio sunt. Accedūt artificū fama ingēs nō vulgo aut
mutis dūtaxat opib⁹ sed late sonante scriptorū lr̄is cele
brata q tam magna vtiqz pua de radice nasci posse nō vi
detur. Nō sit de nihilo magnū nomē magnū esse vl' vide
ri oportet de quo serio magni tractant/sed bis oīb⁹ supza
responsum est. Ego āt spectāt vt intelligas qnto nil ob
standum tam vetusto z tam valido sit erroꝛi ☞ Uarijs
delectoꝛ statuis ℟ Uarū q ppe artiū inane naturā imi
tantium vna est ꝯ plasticē dixere hoc gipso z ceris opat
z tenaci argilla q cognatis licet artib⁹ cūct⁹ amicitioꝛ sit
virtuti aut certe min⁹ inimica modestie Jn primis fruga
litati q magis fictiles ꝯ aureas deoꝛū atz hōim formas
ꝓbant q̄d h̄ tū delectabile q̄d quo cereos aut terreos sʒ vult⁹
ames non intelligo. ☞ Nobiliū statuis delectoꝛ ℟

UVA. BHSC. IyR_105

Auaritie cõsilium agnosco p̃ciũ vt auguror non ars pla
cet vnã tu aureã artificijs mediocris mlt̃is eneis atz mar
moreis multoq̃ maxime plastic̃ p̃ferendã duxeris haut
insulse quidẽ vt se habet extimatio rex p̃ñs/hoc est autẽ
aurũ amare non statuã q̃ vt ex vili materia nobilis sic pu
to rudis ex auro fieri p̃t/q̃nti vero tu statuã extimares si
ue illã regis assirij ex auro sexaginta cubitoꝝ quã nõ ado
rasse capitale fuit quãq̃ hodie multi vltro suã vt facerẽt
adorarent siue illã cubitorũ q̃tuor q̃ ex ingenti topazio
mirũ dictu regine egiptie factã legis/puto nõ anxie que
reres cui⁹ esset artificis ꝯtentus de materia q̃siuisse. G
Artifitiose oculos delectãt statue. R Fuerũt aliqñ sta
tue insignia virtutũ/nũc sunt illecebre oculoꝝ ponebantur
his q̃ magna gessissent/aut mortem ꝓ re publica obij
ssent/q̃les decrete sunt legatis a rege negentiũ interfectis
q̃les liberatori ytalie affricano q̃s illi⁹ magnitudo animi
ac spectata modestia nõ recepit q̃sq̃ post obitũ recusare
non potuit/ponebant̃ ingeniosis ac doctis viris qualẽ
positam legim⁹ victorino Nunc ponunt̃ diuitibꝫ magno
p̃tio marmora pegrina mercantibꝫ. G Artifitiose pla
cent statue. R Artificiũ fere om̃is recipit materia/sen
tio aũt vt tua hec delectatio plẽa sit ingenij materieq̃ no
bilitas iũcta p̃ficiet/neq̃ h̃ tñ auꝝ q̃uis phidiasq̃ cõue
nerint vera delectatio vlla est aut vera nobilitas/fex terre
licet rutila incus mallei forcipes carbones ingenium la
borq̃ mechanici/q̃d hinc viro optabile vereq̃ magnifi
cum fieri possit cogita. G Non delectari statuis nõ po
ssum. R Delectari hõim ingenijs si modeste fiat tolle
rabile his p̃sertim q̃ ingenio excellũt nisi em̃ obstet liuor
facile quisq̃s qd̃ in se amat in alio venerat̃/delectari q̃z sa
cris imaginibꝫ q̃ spectantes bñfitijs celestibꝫ amoueant
pium sepe excitandisq̃z animis vtile ꝓphane aũt ⁊ si inter
maneat atz erigant ad v̄tutẽ dũ tepentes animi rex nobi
lium mẽoria recalescũt/amande tñ aut colende equo am
plius nõ sunt ne aut stulticie testes aut auaritie ministre
aut fidei sint rebelles aut religioni vere ⁊ p̃cepto g iij

UVA. BHSC. IyR_105

lli famosissimo custodite vos a simulacris pfecto autem si hic q̄z illū aspicis q̄ solidā terrā fretū mobile volubile celum fecit/quicq̄z nō fictos sed veros viuosq̄z hōies z quadrupedes terre pisces mari celo volucres dedit puto vt p thegenem atq̄z appelleni sic z pollicretū spernes ac pbidiā

De vasis Corinthеis. Ca.xlij.

Uem nō moueāt vasa corinthia. R Assuetū celestib⁹ terrestria nō q̄tiunt/sic collata illis modicum sic nihil sic denicq̄z tediū aut fastidiū graue sunt/quomō āt animꝰ memor originis cauernis terre stribus inbiet aut magni faciat/qō ex illis effodiķ dū celū solemq̄z ac stellas z seipm videt supremūq̄z hoz oim̄ artificem ꝓtemplaķ. B Corinthijs delector. R Nescis te non gelido tm̄ z exanimi terre ptu sz officine nigrātis ac squalentis fabri opa ad postremū romāe pde fliquijs delectari. Ad historias redi. Plūmis dū corinthū armis captam direptāq̄z flāmis absumeret aureis silq̄z argenteis atq̄z eneis q̄cunq̄z victoris forte manꝰ euaserāt/statuis q̄rum abundātissima olim oim̄ illa vrbs fuit pari incēdio liq̄factꝰ omniū metalloz veneō vno ibi torrente fluxerit vnoq̄z ex omnib⁹ iam nobiliore metallo/z ptiosioribꝰ vasis exordiū z a clade vrb̄ nomē luxurie ptū fuit/ nō q̄ is furor in ea vrbe ꝓsurgeretq̄z ruebat sed vēturo furori materia gabaķ ad hūc modū tūc corinthus huiꝰ fons fuit insanie. Fluc damaseꝰ inde hodie vasa mittunt vros captura oculos animosq̄z. B Vasis corinthijs delector. R Mirarer magis nisi augustū modestissimū licet atz grauissimū pncipē lectū eēt apō egregios scriptores delectati one hac vsq̄z adeo corruptū pcipitēq̄z actū vt pscriptōne trium virali ꝺēnasse aliq̄s nullā aliā ob cām nisi huius cemodi vasoz desiderio putareķ/vtq̄z eius ad statuam famoso epigramate appositо ad eternā laudati ducis insaniam corinthari dicereķ qō si credim⁹ inter hūc optimū pessimūq̄z omniū anthoniū hac in pte/q̄d inter sit nisi q̄ hunc ad iniuriā cā mouit humilior. Et est oē peccatū eo maiꝰ quo z maioz q̄ peccat z minoz cā peccādi nec peccā

UVA. BHSC. IyR_105

tis magnitudo atz imperiũ lingue vl' calami vulnus eua
dunt iudicijsqz hõim eximunt illos magis in se acuũt atz
irritant libertate nõ pcit regũ maculis vulg⁹ loq̃x/ꝛ si pa
lam metuit clam libertate vtit / in cauernis sibilat gãnit
in tenebris dubias voces in nubibꝫ acres versus in triuijs
serit subscribit statuis nutu loquit silẽtio exclamat mina
turqz oculis lingua ferit sic sepe leuibꝫ ex causis graues
ꝯtrahunt infamie ꝛ claris q̃z nõibꝫ obscura ꝯgnõia Idqz
si principũ maximo euenire potuit q̃d priuati sperẽt q̃bꝫ
esse debeat amica mediocritas ininica luxuria. B Co-
rinthijs delector. R Ac si pect⁹ erroribꝫ oculiqz fulgo-
ribus clauderent liq̃do appareret/q̃ntũ fictilia p̃ferenda
corinthijs q̃tumqz patu faciliora vl' iocũdiora vsu vel se-
curiora ꝓuatu l' diuinis hũanisqz cultibꝫ aptiora certe qđ
ad se veritatẽ attinet si vera hec cesaris nota est p̃scripti il
le securius vixisset si corinthijs caruisset Ad qđ ad diui
num cultũ tũ ꝓpiciam magis hõibꝫ fuisse diuinitatẽ dum
fictilibꝫ coleret nec mihi dubiũ nec senece qđ ꝟo ad hũa-
num vsum fictilia tuberonis q̃uis vt ꝓbrũ graue apud
ppl'm cecis dño nocuisse suffragijs certũ sit/ꝛ p̃ture r̃pul
sam pepisse/maximoqz valerio factũ ppl'i populariter ex
cusanti indigna fuisse publico munere videant Ego tñ
hic q̃z cũ seneca sentio apđ quẽ illa multis landibꝫ efferũ
tur Sũt eñi p̃simonie antiq̃ ꝛ romanis aptissime moribꝫ
quibꝫ vt modesti p̃rifamilias priuata dom⁹ sic bñ institu
te vrbis hõesta res publica r̃gi dz vt frenatu gressu metã
teneat ei⁹/q̃ interris est ꝯpositi/ac tranq̃lli stat⁹ Itaqz si
heli⁹ tubero fictilibꝫ suis añ cellã iouis expositꝫ quibꝫ ille
frugalitatẽ atz sobrietatẽ vtz ait seneca pauptate in capi-
tolio ꝯsecrabat ocl'os ppl'i iã lasciuiẽtis offendit nõ est ci
uis egregij culpa sz tpis. Jã tũc res ab illa p̃sca seueritate
ad hãc molliciẽ inclinabat q̃ p̃mũ pateras ciphosqz aure-
os gẽmatos discũ argenteũ coribiatũ lancẽ p̃ampinatã
patenã hederatã mirari cepit ꝛ r̃liq̃ q̃ galien⁹ ĩpator clan
dio misit ĩpatori p⁹ fuko demũ alias atz alias furoꝝ spẽs q̃
magnificẽtie tribuũt nouissĩe ãt bis diebꝫ nõ hederas mõ

UVA. BHSC. IyR_105

vel pampinas vl' cornulos sed ipsas cum incolis suis sil
uas oē genus arborū ac ferarū volucrū ⁊ hōim vult⁹ ⁊ q̄
cunq; vl' oculus vidit audiuitq; auris vel mens finxit in
auro expressa vel argēto lōga iam ꝯsuetudine non mirat̄
gēmis inhians de quib⁹ paulo añ certauim⁹. Quid mul
ta ip̄m iam vilescit aurū crescente supbia pridē vero que
laudas corinthia viluerūt ꝯtemptusq; de vera rerū viliū
extimatione laudabilis futur⁹/de falsa nobiliū admirati
one damnabilis factus est G Ego vero corinthia nūc
etiā miror. R Corinthis vr̄is ista facib⁹ suis vos vssit
incēdio ⁊ murorū excidiū suorū in vr̄os animos vlta est
neq; id nouū sepe nūero victores bellorū externorū siml'
externis vicijs victi estis. Sic vos scipio asiatic⁹ ⁊ mal
lius valse asie victores asiaticis delicijs lectisq; purpure
is atq; aureis vestib⁹ exq̄sitaq; suppellectili qđq; vilissimū
epulis cocisq; pessim deditq; sic pompei⁹ gēmis ac mar
garitis/sic vos numi⁹ tabulis pictis atq; chorinthijs sub
iugauit vt dū de hostib⁹ duces vr̄i ⁊ de vobis vr̄isq; de
morib⁹ hostilia triumpharent. G Cupide corinthijs
vasis vtor. R Neq; vasa corinthia neq; aurea meliorē
cibū faciūt neq; fami aptiorē/neq; om̄ino de q̄litate rer̄
sed ex morbo animi hec vr̄a cupiditas orta est/s; ip̄a po
tius morb⁹ est animi. Cui vt ꝯsulens ꝯualestas ꝑ inuti
lium tot vasor̄ curis/vnā arripe vtilem ac salubrē/vt sci
as ip̄e tuū vas in sanctificatōne ⁊ honore sicut scriptū est
non in passione desiderij possidere

De librorum copia. Ca.xliij.

Ibrorū copia magna est. R Oportune admo
dum de his ꝑmo orit̄/nam vt quidē discipline/sic
alij voluptati ac iactantie libros q̄runt/sunt q̄ hac
ꝑte suppellectulis ornēt thalamos/q̄ animis exornādis
inuenta est/neq; aliter his vtant̄ q̄ corinthijs vasis/aut
tabulis pictis aut statuis ceterisq; de quib⁹ ꝓxime dispu
tatum est. Sūt q̄ obtentu libror̄ auaricie inseruiant pe
ssimi omniū non librorū vera p̄tia sed q̄si mertiū extimā
tes pestis mala s; rectus ⁊ q̄ nuꝑ diuitū studijs obrepisse

UVA. BHSC. IyR_105

videatur qua vnũ ꝯcupiscentie instrumentũ/atꝫ vna ars accesserit. G Librorũ larga copia est. R Operosa sed delectabilis sarcina ⁊ animi iocunda distractio. G Ingens est copia librorꝫ R Ingens sil' ⁊ laborꝫ copia ⁊ q̃etis inopia huc illuc circũ agendũ ingeniũ his atqꝫ illis p̃grauanda memoria q̃d vis dicã libri quosdã ad sciẽtiam quosdã ad insaniã deduxere dũ plus hauriũt q̃ꝫ digerunt vt stomachis sic ingenijs nausea plus sepi⁹ nocuit q̃ꝫ fames/atqꝫ vt ciborũ sic librorꝫ vsus ꝑ vtentis q̃litate limitand⁹ est In reb⁹ omnib⁹ qd̃ huic parũ ille est nimiũ itaqꝫ sapiens non copiã sꝫ sufficientiã rerũ q̃rit/illa enim sepe pestilens hec sꝑ est vtilis. G Inmensa librorum copia est. R Inmensum dicim⁹ qd̃ mẽsura caret sine qua humanis q̃d in reb⁹ rectũ sibiqꝫ ꝯueniens tu metire Est in his etiã q̃ optima iudicant immensitas atꝫ immoderatio fugienda/sꝑ pre oculis hñdum id comicũ ne q̃d nimis. G Librorũ inextimabilis multitudo est. R Maior ne tibi q̃ꝫ Ptolomeo philadelphio regi egipti q̃ꝫ Allexandrine bibliothece q̃draginta librorꝫ milia coacer uasse ꝯpertũ est/q̃ tamen diuersis ex locis diu magno studio q̃siti/simul oẽs arserũt ꝙ elegantie regie cureqꝫ opus egregiũ fuisse ait liui⁹. quẽ seneca reprehẽdit nõ id elegãtie cureqꝫ regie opus dicẽs sed studiose luxurie imo ne id quidẽ sed seip̃m exq̃sitis spectaculis inaniter ostendãtis Et liuicũ dictũ ⁊ ptolomei factũ/vtrunqꝫ forsitan regie opes excusant ⁊ in longũ publicis vsib⁹ ꝓspiciens regis intentio in hoc recte laudabilis ꝙ sacras litteras mũdo non vtiles mõ sed necessarias summa diligentia atqꝫ impensa ꝑ electos ad tm̃ op⁹ viros in grecã linguã ex hebraico fonte transfudit at quid facias p̃uatis nõ eq̃ntib⁹ sed suꝑantib⁹ apparatus regias sereno equidẽ samonico doctrine viro ingentis seu maioris cure pulcherrimaꝝ litterarũ sꝫ pulchrioꝝ voluminũ duo ⁊ sexaginta milia librorum fuisse legim⁹ quos oẽs. Gordiano iuniori c⁹ p̃ri fuisset amicissimos ille moriens reliquit magna ꝓrsus hereditas ⁊ multis suffectura ingenijs vnũ vero q̃s dubitet

UVA. BHSC. IyR_105

oppressam Quid hic ãt q̃so si nil aliud egisset in vita nul
lum illi scribendi studiũ fuisset vl' q̃rendi labor nihil om
nium tot voluminib⁹ ꝯprehensoꝝ legere atq; intelligere
laborasset an nõ satis habuit negocij ip̃os libros ac libro
rum titl'os ⁊ auctoꝝ nõia ⁊ voluminũ fors nũerũq; cog⁹
noscere pulchra vero ars q̃ de ph̃o librariũ facit. Crede
mihi nõ est h̃ nutrire scriptis ingeniũ s; necare mole rerũ
atq; obruere vl' fortasse medijs in vndis more tantalio siti
animã torq̃re reb⁹ attonitã degustantẽ nihil atq; omnib⁹
inhiantẽ. B Libri innumerabiles sunt mihi R Et
errores innumeri q̃dam ab nuptijs alij ab indoctis editi
illi q̃dem religioni ac pietati ⁊ diuinis lr̃is/ hij nature ac
iusticie moribusq; ⁊ liberalib⁹ disciplinis seu historie re⁹
rumq; gestarũ fidei oẽs aũt vero aduersi. Inq; omnib⁹ ⁊
p̃sertim in p̃mis vbi maiorib⁹ agit̃ de reb⁹ ⁊ vera falsis in
mixta sunt/ ꝑdifficilis ⁊ ꝑiculosa discretio est/ vtq; ad ple
num auctoris cõstet integritas q̃s scriptoꝝ insanie iner⁹
tie medebit̃ corrũpenti omnia miscẽtiq;/ c⁹ metu mlta iã
vt auguror a magnis op̃ib⁹ clara ingenia refinxerũt me⁹
rito id patit̃ ignauissima etas/ hec culmine solicita/ lr̃aꝝ
negligens ⁊ cocos examinans nec scriptores quisq̃s itaq;
pingere aliq̃d in mẽbranis manuq; calamũ versare didi⁹
cerit scriptor habebit̃/ doctrine omnis ignar⁹ exp̃s inge⁹
nij artis egẽs non q̃ro iam nec q̃ror ortog̃phiam q̃ pridẽ
interijt q̃litercũq; nũc scriberent qd̃ iubent̃ apparet scrip
torum insentia/ rerũ substantia nõ lateret nũc ꝯfusis exẽ⁹
plarib⁹ ⁊ exemplis vnũ scribere polliciti/ sic aliud scribũt
vt ꝙ ip̃e dictaueris nõ agnoscas an si redeat cicero an li⁹
uius mltiq; alij veterũ illustriũ añ oẽs plini⁹ scd̃s sua scri
pta relegentes intelligerẽt/ ⁊ non passim hesitãtes/ nunc
aliena crederẽt esse nũc barbara\inter hũanarũ inuentio
num tot ruinas lr̃e sacre stant cũ maiori hõim studio tũ
vel maxime ꝓtegente sua scã poemata suas stans histori
as diuinasq; suas lege auctore illarũ deo suãq; ꝑhẽnitatẽ
suis inuentionib⁹ largiẽte r̃liquarũ nobilissime ꝑeunt ⁊
iam magna ex ꝑte ꝑiere sic ingẽtis dãni nullũ est r̃mediũ

UVA. BHSC. IyR_105

quia nullius est sensus neq; id nouũ hac in re ⁊ ꝟtutum
⁊ morũ damna ingentia negligunt cũ tãto studio mino-
ribus occurrat lr̃arum iacturã inter minimas numerat;
sunt q̃ numerẽt inter lucra fuit nup nõ in agris aut in sil-
uis sed in maxima florentissimaq; ⁊ ꝙ stupeas vrbe yta-
lia neq; is pastor oratorue sed vir nobilis magniq; apud
suos ciues loci q̃ iuraret magno se/ p̃tio empturũ neq̃s
vnq̃ suã p̃riam litterat⁹ incoleret aut intraret O vox sax-
ei pectoris/ ferr̃ tale aliqui sensisse licini⁹ infest⁹ litteris vt
scriptũ est q̃s vir⁹ ac pestẽ publicã nõ iabat ascẽdisset sed
origo illũ rustica forsan excusat/ ⁊ si eñi vsq; ad cesarei no
men ostendisset naturã tñ nõ exuerat. Verũ est eñi illud
flacti/ fortuna nõ mutat gen⁹ sed q̃d nobilib; vestris dicã
qui nõ mõ ꝑiere litteras paciunt sed exoptãt votis Equi
dem h̃ rei pulcherrime ꝯtempt⁹ atq; hoc od/ũ breui vos in
ꝓfundũ ignorantie demerserint. Accedẽt ne a ꝓposito de
errem/ ⁊ scriptores nl̃la frenati lege nulli ꝓbati ex anime
nullo iuditio electi/ nõ fabris non agricolis nõ textorib;
non vlli fere artiũ licẽtia tãta est cũ sit in alijs leue ꝑiculũ
in hac g̃ue/ siue delectu tñ ad scribendũ ruũt oẽs in cũcta
vastantib; certa sunt p̃tia\ nec nõ hec scriptorũ magis hu
mano more lucra captantiũ/ q̃ studiosorũ publicisq; re-
bus p̃sidentiũ culpa est quib; nulla vnq̃ rei hui⁹ cura fu
it oblit; q̃d eusebio palestĩe ꝯstãti⁹ inuinrerit vt libri s. nõ
nisi ab artificib; his q̃ ãtiq̃rijs/ ⁊ ꝑfcẽ artẽ scientib⁹ scribe
rent G librorũ bona copia ẽ R Quid si capax anim⁹
nõ est meministi sabinũ illũ apd̃ senecã ꝟuorũ suorũ scia
gl̃antẽ q̃d inter te ac illũ int̃est nisi ꝙ aliq̃nto tu stultior
vterq; eq̃dẽ alitio verũ ille ꝟuorũ ⁊ certe suorũ at tu libro
rũ nil ad te ꝑtinẽtiũ ingẽio gl̃ar; /sũt q̃ q̃tq̃d in libr; scrip
tũ dõi h̃nt/ nosse sibi videant cũq; vlla de re mẽtio ĩcidit
h̃ libere inq̃ũt in armario meo ẽ h̃ totũ idq; sufficere opi
nantes q̃i sil̃ in pectore sit elato suꝑcilio ꝯticescũt ridicl̃m
gen⁹ G libr; affluo R q̃ mallẽ ingenio ⁊ eloq̃ntia ⁊ doc
trina ml̃toq; maxĩe ĩnocẽtia ac ꝟtute sz hec vẽalia nõ h̃nt
vt libri ⁊ si hẽrẽt nescio an ẽptores totidẽ reꝑirent q̃t libri

UVA. BHSC. IyR_105

Illi em̄ muros vestiunt hec animos q̄ q̄m̄ oculis nō vi/
dentur ab hominib⁹ negligunt ac ꝓfecto si librorꝫ copia
doctos faceret aut bonos doctissimi oim̄ atꝫ optimi esse
possent/q̄ ditissimi c⁹ sepe ꝯtrariū videm⁹ ℌ Admini
cula ad addiscendū libros habeo. ℟ Vide ät ne impe
dimenta sint potius vt non nullis q̄quidem de magno
põpeio lectū est ad vincendū mꝭtitudo bellatorū sic mul
titudo librorꝫ ad discendū nocuit ꝛ ex copia vt fit inopia
orta est q̄ si vltro assint nō abiciendi eq̄dem sꝫ sequestran
di erunt vtendūqꝫ meliorib⁹ ꝛ cauendū nequi forsan in
tpe ꝑ futuri eēnt in tempestiui obsint. ℌ Multi ꝛ va/
rij mihi sunt libri. ℟ Fallit sepe viaꝫ multiplicitas vi
atorem ꝛ q̄ vno calle certus ibat hesit in bivio/multoqꝫ
maior est triuij error/aut q̄druuij sic sepe q̄ librū vuū effi
caciter legisset inutiliter multos aperuit euoluitqꝫ mꝭta
sunt onerosa discentib⁹ doctis ät pauca sufficiunt nimia
vtriusqꝫ sunt importuna/sꝫ fortiorib⁹ humerū subnectä/
tur agilius. ℌ Librorū nobiliū magnū nūerū cõtraxi
℟ Librorū nūero nemo q̄ nūc occurrat ꝑter regē illum
egiptiū nobilitat⁹ est neqꝫ id sibi tam nūerus dedit q̄ fa
mosa translatio haut dubie mirū opus tot ingeniorū nisi
vnius post ingenij miraculū mai⁹ eēt/calle alio vti opor
tet vt ex libris gl'am q̄ras non bñdi sꝫ noscendi/neqꝫ bib
liothece sed mēorie ꝟmittendi cerebroqꝫ nō armario ipo
gl'iosior nemo erit. ℌ Multos egregios libros seruo:
℟ Multos in vinculis tenes q̄ si forsan erūperent ꝛ lo/
qui possent ad iuditiū te ꝓuati carcer⁹ euocarēt nūc flēt
taciti mꝭta q̄dē nōiatim illō qō ꝑ sepe vnus iners affluit
auarus quib⁹ multi egeant studiosi.

De Scriptorum fama Ca. xliij.

Vid q̄ ipe libros scribo ℟ Morb⁹ publicus
contagiosus insanabilis/omnes sibi vsurpant
scribendi officium quod paucorum est vnus boc
corruptus malo multos inficit. Emulari eñi ꝓnū imita/
ri tardum. Unde indies crescit egrotantium numerus
simulqꝫ vis egritudinis ingrauescit cottidie plures/

UVA. BHSC. IyR_105

cottidie peius scribunt/qñi sequi facilius q̃ asseqũ scitum
reqz comptum ⁊ cũ tpe clari⁹ est illd̃ sapiẽtis hebreorũ fa
ciendi plures libros nullus est finis. G Scribo. R
Suis vt se cernerent finib⁹ hõies rerũqz ordo cõstaret q̃
mortaliũ temeritate ꝯfundit̃ scriberẽt q̃ sciunt ⁊ qui pñt
alij legerẽt vl̃ audiret. Ita ne pua eñi animi voluptas in
telligere est/nisi ⁊ man⁹ ad calamũ p̃sumptuosa festinet ⁊
quisq̃ libri pticulã intellexit seu intellexisse visus est sibi
illico libros scribere videat̃ idone⁹ haberet vtinã mẽorie
vnũ ciceronis vestri dictũ intustulani sui vestibl̃o ne q̃z
lateat claro s. ac patenti loco positũ fieri eñi inq̃t p̃t vt rcẽ
quis sentit polite eloqui nõ possit ⁊ sequit̃ Sed mãdare
quemq̃ cogitationes suas lr̃is q̃ eas nec disponere nec
illustrare possit nec delectatõe aliq̃ allicere lectorẽ hõis ẽ
intpanter vtentis ⁊ ocio ⁊ lr̃is sunt quidem cyceroniana
ista verissima sed ea iam vsqz adeo vulgaris abusio est/
vt nemo non sibi vindictũ putet q̃ illi olim sacratissimo
exuli q̃ non de arestentib⁹ riuulis sed de ipso veri fõte po
tauerat q̃ scribebat dictũ est ⁊ sepi⁹ repetitũ scribe cui pre
cepto ꝯtemptores p̃ceptorũ omniũ oẽs obediũt oẽs scri
bunt q̃ si in his q̃ ꝓprios recẽtesqz quib⁹ dubias aut dam
natas mũdo vehũt disciplinas seu qd̃ in his malis est le
uissimũ stilo obtundũt incõdito ⁊ agresti/sic vt vires in
genij desint iactura saltẽ tpm laborqz aureũ tediũqz non
deerit h̃ vr̃arum hodie nõ ali⁹ fruct⁹ inuentionũ aut infi
cere aut afficere reficere ãt nũq̃ aut praro/oẽs tñ assidue
libros scribunt nec nulli etati tanta l̃ scribentiũ/vl̃ disse
rentium copia tanta scientiũ atz eloquentiũ fuit inopia
horũ de libris accidit q̃ ibidẽ cicero idẽ ait itaqz suos li
bros inq̃t ipsi legũt cũ suis nec q̃sq̃m attingit p̃ter eos q̃
eandẽ scribẽdi licentiã sibi pmitti volũt q̃ q̃dem cicero
nis etate rarũ fuit. nũc cõe est/oẽs igit̃ attingũt qz s. ean
dẽ licẽtiã uolũt oẽs sic se mutuo cohortant̃/ipellũtqz scri
bentes inania ⁊ laudantes laudemq̃ sil̃em falsis de lau
dibus aucupãtes/hinc illa ego scribentiũ audacia rerũq̃
ꝯfusio ne tu valde tibi placeas libros scribẽs. G Scri

UVA. BHSC. IyR_105

bo libros. R Melius fortassis illos legeres optime ãt in vite regulã lecta cõuerteres tunc est vtilis noticia lr̃arũ dum in actũ trãsit seq; ip̃am reb; approbat nõ verb̃ Alio quin vez sepe deprehendit̃ qd̃ scriptũ est scientiã inflare clare velociterq; intelligere multa sil̃ ⁊ grandia eadẽq; tenaciter meminisse ⁊ ornate loqui ⁊ artifitiose scribere ⁊ ꝓnuntiare suauiter hec omnia nisi ad vitã referant̃/q̃d sũt aliud q̃ inanis instrumenta iactantie inutilisq; labor ac strepitus. G Libros scribo. R Forsan vtili⁹ arares campum gregẽ pasceres telam texeres/maria nauigares Multi quos natura mechanicos fecerat/illa in vita atq; reluctante ph̃antur contra aliquos ph̃ie aptos natos in aruis aut pascuis in scãpnis opificũ aut nautaꝝ rostris fortuna detinuit vñ effectũ q̃ mirent̃ cãrum inscij vt in mari medio aut rure in siluis Inq; officinis acria ⁊ egregia repiant̃ ingenia cũ in scolis exanguia ac deiecta sint difficile eñi vincit̃ natura si vicerit G Scribo ardenter. R Quãto ardenti⁹ olim multi q̃rũ ardor sic extinctus vt scripsisse illos nisi id alij scriberent nesciret̃. Nullum op⁹ humanũ sp̃ durat ⁊ mortalis labor nihil efficit immortale. G Scribo multa. R Quãto plura alij q̃uis ciceronis libros aut varronis enumeret quis titi liuij aut plinij opa metiat̃ grecoꝝ vn⁹ sex milia libroꝝ edidisse tradit̃/o ardentẽ spũm si vera res est o longũ ociũ ac tranquillũ certe si vnũ duosue aut orõ paucos libros bñ scribere multi negotiũ est laboris/tot vnũ milia scripsisse nõ tã facile est credere q̃ mirari summũ tñ attestant̃ autores quib; nõ credere duꝝ fit quib; hũc nũeꝝ nõ auditu sibi nec visu solo sed eorũ librorũ lctõe ꝯptum dicãt quos si vnũ oẽs legere potuisse mirabile q̃nto mirabili⁹ ẽ scripsisse longũ est enũerare q̃ viri apd̃ vos q̃ ue apd̃ grecos ⁊ q̃ scripserint quorũ null⁹ ad plenũ studiorũ fortunatus fuit sed horũ aliq̃ illarũ aut magna ꝑs quorundã oĩa periere tu de tuis q̃d p̃sagias videto. G Scribo ⁊ ea mihi interim voluptas vnica R Si vt ingeniũ exerceas scribendoq; alijsq; te doceas si vt obliuiscaris tp̃is p̃teri-

UVA. BHSC. IyR_105

tiqz memoria pñs tediũ effugias excuso si vt scribendi morbo quidẽ occulto z insanabili mediare miserior. Sũt namqz si nescis q̃ nõ scribũt nisi qz nequiũt desinere z velut excipiti decurrẽtes nolentesqz subsistere rapiunt. ℌ Scribendi impet⁹ingẽs est. ℜ Melancolie spẽs infinitas ferũt alij lapides iactant alij libros scribũt huic scribere furorũ initiũ fuit huic exitus. ℌ Scripsi multa z scribo. ℜ Si posteris ꝓfutur⁹ nihil sati⁹ si tibi nudum nomẽ q̃situr⁹ nihil vani⁹. ℌ Multa scripsi. ℜ O preclaram insaniã z miramur si mẽbra ne solito cariores sunt. ℌ Scribo z hinc famã spero. ℜ Dixi iã melius forsitan arazes aut foderes messem sperans humi eñi tuti⁹ q̃ inuento serik at qui fame studiũ/z ptinax scribendi opa vt quosdam claros sic innũerabiles stultos atz inopes insenũ misit/nudosqz z loq̃ces spectaculũ vulgo fecit. Ecce dũ scribitis melioribꝫ curis idoneũ tps elabit. Extra vos rapti sopitiqz nõ aduertitis. donec sero vos senectus excitet ac pauptas. ℌ Scribo tũ fame cupid⁹ ℜ Verum studiũ de labore ventũ q̃rere. certe ego ventus optare nauticum putabam.

De Magisterio. Ca. xlv.

Tmagisterio insignitus sum ℜ Hallẽ fateor disciplina magistro eñi in disciplinato z rudi nihil est turpius ℌ Mgr̃ ex merito factus sum ℜ Ut mgr̃ digne sis/non nisi discipulos meruisti obsequentẽ atz bũilem te docilemqz ꝓbueris oportet alioq̃n aberrasti in via/q̃ ad magisteriũ ducebat/z si non ignorẽ quosdam sine mgr̃o ad scientie gradũ altissimũ cõscendisse. Idqz de se ipsis viros magni nominis predicasse literisqz mandasse sed si his labor z ingenium z discendi ardor z intentio z assiduitas z perseuerantia/pro magistro fuit nec interius in silentio magister defuit/ac mihi nũc de cõibꝫ ℞mo est. ℌ Mgr̃i dicor. ℜ Multis ne mgr̃i veri essent magisterij falsũ nomẽ obstitit dũq̃z de se plus omnibꝫ q̃ sibi/dumqz qõ dicebant sed non erant esse crediderunt quod esse poterant non fuerunt.

UVA. BHSC. IyR_105

B Magisterio clarus sum. R Uidisti vini accidi ta-
bernam picturis aut floribꝫ vernis insignē vbi sitiens vi
ator falli possit sed nūquid ⁊ caupo suis fallit̄ artibꝫ sunt
certe aut q̄ sic fallacijs assuefacti/vt longo vsu fallēdi ali-
os ad extremū ⁊ se fallere incipiant ꝙqꝫ diu suasere alijs
aliqñ ꝑsuadeāt sibi ⁊ qd̄ falsum sciuerūt verū credāt. Tu
vt libet magisterio gl'are qd̄ si digno obtigit nihil noui si
indigno duo hec mala secū attulit/vt ⁊ discere pudeat ⁊
notior ignorantia tua sit.

De varijs titulis studiorum. Ca. xlvi.

Itulis multis ac varijs exornor. R Fecunda
frondiū est vanitas sed inanis fructuū. B Ti-
tulis multis abundo. R Si veris grauis sar-
cina/sin falsis ⁊ feda ⁊ pudenda/q̄d opus est titulis q̄bꝫ
aut labor insit aut dedec' v̄tus vno seu potius nullo titu
lo ꝯtenta est ip̄a sibi est titulus. B Theologie titulum
sum adeptus R Erant olim hui' sciētie ꝓfessores ho-
die qd̄ indignās dico/sacrū nomē ꝓphani ⁊ loq̄ces diale
tici dehonestāt ꝙ nisi sic eēt non hec tam subito pullula-
sset seges inutiliū mgr̄orum. B Philosophie magiste
rium merui R Ph̄ia nō sapientiā sed amorē sapientie
pollicet̄ q̄squis hāc ergo vult/amando ꝯsequit̄/nō est vt
quidā putāt oposus aut difficilis h̄ titul'/mō ver' amor
sit ⁊ vera q̄ꝫ amas sapientia ph̄us verus eris. Uerā sane
sapientiā nō nisi purgate pieqꝫ anime vel intelligere pñt
vel amare. Ad id ergo res redit qd̄ est scriptū pietas est sa
pientia/ph̄i āt vestri hui' sentētie ꝯtemptores aut igna-
ri vt de theologia nūc dicebā ad verbosam nudāqꝫ sapiē
tiam sunt redacti itaqꝫ de deo illi hij āt de natura temera
rie fabulantes Illi em̄ potentissimā maiestatē vētosis so
phismatibꝫ circūscribunt ⁊ subsananti ridentiqꝫ deo sui
insolētijs iusticie leges ponūt. Isti vero de nature archa
nis ita disputāt q̄si e celo veniāt ꝯsilioqꝫ dei om̄ipotētis
interfuerint/obliti qd̄ scriptū est sensum dñi q̄s aut quis
consiliari' eius/neqꝫ nr̄m audientes ambrosiū q̄ sepe id
multis ac validis argumētis eo āt libro in quo fratrum

UVA. BHSC. IyR_105

obitũ luget precise admodũ breuiterq̃ phi inquit/de ce-
lo disputantes/q̃d loq̃nt ignorãt G Artes pfiteor mul
tas. R Facilimũ id q̃dem multas nosse difficili⁹/meli-
or sane tutiorq̃ ꝯfessio est q̃ pfessio. Illa em̃ hũilitatis
ꝛ pñie/hec leuitatis ꝛ insolentie plẽa est/multo certe faci
lius indulgentiã ꝯfessi q̃runt q̃ scientiã pfessi. G Di
uine atq̃ humane sapĩe titulũ ꝯsecutus sum. R Sapi
entia titulis nõ eget p seip̃aq̃ clara est q̃s lucernã q̃so vnq̃
soli vt videret adhibuit multi etem̃ his titulis obscuri.
ꝛ absq̃ his clarissimi euasere sepe nullũ bonis clarũ ma-
lis inertib⁹ signũ fuit. G Quid q̃ poetica laurea comã
strinxit. R Supiorũ vn⁹ labor est verũ q̃rere sed h̃ du
plex q̃rere ꝛ ornare atq̃ ad auriũ oblectationẽ fingere mag
na res ardua difficilis eoq̃ rarissima Veri nempe poete
vtriq̃ opam dant/cões vero p̃mũ negligũt ꝯtenti fallers
G Rarũ lauree ptum dec⁹. R Quesitũ vñ rem publi-
cam remq̃ familiarẽ negligas vni post habeas cure/que
situm iter ad inopiã insedenti vltro pdigia tibi opes cõ-
uehat fortuna q̃situ vñ alijs amẽs alijs insolẽs videare.
G Mihi ip̃i laureã decerpsi R Virentissima arbor si
decerpit ꝯfestim nisi ingenio vberi iugiq̃ studio rigetur
aruerit. G Parta mihi laurea. R Part⁹ labor ptus
liuor seu illa studiorũ seu armorũ merces est tenere ramu
lus ille animo tuo nihil aĩo signũ vertici prebuit inane/
ostendensq̃ te multis q̃s meli⁹ latuisses/quid aliud q̃ te
morsib⁹ obiecit inuidie/pace belloq̃ mltis insignia no-
cuere. G Artẽ oratoriã sum pfessus R Miꝝ audio
ea nẽpe indesuetudinẽ abijsse iam pridẽ visa erat vt que
inmẽsis ꝛ innũerabilib⁹ reb⁹ ꝯstat/vñ fit oratores ip̃is ec̃
vatib⁹ rariores sp fuerint/pinde fuere q̃ dicerent orators
ꝓpriũ de omni re copiose ornateq̃ dicere posse q̃uis ea
sentẽtia velut arrogantissima sit reiecta/q̃ntis sane de re-
bus ꝛ si non de omnib⁹ dicere habeat orator adhibita in
singulis artifitiosa/ꝛ dulci q̃dam eloquẽtia q̃ per seip̃am
magna res est. equa si lance liberaueris obstupesces teq̃
fortasse pfessionis temerarie penitebit vt caue- b 1

UVA. BHSC. IyR_105

as ne dũ scire infinita l' omnia vis videri nihil scire vide-
aris Et ꝙ sepe accidit scientie ꝓfessiõe multiplicis igno-
rantia delitestens necessario in aptum exeat. G Libe-
ralium sum ꝓfessor artiũ. R Sepe etiã pl⁹ habet ea res
audatie q̃ꝫ discipline ad vnã q̃ꝫq̃ꝫ artiũ breuis ẽ vita vn⁹
tum sufficis omnibꝫ vna ars vni ingenio satis est vt ad
summũ estuando ⁊ anhelando ꝑueniat multas degusta-
sse q̃ntum cepti necessitas exposcit/ idq̃ꝫ ip̃m nosse q̃ꝫ pro
fessum eẽ modesti⁹ Addam qđ doctissimis visum est vnã
ip̃am omni ex ꝑte cognoscere nulli etiã illustriũ ꝯtigisse
de sola nẽpe rethorica notũ illud senece magna inquit ⁊
varia res est eloq̃ntia nec ad huc vlli sic adulsit vt tota cõ
tingeret satis felix est q̃ in aliq̃m ei⁹ ꝑtẽ recept⁹ est id sane
quibꝫ viris ⁊ q̃ntis testibꝫ verũ ꝓbet. audisti ꝙ cum ita sit
quid agunt ⁊ q̃d andent cogitẽt agmina ꝓfessoꝝ pene iã
vulgus eq̃ntia tam ruditate q̃ꝫ numero q̃ non vna q̃dem
ꝑte sed nec vna arte ꝯtenta ex equo oẽs inuadũt. O fidu
tia ingens sed iam publicar G Quid de medicine tan
dem iuriumq̃ꝫ ꝓfessione dictura es. R Ad hoc egri tui
cliẽtesq̃ꝫ rñdeant. Quid illis vnq̃ꝫ ad salutẽ corꝑis victo-
riamq̃ꝫ cãrum titul⁹ iste ꝓfuerit tibi ad lucꝝ forsitan sepe
ꝓfuit. In h̃ artes siue artiũ nõia q̃ritis/ ⁊ ꝙ sciente defue
rit supplet̃ titul⁹ atꝫ habitu verũq̃ꝫ fit illđ satirici/ purpu-
ra vendit causidicũ vendũt ametistiã nec id min⁹ vt rede
ant veteres ciceroni nemo ducẽtos nunc dederit nũmos
nisi fulserit annul⁹ ingens postremo hec tibi hoꝝ omniũ
summa erit. Esse quosdã viros quoꝝ solida ⁊ hõesta sint
studia hoꝝ finis est veritas ac virtus hec est reꝝ noticia
morũq̃ꝫ correctio ⁊ vel vite mortalis ornamentũ l' eterne
additus. Reliquoꝝ vero q̃ ingẽs turba est ꝑs gl'am petit
premiũ inane sed fulgidũ maiori ãt ꝑti vn⁹ fulgor pecũie
finis est p̃miũ nõ exiguũ mõ sed sordidũ ⁊ labori impar/
nec ingenuo dignũ visu hisq̃ꝫ omnibꝫ titulis ⁊ vt dixi ha
bitus non spernẽdus q̃dem/ ad id em̃ qđ intendũt valet.
Nempe oim̃ pene mortaliũ ⁊ p̃sertim vulgi hoꝝ ope egẽ
tis anim⁹ iudiciũq̃ꝫ vmbris eludit̃/ magna ꝑs reꝝ opini-

UVA. BHSC. IyR_105

onibus agit at vtuti deditos titulis gl'ari alienū prorsus atz ab sonū imo vero nec possibile q̄dē reor B Multa pfiteor. R Prestat vnū bñ facere q̄z multa pmittere bene irent aūt res hūane si q̄ pfitent homines id esset

De Titulis Negotiorum. La.xlvij.

Procurator regis sum. R Ergo hostis populi

G Procurator fisti sum R Et rei publice inimicus. B Negotioꝝ gestor regi⁹ sū R Sua negotia gerere laborioſum est q̄d censes aliena p̄cipueq̄ potentiū quib⁹ placuisse ppetua fuitus displicuisse discrimen supciliū graue patumq̄ p leui etiā offensiōe suppliꝯcium. B Negotia regis ago. R Rationē duro sub iudice redditur⁹/nisi omniū spoliꝯs tuoq̄ odio z crimine vix implendā. B Regis negotia pcuro. R Vide ne cum pcuratio ipa difficilis tū difficilior sit ratio tanq̄ inextricabilis vt q̄ de multꝫ vidim⁹ p̄monitū famā tuūq̄ caput implicet. B Regis pcurator sum R Displicē dum multis ad extremū dño/q̄q̄ piculosi⁹ deo p̄q̄ leui regis emolimento grauia regni mala z ingentia damna pplor̄ vel dissimulanda vl ppetranda B Procurator regius factus sum. R Quo p̄mū die in visum hoc officium dom⁹tue limē attigit/tibi viuere desijsti libertas inde z quies z iocunditas abiere/p his fuitus labor occupatio metus dolor afflictio z mordaces subierūt cure Jā non viuis z si spires occupatoꝝ eñi vita mors est qui cū miseri oēs sint illi sunt omniū miserimi q̄ p alijs maximeq̄ p regib⁹ aut tiranis seu q̄busuis potentib⁹ occupāꝯtur. B At sum iudex. R Sic iudica q̄si mox ab alio iudicand⁹ vnus est omniū iudex vnū tribunal incorruptum ante illud stabitis mortales quid falsi cozio iudicis selle iudicarie impresso z barbarica admonitione iuſticie opus est. Ea in sella quisq̄ iudicum sedet vbi si iniuste iudicabit nec pecunia nec gratia nec falsi testes nec indigne p̄eces nec inanes mine/nec diserti proderuut patroni. G Consul patrie mee sum R Difficillima gl'a raꝝ est q̄dem sic cōsulere vt p̄fis z placeas

UVA. BHSC. IyR_105

vr sit enim in verbo veritas nos in ꝯsilio vides in cõmi/
sso silentiũ in orõe suauitas/euentũ fortuna moderabit̃
his consilio p̃ciũ dabit. G Prefect⁹ vrb̃ sum R Bel
uam indomitã vtq; ait flactus capitũ multoꝝ tenui fre/
nas loro atq; immẽsam sol⁹ agitatã magnis fluctib⁹ pup/
pim regis ꝑua dom⁹ egre regit̃/magne vrbis q̃ꝫ difficile
regimine sit videto/paꝝ ne tibi curaꝝ domi erãt q̃ publi
cas adoptasti. Quitq̃t nõ difficile mõ iam officiũ seruile
est p̃fectũ vrbis villicũ satiric⁹ vocat statũ/notãs tp̃is illo
rum q̃ si tunc villic⁹ quid nisi nũc siluic⁹ seu siluan⁹/sic ce
parat ea etate villa eẽ roma iam silua est. G Sũ p̃ses
ꝓuincie. R Honerato exilio dãnat⁹ ociũ domesticum
externa solicitudine ꝑmutasti/dulce nihil aut tranquillũ
speres amara ⁊ turbida p̃sidentiũ sors fest⁹ dieb⁹ ludisq;
⁊ ꝯuiuijs arcent̃ muneribꝫ clausum limẽ ⁊ apertũ litib⁹ te
ctum iocis vacuũ/plenũ q̃rimonijs ac iurgijs q̃tquit lã/
guidum quitq̃t egꝝ q̃tquit marcidũ in ꝓuincie visceribꝫ
latet totũ tibi tractandũ verandũq; obtigit duꝝ op⁹ q̃nti
nempe negocij sit multos corrigere/hinc patet ꝙ sese cor
rigunt paucissimi.

De bellorũ Militia ⁊ ducatu Ca. xlviij.

Jlitari cingulo exornat⁹ sum. R Pauca ne tibi
vite mala visa erãt nisi miliciã addidisses/q̃ vl̃ in/
quietus sp̃ vel inglori⁹ vel ꝑiculo exposit⁹ vel ꝯtem
ptui sis oportet. G Militiã sum ꝓfessus. R Hanc
nascendo ꝓfitemini q̃d ꝓfessiõe alia op⁹ erat h̃ ferro cor/
pus hic aim̃ dolis h̃ argutijs ⁊ linguã armat/nemo vr̃m
est inermis hic serit/h̃ edificat hic declinat ille causas orat
hic pedib⁹ ille equo seu carpẽto vehit̃ h̃ currit hic uaui/
gat hic paret ille impetrat nemo vr̃m ociosus q̃ nam hec
noua milicia est hic in castris hic in rostris hic in scolis
hic in nẽore hic in agro hic in pellago hic in palatio hic
domi hic ꝑegre vitã agit oẽs militãt/neq; oẽs vno modo
sed militare in siluis catulũ flact⁹ ait. ⁊ militantiũ q̃dem
multa sunt genera militia vero est vita hõis sup̃ terram/
quã q̃ militiã diffiniũt Jlle mihi demũ vero ⁊ acri iuditõ

UVA. BHSC. IyR_105

rem liberauit mō militie preliū addidisset. ℌ Armate milicie sum asscriptus. ℟ Quid armaris exteri⁹ intus in anima bellū est. Illā vitia obsident atq; oppugnant. Quis hic ferro locus nisi illud ad ornatū corpis non ad anime cautelā inducit. Sūt q̄ dicant eñi nihil pulchri⁹ viro armato. Ego quid peci⁹ z q̄d caput ferreū pulchri⁹ habeat q̄ pacificū z inerme\non video q̄nto āt hec volu ptas tibi est age ferro menbra ꝺstringito imbrē solemq; galea excipies ferro iudut⁹ clipeo opiere/humi dormies/ classico excitabere adept⁹ tibi magnū aliquid videbare ſz erabas anceps z cruentū offitiū elegisti. Multe sunt āt fraudes spei multe fateor sunt cathene q̄ animos boni il lius qō oēs appetunt inconsulte auidos in exitiū trabūt neq; infitior quosdā milicia ad amplissimas opes siue eē ad summū impium pueniſſe Crede autē mihi plures ad inopiam ad carcerē ad fuitutem ad violentiā subitamq; mortē eodē tramite puenerūt/tu ex quo militiā profiteri anim⁹ fuit nisi deboneſtare artificiū tuū vis ſp animā in/ numerato habeas oportet sēpq; aures tuas cesarea vox illa circumtonet/ disce ferire disce mori sillaba vna breuis aut longior tua fata variabit vl occides ad vtrūlibet bo rum locisq; omnib⁹ te patū exhibe be artes be delicie tue erunt. Sine eñ satiricū loqui p̄mia militie numerantē innumerabilia eq̄dem p̄fat⁹ vix pauciſſima colligit in q̄/ bus prima z summa licentia est peccandi premiū hercle non tam iustis viris optabile q̄ armatis legib⁹ vt aiunt inter arma silentib⁹. ℌ Milicie filiū asscripsi. ℟ Est id ferme vsitatū vt militis fili⁹ miles sit. Non potest eñi nisi q̄ habet hereditatē filio pater dare arcū scutū gla dium z bellū z q̄ ludum conficit auro tincta calcaria/sed qō patri dixim⁹ sibi filius dictū sciat. ℌ Belli dux vi/ ctorijs clarus sum. ℟ Quāto meli⁹ pacis dux virtuti/ bus clarus eēs. ℌ Multa bella confeci. ℟ Quietē tibi atq; alijs abstuliſti clarū opus. ℌ Victorijs ac triumphis notus z clarus sum. ℟ Sepe malū bo/ no notius z atra tempestas serenitate famosior Deniq;

UVA. BHSC. IyR_105

paraſti buſto titulos vulgo fabulam tibi nihil.

De amicitijs Regum. La.xlix.

Veſtui mihi regũ amicitias ℟ Hõim vera amicitia rara eſt tu tibi regũ fingis amicitias quoſ fortune ſplendor tumorq; animę omniũ impariũ cõtemptores facit. ℌ Regib⁹ carus ſum. ℟ Vilis ergo tibi eſt anima ꝟtus fama quies ociũ ſecuritas/notus eſt mos regũ vix diligũt niſi q̃ his omnib⁹ neglectis ⁊ abiectis illoq; ſeuitie ac libidinis ⁊ auaritie feruũ ſe ferat ſi ergo car⁹ es regib⁹ nõ eſt q̃ ampli⁹ de te q̃ram vilis es tibi. ℌ Ego aũt bonitate ⁊ virtute car⁹ ſũ regib⁹. ℟ Quid rũdes criſponã regib⁹ inquit boni q̃ mali ſuſpectiores ſunt ſp his aliena virt⁹ formidoloſa eſt. ℌ Regi meo bonis artib⁹ ſum carus. ℟ Quib⁹ q̃ſo an aucupio an venatu hoꝛteñi ſtudioſum in p̃cedenti quodã colloquio te notaui an vero militia de q̃ prime diſputatũ eſt q̃ niſi multo ſanguine magniſq; piculis honeſtet/nõ militie ſz militaris ignauie nomẽ tenet nõ fr̃gũ mõ iuditio ſed vulgi. ℌ Bonis artib⁹ regi carus ſum. ℟ Vanitate an piculis an crimib⁹ fortaſſis/homicidio venefitio lenocinio p̃dition blandicijs atq; mẽdacijs mala peſte ſed publica quãq; vſus excuſet ⁊ cõmendet vrbanitas he ſunt q̃dem artes pmerendi regib⁹ aptiores quib⁹ inimicitius nihil eſt q̃ virt⁹ ⁊ lr̃e in his ergo nulla ſpes ad amicitias regũ/odij potius cauſa fuit inter ſapientiã ac fortunam rara pax eſt. ℌ Magnus apud regem ſum. ℟ Maioꝛ neq; apud alexandrũ laſimathus/apud tyberiũ ſeyanus vtriuſq; magnitudinẽ ⁊ ruinã noſci ⁊ ſi de p̃mo varient ſcriptoꝛes iniquo alios longa eſt hiſtoꝛia. ℌ Car⁹ ſum regi meo. ℟ ℑeli⁹ eſſes incognit⁹/meli⁹ forſitan odioſus fugeres q̃ nũc ſeq̃ris diſcrimen/peioꝛ eſt auib⁹ in vitantis aucupis blanda modulatio q̃ vilici ſonitus deterentis. ℌ Deo ſum carus regi. ℟ Sunt quoꝛũ dubites piculoſioꝛ ne ſit caritas an odiũ peioꝛes ſerpentib⁹ quib⁹ inſunt venenis mixta remedia his vero nil niſi peſtilens ac nociuũ ineſt ſeu oderint ſeu diligant

UVA. BHSC. IyR_105

prope par malum/nisi q odium fugat amor detinet. Et ad summam regum amicitijs preter regna ipsa nil vsq; inquietius nilq; periculosius z si hoc piculum non igno rem frustra sepe multis optatum sepe magnis emptum quesitumq; piculis sic est vsus hominū sic piculis emit periculum multis vnū/magnis maximū mira res bonū ingens spernitur gratuitum magnis malis maius malū queritur. B Spero me regi meo carum. R Id de quo speras/quale sit cogita fundamentum fragile trey mulum caducum crebre noteq; regum indicant ruine verter nubilosus turbidus inq̄etus qō sic esse vita regū probat tristis occupata difficilis vide ergo vbi struxeris vt fortuna sic voluntas regum varia z inconstans ac sp incerta est/quāq; nec stantib; illis boni aliquid ista res habeat mali multū. G Amicitiam regis mei multo periculo ac sudore pmerui. R Deu q̄nto citius q̄n toq; facilius regis omniū amicitiam meruisses.

De amicorum abundantia. La.l.

Micitijs abundo R Dixtibi vni⁹ rei huius abundantiā esse cui⁹q̄dem cunctis hominib; pe nuria tanta fit vt ex omnib; seculis vix pauciss̄i ma memorentur amicorū paria. B Mibi amicitie multe sunt. R Fucate ergo. Vere enim amicitie ra rum bonū vsq; adeo vt q̄ vnā longa licet in etate quesie rit negociator rerū talium sat industrius habeatur. G Amicitijs felix sum. R Hoc scire non potes nisi re bus alijs sis infelix. Verum est enim illud felix se nescit amari. B Amicitie certe sunt. R Ergo z aduer sitas certa est verum est enim illud quoq; amicus certus in re incerta cernitur. B Amicitie multe sunt. R Huius rei iuditiū experientie committe nō fame multa mentiri solite pautiores erunt fortasse q̄s reris. B Amicitiarum nimis magna copia est. R Mitte su peruacua in rebus omnibus/qui quod satis est habet amplius nō req̄rat B Amicorū satis magna copia est

UVA. BHSC. IyR_105

R At id ip̄m neqꝫ populo romano tum dum maxime floreret neqꝫ vlli mortaliū ꝯtigisse apud illustrē legis historicum. G Amicitie multe sunt. R Dixi iam ficte igit̄ āt eq̄dem impfcē/vt ph̄is placet qm̄ fieri p̄t vt vno tpe cū altero amicorū sit gaudendū flendūqꝫ tum altero aut inter illos orto odio vl' hinc fidē vel illinc l' vtriqꝫ deserere sit necesse. G Copia est vtiliū ac delectabilium amicorū. R Sentio ad vulgares amicitias descēdis q̄ tñ ip̄e sil' plures eē vix pñt ꝙ multis retribuere familia riterqꝫ ꝯuiuere oposissimū sit animo p̄sertim in executōe cuiuspiā difficilis atꝫ ingeniosi opis occupato. G Amicus q̄ p̄sint ꝛ dele ctent habeo. R Caduce amicitie/ q̄rum delectatio vel vtilitas fundamentū est nam ꝛ stantibus illis tremūt ꝛ cedentibꝫ ruūt id non possibile tantū sed ꝑfacile imo vero ꝓpe necessariū ꝙ hec res plerūqꝫ vel fortunā sequunt̄ vl' etatē formeqꝫ gr̄am quibꝫ nihil incertius at q̄ in virtute fundant̄ immortales sunt/eo ꝙ v̄tus ip̄a quidā stabile firmūqꝫ sit ꝛ vt verbo vtar arestotil' mā siuūqꝫ/q̄ qm̄ mori nequit ideo quos ꝓpter honestū dilexi mus diligim⁹ vel extinctos. G Amicos infallar fidos habeo R Uide āt ne fallaris neue expiri cupias. nam sepe cui⁹ rei fuerat dulcis opinio amarū fuit expimentū G Amicos puto bonos habeo: R Uñ id putas atꝫ etiā ex anima/atqꝫ illū in primis q̄ntū ip̄e ames sunt em̄ q̄ non amāt/ꝛ amari putāt/quo nihil est stulti⁹. Isqꝫ cōmunis error est diuitū amorē p̄tio emi credūt qui mutuo credit̄ amore ea generosissima res est anim⁹ bon⁹ nō herbis neqꝫ carminibꝫ magicis mouet̄/nō auro aut gēmis. nō ad extremū auro flectit̄ amādo vincit̄ colēdoqꝫ estqꝫ hoc cathonis greci ph̄i armatoriū notissimū/ qd̄ senece placuit ꝛ mihi si vis amari ama/quāq̄ꝫ ꝛ h̄ ip̄m sepe frustra est/tam multe tanq̄ꝫ impscrutabiles ac ꝓ fundo sunt pectoris cauerne tam venenosi atꝫ inhumani ꝛ implacabiles quorūdam animi vt ꝛ culti spernāt ꝛ amati oderint nec ꝯtenti/nullā pio affectui vicē reddere ꝙ nec beluis q̄dem nisi atrocissimis accidit exasperent̄ obseq̄o ꝛ si credi

UVA. BHSC. IyR_105

p̄t amore ad odiū irritant̄ qd̄ piculosissimum ⁊ inter vite mala grauissimū hūana simplicitas experit̄ G Credo amicos optimos hr̄e. R Est qd̄ q̄dem amicitie ꝑpetuum epitheō qd̄ ⁊ si lingue absit adest intellectui itaq̄ breuius loqui potes dic amicos optimos vna dixeris. G Habere amicos credo. R Caue ne falsū credas ne qn̄te aliter credere ip̄a res cogat abissum animi metiri non est hōis/nunc amicos vob̄ vina consiliant lacrime autē ꝓbant/ ⁊ qd̄ debuit primū esse nouissimū est G Amici in hoc statu rerū multi sunt. R Rex̄ credo feliciū ita.n ferme accidit/vt ⁊ si fortuna om̄is amicitijs egeat illi tn̄ amicoꝝ copiā maior sit/cui rex̄ ceteraꝝ indigētia minor est sic inopiā sꝑ inopia copiāq̄ comitet̄ copia crescat siue adueniat egestas decrescūt seu abibunt seu veri⁹ detegentur amicitie q̄ amici tui fuerint/q̄ fortune illa videbit̄ abeunte te tui sequent̄ illā sui hec melior/ illa densior cathena nec est qd̄ mirari debeas vase ex hausto illos abscedere q̄ soli vini dulcedinē seq̄bant̄ aduersitas sil̄atorem abicit fex potatorē. G Innūerabiles hr̄e videor amicos R Bene ais videor vn̄ tibi autē hec opinio cū oim̄ vere amicitie rare sint innūerabl̄es tuas esse ꝑsuasum āt esse dz in primis/nisi inter bonos amicitias nō cōstare/ hinc iā certi⁹ extimabis q̄t nō dicā tibi sz hūano generi amicitie puere sint cū numerare cepis q̄t sint boni. G Amicos habeo q̄ꝫ plures. R Notos dic idq̄ q̄ꝫ veraciter sis dicturus in dubio est Nulla eñi difficilior noticia q̄ꝫ humani animi/nullū aīal nulla res difficilior ꝯgnitu q̄ꝫ homo G Amici multi sunt mihi. R Cōtubernales forsan aut ꝯuiue/hij em̄ nisi epule defuerint nō deerūt amici āt sꝑ pauci sepe nullli sepe qd̄ iniquissimū est amici nomen domestic⁹ hostis tenet/⁊ sub velo ficte beniuolētie familiares insidie delitescūt G Supra necessitatē sunt amici. R Apprime necessari⁹ fere om̄ib̄ maximeq̄ potentibus deest sꝑ q̄ s.inter tot assentatoꝝ mēdatia vex̄ loqui audeat ⁊ velit q̄ in re mlt̄is amico vtilior host̄ fuit. G Multos habeo amicos R Crede mihi pluribꝫ i i

UVA. BHSC. IyR_105

indiges sanctiorqz esset orbis terrarũ ⁊ quietior si tot eẽt orbis terrarũ ⁊ quietior si tot essent amicitie q̃t feruntur.
G Amicũ habeo R Mltũ est nil amico cari⁹ nil rari⁹

De amicis incognitis nisi ꝑ famã. Ca.li.

Fama pñs absentes mihi pepit amicos R Est id q̃dem aliq̃ndo visum/vt non solũ incognitos sed hostes quoz fama faciat amicos fecit mas missam scipioni vt q̃ in oĩ carthaginensiũ equitatu primus esse ꝯsueuerat in omniũ romanorũ equitatu aduersus carthaginenses p̃m⁹ esset/neqz hostes tantũ ꝓprios sed p̃dones qui public ioĩm mortaliũ hostes sunt eidẽ illi fame splendor attraxit qui ad eũ litermuo in exilio habitãtem facto agmine venientes sicut primo aspectu terribiles viderent/vbi se suspectos intellexerũt/positis minis atz armis ⁊ dimissis satellitib⁹ insuetã mãsuetudinẽ induti/soli p̃donũ principes accesserũt eũqz ceu numen aliqd̃ domũqz ei⁹ vt templũ deuotissimi venerati dextera illa victoriosa multis osculis fatigata affixisqz muneribꝫ dom⁹ in limine q̃lia deorũ aris affigi mos tũc erat q̃si ingenti lucro aucti ꝙ virũ illũ ꝯspexissent ⁊ tanq̃z celesti visione alacres abierunt h̃ illi vni ꝯtigit q̃re aliũ vbi eũ q̃so reperies vt tñ alijs accidat ⁊ nõis claritas absentẽ ꝯsiliet amicum Multũ eñi in rebꝫ nõ infitior p̃t fama nũquid tamẽ nõ verendũ erit ne ꝙ ait quidã minuat p̃ntia famã q̃z mlti quos absentes stupuerãt corã positos ꝯtempserunt/tenera res est iudiciũ humanũ facile flectit̃ G Fama mihi amicos transalpes ⁊ transmaria q̃siuit. R Uestra fere omnla friuola eq̃ inania sunt/nam quis vsus aut quis fruct⁹ fuerit illi⁹ a quo nec visus nec vidend⁹ q̃ ve nec videris nec visurus vnq̃z sis vitia vr̃a p̃ntes q̃z amicitias inutiles saciũt ⁊ insidias/q̃zuis nõ sunt ille quidẽ sed dicunt̃ amicitie quid nũc igit̃ de his tuis amicitijs speres vide obsequiũ amicos parere ait comicos imo hercle veri amici vix multis obsequijs pariunt̃. Tu credis amicũ paucis forte ⁊ ne tuis quidẽ verb̃ q̃siuisse bone spei es
G Fama ab extremo terre mihi attulit amicũ. R Fa-

UVA. BHSC. IyR_105

ma contraria illũ tibi auferet eoq; facili⁹ quo patentiores malis q̃ bõis relatib⁹ aures sunt G Fama mihi bonũ pepit amicũ. R Vñ scis q̃ bon⁹ sit quẽ nõ videris rogo cũ illi ipi quos cottidie vides atq; alloq̃ris q̃les sint q̃nto in tpe nõ dũ scias. Sepe vos credulitas vr̃a circũuenit libenter creditis qd̃ optatis multũ fidei fame tribuit⁹ mẽdaci speras ei⁹ aim videre c⁹ nunq̃ frontẽ videris cũ sint inter notissimos quoꝝ tot pectoris diuersoria tot latebre difficile est amicũ nisi in mag̃ necessitate cognoscere operosius est illũ nosse q̃ q̃rere vna sepe hora paucis verbis querit̃ q̃ vix multis annis atq; expimentis agnoscit̃ voco nũc amicũ vt vulg⁹ verus eñi nõ añ q̃rit̃ q̃ ꝓbat̃/nec amicum ꝓbant alioꝝ verba certe nec ꝓpria sed expta caritas fidesq;. G Amicũ mihi de longinquo fecit fama. R De te aliq̃d mentiẽdo quispiã tibi amicũ d̃dit de te vera loq̃ndo vl̃ forsitan mentiẽdo itidẽ tibi hũc ip̃m alter eripiet quib⁹ vijs fiũt crescũtq; om̃ia eisdẽ facile r̃soluunt̃ ⁊ natura vult vt cito aucta cito desinant.

De Amico vnico fideli. Ca. lij.

Micũ vnũ fidũ ⁊ exptum habeo. R Sepe in expiendo vr̃m errat acumen ⁊ dũ vos ip̃os peritissimos iudicatis in h̃ ip̃o ac ꝓinde ceteraꝝ reꝝ in extimatione fallimini G Scio ego nõ estimo amicũ mihi esse fidelissimũ. R Et q̃ putas idẽ credentes imo vt sibi videbant̃ ⁊ scientes cũ ad artissimũ ventũ eẽt examẽ sese lusos inuenerint vñ vero q̃ cottidie de amicis ꝓdeunt q̃rele nisi qꝛ quos fidelissimos habebat; inuenistis infidos. nulli⁹ rei tam difficil̃ q̃ hũani animi ꝯiectura extimatõq; est G Nihil cõnitio nihil estĩo vt dixi s; scio amicũ meverissimũ hr̃e. R Habes aut rẽ optimã aut errorẽ pessimũ. G Nullũ rei h⁹ errorẽ habeo sed amicũ multis ac magnis exptum casib⁹. R Habes g̃ rẽ dulcissimam sanctissimãq; q̃ vna p̃ter v̄tutẽ solã nihil hõi meli⁹ in hac vita seu natura seu casus aliquis seu labor ac studium dedit dulces fateor parentes dulces filij dulces fratres/ possunt tamen amarescere.

UVA. BHSC. IyR_105

nec parentes ideo nec fratres quidē desinunt esse nec filij cum dulces esse desierint At amicus solus dū sit ver⁹ dulcis z car⁹ esse nō desinit. Cari inq̄ sunt pntes nonne aūt iupiter saturnū patrē regno expulit. nij comedes prusiā bithinie regē suū p̄em ⁊ filia licet necādi filij agitantē vita p̄uauit/z ptolome⁹ huic philo pater dict⁹ p̄e ac mr̄e insup z fratre occisis ad vltimū z vxore Erudice interfecta regnū egipti scortorū sic rexit arbitrio vt nihil in regno xp̄iū hēret pter nudū z inane regis nomē. Nōne z horestes clite mesturā matrē agrippinā nero añ pater thesalonicem interfecit. Cari filij nōne thes⁹ ypolitū castissimū philipp⁹ rex macedonie demetriū filiū adolescentem optimū iussit occidi. nonne z ptolome⁹ alter aduersum pietati nomē z ipe q̄z fidissim⁹ rex egipti duos z herodes rex iudee vnū z constantinus roman⁹. Impator vnū q̄z crispū filiū interemit nonne manib⁹ dux carthaginensiū cartholonē filiū crucifixit/quin z mr̄es q̄rum amor huic intensior huic initior sexus in filios seuierūt Nota omnibus medea q̄d laudice capodocie regia q̄ regnandi cupidine filios q̄nq̄ mactauit. Cari inq̄ pntes repeto enim cari filij cari frēs atvt vno exemplo omnis claudat impietas phrates rex partorū omniū regū scelestim⁹ omniūq̄ mortaliū regnādi nō cupiditate sed rabie furij sq̄ auctus herodem senē z afflictū p̄em ad ℔ z triginta fratres suos dicti regis filios suūq̄ insup filiū occidit/ne q̄s supesset in parthia q̄ regnaret. Sz vetusta hec nūquid nō z recētiori mēoria inter patrē z filiū de regno in britania certatum audiuim⁹ z nudi⁹ certi⁹ inter frēs in hispania decertari vidim⁹/quāq̄ taliū odiorū z maxime fraternorū crebra adeo z noua z vtera sint exempla vt peue laborios⁹ sit exq̄rere q̄ amici frēs fuerint/q̄ q̄ hostes vtrūq̄ postponimus. Remedia eñi nūc non exempla colligim⁹ q̄d pterea an nō cari ⁊ iuges care vxores sz interrogabis agamenonem ac deiphebū z de vr̄is claudiū cesarē ac minorē pcontaberis affricanū/hij tibi q̄q̄ cari fuerint vxoribus suis dicent. Contra vero octauiani scisitare z arsinoē/q̄d

UVA. BHSC. IyR_105

illa de nerone suo. Hec de suo sentiat ptolomeo. Illa de adoptino hec de naturli fratre vtraq; de marito illa quidem in seipsa hec in filijs expta testabit. Eminētia vt vides z clara decerpim⁹ vulg⁹ z vrbes z cōem vitā hominū bis plenā q̄rimonijs p̄terim⁹ quib⁹ ita se hūtib⁹ cū in omni genere illoz q̄ carissimi iudicant odijs sepe latentib⁹ sepe etiā manifestis multa insit amaritudo sola amicitia odijs vacat. Nemo vnq̄ nō dicā occidit aut pdidit amicum sed ne lesit quidē volēs/quāobrē si amicū vez q̄lem p̄dicas inueniſti magnas te diuitias inuenisse credito illud vide ne vt magna ps hōim reb⁹ dedita vilib⁹ nobilibusq; ptemptrix aut agris aut mercib⁹ q̄ amicitijs acvir tutibus colendis intensior q̄ optimū nact⁹ es negligas si tantā curā impenditis custodio auri z argēti atq; orientaliū lapilloz q̄ sunt terre feces z pelagi purgamēta q̄nta diligentia a mici cultui impendēda est rei p̄ciosissime ac diuine neq̄ vnq̄m re offensus ne quo vnq̄z verbo alienatus effugiat serūq; audias illō ecclīasticū sicut q̄ dimittit auē de manu sua sic reliq̄sti p̄imū tuū z nō eum capies/ non illū seq̄ris q̄m longe abest effugit eū sicut capra de laqo q̄m vulnerata est anima ei⁹ vltra eū nō poteris colligere p̄inde ingēs bonū habes z suaue oposum tū ac difficile q̄situ in q̄t oposum z custodia magna magn⁹ tesaurus est amic⁹ verus sed magna seruandus cura magno si pereat lugendus fletu.

De Diuitiarum copia. Ca. liij.

Ed abundo opib⁹. R Jam nō miroz si z amicitias abū dare visus eras nō est nouū neq̄ insolitū locupletū limina vulgarib⁹ amicitijs z simulatis obsequijs freq̄ntari. H Opū magna vis est mihi R Anceps z onerosa felicitas z q̄ plus inuidie sit habitura q̄ gaudij. H Diuitie expundantes sunt. R Non statim ideo expundans quies expundāsq; iocūditas vix diuitē inuenies q̄ non sibi meli⁹ fuisse mediocritate vel bōesta etiam pauptate fateat. H Multe mihi accreuere diuitie R Securitas gaudiū trāquillitas decreuere i iij

UVA. BHSC. IyR_105

que si cum illis crescerēt nō amari tm̄ diuitias paterer sz hortarer. G Opes multas habeo. R Habes rē habitu ⁊ q̄situ difficilem custoditu anxiā amissu flebilem. G Magne mihi diuitie sunt. R Sparse si fuerint decrescent ꝑuate non te diuitē sed occupatū non alias dñm dñi faciēt sed custodē. G Diuitias habeo ingentes R Uide ne poti⁹ habeare h̄ est ne dū diuitie tue sint sed tu illaꝝ neqꝫ ille tibi ꝑuiant sed tu illis/nam si nescis plures multo sunt q̄ hñtur q̄ꝫ qui hñt multoqꝫ crebriores q̄s ꝓphetic⁹ ꝑmo notat viri diuitiaꝝ q̄ꝫ diuitie viroꝝ sic vos vr̄a cupiditas vilitasqꝫ animi de dñis ꝑuos facit vsus quidem pecunie notus est vt nature necessaria ꝯpenꝫ pauca simul ⁊ exigua longeqꝫ facilia q̄tquit excesserit graue est/ nec iam diuitie sed vincl'a sz compedes nec iam corpis ornamenta sed impedimēta animi ⁊ solicitudinū atz formidinū acerui. G Diuitijs plenus sum. R Caue ne te rumpāt om̄is eñi plēitudo q̄rit exitū multꝫ mortē attulere diuitie/requiem fere om̄ibꝫ abstulere. G Opes hēo immensas. R Bōis moribꝫ rē aduersam nimie opes non mō singuloꝝ hōim sed ppl'i romani corrūperūt mores mirāqꝫ illā ⁊ eximiā fregere virtutē ac iusticiā q̄ tam diu clar⁹ ⁊ tam diu iust⁹ atqꝫ integer q̄ꝫ diu paup fuit in egestate victor gentiū ⁊ ꝙ est gl'osi⁹ victor sui domitor vitiorū a diuitijs victus est atz pessundat⁹ nota loquor q̄d nūc tibi diuitijs sit sperandū vides G Diuitijs affluo R Quā mallē v̄tutibꝫ abundares. G In diuitijs acquiesco. R Cōsopiti estis in vepribꝫ miseri grauis sopor q̄ non sentit aculeos venit ecce q̄ vos excitet ⁊ exponat luce clari⁹ id qd̄ scriptū est dormierunt somnū suum ⁊ nihil inuenerunt omnes viri diuitiaꝝ in manibꝫ suis.

De Aurifodina. Ca.liiij.

Urifodinā inueni R Hec spes opū multꝫ inopie nōnullis exitij cā fuit dum neglectis omnibꝫ alijs curis huic vni deditis ⁊ laboris plurimū ⁊ lucri modicū res habuit dum ad huc auri cupidine celo ⁊ sole derelicto in tenebris euum agere didicerunt ceco ⁊

UVA. BHSC. IyR_105

noxio ante tempus vapore consumpti. G Aurifodi-
nam casus obtulit R Ut auersus a ꝯtemplatõe celesti
um terrestribꝫ inhians neqꝫ tantũmõ humi accliuis sed
sub terra mersus infelicius viuas ⁊ breui⁹. G Aurifo-
dinam ingredior R Nero cesar suprema illa sua nocte
terribili ⁊ misera sed sibi debita vt quoddam in spec⁹ in-
grediens ignominosam mortẽ ⁊ ludibria ppl'i ꝑsequẽtis
euaderet a suis admonitus negauit viuũ sub terrã se ituꝝ
tu nullo metu impellente sed auaritia rapiente viuus is
sub terram neqꝫ te hinc almũ celi lumẽ retinet illinc atre
telluris horror excludit/quid miꝝ si ꝑ oẽs terras q̃rende
diuitie hõies fatigant̃ qñ ⁊ sub terra q̃site ⁊ effosse tartare
os exagitant manes/vtqꝫ ait naso. Itum est in viscera ter
re quasqꝫ recondiderat stigijsqꝫ admouerat vmbris effo
diuntur opes irritamenta maloꝝ G Aurifodinã inue
ni. R Vetus est ꝟbum sepe vnus leporẽ mouet/alter
rapit inuenisti p̃dam q̃ꝫ plurimi ꝯcupiscant vn⁹ rapiat ⁊
tu ille vnus forsitan nõ sis circum optabilia fit ꝯcursus
⁊ ꝑiculum est inuenisse vnũ qd̃ cupiant multi/null⁹ par-
tiri velit hec est causa cur cum ytalia vt ait plinius metal
lorum omniũ fertilitate nullis cedat terris interdictũ id
vetere ꝯsulto patrũ atꝫ occultatum est vt ytalie pateret̃.
G Auriferam terrã fodio R Labor certus euẽtus am
biguus quid si multũ fodias nihil inuenias Quid si ml'-
tum inuẽias sed nõ tibi quid si tibi inuenisse pei⁹ sit ⁊ ni
hil inuenisse erat melius humano sepe gaudio meror est
proximus. G In aurifodinam descendi. R Inter
homines queri solet ꝙ inuentũ mergat in tartara tu apd̃
tartarum queris ꝙ te tollat ad superos G Aurifodinã
repperi. R Pronum iter ad inferos inuenisti.

De Inuentione Thesauriũ. Ca.lv.

Thesaurũ repperi. R Caue dolos ⁊ insidias
fortũe hamis esca p̃tendit̃ viscus ⁊ laquei blandũ
aliquid p̃ se ferũt. G Thesaurũ inueni R Multis

UVA. BHSC. IyR_105

tesaurus mors fuit vt nullum corpi piculum sit discrimē est ingens anime non satiant opes desideriū imo nec mitigant sed accēdunt humana cupiditas successibꝫ inardescit ⁊ crescente auro crescit auri sitis/ ⁊ q̄rendi studio minuiturqꝫ virtꝰ q̄ vera mors anime est G Thesaurꝫ mihi sors obtulit. R Pondꝰ infestū cōtrariūqꝫ modestie nihil sibi nō arrogat q̄m repens fortuna beauerit. G Inscius in thesauris incidi R Tutiꝰ forsan in colubꝫ incidisses cū eñi diuitie auri ⁊ argenti v̄tutū inopiā afferre soleant idqꝫ sit omnibꝫ ꝓpriū tñ precipue repētinis/ q̄ alie sensiui nocent dū ⁊ vero aliq̄d attrahunt indies ⁊ opinionibꝫ robur falsis adiciunt hec subitū pareūt stuporē impuisosqꝫ impetu mentē turbant G Thesaurū inuētum domi abdidi. R Quid in hac tua leticia summū ē inuenisti grauē ⁊ inutilem terre fecē pudeat celestis nature aim his attolli. G Thesaurꝰ insperatꝰ obtigit mihi repente R Hunc mansuꝫ credis ⁊ repēte deficiet quecunqꝫ vero cito crescunt subito occidūt subite opes quasi felicitas somniantis. De Fenore. Ca.lvi.

Ecūiam tuto in fenore posui R Est ⁊ q̄ bene inuētis male vtit̄ ⁊ qui male inuētis peiꝰ ⁊ q̄ pessime tu pecuniā inuenisti nō vt diues fieres sed vt malꝰ non tam malus vt auguror futurꝰ in pecuniā inuenisses sunt em̄ q̄ successibꝫ neq̄ores fiunt nō dei munꝰ agnoscētes neqꝫ illi saltē sil'es de quo scriptū est ꝯfitebit̄ tibi cum bñ feceris ei sed ꝑtam sibi celitꝰ neq̄tie semitam estimantes inuenisti ergo pecuniā q̄ dedecꝰ mercarerꝭ ⁊ ex anime metallū anime tue sarcinā facere infelix. G Fenus bñ posui. R Malū nō bñ poni dixeris sed deponi siquidem malū pondꝰ excusseris bñ erit alioq̄n vbicunqꝫ posueris dū ad te ꝑtineat malū esse non desinet. G Fenꝰ opimū bene collocaui R Quomō bñ collocet̄ malum videris Sane q̄nto opimiꝰ malū tanto ⁊ peius notū illō dauiticū ꝓdijt quasi ex adipe iniquitas eoꝝ q̄nto ergo ditior fenerator tanto ⁊ nequior tanto maior auaritia maior impietas. G Fenori studeo. R En nulla arciū

UVA. BHSC. IyR_105

erat cui meli⁹ studeres an erant multe sed huic apti⁹ erat ingeniũ. An quid rei est vt huic vni studio animũ applicares quo nescio an aliud vsq̃ fedius inuenire potueris aut vilius aut tam miseri ꝓrsus ac deiecti animi tanq̃ inertis iuditiũ. Tot vndiq; patẽt artes tot viuendi vie pessimam omniũ eligisti ꝙ quietior visa est sedere videlicet ⁊ numerare dies ac felicissimi finẽ mensis expectare non intelligens tibi q̃z horas diesq; ⁊ menses ⁊ annos currere ⁊ vt nexis tuis sic ⁊ tibi terminũ instare sic inq̃ illis vt tibi sic tibi vt nature debitũ soluas turpiter ꝑta destituens ⁊ incertus tui extorques ergo a pauꝑib⁹ quo ignotos dites ⁊ futuri sꝑ metuens iudicij ⁊ obscene interim non dñs sed custos pauid⁹ rapine/fame pressus ⁊ infamia mirarer in vrbib⁹ politicis huic flagitio locum esse/nisi eẽt ⁊ reliquis itaq; cũ paulo añ h̃ tpũs feneratores vt leꝓsi a ꝯsortio homiuũ segregati agerent nec tantũ ad eos vll⁹ accederet nisi egen⁹ sed etiam vt male olentes atq; cõtagiosi ab obuijs vitarent̃/nũc iam nõ mõ cum ppl'o sed cũ principibus ꝯuersant̃ ⁊ matrimonia ꝯtrahunt ⁊ dignitates adipiscuntur tãta est vis auri imo quidẽ ꝙ monstro audias ip̃i q̃s de⁹ omnipotẽs male ꝑdat̃ principes feneran̄t/tam leuis anime fameq; iactura tam suauis vñ cunq; q̃site pecunie odor est. G Fenerari iuuat. R Turpis delectatio ⁊ misera. G Fenerari solit⁹ sum. R Si catoni credis hõiem occidisti. G Fenerator sum artifitiũ aliud non didici. R Hinc auaritie clipe⁹ hec cã ꝑtenditur ꝙ si discere volenti q̃z difficile est qr distat inuitus G Semper fenerabor. R Semper ergo miser eris/semper cupidus semper inops.

De Agro fertili ⁊ exculto Ca. lvij.

Ertilis ager est mihi. R Uini fecũdatoꝝ intellige donisq; celestib⁹ sic vtere ne displiceas largienti/ ꝙ ita demũ rite facies si ⁊ sobrietatẽ ⁊ modestiã fertilitas non excludat ⁊ vbertatis in ꝑtem egeni veniẽt atq; amici. Nil soli dulce nil sapidũ. G Agrũ fertilẽ exquisitissime colo R Non hõ terre sed terra hõi seruire debu

UVA. BHSC. IyR_105

erat hominũ culpis effectũ est ne terra possessori suo sine
labore rñdeat in culta in essem horridã lappas ac tribu-
los respondeat paritura hanc ferro solicitare mirisq; blã
dicijs mollire mortalis coegit indigentia hinc agricultu
re fluxit iniciũ sanctissime atz innocentissime quondam
vite nũc vni ex mltis ⁊ prisco labori ⁊ nouis vitijs obno
xie/postq̃ nihil inuidie atz auaritie in accessum rusticas
etiã casas vrbana piacula ꝑuasere. Certe vltimos hõim
rusticos malos fuisse ꝯuenit. Uñ illd poeticũ Extrema ꝑ
illos iusticia excedens terris vestigia fecit sz ferendũ ne q̃
male fuerant nouissimi primi sint vt si vnq̃ forte esset ad
virtutem redit⁹ ⁊ ad priscos mores in hac q̃z sint vltimi
Nunc ad ipam agriculture artẽ redeo q̃ magnis olim tra
ctata viris atz ingenijs in ꝑtio fuit In q̃ vt multis in reb⁹
altũ locũ catho censori⁹ tenet de quo cũ verissime scriptũ
esset optim⁹ factator optim⁹ orator optim⁹ impator ⁊ tã-
dem laudis ad cumulũ illd est additũ sine emulo seu sine
exemplo sui tpis agricola. Quẽ puderet igit̃ cũ cathone
terrã colere. Quis om̃ino turpe sibi aliq̃d duceretis qd
pulchrũ sibi ille duxisset q̃ ꝑter corpis atz animi virtutes
rerũq; gestaꝝ gl'am etiã de hispania triũphasset q̃s solici
tare atz hortari boues erubesceret quos insultũ vrgeret il-
la vox q̃ tot magnis exercit⁹ in ꝑliũ accendisset tot ancipi
tes cãs disertissime ꝑorasset Quis rastꝝ atz aratꝝ fastidi
ret ꝙ illa triũphalis atz phisica man⁹ attingeret q̃ insig
nes de tot hostib⁹ victorias peperisset tot de reb⁹ optimis
ꝑclaros libros scripsisset siue ad phiam siue ad historiã
siue ad vsum vite spectantib⁹ q̃les sunt quos de h̃ ipo qd
nunc loq̃mur scripsit/prim⁹ equidẽ apd nos colẽdi arui
ꝑcepta colligit in formã artis ac redigit in lr̃as/secutiq; il
lum multi alij/aruoꝝ quoꝝ quidẽ hũile illd ac depssum
artificiũ nobilissimis atz altissimis versib⁹ extulerunt/q̃s
nũc memorãs nec hũane immemor necitas agriculturã
terre nõ imꝓbo. Nunq̃ tñ aut scriptoꝝ claritas aut ino-
pie met⁹ coget vt liberalib⁹ ⁊ honest⁹ artib⁹ ꝑferendã cen-
seam nec eq̃ndã quidẽ q̃uis eñi eosdẽ duces sil' illustres

UVA. BHSC. IyR_105

ꝛ agricolas primũ illud imperij temp⁹ habuerit mutata iam spatio res est/neq; vt fragilior nũc natura est/ad res tam varias ingenia vr̃a sufficiũt hac etate igit̃ excellẽtib⁹ viris agriculture opam dare nõ ꝓ arte l' negotio sed pro otio ꝛ curarũ alter natõe ꝑmiserim/vtq; interdũ teneros ramos pubescentib⁹ gẽmis inserere luxuriantia folia cur/ua falce ꝯpescere lasciuos palmites ꝓlis in spem trabib⁹ cauis infodere sitientib⁹ pratis q̃rulos ꝛ riuos ꝓne calle diuertere illos sinã sic̃ fodere ꝑtinaciter atꝫ arare totoq; animo in terris incũbere nisi necessitas cogat indecorũ atꝫ indecẽs docto fortiq; viro arbitror cui nobilioris ex/ercitij de esse materia vix possit. Natura parens optima dũ ml'tas mortalib⁹ artes daret ip̃a etiã distinxit ingenia vt cui quisq̃s erit aptissim⁹ illi insistat. Uidebis aliquẽ qui mediocri ingenio tam solerter aut arua fulcet aut ma ria vt hac in re cuiusuis acumẽ ph̃i nulla sibi conferri po ssit industria stultũ ꝛ ingloriũ fuerit/cũ alio non in tua sꝫ illius arte ꝯtendere vbi toto maior vertice minor appare as ꝛ victor in maximis ml'tis ac paruis in reb⁹ facile vin/ci queas. G Ager hac mihi estate perfertilis fuit. R Proxima opire presens sepe fertilitas venture sceleritatꝫ arra est Rara quidẽ sine intermissione ꝓsperitas G Di ligenter agrũ colui R Bene si nil meli⁹ qd̃ faceres fue rit. G Colui vineam exquisite. R Letã cũ illa forte vindemiã pact⁹ an cũ ꝛ ꝛ pruina aut cũ grandine pepigi sti. G Solito largi⁹ aruũ seui. R Plures pasces gru es rure plures domi mures volucrũ hospes ac v̄miũ lolij excussor arce ꝯpactor horrei architector metentiũ ꝟu⁹ ac terentiũ G Seui agrũ largit̃. R Esto in spe bõa me tes ꝙ seuisti triticũ atꝫ solicitudinẽ nisi illd̃ ẽ veri⁹ ꝙ triti cũ pl'imorñ ãxietas tua ẽ ꝛ vt ꝓprie dixerĩ agere ip̃e ẽ ani⁹ cult⁹ intentõ semẽ cura messis labor hãc vb̃rimã ꝑcipies. G Rus optĩe colui R Dicã ꝙ mirerꝫ ip̃i illi antiq̃ agri/cole viri fortes q̃b⁹ gl'e fuit agricult̃a colendũ bñ cẽsuerũt sꝫ nõ optĩe. incredibl'e p̃mo forsã auditu at expiẽtie ꝯpba tõe v̄issimũ vix n. fertilitas sũptũ eq̃t. ẽq; apd̃ ip̃os veteres

UVA. BHSC. IyR_105

hominis atq̃ agri operatio non inepta/vt vterq̃ si sum-
ptuosus fuerit q̃uis ⁊ q̃stuosus reliq̃ nihil aut modicum
sit/neuter igit̃ magni extimandũ G Sũmo studio ter
ram colui. R Te te mallẽ coleres sed terrestre animal
terrã amas nec mix̃ tñ cũ illã quã nunc ꝑcolis inpingua
dis cole terrã agrorũ atz verboꝝ q̃ntũ vis neq̃ mltos ter
re pedes ad vltimũ occupabis/neq̃ vt ait flact⁹/haꝝ q̃s
cotis arborũ te ꝑter inuisas ꝯpressos ille breue dũ sequit̃

De Viridarijs. Ca.lviij.

Mena mihi sunt viridaria. R Hñt hec inter-
dum fateor honeste aliq̃d voluptatis non nunq̃
etiã inhoneste eq̃ igit̃ studiosos ac voluptuosos vi
deas vmbrosis secessib⁹ delectari/nã ⁊ ingeniũ loc⁹ exci-
tat ⁊ ad pñiam quosdã alios ad ꝯtinentiã ac lasciuiam ex-
hortat̃. Nec de nihilo est q̃ summ⁹ orator dũ in festo reo
adulteriũ obiceret/amena in quib⁹ id ꝯmissum esset loca
descripsit q̃i ad flagitia stimulos non locis ergo sz animo
gaudendũ est si talis obtigit q̃ bñ locis omnib⁹ vti norit.
G Secretis viretis affluo. R Secretũ tyberij vire-
tum ⁊ secessum cap̃ q̃s ignorat pudet pigetq̃ exeq̃ q̃ om-
nib⁹ itidẽ nota sunt. Ille senex hircin⁹ loca illa se posita
quib⁹ ꝓbris infecerit. Quãto autẽ gl'osi⁹ arido in rure ex
ul scipio affricã⁹ vixerit q̃ suis ĩ voluptatib⁹ p̃nceps ille
romanus. Repto ergo nõ in locis neq̃ vilis ꝑter animũ
in reb⁹ habitat om̃is vestra felicitas. Uñ ⁊ q̃ solitariã vi-
tam recessusq̃ abditos laudauerũt sic intelligi voluerũt/
si his anim⁹ vti sciret ⁊ nõ aliter/ꝑinde quẽ tu de uiretis
tuis fructũ colliges expectandũ erit/ac tñ demũ q̃d ꝓnũ-
ciem videto nã si locis tantũ gl'aris q̃ tua nudi⁹ terci⁹ nõ
erant ⁊ tua forsitan cras nõ erunt ac si recte ꝯsideres/tua
etiam nũc non sunt alieno ꝓcul dubio gl'aris. Quis hic
glorie tue locus quid ad te si gelide ꝑ estatẽ alpes si olim
pus nubib⁹ altior si ramosus ac frondifer appẽnimus q̃d
si lucidus ticinus si amenus athesis si sonorus sorgia he
si laudes sunt certe non sunt hominum sed locorum tuũ
sic expedit vt lauderis.

UVA. BHSC. IyR_105

B Decoris spatior viretis. R Refert q̃ nam cure inte
rim tuo in pectore spacient̃ nam quid iuuat archula in
eburnea vngenta olida ꝯdidisse. q̃d pulchris in locis tur
pem animũ. quot in rupibꝫ horridis sãctissimi floruerũt
viri q̃t in pratis florentibꝫ turpes adulteri marcuerũt Ad
de ꝙ non animis solũ sꝫ corpibꝫ viteqꝫ hõim interdũqꝫ
loca hmõi nocuisse ꝯpertũ est/non tantũ hausto aeris in
modico seu ferro/etiã occultoqꝫ impetu. Quis non legit
apd̃ iurciũ amenissimos nemorũ recessus ⁊ vireta illa me
dorum manu ꝯsita regũ/ac satraparũ curã/⁊ p̃cipuã vt ꝓ
hibent voluptatẽ At q̃ in ill' visu ebrij ac vesani regis ado
lescentis interfect⁹ est parmenio clar⁹ senex ⁊ infallor ma
cedonũ prim⁹ ducũ/q̃s non nouit caietani littoris flexũ
illũ quo null⁹ sub celo pulchrior null⁹ amenior. Illic iu
ssu temulenti ⁊ crudelis anthonij occisus est cicero ⁊ po
terat vt cũqꝫ tãto viro loc⁹ ꝯuenire/vt postq̃ꝫ s. rome mo
ri fato vetitũ erat florido in rure/moreret̃/florentissimus
oratorũ virqꝫ optim⁹. Sꝫ ⁊ mod⁹ ⁊ auctor mortis pror
sus indign⁹ fuit. spaciebat̃ ill' forte tunc in locis cicero vr
banas fugiẽs ꝓcellas/⁊ vel ad ph̃iam vitãqꝫ cultũ suo mo
re ⁊ noui aliq̃d cogitabat vl' rempublicã miserat⁹/de sta
tu patrie ꝯceptũ animi dolorẽ oculorũ oblectatõe lenie
bat qñ ab illo omnis hoste v̄tutis immissi carnifices talẽ
virũ abstulerũt mũdo q̃lem vt auguror secula nulla resti
tuent. Sic est igit̃ loca delectabilia sepe insidijs oportu
na sunt/dum licenti⁹ ibi laxiusqꝫ degit̃ auersisqꝫ magnis
sensibꝫ a circũspectõe ꝑiculi/nã ⁊ laq̃o densis in siluis fe
re ⁊ visco volucres facili⁹ in ramis viridibꝫ capiunt̃. B
Letus in viridarijs ⁊ curarũ vacu⁹ dego R Leticia cu
rarũqꝫ vacuitas cautioni sꝑ aduersa est/dum sua nempe
quisqꝫ ꝑicula dũ cõem hũani generꝫ statũ oẽs hõies acri
ter cogitãt vix aut let⁹ valde aut curarũ vacu⁹ q̃s q̃ꝫ iuuet
neqꝫ locorũ spẽs neꝫ opũ spes obliuionẽ attulerit/impru
dentiũ malorũ. G Libẽter in viridarijs meis versor.
R Nõ hercle libenti⁹ q̃m apri ⁊ vrsi nõ refert ãt versis/
sed quid ibi agas nũq̃ꝫ te loc⁹ nobilitauerit sꝫ tu locũ neqꝫ

UVA. BHSC. IyR_105

id alirer q̃ꝫ preclaris ibi ⁊ insigne aliq̃d moliendo.

De Gregibus ⁊ armentis. Ca. lix.

Audeo gregibꝫ ⁊ armentis R Brutinũ gaudium. G Armẽtis ⁊ gregibꝫ abundo. R Blyuiam ꝓspitas q̃ꝫ belue pepere. G Amo greges ⁊ armenta. R In omni amore amãtis ⁊ amati sil'itudo suspecta est G Armẽta gregesq̃ꝫ amo R Amatis omnia nisi vos inuicẽ ac virtutẽ q̃ in primis erãt amada neglectis negligẽda diligitis. G Amo armenta gregesq̃ꝫ R O miri rerꝫ viliũ amatores osoresq̃ꝫ nobiliũ amatis q̃ nec se amari senciũt/amantibꝫ vicẽ reddũt cũ inter ea nec vos vicẽ reddatis amãtibꝫ totũq̃ꝫ h̃ malũ facit auaritia vt nõ mõ ſuum ingenuo/pec⁹ hõi p̃ferendũ extimetꝫ. G Armentorũ gregũq̃ꝫ ingens copia est. R Si ꝑte ip̃m illos paueris quid nisi occupatissimos pastor rerũ. officiũ vile laudatũ licet a multis añ alios araculo veronensi Si ꝑ alios nõ tu pastor sꝫ pastoris seru⁹ pastorũq̃ꝫ dolis exposit⁹ nũc vicin⁹ abfuerit nũc p̃cipiciũ nũc morbus abactor quotidie demũ aliq̃d fingendũ/vñ damnũ tibi dolorq̃ꝫ ⁊ illusio. Magna vero ꝑs mali fuerit illusor rudis magna ꝑs doloris vil' auctor iniurie peior adulterio turpis adulter est. G Armẽtis ac gregibꝫ diues sũ. R Laudate dicie sed incerte ⁊ casibꝫ mlt'ꝫ obnoxie fraudibus rapinis pestibꝫ q̃ tam crebre ⁊ tam valide sunt vt sepe totos greges totaq̃ꝫ lacerãt armẽta/nota pestis quam lucreti⁹ quãq̃ꝫ illũ sequẽs maro descripsit ⁊ q̃ꝫ multas putas famosas min⁹ scriptorꝫ penuria sed dãnosas eque G Diues sum gregibꝫ ⁊ armẽtis. R Vage patẽtesq̃ꝫ diuitie q̃ nõ dicã arcula aut auꝫ ⁊ gemme sed nec domo licet amplissima claudi pñt iam nec a seruis nec a furibꝫ nec a feris atrocibꝫ tut⁹ es omnibꝫ in tuas diuitias daturvis. G Gregibꝫ ⁊ armẽtis gaudeo R Gaudes semel dolitur⁹ milies null⁹ dies sine rumoribꝫ mestis ibit nũc irruerũt sabei tuleriut oĩa nec nõ pueros gladio ꝑcnsserũt vt ⁊ petuoso illi quondã nũciatũ seui est/nũc bos cornu fregerit nũc crus equ⁹ nũnc vagantẽ lup⁹ agnũ nũc infe-

UVA. BHSC. IyR_105

ctum gregē mors inuaserit. Non satis miseri vestris ma-
lis ⁊ mortalitate ꝓpria visi estis nisi mortes brutoꝝ quoꝫ
aīalium lugeretis. De Elephantibꝫ ⁊ Camel'. Ca. lx.

Unt mihi elephantes. R Cui q̄so vsui pacis
ne an belli habuerūt hos duo illi notissimi hostes
ytalie pirr' ⁊ hanibal quibꝫ romanas dū turbare
acies sperant suas turbauere aīal graue ꝓrsus ⁊ enorme
qdq̄ vt ex historijs nosti/sepe suis exitio fuit aspectu mi
rum ⁊ mole ⁊ specie ⁊ odore ⁊ stridore terribile effectu āt
inutile ꝓcuratōe difficile G Est mihi ingens elephas
R Fuerūt olim in ytalia elephantes nō venatu q̄siti illi
quidē sed ab hostibꝫ capti ⁊ in triūpho ducti/quiq̄ p̄ma
fronte terruerāt equos ytalos victores in capitoliū secuti
erepti aūt pirro/carthaginensibꝫ vero nō erepti tantū sed
etiam interdicti sic eñi in ꝯditionibꝫ pacis q̄ꝫ dicti petie-
rant nōiatim cautū/vt ⁊ quos hr̄ent domitos traderent.
⁊ alios nō domarent ita sensim aboleuit vsus elephantū
non solū in ytalia/vbi longe aduene ibiq̄ aduecti erant
sed in affrica etiā ⁊ egipto q̄ illoꝝ sunt viciniores origini
Itaq̄ ⁊ in ytalia auorū mēoria vnicū friderico romano-
rum principe fuisse ⁊ nunc egiptio tiranno non nisi vni-
cum esse fama est vtrunq̄ vero ad spectaculū potius q̄ꝫ
ad vsum sic in india atꝫ in ethiopia exterarum tedio gen
tium liberati siluas patrias incolunt elephantes tu quis
es qui elephante gloriaris videris alter ne hanibal qui
vno nectus elephante vnoq̄ fretus oculo ytaliā fatiga-
uit ego hanc beluam ⁊ si humani emulam intellectus ab
auctoribus proditam ⁊ moribus miris insignem habē-
do tamen inutilem ⁊ ineptum ⁊ regie potius luxurie q̄ꝫ
priuate fortune habilem dico que domum impleat hor-
reum exhauriat. G At camelos habeo R Una
est pene ratio vtrorumq̄ nisi ꝙ elephas turribus came-
lus sarcinis ferendis ydoneus eoq̄ vtilior aptiorq̄.
Si consilium petis vtere beluis quas his vbi vitā agis
mundi partibꝫ genuit natura parens prudentissima que
⁊ beluas ⁊ alia suis queq̄ climatibus aptiora distribuit.

UVA. BHSC. IyR_105

G Camelū habeo R Tria milia habuit ꝛ amisit iob ꝛ morbi ꝛ raptores ꝛ infecta pascua ꝛ ruine ꝛ mille casus vna vndiq; armenta circūcident campi ꝛ colles ꝛ menia ꝓdunt assidue/q̄d his facias q̄ nō stant bōa vra fere omnia in ppetuo motu sunt ꝛ q̄ infirā virtute animi debere tis famā q̄reze pegrinoꝝ animantiū nouitatē sectamini.

De Simeis ꝛ Ludicrū animalib; Ca.lxi.

Imea delectabilis est mihi R Fedū animal aspectu triste animal effectu/de quo q̄d aliud q̄ tedium speres quitq̄t domi reperit aut corrūpet aut sparget. Si his atz hmōi delectaris vtiq; delectabilis simea tua est G Hōstruosam beluā notat cicero nec minus aliq̄d mirꝝ dicit q̄ vrnā sortiū euertisse. Jdq; ꝓ ostentu grecoꝝ in historiis scriptū esse vire optimo doctissimos vir irridet cū ve mirū potiꝰ videri debeat si nō oīa euertat aut dissipet. G Ludicrꝫ aiantib; abūdo. R Turpe sit ac ludicrū esse aliq̄d nō ꝑt q̄s eī in turpitudine ludus est q̄nimo ab omni qō ocl'os aures q; nares ꝛ aiīm afficiat fugiendū est corrupti gustꝰ est amara diligere sed h vester mos est turpib; delectari neq; vero turpia ꝛ inepta tantū aialia sed quo nihil est fedius obscenas eē hōies linguaq; ꝛ moribꝰ odiosos in delicijs hētis ꝛ ad summā q̄nto q̄tquit deformiꝰ tāto vob acceptiꝰ cariusq; hec in rebus oīb; vniformis est regula h amor hec indoles hoc studium hec vestri iudicij laus est.

De Pauonis pullis ꝛ apib; ꝛ colūbis Ca.lxij.

Auonib; affluo R Ex illorū caudis argi ocl'os repperisse ꝓfiliū fuerit/ne pedib; noceat notissima tegularū pestis. G Pauões multos habeo R Aue visu pulchrā nō infitior atz amenā sz hec voluptas oculorū multo auriū tedio pēsanda est/quib; ꝓtra illum tartaree vocis horrore vl' fuge l' vulit capicis auxilio opꝰ sit vt sileā omni peiꝰ tedio vicinorū odio ac lamēta/vos vero dū impiose ꝛ nihil intentatū gule pareatis nec alienа nec vra incōmoda cogitatis/obliti hāc viris olim fortissimis ꝓsuetudinē nō fuisse qū intacti pisces ꝛ fere ꝛ vo

UVA. BHSC. IyR_105

lucres tute erant ⁊ p̄ter pēnas nihil in pauone placebat/ vt ait naso. neq̄ nūc sane quid in hac aue tantope placeat inuenio p̄ter nobilitatē carniūq̄ non putrescere dicuntur/ longū etiā in tp̄ūs si ꝓuent̄ q̄ ⁊ tibi licitū expiri ⁊ exp̄tum se asserit augustin⁹. Ita vr̄am famē nisi assit ambitio nec cib⁹ saciat nec voluptas/ pauonē certe cibi gratia rome pri⁹ occidisse fert̄ hortensi⁹ orator vir eloquio clar⁹ morib⁹ delicat⁹ ⁊ mollis vt femina sed q̄ mor̄ plures eloquij āt raros habet imitatores. G Pullos nutrio. R Impedimentū domui escā vulpib⁹ aree suffossores quor̄ vngulis ⁊ pulueriū sp̄ solū ⁊ nunq̄ sup̄ficies equa sit. G Gallinar̄ magn⁹ est nūerus. R Ut cessent te dia pene par fruct⁹ ⁊ impensa erit magno p̄tio longisq̄ clamorib⁹ exiguū ouū ꝯstat. G Sz abundo apibus R Nō mortalis mō sed volatilis ⁊ fugitiua felicitas tua est. G Aluearia multa sunt mihi R Non minus in quolibet q̄ in magna vrbe negocij vl' in castris est strepitus nūc ex anima fugient nūc pugnabunt reges nunc tu mitu ers nūc iactu puluers res egebit vt salua fit sepe oīa exp̄tus nil p̄feceris quin cū ditior esse credideris nud⁹ sis p̄inde si ꝓuandi studiū cū melle ꝯtuleris mel amar̄ voces G Sz columbis affluo. R At q̄ apiū in thalamis silet̄ p̄ noctē vt v̄gili⁹ dicit. n colūbario āt nunq̄ vix est animal inquieti⁹ columbo G Plena mihi sunt columbaria. R Sūt q̄ litigent ⁊ q̄ gemant qui dieb⁹ domū fedant noctib⁹ somnū frangāt En magni gaudij materia

De Piscinis. Ca. lxiij.

Piscinas mihi exstruxisse gaudeo. R Nō puto felicius exstruxeris q̄ salomō. Cū te ergo cōuerteris ad vniuersa opa q̄ fecerunt man⁹ tue ⁊ ad labores in quib⁹ frustra sudaueris videb̄ morib⁹ vanitatē ⁊ afflictionē animi/ vt vñ gauisus fueris fortasse doleas iactūram extimans ⁊ tp̄is ⁊ impense G Feci mihi piscinas R Non satis est gule omnes terras lustrare aq̄ ec̄ temptantur ⁊ in regno suo piscib⁹ carcere erigit̄ G Piscinas impleui. R Libertatē piscib⁹ abstulisti ac na-

UVA. BHSC. IyR_105

ture domū quoſq; illa ſanos fecerat egrotare docuiſti.
G Loegi aq̄s in piſcinā. R Vim aq̄s intuliſſe in iu-
lio ceſare tanto illi q̄dem viro notatū z ſupbie datū videſ
q̄d igit in te ſperes. G Piſces in viuario concluſi. R
Pēnatas volucres vinculis z impio coercetis q̄d mirū
ſi pigris q̄z piſcib⁹ impijs omnia prſus in vſa ptāte z
veſtris ſubiecta ſunt pedib⁹ laborioſi z cupidi mortales
p̄ter vnū animū quē regere ac frenare vel nō poteſtis/vel
q̄ eſt veri⁹ nō curatis itaq; vagus z indomit⁹ ille voſ agi
tat z in oē vanitatū gen⁹ ac ſcelerū impellit q̄ ſi vob⁹ imo
ſi rationi ſubdit⁹ atq; obediēs eēt ad melioꝛē finē rectioꝛi
calle voſ duceret p̄ſtaretq; vt multa q̄ capitis ſperneretis
G Piſces incluſos in piſcinis hēo R Cū omnia ſub
dita ſint vobis vide q̄ decoꝛ ſit vos eſſe ſubditos volu-
ptati rei oim̄ viliſſime reꝛ nobiliſſimoꝛ omniū q̄ ſub ce-
lo ſunt. Sz ſic eſt omnib⁹ impare vultis vt libidini ſerui-
atis neq; vero non⁹ h̄ erroꝛ nec plebe⁹ ſed antiqu⁹ z illu-
ſtrium piſcinas z viuaria oſtrearū p̄m⁹ inſtituit Sergi⁹
orata baiano in littoꝛe ſub idē tp̄ūs fliquoꝛū piſciū viua
ria incepit licini⁹ murena vtiq; cognōie ſeu illud agno-
mē a piſce ſortit⁹ En p̄clare agnominū cauſe q̄ ille ſ. ara-
tam peciit h̄ murenā. En q̄ affricani z macedonici titl̄os
mereant/z foꝛſitan non curaꝛ min⁹ bis ſuis piſcib⁹ capi
endis z odiendis inq; ſuis viuarijs extruēdis ſuſceperāt
q̄ ſcipio z paul⁹ in liberanda atq; ornanda patria ſuis vi-
ctoꝛijs ac triūphis Itaq; penit⁹ veꝛ ſit q̄ q̄dam dicunt
q̄ntitate curas hōim pene pares/q̄litate vero lōge impa
res atq; vt mala ſp exempla imitatoꝛ turbis affluūt ſecuti
ſunt liciniū hūc nobiles viri pbilipp⁹ hortenſi⁹ ac lucul
lus vir eloquij mēoꝛabilis/q̄ viuario ſimplici nō ptent⁹
illic ꝓpe neapolim montē ſcindi fecit nō minoꝛi ſumptu
q̄ quo ſibi villā erexerat/reḡem captis piſcib⁹ medidat⁹
fluctu equoꝛeo ſciſſe rupis clauſtriſ inſtar tranquilli pō-
tus immiſſo/q̄ obrem magn⁹ pompei⁹ vt q̄ non viuaria
ſed impia cogitaret dinc illepide hūc lucullū p̄ſem totatū
h̄ eſt montiū effoſſoꝛē nūcupabat quid de alijs ibi mure-

UVA. BHSC. IyR_105

narum viuaria prim⁹ fecit chir⁹ q̄dam nescio quis. Nam cū omnib⁹ murēis suis ad huc noscit̄ male/q̄rū illa copia tāta fuit vt eaꝝ sex milib⁹ triūphalē cenā iulij cesaris adornaret ⁊ h̄ q̄z suos imitatores habuit noticiā hortensiū oratorē de q̄ supra diximꝰ viꝝ q̄ molli nunq̄ defuit exemplo. Ita vr̄e lr̄e sepe nihil detrahūt insanie Nōnunq̄ v̄o ꝙ mireris adiciūt/dū licere sibi om̄ia extimāt q̄ lr̄as didicerunt ⁊ multa sibi arrogāt q̄ sine lr̄is non auderēt. Et h̄ ergo viuariū habuisse d̄r baiani tract⁹ in lr̄e Ibiq̄ inter ceteros pisces sic murenā vnā dilexisse vt extinctā luxerit En amor egregi⁹ en docto grauiq̄ viro flet⁹ dign⁹ q̄ nec sui tp̄is bella domestica neq̄z ꝓscriptōes ac ciuiū mortes flesse legit̄ nec canēsem si suū in tp̄s incidisset fletur⁹ fuerit ruinā murene obitū fleuit/tāta hec leuitas fac̄ vt iuniori venia debeat̄ anthonie/etas ac sex⁹ excusabiliorē reddit ineptiā q̄ murenā suā nō tn̄ defunctā genuisse/sed viuente aureis in auribꝰ coluisse tradit̄ sic vt baulos id erat ville nomen ip̄is baianis in finibꝰ multos spectaculi nouitate ꝯtraheret fuerūt ⁊ viuaria cocliaꝝ ⁊ alie pisciū varietates atz in p̄mis lup⁹ tiberin⁹ inter duos p̄cipue potēs captus si satis mlta de alienis erroribꝰ tu q̄z plures h̄ implicitos vides eo diligenti⁹ caue ne sil̄ibꝰ impliceris neq̄ tibi nūc vsum pisciū sz nimis magnā curā reꝝ viliū interdico

De Auiarijs auibusq̄ loq̄cibꝰ ⁊ cāoris ca. lxiiij

Ues varias in auiario ꝯclusi. R Iam piscium min⁹ miror ergascula sunt ⁊ volucꝝ quibꝰ latior ac liberior patria celū erat inuenit gula venationē/inuenit piscationē inuenit aucupiū nec cepisse satis est q̄s liberas natura cauerat nisi etiā asseruent̄ At q̄nto erat honestius gulā cogere ꝑabilibꝰ atz facilibꝰ ꝯtentari ⁊ siluas feris mara piscibꝰ aerēq̄ volucribꝰ linq̄re q̄ in his tm̄ studij ponere q̄ntū si captādis i v̄tutibꝰ ponere t̄ illas p̄dē nā mīme sunt fugaces optimo studio q̄sitas inter animi habitū clausissetis vn̄ nec effugere posset nec auferri G Auibꝰ auiariū ipleui R Rē neq̄q̄ necessariā ⁊ q̄situ nec min⁹ custodia difficilē ꝑuetustā tn̄ c⁹ an̄ mille q̄drigētos ānos

UVA. BHSC. IyR_105

rome auctor fuit lelius quidam cognomento strabo vir equester nō ille q̄dem leli⁹ sapiēs habit⁹/q̄ si auiaria repe risset nomē sapie p̄didisset Quedā sunt inuentu vt videt vtilia ac iocunda q̄ tñ ingenia alta dedeceāt/q̄ piscinas q̄ auiaria inuenerit q̄d aliō q̄gule studiū habuerit q̄ vir tutum cultoribꝫ alienū est. ℞ Incluſi pingues turdos ac turtures. ℟ Sz nō tardos tortores tot illecebrꝫ irri tata gula supplitia exigit stomachi laborantis. An non satiricū illō audistis. Pena tū pñs cū tu deponis amict⁹ turgid⁹ z crudū pauonē in balnea portas de pauōe loq̄t formosa etem̄ z famosa est auis sed nō sola q̄ p̄cipitē gulā flectat gule q̄dem oblectatio gust⁹ breuis/ipe q̄z mox in nauseā versur⁹ in coerceas pēa āt lōga cruditas indigestio bilis morbi sepe eē z mors. Jnūc turdis pinguibꝫ ac tur turibꝫ glare. ℞ Dēo loq̄ces coruos ac picas z psitacos ℟ Letat⁹ his august⁹ cesar eos magz emit p̄cijs q̄ victo rem ac triūphatorē cesarē salutarēt. Cūq̄z sub inde alij/ atz alij ingerent satis se salutantiū taliū domi hre rūdit/ ponēs illi metā vanitati/nisi corv⁹ ipe nouissim⁹ioco illi mirabilis plurꝫ se q̄z ceteros redim coegissz z hec q̄dē in saturnalibꝫ legunt. Quid in natali vicini vri veronensis historia corv⁹ ille tā docil' esu trina vbi impēse alebat in publicū euolare solit⁹ z tyberiū cesarē trusumq̄z z germa nicū nōiati totū deniq̄z romanū pplm salutaret tāta ple bis gra tantoq̄z omniū fauore vt cū eo vicin⁹ vl' inuidia l'ira p̄cit⁹occidisset ingēti omniū merore occisor ipe ex ea vicinia pulsus primo/deinde etiā a ppl'o interfecus sit. Corv⁹ autē oposis exequijs z solemni funere elat⁹ ac tra ditus sepulture. O ineffabilis ppl'orum sp insania in il la vrbe fletū z sepultū corvū z ei⁹ interfectorē romanū ci uem morte mulctatū Jn q̄ nec affrican⁹ maior sepulchrū habuit nec minor vltorē q̄ si dijs placet corv⁹ h ppl'm sa lutabat/vt dixim⁹ illi āt nō salutabāt/sed salutē ppl'o'glo riamq̄z ꝓtulerūt a deo gratior vox corvorū quā virorum virt⁹ illustriū. Neget nūc aliqs tutū sese ppl'i ꝓmisisse iu ditio quāq̄z veris extimatoribꝫ non sit mir⁹ hic publicus

UVA. BHSC. IyR_105

virorum fortium contemptus/cum ab his cornicum volucrumq; loquatium miratoribus ac diuine voces z celestia spernantur oracula. ℌ Formosus mihi est psitacus. ℟ Solus nempe omnium torque aureo insignis nisi fenix/z ipse esset auium torquat⁹ z preterea sue vnicus speciei verum psitacus salutator magnus/z presertim principum/plane quasi adulatorem illum fecerit natura. Unde disticon illud innotuit. Psitacus a vobis aliorum nomina discam hoc didici per me dicere cesar aue. ℌ Est mihi pica disertissima ℟ Cum pergari sint homines diserti tibi disertissima pica est/loquax fateor z salutatrix est cedula/Unde z illud. Pica loquax certa dominum te voce saluto. Si me non videas esse negabis auem. Certe de huius auis intentione discendiq; studio mira nescio an z vera narrantur Illud inprimis vix credibile propositum ei verbum si oblita sit angi illam grauiter z affligi molestiamq; animi tacita meditatione testari cum eam si verbum ei ad memoriam reducatur miris modis hillarescere\ac si prorsus seu verbi difficultate seu memorie imbecillitate vincatur/predolere etiam interdum mori/vt iam animus mira bomeri mors poete sit habenda/si tamen illa etiã vera est/neq; vero picis omnibus hec docilitas datur sed his tantum qui ex glande cibum nomenq; percipiũt z apud vos vulgo glandarie vocitantur picarum species z forma insignis z ingenio. ℌ Dulcisonam canoramq; luscinia nactus sum. ℟ Et hanc quoq; z sturnum greci latiniq; sermonis docilem inueniri z turdum insuper z sua etate sermones humanos imitantem rome fuisse auctor est plini⁹ secundus qõ de sturno publice uup notum fuit/quem seriatim plurima verba proferentem humanis accentibus sepe in ipsius plinij patria z audire tibi contigit/z mirari nam de psitaco tam certa res est vt mirabilis iam esse desierit quotiẽs hunc audisti cibos vnũ atq; altez clara voce poscentẽ quotiẽs nutritorẽ suũ nomine ꝓpria vocantẽ atq; vt ꝑsuaderet multa illi gestuũ l: iij

UVA. BHSC. IyR_105

ac vbor dulcedine blandientē q̄tiens sic ridentē vt astā
tes in risum cogeret nec omnino alitis sed veri risus ho-
minis lustiuie p̄sertim meli⁹ multo mihi credite suis in
ramis canerent q̄ vr̄is in caueis nisi q̄ vr̄a cupiditas ni
hil estimat nisi ꝙ sibi ꝓpriū fecit cū natura fecerit cūcta cō
munia sic vltra suos fines atz vltra suū nomen tēdit aua-
ritia. G Aues innumeras ꝯgregaui. R Ut multas
siue vt oēs habeas fenix puto deerit siue vn⁹ siue est nul-
lus siue illud in sidere recipim⁹ qd̄ q̄dam tradidere quod
anno orbis octigentesimo. auem hanc ex arabia in egip-
tum auolasse captamq; ibi ⁊ romā delatā atz in cōmitio
spectaculo populi expositā supremā tandē vt credibl̄e est
mortē obisse qd̄ ad vltimū esse non dubitant fl̄m (qui de
primis magni dubitāt auctores) Ita cū oēs aues habue
ris mirabilem pulcherrimāq; omniū nō hēbis dolens ⁊
indignans iocor vt q̄d em̄ sp̄ pueri inanib⁹ gaudijs exul
tatis/vtq; ait salomon Usq; quo puuli diligitis infan
tiam q̄n aliq̄n cōuertimini ad correctionē meā ⁊ idē ait
siq̄dem ip̄a eadem sunt q̄ loquor sinite o ceci aues in sil-
uis agere ⁊ nidificare ⁊ pasci ⁊ canere ⁊ errare. Uos iner-
tis pluas animi ad celū pandite/atz humo nos attollite.
Enittimini non volucres captare sz volucres fieri tuq;
his omissis de quib⁹ loqui pudet sed q̄d habes quo leta-
ri virum deceat proferre.

De Coniugij claritate. Ca.lxv.

Xorem duxi nobilē. R Mallē tibi non tm̄ pi-
cas ⁊ psitacos sed bubones strigesq; domi esse il
li canerent ista iurgabit̄ illi aliq̄d nuntiarent hec
paget illos excludere liceret hāc non licec. G Claro cō
iugio ornatus sunt R Speciosa vinctus es a cathena
vn̄ te sola mors liberet. G Claro ꝯiugio felix sum. R
Casto felitior felicissim⁹ celibatu. G Pulchro ꝯiugio
illustratus sum. R Anceps vxoris electio deformis fa
cile fastidit̄ formosa difficile custodit̄ ea lege q̄ inter for-
mam corpis atz animi castitatē lis ꝓpe ꝑpetua est sed vt
qd̄ rarissimū est contingat ⁊ forme pudicitia iūcta sit vbe

UVA. BHSC. IyR_105

rius terum agam accedant ⁊ feminee dotes alie nobilitas sensus opulentia fecunditas atq; facundia/fame integritas morũ candor scito tuũ limen his inmixtã subintrasse supbiam vt iure satiritus videat malle venusinã q̃ corneliam gratõris matrem affricani filiã paternis triumphis ac gl'a insolentem. B Nobile ꝯiugiũ ⁊ hõestum obtigit. R Quid de fasto fastidioq; ais parum ne feminei mores noti disce seruire disce pati disce caros ꝑdere/vni coniugio vacandũ est amicitiarũ scopul⁹ vxor imperiosa ⁊ viri affectuũ moderattix B Generosa mihi vxor obuenit. R Grauis sarcina dure compedes ⁊ liberos humeros atq; olimpedes p̃ment quib⁹ te sola mors liberz dictu vñ durius cogitatu durissimũq; perpessu non vnius lucis sed tocius vite hospes forsitanq; hostis vacuã presidijs inuasit domũ vnde illã vt dixi veteris repudij spe sublata sola s. mors excludat. B Coniugem gratã duxi. R Erras illa te duxit diu nimiũ fueras tu⁹ accessit sponsa dña carnifex p̃uignis emula socrui familie iugum coquine labor onus penui sumptus arcule ornamentũ aule diurnum spectaculũ fenestre lis nocturna cubiculo. B Vxor venit mihi amantissima. R Cum amore si nescis zelus ⁊ suspitões ⁊ querele subeunt immortale duellum domi habes ipsis ex voluptatib⁹ ⁊ iocis inimicitie erumpent/nec ad mensam nec in thalamo tutus eris nullum tp̃s litigio vacabit media nocte pugnabit. B Exoptatas nuptias contraxi. R Cum cõiuge nuptias cum pace diuortium. B Vxor ꝯtigit cui vnice placeo R Melius forsitan displiceres non te amando premeret atq; attereret/⁊ cogitare ⁊ tuas res agere/⁊ somnũ carpere sineret/nunc vxori placens nil qd̃ tibi placeat preter illam speres totum sibi te vendicat nec sufficies totus si q̃ forte ire velis fugere te fugeq; causas fingere si quid agas oblitum sui/si quid cogites iratum sibi si cibo abstineas sordere res suas tibi/si somno cesseris externo venere fessum dicet. Deniq; vt vxori placidus tibi atq; alijs inutilis sis oportet

UVA. BHSC. IyR_105

G Uxorem habeo q̃ me ardenter amat. R Melius amaret caste pie sobrie verecũde/ardens amor q̃d est nisi incendiũ anime q̃ ardente q̃snam ibi modestie quis reuerentie ɔiugali quis tranquillitati aut loc⁹ aut quieti ardẽter te amat vxor in vicissim amari senserit te pestet/amoremq; odio mutabit sui eq̃ndus tibi est amor ⁊ tu ardeas necesse est vniq; dedit⁹ sis amatim zelotipe ɔiugis vir in somnis nũc blandicijs nũc q̃relis fictisq; criminib⁹ excitandus exercẽdusq; ꝑ noctẽ seu licenti⁹ oculũ deflexeris seu ridenti lentius arriseris seu vicinã salutaueris seu formam alteri⁹ laudaueris seu domũ seri⁹ redieris postremo aliquid feceris aut dixeris quo suspect⁹ reusq; lesi sis amoris q̃ si vita dici debet q̃ nam mors dicenda sit (nescio) ⁊ hec quidẽ de tuo ardenti amore sententia nr̃a est. G Est mihi ꝑpetua thori consors. R Et somni ꝑpetuũ exiliũ maritalis lecti rar⁹ ac tenuis sopor est huic voluptas huic iurgia quies nusq̃. G Habeo vxorẽ fidelissimam R Fuisse fideles aliq̃s non nego vsq; etiam ad mortem ⁊ ꝓfecto hõi qui h̃ vite gen⁹ elegerit. Magne diuitie ɔiunx bona ⁊ fidelis maior tñ est acies aduersa nẽpe etiã illustriũ multi dolo ɔiugũ ꝑiere /sileo danai truces ⁊ cruẽtas nuptias ⁊ infamẽ noctẽ miserãq; tot simul iuuenũ stragẽ non h̃ illi quoꝝ sup̃ meminim⁹ grauis agamenon non frix deiphebꝫ neget nõ ex vr̃is affrican⁹ minor non postremo recentior alboni⁹ rex c⁹ ab impudica ⁊ seua fusus ɔiuge nitidi athesis ripã sanguinis infecit. G Uxorem nobilẽ castã mansuetã hũilem ⁊ obsequiosam piã fidam repperi. R Mir⁹ es auceps cornicem candidã inuenisti vix est tñ qui inuenisse se fuscã putet.

De formosa Uxore. Ca. lxvi.

Formosa mihi vxor obuenit. R Difficilẽ ꝓuintiam nact⁹ es vigila dixi iã duꝝ est custodire qd̃ a multis appetit̃. G Forma est vxoris excellẽs R Solet forma corꝑis vt multa alia paritate gaudere/imparitatẽ ac dissimilitudinẽ aspnari si par tibi igit̃ forma est exerceberis alioq̃n ɔtempneris vtrũq; laboriosũ

UVA. BHSC. IyR_105

B Forma coniugis magna est. R Et magna superbia vir est aliqd qō eq animū tumefaciat z extollat B Forma vxoris est maxima. R Vide ne castitas qua sit Scitum est illō satiricū Rara est adeo ꝯcordia forme/atz pudicitie,vt hec ꝓstet moris insolentiā qs ferat z cottidiana fastidia. B Formosissima est vxor. R Habes domi idolū sumptuosum oposum videbis indies pegrinos nouosqz habit⁹ lauda hinc corpis habitudinē q̄ omnia deceant hinc ingeniū inuētricis ad cuncta versatilē tum iactura p̄imonij lucrū voca. B Habeo vxorē formosissimam R Habes idolū litigiosum insolēs qō affusus colas qō extirate raptus stupeas qō adores vñ totus pendeas/submitte collū iugo z ꝺtentus forma cōiugis/ curasqz alias z ꝓpriā libertatē ꝓcul abice z dicebā mō cauue neq̄ndo aliā ꝑter illā laudes neq̄ndo oculos ab illius frōte diuertz ne solito parti⁹ blandiaris solito min⁹ insanias quitq̄ respueris capitale erit omnis sanitas defectō vine deniqz ad vxoris edictū z nutū dñe suspensus obseruа mancipiū non marit⁹ hec facito si tanti extimas aliq̄z diu formosam thori sociam amplecti leniqz ad tp̄us tute gaudere/ z cādido natos ex vtero tanq̄ poma nobiliora pulchro de vase suscipe. B Vxorē hēo formosam. R Uenenū dulce ꝺpedes aureos splendidā fuitutem. B Forma delector vxoris. R Uana breuisqz delectatio nil forma fugati⁹ z preserttm feminea q̄ vxorem ꝓpter formam diligit cito illam oderit.

De Vxore fecunda: Ca.lxvij

Ecunda est mihi vxor R Mlt̄as tibi curas multos tibi pariet labores vox sterilis vnica tm̄ at fecūda q̄dem sarcina dom⁹ est mltiplex Notū est illō comicum vxorē duxi q̄ nō ibi miseria vidi nati filij alia cura. B Non fecunda tantū vxor sed facunda est. R Huic filij z nutrices aderūt huic sales z verba nō deerūt habes cū q̄ disputes ac declamas z satiricū non audisti vbi ait non hēat matrona tibi q̄ iuncta recumbit dicēdi genus nec curtū fmone rotato torq̄at entimeā nec histo

UVA. BHSC. IyR_105

rias sclat omnes. Coniugem q̃rebas magistram inuenisti iamq; aliq̃d impolitũ cõe aliq̃d loq̃ sine coniugis censura ⁊ irrisione non poteris frustraq; eiusdem satiricum illud optaueris soleocismum liceat fecisse marito. Inter mũdi tedia nullũ importunius ꝓcaci fẽia ⁊ tacere nescia.

De optima dote. Ca. lxviij.

Dote auctus sum opima. R Et opima tiranni de malũ malo additũ suꝑbie cõiugalis duo stimuli dos ⁊ forma. B Multũ dotata vxor est mihi. R Multũ dotata vxore nihil est importunius nihil intractabilius nil sibi nõ licitũ arbitratus q̃ suas opes mariti comparat egestati q̃ virũ passit dñam se putat esse nõ sociam. G Magna dos meũ subijt limen. R Vñ dos ingredit̃ inde libertas egredit̃ qđ bene ꝓuiderat ligurgus cꝰ lege alias cautũ fuit/vt indotate nuberẽt ⁊ adiecta ratio vt ⁊ vxores elegerent̃ nõ pecunie cã seueriusq; matrimonia sua viri coercerent cũ nullis frenis dotis tenerent̃ vtrunq; sapienter/nam reuera multis in dotibus non viro vxor sed pecunia nubit auaritiã ⁊ est vtiq; magna dos licentia coniugis frenũ viri. B Ingens cũ vxore dos obuenit. R Muta ordinẽ imo em̃ cũ ingenti dote vxor subijt q̃ libentiꝰ exclusisses si sola posset excludi plane ꝯiugiũ obscenũ vbi nõ spe ꝓlis ad cubiculũ viri virgo ſ; ad arculã auaricie impulsu dos concupita deducitur. G Magnã mihi dotẽ vxor attulit. R Dic veriꝰ magnũ p̃ciũ libertatis tue q̃ si tibi cara esset vt decuit nullo eã cã p̃tio odisses. B Ditissima mihi vxor obtigit. R De moribꝫ nihil narras nẽpe nihil vt reor de moribꝫ cogitasti deq; optimis femine dotibꝫ fide verecũdia castitate modestia sunt vobis ista ꝯtemptui ⁊ solum in nuptijs vestris attendit̃ dos ⁊ forma h̃ est auaritia ⁊ libido ꝓnube matrimonijs his condigne. G Pecuniosissima est coniunx R Vide an non themiscodeũ illđ consiliũ quo diffinit malle se virũ pecunia q̃ pecuniam viro indigente recte etiã ad feminas trahi possit. B Vxor mihi ꝑdiues est. R Quanto melius erat cũ ino-

UVA. BHSC. IyR_105

pi requiescere q̃ laborare cum supba meli⁹ esurire cũ pau percula humili q̃ cũ insolente diuite litigare. G Con iugis dos immensa est. R Consequẽs est vt elatio ani mi sit immensa tumor ãt viri null⁹/nõ audebis vitia rep̃ hendere dũ respicies dotem non p̃sumes hũiliare illã p q̃ te memineris supbire nec fastidia dũtaxat ac tedia sed pbra etiã ⁊ iniurias tollerabis/an forte non aurelij anto nij principis meministi illi⁹ q̃ ph̃i cognomẽ ob imperiũ nõ amisit/q̃ cũ vxoris noscet adulteria vt amici/⁊ eã vel occideret l'salurtã dimitteret hortarent̃ rñdebat si vxorẽ dimittim⁹ reddam⁹ ⁊ dotẽ/dos autẽ erat imperiũ vides vt ingentis viri animũ dos frenebat tuũ forsitan nõ fre nebat. B Dos p maxima inestimabilis infinita est. R Dos matrimonij oneribꝫ supportandis/non auari tie escibꝫ irritandis ĩuenta est. Itaqꝫ quo magis illã exa geras plus insanias/vt qꝛ vterqꝫ mole sua noteat/⁊ hinc dantis impudentiã hinc cõcupiscentia accipiẽtis anctu ra sit. B Est mihi maxima dos vxoris. R Nõ q̃nta sit dos sed q̃lis vxor refert/⁊ in dote ip̃a non q̃ntitas cer te sꝫ q̃litas extimanda est vñ s. pfecta quibꝫ pta modis ml' te magne dotes/malis artibꝫ sunt q̃site heliopalitanũ ⁊ punicũ morẽ nosci quorũ nuptis non pietate patria sed stupris ac dedecore dos constabat.

De gratis Amoribꝫ. Ca. lxix.

Ratis fruor amoribꝫ. R Bratis insidijs oppri mendus. B Bratis vror amoribꝫ. R Bñ ais vror Est em̃ amor latẽs ignis gratũ vuln⁹/sapidũ venenum/dulcis amaritndo/delectabilis morbꝫ/iocun dum supplicium/blanda mors. B Amo ⁊ vicissim amor R Primum nosse potes/secundum in ambi guo est nisi forte nocturnũ muliercule tue murmur in te stimoniũ trahis. B Amor haut dubie. R Per suasit vt video nec magnum persuadere volentibus om nis amans cecus ⁊ credulus.

UVA. BHSC. IyR 105

qđ si fidem iuramẽto amatorio ius ineſſe ſcriptũ ab amã te cirographũ tenera in glatie teſtib⁹ auſtri in mediũ pfer Sz o inſane nihil vnq̃ impudice p̃ſertim credas femie ſeꝝ ardor leuitas ⁊ ſuetudo mentiendi fallendi ſtudium fructuſq̃ fallatie hec ſingula multoq̃ maxime hec oĩa quitq̃ illiꝰ ore pdierit ſuſpectũ faciũt. ℌ Amo qđ iure aiĩ delectet ⁊ dulciter ardeo. ℟ Credis ex me audire/ qꝑ ille mgr amoris ait vt feliciter ardens gaudeas/ ⁊ ven to tuo nauiges voluptatis. id q̃dem nõ ⁊ ſilij eſt/ ego ve/ ro quo ſic ſuauiꝰ arſeris eo cautiꝰ ex incendio fugiendũ conſilio/ tũc ſunt mala piculoſiſſima cũ delectãt/ ſepe ſua uitatẽ hãc duriſſimꝰ finis exaſpat letãq̃ dulcedinẽ triſtis amaritudo ſolet inſeq̃ ℌ Amo amoroq̃. ℟ Ut ſit ita quid niſi duplex nodꝰ ⁊ nexꝰ artior/ grauiꝰ diſcrimẽ meliꝰ de te ſperarẽ ſi amares tm̃ non etiã amareris/ ⁊ ſi eĩ faci litatem amoris atq̃ difficultatẽ eq̃ nociuã quidã dicãt qꝑ facilitate animꝰ capiaꝫ cũ difficultate ⁊tendat/ ego tñ ita ſentio nihil ad amandũ efficatiꝰ q̃ amari ⁊traq̃ nihilleẽ qꝑ magis ab amando deterreat q̃ ſcire ſe non amari/ nec amatũ ire credere q̃uis/ id non facile credaꝫ ſic ceca ⁊ cupi da mens amãtis q̃ vnus eſt ex illo grege de quo ſcribitur qꝑ qui amant ipſi ſibi ſomnia fingũt ℌ Amo ego cum gaudeo. ℟ Qui q̃ maleſibi eſt non ſentit obtorpuit. qui malo ſuo gaudet inſanit. ℌ Apud me fateor dele/ ctabile eſt amare. ℟ O dioſum mallẽ ac moleſtũ quo ⁊ fuga mali ꝓpitior foret ⁊ ꝓpinquior ſpes ſalutis nũc dele/ ctatio morbũ alit ſanꝰ eĩ fieri reſpuit quẽ delectat egrota re. ℌ Ut libet apud me q̃dem ingeniũ eſt amare. ℟ Ut quiſquis ſapit ⁊ loquitur apõ me vero ſed vile pror/ ſus ac languidum ⁊ quod fortiſſimos/ etiam viros emol liat eneruetq̃ dicam quod nemo eſt qui neſciat/ nemo erit qui audiens non miretur ſic magnarum rerum/ recor datio vel ſcientibus admiranda ſunt/ ve ve omnia ſeq̃r quod nec neceſſarium puto nec poſſibile/ duarum toto orbe clariſſimarum gentium duos longe preſtãtiſſimos duces ad memoriam reuoca.

UVA. BHSC. IyR_105

Julius cesar victor in gallijs in germania in britania in hispania in ytalia in thesalia in egipto idemq; mox in armenia in ponto in affrica. Et rursus in hispania sup̄mo marte victurus/mix dictu in medio tatax victoriax ob amorem interim apd alexandriā vict⁹ est hanibal apd ticinū apud trebiā apd transimeā apud canās victor. ⁊ demū in patria vincend⁹ sua prius apd salapiā apulie opidum/quo inexcusabilior sit meretritio amore subact⁹ est q̄nta tibi videt mali vis q̄ tam duros animos tam rigida pectora leui frangat incursu tam rapidos pedes tam forcia brachia fragilib⁹ vicul'ligz/ laq̄o fabl'osa ⁊ vetera nīs inbeluas transformatū. Jouem ridiculis martē vincul' implicuū duris mentē pensa digitis herculē ad hec ⁊ leādrum fluctib⁹ biblida lacrimis ꝓ crini telis viri ꝓpria cuspide piramū yphim laq̄o peuntē/qdq; est certi⁹ atz sonātius ⁊ grecox duces de amore certantes ⁊ notis troiā flāmis ardentē absq; his om̄ib⁹ ac mille sil'ib⁹ satis duo illi quos p̄misim⁹ ad ꝓbandū de quo agit/vel magnitudine nominū vel historie fidē sufficiūt G Amo q̄d de odio dices. sz amorē damnas. R Ut tu accipis vtrūq; dānabo neq; ideo bonū aliq̄d dicā qd aduersum malo sit/ duo em̄ extrēa sibi inuicē aduersa ꝑiter a medio h̄est auertite distantia pariter mala sunt G Ergo malū est amare. R Hoc ego fateor. G Malo nihil meli⁹ inuēio R Credo hercle vt est anim⁹ sed tua opinio rem nō mutat. G Oderint quos delectant ego amabo R Odium atz amorē in dr̄a dixerim nam vt odisse vitiū ⁊ amare v̄tutem eque laudabile est/sic seu v̄tutis odiū seu vicij amor eq̄ damnabile. Et ad summā vix inuenies ꝙ ꝑ se ip̄m sic laude vel infamia dignū sit quin paucis additis laus ac vitupatio sumat altera locū alteri⁹ tu q̄d ames videris. G Quid amem nisi qd ceteri R Non omnis idem amāt fuerūt q̄ amarent deū tam enire vt pro amore hec om̄ia quidem ⁊ seip̄os vtrunq; suā ꝓiecisse lucrū ducerent/fuerūt q̄ nō alti⁹ aspirātes ꝓ nuda virtute ac ꝓ patria idē facerēt. Nūerarem nisi innūerabiles eēnt. G

UVA: BHSC. IyR_105

Ego nec in celo fui vnq̃m amo q̃ cerni nõ pñt. R Si nihil ames nisi qd̃ cerni p̃t Nihil ergo magnũ amas q̃d q̃ directe obuias p̃cepto illi vulgatissimo nolite amare q̃ vident̃ sed q̃ nõ vident̃/q̃ eñi vident̃ tp̃alia sunt/q̃ ãt nõ vident̃ eterna vos ãt ceci aĩo/dedicq̃ oculis eternũ nõ dicam amare sed nec intelligere nec cogitare quidẽ idonei nobiscũ p̃itura sectamini ⁊ pudendos affect⁹ hõesto tegẽtes velo libidinẽ dicitis amorẽ Illũ colitis illũ fandi humana deũ facitis vt p̃bra vr̃a q̃ vix celũ tegit excuset quid eñi deo auctore fit p̃perã. ite iã exigite deo vr̃o aras ac thura porrigite ille vos ad celũ vehet imo vero illi de⁹ illum ⁊ vos trudet in tartar̃. G Iuueniles ludos in calumniam rrahis amo da veniã. R Si ab offenso poscẽda est venia ip̃e tibi ignosce neq̃ eñi aliũ q̃m te ledis ⁊ a ha miser q̃s inter scopulos fragilẽ cibã agis. G Iuuat ita viuere nec intelligo q̃d nã vetet. R Miser̃ est peccare miseri⁹ est delectari miserrimũ excusare/at q̃ amare pctm̃ Et tñ demũ ꝯsumata miseria est cũ ad studiũ voluptatis opinio q̃dam hõestatis accesserit G Amo nec possum aliter nec volo R Posses nẽpe si velles ⁊ forsan adhuc voluentib⁹ animis voles siq̃dem cũ in mltis tñ precip e in h̃ morbo euenit vbi sepe virtutũ tentatũ frustra remediũ vltro dies lõgior afferet G Nulla me dies nõ amãtem viderit. R Age igit̃ lude insani ⁊ somnio letare exprectus flebis. G Ego vero nõ flebo s̃ canã/meq̃ ipsum more amantiũ carmib⁹ ꝯsolabor. R Est h̃ quidẽ de quo multa dici pñt ⁊ qñi huc me trahis sistam Inter multas fateor mira hec amantiũ amẽtia nõ solũ apd̃ vulgus vbi ꝯsuetudine in naturã versa fruor omnis excusabilis sed apd̃ vtriusq̃ lingue doctissimos/nam ⁊ poetas grauioris ⁊ vr̃os q̃dam de alienis mlta de suis amorib⁹ plausibiliter scripsisse ꝯptum est/atq̃ vñ moris infamiã merebant̃ eloq̃ntie gl̃am ꝯsecutos. Tollerabilior apd̃ illos sapho etas sex⁹ animi leuitas puellã excusant/sed q̃d amatreonti facias q̃d alteo quor̃ vterq̃ nõ poeta mõ insignis sed vir fortis ⁊ reb⁹ gestis in sua re publica clarus

UVA. BHSC. IyR_105

fuit seu q̃d ex vestr̃. Ouidio catullo ꝓpertio tibullo quo⁹
rum nullũ ferme nisi amatoriũ est poema quãq̃m q̃d po
etas quib⁹ nescio vñ maior licentia data est ⁊ nõ poti⁹ vi
te duces arguã pbos. Ubi hercle gaudeas/grauitat̃ mł
to plus vestris fuisse q̃m grec̃ vir eñi occurreret horum
alicꝫs tam pdit⁹ qui nõ dicã tale aut quid fecerit sed non
libere totũ h̄ vanitatis gen⁹ irriserit atq; damnauerit/apd̄
illos aũt nõ cões quosq; sed serenissimos phorũ stoicos
ipsnmq; q̃ miraberis platonẽ in h̄ errore versatos scim⁹
Amaturũ q̃dem sapientẽ volunt stoici ⁊ sane si de amore
queniat non fallunt̃. Amabit eñi sapiẽs deũ vt dixi ama
bit ⁊ ꝓximũ amabit virtutẽ sapiam ꝑriam parẽtes filios
fratres ⁊ amicos ⁊ si vere sapiens fuerit ⁊ inimicos etiaꝫ
amabit non ꝓpter illos fateor sed ꝓpter eũ qui h̄ iubet in
bis omnib⁹ oro te q̃s locus est pulchritudini sic enim in
ciceronis tusculano diffinitũ legimus/amorem ipm cog
natum esse amicitie fatiende ex pulchritudinis specie
Quis tam cecus vt nõ videat quid sibi velit hec pulchri
tudo rctẽ ergo querit illic cicero q̃s est eñi inq̃t iste amor
amicitie cur nõ deformẽ adolescẽtulã quisq̃m amat neq;
formosum animi nimirũ etas ⁊ forma cũ deliniamẽtis
suis sunt huius amicitie fũdamenta/que honestius sic
dicitur q̃m libido quid sit tamen aptis oculis ⁊ sanis cer
nitur facile. Jtaq; tota res eo redeat vt si sit amor q̃s q̃m
in rerum natura sine solicitudine turpiq; desiderio sine
suspirio ⁊ ardẽti cura sit/h̄ sane pmissus sapiẽti vacat eñi
omi libidine vt cicero idẽ ait oiq; tum̃tu atq; angore ani
mi q̃ maxime sunt vitanda sapientib⁹ Ceterũ non vt fun
do rerũ facies velari/sic mutari veritas rerũ ꝑ fmo ãt no
bis nũc nõ nisi de libidinoso ãore suscep⁹ est q̃ his mul
tisq; alĩs magis malis vacare nullo potest mõ ⁊ hec qui
dem stoicis. Ad platonem venio qui phorum princeps
imo vt aiunt phorum deus/⁊ si in hoc multi litigent Jn
omni ãt q̃stõe nõ pluriũ ꝫ maiorũ meliorũq; iuditõ stan
dũ est plato inq; vtiq; sũm⁹ vir de amoribus suis eẽ turpib⁹
quãq̃m phõ vero nulla libido non turpis ⁊ incõcessa sit

UVA. BHSC. IyR_105

pace tanti viri dixerim multa licenti⁹ scripsit/ q̃ quib⁹ ho
neste platonicũ nomẽ asscribendũ esset scripsit tñ ⁊ quod
nollem scripta extant neq̃ tam celebrũ fame notam neq̃
iudiciũ posteritatis erubuit/ curãq̃ hãc metũq̃ oẽm vin
centem impetu passionis animũ vrgẽtis stiliq̃ dulcedi-
ne calamũ excitantis q̃ vel inturpi/ pudendaq̃ materia
tanta illi est vt epicureis magis q̃ platonicis in reb⁹ q̃si
solis in luto platonici radios cernas ingenij ⁊ hãc ip̃am
post platonẽ multis video cãm fuisse vt scripta relinque-
rent q̃ vel honesti⁹ non scripsissent vel ꝯsulti⁹ deleuissent/
multis vt idem faciant futurã esse conitio/ sed famosiorẽ
attigi ꝓinde ꝙ ad reprehensionẽ attinet/ insanie talis ⁊
aliq̃ dixim⁹ ⁊ multa ac varia dici p̃nt q̃ quo ad remedium
vero non pauca/ nam ad illã q̃ dicis ꝯsolationẽ mali hu
ius q̃ tibi de carmib⁹ ꝓuenturã fingis breuissimũ flacti
carnem ac ꝑcontatio illa ꝓ responso sit histine versiculis
speras tibi posse dolores atz estus curasq̃ graues e pecto
re pelli loq̃ndo cauendoq̃ amor alit̃ accendit̃q̃ nõ extin
guitur nec linit̃/ vt quos memoras cãtus ⁊ carmina tuo-
rum nõ fomenta sed irritamẽta sunt vulneꝝ. B Crede
re iam tandẽ monitus ⁊ expt⁹ incipio q̃ obrem si libet ob-
missis alijs ad remedia stilũ ferre. R Multi olim ista
conquirere visi sunt in quib⁹ naso mir⁹ medic⁹ ⁊ morbi
amantior q̃ salutis c⁹ q̃dam leuia q̃dam feda/ nec ineffi-
catia tñ est aduertere/ scripsere aliq̃ inter quos cicero bre-
uiter potenter q̃ ad summã pauca hec sunt/ q̃ de multꝫ ele
cta ꝓbauerim loci mutatio q̃ vbi corpi sic animo egrotã-
ti salubrũ interdũ est euitatio oim̃ fugaq̃ diligens quib⁹
in amanti vultus in memoriã retraharis. Occupatio q̃z
traductioq̃ animi ad alias curas nouasq̃ solicitudines
quib⁹ morbi veteꝝ vestigia deleant̃ Cogitatio vehemẽs
⁊ assidua q̃ turpe q̃ triste q̃ miserũ postremo q̃ breue q̃
labile q̃ uihil sit om̃ino ꝙ difficultatib⁹ tãtis appetitur
q̃ facile tantoq̃ melius vel impleri aliter atz alijs vijs vl̃
ꝯtempni penit⁹ possit atz abici interq̃ reꝝ vilissima de-
putari multos p̃terea ob h̃ morbo sanos ꝙ rõ neq̃uerat

UVA. BHSC. IyR_105

curauit pudor ꝙ maxime generosis animis accidit dum obseruat infamia irrisioq; dumq; se digito signari vulgoq; fabulā fieri dolent dū sub oculos redit rei feditas ⁊ fructu facua plena dedecore plēa ꝑiculis plena doloribꝫ ac pñie canis/ad extremū ꝓderit excusatōibꝫ ac falsis opinionibꝫ reiectis veras induere Nihil h̄ naturā nihil fatū nihil stellas agere nihil deniq; nisi solā animi leuitatē liberūq; iudiciū Esse em̄ in egrotantis arbitrio vt san⁹ fiat/mox vt bona fide velle cepit vt ⁊ blande ꝯsuetudinis dulces nex⁹ abrupit laboriosam certe sꝫ volenti possibilē eq̄dem vt grauissime ait cicero. Illud qd̄ in om̄i ꝑturbatione d̄r demōstrandū nullā esse nisi opinabilē/ilem nisi iuditio susceptā nisi voluntariā occasionē etem̄ si naturalis amor esset ⁊ amarēt oēs ⁊ sꝑ amarēt ⁊ idē amarēt neq; aliū pudor aliū cogitatio aliū sacietas detereret. Nempe hoc vltimū sacietas a q̄busdā inter r̄media ponit ab aliis āt nou⁹ amor/quo vt cessent vet⁹ amor q̄i clauo clau⁹ expellitur ꝙ q̄uis arthaxerei ꝑsaꝝ regi quē assueris sacre vocant lr̄e ⁊ suggestu ab amicis ⁊ effectu vtile deꝑhensū auctor exp̄ssior sit Josephus/de euētu q̄dem nō litigo de electōe ꝓnuntio Itaq; hec duo s. sacietas ⁊ amor nouus vtilia fortassis interdū sꝑ certe ꝑiculosa crederim si neq; boꝝ aliquo neq; omnibꝫ ꝯualescas ad morbi cās animo recurrendū erit sunt āt plures forte/he vero ni fallor p̄me oim̄ ac maxime sunt/valitudo ⁊ forma elegās/opes ociū iuuenta vt corꝑis ergo sic animi morbis ꝯtraria optime medebit egritudo deformitas inopia graue negotiū senectus errorꝫ iuueniliū castigatrix eximia hec mihi vltima sunt dura q̄dē sed ꝓ magnitudine pestis aptanda r̄media

De ortu Filiorum. Ca. lxx.

Nati mihi sunt. R Geminatū malū pondusq; domesticum. G Filij mihi sunt nati. R Laboriosa vxor laboriosior amica laboriosissimum demū ꝓles. G Nati filij. R Dulcedo amarissima ⁊ melle fel circū litū. G Nata mihi dulcis soboles. R Fontem tibi grauiū curaꝝ domi natū tradito l i

UVA. BHSC. IyR_105

nunq̃ sine metu atq; angoribꝫ vitam ages G Filios ge
nui. R Nec timere nec sperare nec vota facere noueras
disces tuo ꝑiculo disces ⁊ ꝑntes orbos miserari disces ⁊
in breui vita longas curas texere. teq; lõgiora negotia ex
ordiri/disces his q̃ nihil ad te ꝑtineãt torq̃ri q̃ visurũ nũ-
q̃ sis disponere ad postremũ disce amare plꝰ aliũ q̃ te dis
ces ardẽtissime diligi ⁊ tepidissime diligere duras artes.
G Filios habeo. R Nũc p̃mũ intelligere incipis q̃d
ip̃e debeas parentibꝫ tuis G Filios ꝓcreaui R Se
uisti arborẽ in exhausto ꝑcolendã studeo q̃ te dũ viues ex
erceat/cuius nullos forsitan aut seros ⁊ fortasse post obi
tum fructꝰ anialis speres. G Filij mihi sunt. R Si
boni iugis timor sin mali sempiternꝰ dolor/interim sola
men ambiguũ certa cura. G Habeo filios. R Ha-
bes vñ viuꝰ doleas mortuus agnoscaꝝ habes ⁊ vñ sepiꝰ
mori possis. B Pater filioꝝ sum bonoꝝ. R Quan
to meliores filij tanto ꝑiculosior conditio tua est vestꝫ q̃
dolendi materiã gignendo q̃sieris quos lacrimis aditus
in tuã domũ patefeceris/q̃ntũ in te ius morti miserieq; p̃
bueris O miserie matres ait stacius. O miseri patres di
co ego. G Oportunoꝝ filioꝝ pater sum. R Optã-
da tibi mors integro est/ne forte vniꝰ esse desinas qd̃ dele
ctat ⁊ aliq̃n, cum nestore at socij q̃ras cũ tm̃ vixeris. G
Uotiua felix letusq; sum sobole. R Felicitas anxia so
licitũ gaudiũ ⁊ sepe mestũ gaudiũ felicitatis misera po-
ssem multos illustriũ ꝓferre q̃rum felicitati nihil magis
obstitit q̃ ꝙ filios habuerunt.

De filio infante festiuo. Ca. lxxi

Infans filius festiuꝰ est mihi R Uide ne ista festi
uitas indolere desinat ⁊ quo p̃ns tibi letior infans
tuꝰ fuerit eo mestior sit digressus. G Infans est
mihi bone spei. R Quid si sit nulliꝰ rei caduca añ alias
etas illa sepe in p̃mo flore precidit/ vtq; nil dultius sic fer
re nil amarius. G Infans est mihi blandissimus atq;
multiloquꝰ. R Ne blandicie vertant in lacrimas res
est dulcissima fateor infantulis iste aspectu ⁊ alioq̃n vtq;

UVA. BHSC. IyR_105

est apud stacium pampinium sideri vultus ⁊ verba ligati interrupta modisq; que dum audiunt̃ mulcẽt dũ audiri amplius non pñt cruciant nec sine sensu doloris ad memoriam reuertimur sic humanis in reb⁹ omnib⁹ sz in nulla magis dulcedini opposita sp amaritudo est. G Delector filio infante iocundissimo R Non prohibeo delectari nec nature obsceni sed in omnibus modum quero sine quo nihil bene agitur volo te partius gaudere vt si dolendũ fuerit/ possis ⁊ parti⁹ dolere ⁊ moneo cogitare facile fieri posse vt haurumdico baculo insistas vel in caducum te parietem inclinaueris qd̃ sepe dixisse fert̃ adrianus princeps/cum eliũ vez puez pulchrũ sed fragilem adoptasset ⁊ secum canere possis maroneũ illud ostenderent terris hũc tm̃ fata/neq; vltra esse sinẽt G Gaudeo de infante meo. R Sic gaude vt doliturus siue ille vt dixi acerba morte defungit̃ siue q̃ est multo graui⁹ qd̃q; sepissime accidit ex gratissimo infante. fit ingratus ⁊ inobediens adolescens. G Multum gaudeo de infante meo filio. R Nemo tam stultus agricola est q̃ de flore multum gaudeat. fruct⁹ exspectandus tunc gaudendum modice Interim tempestates grandines ⁊ vredines metuende sunt frenandũq; metu gaudium

De Insigni natorum forma Ca.lxxij.

Insignis est natoꝝ forma R Si tuã tibi formã contemnendam me docente didicisti quãtum alienam sis facturus intelliges G Forma filiorũ magna est. R Magnum maribus discrimen alias feminisq; per maximum Iam primum pulchritudo ⁊ castitas raro cohabitant nam nec volunt vixq; si velint liceat cum humana omnia tamen in primis pudicitia hodie mala tuta est presertim vbi forme egregie iuncta est. Sũt quib⁹ inuidet̃ sz intra suos fines sese tz inuidia dolz irascit̃ nihil vltra q̃dẽ illesi in finẽ inter mlt̃oꝝ odia senuerit/q̃dã ꝑpetua ⁊ ad vltimũ incõcussa figure tirannide/

UVA. BHSC. IyR_105

quod assidue placato mari naute qđ ꝑ siluas stili⁹ ⁊ mer-
cibus ꝑtereunt mercatores nec pirati illis nec is ꝑdo ob
uius q̃ꝫ tu mihi formosam intemptatã dabis casta licet
obsidebitur q̃s anim⁹ muliebris corruptoribꝫ tot resistet
admouent̃ muris scale blanditiaꝝ machineq; numeꝝ ⁊
latentes sub terra fraudiũ cuniculi si his artibꝫ nõ ꝓficit̃
manu impba vis affert̃ si fidẽ q̃ris famosissimos rapt⁹ ad
memoriã refer forma multos temptauit ac tẽptandos pre
buit q̃sdam strauit ⁊ vel in crimen impulit vl̃ in mortem
fuit apđ hebreos exemplũ temptationis acerrime ioseph
Sꝫ discrimẽ ꝓuidentia celestis in gl̃am vertit. Apud gra
ios ypolit⁹ atꝫ bellorophon apđ nos spuria ne temptaret̃
ꝓprijs se manibꝫ deformauit. Nõ apđ ꝑmos ꝟgo thamar
non apđ scđos graia penolpe\nõ apđ tercios romana lu
cretia tuta fuit/non apđ oẽs plurime vl̃ temptate pessim
vel oppresse hij sunt labilis forme ⁊ caduce fruct⁹ q̃ ꝑsepe
non opulentas tantũ domos sed ingẽtes\vrbes ⁊ magna
nõnunq̃ꝫ impeoria euerterũt note sunt historie. Certe ni
si formosa esset helena troya mansisset incolunis/nisi tã
formosa lucretia romanũ regnũ non tam velociter corui-
ssẽt nisi tam pulchra virginea/nec tam scito decẽ virale il
lud impium defecisset. Nec appius claudius tant⁹ legifer
roman⁹ libidine vict⁹ famã in rostrũ vitã in vinculis fi-
muisset/deniqꝫ si formose min⁹ innumerabiles alie fui-
sset non tot rapte aut decepte in tot ꝓbra tantasqꝫ anime
ruinas ex arce pudicitie cecidissent. Quare effect⁹ forme
bonos quos inuenies renũtia vt in ↄtrarijs ↄꝑentur.
G Formosissim⁹ filius est mihi. R Forma hac messa-
liue cuiuspiã cũ libidine excitaris elige vtꝝ vis aut negꝫ
⁊ amantis impio occumbendũ aut annuat ⁊ claudij gla-
dio ꝑeundum crit. Castitate igit̃ mortẽ/adulteri ãt nihil
ꝑter exiguã letimorulã q̃sierit Et h̃ sibi illa inclita ⁊ excel
lens forma ↄtulerit In hoc ergo vt in reliquis mediocri-
tas bona/sꝫ si extrẽoꝝ alteꝝ eligendũ eẽt formaqꝫ gratior
sꝫ gibbꝫ est tutior. G Est mihi nata pulcherrima. R
Circũspice insidias vim caueto iasonẽ putas aut theseũ

UVA. BHSC. IyR_105

aut paridem vnum esset mille sunt filiam habere solicitu do est laborq; formã adice met⁹ sit/quẽ nisi morte aut se nectute non fugias nuptias nãq; alteri⁹ in domũ metum transferes non extingues. B Preclara natoꝝ forma gl'or ⁊ exulto. R Gloriari ⁊ exultari forma sua iuuenes vanũ vtiq; sꝫ vulgare est gaudere aũt senẽ forma iuuenũ suoꝝ q̃ꝫ vanitate plenã ni decipiat obiectãq; ꝑicul' videt stultũ ꝓrsus ⁊ insanie ꝓximũ G Celestis filij forma est R Legisti reor iliabis homerice librũ q̃rtũ ⁊ vigesimũ vbi priam⁹ de hectore suo loquẽs nõ inq̃t apparebat vi ri mortalis fili⁹ sed dei dixit hoc ille Sꝫ achilles ei osten dit hõis illũ mortalis filiũ esse nõ dei ⁊ tui nũc filij celestꝫ formam q̃ꝫ memoras momento eripi fedariq; ꝑt ⁊ dũ du rat q̃nti p̃cij sit/extimatio ꝓmpta est hos errores tñ ⁊ has nugas p̃rnus amor immodic⁹/⁊ recti iudicij hostis parit B Formosissima mihi familia R Et vt nil aliđ sum ptuosissima domus erit.

De Filij fortitudine ac mag̃minitate ca.lxxiij.

St mihi fili⁹ vir fortis R Quãto est ille fortior/ tanto tu timidior sis oportet. In nullos em̃ hõies plura ꝑicula q̃ꝫ ni sui ꝯtemptores h̃ est viros fortes congerit fortuna nec inmerito ceteri em̃ sese abdunt eui tantq; impetũ illi se obiciũt fulmini recurre memoria pe ritum tpũs fortissimos fere oẽs violenta morte consum/ ptos inuenies. B Fortitudo filij ingens est. R For titudo pulcherrima virtus est sed comitata casib⁹ varijs ꝑatas lacrimas ⁊ instructũ feretrũ hẽto/omnib⁹ mors vi cina viris fortib⁹ ꝯtigua est. G Vir fortissim⁹ est filius. R Est q̃ patrie libertatẽ forsitan stragẽ hostib⁹ sibi dec⁹ tibi fletũ aliqñ metum sꝑ afferat. B Natus mihi fortꝫ ac magnanim⁹ est R At q̃d aliud interfecto filio creon genuit nisi magnanimũ bellice laudis ardorẽ Quid euã dere in pallãte suo nisi nouã gl'am armoꝝ ⁊ p̃dulce decus primi certaminis q̃d aliud priam⁹ hectorẽ pauẽs mouet nisi ne achillem solus exspectet quid ve aliud hunc ip̃m mater anxia precat̃/nisi vt fugiat bellicosum viꝝ l iij

UVA. BHSC. IyR_105

quod deniqz aliud vxor hectoris post viri mortem fati ig
nara timere se dixit nisi pbitate viri miseriā z feruorē ani
mi/non in acie continentē bellatorū/sed ceteras pcurren
tem qō ipm iam ante ab initio formidabat/vbi euntē ad
bellum his verbis alloquit demoniace corrumpet te tua
vis. Necz misereris filij pueri at mei misereze que cito vi
dua tui ero Quid postremo genitrix achillis p nato timi
da dum diceret Jam pelago terriscz me q̄rēt achilles Et
volet ipe secū dum cz illū frustra iam feruentis belli moti
bus erectū z inbellē tranquilli seuis in regiam inuectum
virgineis latebris occultaret oēs ꝺdem hos fletus z hos
metus nihil aliud q̄z martia vis z vtus animosa peperat
S Valde magnanim⁹ est mihi filius. R Magnus
anim⁹ siue magna potentia stulticia magna est Magna
nimitas recta bōm est paucor q̄uis z q̄ potissimi vidē
tur q̄z sint fragiles multa etiā pter mortē sed pcipue mors
declaret vt breuiter vereq̄ dici possit nil imbecilli⁹ bōie
nilqz supbius. S Filius est mihi magnanimus. R
Baude ergo habebis magnor conatū plenā domū ocij
vacuam z quietis z sepe optabis non magnanimū filiū
habuisse. Ad summā clara est fortitudo magnanimitas
spetiosa vtraqz laboriosa z turbida modestia z trāquilla
humilitas vel equanimitas.

De Filij castitate. Ca. lxxiiij.

Casta mihi est filia. R Jocunditas magna sz so
licita q̄nto eā castitas maior tanto in ea vigilan
tior est libido/nihil tam ardenter inuadit q̄z q̄ ca
stis excubijs z femineo pudore fallatū est cōcesse calle cor
ruptor it segnius z pmissa tepenti⁹ appetimur Multum
concupite rei difficilis solet esse custodia. S Jusignis
nate pudicitia est. R Est vbi res optima rei pessime
materiam pbet magna lucretie forma fuit sed nil eā spe
ctata matrone nobilis castitas vesanū iuuenē in adulte
rium violentū stimulis egit ardentibꝰ sic bonor donis
abutit neqtia reprobor. S Castitas filie nata est. R
Opta vt ppetua sit apō poetam legis variū mutabile sp

UVA. BHSC. IyR_105

femina quod si Maro non diceret nunq̃d min⁹ ideo certum esset quo adolescẽtulas pudicas primũ post lasciuas anus vidim⁹ ⁊ ita pñtib⁹ vicijs cũ p̃terita castitate certantes vt acri pudice q̃i ꝑditi tꝑm penituisse videret quo nullum fedius illo in sexu atꝫ etate ludibrium. G Castissima mihi est filia. R Si se ipam cognouerit sciueritq̃ cui⁹ est donũ castitatis ⁊ illi gratias agẽs ad custodiã boni sui totũ aim̃ intenderit atꝫ ita in tutũ intemerata ꝑuenerit erit fateor vñ ⁊ secum gr̃as deo agas ⁊ gandeas magis q̃ si illam regijs nuptijs illustrasses. Est tñ interim mihi crede q̃ timeas. Cum sit enim in hominib⁹ rara cõstantia tum in feminis nulla est

De Optimo genero. Ca. lxxv.

Ptimus gener est mihi. R Debet is esse vel filio carior Si quid filiũ casus affert genex electio acceptum ergo filie fer q̃ nepotũ debitrix filiũ iam nunc dedit. G Generum optimũ sors tribuit. R Sunt hoc in genere ⁊ fidei insignis ⁊ ꝑfidei exẽpla Raro vnq̃ tam fidel' patri fili⁹ fuit q̃ augusto cesari marc⁹ agrippa anthonio pio marcus aurelius erga quẽ vsq̃ ad illius vite finem trib⁹ ⁊ viginti annis ita se gessit vt non mõ amorem eius ac filiam sed imperij q̃z successionem vt filius fide ꝑpetua ac sedulitate meuerit. At non talis erga claudium fuit nero licet is q̃z non suis meritis sed matris ingenio principis filiã nactus ad impium ꝑuenit. G Vna nimem ⁊ concordem genex inueni. R Vide ne spes successionis aut honoris competitio concordiam hanc infringat quis em̃ non viuere illũ optet c⁹ sibi vtilem vitam videt Sin autẽ vita obstare aliquo forsan aspiranti aut vtilior mors esse cepit seu videri mutant̃ habitis atꝫ affectus animox occultũq̃ mox odiũ erũpit. Quantũ sane inter socex ac genex possit esse discordie vt sileam antiq̃ donay fabellã ⁊ numerianũ apri soceri sui dolo nefarie interemptum insuper stiliconem cupiditate imperij ⁊ defuncti soceri ⁊ generi viuentis oblitũ abunde cesaris atq̃ pompei notissimum est exemplum.

UVA. BHSC. IyR_105

De secundis Nuptijs. Ca.lxxvi.

Ecundas nuptias celebrabo. R Si nosses ad li quidū quid est femina q̄due de illa magni scribunt viri/ne primas q̄dem nuptias celebrasses. B Secundas nuptias celebrare est anim⁹. R Si non te prime nuptie domuerūt iam scōas celebra si te ne ille do/muerunt celebrabis ꝛ tercias. B Scōis nuptijs intēdo R Qui e primo ꝯiugio plem hñs nouercā sup inducit, suis manibꝫ in suā domū incendiū mittit Si inuenta vr get aut libidinosa vellicat senectus/q̄ nihil est turpi⁹/po sset forsan vt ciuiliter ℞ potius q̄ hōeste dicā/posset inq̄ fortassis vtilius nisi vel peccati materia vel diuina lege vetitum esset ꝯcubinali obseq̄o subueniri q̄ nouercalibꝫ odijs dom⁹ tranquilla turbari/q̄ cito ac domiciano sus/ceptis filijs vespasian⁹ prudentissim⁹ princeps fecit ꝛ eta te ac stephan⁹ calūnienſis haut in merito inter p̄ncipes memorandus. B Ad secundas nuptias intendo. R Potes id q̄dem scōm leges humanas diuinis q̄dem le/gibus pacientibꝫ magis q̄ laudantibꝫ Nota omnibꝫ que de hac re paul⁹ tractat ap'lus Certe apō gentiles ip̄os qui bus latior taliū libertas p̄missam rem poti⁹ q̄ p̄batā in telligere est. Si q̄dem multoꝝ mr̄imonioꝝ experientia q̄ legittime cuiusdā intpantie signū esse vr̄i maiores credi/derunt q̄ amplex⁹ ieronim⁹ q̄ multa contra scōas nupti/as quāq̄ acriter scribat/non est ꝓmisse breuitatis inſere/re q̄ q̄uis in feminas non in viros dici oīa videant ꝛ haut dubie sexus ille maioris sit debitor castitatis ac pu doris pl⁹ tū prudentie ac ꝯstantie dñt viri. B Secun dis mihi nuptijs est opus. R Mirare eq̄dem nisi mo/res vr̄os nouerim non tm̄ supuacua sed damnosa etiam vob̄ necessaria effecistis tu vero durissimi aeris sis si ad te frenandū vxore op⁹ est altera. B Ad scōas nuptias fe stino. R Age age dum feruor durat/cum refrixerit dole bis non nouisti q̄m dulcis est sopor in vacuo cubili solū illum fedum ꝛ miserū actū cogitas qui trāsit ꝛ vulnerat.

De Natorum coniugio. Ca.lxxvij.

UVA. BHSC. IyR_105

Atorum nuptiis sobolem ꝑpagaui. ℟ Honestior aliquanto hec quidem cura q̃m superior. z tamẽ semper vitium ꝑpago q̃m sobolis vtilior fuit. Illa dulci mero doliũ hec amarum curis animũ impleuit. ℬ Nuptui natam dedi. ℟ Si prouide sicꝫ feliciter z filiã seruasti z filium/vt mõ dicebam vel filio melius inueniſti si minus z illam pdidisti z tibi hostem tirannũ filie quesiuisti. ℬ Viro filiam collocaui. ℟ Si bonã dulce pignus ac suaue tibi ereptũ alienis laribꝫ inuexisti lat si malam graui fasce quo alium primeres te leuasti ℬ Filiam viro dedi. ℟ Noli nimium hinc gaudere multis anxie z infelicis vite principium fuerunt nuptie vt lete omnia succedant operosa res est coniunx inlaboriosam coloniã durumcꝫ negotiũ quã amabas misisti Nascentur filij domi illi suus scaturiet fons curarũ fingi nõ nasci z idipm miserum molestumcꝫ sic fecunditas onerosam sterilitas odiosam faciet mãsisse tecum forsan optabat pietatemcꝫ banc tuam oderit. ℬ Filie virum dedi. ℟ Ociose finẽ vite principium actuose sarcinam rei familiaris. grauem mundi noticiam experientiam sui ipsius. ℬ Filia virũ habet. ℟ At perdidit libertatẽ virginitatem reꝫem non equa permutatio. ℬ Dedi filio vxorem. ℟ Brauior est immissa nurus q̃m emissa filia/semp intesti num malũ piculosius externo est patefecisti catem hosti forsitan aut pfecto participi/iam non solus rerum tuarũ refert qualis intrauerit. ℬ Generosam filio cõiugẽ quesiui z diuitem z formosam. ℟ Cur quid sequit supprimis z superbam z importunam z coniugij vitecꝫ tuam emulam inter socrum z nurum ventus est bellum nec soceri maior est gratia sed metus vna est amborũ, ratio nullum animal tam primi loci appetens q̃m ipsa femina illũ sibi salius vobis interdictum videns quid nũc animo volat z quid ozet haut difficilis coniectura est. Vxorem filio dedi. ℟ Quid scis an immortale illi tedium tibicꝫ dederis an vtricꝫ clamdestinum forte discrimen multe viros soceroscꝫ perbenmi confecere fasti

UVA. BHSC. IyR_105

dio quedam veneno ferroq; alie perimerunt quot habe
bat filios egestus si nullam nuꝝ habuisset inuenta est q̄
ꝑcipiti libidine dñandi ⁊ scd̄e sortis impatiētia quo ma-
turius viꝝ sese regnantē cerneret genitori ꝓprio cā mortis
cum fuisset supra cesi corp⁹ curꝝ ageret Si hec patrum
merces q̄d sperare dñt soceri. G Nuptijs filie celebra-
tis gaudeo. R Quotiens hāc celebritatē dispar fedat
euentus ⁊ cantus ⁊ epulas ⁊ choreas luctus sequuntur ⁊
lacrime ⁊ tumultus. Ineptū om̄e gaudiū immodicū Ex
his p̄sertim reb⁹ quib⁹ dolor oriri possit ⁊ soleat. G Ux-
orem filio simul ⁊ filie virum dedi. R Sarcinam per-
mutasti alienis tuam humeris curam fers.

De Nepotibus. Ca.lxxviij.

Epos ex filio nat⁹ est mihi. R Iugis amor fili
orum iugis cura habet tñ ⁊ finē ⁊ metā aliq̄ Sin
vltra ꝓgredit̄ nullus solicitudinū mod⁹ est ⁊ ex filio
natus ⁊ q̄ ex illo nascit̄ oēs denicq; tuā nascunt̄ in penam
quoꝝ numer⁹ quorsum ꝑgat vel ꝑgere possis intelligis.
Ille q̄dem ysrahelitici parēs ppl̄i si sic affect⁹ vt tu es pri
morū patꝝ vite tp̄s implesset q̄nta q̄so curaꝝ sarcina hu
meris fesi seuis incumberēt p̄ter eñi feminas puerosq; ⁊
sacerdotes atz inhabiles suo de sanguine paucis seculis
sex centa ⁊ eo ampli⁹ virorū bellantiū milia ꝓdiere nunc
⁊ nepotū exercitib⁹ gl̄are in quib⁹ ⁊ si forte aliq̄ sint felices
inuumerabiles miseri sint oportet ꝙ ergo amandi sunt
non filij tantū ac nepotes sed oēs omnino hōies amādi
inq̄ in illo in quo frēs estis oēs nec curis tñ nec in modi
co gaudio indulgendū. Ne ⁊ in pñs ꝯtrarijs crucier⁹ affe
ctibus aliqñ te gauisum esse peniteat pudeatq; quē ve in
fantulum valde dilexeris virū valde oderis qd̄ ꝑsepe ac-
cidit. G Natus est nepos mihi. R Quid ꝙ hūc q̄z
faustū putas vl̄ nepotis turpitudine vl̄ vi forsitan fortu
ne infaustū qñq; dictur⁹ es q̄tquit tibi nat⁹ tibi mox for-
sitan illatur⁹ ⁊ plus tristine moritur⁹ est q̄ attulerit leticie
multi sunt varij subiti ⁊ inopinati hōiem casus sed infan
tium innumeri si omnes viuerent q̄ nascunt̄ humanū

UVA. BHSC. IyR_105

genus terra non caperet viuerēt dico non sp iam si id fa-
cerent hōies non essent sed vsqꝫ in seniū vsqꝫ saltem ad le
gittimam etatem/stultū est magnum gaudiū de re breui
vtiqꝫ ⁊ incerta quo nā euasura sit/qđ ⁊ in filijs ⁊ in nepo-
tibus verū est sed eo magis in nepotibꝫ magisqꝫ nunc ec̄
in ꝓnepotibꝫ/quo e radice absunt longius. G Nati
sunt mihi nepotes ex fratre ex filia ex sorore. R Hij iā
minus ad te ꝑtinēt hoc gaudiū ⁊ hanc pr̄ibꝫ curam cede.
G Natus est mihi nepos ex fratre R Et animi eo se
nece lucanus non exigua ꝑs animal' hispanice facundie
⁊ mitipse numidarū regi iugurta/non vltimū exemplum
libidice ꝑsidie nepos fuit regni euensor fratris interfctōr
B Nat⁹ est mihi nepos ex sorore R Et platoni phen
pus ex sorore nepos ac philosouie velut heres fuit ⁊ peri
clidis nepos alcibiades turbator patrie ⁊ bellorū grecie
concitator ⁊ tarquino supbo brutus q̄ regia illū sede dei-
ceret vir magn⁹ ⁊ patrie vtilis sed aduersus auunculo.
G Natus est nepos ex filia. R Ennio patum⁹ vere-
cundus ⁊ gratus vir nepos ex filia ⁊ poetice successor fu
it anthonio ãt pio comodus impudētissim⁹ leuissim⁹ qꝫ
hominum. B Est mihi ex filia natus nepos. R Ro
mulus remusqꝫ numitorū ex filia nepotes auū maternū
in albanū regnū restituerūt Ancus marcus ex filia nume
nepos auitū regnū rome tenuit magna cū gl'a. Cirus ãt
astragis nepos ⁊ filia maternū auū regno expulit medo-
rum que historie eo tendunt vt de hoc nepotum ortu q̄n
tum sperari possit tantum possit ⁊ metui.

De Filijs adoptiuis ⁊ preuignis Ca.lxxix.

Doptaui mihi filium. R Adoptio pedisseq̄ est
nature ⁊ cum sit illa nobilior hec cautior quodqꝫ
illa sine consilio gignentis casu quodā hec adop-
tantis certo iuditio opatur. G Adoptione bonū filiū
quesiui. R Debuisti id quidem si neglectum non vt
genitura sic electio excusabilis nihil habes in coniuge
nihil in fortuna qđ retorqueas. B Filium optaui.

UVA. BHSC. IyR_105

R Oportunũ hoc nature subsidiũ ciuili repertum iure multis vtile multis fuisse pestiferꝫ ꝯstat bonũ filiũ adoptauit nerua sed traianũ in sua adoptõe ꝺceptũ quibusdã scriptoribꝫ visum scio Nam augustũ in agrippe nepotis adeptione circũuentũ mox secuta testat̃ abdicatio. In tyberij ãt vl̃ adoptõe vel successione non deceptũ sꝫ suorũ moribꝫ pene coactũ video/qꝺ ꝛ ꝑmo eius indicat ꝛ p̃fatõ testamenti. in idip̃a cꝰ paulo añ memini ꝓrsus infelix adoptator fuit qui nõ filiũ sed funestũ draconẽ regie filijsqꝫ suis immiserit quos ꝛ si moriẽs hortaret̃ ita viuere ne ipse meliores filios adoptasse videat̃ q̃ꝫ genuisse sepe tamẽ meliores adoptant̃ q̃ꝫ gignunt̃/neqꝫ id mirꝫ cũ illꝺ experientia in consilio muniat̃ h̃ neutro Sepe ãt contra non peiores mõ sed pessimi oim̃ adoptant̃ fusta em̃ ꝛ ambigua merx est hõ B Preuignũ bonũ hẽo. R Rarꝰ est preuignꝰ bonꝰ rarior sed victricꝰ B Bonꝰ est p̃uignus mihi. R Ut sit bonus q̃d ad te nisi forsan vt coniugis ꝓcurator gaude tibi em̃ q̃d virtus aliena ꝯtulerit nisi vt tuorꝫ si quos genueris pandat̃ ignauia. B Preuignꝰ mihi est optimꝰ atꝫ fidissimꝰ ꝛ nullis illo filio secundus. R Fieri id quidẽ p̃t talis augusto fuit vsus sed nõ claudio talis vero.

De excellente Preceptore. Ca.lxxx.

Xcellenti preceptori gl̃or R Alieno nec dũ desinis gl̃ari/qꝺ ad te excellentia p̃ceptoris tui. Crede mihi ꝙ sepe itero intra te sit oportꝫ qꝺ te facit gloriosum. B Preceptori gl̃or excellenti. R Sine illũ interim rebꝫ suis vt videt̃ vti ꝛ si libet etiam gl̃ari q̃ꝫuis ꝛ si excellens vere est minime id facturus sit/de te autẽ post ea viderimus. B Est mihi preceptor insignis. R Qualis tu discipulus sis exspecto ante enim quod pronuntiem non habeo q̃ꝫ multos stultos atꝫ hebetes habuisse putas scolam socratis ac platonis q̃ꝫ multos absqꝫ p̃ceptore vllo p̃ter seip̃os in altũ euasisse vt preceptores fierẽt aliorꝫ / q̃ p̃ceptoribꝫ corruissent nullũ v̄gilio p̃ceptorẽ legimꝰ, oratiꝰ flaccꝰ de suo nihil nisi ꝙ plagosũ dixit

UVA. BHSC. IyR_105

verberum puerilium credo meminerat plato. cicero autē suū laudib⁹ amplissimis celebrare voluit nec valuit/contra hui⁹ filius q̄ntis p̄ceptorib⁹ patre scz ⁊ cratippo illius etatis ph̄orum p̄ncipe si ꝙ ip̄i credim⁹ ciceroni q̄ntus nebulo quāq̄ famose ebrietatis euaserit notū est/q̄ solo patris vel tacentis aspectu doct⁹ ac sobrius euasisse debuit plato ip̄e ⁊ si vt supra memini socratis magisterio gl̄etur Maior tñ est gl̄a socratē excessisse q̄ sub socrate didicisse G Scientific⁹ p̄ceptor est mihi. R Scientia p̄ceptoris discipulo vtilis esse p̄t gl̄osa esse non p̄t/q̄n etiā ꝙ mireris est/q̄ tibi famā minuat ignauiā erage ⁊ iactantie excusationibusq; aditū p̄clusisti ꝙ q̄d sciueris p̄ceptori dabitur qd̄ q̄d ignoraueris tuū erit. Est ergo non vñ gl̄eris sed vñ aspires ad gl̄am habes ⁊ quē seq̄ velis atz assequi non quem te esse putes sed ꝙ discipulus eius sis. Est deniq; nō ꝙ hēas sed ꝙ habere cupias ⁊ ꝙ speres idq; nō sine ingento tuo studio ac labore. G Est mihi preceptor assiduus vir clarus. R At illi de quo dixim⁹ cicerōis filio duo erāt summi viri quoꝝ alter libris eximius alter v̄bis cernu⁹ in eū incubuerat ⁊ q̄d ꝓfecerūt audisti Quā multos vero e filijs p̄ncipū p̄ceptores simul ꝯplurimos habuisse ꝯperim⁹ sed q̄d refert esse doceant/q̄ si discat nemo sit paciente in disposito frustra nitit̄ vis agentis certe si doctos viros spectare vel alioq̄n doctos faceret spectatores/⁊ si paucos virtutꝫ aut doctrine cupidos videam⁹ magna circa eos esset tamen importuna frequentia.

De insigni Discipulo. Ca. lxxxi.

Insignem discipulū pene filio cariorē casus obtulit claritate cuius illustrari spero R Importunū negotium puerilis ingenij non equis gressib⁹ ingenium coaptare ⁊ in vnū semp infantem defixos oculos atz animū habere ad illius tollerantiam intellectū tuum vocemq; submittere ꝙ si discipuli plures sunt cumulatior cura fit/⁊ congeries labornm verti continue huc illuc vtq; ait satiric⁹/tot pueroꝝ obseruare manus oculosq; in finem trementes. G Un⁹ ijsq; clarissimus est mihi di

UVA. BHSC. IyR_105

scipulus R Pro vno claro discipulo multis obscuris te iudicijs obicis quitq̃d ille dereliquerit in tuũ caput redundabit. En doctrinã inq̃ent en facundiam en mores ex quib⁹ magistri industriam virtutemq̃ consideres qualem hunc vides talẽ illũ cogita nulla q̃ ingeniorũ certior effigies. G Discipulũ sum nact⁹ illustrem R Age ergo magna spes est gl'e ꝓfectus ingenij illius defect⁹ culpe tue dabit̃ cum vt plutarchus ph̃s ad traiauũ principem discipulũ suũ scribit sermo public⁹ delicta discipulorum refundere soleat in p̃ceptores ꝙ multi vt legim⁹ passi sũt inter quos quintilian⁹ ⁊ seneca ⁊ ip̃e ph̃orum pater socrates G Preclari discipuli curam sumpsi. R Melius si modesti quanq̃ vera claritas sine virtutis radio nulla est G Magni discipuli curam gero R Triformi cõgredieris chimere hinc vt puero ꝓsis hinc vt ꝑntib⁹ placeas illinc autẽ vt reipublice rõnem reddas q̃ de tuis manibus exiget rudemq̃ illũ tibi creditũ eruditũ repetet G Pueri nobilis mihi ꝯmissa est cura. R Suspecta est etas ⁊ suspecta nobilitas illa spondet immemorẽ hec suꝑbum. G Puer mihi certus me veret̃. R Quid dices dũ te despiciet adolescens vir fortasse vix nouerit nota fides pueri nota ꝯstantia est. G Puer mihi creditus me amat R In expleto parieti imaginẽ impresisti illo crescente delebit̃ firmus amor solidam poscit etatem. G Clarus puer edocendus in sortem venit. R Inquieta sors euent⁹ ambigui quedam ingenia nullo studio erigũtur ⁊ vbi pr̃ in pensam p̃ceptor opam puer tp̃us amittit docilem doce indocilẽ ne fatiges neue illũ teq̃ sil' frustra atteras egre vincit ars naturã. G Discipul⁹ tener nec indocilis obtigit. R Et si in lubrico stas/atq; infixo struis age tm̃ fideliter ꝯmissum si plena etas accessit poterit meminisse. Alioquin sua erit obliuio fides tua magna satis ip̃a sibi v̄tus est premiũ cõscientia bonoꝝ opm nihil est dulcius. Non te retrahat ab honesto despera vt sapientib⁹ placet fructus vberrimus est fecisse atq; in silentio meminisci premiorũ/quia nullũ etiam in hac vita re-

UVA. BHSC. IyR_105

ete factum premio caret cuius se. G Inueni discipl̄m magne spei. R Et mague solicitudinis ⁊ ꝑfecto si bonus fiat filium tibi cor genuerit lingua peperit sin malus hostem qui te dum timuisse recordabit̄ oderit B Discipuli claritas ingens est qua illustrari spero. R Moderata claritas oculos delectat immoderata ꝑstringit preterea nullus te nisi tu luceas illustrabit ⁊ si detegat verum lumen abintra est. G Magn⁹ est mihi discipulus. R Non maior puto q̄ꝫ senece preceptoris alios ꝓtexit alios oppressit discipl̄i magnitudo. his port⁹ fuit his scopul⁹

De Patre optimo. Ca. lxxxij.

Habeo patrem bonū. R Bonum nosce tuū breue est B Patrē habeo optimū. R Aut ille tibi luctum pariet aut tu sibi. G Indulgentissimus est mihi pater. R Si nature ordo ꝯuatur/magni fletus hereditas te manet/illūqꝫ si peruertit̄. B Prēm adhuc habeo R Utere sedulo fugitiua iocūditas pater senex B Prēm habeo grandeuū. R Non est loc⁹ inertie festina carpe fruct⁹ extremos/tanq̄ꝫ ex arbore rumosa/cura lateri inhere q̄ntū potes cupide illū vide ceu ꝯfestim abiturum cupidiusqꝫ audi ⁊ extremos monit⁹ memorie mente recondito desertūqꝫ velut iter actur⁹ necessarijs p̄munitor egebis illo ꝯsultore queresqꝫ eū nec inuenies domi G Patrem habeo decrepitū. R Propera nouissima pietatis offitia in illū cōgere dū poteris si q̄d nūc obmiseris dolebis semper B Patrem pium habeo. R Habes qui ante te mori incipiat/post te viuere metuat B Habeo patrem optimum. R Habeo quem prius q̄ꝫ habere desieris vix ad plenum noscas/habes ⁊ quem sepe perditum suspires.

De Matre amantissima. Ca. lxxxiij.

Mantissima mihi est mater. R At tu illi iugis pauor desideriumqꝫ ꝑpetuū. B Mater est mihi

UVA. BHSC. IyR_105

amantissima. ℟ Maximus est patris amor matris ve
hementissim⁹ vterq; talis tantusq; vt vix eū nisi raza ad
modū filij pietas eq̄rit/pulchrū tñ honestūq; est/inter
pntes z filios de amore ac pietate certamē vincāt quib⁹
largius caritatis fons celestis affluxerit at nūc vsq; vin⁹
cere soliti sunt pntes nec dum adolescentiū ea est pietas
aut maioris reuerentia q̄ sperare aliud cogat q⁹ si forte p⁹
ter spē eueuerit nullū in terris celo⁹ grati⁹ spectaculū fingi
queat. ℌ Est mihi mater optima. ℟ Esto illi bon⁹
saltem fili⁹ scito te illi primū pond⁹ ac tediū fuisse/debinc
acerrimū dolorē post ꝯtinuū laborē trepidāq; solicitudi
nem memento vteri alitriciumq; vbe⁊ quot illi somnos
quotq; seu cibos seu iocos tuis fletib⁹ obrupis q̄t aut me
tus aut dolores tuis casib⁹ peperis Et fortasse nōnunq;
piculosa q̄z gaudia. sepe eñi vt dolor filio⁊ mort⁊ sic gau
dium vite miseras mres mori ꝓpulit/patrit ℔ vltimū eo
clari⁹ die quo relicte cladis ad transmenū accepte romā
sparso agmine repetebāt due matres filijs quos in acie ce
cidisse referentib⁹ crediderant cōspectis insperati gaudij
non capaces efflarūt spūs his ātalijs effectū/vt nulla in
ter hōies maior esset ingratitudo q̄z q̄ in mrem admittit.
ℌ Adhuc annosa supest genitrix ℟ Quotiens hanc
aspicis sil'teram intuens cogita vñ venias z quo pgas/
q̄z te angustū habitaclm emiserit q̄z angustū excipiet z de
vētre matris ꝓprie in vte⁊ terre matris omniū festinas.
Inter vtrūq; ergo laxantibus animū atq; raptantibus su
perbie atq; auaritie frenum stringe.

De Fribꝫ bōis pñsq; fororib⁹ ac fāosis. ca.lxxxiiij.

Jos ac bonos frēs hēo. ℟ Rar⁊ nam pntes fere
semp amant fratres sepe inuident sepe despiciūt/ra
ramq; ideo fratris gr̄am nasōis ore veritas clamat
vbi z fratrū z filio⁊ omni pene nisi pntum notat impie⁹
tas. ℌ Fratres mihi sunt optimi ℟ Miror plane
bonos esse satis est sepe eñ mali sunt/aliq̄ etiā pessimi
eoq; peiores hostib⁹ quo min⁹ contra domesticas insidi
as est cautela. Quantus autē sit amor fratris ne latentes

UVA. BHSC. IyR_105

dici voluit nam terre dñs augustus cesar edicto vetuit se
dñm dici ille deoꝝ deus iste hõim impator ille maiestatẽ
tenuit iste modestiã deniq; ⁊ sup hoc ppl'm romanũ gra/
uissime corripuit sic de ipo eñi scriptum est ⁊ dñi appella
tionem vt maledictũ ⁊ oꝓbriũ sp exhorruit q̄ successorẽ
quoꝫ longe rebꝫ omnibꝫ in parem tamen obseruasse com
pertum est q̄ licet dñandi auidus titulo tamen dñationis
abstinuit atꝫ ita sese inter ambitionem ⁊ verecundiã me/
dium tenens eẽ dñs voluit/dici voluit vt q̄ sciret iniustũ
esse qđ cuperet saltem exprobationis iniuriam nominis
vitaret durum enim supbumq; ⁊ graue nomen est domi/
nus illic maxime vbi amor libertatis ac seruitutis pudor
est. Secutus horum vestigia alexander hic roman⁹ prin
ceps vt priuato sibi non alter scribi voluit Nam ille alter
macedo non dñs modo sed deus dici voluit quem secuti
animo huius tempis latrunculi vna vrbe vel altera vix
insidijs oppressa non tm̄ dñi dici volunt sed dici hom i/
nes erubescunt atꝫ adiniuriam trahunt. G Dñm ha
beo vere optimũ. R Vere vnus est dñs quem si habes
honestissima regnisq; felitior seruitus tua est G Iustũ
dñm regemq; optimũ habemus. R Inter regem ⁊ ty/
rannum non discernunt gray secundũ q̄ poeta vester de
rege loquens ait. Pars mihi pacis erit dextram tetigisse
tiranni Apud vos autẽ vt intersit. nou nisi ꝓpositum vi/
teq; series facit. q̄ iusticiã regit ac regit̄ ille demũ verus est
rex. At q̄ ex altiore fastigio nõ salutis publice speculator
sed priuate libidinis ꝓcurator vel rapinam cogitans vel
vindictam cupiditati aut iracundie sue paret. ⁊ rapidis
atꝫ effrenis animi motibꝫ cedit. Is maloꝝ seruus dñorũ
⁊ si altior cunctis appeat sceptroq; aureo ac veste purpu
rea supbe incedat vtiꝫ rex nõ ẽ sꝫ ꝓpt̄ exercitiũ aut suppli/
tiũ ppl'i ꝓmot⁹ p̄do eoq; loci posit⁹ Vñ liberiori seuiens
flagello atꝫ hos ꝓbãs illos pures cũctos vexãs ⁊ exagitãs
ignau⁹ q̄dẽ ac passioni obseq̄ns nutu tñ illi⁹ q̄ mala bo/
nos v̄tit inusus iustũ dei iudiciũ iniustis licꝫ ac scelestibꝫ
manibꝫ exequat̄ q̄i eq̄ꝫ pij iudicis sententiã tortor seuus.

UVA. BHSC. IyR_105

G Justum piumq; regem habet patria. R Rarum bonũ ⁊ reipublice felicissim⁹ stat⁹/nisi pñs gaudiũ futuri metus rerũq; feliciũ sp suspecta breuitas minueret amissiq; desideriũ mox ventura cumulatur⁹ miserias obuersaret animis hũana noscẽtiũ volubilẽq; fortũe rotã q̃ nil ꝓsperꝫ longũ sinit lenit q̃dem mali sensum ꝯsuetudo Insueta deiciunt Uñ optimũ q̃dam sp ꝓsperis caruisse diffiniunt qđ non dicerẽt si ꝓsperitas duraret. G Justũ habemus ⁊ clementẽ regẽ. R Illo supstite mori optane mutatã regni sortẽ lugeas bonũ em̃ bonus raro sequitur malum peior sepe ⁊ peiorem pessimus.

De Serenitate aeris. Ca.lxxxvi.

Erenus est aer ac iocund⁹ R Jam quos arguat celestẽ humi animũ herere In aere illum appendit ⁊ amorẽ vr̃m in eo ponitis elemento quo nullũ instabilius. G Aer serenus atq; tranquill⁹ est R Exspecta dicto citius nubilosus erit ac turbidus alio te sub celo positum credas. G Serenus ac tranquill⁹ est aer. R Quam seren⁹ ac tranquillus esset anim⁹ tu⁹. Utilis q̃dẽ illa serenitas stabilisq; tranq̃llitas q̃ꝫ nec nubes occupẽt nec quatient venti. G Serenus est aer R Nõ serenũ omne statim optimũ imo vero ꝓuintias nubilosas serenis esse salubriores ⁊ in hoc occidentẽ p̃latũ legim⁹ oriẽti. G Aer h̃ lucidus me delectat R Delectari opib⁹ ac factura dei minime vetitũ mõ vero in deo velut omnis boni fontem tota animi delectatio reflectat̃ ⁊ in reb⁹ tp̃alibus eternus rerum conditor laudet̃/alioq̃n attende qđ scriptum est. Si vidi solem cũ fulgeret inquit iob ⁊ lunã incedentem clare ⁊ letatum est cor meũ in abscondito ⁊ osculatus sum manũ meam ori meo q̃ est iniquitas maxima ⁊ negatio contra deum altissimũ G Serenissimus est aer talis vtinã sp sit. R Non semp modo sed diu ferere talem non posses temporis vicissitudo peroptima. Jure a multis sed precipue a cicerone laudata est. G

UVA. BHSC. IyR_105

eruam neu presentes ledã satis notissima paria micenei thebaniqz fratres ac romani indicãt q̃ quidem infamia cum vnius poti⁹ q̃z tocius orbis sit non video primos mõi fratres aspice alter alteri⁹ perijt manu nec dũ relatu horridũ scelus audis Si q̃dem phirtes rex ptorũ cuius supra mentio est habita p̃ter paricidia in patrẽ simul ac filiũ admissa triginta insup ꝓprios frẽs trucidasse legitur non virtus tanto hac tali sanguine r regnũ male partum stabilire r metũ oẽm inuisi ꝓsortis extinguere. ℌ Fratres boni habeo. ℜ Non dũ puto p̃imoniũ diuisistz tunc erumpet iniq̃tas igne aux. auro anim⁹ pbari solet/ magna sepe q̃ videt pax p auxiliũ auri si adhibeas lis erit ℌ Pij sunt fratres ℜ Celibatus forsan tu⁹ aut orbitas illos tibi ꝓcliat ꝓiugio detegent tuo sed ple melius spe successionis amissa q̃ impatientissimos q̃z multa pati docuit. ℌ Amatissimos mihi fratres habeo. ℜ Debebet id q̃dem ita esse nisi liuor obstet aut tumor aut cupiditas r hũdi sitis diuini omnis hũaniqz iuris dum explerj studet immemor inter pntes eñ filiosqz q̃ntũlibet sit amoris ꝓuersatio tñ disp diuersiqz mores sunt filij r si cito p̃es videãt sero agnoscũt p̃es r si filios statj amẽt sero illos sepe etiã in senectute suscipiũt fratres añqz nascantur/ r post q̃z nati sunt in eodem domicilio eisdẽqz incunabilis eo pes versant ac moribꝫ illico in lucẽ editi se vicissim cernunt/ vno cibo alunt ijsdẽqz pntibꝫ ac ijsdẽ socijs ijsdem ludis ijsdẽ scolis ijsdem p̃ceptoribꝫ ac nutritoribꝫ assuefacti piter pubescũt piter adolescũt vndiqz pitas multisqz r validis nexibꝫ iunct⁹ amor nisi hos aduenticie soluãt cause durecz mentis aspitas frãgat qõ cõe est adeo vt nesciã an frno vll⁹ amor maior eẽ debeat an vllũ odiũ mai⁹ sit an indignatio vlla pfundior tã k̃bida sp eq̃litas tã pis impatiẽs mẽs hũana. ℌ Eq̃s pioscz frẽs hẽo. ℜ Serua illos eq̃tate mutua ac pietate delicatissima res est ãor difficile q̃rit facile pdit ℌ Sz sorores habeo bõas ℜ Graue pond⁹sz iocundũ ac fere adolescentiũ p̃m⁹ labor q̃ se effecti sui iuris exerceãt vñ pri/ m l

UVA. BHSC. IyR_105

mam pietatis atz indolis finem q̃rant. B Bonas ha
beo sorores. R Cura vt ille bonũ frẽm hẽant teqz sup
stite ⁊ si cõis pr̃ obierit orbitatẽ non sentiant. B Pul
cherrime sunt sorores. R Custos rei labilis vigl'anti
bus oculis dolos caue circũ fusa te pcez cohors excitet/
difficilis est vni⁹ rei custodia q̃ multaꝝ reris tanto exacti
onem pudicitie q̃ auri curã esse decz q̃nto ⁊ p̃tiosior ⁊ ir
repabilior illa est sane virgineã castitatẽ nulla arte meli⁹
q̃ maturo cõiugio p̃seruabis. B Formose mihi soro
res domi sunt. R Ne diuti⁹ tibi sit puide multas apti⁹
ornabunt domos. De bono Dño. ca. lxxxv.

Ominũ bonũ hẽo R An habeas an hẽaris ve
rius cogita sz loq̃ndi mos est sic dñm hẽtis vt sca
biem siue vt tussim multa sunt q̃ hñtur inuitis po
ssessoribꝫ moleste opes q̃bꝫ non liceat caruisse. B Bo
num dñm hẽo. R Libertatẽ g̃ amisisti hunc ⁊ illã vno
tpe nemo hz iã neqz sorores de q̃bꝫ mõ agebas neqz filie
neqz nur⁹ neqz ꝯiũx demũ ip̃a neqz p̃rimoniũ neqz vita
in tuto sunt ꝓpter vnũ q̃z hẽs dñm hr̃e sil' oĩa desijsti. B
Bonũ mihi ⁊ p̃rie dñm sors dedit. R Incõpassibilia
pẽitusqꝫ ꝯtraria. Nã si bon⁹ nõ dñs si p̃ſtim se dñi dici ve
lit. G Bon⁹ ẽ dñs. R Boni ꝑntes bõi frẽs bõi filij
esse p̃ñt amici ãt sp bõi alioq̃n nec amici sunt bonũ dñm
dici blandũ mendatiũ atz adulatio nota ẽ. B Optimũ
dñm hẽ⁹. R Rectorẽ ppl'i fortassis ⁊ reipublice defenso
rẽ q̃ nil actuũ hũanoꝝ accepti⁹ deo ferũt Illũ v̄o dico bo
nũ sz nec opti⁹ Illũ v̄o q̃s nõ pessimũ dicat q̃ q̃ hñt opti
mũ libtatẽ summũ ac p̃cipuũ vite bonũ suis ciuibꝫ eripit
pqꝫ vni⁹ explẽda voragie q̃ expleri neq̃t tot milia misero
rũ sicc' ocul' intueri p̃t neqꝫ eũ si nõ iustiã aut mĩa saltem
pudor a tã mesto retrahit spectacl'o sit licz affabil' sit blan
diloqu⁹ sit postrẽo mũific⁹ in paucis de mlt'oꝝ spolijs he
sunt eñi artes tirãnoꝝ q̃s vulg⁹ dños vocat carnifices ex
perit̃ hec p̃stigia attonitis ingerũt limibꝫ hãc hamis hãc
laq̃is p̃tendũt escã sic credul⁹ aucupant̃. B Dñm hẽo
p̃ponentẽ. R Is in celo vn⁹ ẽ q̃ se iure suo dñm dixit ⁊

UVA. BHSC. IyR_105

intermissa gratior libertas, ac reddita q̃ seruata sed non omnia que delectant prosunt ⁊ sepe nociua sunt dultia ⁊ amara salubria sepe nõ carcere modo sed mors vtilis fuit sepe vita ⁊ libertas inutilis. G Carcerẽ euasisse gaudeo. R At qui modo gaudebas portum apprehendisse nunc gaudes portam euasisse/carcere multis port⁹ multis refugium ⁊ arx fuit. ⁊ in libertate perituros seruauit in vinculis ligata ⁊ clausa diligentius conseruantur/ nesciunt mortales ceci quid expediat ⁊ idcirco mala sua concupiscunt ⁊ assecuti gaudent. Unde mox doleant neue longius exemplum queras. Uidisti nuper virum illum animosi ⁊ magni potius q̃ constantis incepti q̃ aduerso tempore se patronum romane reipublice profiteri ausus ipse sibi tribuni nomen assumpserat de hinc variante fortuna vrbe depulsus romaniq3 primũ principis post pontificis lapsus in carcerem/vtrobiq3 bene habit⁹ atq3 honeste/tandem leua alite emissus gladijsq3 hostium non occisus tantummodo. Sed discerpius puto moriens carcerem suspirauit. G E carcete letus erupi R Ibis prostra turbida litibus per plateas vrbium tumultusq3 negotiorum ⁊ tempestatem libertatẽ putãs gratulaberis/dum quẽ clauis vna ꝯcluserat/mille stringent laquei cunq3 leti omnes e procellis portum petant Unus tu natura mirabilis e portu letus in procellas redis G E carcere digressus gaudeo. R Bonum in hoc vt in reliquis consilium erat. Neq3 multum gaudere neq3 nimium dolere sed equanimiter animi statum ceu vite gubernaculum tenere in tantam presertim caligine futurorum neq3 tam miserum est vt fertur intrasse neq3 tam faustum carcerem exiuisse/quotiens carcere liberati hostis propicius est saluti quotiens optata votis omuibus libertas in perniciem ⁊ in mortem mersit G Exiui e carcere R Latiori de carcere mlti homines casus eripiunt/ex angustiori autem sola mors eximit.

UVA. BHSC. IyR 105

G Molesto de carcere discessi. R Potes in hunc carcerem reuerti in illũ alterꝫ cũ sel' exieris nõ redib' h̃ in tpe

De Tranquillo Statu. Ca.xc.

Ebus rite cõpositis tranquill⁹ ago R Scilicꝫ vt tua nauis fluctib⁹ maris sic anim⁹ vite curis explicitus portũ attigit laboris ac terroris sed non ita est/ nunc maxime metuendũ nescis ꝙ res hõim non stant q̃ volubili in rota sedet altior is ꝓxim⁹ est ruine. G Optatu eunt omnia R Bene ais eũt omnia nihil em̃ manet añ ergo q̃ꝫ felix videare spei forte aliq̃s post locus est metui ad extremũ luctui gaudeo ãt nũq̃ꝫ gaudiũ loquor verũ donec ad vera ⁊ stabilia bona ꝑuentũ sit G Reb⁹ ꝓuisis hũaniter ꝯquiesco. R Sũma rerũ humanarũ labor ⁊ meror. In his ergo req̃escis durꝫ caput ⁊ lodici ferrea ⁊ spinoso recubans puluinari G Opipare ꝓuisa sunt omnia R Exspectata puto mihi cuiqꝫ nauis applicuit ꝑiculum euasisti/extinxisti domũ exarasti ariũ putasti vineã rigasti prata ꝯpegisti aream inseuisti arbores effodisti riuos texuisti sepẽ colũbariũ erexisti misisti greges in pascua apes ĩ aluearia sementem in sulcos nouas merces in maria tuto loco collocasti fen⁹ plena arcula diues aula cultus thalamus referta horrea spũas penu ꝓuisa dos filie coniugiũ nato empta populi gratia blando ambitu parta suffragia pronũ an te opib⁹ summis atꝫ honorib⁹ stratũ iter O felicem te restat vi gaudeas hec ni fallor ꝯclusio tua est mea vera longe alia restat vt moriare rarum valde inter hõies vt multo studio q̃sitis multo fruant̃ tpe longus labor vsus breuis. G Prospe reb⁹ euentib⁹ stabili in statu sum. R Quomõ ãt reb⁹ euẽtib⁹ tu stes videris ego nempe nõ video. G Reb⁹ ad vota fluentib⁹ letus sum. R Nunc igit̃ tp̃s est moriendi speras ne hic diu aliquem letũ esse morere dũ letus es añq̃ꝫ mestus esse incipias. Quid iam dixi repetã Est em̃ minime tediosa reꝫ vtiliũ sed iocunda repetitio. Meministi enim quid apd̃ ciceronẽ latonn ille ait seni rodio dyagore leto tunc valde leuib⁹ licet ex causis q̃s audisti sup̃ cũ

UVA. BHSC. IyR_105

Serenissimus est aer atqz vtinam non mutetur. R Nescis quam cito sui tedium hec serenitas alatura sit nil tam delectabile qd non idemptitas inamenũ reddat. Nullũ efficatius remedium contra vite fastidia quam temporũ locorumqz varietas hac vouetur ⁊ pascitur mens humana ⁊ vt ait Augustinus qui qualitate rerum non potest saltem varietate societur.

De prospera Nauigatione. Ca.lxxxvij.

Auigatione vtor prospera. R Sentio neptunus tibi laqueos tendit. B Tranquillũ mihi se prebet mare. R Insidiosa tranquillitas vtiqz ita dixerim esca naufragij si semp turbidũ esset mare nullus hominũ nauigaret. B Mare mihi blandũ ⁊ suaue est R Suspecta suauitas predonum blandicie mine sunt hec facies mare repente mutabitur esse. Aliud putes mõstroqz gelidus q̃ras vbi est equor illud qd laudabã. Vñ non hij tam multi tanquam horribiles aq̃rum montes. Vñ hic pendentium fremitus ꝓcellarum ⁊ minantibꝫ spumꝰ surgentes fluctus in nubula. Nesciunt nisi experti quod est mare ⁊ quam ferax belua ꝙ ne illi a poeta monstri nomen impositum. Nihil enim monstruosius in rerum natura nihil cui sit minus fidei minus ve cõstantie nullius diei transformatio tam crebra tam periculosa tam subita nihil deniqz seu mollius dum iacet seu dum surgit inimicius. B Placidum nunc equor immotumqz est. R Terere ipe subsistunt desistuntqz tu pelago tribuis vt cõsistat simulatus torpor ⁊ horrendus. Noli fidere sepe fortunã retẽtare demẽtia est B Nũc saltẽ placide nauigaui R Nullum fere animal sic in laqueos ruit vt non aliq̃d dulc epresentiat. B Prospere nauigaui. R Et sacri legi ꝓspere nauigant ⁊ viri sanctissimi naufragant. B Nauigaui feliciter. R Crede mihi si pergis infeliciter nauigabis.

De Uotiua portus apprehẽsione ca.lxxxviij.

UVA. BHSC. IyR_105

Am portum attigi iam in littore sedeo ℟ Multi in portu pereunt plures in littore pmutasti piculū non fugisti. ℬ Terram attigi. ℟ Ita hoc dicꝫ q̄ terre discrimina vel minora vel pautiora q̄ pelagi q̄ uis occultiora sint Hōne hec in equo posuit is qui vtro bicꝫ multa z gl̄osa picula p veritate ptulerat necꝫ vero sine causa paup ille structatrici aq̄rum apud stacium moriens hiemes notoscꝫ laudat z experti meliora picla ponti. ℊ In terra sum. ℟ Lasiby eo pluriby pates q̄ plures hōim terram incolunt q̄ maria siq̄dem maxima pars malorū homo homini est sic inde mors prouenit. Uñ lauxiliū debeatur vt sileam pestiferor animantium species quiby ea pars rerum statet. ℬ Terra sub pedibus saltem stabit. ℟ At qui sepe non stetit vtcꝫ antiq̄ pretream achaiamcꝫ z reliquam greciam z siriam atcꝫ alias ibi vrbes hauste olim funditus z collapsi montes z demerse insule vt omittam veteres vr̄orum montiū ca? ethne z vesem apud vos nup ipsa vrbium caput Roma contremuit quodcꝫ ciuilis belli temporiby p mōstro habitum alpes hac etate grauissime tremuerunt z conuulse rupes altissimis solis radijs insuetum a seculis pbuerūt iter hyspanie ac germanie bōa pars corruit. Uidisti modo stantes vrbes Uidisti solidas arces atz opida/paucis post dieb miserabile spectaculum atqz terrificum bumi passim strata omnia/quin z soilito mestiorem renum ipsum quasi flentem labi deformatam ruinis vtrāqz ripis eamqz precipue que edificijs ornatior fuerat/q̄rulis abluentem verticibus desine iam securus esse vbi securitas nulla est. ℊ Sub pedibus terra est. ℟ Non tam certa sedes domicilij q̄ sepulchri. ℬ Ad terram peruenisse gaudeo. ℟ Similia similibus gaudent z tu terra es. ℬ In terram redij. ℟ Non dū qui dam sed redibis cito.

De Carceris exitu. Ca. lxxxix.

Uuat carcerem euasisse. ℟ Est z hec fateor

de palestris agerem⁹ morere dyagora inq̄t non em̄ in celum ascensurus es grauiter id quidē nam quid amplius exspectet animus letus in hac rez tanta vertigine nisi vt letus esse desinat esse tristis incipiat/itaq3 oportune admodum dyagoras consilio paruit amici spectante q̄dem ⁊ plaudente ppl'o inter filioꝝ victoꝝ amplex⁹ ⁊ oscula exspirauit/scriptū est in libro noctuū athicaris. Et ad summam plures gaudeo q̄ꝫ tristicia ꝑiere omnib⁹ ergo q̄ sapiunt sed maxime gaudentib⁹ mors optanda de hac sp ⁊ p̄sertim tp̄e ꝓspero cogitandū illa cogitatio reliq̄s frenet. G Laboraui en quiesco. R Oēs q̄dem id speratis sed erratis in h̄ omnis stilus em̄ vite ali⁹ multūq̄ꝫ finis a ꝓposito diuersus hec tua req̄es aut breuis aut falsa est aut qd̄ est verius vtrūq̄ꝫ q̄d h̄ requiem somniatis sic cathēis vinctus libertatē eger sanitatem somniat sic sopit⁹ esuriens optimas dapes sed en dies vltim⁹ aderit id ꝙ ꝯfestim discussurus hec somnia Nolite āt falli somnijs atꝫ opinionib⁹ falsis quib⁹ plena est vita mortalis Nolite h̄ vobis requiem spondere credite mihi tota quies hōim post laborem mors. G Om̄ia q̄ in rem visa sunt suppetunt. R Supuacua in reb⁹ plura sunt q̄ꝫ necessaria/sed h̄ humani animi mos est vt ꝓfessus ascensum celi tāto studio se oneret q̄nto se vix exonerare debuerat itaq̄ꝫ ꝑegrino fasce curuat⁹ dum in altū niti vult ruit ⁊ ꝓcella illi terra est. G Cumulata sunt omnia vita similima ꝓcelloso mari illius finis in littore h⁹ in morte vterq̄ꝫ port⁹ recte d̄r/ꝓfecto autē magna ꝑs mortaliū aceruādis vite adminiculis anxis inter ip̄os apparat⁹ rez morit nilq̄ꝫ iam vsitatius/q̄ꝫ vt vite studiū mors ꝑuertat/paucis accidit vt ad optata ꝑueniant hisq̄ꝫ ip̄is tam cito diuturni q̄stus vsus eripitur vt gaudij breuitas q̄dam velut accessio sit doloris de quo multos in morte q̄ri solitos notum est. G Jam ꝑ actis laborib⁹ securus viuo. R Et inter viscū ⁊ laq̄os securus auis volitat ⁊ piscis inter hamos ludit inter plagas fera sepe vbi ꝑiculi pl⁹ est ⁊ pauoris min⁹ ars fortūe est vt licenti⁹ feriat metū demit. G Per oēm n i

UVA. BHSC. IyR_105

vitam laboraui vt in fine quiescerem securus. R Se-
curitatem ⁊ q̄etem tuā in p̄cipiti collocasti ⁊ vicisti mest⁹
vt letus morereris non insulsum vite mortisq; ꝯsiliū mō
de securitate ⁊ quietis ⁊ tristicie ⁊ gaudij q̄litate ꝯueniāt
G Om̄ia vndiq; ꝯquisiui quib⁹ instructior vita esset.
R Imo vero quib⁹ mors molestior egisti plāe negotiū
medicoꝝ iam frequētes aderūt stratumq; circūstrepent/
adderunt captatores testamētarij erunt ⁊ qui gaudiū p̄-
mant ⁊ q̄ fletū similēt ⁊ q̄ tenacē spūm serāq; mortē taciti
increpent ⁊ qui crisim ꝓuent q̄ ꝓnosticis inhiēt ⁊ q̄ cada
uer aureū p̄stolēt/totū hoc tibi conq̄sisti vndiq; vite con
ferunt instrumenta non vt meli⁹ viuas sed vt comitatior
moriaris nō penit⁹ opam ꝑdidisti iam ⁊ comites languē
ti ⁊ libidine sumpt⁹ ⁊ funeris pōpa nō deerūt. G Con
quesita sunt oīa quiescendū. R Iam dixi vite requiem
⁊ solatiū q̄rebas laborē mortis ac tediū inuenisti. G
Cuncta disposui requies ꝑta est. R Cōgessisti fallaci-
ssime ⁊ fugatissime spei nidū q̄ vbi primū adoleuerit euo
let mestū ac vacuū cor relinquēs sepe vel in plumis ꝑeat
G Longo succedit quies laboris R Breuis ip̄a a d̄o
fortassis vt nulla poti⁹ dici possit/multoꝝ sepe studiū an
norum in momēto excidit imo cū sp̄ fere gradarij sint ꝓ-
gressus raro nō repētini exit⁹ reꝝ sunt. G Per longas
curas ad securitatis initia ventū est. R Solicita mul
tum de p̄ncipijs hūna curiositas finem ceca non ꝓspicit
densa venturi caligo tp̄is mortalis aciem frustrat̄ intuit⁹
deliberatio vtiq; vr̄a sit ꝯsumatio fortūe dicā meli⁹ dei ē
c⁹ in manib⁹ sortes sunt hōim non q̄s ip̄i vobis opinione
vestra sepe impba fingitis/sed q̄s ille p̄ntia sua videt eius
est āt illa vox stulte hac nocte animā tuā repetūt a te q̄ āt
parasti cui⁹ erunt Cōminatio horrenda q̄ nisi spes som
nosq; mortaliū interrumpant obsorduisti haut dubie.

De Potentia. Ca.xci.

Otentia magna sum. R Ergo ⁊ inuidia. G
Potentia multa sum. R Et ꝑiculis multis. G
Potentia sum ingenti. R Et laborib⁹ infinitis

UVA. BHSC. IyR_105

⁊ inextricabilibus curis. B Multa possũ: Quo plus in alio potes ⁊ plus alij in te G Potentie est plurimũ R Quo potentie maior eo maius in illam imperium fortune tepide se exercet in paruis vbere eligit materiam in magna lignorum congerie crepitantius seuit incendium magna ꝓsperitas viam magne facit aduersitati nec facile quanq̃ plane miserum videbis qui non valde felix habitus fuerit non potest ignoti hominis nota esse calamitas. B Quod volo possum R Caue ergo ne q̃d mali velis ⁊ scito quo potentie plus eo plus negocij minus ve licentie. G Potentia ingens est R Quid scis an ⁊ diuturna piget exequi qui potentes breui ad in potentiam vltimam seu qui reges ad infamie seruitium sunt redacti. Ue pernitiosi ⁊ lubrici sunt humanorum gradus ascensuum tremulus vertet precipitium horrendum Ergo conscenditur ad eminentem statum anxie cõsistitur grauiter inde ac repente descenditur. Id sic esse non singuli tantum reges aut populi sed maxima etiam testantur imperia B Armis atq; operibus potens sum R Uera ⁊ firma potentia in virtute fundata est fundamentum si detraxeris quo maior eo ꝑiculosior structura quid adimplere opibus domos iuuat arua legionibus maria classib; sed intus interea domestici hostes animũ oppugnant. Uis vt potentem te fatear illos doma finibusq; tuis pelle vince iram/vince cupiditatem vince libidinem vince teipsum/fame atq; anime hostem tue. Quenam ista potentia est vincere alios passionibus suis vince. B Fundata in solido potentia est R Quo pacto cum vita nutz assidue o quid tumes imbecillum animal quid teip̃m circumuenis de potentia disputas anima interim periclitaris q̃ dicto citius vel nature vis occultior vel exigui morsus animantis vel extremi contemptissimiq; homines sepe potentissimus abstuler. G Potentia egregie stabilita est. R Ubi queso marenis an in fluctibus an in vento an in ipsa qua nil mobilius vt memoratur fortune rota.

UVA. BHSC. IyR_105

quin tu amice male susceptam pone fidutiã nulla h̃ stabi
lis potentia vtz l'in ꝓprie exprimã qd̃ sentio nulla potẽtia
potens est. De Gloria. Ca. xcij.

Ed inueni magnã gl'am. R Magna in exiguo
q̃liter explicent̃ non intelligo si tp̃m si locoꝝ angu
stias metiarer magnã h̃ gl'am nõ esse fateberis nõ
ingerã tibi vt terra omnis punct⁹ est c⁹ ip̃i⁹ ꝑtem maximã
natura fecit inhabitabilẽ atz inaccessibilẽ fortuna vt tp̃s
pñs pũcto min⁹ idqz ip̃m sp̃ instabile fuge q̃ tam rapide
vt vix illã animo seq̃ possis due reliq̃ tp̃is ꝑtes sp̃ absentes
ita vt altera vos lubrica mẽoria altera exspectatõe anxia
fatiget vt oẽ simul tp̃s aut diluuijs aut estu nimio aut pe
ste aliq̃ vel celi inclementia vel terraꝝ Aut deniqz ꝑ seip
sum lapsu ꝓprio ita discerptum atz efulsum sit vt vna sepe
etas ꝓpe nil hẽat cõe cũ altera Neqz min⁹ in tp̃ib⁹ q̃s in lo
cis videas exiguo interuallo notissimũ non agnosci hec
inq̃ ꝛ q̃ sunt in id gen⁹ plurima transeo vulgata sunt om
nia ex quib⁹ ad te rediens videbis q̃ nam hec mortal' ac
terrene glorie magnitudo esse vel fingi queat G Quã
conditio mea fert gl'am sum adept⁹. R Si indignam
breuem hercle ac si dignam gaude non ꝙ habeas sed qd̃
meritus sis. G Gloriam quesiui. R Gloria vera ni
si bonis artib⁹ non q̃ritur vnde tibi partum nomen vide
Sic intelliges an gloria vera sit famã si casus dedit eri
piet. G Multũ est gl'e. R Caue ne q̃ꝫ gloriã veram
putas imago falsa sit glorie in reb⁹ hõim multũ regnat il
lusio. G Plurimũ est glorie. R Ut nemo pauꝑ ma
gne pecunie famã q̃rit nisi vt fallat sic nemo ignau⁹ mag
ne virtutis opinionẽ vterqz sibi ꝯsci⁹ q̃tquit de se alij lo
q̃ntur q̃ntũ vel pecunie marcula vel virtutis in animo sit
G Insignis est gloria R Si iuxta reꝝ merita mode
ste vtere ne sup̃bie illi notã affricuerꝫ si minus fac ne diu
ppl'm fallas. G Prefulgẽs est gloria. R Vel mereri
stude vel graue non tuũ indumentũ exue. Ingloriũ esse
prestiterit q̃ꝫ mendatio gl'osum Vera ec̃ gloria cũ labore
feruat̃/ q̃d de falsa speres. Cum omnis fictio difficilis sit

UVA. BHSC. IyR_105

cum difficilima est q̄ est q̄ multi vndiq̄ obseruant rari nēpe sunt glorioſi/bos ꝓpter diſſimilitudinē obſcuꝝ atq̄ inuidum vulgus odit graue est inter tot hoſtiū inſidias latere pſtringere oīm oculos non potes in te tāto ſtudio defixos. B Glorioſus appareo R Meli⁹ forſitan lateres z certe tuci⁹ B grauiter dixit is q̄ multa leuiter bene q̄ latuit bñ vixit. G Claruſ clareq̄ nat⁹ ſum lōgeq̄ cō ſpicuus R Liuor abdita penetrat rimaturq̄ putas cō ſpectat ptereat q̄d q̄ pauci ſunt quib⁹ expediat apparere z ɔſpici pauci quoꝝ fame nō noceat ad plenū noſce notiſſimum claudiani dictū minuit pñtia famā q̄nto magis illā minuit noticia raro ſunt hōies qō videnť. G Glorioſus videor R Lana nube circūdat⁹ deliteſcis ſi parumꝑ emerſeris quo plus glorie falſe fuit/eo vere pl⁹ erit infamie. B At gloria vera eſt. R Jd nemo te meli⁹ nouit/ita demū ſi externi iudicis incorruptū animū tuiſ in reb⁹ aſſumſeris/gloria q̄dem vt ſapientib⁹ placet quaſi q̄dam vmbra virtutis eſt illā comitať illam ſequiť Jllā etiam q̄ñz añcedit q⁹ in adoleſcentib⁹ clare indolis videmus q̄ſañ pfectam virtutē p̄concepta de illis ſpes bōim claros facit/q̄ quibuſdā velut ſtimulis generoſos modeſtoſq̄ animos excitat atq̄ erigit z impellit/adeq̄ndā ſpem ciuiū ſuoꝝ ſtultos āt tumidoſq̄ p̄cipitat. Hinc tranſformatio illa ridicula claroꝝ adoleſcentiū in obſcuroſ ſenes laus quidē ſapienti vtilis ſtulto nocet. Ex his videſ vmbram ꝑ ſeipam eſſe non poſſe rei cuiuſpiā ſit oportet vt ne igiť gl̄am verā eſſe fac vt vera z ſolida virtus ſit.

De Beneficijs in multos collatis. Lxxiij.

Enefitia in multos ɔtuliſſe gaudeo R Multos ingratos expiens dolebis B Benefitia in mltos effudi R Recte ais nam ſi accipientiū animoſ intueare bñfitioꝝ magna ps pditur. B Multi meis beneficijs ſunt obſtricti R Quidam ſe obliuione relaxabunt alij forſan iniurijs benefitia ɔpenſabunt vt ceſſent iniurie non ceſſabunt q̄rimonie/q̄ multi de bñfactorib⁹ q̄runtur ſuis Jniquum fateor ſed cōe a deo vt

UVA. BHSC. IyR_105

non tam crebre de hostib⁹ sint querele Audisti apud Lu
canum de pompeio q̃rentem phontinum apud senecam
vero saltinũ de augusto q̃d vero te ad lr̃as atz ad antiqui
tatem voco vrbes medias cõtemplare vici oẽs lamentis
terribilib⁹ casib⁹ plene sunt. Om̃is autẽ ingratitudinis
triplex ni fallor causa est inuidia s. q̃ dum impensa alijs
benefitia sua ducit iniurias in se collata non aspicit sup⁹
bia q̃ vel se maiorib⁹ dignam censet vel p̃ferri sibi aliquẽ
indignat̃/cupiditas q̃ vl̃ muneribꝫ non lenit̃ sed accendi
tur ⁊ dum q̃rendis inhiat q̃sita non meminit possem bre
uius tocius mali causam stulticiam dicere. Ea vero non
huius tantũ sed malorũ omniũ causa est Ignorantia ve
ri boni opinionũ peruersitas hinc nimiꝝ pestes animi
prodeunt sup̃bia in primis ⁊ cupiditas quib⁹ nullũ ob⁹
sequium non ꝯtumax nulla largitas non angusta est.
G Beneficus sum in multos. R Aristotolica q̃dam
magnamimitas fertur meminisse collati accepti aũt bñfi
cij obliuisti q̃ sententiã/⁊ si colore non careat apud me ta
men verus ac magnanim⁹ contemptor mediocriũ atz hu
milium est reꝝ atz ideo q̃cunz egerit magna quẽuis iudi
tio plurimorũ p̃ua sunt animo maiora q̃dam et rariora
voluenti Contra siq̃dem acceperit quo alteri fiat obnixi
us q̃uis exiguum graue est libertatem amanti atz ad ex⁹
cellentiam aspiranti quoue q̃ plurimũ solum leuari ve/
lit de hac igitur re annei senece dictũ ꝓbo/beneficiũ inq̃t
qui dedit taceat narret q̃d accipit/eleganter nempe duo
beneficẽtie seu venena vulnera sunt huic exprobratõ lar⁹
gientis huic recipientis obliuio vtraq̃ mater ingratitudi
nis ac benefitia nouerca. Illa ingratitudine parit in al⁹
tero hec in se. Illa quoz benefitium in se extinguit hec in
altero his tot malis aptissime uno illo senece ꝯsilio mede
are. G Multis bene feci. R At plurib⁹ nõ fecisti q̃
se p̃teritos ⁊ ꝯtemptos dolẽt Est ãt nescio q̃dẽ Vñ firmi
or offensaris q̃ bñfitioꝝ tenatioꝝq̃ mẽoria/sepe singulis
bñfitijs aut nullos aut singl̃os amicos obliuiosos ⁊ tepi⁹
dos hostes aũt multos tibi feceris memores ac feruentes

UVA. BHSC. IyR_105

G Multis magna ac multa contuli. R Sūt quib⁹ multū ꝓfuisse ꝑiculum fuit q̄dam ꝑuo amicū magno ho⁹ stem benefitio q̄siere/qd̄ ⁊ exigui debitū leue retributio ꝑ na est magna āt ⁊ debere pudet ⁊ piget reddere ⁊ nihil est terciū nisi vt desinat esse cui debeat q̄ inuitus debet. Ita dum debentē pudor bñficij exptus dolor agitat Inter sil⁹ lam ⁊ caribdim ferk̄ cimba benefici effectusq̄. vt multos q̄ ꝑce atz illiberaliter tute vixissent liberalitas insignis in discrimen traxerit si q̄dem inter malos inpune bonū esse non licet duꝝ dictū sed dicendū tñ animal ingrati⁹ hōie nullū esse. G Late me benefitium prebui. R Qui dam sunt benefici nec tñ beniuoli quos magnitudo stat⁹ atz necessitas multa largiri cogit his etiā quos nō modo non diligūt sed nec noscūt q̄dem quib⁹ si se ob bñfitia ca ros sperant valde eos fallit opinio. Nemo facile nō amā tem amat mutu⁹ nexus animoꝝ ac reciꝓcus est amor. mu nera sepe necessitati amor vero iuditio tribuit̄. Ut ergo benefitia bñ collata ⁊ leta fronte pioq̄ animo dignis ex hibita nūq̄ gloriosa negauerim/sic mnlta imo vero ꝑtē maximam seu hec dantiū seu accipientiū culpa est perdi ac ꝓici nemo vs q̄ est q̄ dubitet. Et est facilior breuiorq̄ ac rectior q̄ supra tibi oñdim⁹ amādo s. ad amorē vici q̄ ꝑgenti veꝝ q̄z si bñficij nomē accesserit claꝝ supraq̄ fidē multis amabilē efficiet. G Multa ⁊ magna contuli. R In reb⁹ non quid sed q̄liter quove animo fiat refert apud deū atz hōies ⁊ magna inuisa ⁊ modica grata sunt nudū p̄omib⁹ cor attēdit̄ ⁊ sacrifitō pauꝑis ꝓbat̄ ⁊ mūere

De Amore. Ca. xciiij.

Opulus amat me R Subsiste paululum mox oderit G Plus me diligit. R Ne propera non dum finis vt dies vnus sic vita omnis a fine describitur. G Populo carus sum. R Quis il li scipionib⁹ carior q̄s catulo q̄s rutilio ac metello q̄d the mistodē loq̄r aut miltiadē q̄ hac ĩgēitū āmouere aristidē

UVA. BHSC. IyR_105

quid theseum quid solonem quid hanibalem quid ligur
gum q̇ ciues oro te q̃ tum quisq; q̃ breuiter populo suo
carus omniũ notus finis ⁊ vel ɔtemptũ vel in odiũ ver-
sus amor atz indigna reb⁹ premia formi labor excusatio
mors exiliũ cathene. G Multis in ppl'o carus sum
R Malis ergo pauci em̃ boni ⁊ quia maloꝝ malis ar
tibus q̃ri amorẽ constat/si vero sil'itudo q̃dam animorũ
parit amicitias vt prudentib⁹ placet q̇s sis estima q̇ mul
tis in populo carus sis. G Populus me amat. R
Serenũ hibernũ aura estiua q̇es maris lune stat⁹ amor
populi paria hec si ɔferant̃ mobilitatis palmando G
Populus me honorat R Labijs credo cor aũt eorum
longe est a te/ non est em̃ tibi fidelior q̃ deo raro q̇tq̃ fac̃
ex animo vulgus nisi tumultuare ⁊ furere ⁊ esnire. G
Populus me veret̃. R Non faciet diu facile enim ruit
qd̃ non certo iuditio stabilitũ est G Ardens in me fer
uor populi est R Ardenti principio sepe mediũ tepẽs
finis algidus fuit qd̃ haut crebrius vlla in re q̃ in studijs
cernes. G Populus me laudat. R Stultoꝝ laus
apud doctos infamia est. G Populus me suspicit. R
Leui reꝝ alternatione despiciet sp̄ enim alteꝝ extremoꝝ
tenet mediũ vero nunq̃ vt qui habitãtem ibi hostẽ metu
at. G Populus me colit. R Mirabor si tam inculto
cultore fructifices. B Populus de me bene sentit R
Sine vllo delectu iudicare solit⁹ vtramq; in ꝑtem Itaq;
vulgi sententia veros inter iudices ɔtrarij argumentũ est
G Populus de me extimat. R Suspecta sanis inge-
nijs extimatio insanoꝝ malim te ppl'o incognitũ q̃ ꝓba
tum. B Popul⁹ ml'ta de me loquit̃. R Et tu ergo po
pularib⁹ auꝝ fidis atz ageris q̄ licet olim magnis viris
enenisse noueris. nõ minor tñ est vanitas gaudere flatu
tenui ⁊ incerto. B Populus me mirat̃. R Et ego te
miror q̇ h̃ in gl'am tuã trahas. B Populus me amat.
R Non hec laus sz fortuna tua est ppl'i mos est vt sepe
amet indig̃s sz a q̇b⁹ indigni amoris sepe dignissimã fert
mercedem. De Occupata tirannide. Ca. xcv.

UVA. BHSC. IyR_105

Quasi tirannidē in ciues meos. ℟ Rependisti dignam vicē stultis amantibꝫ Illi te equo alti⁹ extulerunt illos tu iniqui iugo fuicꝫ depssisti. ℬ Tiranndem arripui ℟ Abstulisti libertatē alijs securitatem tibi requiē vtriscꝫ. ℬ Tirannidē ꝓsecut⁹sum ℟ Statū certi laboris euent⁹ ambigui sed vt plurimū infelicis Nō te ad hstorias veteres atz externas mittam ꝙs phercici alexandri euent⁹ /ꝙs dionisij siracusij ꝙs ager gentini phalaridis Quis hannonis peni Quis clearchi heraclensis Quis epirensis aristotini Quis lacedemoni nabidis Quis hisparti deniqz athenensis quē occidisse imm ortalis gl'a interfectoribꝫ fuit/non ad recentiores atz domesticas cassiū meliūqz r maliū romāos ciues catilinā ꝙz r grachos r apuleiū non tirannos ꝙdem sed tirannidē affectātes inqz ipis conatibꝫ deprhensos cepto sqz phibitos atz oppssos/non postremo ad illos ꝙ maiores non meliores iusti velo impij trucē texere tirannidez etqz inustā. gayū s. ac neronē domicianū r comodū r bassianū reliquosqz ei⁹ordinis solo nōie princeps quorum mens tirannica r tirannic⁹finis fuit Sed ad illos quorum auoꝝ patrūqz mēoria fuit seu etiā quos etas aut regio pns vidit/hos ego ne distantibꝫ te fatigē circūspicere r ꝓtemplari iubeo videbis vsitatū r cōem tirannorū exitum aut gladiū aut venenū vereqz illō asatirico dcm dices. Ad generū cereis sine cede r vulnere pauci descēdūt reges r sicca morte tiranni. ℬ Tirannidē in ciues exerceo ℟ Predam atz carnificinā auro implendus r sā guine auri sitiens monedulaqz tenax nec missura cuncte nisi plena cruorū yrundo Sed ꝙ fronte quo ve animo/ seu sanguinē illū fundis ꝓ ꝙ fuādo si bō eēs sanguis tu⁹ vltro tibi fudend⁹ erat seu ciuibꝫ tuis aurū rapis qō diris pdonibꝫ largiar ispolias ꝙ tuis pascēdi opibꝫ fuissent distasqz a ꝙbꝫ oī ingenio extorqndū legis sic maiorū l'exempla l'mōita viluerūt sz ꝑ potissimū hz tirānorū vita vt ꝙbus fidendū est metuāt sp fidantqz quibꝫ fidei nihil ē/totumqz ꝑ malū siuic in meritis irrogate iniurie faciūt huic

UVA. BHSC. IyR_105

indignis erogata benefitia ⁊ ambitõe turbat⁹ ordo rerũ amici ex hostib⁹ hostes ex ciuib⁹. G Tirann⁹ p̃rie mee sum. R Nunq̃ id esses si illã tuã esse p̃riam memisses si obuersaret̃ animo publice matris effigies nũq̃ fratres lacerares tuos cũ quib⁹ eq̃m pueritiã atz adolescentiam egisses eodẽ celo vsus ijsdẽ aquis atz ijsdẽ sacris ijsdẽ festis dieb⁹ ijsdem ludis ac luctib⁹ q̃ nunc mentẽ de illorũ tergo potes ludere / atz illis flentib⁹ gaudere q̃ postremo impudentia in ea vrbe viuis in q̃ vitam tuã omnib⁹ scis inuisam mortẽ cunctis optabilẽ vbi esse neminẽ cert⁹ es q̃ non male ꝑditum te velit lupũ mitti de grege seuissimũ G Tirannidem accepi. R Si p̃terito p̃ñs temp⁹ refers durã te ac miseram subijsse sarcinam intelliges / tutã agebas ⁊ quietam vitã de hinc nisi sceleri iungis amentiam nulla tibi sine metu ac tumultu animi dies nulla nox ibit null⁹ non suspect⁹ cib⁹ nullus sopor impterrit⁹ dum vbiq̃ ceruicib⁹ impendẽtem videris mucronẽ / quẽ amico opes fortunasq̃ suas miranti non inepte monstrasse tradit̃ dionisius tirannus q̃dem sed tirannidis estimatio accutissimus. G Ferro mihi tirannidẽ acquisiui. R Ferro q̃sitam ferro etiam ꝑuaturus ferro forsitan amissurus Preclaras plane diuitias ꝯpasti esse om̃ib⁹ odiosum atz terrificum qd̃q̃ hinc sequit̃ tibi te ꝑpetuo grauẽ metu vt em̃ ꝑiculi nihil sit q̃ in quibusdã vrbib⁹ natura ciuium p̃stat aptũ seruitio qñ tñ pauor aberit animo recolẽti qd̃ ille hui⁹ q̃ legittime nomen habet imꝑij metator ac fundator prim⁹ audiuit a liberio romano equite / necesse est inquit multos timeat quẽ multi timent / cui⁹ dicti ratio illa est / q̃ posuit naso quia quẽ metuit quisq̃ ꝑire cupit positam pri⁹ abeniuo vbi ait. Quẽ metuũt oderunt. quem quisq̃ odit ꝑijsse expetit vt tñ ⁊ ꝑiculũ ⁊ met⁹ etiã omnis cesset qd̃ nõ nullis tirannoꝝ vel nutrita publicis malis audatia vel nota ciuiũ spondet ignauia. An vero saltẽ null⁹ est pudor his p̃esse quib⁹ te subeẽ sit digni⁹ p̃ter iniustam vim reb⁹ om̃ib⁹ imparem. G Tirannidẽ in ꝑui. R Humanitatem ergo ⁊ iusticiam exuisti simul ⁊

UVA. BHSC. IyR_105

procellosam vitam ⁊ cruentam aut certe dubiam mortē elegisti Infelix de quo sola patria que te genuit atz aluit mortem speret At vero non ille scit miser est quem miseri volunt omnes An non ille miserrim⁹ q̄ tam miser esse non possit quin sit dign⁹ esse miserior. G Habeo summum inter ciues locum. R Habes aīal in manib⁹ tyrannidem in arenis domū in vepribꝰ stratum in prerupto sedem in rapinis impiam animal miseris inuidiam.

De Regno ⁊ Imperio. Ca.xcvi.

Ece enim iure rex sum. R Id eñi vero diu occultum esse non poterit quid intersit inter regem tirānumq; iam dixim⁹ Quid autē iuuat dici regē si tyrannus es Non in spetioso cognomine sed in natura iustina regis regni salus sita est/minus mali reor vi q̄situm dñm reformare teq; derelinquo sic agere vt rex verus appareas q̄ꝫ regnū iure ꝑtum in quo iusto successeris parēti tirannica vexatione diripe plus eñi vere laudis in progressu ac fine q̄ꝫ in principio rerū est. G Rex sum. R Melius sub iusto rege ageres atz tranquillius q̄ꝫ rex ip̄e B Regni soliū ascendi. R Et locū late cōspectū patē temq; omniū iudicijs eoq; ꝑiculosuz ignauie laboriosū vero difficilēq; virtuti bon⁹ eñi rex seruus est publicus. G Regni solio euect⁹ sum. R Ut merit⁹ videare tuas res teq; ip̄m obliuiscere ppl'm tuū ⁊ rēpublicā cogita q̄ die p̄mū rex fuisti tibi moriēs viuere alijs incepisti qd̄q; durissimū est ingratis ⁊ iniquis extimatorib⁹ tui laboris B In regnū veni. R Aliq̄d tibi forsan pariture glorie repturus sed quietis nihil B Juste regno. R Bene agis grauissimāz rem deo scito autem seruire te q̄rulis ⁊ vix tibi añ obitum gratiam relaturum raro tam iustus quisq̄ꝫ regum fuit vt non carior populo successor foret is cum venerit alter optabit̄ Hij sunt vulgi mores odisse p̄sentia futura cupe p̄terita celebrare/quando ergo defuerunt q̄rele si omne presens sordet nilq; omnium placeat nisi quod cruciat seu perditum seu speratum. B Sceptrum ⁊ dyadema sortitus sum.

UVA. BHSC. IyR_105

R Fulgidas ꝯpedes claramq; miseriam q̃ si plene om-
nibus nota eēt crede mihi/non tociēs vno de solio litiga
rent duo/sed plura eēnt regna q̃ reges G Purpura in
dutus sum R Non cultus exterior sed interior habi-
tus ⁊ mens. regia regē facit. Allexandri romani p̃ncipis
dictū fuit Impium in virtute non in decore ꝯsistere G
Ad regnū ꝓuehor R Nunc in dubio vertit̃ subiectorū
stat⁹ an felices ea q̃ h̃ fingit̃ felicitate an miseri sint/nēpe
mortalis regni felicitate rex bon⁹te indubie labor manet
⁊ graue negotiū. G Rex sum nil nō licz regi R Nul
li min⁹ imo vero qd̃ olim licuit iam non licet ⁊ si forte de
regno licentiā aucuparis non te regē noueris sed tirannū
G Rex sum atz om̃ia possum. R Imo nihil nisi qd̃
decet regem cui⁹ vt dixi minor licentia q̃ priuati est sui h̃
calle voluptatem petis falleris ⁊ tota vt aiunt erras via/
voluptas a tergo longe est hac ad laborē itur ⁊ ad gloriā
G Rex sum eritq; mihi certa tranquillitas. R Imo si
q̃ olim fuit perijt stultus nauta q̃ relicto portu in altū ve-
la facit tranquillitatem q̃rens. G At roman⁹ impator
factus sum R Clarissimū nomen sed durissimū offitiū
magna ꝓuare difficile ē quid putas colapsa erigere sparsa
colligere recupare ꝑdita deformia r̃formare deserta cultu
ramq; ruris multisq; diu neglectam suscepisti multꝫ egēt
dura arua ligonib⁹ multis parta riuis arentia Estuandū
algendumq; tibi est si succreuerit tu hinc laudare reliqua
successor tu⁹ metet illi seueris sera em̃ messis multas pos-
cit aīal estates. G Ascendi ad impium iam q̃escam ⁊
securus viuam. R Falsa te habet opinio nunq̃ mi-
nus tu ne in excelsum montem vt ventos ⁊ flumina eua
deres audisti non legisti Oratianum illud sepius ventis
agitatur ingens pinus ⁊ excelse grauiore casu decidūt tur
res ferūtq; summos fulgura montes. Et quāto aliter de
hac status eminentia sentiebant experti principes augu
stus ⁊ dyocletianus quorum alter vt legimus de dimittē-
do imperio cogitauit alter autem dimisit imperium nec
reuocatus ascensum dedit.

UVA. BHSC. IyR_105

Quanto aliter marcus mirantibꝫ amicis multa de malis imperij disputasse/alter impator effectus sed sp impium horruisse memorat. Magn⁹ est ad imperiū aureli⁹ z pti nax quoꝫ prim⁹ adoptione ad spē impij euocat⁹ solito tri stor ascensus magni impio labores magni q̄z cū ascende ris ex alto casus si mibi nō credis Juliū cesarē interroga gayū q̄z caligulā z claudiū z neronē z galbū ottonē vitel lum z domicianū cōmodiū ptinacē de quo prime dictū est/bassianū pterea z in matrū cū filio dyademeo fideli ssimū oim̄ henlioga balū longoqꝫ dissilem moribꝫ/alexā drum vtriusqꝫ etiā q̄ mireris cū filio mē maximias q̄z z maximianos z maximos z gardianos pterea z philip pos z decium gallūqꝫ z volusianū z valerianū inligni ca lamitate Notabilē z ptentatorē paterne miserie gallienū aurelianū deniqꝫ z pbum iulianū z liciū pstantinū z va lentinū z gratianū z valerianū at ne ad fastidiū cūcta cō plectar totā illā tirannoꝫ sil'ac principū seriem pcontare vno tibi oēs orerespōsum dabūt eodē se calle ad ruinā atꝫ impium ascendisse z tu illic reḡem fingis ac securā vi tam vbi oēs piculum ac laborē multū miserabilē vite exi tum inuenire/non ℞ sibi fingebāt illi q̄tuor quos ab ini tio nōiaui non anthoninipij p̄ncipis matern⁹ al' car⁹ an tonius bō scūs vt historie loquunt vt ego fateor vir pru dens neruā miserat⁹ q̄ imperiū accepisset Vere n. frustra principes premit inuidia/cū illis pot⁹ miseratio debeat ℞ Sū impator z vlcisci possum. ℟ Jn hostes publi cos forsan nō in tuos illis em̄ si ver⁹ es p̄nceps ℞ tuo as censu securitas pata est priuatis affectibꝫ pietas publica frenū pstringit non potes h⁹ ac illi⁹ hostis eē ex quo pater oim̄ esse meruisti id in ciues principis iuris est/q̄ in filij os patri. Just⁹ princeps pater patrie est/nullū ex omnibꝫ titulis ℞ grati⁹ summ⁹ ille p̄ncipū august⁹ accepit vt q̄ cō presso adolescentie impetu pris nomē implere decreuerat tibi g̃q̄ hostes fuerāt iā filij sunt ℊ Jmpator sum vlci sci potero. ℟ Talis sz miseri ptātem nō debeꝫ z sic ha be summi imperij ptātem excellentibꝫ z fortune paribꝫ ais

UVA. BHSC. IyR_105

esse venie materiam non vindicte cuius eo auidior q̄sq; quo filior infirmiorq; animi ac virium est Qua in re me minisse ꝓfuerit illud adriani principis q̄ vt scriptum est vni quē capitalem habuerat fact⁹ impator dixit euasisti generosum plane verbū ac magnificū vereq; cesareu m. G Impator sum eritq; iam thesaur⁹ par impense. R Ad rapinam vox hec spectat est vt alia q; rez sic sumptuū furus q̄dam ac vorago cui nihil est satis longū est mor taliū hac in pte/ sed in primis romanoꝝ p̄ncipū furores stilo eq̄re paucos tñ ex omnib⁹ eorūq; ipoꝝ pauca de multis attingam suspectissim⁹ ille q̄dem gay furor bayas atq; pateolas ponte iungentis atq; illū tumidi maris sinū primū eq̄s mox q̄drigis triūphator pmeantis q; aceto li q̄factus mēorem margaritas pcij ingētis apposito sq; cō uiuijs panes aureos atq; aureas dapes quib⁹ non famem ꝓpescere ꝙuiuaꝝ vt mos est ꝓpositū illi esset q; impij opes spargere atq; illoꝝ auaritiā irritare/ adde effusos in plebē nummos turbidoq; t pfundo mari iactas moles durissi mas rupes scissas t cāpos eq̄tos mōtib⁹ t campis iuga montiū terra illic addita hinc detracta tam subito vt na tetur miraculū vim passe cū sceleritate certaret nēpe cum dilata ptiū opis mor⁹ esset quib⁹ predecessoris sui tiberij thesauro ingēti diuitijs q; omnib⁹ impij intra animi spa cium exhibuistis ad inopiā fedispinaq; rapinas est con pulsus Illud inter ista non nūero q⁹ corinthei montem biscinū pfodi animo destinaret t si sumptuosissimū op⁹ tñ vt phibent nauigantib⁹ vtile quo duo maria iūgerrnt t abrūdusio athenas aut calbidē bisanthionq; petētib⁹ flexus ingens remitteret achie h⁹ comes ac victor amen tie sequitur nero c⁹ enormiū impensaꝝ null⁹ est mod⁹ in edificando ꝓserti in quo oēs pdigos t seipm vicit nulla alia tu re dānosior vt de illo scribit vnus ex mille furorib⁹ attingend⁹ ē dom⁹a platino vsq; ad esquilmū collē porrectā ac magnā pte urb⁹ occupās t nō in merito inter ꝙuitia q̄ buf librima pleb⁹ indignatōe pculsus est illō q̄z iactatū sit Roma dom⁹ fiet veios migrane q̄rites si nō t veios occu

UVA. BHSC. IyR_105

pat ista dom⁹ hanc aureã voluit nõ inepte q̃dem signãs nõie p̃tiũ auro eñi ⁊ gẽmis crustata ac stellata dom⁹ fuit tante altitudinis, vt in vestibl'o calũna centũ viginti q̃nz pedũ staret Int⁹ portic⁹ atz aule laq̃aribꝫ aureis atz eburneis tabulatis ⁊ ꝯnexa domoꝝ celi instar. Ui in ꝓprla se se sensim diebꝫ ac noctibꝫ sine intermissione voluẽtia / stagnum q̃z maris emulũ edificijsqz circumdatũ litoree vrb̃ minorẽ Rura p̃terea ⁊ pascua ⁊ vineta ⁊ silue omniũ generibꝫ aĩalium referte in hac domo q̃ntũ ꝯiectuꝝ ad veꝝ via est illud qd̃ colloseũ vulgo dicũt mediũ fuit c⁹ nũc ec̃ ruine stuporẽ spectantibꝫ afferunt ⁊ hec omnia dũ ꝙ miratulum rei augz rome medio ꝯsumasset / ita nõ dicã excessisse sed nec implesse q̃dem impatorie dom⁹ modũ visus est sibi vt dedignans domũ ip̃am non ampli⁹ miraret̃ q̃z vt hac solũ diceret Jam tandẽ q̃i hõ habitare incipit mitto illa leuia ꝙ vestẽ nullã bis induit nullũ iter min⁹ mille corrucis egit calceatis argento vsus mulis / aureo rethe piscat⁹ est purpureis atz coccineis funibꝫ ac reliq̃ fidẽ excedentia sil' atz tediũ ꝑitura. Sz q̃s illa nõ stupẽs legit / stupentiorqz aspicit vestigia eñi extãt piscinã illã ceptam amiseuo mõte venturãqz vsqz ad auernũ lacũ muris circũseptam ꝯtectamqz portibꝫ fossamqz illã ab auerno vsz ostiã ꝑ tantũ vie spatiũ totqz obui⁹ mõtes vt inducto mari sine maritimis casibꝫ nauigans ⁊ terre laborẽ ⁊ pellagi fastidiũ declinaret longitudo quidẽ vt nũc incole metiũtur nota omnibus vt tranquillus numerat milia passuũ centum sexaginta latitudo autem duarũ capax quinqz remium ex aduerso iter agentium neqz se impedientium ꝯcursu ꝙ op⁹ si explesset italiã oẽmqz rẽpublicã exhausisset tãtis aut multis malis mũdi mors sola ꝯsuluit hũc sequit̃ aureli⁹ verus qui vt omittam reliqua cenam illam fecit cui si par prandium facere voluisset nescio an romana res sufficere potuisset / quo audito frater ei Marcus aurelius tam modestie amicus q̃z hic hostis ingenuisse fertur reipublice misertus ⁊ imperio collabenti linquo alios nimis multi sunt enim.

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD VALLADOLID

UVA. BHSC. IyR_105

Nec me fallit posse ex vobis longinstula remedia hec vi-
deri breuiora polliticis sed delectat interdũ doctũ seu do
ctrine deditũ frugiq; hõiem stultoꝝ insanias audire q̃ il-
le quasi ꝓ ꝯtrario signo sint vñ sibi vt aiunt remissis ve-
loq; fugiendũ sciat hec ãt eo spectãt vt recogites q̃d est ꝙ
thesauꝝ impense parẽ speras vt em̃ fragilitati ⁊ modestie
haut sane magnis thesauris, est op⁹ sic ꝓdigalitati ⁊ luxu
rie neq; thesauri neq; impia ip̃a sufficiũt. Et hec cã non
tm̃ mediocris fortune hõies sz principes q̃z pene om̃es
eos dico q̃ nepotino victui opam dedere necessior in ra-
pinas ⁊ in p̃dam misitq; multis festinate mise req; mortꝭ
occasio fuit Nunq̃t vni⁹ hõis impense tot vrbes nõ suffi
ciant hij tibi rñdeant de quib⁹ multa dixim⁹ Innumera
bilesq; alij quos par pestis pari dedit exitio ad summam
ꝟo ꝓfundissimũ h̃ sumptuũ vt sic dicã spec⁹ q̃i illd̃ olim
curtij non opib⁹ expleri vllis sed virtutib⁹ añ alias mode
stia cohiberi ꝯstringiq; p̃t Inq̃t maxime ꝓderit memini
sse alienũ esse qd̃ ꝓdigis ⁊ h̃ quoz vnũ aliud adriani ver-
bum sepe ad mẽoriam reuocasse ꝙ sepe ille ⁊ in cõtione
⁊ in senatu legit̃ dixisse/ita se rem publicã gestuꝝ vt scie-
rit populi rem esse nõ ꝓpriam optimo p̃ncipe dignũ ꝟbũ
G Regno ⁊ vltio mea est. R Tua quidẽ mime neq;
mentit̃ ille q̃ ait mea est vltio/ꝓfecto ãt si ver⁹ es rex nihil
tuum minus est q̃ vltio/nihil magis q̃ clementia natu-
ra vtinã vt appiũ sic hõim reges aculeo exarmasset nunc
libero animali exemplũ dedit nõ eripuit libertatẽ meum
est ꝙ illa non cogit hortari respice ꝑuum illd̃ sz diuinum
animal pone ⁊ tu non in vulnere sed añ vuln⁹ aculeũ ple
beium em̃ illud h̃ regnũ alioq̃n vt sine iusticia sic sine cle
mentia rex non eris ac ne hõ q̃dem sed qd̃ in fabulis dici
solet coronatus leo. G Impator sum roman⁹ R
Habes augustũ hẽs ⁊ neronẽ ⁊ vitelliũ/quẽ sequaris ad
hos tres tota non mõ principũ sz hõiem turba restringit̃
hinc tibi ergo ducẽ elege si recentiorib⁹ delectaris habes
eiusdem ordinis traianũ deciũ galienũ. G Sũ roma-
nus impator mũdi dñs R Fuit q̃nto id dici ꝓpe veraci

UVA. BHSC. IyR_105

ter poterat quorsum ꝟo res redierit vides vt intelligi det̄
q̄ꝫ sit tutū stult s ⁊ ignauis magna ꝯmittere q̄nta ꝓuidē-
tia q̄ntū in furorē q̄ntus labor q̄ntaq̄ diligētia q̄ntū in
corpe incidit nō est amplius gaudij materia romanū im-
perium sꝫ hūane fragilitatis ⁊ fortune variantis iudiciū
G Im pio clar⁹ sum. R Clara nōia res obscure mū-
di fraudes ⁊ hūana crudelitas hi sunt vnci quib⁹ huc atꝫ
illuc faciles animi trahunt̄ pulchrū impij pulchrū regni
nomen sꝫ impiū ⁊ regnū diffitilia oim̄ offitia si rite geran
tur alioq̄n ⁊ ꝑiculosa prorsus ⁊ mortifera neq̄ de nihilo
dictū est illud regiū laudat̄ dyadema nobilē poti⁹ q̄ꝫ feli-
cem pannū plenū curis ꝑiculisq̄ ⁊ miserijs multis quē
cognoscens nēo nō mō ambiat aut ꝑto gaudeat sꝫ ne ob
latum vltro recipiat aut abiectū humo leuet, ꝓinde exp-
giscimini aliq̄ndo mortales apite oculos neq̄ sp falsis ca
ligate fulgorib⁹ vr̄a metimini atꝫ estimate corpuscula cir
cūspicite quib⁹ septi estis angustijs nolite geometras atꝫ
ph̄os ꝯtempnere terra om̄is punct⁹ est vos caduci ⁊ fra-
giles ⁊ incerti exit⁹ ⁊ cū iuuenes ⁊ cū sani estis cū morte
luctamini ⁊ cū ascendere creditis dn̄ditis ⁊ cū stare vide
mini tunc maxime ruitus nec vllū animal magis suarū
virium obliuiscit̄ ⁊ sepe vermes semimortui regna ⁊ im-
peria somniatis/mementote vos punctū ꝑexiguū seu ve
rius vt sic dixerim puncti breuis imo ne millesimā q̄dem
puncti ꝑtē possidere hanc suꝑbi incole p̄mitis mox p̄mē
di neq̄ ampli⁹ ex vniuerso possessiori q̄ꝫ q̄ frigentib⁹ mē
bris ac pallidis occupabitis Ite nūc ceci ⁊ insani elatoq̄
vultu tumidi q̄ nat̄a angustat laxate animis ⁊ victi ⁊ mor
ti mersi ⁊ moribundi īmortalia cogitate inq̄ h̄ nihilo ri-
diculosas insolentias ad momentū rapidi tꝑis hic rapi-
nas h̄ iniurias hic vindictas h̄ spes anxias hic honores
vanos cupidines inexpletas h̄ furores demū vr̄os h̄ reḡ
principat⁹ ⁊ impia hic classes hic acies h̄ bella molimini
cū multū insanieritis siue īꝑatores fueritꝫ siue oratores si-
ue diuites semē dici corp⁹ vr̄m putris terra vita vr̄a fum⁹
leuis magno flatu pulsus fuerit Et vix tandem o 1

UVA. BHSC. IyR_105

sero quidē cognoscetis viā hāc fuisse non patriam totūq; h̄ regni ⁊ impij falsumq; nomē G Impator fact⁹ sum. R Stultū impatores fiūt hōies sese esse nō recolūt aut fuisse. Quale est illud tiberij cesaris q̄ amicū volentē eū ꝯmemorare quorūdā actuū in memoriā pristine familiaritatis adducere cū vix apto ore h̄ vnū verbū emisisset/ meministi p̄ueniens interrupit nec passus est explere qd̄ ceperat sed repente ait q̄ fuerim non memini vocē impbat ac supbam nec amicitiaꝝ mō sz toci⁹ humanitatis immemorem. G Ad romanū impium ascendi. R Quid hinc gaudes ⁊ in eculeū ascendit̄ ⁊ in crucē contra vero ⁊ in lectulū ⁊ in sedile dñditur ⁊ sepi⁹ in imo quies habitat Nōnullis oppbriū mlt̄is suppliciū oīb⁹ labor est scādere

De Exercitu armato. Ca.xcvij.

Xenatum armatū hēo R Mirabar nisi regnū ⁊ impium exercit⁹ hac est miseria miseriā seq̄retur/ atqui seneca stipiorē affricanū celoten⁹ attollit nō qꝛ magnos duxit exercit⁹ quos ⁊ furiosi nocentesq; duxerunt sed ob egregiā moderationē q̄ꝫ nunq̄ꝫ certe dat exercitus sepe eripit sp̄ imminuit q̄ enim tam solida virt⁹ est q̄ꝫ tot sceleratoꝝ totq; carnificū cruentoꝝ ꝯuersatio exemplumq; non deterreat. G Magnum habeo exercitum R Habes vnde in campis vitam agas neq; em̄ aut vrbes exercituū sunt capaces aut bñ ciues rogati militesq; cohabitant armati G Habeo fortissimū exercitum R Habes belli materiam pacis excidiū si hinc gaudes ad celestem certe nō ptines ciuitatē G Habeo exercitum ingentē R Habes vtrūq; ad lat⁹ hostes armatos quos nec mur⁹ a te sepat neq; vallū Anceps pfecto negotium nec graue G Multe mihi sunt ⁊ valide legiones R Haꝝ tedia nemo facile atz molestias insolentiasq; dinumeret sz tu om̄ia expiendo ꝯdisces ⁊ q̄nto sit satius solū viuere q̄ꝫ cū multis legionib⁹ pfecte nulle iniurie nulla pfidia nulla crudelitas castrensiū morib⁹ ꝯpande sunt intelliges p teip̄m q̄ꝫ sit ver⁹ puerisq; notissim⁹ ille versiculus Nulla fides pietasq; viris qui castra sequunt̄ G

UVA. BHSC. IyR_105

Magnus dñs ac rector exercitus sum. R Tutius pastor tigridũ forsitan atz vrsoꝝ eẽs pñt mansuefieri corda feraꝝ at quorũdam hõim non pñt ꝛ minant̃ añ q̃ feriant fere hõies nõ sic sed odia hõim inpuiso erumpũt Hij q̃s tuos reꝝ q̃ te dñm vocant heu q̃ puo ptio venale genus ꝛ instabile q̃ leuibꝫ ex causis mutabunt̃ ꝛ ex militibꝫ hostes fient blandi vult⁹ in horrorem/dateq̃ tibi dextre tuam forsan in pniciem ꝯuertent̃/neq̃ si fiat nouũ erit aut insolitum ad platentiã fuit moꝰ ille terribilis qñ aduers⁹ iuliũ cesarem su⁹ exercicus insurrexit de quo dcm̃ est quẽ nec ille ducẽ potuit terrere tumult⁹. Cesar ãt incredibili illa sua ꝯstantia ac virtute motũ oẽm compssit ꝛ punitis auctoribꝫ quietauit exercitum atz obseq̃um reduxit fecit idem ad anthiochiã alexander ille roman⁹ princeps successitq̃ magnifice sed pcede paululũ breui idẽ an ab alio q̃ a suis militibꝫ interfect⁹ est Eodẽ mõ iam ptinax ante pierat sic duo postmodũ maximini pater ꝛ fili⁹ sic albin⁹ ꝛ maxim⁹ sic pbus dux clarissim⁹/gratian⁹ ꝛ valentianus iunior optimi frẽs ille a suis legionibꝫ h̃ a suo comite traditus Sic innumerabiles alij a suis hostibꝫ inuicti a suis exercitibꝫ piere ꝛ quos milites appellabant inueniere carnifices Vide g̃ quo gaudeas tu⁹ hic exercit⁹ trux inmitis vtq̃ ait ille belua/multoꝝ est capitũ nihil nõ ausura ira illam vel inopia vel auaritia irritãtem G Mihi exercitus ingens est. R Pompeio quidẽ thesalico p̃lio ait florus nihil magis exitio fuit q̃ ip̃a exercitus magnitudo ꝛ ferme in omnibus bellis maior semper exercitus succubuit minor vicit

De Classe instructa. Ca.xcviij.

Lassem habeo instructam R Est instructos aer ventos structos equor fluctus ꝛ instructos scopulos terrestre animal q̃ tibi cum pelago. G Instructa est classis R Instructe tempestates instructa naufragia piculis tuis gaudes ꝛ laboribus ꝛ impẽsis quarum nullus est modus vestrarum omnium insaniarum presumptuosissima est classis.

UVA. BHSC. IyR_105

G Classis instructa est. R Hanc celi z maris ira despiciet z quālibet instructā spargetac destruet inopinata tempestas de q̄ non cogitare dū nauiges stulti est. B Classem habeo in mari. R Parū ne terra discriminū vobis attulerat nisi maria etiā exarent non satis ē terras Uñ nocens ferū qđ naso ait Ferroq; nocenti⁹ aurū eruatur effodere Ipsa quoq; horrida z q̄ primi homines tantummodo mirabant maria penetrastis vbiq; laborē vbiq; piculū ꝓquirētes inq; hoc vnū vigiles atq; solliciti segnes ad reliq̄ G Magna cum classe maria sum ingressus R De regressu cogita ingredi nempe pfacile est soletq; equor intrantibꝫ planū esse pgressis sepe mortuosum atq; difficile tamen inter hōies natus inter delphines z cetones vitā argo mira vasti animi voluptas. B Magna mihi classis z valida ē R At fortassis vtili⁹ tutiusq; vel breui in stalmo vel sicco delictore insidias piscibꝫ terē disses q̄ classe armata vim gentibꝫ intulisses/multis quidem classis eximia noxiā dedit andatiā eoq; impulit vt optarēt domi eē/B z gray troiani reduces caphareum ad mortem. Nōiatim vero lacedemōes arginusis siracusio athenienses in littore z carthaginenses ad egathes insulas didicere multa sunt classibꝫ picula/nō ab hostibꝫ tantum sed ab ipo mari deniq; cū moriēdi genera p'ra ēent B vnū genus est aditū. O ceci viteq; q̄m maxime diligitz ꝓdigi mortem vndiq; q̄m sup omnia ardescitis timetis.

De Machinis z Balistis Ca. xcix.

Omnis generis machinas hēo. R Est h̄ q̄z furor regi⁹ hre vñ noceas cū velis multū quos beneficentissimos hōim eē oportuit z ob h̄ vnū regnis impositi z rges dicti sunt vt regnāt hōis atq; ab eis ceu pntes colant amenkq; q̄dā eē pres patrie appellati cūcta in ptrarium agūt vt ceu tortores ac p̄dones publici cūctis formidabiles atq; inuisi sunt. B Ābūdo machinis ad euertendas vrbes idoneis. R Quāto meli⁹ ad extruēdas f uanda sq; tu fortasse gl'osi⁹ putas euertere z videri mai⁹ tui tpis pollicite sed nō sp vrbes machinis euertunt cesar q̄dem

UVA. BHSC. IyR_105

bello galico cũ aduersus ad naucos turres maximas ere-
xisset Primũ ꝯtemptui hostilibꝫ fuit q̃i rem impossibile
humanis viribꝫ moliret vbi aũt admoueri ⁊ menibꝫ ap-
plicari illas videre e ꝯtemptu in stuporẽ ac pauori versi
omissa defensione ad dedicacionẽ confugere ac ciuili bel
lo ip̃ius cesaris dux brutus ad massibilia eq̃ erectis atq̃
ad motis parẽ stuporẽ obsessis iniecerat sed nõ parẽ me-
tum itaq̃ noctu egressi turres ⁊ machinas obsiderũt ⁊ in
cenderunt. G Habundo machinis ac balistis. R
Om̃ia fere quibꝫ gl'aris ad iniuriã alienam potius q̃ ad
tuũ decus spectant q̃nto erat honestius atꝫ hõie dignius
abundare misericordie instrumentis q̃ seuitie hr̃e quibꝫ
hospitatis ⁊ amicꝫ egentibꝫ esse possis ac munific⁹ q̃ q̃bꝫ
vrbes in meritas oppugnãdo q̃etem publicã ꝑturbares
G Habeo machinas ingentia saxa torq̃ntes R Sa
ta torq̃re furiosoꝝ est G Habeo ⁊ balistas innumeras
R Miꝝ nisi ⁊ glandes eneas quo flãmis iniectis hor
risono tonitru iaciunt̃ non erat satis de celo tonantis ira
dei nisi mortalis homũtio ⁊ crudelitas iuncta suꝑbie de
terra etiã tonuisset nõ immutabilis fulmẽ vt maro ait hu
mana rabies imitata est ⁊ q̃ emilibꝫ victi solet ligneo qui
dem sed tartareo mittit̃ instrumento qd̃ ab archidemide
inuentum quidã putant eo tꝑe quo marcell⁹ siracusas ob
sidebat. Ueꝝ ille vt suoꝝ ciuiũ libertatẽ tueret̃ excogita-
uit patrie q̃ excidiũ vel auertere vl' differri quo vos vt li-
beros ppl'os vel iugo vel excidio p̃matis vtimi Erat hec
pestis nuꝑ rara vt cũ ingenti miraculo cerneret̃ nũc vt re
rũ pessimaꝝ dociles sunt animi ita cõis est vt vnũ qd̃li-
bet gen⁹ armoꝝ. G Balistis affluo. R Meli⁹ belli
odio ⁊ studio pacis afflueres cũ cetera q̃dem arma inq̃e
ti animi hec ⁊ de generis signa sunt Nec pacificis q̃dem
grata ⁊ bellatoribꝫ inuisa magnanimis/denlq̃ sic habe-
to q̃ balistã prim⁹ inuenit ille aut pauid⁹ fuit aut ꝓditor
⁊ nocendi auid⁹ ⁊ metuens hostis itaꝫ cogitauit qd̃ Lu-
canus ait longe tendere neuos ⁊ quo ferre voluit ꝯmitte-
re vulnere vent⁹. Idq̃ de omni genere missiliũ o iij

UVA. BHSC. IyR_105

dictum puta fortis bellator congressum hostis exoptat/ que sagittarius vitat De Thesauro reposito. La.c.

Thesaurũ in bella reposui. R Rem malã in vsus pessimos q̃nto tibi ⁊ alijs erat vtili⁹ hũc ⁊ amicorũ ⁊ p̃rie vsib⁹ acceruasse maximeq̃ q̃ nc̃citatib⁹ indigentium/demũ thesaur⁹ verus eẽt ⁊ thesauri p̃tiũ celestis nunc p̃tiũ est inferni. G Thesaur⁹ suppetit in vsum belli R Thesaurus animi vires extenuat bellũ viros vtrũq̃ pestifer. G Magno thesauro subnix⁹ sum in bello. R Solet ille thesaur⁹ possessori suo ꝑdendi metum afferre hostib⁹ lucri spem ⁊ bellandi sil' audatiã Quis nõ alacer in id bellũ eat quo q̃rere multũ possit nihil amittere pugnasse q̃dem feruide inopẽ ac vicisse eũdemq̃ mox diuitẽ refixisse apd̃ flactũ legis Et ꝓfecto si ad clarissima veter. exempla reflexeris videbis romanos dum fuerunt paupes oim̃ gentiũ fuisse victores tñ vinci cepisse dũ diuites facti sunt/ita ad aduentũ diuitiar. discessere victorie ac v̄tutes sil'q̃ opũ comites delicie ac libidines subiere vt nõ inmerito scriptores q̃dam tꝑm illor. romãe paupertatis interitũ q̃sti sint v̄tutum nutrix optima est paupertas opulentia vitior. Victoriam de thesauro tuo speras hinc poti⁹ metuendũ mltos pauidos ⁊ imbelles oẽs tumidos ac suꝑbos nullũ penit⁹ vir. fortem ferre diuitie G Magnũ mihi thesaurũ ↄgregaui. R Tibi curas ⁊ inuidiã hostib⁹ stimulos furib⁹ solicitudinẽ addidisti.

De Vindicta. La.c.j.

Hostis in manus venit vltionis oblata est facultas. R Imo exꝑimentũ tui an ire amantiũ an clementie sis amicus/qd̃ nisi vtrãq̃ ferri posses incertum esset/multi eñi esse qd̃ non sunt experti autem q̃d sint sciunt. G Est hostis in manib⁹ vlcisci possum R Alie potentie fines sunt decoris alij non q̃d possis sed q̃d deceat extimandũ est ne si q̃ntũ potes velis nil posse sit melius. G Vlcisci possum nil dultius est vindicta. R Ira nihil amari⁹ q̃ cur q̃dam dulcẽ dixerit mirari soleo sui dulce aliquid inesse consentis dulcedo effera viro in-

UVA. BHSC. IyR_105

digna ac ꝓpria beluarum earumq; non omni sed premor
datium atꝫ ferociũ nihil humanũ minus q̃ꝫ seuitia ⁊ feri
tas contraq; nil hominum magis siue humanũ q̃ꝫ miseri
cordia ⁊ lenitas quibꝫ nihil tam contrariũ q̃ꝫ vindicta est
⁊ quicq̃tanimi impetũ homo in hominẽ ꝯmittit asperi⁹
Q si omnino vindicte nomẽ dulce est ostendã tibi quo
multa cum gloria vti possis nobilissimũ vindicte genus
est parcere. G Vlcisci licet. R Multo est sanctius
multoq; dei formius obliuisci iniuriã quã vlcisti. Gene
rosior nulla est obliuio q̃ꝫ offense hãc sũmus orator sũmo
duci summe laudi tribuit q̃ s. nil solet nisi iniurias obli
uisci nihil autẽ ꝓhibet vnius laudẽ illi non ereptam ad
plurimos ꝑuenire hoc inter multa p̃cipuũ p̃ cunctis opi
bus habet animi bona/non decrescũt sparsa nec ꝑeunt.
Sume ergo ⁊ tu tibi nobilissimã hanc obliuionẽ cesare
am q̃ te multo faciet clariorẽ q̃ꝫ timeã chroniandiq; mẽo
ria sua Illa eñi nature fuerit hec veritatis. G Vlcisci
iuuat. R Vltionis momentanea delectatio est miseri
cordie sempiterna duoꝝ nempe delectabiliũ illud p̃feren
dum qd̃ diuti⁹ delectat fac tu hodie quo ꝑpetuo delecte
ris nulla vero maior nulla firmior delectatio est q̃ꝫ q̃ con
scientie puritate ⁊ rerũ bñ gestaꝝ recordatõe causatur.
G Honestũ est vlcisci. R Honestius misereri mltos
clementia honestauit nullũ vltio nihil tam necessarium
inter mortales/nihil tam cõe q̃ꝫ venia nemo eñi est q̃ nõ
peccet nemo cui misericordia nõ opus sit q̃ negata quis
tam multos criminũ ⁊ culparũ extricabit nodos aut di
sutũ diruptũq; societatis hũane fedus sarciet. Sꝑ inter
sese hõies sꝑq; in illos decertabit ira dei Null⁹ erit aut li
tiũ aut penaꝝ finis nec cessabũt arma nec fulmina nec
flumina parce ergo misero/⁊ compesce animũ fac tu ho
mini qd̃ tibi ab homine fieri velles qd̃ a deo vis impu
dẽter a dño veniã petit q̃ ꝯseruo illã suo negat eccl̃iastic⁹
doctor clamat indignãs homo hõi seruat irã ⁊ a deo q̃rit
medelã in hõiem sibi similẽ non hꝫ misericordiã ⁊ de pec
catis suis dep̃catur. G Non infero iniuriã sꝫ vlciscor.

UVA. BHSC. IyR_105

R Quid refert primus pectes an vltimus nõ est equũ vt ꝙ in alio impbas inte ꝓbas Uis ne seuiciam in hoste dñatam sequi fieriq; illi sil'is moribꝫ cui dissimili⁹ animo sis/qđq; ne illũ pessimũ habet tuũ facere G Uolo qui dem ⁊ licitũ est vlcisci. R Nec debes velle nulla id licitum lege est vt defensio licita sit, vltio vetita scriptũ est q̃ non vindicari vult veniet adeo vindictũ ⁊ rursus vt paulo añ dixi mea est vltio ⁊ ego retribuã eis in tpe dicit dñs illđ tp̃s exspecta siue ille te vindicet q̃ ⁊ offendẽtis est dñs ⁊ offensi solet inter ꝓuos dñi cõis esse cognitio sꝫ q̃d ingenij habes si q̃ tibi ꝑfectoꝝ habit⁹ cura est opta poti⁹ atq; ora vt ne ille quidẽ vindicet sic hostis crimẽ in tuã ꝟterisſ salutem. G Ulcisci est anim⁹. R Da ire spatiũ da cõsilio temp⁹ fxena impetũ differ aut desinet aut lẽtescet breuis horã sedat iratũ equor G Ulciscar. R Uno actu offenderis multos vna iniuria sepe innũerabiles hostes fecit. G Ulciscar. R Quotiẽs vlciscendi studio iniuriam geminata est leso sepe vnicũ disil'asse remediũ sepe vel q̃stum eẽ vel nutu tacito sensum iniurie p̃tendisse periculũ fuit. G Ulciscar. R Plus teip̃m leseris q̃ hostem illi corp⁹ forsan aut opes tibi aĩam famãq; corruperis G Perdere hostẽ possum R Melius est q̃rere q̃ hostem tollere/sed vtrũq; simul optimũ ꝙ nulla arte melius q̃ ꝑcendo fit cũ vlcisci possis Aptissimũ tollendis hostibus instrumentũ est leuitas in quo si creditũ eẽt herenio seni sapientissimo nec sanitũ exercit⁹ mõ victor collo iugũ romanũ nec iugũ p̃mo cũ reliq̃s mox securũ sol⁹ imperator potius intulisset. G Ulciscendi pugnor aculeis. R Resiste cogitationibꝫ pijs exemplisq; om̃ibꝫ q̃ leniorẽ in ꝑtem inclinare aim̃ pñt Et in p̃mis memoria vite breuis ⁊ ambigue hec em̃ senece cui assentior efficacissim⁹ videt ad iracundiã leniendam. Cui is ip̃e q̃m memoraui doctor accedit nã q̃d aliud sentiebat vbi ait ꝑmemento nouissimoꝝ ⁊ desine inimicari sic est em̃ nilq; magis inimicitias alit q̃ conditõis obliuio siquidẽ iste cui⁹ mortẽ sitis ne dubita moritur⁹ haut dubie est/⁊ idipsum

UVA. BHSC. IyR_105

cito ⁊ fortasse hodie tuq3 illũ forsitan qđ nõ cogitas pre-
cursurus exspecta paululũ subsiste fiet qđ fieri optas ⁊ q̃
metuis fiet. Cetez mors q̃3 hosti paras sine tuo illi scele-
re prepata est Quid iuuat fati cursum ꝓperãtis impellere
morituri sanguine morituras man⁹ inficere non scelestũ
mõ sed supuacuũ est impietate tua ꝓximũ ac festinans tẽ
pus arcessere qđ si valde vel nulla possis pietate repellere
aut differre q̃nto tranquilli⁹ atz honestius ille integer ⁊ il
lesus tu siccus ⁊ innocẽs q̃3 vterq3 cruẽtus ⁊ tu noxi⁹ hinc
ab ibis. G Vrgeor vlciscendi stimulis. R Caue ne
cesseris sed oppone illis mẽoriam eoꝝ q̃ non tm̃ mites in
hostib⁹ sz fauẽtes ac bũfici fuere cõtraq3 illos tibi ꝓpone
qui mẽbratim cesis hostib⁹ adhuc rabiem spirantes ne
quitq̃3 in nõ sensura cadauera seuierũt de hinc tecũ elige
quoꝝ sil' esse malis neq3 act⁹ solos sed ⁊ verba ꝯfer ꝑs em̃
non ꝑua crudelitatis in verbis est crudelis pes crudelior
manus crudelissima lingua est sepe animi seuitiã q̃3 ma-
nus nõ eq̃uerat lingua trascẽdit Illa vero optima vt cru
delitatis sic clementie testis est Sonet ergo ad aurẽ tibi
illa c⁹ nõ mlto añ meminim⁹ adriani vox simulq3 illa ty
berij de quo scriptũ est q̃ cũ audisset vnũ e reis carmiliũ
nõie anticipasse mortẽ exclamauit carmeli⁹ me euasit o
vox ferox ⁊ si dici p̃t ip̃a votis auctore ferotior Quod vsi
tati supplicij cogitabat/quo se in vinculis manu sua peri
mens euasisset Ecce duo igit̃ vni⁹ stat⁹/sz mentiũ diuer-
sarum vno ⁊ eodẽ verbo q̃m varie vsi sunt. Ille ad pñtẽ
hostem euasisti ait h̃ de absente euasit inquit Ille suo ho
sti vitã donauit h̃ inuidit mortẽ. Elige q̃t hoꝝ poti⁹ a te
dictũ dici velit velis an tranquillũ illđ vere principis an
illđ alteꝝ inmane carnificis nec ignoro q̃3 sit ꝓmpti⁹ iu
bere ista q̃3 facere ⁊ qđ his obici possit intelligo difficili⁹
in suis q̃3 in alienis iniurijs mitẽ eẽ difficile fateor sz bo-
num de bono ãt ac difficile oẽz eẽ virtutẽ nec tu neges vir
tutis amatorib⁹ sunt cũcta facilia. G Fixũ est vlcisci.
R Vincit ꝑs deterior obsta illi dũ adhuc potes victori-
amq3 illi⁹ pri⁹ q̃3 ea vti cepit eripe stratãq3 mãsuetudinẽ

UVA. BHSC. IyR_105

attolle Memento te hoiem multos qdem vindicasse pe/nituit neminē pepcisse. G Ultus sum. R Vinci ab hoste pstabat hostis victorem vincit ira.

De Spe vincendi. Ca.cij.

Ello victoriam spero R Cū fallax vbilibet tñ̄ in bello fallacissima spes ē fere nihil ex pmeditato agitur inopine eūt oia prudētissim⁹ qdē atq exercitatissimus militariū rerū fuit q̄ dixisse ferē nusq̄ min⁹ q̄ in bello euent⁹ rndere. B Victoriā spero. G Pacē habere vtili⁹ eiusdē ducis verbū mēorabile tradit melior tutiorq̄ est certa pax q̄ sperata victoria. G Bello victor ero R Quid si vict⁹ hec spes multos in exitiū egit siue victorie spe nemo volēs in aciē dñdit B Bello superior euadā. R Futuri verbū tpis oīs eñi de futuro spes z futura oia sunt ambigua B Bello victor remeabo R Hospes hōim inanes nec victor fortasse vl' vict⁹ remeabis sic tibi reditū spōdes aptūq̄ inter gladios iter acri deuotū classico marti caput B Esse victor spero. R Est q̄ ptrariū speret vt falli vel vtrūz vl' alterutrū sit necesse pt vel alter l' vterq̄ dux ptiū seu aliter mutuis vulneribus sil' occūbere qō z sepe credo alibi z q̄ nūc memineris thebis vltimo inter frēs impios ogressu z rome primo post exactos reges occidisse pditū est bello/vt supbi reges filiū brut⁹ osul ad inferos psecutus est amisso autē spū iā victoria nll'a est quo fuato sepe tū ex acie pari marte discessum tēes vtrobiq̄ gābos duces spe victorie fraudatos ostat vnū nēpe fraudari tā cōe tamq̄ cottidianum est q̄ in aciē pficisti. Quid scis ātan vn⁹ ille tu scis hac q̄ tibi blādiri is spe victorie fraudand⁹ B Bello vincam R Ut anceps sp sic sepe tristis z sanguinolēta victoria est nō babeā gtis qō vite discrimine q̄rit care emit c⁹ sanguinis est ptiū carni c⁹ est mos fieri pt vt ps victrix ducem pdat ita tuis vincentibꝫ vinci potes q̄d de victorie sceleribꝫ dicā non sunt tot victi miserie quot sunt pctā victoris q̄ si pctō miseri⁹ nihil nec vict⁹ eo q̄ vincit victorie miserior sed eo min⁹ miser quo minima rerū dānis

UVA. BHSC. IyR_105

afficit G Vincam. R Ut ad summā redigā ⁊ an vin-
cas ⁊ an melius sit vicisse si viteris in dubio est.

De Victoria. Ca.ciij.

T vici. R Caue te ne ⁊ vincat ira supbia crudeli-
tas furor rabies. Hi sunt em victorie comites ⁊ vi-
ctoris hostes inuisibiles ⁊ horrendi a quib⁹ sepe cla-
rissimi victores turpissime victi sunt G Vici R Nō
dū te vocat ad calculū fortuna longa ⁊ ꝑplexa ra tionū se-
ries creditrix violenta ⁊ ꝑtinax cū q̄ tibi nunc q̄z negotij
multū restat mutuū reposcere solita est magno cū fruore.
G Magno p̄lio vici R Victor p̄lio sepe vict⁹ ē bello
G Vici autē. R Quotiēs vicere carthaginēses quoti-
ens victi āt sunt romani/spectand⁹ est rex finis eaꝝ max-
ime q̄ voluunt ⁊ stare nesciunt G Vici certe R Et
si cert⁹ belli exit⁹ adhuc euēt⁹ est dubi⁹/⁊ deletis t̄stia ⁊ le-
ta de tristib⁹ erūpunt. G Magnā victoriā q̄siui. R
Nil tam magnū vt nō nimio q̄ri possit est vbi pl⁹ vulneꝝ
ac funerū victoriosa ꝑs ꝯputat si nō credis xersen atz ter-
mophilas interroga. G Magne victorie sors fuit. R
Vix p̄t magna victoria ꝑuo p̄tio ꝯstare de bello oī maxi-
mo oim̄ maxim⁹ historias dū ageret adeo inq̄t varia for-
tuna ancepsq̄z mars fuit vt ꝓpi⁹ ꝑiculo fuerint q̄ vicerūt.
G Plene vici. R Nō est plēa victoria vbi armat⁹ ho-
stis sup est quāq̄z ⁊ si hunc opp̄ssis alij renascent quasdā
nēpe victorias ceu scementū dicas eē belloꝝ sic odia ferro
trūcata repullulāt densant̄q̄z ⁊ rediuiui in aciē redeūt bel-
latores non vt fortassis inaginatio olim vehemēs. R
Cassio a se cesi hostis imaginē sup̄mo illo suo die obuiā
dedit tam tremendo aspectu vt audacissimū virū q̄ viuē-
tem illū non timuerat defuncti spēs in fugam verteret sz
ita vt ꝓ vno multi redditi veris manib⁹ verū ferrū moue-
ant in illos qui vicisse videbantur. G Vici iam secur⁹
sine hoste sum. R Stulte dum erunt hōies nō deerūt
hostes tu romane vrbi post innumeros triumphos edo-
mitumq̄z orbem nō defuisse hostē legis ⁊ tibi defuturum
speras quiescenti forsan hostis deerit at pugnanti nūq̄z.

UVA. BHSC. IyR_105

G Victor sum. R Caue ne sis frustra vti scientibꝫ victoria fructuosa est vti āt dico non eo mō quo maharbal banibali/sed quo hayon vir melior sue rei p̄ce ꝯsulebat nam ꝑfecto vsus fructusq̄ victorie optimus pax est neq̄ ad aliū q̄ ad pacis finē iusta bella suscipiunt. G Victoria mecum est. R Vide ne attollet alata est.

De Inimici Morte Ca.c iiij.

E inimici morte letus sum. R Sperare de inimici morte aliq̄d seu cuiuscunq̄ hōis vel gaudere illi forsitan sit ꝑmissum si q̄s vsq̄ esset immortalis sperare āt alteri⁹ mortē q̄ tibi posset añ ꝯtingere vl' gaudere id hosti euenisse qđ tibi necessario euenturū sit stulta spes inane gaudiū. G Gaudeo de inimici morte. R De tua alius mox gaudebit. G De inimici morte gaudeo. R Si q̄ vr̄e cōditionis memoriā hēretis nunq̄ hō de morte hōis gauderet qñ enim queso duorum qui sil' ad suppliciū ducerent alter alteri⁹ de morte gaudiū suscepit scires idē sibi supplicij gen⁹ instar ⁊ non poti⁹ in illius morte suā cogitās ingemuit. G De inimici morte gaudiū sensi. R Quotiēs putas optata mors hōim voti ꝯpotes torserit ⁊ optare vitā frustra cepit/q̄ non frustra mortē prius optauerint dū intelligere incipiūt in suam se ꝑniciem optasse sed ⁊ p̄cipites sunt affect⁹ vr̄i q̄tq̄t vultis valde vultis/qđ de marco bruto dixisse Juli⁹ cesar fert' imo vero nimiū vultis Non fruens desideriū mors fert itaq̄ quiqđ vultis statim vultis huic nō mō vota impia sed veniā sz cedes/⁊ q̄tq̄ hō in hōiez struit notissimū animal in suā spēm multa vero optatis q̄ si in ꝯsiliū ratō esset admissa timeritis. Et varietas votoꝝ male electōis argumentū est/nec pri⁹ ad rectū ad sit īpet⁹ q̄ inconsulti affect⁹ in faustꝫ castigent effectibꝫ. G De morte hostis gaudeo. R Si est hostis inglori⁹ de ip̄ius morte gaudere turpe est ⁊ dolere supfluū ꝟui illustris hōest⁹ piusq̄ est dolor ⁊ si vero nō ꝓpter hōiem at ꝓpter v̄tutē q̄ indies rariora habet hospitia Sic metell⁹ macedōic⁹ affricani iunior sic cesar pompey sic alexander darij mortē fleuit.

UVA. BHSC. IyR_105

B Gaudeo de inimici morte R Quō de illius morte gaudeas q̄z diligere iuberis non vt hostē sed vt primum eiusdemq; opus opificis B De inimici morte gaudeo. R Nō audis forsitan an ꝓtempnis ꝓsiliū notissimū sapientis Noli inquit de mortuo inimico tuo gaudere sciens quoniā oēs morimur z in gaudium volum⁹ venire/ sanum prorsus seu consilium seu preceptum.

De Spe pacis. Ca.cv.

Spero pacem R Heli⁹ est pacem fuare q̄z sperare stulti est fastidie res certas ambiguas res amplecti B Pacē spero R Tenuisses eā arti⁹ nec abire sineres q̄z spereres Q; eñ ti ad hāc spem in patientia te ꝓduxit tua vt sperando anxi⁹ eligeres q̄ gaudendo vti portas B Pacem spero. R Spes pacis multos ꝓdidit sperate pacis succedēs insperate calāitas in cautos obruit sopitosq; quos exspectos inueniēs nō lesisset B Spero pacem R Quid tam diu speras q⁹ mox asse qui in tua situ manu est rari sunt q̄ pacē nō inueniant si bona fide velle ceperint sed his ipis quib⁹ dulce nomē pacis pax amara est/pacē itaq; petētes paci obstant q̄tuor nobiscū habitāt pacis hostes/auaritia inuidia ira z superbia/has eternū in exiliū pellite pax etna erit. B Spes pacis haut dubia est R Inter spem pacis z pacē multa incidunt leue ⁊bum gest⁹ facilis ꝓpositam sepe turbauit pacē ipi tractat⁹ pacificq; mones ferro sepe frangunt aiosq; acuit/bellūq; aspat pacis spes/sic amicitie mētio oem irritā q̄ totā dixeris odioz. B De pace agit pax erit R De pace crebro neq; agit nōnunq; vero piculose de pace agebāt atz egerāt z gallor z penor duces q̄ illos camill⁹ oppressit hostilio B Post belli finē pax firmabit. R Quāto firmatā eēt vtili⁹ āt belli ꝓncipiū q̄t dānis ac mortib⁹ tēpestīa pace eēt occursum Sz vos pueri ꝓtumaces ac discoli sine verberib⁹ nō sapitis pace bellū in bello pacē q̄rit; neq; vnq; nisi belli afflicti pacē knoscere incipitis l'amare eāq; vt ꝓditā fletissic mox reditā pari leutiate ꝓtēnitis donec vos itez atz itez amissa

UVA. BHSC. IyR_105

ꝑdoceat bõa vestra nõ spernere mala vr̃a nõ cupe deniq̃ non imptire non furere ꝙ añq̃ asseq̃mini pudeat sepissime idẽ vob audiendũ nec audiuisse sat est sepissime ⁊ videndum ⁊ expiendũ dicã ꝓprie vt discat aliq̃d sepissime vapulandũ est. G Bellũ pax sequit R Meli⁹ p̃cessisset bello iter obstructura nil vesani⁹ q̃ spe remedij vltro vulneri sese offerre / auxiliũ nõ cãm dãt fomẽta vulneribꝫ ergo salutẽ optare naturale est sano egritudinẽ spe salut insania. G Pax futura est R Solet pax vrbibꝫ mutationẽ rerũ afferre pestiferã optima quidẽ ip̃a sed pessimis circũuolata comitibꝫ iniq̃s legibꝫ fluxis moribꝫ occultis odijs apta tirannide Recordare q̃d ciuili olim bello p̃sag⁹ ille dixit nec fefellit sup̃os q̃d ꝓdest poscere pacẽ cũ dño pax ista venit melior eñi est bellicosa libertas viris fortibꝫ q̃ pacifica seruit⁹. G Pacem habebo R Interim bellũ habes. De Pace. Ca. c vi.

Acem habeo R Bonũ ingens si sinceris esset atꝫ ꝑpetuũ neutrũ sane est nã neq̃ nouũ sed cõe nimisq̃ cottidianũ est vt sub vmbra pacis bellũ late at neq̃ pacẽ q̃zuis purã diuturnã sunt aĩorũ instabilitas secũ in assidue non min⁹ q̃m cũ hoste pugnantiũ G Pax q̃sita est R Sꝫ amissa cautio ⁊ disciplina inuitarꝫ fida vrbiũ tutela q̃sita ãt leta segnicies ⁊ sp̃ ꝑiculosa securitas cũ in multis nẽpe sit melior bello pax in h̃ vno bellũ meli⁹ q̃ cauti⁹ atꝫ expienti⁹ nũq̃ romana v̄t⁹ abisset si bellũ carthaginensiũ mãsisset pax punica rõane vrbis fuit excidiũ vrbibusq̃ alijs documentũ sempiternũ nõ sp̃ ppl̃is atꝫ imperijs optimã pacẽ eẽ / idq̃ vir optim⁹ nasica male non sibi creditũ iurabit ⁊ vere a locũ docti oẽs fatebunt. G Pacem habeo. R Modeste vtere bello quolibet funestior pax sup̃ba ⁊ negligens sepe armati inter gladios tuti / mox togati in gladios inciderũt ⁊ seris votis optauerũt bellũ ꝙ ruinã moris atꝫ illi⁹ hũanitatis interitũ loq̃r Quot iã bello viri optimi pace pessimi eu a sere q̃i armis oẽꝫ penit⁹ exuti v̄tutẽ mox cũ toga vitia oĩa induissent sic interior habit⁹ cũ exteriori mutat⁹ est / cui⁹

UVA. BHSC. IyR_105

quidē rei ⁊ si mlta milia hōim̄ testimoniū trahi p̄ossint
tñ abūde suffecerint testes duo silla ⁊ mari⁹ q̄rū p̄mū vt d̄
illo scribit neq; laudare neq; vitupare quisq̄; satꝫ digne
p̄t qꝛ dū q̄rit uictorias scipionē se ppl'o romāo dū exercet
seuitiā hanibalē repñtauit Scd̄s vero vir fuit vt de illo
itidē scriptū est c⁹ si examinent cū virtutib⁹ vitia haut fa-
cile sit dictu Utrum bello melior an pace ꝑnitiosior fuit
adeo q̄m rem. P. armatus ꝓuauit eā primo togat⁹ omni
genere fraudis postremo armis hostilior euertit G
Pacem patrie partam letor R Quid si pax interdum
qd̄ in hōie optimū est extinguit nutritq; qd̄ pessimū no-
tum est illud satirici q̄ dū de causis priste illius romane
virtutis multa dixisset inter quos est ⁊ ꝓxim⁹ vrbi hanni
bal ad extremū intulit nūc patimur longe pacis mala se-
nior armis luxuria incnbuit victūq; vlciscit orbem. Est
ne autē oro te vlla pax tanti vt non odiosa sit viris egre-
gijs comitatem luxuria certe altius cogitāti positis licet
armis pax videri neq̄t vbi bello domestico vitiorū insi-
diosissimo ⁊ carente inducijs oppugnant animi. Boni
mores in exiliū pellunt voluptates impant virt⁹ oppri-
mit G Pax firma est R Et pacis comites licētia ac
libido vt dixi discrimina nec pautiora nec minora q̄; bel
li Illa eñi corpib⁹ hec animis pestē ferūt sepe etiā corpi-
bus itaq; multis lorica felitior q̄m toga campusq; secu-
rior q̄m thalam⁹ tuba q̄m tibie sol q̄m vmbra sunt q̄b⁹
nil tuti⁹ bello sit ꝙ iuliū cesarē p̄dicantē de se suisq; militi
bus audisti pacē ꝺo si sine vitijs veniret ⁊ celeste mun⁹ ⁊
scd̄m serū nulli bonū fateor raro āt sine vitijs venit. G
Sed fēci inducias R Dedisti hosti spatiū ad colligen
das vires q̄b⁹ forti⁹ te feriret G Indutias hēo. R Cog
nate inducijs insidie fiunt multa ꝑ insidias hostiliter fie
ri vides/ pl'a eris fcā legis vt nil aliud belli consilia licen
tius agitantur liberius contrahunt auxilia q̄sdā bello in
uictos inducie ꝯfecere G Sūt mihi cū hostib⁹ indutie
R ignauū tp̄s nec pace bell'letū nec exercitū ꝫ dubijs in
ter vtrūq; pulsū fluctib⁹ vbi ⁊ tūor paci obstat ⁊ tīor bello

UVA. BHSC. IyR_105

nescio an sit grauius p̄ēdere q̄ꝫ ruere respirādi tp̄s optare fatigati sūt miseri āt ⁊ īsani ē nec pacē pati posse nec bellū

De Pontificatu. Ca.cvij.

D pontificatū veni. R E tēpēstate in portū fugi solet tu E portu in tempestatē spōte fugis tua mirus nauta G Pontificiū sum adept⁹ R Parū ne tibi difficilis paꝝ ne graui⁹ vni⁹ aīe tibi cura videbat̄ nisi oim̄ curas in te vnū atꝫ oim̄ sarcinas trāstulisses fortes humeri an fortis ambitio eo aīos cogēs vbi male sibi futuꝝ sciūt G Ad pontificatū ascēdi R Quo tramite videris duplex est em̄ via vtraqꝫ ad laborē. Altera vero etiā ad miseriā ducit q̄cunqꝫ p̄rexeris vl' te miseꝝ vl' vt optime cesserit ex libero ꝓuū scito/sic q̄ añdisse diceris descendisti vn⁹ iam illoꝝ quibꝫ canit̄ ꝓpheticū illō/q̄ dñdūt in mare nauibꝫ faciētesqꝫ opatōem in aq̄s multis q̄ ascēdunt vsqꝫ ad abissos quoꝝ aīa in eis tabescēte ꝓpter negotioꝝ multipliciū ꝓcellā turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius ⁊ oīs sapīa eoꝝ deuorata est G Sūmi soliū pōtificatus asceudi R Quo mare alti⁹ ⁊ vēti plures ⁊ p̄iculosior tēpestas G Roman⁹ pontifex fact⁹ sum R Quo maior vrbibꝫ roma est eo maior te laboris moles manet. Erūt q̄ te colāt q̄ adorēt qui obsideāt ac circūstent q̄ tibi serico terrā sternēt auro mut⁹ frenent equos q̄ vina dapes instruāt ac p̄lambāt priscis pōtificibꝫ inauditū obsequij gen⁹ ex diuerso erūt q̄ omissis rebꝫ ꝓprijs in te figāt oc'los te notēt de te iudicēt ⁊ q̄ꝫ iuste de⁹ viderit q̄ deniqꝫ mores tuos arguāt verba distorq̄ant famē lacerēt vitā carpāt q̄t quit vsq̄ꝫ mali erit q̄i e fōte vnico/maloꝝ ex te ꝓdijsse dicēt ppl'i discordiaꝝ sceleꝝ q̄ꝫ oim̄ vn⁹ tu/eā vocaberis quō inquient sanū erit eccl'ie corp⁹ cū egꝝ ac languidū sit caput Est ne oro te tāti vel aureū poculū vel cubile purpureum gēmat⁹ vertex vt q̄etis ⁊ fame p̄tio q̄ri velit G In summū pontificē sum elect⁹ R Uersa vt libere ac in re tam expedita hodie ꝙ est totū vel malem vel durū est vt nō in merito quidam sumi pōtifices tedio reꝝ victi non supplicium aliud q̄ꝫ fellcitatem illā hostibꝫ suis optauerint nā

UVA. BHSC. IyR_105

paucis expediam summus pontificatus si rite gerit̃ summus est honor summũ on⁹ summa ꝓuitus summ⁹ labor At si male summũ animeꝑiculũ summũ malũ sũma miseria sũm⁹ pudor anceps ex omni ꝑte negotiũ. B Sũmi pontificat⁹ sedem teneo. R Nõ tenebis diu breuis est hõis vita regũ breuior pontificũq; breuissima eo qđ ꝓpter põdus vastatritiũ curaꝝ etas ipa põtificis romani tp̃s augustat q̃ ad h̃ culmẽ id admodũ fessa vix ꝑuenit. B Sũmi pontificat⁹ in vertice sedeo. R Quo sublimior sedes eo grauior casus vix ex alto sine ꝑiculo aut labore dñditur/cura vt descẽdas sobrie ne in illo gregẽ vipperaꝝ de quo dictũ est tollunt̃ in altũ vt lapsu g̃uiori ruant Ex om̃i q̃dem mortali fastigio dñdum nẽo dubitat sed h̃ interest q̃ iustoꝝ ac sapientiũ descẽsus reliquoꝝ ꝟo p̃cipitiũ ac ruina est Ideo q̃ pen⁹ ille dux moriẽs q̃ dixisse fert̃ finis ad alta leuatis est ruere nõ in ꝓprie ait vt ĩiust⁹ G Sũmi pontificat⁹ arcẽ rego. R Solebãt primi ex h̃ statu ad martiriũ peti/nunc ad delitias vocari se credunt Ido certatim h̃ locus appetit̃ ⁊ huc oim̃ ferme mortalium vota suspirant/q̃s autẽ vel romanũ vl' quẽcunq; pontificatũ aliã cupit ob cãm/nisi quo potentior ac ditior sit ɔtra iusticie p̃ceptũ p̃esse q̃rit non ꝓdesse qđ q̃ sacrilegum pudendũq; dictu est magnis sepe muneribꝫ qui ⁊ pactis ⁊ sponsionibꝫ spes emit̃ sacerdocij pinguioris. O Uertigo moꝝ pessima ad qđ olim ɔsueuerant ⁊ deberẽt cogi hõies inde nunc retrahi nõ p̃nt/⁊ tam p̃ceps feruet ambitio/vt nõ xp̃ian⁹ pudor ac modestia videat̃/sꝫ ardor ⁊ ꝑnicatia paganoꝝ q̃ in huiuscemodi petitionibꝫ tantam fuisse didicim⁹ vt de iulio cesare lectũ sit q̃ pontificatum maximũ pecij̃t non sum ꝓfusissima largitõe in q̃ reputans magnitudinẽ eris alieni cũ mane ad tomitia descenderet p̃dixisse matri osculanti fert̃ domũ se nisi pontificem non reuersuꝝ/nec fefellit pontifex est reuersus liq̃t aũt quo impetu illđ ambierit quo nõ impetrato vel moriendũ sibi certe vel exulandũ esse decreuisset hoc ille aũt vt cũq; licuerit cui a prima etate ꝓpositũ sit regnare p 1

UVA. BHSC. IyR_105

ita vt iniuriã suã putet si qua est in hoc orbe ptãs altera q̃ cesaris Si tellus vlla duoꝝ est at xp̃iano hõi cui ꝓpositũ sit ꝓuare deniq̃ sui iugũ ferre pontificatũ quo mõ liceat ambire non video nõ mõ largitiõe ꝓfusissima/sed qd̃ nõ multo min⁹ est turpe blandicijs atꝫ mendacijs indignis viro artibꝫ sed cõibꝫ adeo vt hec fere iam vnica sit in altũ via. G Romanus põtifex sum R Seruoꝝ seru⁹ di ceris caue ne dñoꝝ dñs scribi velis memento ꝓfessionis memento debiti memẽto dñi qui merito nulli magis q̃ a vicario lesus irascit. De Felicitate. Ca.c viij.

Um felix. R Pontificatu forsan aut impio aut omnino potentia atꝫ opibꝫ felicẽ fieri credis falleris Non felicẽ faciunt ista vel miserũ sꝫ detegũt atꝫ ostẽ dunt ⁊ si quid facerẽt sunt em̃ ꝑiculis plena quibꝫ huma narum est affixa miseriaꝝ radix. G Felix sum. R O miser q̃ in tot malis te felicem speres. G Sum felix. R Opinione fortassis tua q̃ qm̃ falsa est felicitate nihil addiderit sꝫ miserie multũ Si quidẽ ꝓpriã nõ nosse mise riam miseria summa est. G Felix sum R Hoc inter carnificũ gladios magn⁹ ille pompei⁹ de se p̃dicat qd̃ tñ si ꝓfundi⁹ verũ fodis nũq̃ fuerat ne dũ q̃dem dũ florẽti/ ssimo in sta tu felicissim⁹ videt. G Sum felix R Fe lix es ⁊ vn⁹ viator insolit⁹ mir⁹ cursor q̃ in hoc scrupeo di fficili calle sis felix/inter mille ꝑicl'a rapt⁹ iugiter ⁊ igno/ ras quo siq̃dem h̃ es felix es qd̃ nemo vnq̃ erit nẽo vnq̃ fuit vt auguror Nam quis q̃so hõim felix in miserijs Ne mo igit felix priusq̃ ex hac miseriaꝝ valle migrauerit du/ os q̃dem e cũctis mortalibꝫ colligũt felices in quibꝫ opi/ natissim⁹ est q̃ntus metell⁹ ⁊ apd̃ scriptores reꝝ ⁊ vulgo etiam felix sed huic tñ q̃uis late iactatũ felicttatis nomẽ in quibusdã exactionibꝫ scriptis ereptũ scio iniurijs ali/ qñ grauissimis ⁊ qd̃ dolorẽ geminat vili ab auctore susce ptis iã reliquorũ falsa felicitas in apto est Silla felix tm̃ dict⁹ est In felicem tñ vite illũ ac mortis atrocitas ꝓbat. Alexandri macedonis ac iulij cesaris ⁊ si fortunã ꝓsperã vita tamen inquieta semꝑ ac turbida/atꝫ ideo nũq̃ felix/

UVA. BHSC. IyR_105

vtriq̃ mors rapida Ille in medio belloꝝ cursu h̃ post vi
ctoriam repente ille ventio perijt hic ferro Stipionum
bellicam felicitatem alterius indignũ exilium indigna q̃z
alteri⁹ in matura mors minuit/ longũ ẽ euoluere singulo
rum fortunas ad supremũ venio vnus em̃ fere omniũ fe
lix vsus est augustus cesar monarcha omniũ altissimus ⁊
diuturna pace vite spatio ac fine suasissimo quodq̃ om
nia superat morũ atz omni tranquillitate ꝑpetua. Quis
hunc felicissimũ negauerit sed si felicem negãt quib⁹ hoc
scrutande studiũ fuit obstat enim extrinsecis fulgoribus
interioris ac domestice vite stat⁹ ⁊ fortuna longe alia na
turalis ac virilis sobolis defectus at optimorũ ac nepo
tum materne mortes ⁊ quorundã morte peior ꝯtumatia
Ad hec ⁊ vilissimoꝝ quoz hominũ insidie ⁊ suorum in se
crebro conspirationes ⁊ dilectissime at vnice filie ac nep
tis adulteria crebriora deniq̃ non suus heres successorq̃
non placit⁹ ⁊ necessitate magna q̃ iuditio electus nec om
nino se dignus nec imperio si horum ergo nemo felix vl̃
felicem alium da mihi cũ quo felix sis vel sine consortio
felix esto vel iam tandem veriore sententie aurem prebe
secundum q̃ dico iterum ante mortem nemo hõim felix.
G Ego animo felix sum R Sentio q̃ felicitatem di
cis aut felix igit̃ errore tuo es/ vt ait ille que felicitas vt di
xi miseria est aut virtute animi felix que nec ipsa felicitas
plena est q̃uis sit ad felicitatem via ad extremũ cũcta di
scutiens me mirari nõ dissimulo q̃ felicitatem mihi qui
dam somniãt ꝓmittuntq̃ alijs acutissimi hõies in mul
tis ac in parte cecissimi Nã sicut omni tumul⁹ bonoꝝ ad
felicitatem isq̃ indefitiens ac stabilis requirit̃ ⁊ q̃ multa
desint hõi vite stadiũ hoc agenti ꝑ se quisq̃ sentit Et hec
ipsa q̃ assunt q̃ incerta q̃q̃ labilia sint agnoscit siue qd̃
alijs videt̃ sole v̄tus hoc p̃stat certe ip̃i qui scd̃m v̄tutem
vitã agũt quos diffiniũt felices quosq̃ felicitati ꝓximos
non nego vitã ip̃am ꝑpetuis tẽptationũ p̃lijs paciunt̃ in
festam ꝑiculis sꝑ multis ac grauib⁹ expositi nec vnq̃ añ ex
itũ securi qd̃ siue nesciũt siue sciũt eq̃ miseri sunt habendi

UVA. BHSC. IyR_105

Nulla enim cum errore nulla sine securitate felicitas B Felix ipe mihi videor. R Jam falsa ergo felicitas est ꝛ ea ipa ꝑbreuis. Nulli in errore diu ꝯtingit gaudere sola quidē veritas solida est/error tenue q̄dam ꝛ inane qđ inter amplectentiū man⁹ q̄i fum⁹ aut vmbra dissiliat vehementerqꝫ vmbra abiat/falsaqꝫ gaudia in aptum ꝓtrahat q̄ felicitate hūane verū ꝑtiū somnis finē ponat Quere interim ab his ipis quoꝝ ꝓxime mentio est habita q̄re ab om̄ibꝫ q̄ felices vel sibi vl' alijs visi sunt vbi nā gentiū q̄ue nūc statu sint de sua illa breui felicitate qđ sentiāt tacebunt ipi sed loq̄tur veritas testabit̄ atꝫ habitos felices fuisse miserrimos. De Spe bona. Ca.c ix.

Uitq̄t in re sit spem mihi null⁹ eripiet. R Hanc aufferre ꝑt nēo ipa sese sensim eripit ꝛ in opinis euētibus sepe lusa ꝯsumit̄. G Spero mlta R Et multa metuas optet sine metu em̄ spes nō habitat. B Spero bōa R Mala ergo tīes vt eñi opposita spes timor est sic aduerso de fonte orit̄ ꝛ nccariū est ꝙ sperare ceꝑis ei⁹ ꝯtrariū vt formides. B Spero leta. R Sꝫ incerta quoꝝ studio certa negligere certa demētia est q̄ q̄dem qđ nō hꝫ sperat qđ hꝫ obliuiscit̄ B Sperare meliora nō ꝓhibeor R Quid si difficilia q̄d si īpossibl'ia vēturaqꝫ nūq̄ꝫ q̄d si peiora si pessima sint q̄ speras ꝛ meliora tibi fingis. B Juuat in spe viuere. R Dic veri⁹ in spe mori nā ꝛ futa cogitantibꝫ pñtia dilabunt̄. ꝛ q̄ lōginq̄ ꝓspiciūt q̄ sub ocul' sunt nō vidēt ꝛ q̄ cras viuere destināt hodie non viuūt nō dū est c⁹ iniciū sperat̄ ita cū spes oīs boni absentis expectatio sit cōsequēs est sperantē saltē ꝑ ea ꝑte q̄ supat mali aliqđ pati B Dulce est sperare R Audio q̄dem mltos h̄ dicere sꝫ hāc ego dulcedinē nō agnosco / nā si sperare ꝛ optato carere ec̄ dulce ē ꝙ q̄ dixerit haut dubie gestu carꝫ. B Sperare delectabile est. R Ergo ꝛ pēdere te affici ꝛ torq̄ri spēs est lōgi supplicij longa spes Nil sic aīm fatigat nil sic seniū ꝑcipitat itaqꝫ sepe vir sapiēs spē ꝑditā lucrū vocat seqꝫ infinita cupidīe liberat ab expectatōibꝫ vāis ad gaudenđ bōis suis cogi gaudꝫ

UVA. BHSC. IyR_105

G De euentu sors viderit ego in spe gaudebo. R Uide autē ne qñ forsan iure doleas ⁊ optasse ⁊ sperasse ⁊ sperata consecutū esse pēiteat. Multos quos suspēsa diu torserat ad exitū spes ducta pessundedit/multi nociuis valde nō sat seris longe spei piere successib. G Nemo mihi tollat spem. R Nemo tibi tollat tediū ac laborē animi audisti veteri dici solitū ꝓuerbio Magnꝰ labor expectare. G Rei bone expectatio blāda est. R Sed ⁊ fallax anceps ⁊ anxia si h̄ negas nūq̄ aliqđ expectasti/ sed se fallentium inextimabilis turba est quib ad id qđ agunt nihil ꝓrsus inefficax sese offert nihil respuit nulli se negat flecti facilis ⁊ falli ꝓna credulitas. Argumentū vero leuitatis ingens atz amentie dixerim passi obuias spes amplecti his illico certis vt bonis pasci/ad q̄s docti oēs ⁊ expti rerū tardi sunt. G Bonā interim spē hēo. R Interim dicis credo dū te illa fefellerit h̄ est em̄ mos inuiti spē depōitis nunq̄ illā relicturi nisi vos illa relinq̄ret q̄cunq̄ vos sepe relinquor mirꝝ dictu/iterꝝ atz iterū redeuntem cupide sp excipitis ꝓgressiq̄ obuiā q̄si obliti veterꝝ nouis armata dolis nō elusi tociēs cordis arcem ponitis. G Spem ponā vsq̄ ad vltimū nō deseram. R Quid si diu añ illa te deserit ne illā extrahes an sequeris an expectabis vt redeat. Age āt qm̄ nihil est dultius q̄ falli Non ego tibi spē quā mordiāte tenes eripiā tm̄ illud admoneo nō esse spem bonā q̄ tu reris non est spes bona q̄ bonū sibi ꝓposuit sz eq̄ bñ bonū em̄ sperare scelestissimi q̄z hōies pñt imo ⁊ solent vere itaq̄ bōa spes est q̄ de vero bono rite ꝯcepta est/hanc q̄ hz stringat teneat neq̄ abire eā vl'in vltimis sinat sororesq̄ illi suas iūgat caritatē ⁊ fidē hec spes leta dulcis verax ⁊ felix est queq̄ nec spantē fallit nec ꝯfundit sz ad optatū ꝓuehit aimq̄ interī spati boni anticipatōne letificat Sz vos boni nomen mal'iponitis iure igit̄ vr̄a expectatō añq̄ vēiat mesta est mestiorq̄ cū venerit G Humanū sapio ⁊ đ his loquor q̄ hōies vocāt bona. R Hꝰ nōis doctos olim inter hōies longal' fuit q̄ adhuc pendet pēdebitq̄ euū in oē his vnū in rebꝰ ꝯtra āt illis bōa mlta ponētibꝰ p iij

UVA. BHSC. IyR_105

G Linq̃mus ista ph̄is ego q̃ vulg⁹ bona dicit spero.
R Malũ ḡ tuũ speras qđ vel dilatõe te cruciet vl̄ faste opprimat ex optato fac succedat qđ ad corpus attinet hosti arma paueris qđ ad fortunã varie ⁊ inmitis dñe subieris iugũ qđ ad aim̄ vero ip̄m magna etiã ꝑs in cladem ac ꝑniciẽ verti q̃at/quin q̃ delectant aim̄ sepe ⁊ ledũt. G Jeci ego spei anchorã nec manebo R At q̃ solẽt naute tẽpestate orta nauis anchorã p̄cidere si deuelli nequit. relictaq̃ illã fugã cape Nõne ꝙ trãquillo mari apđ poetam dẽte tenaci anchora fundabat naues in magnis q̃z pelagi motib⁹ accidit vbi nõ naues fundat illa sz alligat ⁊ naufragio iniũctas tradit. Nec hercle aliter inter ꝓcellas hũanaꝝ reꝝ spes affixa ⁊ tenax/multos in exitiũ traxit q̃ abcisa vtiq̃ ⁊ abiecta spe incolumes euasissent sepe ergo subtrahẽda spei anchora vel si hereat euellẽda siue id quidẽ liceat abstinenda rerũq̃ subfluctib⁹ relinq̃nda est vt liberã vite ꝓram gubernacl̄o ꝓuidentie dirigas ad salutis portũ. G Bene spero. R Male habendo ⁊ bene sperando transit vita mortalium.

De Hereditatis expectatione. Ca. cix.

Hereditatẽ orbi senis expecto. R Mõ te trãquillũ p̄dicabas Ipse tibi ne ꝯtrari⁹ sis attẽde nunq̃ expectatio tranq̃llitasq̃ cohabitãt vix vllũ vite tedium expectatõe molestius. G Expecto senis hereditatem. R Nescis q̃t ille forsan expectet est ea q̃dẽ inter hõies vulgaris insania/vt fere oẽs nõ coeuis tm̄ sz iunioribꝰ q̃z diuti⁹ se victuros sperẽt in vita sua de morte cogitant mortalis de aliena ãt libenter/cũ tñ ꝯtrariũ agere esset vtilius. G Senis hereditatẽ spero R Quid si ille interim tuã sperat falli alterutrũ est necesse. Quot ãt senes inuenies mortẽ iuuenũ expectãtes ⁊ sane nemo tã senex qui non possit annũ viuere/nemo tã iuuenis q̃ nõ possit hodie mori. G Hereditatẽ orbi senis spero. R Justius hãc sꝑabat fili⁹ iuniorẽ iustior spes illuxit. G Hereditas orbi senis ad me vẽiet R Quid scis an ad illũ tua. gaio claudi⁹ neroni galba domitião nerua ꝯmõ ꝑtinax successit/⁊ successionũ taliũ plena est hõim vita.

UVA. BHSC. IyR_105

B Vrbi senis hereditas me manet. R Quẽ nõ falle/re possit volens q̃ q̃z noluit fefellit. cui sup viuere neq̃at/qui filio supuixit. G Vrbi iã senes elogio scriptus be/res sum R An in tabellis forsan ad amantiuis vñ non facile delearis an ignoras q̃z leuib⁹ causis testamẽta mu/tant senis multis in ipo vite exitu q̃ p oẽm vitã voluere displicuit B Heredem me vult orb⁹ senex R At qui potest nolle nihil est ãt indignati⁹ orbo sene ac diuite vbi sua diligi se q̃ sperni senserit actũ est. B Hereditas ori/bi senis pmissa est R Ea vtniã innocẽtia atz ea morta/libus fides esset vt z nunq̃ sine bõesta pmitterẽt z semp pmissa fuarent nũc nec pmittendi mod⁹ nec pmissa frã/gendi pudor vll⁹ q̃ in hereditate potissimũ licere sibi bo/mines putãt/itaqz voluntatẽ testatoris/ambulatoriã le/ges vocant non te exẽplis pmã nota res est/legisti credo quib⁹ ꝑ accidit nõ solũ vt viuẽtis pmitteret hereditas sz supmo etiã moriẽtis amplexu z osculo annulisqz aureis donaret Qõ apõ illos indubie successionis iudiciũ erat cũ interim z heredes alij z eoz mentio penit⁹ nulla esset in tabulis testamẽti tm̃ in media de morte pfidia ausa ẽ Tene igit viuoz fraudib⁹ inmunẽ reris/cũ dolis moriẽ/tium circũ ventos legas summos eẽ z illustres viros/nã ne singulis in morẽ gen⁹ B ludibrij passus est luci⁹. lucil/lus vir amplissim⁹ qõqz est alti⁹ august⁹ cesar horrenda longeqz mirabilis libido fallendi q̃ nepharias aias/nec in morte destituat sz sic est mos z tu pmissa in hereditate spẽ defigis q̃ frustrari possit z vita lõgior testãtis/z bre/uior fides/quan q̃z his cessantibus mutandi causa ꝓpo/siti possit esse iustissima/suus sepius heres noua seni ori/ens progenies. Siquidem octogenario mario catho fi/lium genuit/noua genario iam ꝓrio massiuissa. Jdqz hac etiam nũc etate vestris sensib⁹ euenit q̃ vtinã pristis illis vt gignẽdi vi sic vigore animi pares eẽnt q̃ cum ita sint heres certe legittimus captatori obstat atz impbam spẽ ꝑcidit B Jã testamẽto senis heres sũ R Sz iuuẽ/tis forsitan z victuri testamẽta ãt in vita sũt in morte fir/mank firmũ z cadauer cogitas lup⁹ q̃dẽ expectatõe laxan/dus z media G Hereditas ad mercõ calle vẽtura est.

UVA. BHSC. IyR_105

R Quid ꝙ vt testator/sic hereditas casibus subiacebit vt neq; sp quē velis hēas heredē ⁊ sepe nil aliud q̄ ināe nomē sit hereditas. Quid ꝙ interim vasto p̄tio ꝑua res emit dū credulū senē ⁊ obseq̄um submissū ⁊ indigne viro blandicie ꝓmerent. Nulla est tanta vtilitas q̄ decoris impendio extimāda sit. G Nulla legū aut fortune obice hereditas ad me venit. R Vñ id nosti cū sit scitū illud marci cathonis sapiētissimi senis dictū. Sepe inq̄t audiui inter os atq; offam multa interuenire posse. Esto āt nihil interuēiat/sed ad te spata ꝑueniat hereditas/nō manebit tecum sed a te reuersus ad alios migrabit volubilia sunt bona mortaliū rotundā numi p̄cipue formā dicunt/vt ꝑpetuo rotet in motu q̄siuisti hereditatē successori tuo mest⁹ forsitan gauisuro/solicitus otioso ⁊ sperasti de aliquo ꝓpter quod idem alij de te sperent.

De Alchimia. Ca.c xi.

Pero alchimie ꝓsperos exit⁹. R Miꝝ vñ id speres qd̄ nec tibi vnq̄ accidit nec cuiq̄ sed si accidisse nōnullis fama fuerit ab his ficta quib⁹ id credi expedieret. G Spero alchimie successum. R Et quē q̄so p̄ter fumū ⁊ cinerē sudorē suspiria verba dolos ignominiā hi sunt eñi alchimie successus quib⁹ inopē nunq̄ ad diuitias effectū/multos a diuicijs ad inopiā redactos sepe vidim⁹ nō tñ illud attenditis/ tā blandū est sperare ⁊ falli huc vos agit auaricie stimulis in pulsa dementia vt verū opinionū qd̄ optatis fl'mq; qd̄ cernitis/notasti ne aliquos prudentes in reliquis hac insania laborarēt quosdā opulētissimos hac vāitate ꝯsumpos/dūq; opulentōres fieri studēt ⁊ fedo q̄stui inhiāt bñ parta ꝓdigere censuq; oī suꝑuacuis efuso tandē necessarijs etiā destitutos alios ciuilitate deposita mestos sp atq; anxios dū nec cogitare aliqd̄ aliud q̄ folles ⁊ forcipes ⁊ carbones nec alijs q̄ sue heresis sectatorib⁹ ꝯuiuere didicerūt/ in silue stris pene hōies euasisse/nōnullas deniq; amissis primi aī lūinib⁹ in h̄ exercitio corꝑeos insuꝑ oculos amisisse. G Promissum ab artifice auꝝ spero. R Refert cui⁹

UVA. BHSC. IyR_105

artis artifex quid ꝓmittat sunt quibꝫ ꝓmittentibꝫ nihil credi possit/eoqꝫ minus si ꝓmissum iuris iurandi religione firmauerũt Sed o ceci parũ ne erat veris in metallis que terra fert furere nisi vos mendacis de fossa torq̃rent parum ne a ꝟtutibꝫ aberrasse/nisi errore damnũ damno labor/ꝛ labori pudor accresceret h̃ qui tibi aurũ suũ spõdet cũ tuo auro inꝓuisꝰ aufugiet Noui nihil narro mos est publicus/ꝛ q̃uis igni ꝯmissa fraus sepe igne purget nihilominꝰ tu delusos deceptoris tui supplicio non indominior/sed notior remãebis/digitoqꝫ mõstraberis auarus ac stolidus/flando exhaustus/flãma afflatus asper susqꝫ fulligine. G Magna mihi ꝓmittit alchimista. R Dic vt ea sibi prestet q̃ ꝓmittat alijs primũqꝫ pellat suam inopiam. Est em̃ fere mendicũ genus hõim/cũqꝫ se pauꝑes fateant̃ ditare alios volũt/q̃i aliena illis quam ꝓpria molestior sit pauꝑtas/sic miseri se alios miserari soleant dicere impudẽter ꝛ ignotis ec̃ interdũ magna promittere turpis ꝓmissio. ꝛ stulta credulitas G Alchimie artem didici diues sum. R Imo quid si fuisti esse desines/ars nẽpe quã mẽoras nulla est nisi mentiẽdi artẽ dicimus ac fallendi. Age ãt qñ ita fert animꝰ ꝛ in tubẽ/p̃dico tibi ꝙ te lucrũ ex hac arte maneat domꝰ tua varijs hostilibꝫ ac miris plẽa erit impedimẽtis. Erũt tibi esores ꝛ potatores idqꝫ haut inmerito q̃s ignis exsiccat ꝛ cupiditas erunt sufflatores deceptores derisores oĩs angulus hẽbit pelues ꝛ lebetes ꝛ phialas olentiũ aq̃rũ herbas p̃terea ꝑegrinas ꝛ extrãeas sales ꝛ sulphur ꝛ distillatoria ꝛ caĩnos deqꝫ his oĩbꝫ tibi in finẽ curas inutiles ꝛ stulticiam cordis oris obsternitatẽ ꝛ squalorem ꝛ caliginẽ oculorũ/ac solicitã cõflaueris pauꝑtatẽ qd̃qꝫ his oĩbꝫ pene peiꝰ dixerim circulatoris nomẽ ꝛ nocturnis in tenebris atꝫ infamis inter latebras furũ vita. G Spero affectũ ꝓpositi votiuũ R Sꝑare huic forsitan ꝛ gestire dabit̃ non gaudere. G Ad ꝓpositũ terminũ a ꝓpinquo: R An mercuriũ ꝯgelasti an qd̃ aliud vanitatis/nũc maxĩe a ꝓposito longe es sꝑ rebusqꝫ alid̃ defuerit dolis nihil.

UVA. BHSC. IyR_105

Uruspices multa mihi pollicent ℟ Inueniſti ecce aliud hõim genꝰ cui ſi credas ſp pẽdaras ſemp ſperes nam neqz res aderũt vnq̃ pmiſſe neqz ſi credas q̃ deerũt pmiſſores Sic res huic pfugas captans huic pmiſſis impulſus yſionio more ſp rotaberis. ℬ Spem bonã mihi tribuũt auruſpices. ℟ Nõ maius eſt ſpem credulo q̃ metũ pauido inferre/ꝺſtantes animi neutrã in ptẽ facile inclinãt ℬ Multa vndiqz mihi pmittunt mathematici. ℟ Nil prõptiꝰ q̃ pmiſſis affluere his ꝙ careant pudore quos mẽtiri ãt pudet ad pmittendũ tardi ſunt ℊ Leta ſpondent mathematici. ℟ Sponſores q̃re alios ſeu pignꝰ pmiſſi fragũ genꝰ eſt nudo verbo male credi. ℊ Multa promittũt mathematici. ℟ Quere ꝙ pmiſſum impleat ſatis eſt ſpẽ dediſſe nõ ꝑt vnꝰ dare oĩa. ℬ Promiſſis auruſpicũ exprectus ſum. ℟ Cõſopieris euentiꝫ tibi nihil euenier pmiſſionis. ℬ Magna iubeor ſpare. ℟ Dixꝛt hũanꝰ animꝰ vtuti ꝓtumax obediẽſ vanitati eſt vñ ſi aliqõ idqz optimũ iubeat illa ꝓtemnit/quitqõ bec iuſſerit difficile licet ac peſſimũ pareꝝ ℬ Mathematici leta pronũtiãt ℟ Viri hõies futura ſola ꝙ nouerint ꝑteritoꝝ atz pñtium ignari ꝛ q̃ in celo fiunt ita nuntiãt q̃ ꝓſilio celeſtium interfuerint recẽtiqz nũc inde veniãt memoria cũ tñ interim ꝙd in terriſ quid in pr̃ia qõ in domo qõ in thalamo ſuo fiãt neſciãt/ſic penitꝰ vex eſt q̃ apõ tuliũ legis ꝙd eſt añ pedeſ nẽo ſpectat celi ſcrutanꝝ plagaſ. ℬ Magnũ tiat mathematicꝰ inſignis ac verax. ℟ Quo diuinꝰ inſignioꝛ eo mentiẽdi libertaſ maioꝛ/ꝛ fides pnioꝛ menda tio eſt ſepe ꝙdem mirari ſoleo nr̃qz nõ inmerito miratus eſt cicero q̃ ℞ in gñe nouũ inſueũ ꝙd accidit/vt cũ in cũctis hõibꝫ mꝛta vera mẽoꝛabili vno mẽdatio ꝛ obſcurẽtur ſuſpecta fides inpoſterũ loq̃ntis fiat in his grauibuſ mille mẽdacꝫs vna leuis ac fortuita veritas velũ qõdã ꝛ mẽdatio publico fidẽ q̃rit/ſi qñ vl ſemel qñ nẽo tã mẽdax vnq̃ fuit/quin qñz vex dicat aut diceret volẽs etiã

UVA. BHSC. IyR_105

aut ignarus vni hoꝝ veri forte aliqd̄ effluxerit actū est/ si casura hodie celo astra denūtient credet̄ deindeqꝫ sine vlla suspitōe mēdacij mētiri p̄t oīa/ q̄squis p̄t l'sel' potuit nō mētiri vnū eñi illd̄ mēorat p̄ceps in futuꝝ ꝓmittēs ⁊ p̄teriti sic oblita credulitas ac deceptoribꝫ suis fauēs. B Diuinis leta nuntiantibꝫ credo R Furentibꝫ credere furor ē/ certe q̄ꝫuis h̄ cicero videt̄ sensisse al'r cōuenienti⁹ huic rei nomē a gretis inditū q̄ꝫ a vr̄is iudico latini em̄ a diuis seu a diuitate diuinatōeꝫ illi āt qd̄ ē māticē a furore dixer̄t vos fortassis ornati⁹ at illi veri⁹ hāc sacri doctores vno oēs ore ꝯdēnant\ ābrosi⁹ augustin⁹ ceteriqꝫ q̄ si forte qñi inter mltos h̄ q̄ꝫ mos pestifer inualuit vt inter hos garrul⁹ in q̄stōe veri ob idip̄m ꝓfessiōis sue nomē suspecti hēant̄ vere fidei ꝓfessores auditi nō erūt cū oibꝫ idē sentiētibꝫ q̄ sūt innūeri. ⁊ q̄ꝫuis diuiatōem imꝓbēt diuini iuri q̄d tādē cāe ē q̄due suspitōis vt nō audiend⁹ vn⁹ ⁊ in mltis p̄m⁹ ac maxi⁹ illorū cicero videat̄ Certe is totū h̄ illusionū ac fallatiaꝝ gē⁹ dānat ridet ac despicit ⁊ ad sūmā obmissis q̄ loc⁹ iste nō capit/ oīs nō tñi pia religio sed v̄a q̄ꝫ phia ⁊ q̄ illā suo calle seq̄t̄ poesis nec sancti mō sed docti oēs hāc r̄spuūt vanitatē/ p̄ter illos solos q̄ l'huic viuūt vel ab his seducti in eorū tēdiculas lapsi sūt quorū damnis atꝫ erroribꝫ lucrū sibi atqꝫ artē faciunt. In qua illud summū ac precipuū est obscuritate fraudē texere. ⁊ sic biceps ambiguūqꝫ respōsum dare vt p̄dictū videri possit quitq̄t euenerit qd̄ omnibꝫ futuri noticiam professis in cōmune prouisum est/ q̄ in re non ars ipsa q̄ nulla est non ingeniū qd̄ sine lr̄is rerūqꝫ noticia nudū est sed illorū calliditas ⁊ audatia ⁊ in pudentia ipsa mirabilis vñ ꝙ festiue admō ait catho ille rigidus mirari se ꝙ non ridet auruspex auruspicē cū vidisset id ad omnes eq̄ augures auruspices sortilegos cōiectores caldeosqꝫ ⁊ mathematicos ac totā q̄m dixi manticem trahi p̄t/ tñ incertum est an illorū fraus turpior an ridiculosior vr̄a dementia illorū tñ argurtijs ratiūcul' rñdere facile sꝫ ꝓlixū e notūqꝫ ad̄o tāq̄ꝫ a notꝫ atꝫ illustribꝫ agitatū vt ñ s r̄uacua r̄petitō

UVA. BHSC. IyR_105

sed temeraria videat vr̄e āt ineptissie vāitati q̄d aliḋ dici
p̄t nisi dignos vos q̄ ab homūculis non terrestribꝫ mō sꝫ
luteis ⁊ nulli⁹ nisi q̄ stultos ludāt/noticiā artis hn̄tibꝫ sci
entie insignis obtētu/⁊ celo in autore fallonē. G Per
suasum est mihi ꝓspa instare quoꝝ expectatio dulcis le-
ta tranquilla est R Imo eq̄dem amara tristis turbida
sed vos sensuum ꝑdito de obiecto sensuū iudicatis. G
Persuasū sane in illo negotio crediderim. R Prōptū
est ꝑsuadere volentibꝫ q̄busdam ꝑsuasor necessari⁹ non
est Ip̄i sibi sunt vates ⁊ occursus aīantiū volatusq̄ auiū
⁊ garrit⁹ letū in auguriū ducunt/ac si quotiēs te ista fefel
lerit recogitas si hac de re vicinos interrogas vbi vel tu
vltro te fallis vl' illi ꝑticipes erroris q̄runt facile deꝑhen
des quoꝝ is p̄stigijs credendū sit nisi tres illi summi ho
minū rerūq̄ moderatores pompei⁹ crassus ⁊ tesar iurati
forte ꝯtrariū dicturi sint quibꝫ qd̄ ꝯstat magno quidem
oim̄q̄ familiarissima teste marco tulio caldei oēs auru-
spicesq̄ ꝓmiserūt q̄ p̄claro siue oēs beati senes in patria
morerent idq̄ q̄ꝫ veꝝ fuerit nō expectas audire ferro oēs
duobꝫ miserabiliter q̄ꝫ longissime ab italico rōanoq̄ vr-
be sectis fedoq̄ ludibrio reconditꝫ veneratis illis totoq̄
diu formidatꝫ orbe capitibꝫ r̄liq̄ inhumati ferarūq̄ ⁊ pri
stiū morsibꝫ hac volucꝝ rostris expositi cesi ⁊ laceri mise
randū fortūe spectaculū iacuere. I nūc diuinosq̄ vates
nega q̄ tā vera p̄nūtiant. G Gratū auguriū notaui.
R O amentiar importunā miser hō successuū noticiā
suorūq̄ sibi nulla est a volucribꝫ sperat q̄d stulti⁹ fieri p̄t.
Quid si dijs placet ⁊ de iotaꝝ regē visa aquila impendē
tem p̄rupuit ruine/⁊ agrippe hebreo instare carceris exi
tū finē miserie ac ꝓspitatis īiciū nūtiauit s̄ v̄ricē sedēs bu
bo auis alioq̄n īfamis c⁹q̄ v̄gilij carmīe carmē ferale de
scribit. G Letū omē incidit R Omē ab hōie ductū
nomē hūane d̄mētie argumentū ē quo aliq̄d sp̄ nō exter-
naꝝ mō reꝝ sꝫ eaꝝ q̄ꝫ q̄ ī nob sūt aīos in errorē trahit ne
de liramētis anilibꝫ vlla ꝑs reꝝ vacꝫ Itaq̄ ⁊ sternumen
ta seruorum ⁊ natorum fortuito lapsas voces eo trahi-
tis nō quo vis illarū sed quo vestra cupiditas vocat scꝫ/

UVA. BHSC. IyR_105

quia centurio ille dixit h̄ optime manebim⁹ ne mundi ca
put transferet̄ cā fuit aut qꝛ ꝑsani ꝑijsse inflens fantul⁹ ꝓ
fecturo in bellū nūtiauit p̄ri vnici macedonū regē conse
quēs iudicatū est o hūana mēs ebria nutabūda q̄ꝫ facili
erroris in pulsu in foueā ruis. B Leta aderāt ꝯsopito
R Mesta aderūt exprecto. B Leta dormiēs videbā
R Mesta vigilans videb̄. B Felix erā ꝑ quietē. R
miser erꝫ ꝑ laborē sepe nihil sōnia denūtiāt ⁊ sepe ꝯtrariū
B Sepe ꝟa vident̄ in somnis. R Quāto sepi⁹ fl'a par
est āt h⁹ ⁊ reliq̄rū huiuscemōi vanitatū rō vnū casu icidēs
verū in nūeris falsis astipulā venturoq̄ꝫ inhians p̄teritū
mēs nō videt. B Multa nūtiant diuini. R In poste
ros ego hos nō miror q̄ more suo pascunt̄ artifitio, sꝫ vos
stupeo q̄ illorū vētri aīas ⁊ ingēia submittitis nr̄a ꝓuide
tu q̄d tēas videꝫ si me sequi voles expectab̄ eq̄mis ac trā
quillis nō q̄d astra de te sꝫ quid astrorū creator ac regnati
uis sanxerit agēs aliquid indies ardenti⁹ q̄ illi⁹ amore fi
as dignior de euētu nō tibi veniat in aīm solicitare istos
quib⁹ ignotior est veritas q̄ꝫ tibi deniqꝫ sic hēb̄ fut̄a nosse
durū hōi nec licere si expediat nec expedire si liceat.

De Rumore letu. Ca. c iij.

Etus rumor insonuit. R Noli fame credere men
dax est. B Multi letas nuntiāt res. R Sepe tu
cius credit̄ vni q̄ꝫ multis. B Qd̄ tot nūtijs affert̄ falsū
penit⁹ eē non p̄t. R Mos fame vulgaris not⁹ est verū
falsa miscere paucis veris mlta mēdatia ꝯdiunt̄ oīa mēti
enti nihil credit̄. B Rūoris auctor prim⁹ verax ē. R
At nēo q̄ntū audierit aut viderit referre ꝯtēt⁹ est nihil est
actū vbi ꝑ se quisqꝫ aliquid auditis adiecerit aut visis q̄
cū multi fecerūt auctū breui mēdatiorū videas aceruū sic̄
ꝑ man⁹ vt aiūt traditū int̄ man⁹ ec̄ crescit malū qd̄qꝫ ait
eximi⁹ poeta mobilitate viget viresqꝫ acquirit eūdo B
Hacten⁹ letissima fama est. R Quid si mulcet vt feriat
sepe letū rūorē mestaclades seq̄t̄ crebro hec fortūe stil⁹ vt ꝓ
fundi⁹ uulneret spē ꝓmittit cuspidemq vzulimficat leti cu
iuspiā rūoris illitā dulcedīe uigulo gaudētis infligit q̄

UVA. BHSC. IyR_105

vir doctos intelligēs letis nuncijs nō q̄titur heretq̄ im-
mobilis secū voluēs vel ꝯtrariū esse l' idip̄m qđ tā faustū
videat' in ꝯtrariū verti posse G Leto rumore moueor
R Expecta saltē dū cert⁹ sit tūc q̄z virilē aim rumusculis
age turpe est licz verū falsis veroq̄ turpissim multos ga-
uisos esse puduit verū merorē auxit falsi gaudij mēoria.

De expectatione Filij ⁊ amici. Ca. c iiij.

Pero filij reditū. R Speras gaudiū solicitū ⁊ ꝓ
pinquū metū G Spero amicū reuidere R Rē
p̄dulcē speras sz fallacē fragiliores hōim stat⁹ tremūt
forsitā q̄z expectas iā nūc obijt pot⁹ h̄ ꝓbasse si vixisti pe-
dimentoꝝ mille sunt gn̄a vnū q̄z oīb⁹ mors. G Amici
aspectū ⁊ optatū spero R Sūt hic ve ꝯiūcta optare ⁊
sperare si multis assidue canib⁹ disiūgunt' q̄z mltos fuisse
credim⁹ rome q̄z cupidis aīs marci marcelli h⁹ vltimi r̄di
tū expectātes ꝯtrahūt vie medio hostis illū crudelissim⁹
expectabat c⁹ potentior fuit inmāitas q̄z victoris clemen
tia aduersariū ab exilio reuocantis potuit igit' cesar p̄cib⁹
senat⁹ marcello veniā dare nō potuit marcelli cliēs gen⁹
mai⁹ pati ntīs cesaris bn̄fitio vtet'. G Spero amicū ⁊
expecto hoste quoliz carentē R Quis est h̄ hōim hoste
carēs vt aliq̄s p̄uatoꝝ exps An publicis īimicitijs q̄sq̄
vacat si carioꝝ dico ⁊ p̄donū q̄ auaritia duce bellū hūano
gn̄e indixere finge aliqđ tā benignū sid⁹ vt h̄ pestis terrꝫ
exulet alias q̄s arcebit vehicl'oꝝ ⁊ eq̄ꝝ lapsus fluuiorū ac
torētū insult⁹ ⁊ ruinas pōtiū ⁊ tectorū eq̄reasq̄ ⁊ aereas tē
pestates adde ferociū incursus aīaliū q̄b⁹ nō singl'os tiñ
hōies dicearhus curiosissim⁹ indagator rerū taliū sz q̄dā
hōim gn̄a docz occubuisse. ⁊ ad sūmā q̄t sūt ca⁹ hūanarū
rerū quorū null⁹ ē nūer⁹ tot sunt hostes hōim q̄ spē tuā n̄
dicā retardare possint sz extīguere vt nihil int'uēiat mors
q̄z dixi euntib⁹ ⁊ stātib⁹ vbiq̄ ꝯtigua est nisi itinerantib⁹
eo fortasse vicinior quo iter ⁊ vectatio ⁊ locorū ꝯmutatō
pl'ib⁹ casuū gn̄ib⁹ videt' exposita G Spero amicū ꝓspo
exacto negotio reuersurū R Quā gl'ose q̄z ꝓspe res gesse
rat drusus ꝟo diui augusti p̄uign⁹ vt oīb⁹ ec̄ hostib⁹ do-

UVA. BHSC. IyR_105

mitis car⁹ ect̄ ita vt eo paulo min⁹ adorarēt quorū mirifi
tos affect⁹ illi⁹ g̃ mēoriam vsq; ad hec tp̄a si vnq̃z germa
norū inter ꝓceres fuisti te sentire potuisse arbitror certe il
la gesserat q̄b⁹ v̄e gl'aret̄ q̄ rōanis in saxis p̄mis aliquot
sillab̄ casu aliquo disietis nūc etiā sculptū viget his vere
null' ad diuortia reni ꝑuasi hostiles depopulat⁹ agros dū
tibi roma dec⁹ eternaq; sudo trophea hister ꝑcatis leuior
ibit aquis talē hunc iuuenē q̄liter expectabat mūdi dn̄s
august⁹ q̄ eū sibi filiū fecerat amādo. q̄liter mr̄ linia augu
sta cui nat̄a illūm carum fecerat cariorē v̄t⁹ carissimū r̄or
fr̄is ignauia/q̄liter deniq; fr̄ ip̄e q̄liscunq; erga alios tāti
certi fr̄is amātissim⁹ ad postremū q̄liter roma ip̄a atz vni
uersa res puta q̄ de nullo tunc hōim sic pēdebat quid er-
go quis tā multiplicis spei finis expectatū drusum inex-
pectata mors abstulit morbo q̄ constat raptus ⁊ q̄ mag
ni sunt auctores exfractat̄ cruris equo sup̄ labēte suscecta
qui nimis victorq; reuersur⁹ sperabat̄ in pr̄iam exanis ē
reuectus Quid filium h⁹ loq̄r germanicum nulli⁹ credo
vnq̄m hōis expectatio maior fuit non hunc pr̄ nō augu
stus ambo iam defuncti Sed roma omnis exspectabat
tāto desiderio q̄i toci⁹ vrbis vn⁹ anim⁹ isq; ⁊ vidue ⁊ nō
nisi vnicū hn̄tis filium matris esset itaq; ad primum sue
egritudinis nuntiū attonita penit⁹ ac deiecta ciuitas vul
tusq; omniū atz habitus mutati ⁊ mestū tota vrbe silenti
um fuit vbi āt letior fama incertis licet auctorib⁹ supue-
nit ꝯualuisse illū ⁊ viuere subit⁹ clamor atz letissimus vn
diq; sub ort⁹ ip̄m quoz tiberū excitauit ꝯcursusq; in capi
tolium ingens factus ⁊ pene cōpulse tēplorum fores ad
ꝑsoluenda vota agendasq; dijs gratias victa nocte lumi
nibus fractoq; vocib⁹ silentio gratulabunde cauentium
salua roma salua patria/saluus est germanicus q̄s vero
tandem rei exitus Is nēpe q̄ in hūanis reb⁹ est celeberri
mus nuntius venit tertior abijsse germanicū huic publi
cus dolor ac gemitus non edictis aut diebus festiuis aut
vllis oīno consolationib⁹ coherceri q̄uit nota est histo-
ria libro cesarū q̄rto. B Spero iuuenē filiū r̄uersurū

UVA. BHSC. IyR_105

R An hij parum iuuenes de quibꝫ dixi accipe in morē marcellinus eiusdē diui augusti nepos ex sorore q̄ntum putas exspectaret ab auūculo q̄ eū sic dilexit vt vigilanū illd̄ carmē nobilissimū quo sūmꝰ vates adolescentis illiꝰ pone pueri memoriā hōestauit sine lacrimis audire non possꝫ ⁊ auctori silentiū impauit quō mr̄ octauia/q̄ illum sic amauit vt vsqꝫ ad vltimū vite sue finē q̄i tē extīctū cōti nuo deploraret oēmqꝫ consosatorē nō tm̄ cōtempneret sꝫ odisset Quid, h̄ āt ⁊ quid putas nisi ꝙ ceteri nō redijt sed relatꝰ est ⁊ drusum q̄dem nō q̄lem accepat germāia rome anthiochia germanicū marcellinū baiona restituit vr̄aꝝ exspectationū sors cōis tu tibi nūc aliā fingis ⁊ forsan ve niet quē expectes q̄ cū venerit fortassis vt abeat ⁊ sperare incipies ⁊ optare. G Amici absentis aduentū spero. R Quis miret exspectare viuos cum mortui exspectare vt ꝑhibent ꝙ nisi inter fatuos veri faciē non hꝫ arthurū britones exspectare fame est Neronē principē mūdi sub fine redituꝝ q̄dam somniāt vita vr̄a ab initio vsqꝫ ad ex tremū nō mō vanis exspectationibꝫ plena sꝫ ip̄a exspecta tio vana est id sic esse si nō vides aut modicū vixisti aut nimiū qd̄ h̄ agit neglexisti. B Exspecto villicū rure vē turū. R Aut domꝰ arserit aut messis euanuerit aut pra tū exaruerit ā bos obierit ā vites grādo ꝑcusserit arbores turbo ꝯuulserit arua torrētibꝫ inundarēt aut apes auola uerāt locuste satꝫ insultauerīt colūbos corui ⁊ mures pul los vulpecula agnos lupos inuaserit hi fere rustici sunt rūores. B Uxorꝫ aduentū spero R Si h̄ spas q̄d iā me tuas ignoro sic est tñ sūt ⁊ q̄ exspectēt ꝯiugē ⁊ q̄ febrē

De Expectatione meliorū tp̄m. Ca.cv.

Pero tp̄a meliora. R Om̄ia fere tp̄a eq̄ bōa sūt qm̄ creator tp̄m eq̄ bonꝰ est sp̄ Sꝫ vos tp̄ibꝫ male sp̄ vtimī inqꝫ h̄ vt in alijs culpas vr̄as rebꝫ asscri bitis factū hōies boni sint ⁊ tp̄a bona erūt. B Tempa hec stare neq̄unt letiora succedēt R Nullū tp̄s stat cun cta p̄tereūt cūqꝫ transierint nō redeūt virtute ⁊ industria bonarūqꝫ artiū studijs frenari pñt/nō quin fugiāt sed ne

UVA. BHSC. IyR_105

peant nihil ãt dulti⁹ est bñ impensi tpis memoria sz vos nulla re vti scientes vt oportet vbi oẽm vitã vel in somnum ac desidiã vel insolicitudinẽ atz vsus pessimos effudistis tps innoxiũ accusatis nunq̃d mentior infantiã ac puritiã in vanos ludos adolescentiã ⁊ iuuenta in libidinem atz auaritiã/senectã ac seniũ in q̃relas ac lamẽta cõsumitis q̃ nã hec tpm cl'pa est fluunt illa fateor hec natura est vos illa dũ dant occupare negligitis non est natura ista est culpa vos naturã culpatis culpã excusatis res non noua. G Spero letiora tpa. R Leticia seu tristicia tpm vt dixi non in tpib⁹ sed in vobis est/eo autem quo intelligis mõ non letiora tibi spectanda esse sed tristiora ppendes/si ad etatẽ ipe tuã respicis q̃ indies tristior ⁊ a poeta describit/⁊ plerisq̃ in senib⁹ inuenit ⁊ sane si oculos in terga reflexeris ⁊ numerare atz estimare annos tuos cepis simul incipies despare qd̃ speras/non est cum mutari cursum rez speres non meliora instant tpa vereor potius ne peiora neq̃ cãm scio nisi qr peiores erunt hõies q̃ ⁊ magni diuinarũt viri ⁊ apertis indicijs res declarat nisi vos mortales bone sp spei magnũ aliq̃d de vestra nobili ac modesta virtute ꝯcipitis a q̃ eo quidẽ opinione lõge absum nihil em̃ bone penit⁹ menẽ p̃sagit/sic in viciũ ac ruinã ꝓna sunt om̃ia G Mala sunt tpa meliora venient R Oẽm etatẽ de morib⁹ suis q̃stam inq̃t seneca addo ego oẽm habuisse qd̃ q̃rerẽt habitantq̃ oẽz cunctis seculis qd̃ q̃ratur. G Spera letiora tpa. R Una est adhuc via q̃ letiora sed tpa hẽas non expectes/fac ipe tibi aim̃ letiora rem qd̃ sine virtute siue inq̃t vbi h̃ feceris leta erunt om̃ia triste nihil. G Meliora tpa expecto. R At veniãt qd̃ est dubiũ certe illis veniẽtib⁹ tu recedis Quãto est tutius rite vti pñtib⁹ q̃ anxie expectare q̃ vel forte non veniant vel minime sis visurus.

De sperato Principis aduentu Ca.cxvi.

Rincipis aduentũ spero. R Ut multa timent q̃ optanda sunt sic mlta sperant q̃ timẽda sunt vtrãq̃ in ptẽ penuria iudicij multa est. G Spero

UVA. BHSC. IyR_105

principis aduentum R Quanto sperares honestius libtatē nā pfecto q̄ sperat dñm ꝓuitutē sperat. G Spero p̄ncipē venturū. R Et illius ⁊ cōe oīm malū speras fuit eñi qñq̄ vt princeps impium ⁊ principē ppl'i poterant spare nūc impiū p̄ncipi labor est princeps ppl'is p̄nicies. G Principē venturū ego ⁊ respublica spamus. R Tu vo q̄d priuati speres videris q̄ ipse facile falli p̄t spes hec reipublice stulta Quis eñi nisi amēs speret aut cupiat qd̄ pestiferū tociēs sit expt'. G Spo p̄ncipem venturū. R Et secū sil' mot' rerū varios mutationes vrbiū noxias nouitates famē pestē bella discordias hec vl' vniuersa vel singula modernis cū p̄ncipib' venire sunt soluta si hec placēt de prīcipe spera at nil horū formidabile sit ip̄m certe inane iā impij nomen est plenū fame ac rūoris bōis aūt oib' effectū ⁊ soli' vmbre vetustat' ĩnixū G Spero venturū p̄ncipē. R Ego vero te monitū vt quotiēs aduētantē audieris credas te tonitruū aliqd̄ p̄ābulū fulmīs audire nec spare incipias sed timere si in alterū labi optet timere eñi aduersa ⁊ si cōtrariū sit virtuti ꝯsentaneū est nature spare aūt mala ⁊ nature est oppositum ⁊ virtuti. G Spero mox principē affutuꝝ. R Cū p̄ñtem videris cito te infaustū reipublice sid' aspicere vel memoriā ip̄e tuā vl' p̄ntes interroga/auosq̄ ⁊ proauos ita eē reperies vt dico idq̄ tu filijs ⁊ nepotib' tuis annuntia ne ip̄i q̄z aduentū p̄ncipis stulti sperēt/dic eñ q̄so qñ vnq̄ vl' minute leōis aduentū fere vl' affuturam aquilā auicule spauerūt liceat veꝝ loq̄ stultissimū ⁊ mali sui sp auidissimū animalis est homo in ceteris capiēdis esca opus est homo solus si bilis capit'.

De Fame spe post obitū. Ca.cxvij.

Eritis p' obitū famā spero. R Multi famā se mereri sperant/cū infamiā mereant'/⁊ ceu viatores erronei dū accedere extimāt retrocedūt. G Fāosus fui in vita famosiorq̄ post mortē ero R Est hoc fateor in nōnullis veꝝ vñ ⁊ anne' seneca in epl'a q̄dam habituꝝ se gr̄am aqd̄ posteros vaticinat' Et staci' pāpini' p̄ñtet

UVA. BHSC. IyR_105

famã benignũ iter suo opi ad futos strauisse ait. Et oui-
dius naso sibi nomẽ indebile futuꝝ secꝫ ore ppl'i legendꝰ
pꝫ oia secula fama victurũ p̃sagit necꝫ hercle null' hoꝝ
fallit̃ sꝫ q̃ꝫ multos putas id sperãtes suã fefellisse spẽ mul
ti h̃ idẽ de seip̃is crediderũt forsitã ⁊ scripserũt nec qd̃ sibi
ꝓmiserãt impleuerũt. G Si famosus sum dũ viuo cũ
nõ famosior sum p' mortẽ. R Qr h̃ cottidianũ ⁊ vulga
re est vt multi in vita famosi ⁊ clari p' obitũ sint incogni
ti ⁊ obscuri Miraris cã rei h' in ꝓmptũ est affabilitas q̃-
dam ꝑmo cõpt' ac lepid' blandũ supciliũ clara forma be
nigna salutatio/bñfitia in vicinos ꝓtectio in cliẽtes hos
pitalitas in externos/ in cũctos vrbanitas hec ⁊ his sil'ia
viuentib' famã q̃runt ea vero mox vt hinc abierint non
durat nisi fortũa q̃ꝫ diu q̃ illos nouerãt supsunt qd̃ ip̃m
q̃ꝫ breue sit ꝯspicis/quõ ãt dũ iret non in solido radicata
nauale est/ vt fundata debl'iter leuiterꝫ aucta breuiter di
labant̃ vt sit fama durabilis aut vite scitas an gestoꝝ cla
ritas an insignis scriptoꝝ p̃stabit elegantia raꝝ dec' lo-
q̃ces isti ⁊ vrbani q̃ togati ⁊ gẽmati ppl'oꝝ digitis osten
dunt̃ nõ nisi q̃ntõ loq̃ potuerũt aut paulo ampli' ꝯgnos-
cent̃ duꝝ hos apparat' tã celeriter ⁊ has põpas ⁊ hãc sci
entie nubẽ hec verborũ tõitrua intenuẽ fimũ euanescere
durũ fateor. Sꝫ sic ẽ nã ⁊ ip̃i de se testimoniũ p̃buerunt
ambitõi aut lucro aut sono dediti nec q̃ p̃beãt meruerũt
G Famã inueniã p' mortẽ R Fama nihil vnq̃ꝫ mor-
tuis ꝓfuit viuis sepe ⁊ nocuit Quid n. ꝑniciẽ ac mortẽ ci
cerõi ac domesceni uisi insignis fã l̃rarũ ꝯstituit idẽ de so
crate cazeõne ⁊ mille alijs dici p̃t noti oẽs. q̃d v̄o nisi fa-
ma scie ⁊ ĩgeuij cãz d̃dit filio gñosi regꝫ ãdrogeo vt ab ate
niẽsib' mactarent̃/q̃d oethe colchorũ regi argoñtas attu
lit delectos vt aiũt viros v̄e an p̃dones nisi fama dĩtiarũ
nã q̃d ꝑcasse alid̃ c̃dim' famosũ illd̃ aureũ vell' arietꝫ nisi
opes m̃ltas lateꝫ vulgatas q̃b' diuites bestiales opũꝫ
in opes verarũ velut arietes velleribꝫ nesciũt̃. G Famo-
sus ero. R At sit ita q̃d hic magnũ ꝯcipitꝫ igit̃ eẽt forte
aliq̃d fama nisi noticia cões eẽt vt plerũꝫ accidit ĩ viuis
nũc q̃d laudari ꝓderit ab his q̃ te si videãt nõ agnoscãt.

UVA. BHSC. IyR_105

dic enim q̄so si humeꝝ videas z achillem virgilium z augustum nūq̄d nō ignoti abibūt cū tā nota z tā clara sint nōia Crede mihi spes vre magna expte ducit vane sunt q̄ nec spata pueniūt nec tū pueniāt afferūt qō pmittunt fere enim plus in spe sunt humana omnia q̄ in re mittite ergo spes inanes z vana desideria ꝓtēptisq̄ terrestribus iam tandem z optare discite z sperare celestia.

De gloria z edificijs sperata. Ca.cxviij

Æ edificijs gl'am spero R Nesciebā calce z arena z lignis z lapidibꝫ gl'am q̄ri credebāq̄ q̄ rebꝫ gestis z vtutibꝫ q̄reref. G Edificādo mihi gloriā paro. R Sz fragilē ac caducā oia q̄ manu hōim facta sunt vl manu hōim euertunf vel stādo z durando deficiūt habet eñi manꝰ longe pualidas longa dies ex cūctis vris opibꝫ nullū seni resistit. Ruētibꝫ g̃ sup quibꝫ hec tua gloria fundata est ipam quoz ruere ncē est si forte nō credis respice ad antiq̄ q̄ ignota tibi quidē ee nō pūt vbi est nūc troia/ nū illud ylio supbū vbi birsa carthaginis vbi turris z menia babilonis beluaꝝ nūc habitatio z pentū de babilone loquor ātiq̄ altera nēpe ꝓpinquioz atz recētioz adhuc cito itidē casura si eētis viri vbi sunt deniq̄ septē illa opa grecis scriptoribꝫ celebrata atz vt ad ꝓpinquioza vēiamꝰ vbi est illa q̄so neronis domꝰ aurea q̄ q̄ntū fatigauerit architectos cogita lectores ee nūc fatigat q̄ q̄dē domus vna cū alijs edificādi furoribꝫ quibꝫ oēs excessit ad iopiā illū ꝓpulit z rapias vbi sunt turme diocletiane z balneū ātoninanū z cibrū marij z septiconiū seueri z eiusd̄ ẽme seueriane ōmū vt sūmā reꝝ attigā vbi est augusti foꝝ z edes martis vltoꝝ vbi edes tonātis iouis in capitolio z appollinis templū in palatio vbi eiusdē porticus ac biblioteca greca patf z latia vbi porticꝰ altera z basilica gaij lucijq̄ nepotā sub nōie dedicata/z extructa z porticꝰ tertia linie ꝓiugis z sororis optauie/theatrūq̄ marcelli vbi tot opa p illustres viros iussu eiusd̄ ꝓncipis z hortatu multis verbis i locꝫ tanto labore tantꝫ ipensis marcij philippi edisberclis z musaꝝ lucij cornificij edis dyane asinij polliōis

UVA. BHSC. IyR_105

ateꝝ libertatis munacij plātu edis saꝛ̄ni theatꝝ balli cor
nelij amphitatꝝ statilij thauri innūerabilia p̄ter hec opa
marci agrippe neue eā ꝑ singulos vbi sunt tot luxuriosa
p̄ncipū palatia. q̄re ī libr̄ īuenies nōia q̄re vrbē totā aut
nihil īuenies aut ꝑ exigua tātorū op̄m vestigia/tu de tuis
quid spes vider̄ certe august⁹ oīm sup̄m⁹/nisi aliō q̄ꝫ edi
fitia reliq̄sset iā p̄dē oīs ei⁹ gl'a corruisset nec ꝟo solū tem
pla deorū q̄ ꝑ erat ī ip̄os edificātes ruere sꝫ pia ec̄ loca hac
ip̄a etate ī eadē vrbe alia ceciderūt alia trēuerūt ꝛ nūc vix
ponderib⁹ suis stāt p̄ter vnū pātheō agrippe ꝙ dijs erectū
sci possidēt ꝛ marā q̄ antiq̄ssimā illā domū sui nōis ꝟtu
te sustētat. crede mihi alijs q̄ꝫ lapideis fundamēt̄ egꝫ gl'a
vt māsura sit G Ex edificijs gl'am spo R Quere illā
igit̄ vbi ē nihil n. vnq̄ꝫ īuenies vbi nō ē ꝟa q̄dā gl'a nō ē
in mēib⁹ neq̄ꝫ ī saxis Sūt fateor vulgo rerū iudices qui
dicant trib⁹ mōis gl'am q̄ri gerēdo magnū aliq̄d qd̄ de te
scribāt auctores idōei l' scribēdo aliq̄d qd̄ mirent̄ ꝛ legāt
postea l' īsigne aliqd̄ op⁹ extruendo/at sit ita vltimū tn̄ h̄
omniū ꝛ mīmū ꝛ caducum. G Relinquo opa edifiti
tiorum quibus moriens ipse mecum glorior ꝛ a posteris
gloriam quero. R Gloriatus est augustus ipse de
quo dixi ꝙ vrbem marmoream relinq̄ret quā lateritiam
non cupasset q̄ tamen gloria nisi alijs rebus adiuta esset
quo nam fuerit ꝑuentura conspicimus ꝓuide cum muli
eribus curis morere stabilesq̄ꝫ spes amplectere. Ista ete
nim quibus fidis ꝛ nullius precij sunt ꝛ te illico ꝯsequē
tur inq̄ꝫ ipsam vnde sumpta sunt/terram reuertent̄. G
Edificaui domos vnde laudem spero. R Laudabūt
forsitan qui illas inhabitabunt breuis laus ꝛ angusta q̄
post venient vel illas inuenient vel a paganis vt vulgo
dicitur factas dicent tuū nomen ignotum erit.

De Sperata gloria ex conuictu. Ca. cxix.

Pero gloriā ex cōuictu R Refert multū quib⁹ cō
uiuas sunt quidā vtinā nō plurimi quorū ꝯuersa
tio sit infamis. G Scio non bonis artib⁹ aut bonorū
contubernio gloriā non queri/ego hoc vltimo subnixus

UVA. BHSC. IyR_105

spero vel bonorum exemplo bonus fieri/vel si nihil alio eorũ vel familiaritatem solam gloriã mihi fore. ℟ Est id quidem in adolescente precipue signũ optimũ qui ni si bonum animũ haberet nequaq̃ iungi bonis optaret. Est enim amicitiarum ac familiaritatũ fere omniũ causa nexusq̃ similitudo q̃dam. Age ergo si quos imitaris equaueris bene erit/si minus mõ qõ in te est nichil o mi ser ipsa voluntas bona laudis z glorie premio non carebit prima eñ z maxima pars virtutis est bonũ velle qõ nisi precesserit non sequetur virtus. ℬ Familiaritate bonorũ glorior ℟ Laudo id quidem modo nec te lucri cuiuspiam nec alia spes inducat eoq̃ tñ tua pergat intentio vt similis illis fias Alioquin si ꝓpter gloriam solam sit veram gloriam non meret. ℬ Ex bonorũ conuictu gloriam spero. ℟ Spes quidẽ magna nec im/proba qñ z in scientia z eloquentia z belli pacisq̃ artib9 obseruando z imitando multi olim illustres ex conuictu illustrium euasere Illud vide ne aut tibi ꝑ bonis ducib9 malos elegeris errore aliquo aut bonorũ flebili raritate z virtutũ h9etatis inopia ꝑrsus assecq̃ neq̃as qõ intẽdis.

De multiplici Spe. Ca.cxxij.

Ulta spero. ℟ Multa in spe multa est vanitas multisq̃ fallendi aditus fortune. ℬ Spo multa. ℟ Spem multiplicẽ multa destituũt q̃ modicum sperat iter casib9 artauit z qui nihil obstruxit. ℬ Ualitudinem bonam spero. ℟ Mortalitatis obliuionem. ℭ Spero lõgam vitam ℟ Diuturnũ carcerem vbi multa feras multa videas q̃ nolis. ℬ Membra viuatia. ℟ Uincula tenatia grata tamẽ vñ metuas absolui. ℬ Formã corpis elegantẽ. ℟ Uoluptatum stimulos. ℭ Amorũ ꝑspos euent9. ℟ Pudendi materiã dolendiq̃. ℬ Amice ꝙuentar noctem. ℟ Breue fedũq̃ nescio quid. ℬ Peccãdi licentiam. ℟ Infelix gaudiũ pñiam longeuã. ℬ Ultior nouis occasionem. ℟ Aditũ seuitie. ℬ Agile corp9 z validũ. ℟ Mancipiũ ꝙtumax ac rebelle ℭ Diuitias mltas ℟ Brauẽ sartinam ex lappis z tribulis ℬ E diuersis

UVA. BHSC. IyR_105

equo ribꝫ vẽturas naues. R Late dispsam sortẽ inter monstra maris ac stopulos agitatã fluctibꝫ tractã funibꝫ pulsã vẽtis. B Lucrũ de cõptis mercibꝫ. R Escã q̃ te ꝑpetua solicitudĩe capiat lucroq̃ vnico ĩ multa credulũ dãna p̃cipitet/mercator nou⁹ ẽ facilis adcerdend̃ exp⁹tus mlta circũspicit G Hõestas filie nuptias filioue R Nulla ferme res tã crebro fallit ⁊ tã grauiter G magnã potẽtiã. R Inuidiosã miseriã opulentã inopiam. pauidã supbiã G Regnũ ⁊ ĩpiũ R p̃cipiciũ ⁊ ꝓcellas ⁊ substellãte diademate fustũ supciliũ cor anxiũ ĩfelicẽ vitã. G Hõres fori. R Puluerẽ ac strepitũ G Cõiugiũ ⁊ natos. R Litigiũ ⁊ curas B Mihi miliciã ⁊ vxorẽ filio. R Tibi laborẽ ⁊ dilecto penã. B Uetule obitũ vxoris ⁊ ꝯiugẽ iuniorẽ. R Attrito laq̃o dissolui vt nouo ⁊ valido viciarꝫ. B Ingeniũ lĩguã lr̃asq3 R Incudẽ malleũ ⁊ massã q̃bꝫ tibi atꝫ alijs sõnũ srãgas B Laudationẽ funeri R philomenã surdo B Aureã piramidẽ R Domũ pictã ceco B Glam p⁹ mortẽ R Leues auras p⁹ naufragiũ B Nomẽ apd̃ posteros R Testimoniũ ab ignotis B Heredẽ inueni R Patrimonio aĩcũ tuo ⁊ tibi in redeas. De pace anĩ spata Ca. c xxi

Nimi pacẽ spo R Quid spare mai⁹ q̃ hr̃e pacẽ hãc mox vt bona fide velle cepis ĩuẽies B Spo pacẽ aĩ R. Pacẽ spare bellãtis ẽ q̃s aĩo tuo bellũ ĩfert nisi vn⁹ tu q̃ ip̃e tibi abstulerꝫ ĩpudent̃ ab alio postulas aut spes G spo aĩ pacẽ R. vñ p̃cor. aut qñ spes qd̃ ip̃e tibi nc̃ potes dare sic vt illã tibi nẽo ali⁹ q̃ tu possis eripe põe arma cupidinũ atꝫ irarũ plenã aĩo q̃sierꝫ pacẽ G. Spo pacẽ ⁊ q̃etẽ aĩ R. q̃d g̃ qd̃ agis adũsũ paci ẽ/ꝯtraq3 tuã spẽ tãtope niteris vix tm̃ d̃berẽt niti hõies ait salui eẽnt q̃ntũ nitũt̃ vt ꝑeant/pl̃ibꝫ pene bellũ iuge aĩ laborq3 emit̃ q̃ emẽda pax eẽt ac r̃q̃es sic pug̃nt spes mortaliũ ac vota cũ studijs vt nõ vni⁹ hõis vnũ pect⁹ sꝫ multorũ eorũq3 de oĩbꝫ dissidẽtiũ vid̃at̃. G. q̃etẽ spo R. mirũ vñ vob̃ hec libido spãdi sp O mortale gẽ⁹ si q̃dẽ qd̃ spatꝫ adepti estꝫ rurs⁹ alio ita ne crastin⁹ dies hodierna clarior ⁊ meliora sp fut̃a pñtibꝫ

UVA. BHSC. IyR_105

Sunt nempe quibꝫ nil sit gratius q̃ꝫ sperare/qui spem ip̃am spatarꝝ rerꝝ nullis euentibꝫ ꝑmutatã velint q̃bꝫ ego quid aliꝺ optauerim nisi vt ꝓcrastinãtes om̃ia bonisq̃ se suis inter spoliãtes inter irritas spe senescãt q̃ nihil sic intelligant inaniter se spasse ⁊ in tergũ versi videant frustra se alibi q̃siuisse qꝺ secũ erat. G Spo pacẽ r̃q̃emq̃ animi. R Magna ꝑs rerꝝ humanarꝝ vmbra est magna ꝑs mortaliũ vento pascit̃ ⁊ in somnis gaudet. O q̃ꝫ multi cũ hac spe ad eternos labores ac bella descendunt

De Spe Uite eterne. Ca.cxxij

Pero eternã vitam. R Nulla maior nulla pulchrior nulla securior spes mõ nõ ceca p̃ceps ve sit Sint em̃ q̃ sp male agendo bonũ sperent quo nihil est stultius. G Eternã vitã spo. ~~R Ea est virtutũ ꝯsanguinitas atq; [illegible] sic a ph̃is disputatũ est vt necesse sit cũ qui vnã h̃re [illegible] illud est cõsequẽs vna carentẽ cũctis carere virtutib; [illegible] de moralibꝫ verum est/ q̃d de theologicis opinent. Itaq; si spem habes caritatẽ sil' h̃eas oportet ac fidẽ si q̃ [illegible] non iã spes spes illa sed p̃sumptio [illegible]~~ G Uitã eternã spero. R Rẽ bonã siue optimã spas illud vide vt qꝺ bonum agis agas bñ. Sũt ⁊ qui bona male agant nec minus infallibilis extimator q̃liter q̃ꝫ quid fiat aspicit nec minus aduerbia q̃ꝫ verba liberat ac nõia. G Spero vitam eternã. R Nõ celestes tantũ sed terrestres dñi de se spari amãt/sꝫ a quibꝫ ꝓfecto ab his quibꝫ se caros ac dilectos sciũt aut q̃ si qñ forsitã odiosi fuerint ac rebelles redire in gr̃am optãtes ad misericordiã ꝯfugerunt. G Uitã eternã spo: R Uitã tpalem corrige hac ad illam ꝑgit̃. G Uitã eternã spo. R Una omniũ spes est. q̃ si rite illam ꝯcipis ⁊ selicẽ te faciet ⁊ iam facit. G Eternam vitã spero. R Primũ est vt misericordiã de hinc vitam speres vtramq̃ sobrie ac modeste. G Spero eternam vitam. R O felix nisi te spes ista fefellerit.

Finit liber primus dñi Francisci petrarche.
de Remedijs vtriusq̃ fortune laureati poete.

UVA. BHSC. IyR_105

Prologus Secundi libri

X omnibus que vel mihi lecta placuerunt vel audita nil pene vel insedit altri⁹ vel tenacius inhesit/vel crebrius ad mẽoriam redit quã illõ heraclíti oĩa scõm litẽ fieri. Sic est eĩ ⁊ sic esse ꝑpe modũ vniuersa testantur rapido stelle obuiãt firma mẽto. cõtraria inuicem elemẽta cõfligunt terre tremũt maria fluctuãt aer quattit crepant flãme bellũ immortale gerunt venti tpa tpib⁹ ꝯcertant secũ singula nobiscũ oĩa Uer humidus estas arida mollis autũpn⁹ hiems hispida ⁊ q̃ vicissitudo ór pugna est. Hec igit ipsa quib⁹ insistimus quib⁹ circumuenemur ⁊ viuim⁹ q̃ tot illecebrũ blandiũ q̃ si irasci [illegible] sint horrenda indicant terre motus. ⁊ ꝯcitatissi[illegible] inturbines indicãt naufragia atz incendia seu celo seu terris seuientia quis ihsult⁹ grandinis q̃ nam illa vis imbriũ fremitus tonitrui itur q̃ fulminis impet⁹ q̃ rabies ꝓcellaꝝ qui feruor q̃ mugit⁹ pelagi qui torrentiũ fragor qui fluminũ incursus q̃ nubiũ cursus ⁊ recursus ⁊ ꝯcursus. Mare ipm ꝑter aptã ac rapidã vim vẽtoꝝ atz abditos fluctuũ tũores incertis vicib⁹ alternãtes certos statutosq⁹ fluxꝰ ac refluxus hz tũ multis in locis/tũ ꝯspectius in occasu q̃ re ꝫ (dũ manifesti mot⁹) latẽs cã q̃rit nõ minorem phorꝝ in scolis q̃ (fluctuũ) ipso in pelago litẽ mouit Quid q̃ nullũ aĩal bellis vacat pisces fere volucres ꝑpẽtes hõies vna spẽs aliã exagitat nulli oĩm q̃es data leo lupũ/lupꝰ canẽ/canis leporẽ insequit. Est ⁊ canũ stirps audentior nõ lupis mõ resistere ſz leones pardos aprosvrsos insectari solita atz aggredi. Quorundã vero tã generosa ferocitas ⁊ tã nobilis ferꝝ elatio vt vrsos aprosq⁹ fastidiant indeq⁹ solos elephantes aut leones dignent irruere q̃lẽ vnũ alexandro regi missum ꝯẽptuq⁹ tali male cognito ꝯemptũ occidicq⁹ iussũ legim⁹ missũq⁹ inde alterum ꝑbatumq⁹ q̃ decuit dilectũq⁹ regi vnice atq⁹ in delicijs habitũ. Hã ipsius canis erga hõiem cui ferꝝ

UVA. BHSC. IyR_105

amicissimus q̃nta sit caritas nisi q̃ꝫ ꝯciliat spes cibi) pre
ter morsus ac latratus implacabiles nõ tm̃ a theonis fa-
bula sed distertus vere ꝓbat euripides Vulpina fallatia
vna q̃dem ex multis audita est piscatores cũ ad vrbes pi
sces deferrent (qd̃ estate libenter noctu faciũt) aliqñ vul-
peculã ceu exanimẽ calle medio transuersam habuisse q̃ꝫ
areptã decoriaturi ex ꝯmodo cũ supra sarcinã ꝓiecissent
illa vbi se piscibꝫ affatim implesset subito ꝓsilijsse miran
tibꝫ illis atqꝫ indignantibꝫ effugisse. Iam q̃ oro alij vul
pium doli qui lupoꝝ vlulatus qd̃ murmur ad caulas q̃
coruorũ miluorũqꝫ circa colũbaꝝ domos ac pullorũ ni
dos vigilantia qd̃ inter se at ꝑhibẽt naturale atqꝫ eternũ
odium alter alterius inuadit nidũ effractisqꝫ ouis spem
ꝑlis interemit nam cuculo nõ vnꝰ q̃dem alterqꝫ est hostꝫ
oẽs fere auicule illi insultãt ꝓfugo sꝑ ⁊ q̃rulo. Que nam
ꝑterea ⁊ q̃les mustelaꝝ contra aspides insidie qd̃ circa di
uitum thalamos acumẽ fuꝝ. Que nã ex diuerso cuiusqꝫ
ꝑ se suo in genere excubie/q̃ntaqꝫ q̃ꝫqꝫ vigil repugnãtia
est quis venatoꝝ q̃sue aucupiũ artes ⁊ laq̃os q̃s piscato
rum hamos ac retia horũqꝫ omniũ labores vigiliasqꝫ ex
plicet Aut hec ꝯtra feraꝝ auiũ pisciũ ingeniaqꝫ cũcta q̃d
sunt aliud q̃ꝫ litium instrumẽta. Age quid nã asillorum
aculei vesꝑarumqꝫ hisqꝫ cum pestibꝫ/q̃ boum ꝑlia qui su
dores nec maior canum equorũqꝫ aut reliquoꝝ q̃drupe
dum pax quiesue. Quẽ muscarũ estiua tedia q̃ niuiũ q̃s
muscas albas ludo dicũt hiberne molestie q̃ sortiũ ꝑhen
nis inquietudo q̃ publicũ ꝑuoꝝ obsidio atꝫ in exercitiũ
in amenũ q̃ culiculis diuturna q̃ anguiũ ranarũq̃ꝫ cum
ciconijs que pigmeoꝝ bella cũ gruibꝫ q̃s inter arisimas-
peos ⁊ griphes pugnas excitat auri sitis vt quorũ maior
imꝑbitas haut facile iudicem nisi q̃ illi rapinam hi cu-
stodiam moliuntur. Illos auaritia stimulat hos natura
Idem ⁊ custodie studiũ ⁊ pridem distantissimo mundi
tractu apud nidos inuenio. Illic quoꝫ suũ contra parẽ
gentis auaritiam formicis q̃busdam incredibili mole ⁊
mira feritate tuentibꝫ Basiliscus angues reliquos sibilo

UVA. BHSC. IyR. 105

territat aduentu fugat visu pemit elephantem draco spi
nis implicat seu posus (Est em̄ incertū) Unde nō nullis
animantib⁹ inter se naturale odiū seu estate algidū sitiēs
cruorem q̄ ⁊ q̄dē tradidere ⁊ pugne exitus facit qd̄ credi
possit (si verū est) alterū exanguē exsiccatūq3 e mari alteꝝ
vero fusi host⁹ hausto sanguine ceu bello victorē victūq3
delicijs ⁊ nimio potu ruptū cōmortuūq3 ꝓcūbere. Mul
ta p̄tererea gen⁹ hoc atz in primis acerrim⁹ vtpote dolor
irundinis ⁊ nisi ⁊ auditi murū fastidia offendunt Mirꝝ
dictu tm̄ animal ⁊ tantarū viriū tam pusilli hostis horre
re conspectū sed sic sine lite atz offensione nil genuit na⁹
tura parens leo ipse generosum ac securū animal pro de⁹
fensione fetuū ferrū spernēs neu forte visum terreat nec
aspiciens q̄dem rotarū strepitū vacuos currus agentiū
⁊ gallinaceorū cristas q̄s nō stupeat si vera fama est ma⁹
gisq3 etiam cātus sup omnia vero flāmas metuere crepi
tantes tradit̄. Ea ergo huic generi lis ꝓpria est illā p̄terea
cōem feris omnib⁹ venatione. Est ⁊ sua lis tigrib⁹ rapte
prolis ⁊ ꝓfugi hostis ludificātis instantē atz ingenio re⁹
tardantis lupo vna sp cum fame perpetua rusticisq3 atq3
pastorib⁹ lis manet venenosa loquor ⁊ ferotia q̄ nam v̄o
mansuetis gregib⁹ est quies q̄ntis insidijs q̄ntisq3 odijs
dentati ꝯfligunt suos q̄ntis armentorū duces q̄ nā inter
illos certamina que nam fuge/que victoris insolentia.
Quis victi dolor q̄ mirarū recordatio qui redit⁹ ad vin
dictam quis nō legendo perpendit vt poetarū ingenia ⁊
bellaces exercent thauri ⁊ inter se aduersis luctantes cor
nibus edi q̄d de alijs lis omnib⁹ vna est/nilq3 nō scd̄m
litē fit qñ nouū ad p̄sepe hospes eq⁹ qñ pull⁹ aduena q̄e⁹
tum cibū inter pares sumpsit q̄s non illd̄ aduertit gallis
fetantib⁹ ꝑ imbecilli familia quantus ardor impaciētia
quanta sit quāq̄ est id quidem cōmune omniū/nullum
tā mite aīal qd̄ nō amor sobolis ac met⁹ exaspet ꝯtraq3
suos mores in bella p̄cipitet Galli sese calcarib⁹ impetūt
⁊ nata ⁊ cruore rutilas cristas ī te vulnera detinēt tot⁹ cor
pib⁹ obnixi tm̄ īuidie tātūq3 supbie puo reg̃t in pectore/

UVA. BHSC. IyR_105

tanta vincendi cupiditas tant⁹ cedēdi pudor est Anatū
atz anserū ꝑtinatiā quis nō vidit vt pectoribꝫ se purgent
clangoribꝫ increpitēt alis diuerberant rostris herent Et
quidē in ferocibꝫ min⁹ miri vsitatū em̄ ⁊ cōe est vt aīalia
maiora minoꝝ ꝑniciesac sepulchrū sit/fera ferā auis auē
piscis piscē vermis v̄mē rodit q̄n ⁊ littoree volucres/aq̄
ticeqz q̄drupedes eq̄stagna lac⁹ ⁊ flumina rimant̄ exhauri
unt ⁊ infestāt vt mihi oīm inq̄etissima ꝑs reꝝ aq̄ videat̄
⁊ suis motibꝫ ⁊ incolaꝝ ꝑpetuis acta tumultibꝫ q̄ppeqz
nouoꝝ aīantiū ac mōstro ferocissima esse nō ambigitur
vsqz adeo vt vulgi opinionē(ne docti q̄dem)r̄spuāt oēs
ꝓpe q̄s terra vl' aer aīantiū formas hz esse in aliq̄s cū innu
merabiles ibi sint q̄s aer ac terra non hn̄t. Et in his qui
dem ferme oībꝫ p̄da vel odiū litē parit. Quicq̄t his cessā
tibꝫ non lis cessat. Age eñi in amore q̄ntus zelus q̄nta in
ꝯiugio dissonantia q̄t q̄rele q̄nte suspitōes amantiū que
suspiria q̄ dolores in q̄nta non dicā dn̄oꝝ ac ꝟuoꝝ q̄ nō
ideo min⁹ infesti(qꝛ domestici hostes sunt cū quibꝫ nul
la vnq̄ꝫ pax speranda/nisi quā vel mors fecerit vel paup
tas Nō dicā fratꝝ quorū gr̄am rarā ip̄a veritas nasonis
ore testata est Non filiorū in ꝑntes(qd̄ eiusdē poete car
mē canit)sed ꝑntum quoz(quoꝝ opinatistim⁹ est amor)
q̄nta indignatō in filios quos dū bonos cupiunt malos
lugent atz ita quodāmō dū valde diligūt oderūt/⁊ frater
num quidē paternūqz vinculi nomen artissimi sepe sine
amore interdūqz cū odio videm⁹ Ueniā ad amaticie secū
dum nomē(qd̄ ab amādo dictū absqz amore nec esse cer
te aut intelligi potest)q̄nta vero in amicis(q̄ꝫuis finiū)
ꝯcordia vie tn̄ actuū ve discordia q̄nta opinionū atz con
siliorum ꝯflictatio est(vt vix ciceroniona diffinitio stare
queat)sic enim licet inter amicos beniuolentia ⁊ caritas
deest tamen illa omnium diuinarum humanarumqz re
rum consentio ex q̄ precipua ille diffinitionem conficit.
Quid in odio speres igit̄. Est ⁊ in amore odium ⁊ in pa
ce bellum ⁊ in consensione dispensio/ostendam tibi sic
esse(ex his ipsis que assidue in oculis sunt) feras aspice

UVA. BHSC. IyR_105

(quas ferro indomitas omnipotens amor domat) Intē
de animū leone tigres vrse q̄nto cū murmure veniunt/
ad id qd̄ cupidissime faciunt nō cupidos sed coactos pu
tes/ferarū alie dum coeunt magnis stridoribꝫ alie dapi
dis vnguidis in quiete sunt Jam si credimꝰ ꝙ de natura
viperea magni scribūt viri q̄nta reꝝ cōtrarietas q̄ntūqꝫ
litigiū maris caput sua q̄dam naturali sed effrenata dul
crdine mos vipre insertū/illa precipiti feruore libidinis
amputat Jnde iam pregnās vidua cū ꝑiendi tp̄s aduer
tit/fetu multiplici pregrauante/ꝛ velut multionē patris
vnoquoꝫ q̄ꝫ p̄mū erūꝑe festinante discerpit̄/ita duo ani
mantium p̄ma votā ꝓles ꝛ coitus huic generi infausta/
penitusqꝫ mortifera dep̄hendit̄ dum marē coitus mr̄em
ꝑtus interimit Apiū aluearia ꝯtemplare q̄ illa ꝯcursatō
q̄ strepitꝰ q̄ nā non mō bella cū ꝓximis sed ciuiles (vt ita
dixerim) discordie ac bella domestica. Colūbaꝝ nidos
intuere (simplicissimū animal) ꝛ vt memorāt felle carens
quantis q̄so cum p̄lijs q̄ntisqꝫ (q̄so) clamoribꝫ vitā ducit
in disciplinatꝰ in castrū/ac barbarꝰ esse videare a deo nec
luce pacati aliq̄d nec nocte q̄dem videas. Mitto aūt in
sultus in alterutrū ip̄m in se vinculo mutue voluptatis
astrictū par eamqꝫ ob cām veneri sacrū q̄ntis q̄rimonijs
adoptatū fert̄ vt sepe colūbam circuit/sepe al' rostroqꝫ ꝑ
sequet̄ suus amas Ad minutissimā tesr̄mittam q̄ non vt
minor sit ꝛ minꝰ spectabilis minusue laboriosa matura ē
Que nam ergo araneaꝝ insidie ꝛ q̄ꝫ vigil intentio q̄ cap
tandis infirmioribꝫ telaꝝ scena/retinū obtentꝰ fallacijs
ac rapinis quid pānis mice q̄d caries tignis nocturniqꝫ
vermiculi non sine tedio ꝛ obtuso quodā sustrepitu tra
quiū viscera fodiētes illaꝝ maxime q̄bus cedendis lune
ac mensiū obseruatio diligens sit neglecta Que latēs pe
stis vt fumosis tectis agrestiū sic auratis regū laq̄aribus
insultat/templis q̄ꝫ sacratis ꝛ altaribꝫ sacrisqꝫ opibꝫ phi
losophantiū nō parat/q̄n labroꝝ postes ꝛ menbranas ꝛ
literas. Addam qd̄ nisi pice liq̄da leniqꝫ incendio sit oc
cursum nōnunq̄ꝫ ꝑiculi vel naufragij eciā cā est r iij

UVA. BHSC. IyR_105

ꝛ maria ingredi ꝛ carinas nauium penetrare ausa/sepe bellũ graue nescientibꝫ intulit. Preterea quid bruc⁹ oleribus q̃d segetibꝫ locusta q̃d messibꝫ se anser aduena seu passer indigena/seu grus domicilij trãslatrix/volucresq̃ alie importunũ gen⁹/Uñ illud georgicũ v̄gilij qd̄ mirari soleo iam non miror/vt aues sonitũ terreant̄ Rure em̄ nunc ytalico habitũ vnũ hoc ex multis estiuis tedijs esse cepit. Sic mihi a mane ad vesp̄am ꝛ insultus volucrũ ꝛ lapidum collisio ꝛ villici clamor durat. Ad hec q̃d eriti⁹ vindemie/quid erugo herbis/eruca frondibꝫ/talpã radicibꝫ/q̃d postremo areis horreisq̃ gurgulo atꝫ inopi metuens formi senecte vt ait ille q̃s feruor ꝛ p̄igui amantis ineq̃etudo vt dũ bruine sue ꝯsulet nr̄am turbã etatẽ tardus essem ad credendũ alijs exp̄tus scia q̃nto nõ solum tedio sꝫ ꝛ damno sic puluerulentũ illd̄ ac trepida sp̄ expeditione festiuũ agmẽ vt non tm̄ agros ꝛ sed archas ꝛ thalamos ꝛ promptuaria populent̄. Jam credere incipiam pisanis infinibꝫ castrũ(qd̄ haut lõge amari nauigantibꝫ oñdit)formicaꝝ statebrũ ac deluuio desertũ tale aliquid vincentinis q̃ꝫ memorãt in finibꝫ. Et ego vl̄ vtrobiq̃ vl̄ vbiq̃ fieri posse crediderim. Sic me nup̄ nõ agresci q̃dẽ sed vrbana paulomin⁹ pepulerut domo vt ignis ꝛ calcis ad extremũ fuge reꝝ remedio op⁹ eẽt. Apuleioq̃ fidẽ habeam cõsumptũ ab his hõiem ꝛ si desit mel mirariq̃ me non negẽ. Quid est q̄ q̃dam solicitudinis exemplũ ꝓposuerunt formicã alij de hoc lõgas texuere ſmones p̄simoniam atꝫ industriam p̄dicãtes bñ hercle si oĩs solicitudo laudabilis esset. Exemplũ g̃ fortasse p̄donibꝫ idoneum non his quibꝫ de suo viuere siue c⁹q̃ꝫ iniuriamẽs est ꝛ solicitum animal suis nesciat sꝫ imp̄bũ sed iniustũ raptor viuẽs nulli⁹ industrie nisi in malũ nulli⁹ vsus at incõmodi tedijq̃ multiplicis. cur ergo hoc exemplũ dederũt cur hoc aĩal laudauerunt/dico iteꝝ miror p̄cipue cũ adesset apis industriũ ꝓuidentissimũq̃ aĩal nulli noxiũ multũ vtile sibiq̃ ꝛ alijs arte q̃dam naturaliter insita ꝛ suo ille nobili labore subuenies. Quid nũc ego dãnosam eloq̃r

UVA. BHSC. IyR_105

vbertatem ⁊ excrescentium luxuriem folioꝝ contra quē
ꝑuigil excubat ⁊ p̄durū vnguibꝫ ⁊ sarculo armat⁹ agrico
la|vltrici suctinct⁹ falce frondator. Quid lappas ac tribu
los atꝫ annuā tempestatē renascentiū stirpiū ac radicum
litiū ac laboꝝ materiā inmortale q̄d imbriū ⁊ ventorum
bella furientiū ⁊ moles niuiū ⁊ vredinē pruinaꝝ ⁊ aspe-
ritatem ac violentiā glaciei ⁊ torrentiū repētinos impe-
tus ⁊ vaga vminū incrementa totas sepe regiōes ⁊ mag
nos ppl'os sꝫ in p̄mis rusticoꝝ septa quassantiū q̄rum in
tot malis vix terrestrū ⁊ in terram semꝑ accliuis agit̄ vita
atꝫ vt delicatoꝝ ac diuitum de tedijs aliq̄d dicam. Quis
nocturna auriū bella non ꝑtulit bubones strigesqꝫ ⁊ ob-
latrantium aīal limine canū suꝑuacuas excubias ⁊ cat-
tas in tegulis nundinātes ac tranquilla silentia horridis
accentibꝫ/⁊ clamore tartareo infestantes ⁊ mesti soricum
ottent⁹/⁊ quicq̄t intenebas importunū strepit noctuam
inquietas noctes augusto sacre solitam audisti qd̄ vero
verebit̄qꝫ mundi dn̄m inq̄etat accedunt. ⁊ nocturna ra-
narum coaxtior ⁊ matutini planct⁹ irundinū ac mine ad
ytali putas ac terreū nam diurnā aurium q̄etem ⁊ cicade
stridule ⁊ ꝓcaces corui ⁊ rudentes impediūt aselli ⁊ bala
tus pecudū/⁊ mugitus boum/⁊ magno p̄tio ꝑua oua vē
dentium gallinaꝝ ꝯtent⁹ incōdit⁹ fine carens suꝑ omnia
vero vel si vllus stridor vl' vulgaꝝ clamor ⁊ stult⁹ risus q̄
inepta res ineptior nulla est (vt catulus ait) ⁊ ebreorū cā
tus ac gaudia quibꝫ nihil est tristius ⁊ litigantiū q̄rele ⁊
auile conuitiū seu garrita ⁊ puerorū nūc p̄lia nūc lamē
ta ⁊ nuptiarū l' ꝯuiuia turbida vl' coree ⁊ vxorē in arte lu
gentiū leti fletus ⁊ ꝑntū veri natorū in mortibꝫ euilatus
Adde his fori turbas ac strepitū altricatōesqꝫ incertanti
um ⁊ ementiū huic ꝯcent⁹ huic vendentiū iuramēta Ad
de huic artificū laborē voce mulētiū mest⁹ cant⁹ hinc fidi
bꝫ lanas ac vellera ꝯglobata pulsantiū iiocundā musicā
⁊ telas pectinis ꝑ ꝑeuātꝫ huic folliū fabriliū raucos flat⁹
⁊ acutos sōit⁹ malleorū q̄bꝫ scissa eq̄s ꝑtibꝫ hiberna nox
additur vt nulli vel quieti datū temp⁹ litibꝫ sit immune.

UVA. BHSC. IyR_105

Ut vero insensibilium rerum genus attingam quid vel cum ferro magnes habet vl' cū magnete adamas quorū z si cā litis occultior lis apta est. Magnes siqdem ferrū trahit adhibe adamantē trahere desinet remittetqz si tra xerit vtrobiqz vis mirabilis seu q pigro z infozmi lapi di natura qi man⁹ atz vncos dederit aduersus rigidū ac ꝑualidū metallū/seu q illos sibi lapide altero astāte sub ripuerit/q non prime lis finis sed noua lis est. Et si hoc vltimū multi negent mihi em̄ expiendi hacten⁹ vel occa sio defuit/vel voluntas/itaqz nihil affirmo primū vero motum a deo/vt ne affirmari qdem sit necesse/verū ego breui nimis in tpe/z angusto in spatio op⁹ ingens mag no impetu agressus iam huic video ad hāc rem pl⁹ mihi animi esse q̄z viriū nec mihi nec cuiq̄m sane vnū ß agen ti ex cōmodo facile futuꝝ singula ꝓsequi exquib⁹ appa reat om̄ia scōm litē fieri q̄ seu magna seu pua magno mi raculo fiant/licet non dū/tū illud maxime stupēdumqz inter summa z extrema nature pdigia numeratū attigi sz attingam paucis. Echimius semi pedalis piscic̄lis na uium q̄muis (immēsam ventis vndis) remis velis actā retinet/solus elementoꝝ atz hōim vim retardans nullo quidē actu alio q̄z nauigij postib⁹ ad horrendo nullo de mū conamine natura ipa qō z si scriptis illustrib⁹ insitū z numero tū incredibiliū haberet. sed si de occeano in dico fortassis stithitico scriptū esset z non pot⁹ in nostro mari monstrū hoc romanis impatorib⁹ accessisse. Ani maduersa em̄ more causa q̄m tota classe pdeunte nauis vna velut in inchoꝝ staret ne prsus loco mouent/demi ssis pelagi exptus manu (vt dr) compta veritas/z limacis instar piscis clauo insidens inuent⁹ atz ostensus est prin cipi indignati tantū in se potuisse tantillū aīal idqz vnū ꝑcipuū admiranti q in nauigiū receptus tantā illā exte rius inherendi efficatiā amisisse. Nam illud altex mon stri gen⁹ nō siluisse eqdem q̄m affirmasse maluerim cui⁹ apō nos nescio q̄m verax sz noua vtiqz z ob id ipm suspe cta mihi est fama esse circa mare indicū inaudite magni

UVA. BHSC. IyR_105

tudinis auem quandam quã roctũ nostri vocant q̃ non mõ singulos hõies sed tota insup rostro p̃hensam nauigia secũ tolla innubila t pẽdentes in aerẽ miseros nauigantes ac re ipo terribilem in mõtem ferat. Quanta vero auaricie vis est q̃ neqz alijs multis neqz ß vno tã in magni piculo a nauigatio deterritos seq̃ces suos p̃de auidos facit. Jã vero (vt de inuisibilibꝰ aliqd ad inceptũ trabã) q̃nta ꝯmixtione ꝯrariorũ sit votiua tempies inter q̃s cõtrarietas aduersantiũ extremoꝝ ad mediũ ẏtutis p quas dr̃as q̃ntaqz discordiã votũ ad musicã ꝯcordiã puenit. deniqz oia q̃cũqz sunt t pcurre aio celũ maria eq̃ in summo ethere t in fundo pelagi incqz imisterre certat biatibꝰ eq̃ in siluis t in agrum eq̃ in desertis arenaꝝ t in plateis vrbiũ lis eterna est. Ne eñi varietate reꝝ captꝰ ab incepto deuiem tateo qõ iã inde ab ipo mundi p̃mordio inter ethereos sp̃s in ip̃a celi arce pugnatũ est bodieqz in ß tractu caliginosi aerũ pugnari credit taceo q in illo celesti ꝯgressu victi angeli victoribusqz iã suis facti impares cũ in nos mortale terre accolas vlcisci studẽt in mortale nobis bellũ temptationũ variarũ durũqz negotiũ atz ambiguum pepere. taceo qõ vt oia q̃ sensu carent t q̃ sentiunt in vnã cogã a supmo celi vertice (vt dixi) vsqz ad infimũ terre centrũ/t a p̃ncipe anglo vsqz ad mimũ t extremum vermen vigis t implacabilis pugna est/hõ ipse terrestrium dux t rector animantiũ q̃ rõnis gubernaculo solus bociter vite t ß mare tumidũ turbidũqz trãquille agere posse videret q ꝯtinua lite agit non mõ cum alijs sed secum de quo mox dicã. Nunc de p̃mo agendũ si q̃dem nichil mali est q nõ homo in hõiem machinet vt cetera hominũ mala vndecũqz venientia/seu a natura seu a fortuna huic incolata leuia q̃dam incõmoda videantur. Jd enim vero si ad plenum aperire voluero id quod nolim quodq a proposito longe est t omnis humanorũ actuũ scena retegenda t omnis enim hystoria retexenda erit ß vnum dixisse satis sit/ quia si nũq̃m aliqua alia q̃s romanorum bella tot fuissent morbe terrarum abũde bellorũ

UVA. BHSC. IyR_105

esset ac litium. Adde sententiarum dissonantiã ⁊ me no-
dabiles rerum nodos quis sectarum varietates ac philo
sophorum bella dinumeret ppl'orum ac regum p̄lia quie
uere/philosophi non quiescunt ⁊ pugnãt illi de eo q̄d cũ
huius esse ceperit/esse desinit illius hi de veritate litigãt
q̄ vna simul omnium esse potest. Neq; hanc litem aut q̄
site veritatis, splendor achademicus vnq̄ valuit finire ⁊
carneades philosophice seq̄ster pacis anxius/sed irritus
vt non eleganter mihi quidem luxisse videat. anneus se-
neca vbi horrologia ph̄is ꝯferet q̄d s. par vtrisq; discor
dia ē Idq; q̄ verũ sit q̄squis ⁊ ph̄is atq; ⁊ horologijs au-
rem dedit intelligere potuit. Nec vero aliorum doctrina
tranquillior. Que gramaticorum adhuc sub iudicijs ex
istens. Qui conflictus rethorũ quo dialeticorũ altricati
ones que deniq; artium omnium discordie qui clamo-
res inter causidicos/q̄ bene conueniat ip̄arum causarũ
immortalitas ꝓbat de concordia medicorũ testimoniũ
sit egrotorum. Uita certe quã dixere sepe suis litib; fece-
re breuissimum q̄nta est preterea de sacris/⁊ de religione
difformitas animorũ non tam liberatorum verbis ho-
minum ppl'orum armis ⁊ campo sepius commissa quã
stole. Ita cum vna sit veritas vnumq̄ sit in reb; verum
cui (vt ait arestotiles) omnia consonant. de hoc ipso tam
dissone pugnantesq; sententie ipsos veri agitant profe-
ssores. Quid de comuni vita deq; actib; mortalium vix
duos in magna vrbe concordes tum multa cũ maxime
edifitiorum habituũq; varietas arguit/nam quis vnq̄
tam locupletis delicatiq; patrifamilias nactus est domũ
vt non multa ibi mutauerit\vt ꝙ vni studium fuit extru
ere/alteri sit voluptas euertere testant̄ mutate sepi⁹ fune-
stre obstructa hostia passimq; vetustis in parietib; noue
indicant cicatrices neq; in alienis id tantum/sed in no-
stris patimur sua dum cuiusq; sententiam secũ pngnans
Quod ait flactus. diruit edificat mutari quadrata rotun
dis quo luce clarius fiat/quis nostrum quisq; cum alij.
q̄ue secum sit. Iam qui vestium modus quiue habitus
triduum totũ nostris durat in vrbibus/que municipio

UVA. BHSC. IyR_105

rum scita non vt longeua essent cum suis latoribus desi
erunt. Ad hec q̄ nam dicuntur in ordinanda consilio di
sparitas que discordia est. didici ego hocvltimū magnis
sepe periculis meis/dum mari celoqz mortem minātib⁹
nocte simul ac nubib⁹ cuncta terrarū ac stellarum signa
tegentib⁹ puppi iam fatiscente z semi opleta fluctibus
naute de summa rerum media in morte cōtrarijs studijs
atz opinionibus obstinatissime litigarent. Adde (in qui
bus sine aduersario lis est) quo scriptorū prelia cum mē
branis cum atramento cum calamis cū papiro. q̄ fabro
rum vel malleis cum forcipib⁹ cum incude q̄ aratorum
cum stiua cum vomere ipsisqz cum glebis z cum bobus
q̄ militum non dico cum hoste sed cum eqs atz cū armis
pprijs dum z rebellant/z hec pregrauāt aut opprimunt
quid dictantib⁹ scribentibusqz negocij est dum hos im/
pletum loqui multa cogit intentio illos/vel expleta per/
cipere vetat. hnic iusticia huic volatilis z inconstās ani
mus semp qz aliud agitans q̄ qđ agit. Sed quid strigi/
latim ago nulla mechanicarū difficultatib⁹ suis vacat.
Relique vero vt q̄dam note dulcedinis sic latentis ama
ritudinis multum habet nilqz eorum etiam q̄ delectant
sine lite agitur. Jam que infantium bella cum lapsibus
que puerorum rixa cum litteris amarissima serentiū qđ
predulciter metant que nam insuper adolescentiū lis cū
voluptatibus. dicam verius imo quanta secum lis affe/
ctuumqz collisio cū voluptatibus eñ nulla lis penitus
sed consensus est o mi lixe funestior. credo expertus. Nul
li hōim generi nulli etati plus litigij est/pl⁹ inextricabil'
laborioſi qz negocij nullus hominū tā letos videri nul/
los esse tam mestos ac tā miseros. Postremo que nam
feminis puerperij difficultas / quantūqz discrimen que
nam viris cū paupertate atz ambitione luctamina q̄nta/
vite plus q̄ expedit satagentis anxietas quod denicz il/
lud senū cū etate ac morbis propinquante morte quod
omniū ipsa cū morte quodqz est morte molestius cū per/
petuo mortis terrore certamē posse būc fmonē mille rerū

UVA. BHSC. IyR_105

argumentis extēdere. Sed si (vt libro supiore voluisti) sic ep̄laz q̄z hāc ꝓlogi locū obtinere ⁊ libri h⁹ ꝑtē eē volueris iā hinc video q̄nta hec ip̄a p̄fatio libri modū excedat Itaq̄z frenanda curiositas ⁊ cohibēdus est stilus. Assumam ergo om̄ia sed in p̄mis omnis hōim vita lis q̄dam est. Verū hac externa lite interim omissa (d̄ q̄ paulo ante dixim⁹) ⁊ q̄ minor (vtinā ob id min⁹ om̄ib⁹ nota eēt) lis interior q̄nta est neq̄z eūi solū ꝯtra aliā sed ꝯtra suā (vt dixi) speciem neq̄z ꝯtra aliud indiuiduū sed ꝯtra semetip̄m Idq̄z ⁊ in supficie ista corpea (q̄ nostri ꝑs vilissima atz vltima est) ⁊ in intimis anime penetrabilib⁹ q̄sq̄z secū assidue bellū hz. Nam ⁊ corp⁹ h̄ q̄z ꝯtrarijs estuet ⁊ turbetur humorib⁹ ab his (quos phisicos dicūt) q̄re. Anim⁹ q̄z diuersis q̄z q̄z aduersis secū pugne affectib⁹ vnusq̄sq̄z non aliū (q̄z sese interroget sibiq̄z r̄ndeat q̄z vario q̄z q̄z r̄ci ꝓcomentis impulsu mō huc rapit̄ mō illuc nusq̄z tot⁹ nunq̄z vnus secū ipse dissentiens se disterpens. Nā vt sileā reliquos mot⁹ velle nolle amare odisse blandiri minari irridere fallere fingere iocari flere misereri ꝑcere irasci placari labi deici attolli titubare subsistere ꝓgredi r̄trouerti incho are desinere dubitare errare falli nescire discere obliuisci meminisse inuidere ꝯtempnere mirari fastidire despicere sil̄qz suspicere ⁊ q̄ hmōi quib⁹ vtiqz nihil incertius fingi p̄t q̄busue sine vlla requie ab ingressu vsqz ad exitum fluctuat vita mortaliū q̄ nō tādem illa passionū q̄tuor tēpestas ac rabies spare seu cupe ⁊ gaudere metuere ⁊ dolere q̄ rez inter scopulos ꝓcul a portu miser; alternis flatib⁹ aim̄ exagitāt q̄s alij fortasse imo certe aliter sz vno ne integro q̄dem versiculo ⁊ vt augustino placet notissima v̄itate v̄gili⁹ strixit de quib⁹. Ad vtrāqz ꝑtē ⁊ pl̄a quidem ⁊ pautiora dici posse scio. Verū ḡ nec breuitati admodum studui nec copie sed que de communi vita hominum (quo se obtulerunt ordine) scriptis inserui ne legentem / vel inopia vel fastidio fatigarē neqz vero te moueat fortune nomen non tantū in ip̄is in scriptionib⁹ sz in ope r̄petitū. sepe q̄dē ex me q̄d de fortūa sentiā audisti

UVA. BHSC. IyR_105

Sed cum his maxime qui doctrina minus fulti essent hec necessaria preuiderem noto illis ⁊ cõi vocabulo vsus sum non inscius quid de hac re late alij breuissimeq; Jeronimus vbi ait/nec fatũ nec fortuna cõis ergo acies suũ hec loq̃ndi morẽ recognoscet docti ãt (qui ꝑrari sunt) q̃d incendant scient nec vulgari cognõie turbabunt̃/biꝑtiti sane operis passionum/ac fortune de parte altera q̃ visa sunt diximus. de altera q̃ de hinc visa fuerint dicemus.

Explicit ꝓlogus Scd̃i li. de Remedijs vtriusq; fortũe

Incipit liber Secundus

de deformitate corꝑis Capittulum primum.

Gisse mecũ nimis illiberaliter naturã q̃ror q̃ me deformẽ genuit. R O q̃t faces extinxit quot occurrit incendijs D Deformem me genuit natura. R Non dedit qd̃ delectet si qd̃ ꝓsit dedit satis est mitte q̃relas D Nõ dedit forme gr̃am natura. R Dare noluit qd̃ egritudo corrumꝑet/qd̃ senect⁹ eriꝑet dedit forte ꝙ nec mors ipsa cõtingere audeat. D Formã corꝑis natura negauit. R Si formã animi largita est maximi debitor exigui repulsam alta mẽte despicito ⁊ offensam speculi ꝯsciẽtia solare. D Inuidit natura forme corꝑis. R Non inuidit sed erubuit dare qd̃ cottidie minuat̃ ⁊ ꝑeat Vera liberalitas mansuro munere noscit̃ putrida ⁊ caduca auari etiã donãt forma fugax ⁊ fragile nat̃e donũ paucis ad vtilitatem multis ad ꝑniciẽ nulli ad salutẽ verãq; gl̃am data est. D Forma mihi corꝑis negata est R Raro admodũ forma insignis hõestasq; vno sublare habitãt bñ tibi accedit si peiori excluso hospes melior tecum est. D Nullũ forme decus obtigit. R Quid hinc doles aut q̃d penit⁹ sanctũ piũq; aio voluis in qd̃ tibi necessariam aut oĩno vsui ⁊ non potius impedimẽto esse corporis formã putes. Multos forma fecit adulteros castum nullũ. Multosq; ꝑ lubrica voluptatũ duxit ad infamẽ mortem q̃ deformes siue dedecore ꝑiculoq; vixissent Et

UVA. BHSC. IyR_105

quid multos innumerabiles indiscrimen fere omnes cri
men traxit. D Cur me deformem genuit natura. R
Ut ipe te ornares ac formosum faceres ea scz forma que
tecum esset insenio nigra bacl'o in feretro in sepulchroqz
Essetqz tua non nature laus ⁊ pntum. Pulchri⁹ est pul
chrum fieri q̃ nasci. Illud eñi casus hoc studij est. D
Corpis mlta deformitas me p̃mit R Deformitas qui
dem hec apd quosdam infelicitatis q̃dam portio est. tu
credis dicentib⁹ nõ deformitate corpis fedari aim sz pul
chritudine animi corp⁹ ornari. Non te igit h̃ inhonestat
aut p̃mit sed honestãdi animi materiã assurgendiqz adi
tum p virtutes apit. D Deformẽ natura parẽs me ge
nuit. R Si deformẽ helenã genuisset vel (vt verius lo
quar) si deformẽ paridem fortasse ilion adhuc staret. D
Deformis in lucẽ editus q̃ror. R Pauci boni formã
corpis amarunt nullus optauit q̃dam etiã piecerunt qd
fecisse laudat ille tustus adolescẽs qui p̃clari vult⁹ eximi
am speciẽ quã suspectã multis aduersamqz fame sue sen
serat ⁊ pudicitie aliene illatis sibi spõte vulneribꝫ defor
mauit. q̃ tibi dissimilis (q̃ id optas) qd ille sibi abstulit
⁊ quo rari vnq̃ innocue ac sine infamia vsi sunt. D
Forma careo. R Tucius est caruisse quo in expimen
tum tui anceps ac laboriosum sepe ventur⁹ sis. Multis
forma nocuit cunctos exercuit quosdã post insultus va
rios molliuit ⁊ vinci faciles dedit atz ab honestate trans
uersos in culpam trudit. D Deformis ⁊ breuis ni
mium statura est R Non est vt reris psequendum q̃re
lis in cõmodum longa conspectior est statura breuis ex
peditior agiliorqz D Statura pbreuis est. R Quid
vt in pua domo magnũ virũ sic in puo corpe magnũ ani
mũ habitare. D Corpus exiguũ est. R Id scilicet
lamentarũ qd te ipso non es oneratus sed leuis ⁊ facilis
⁊ ad cuncta versatilis. D Per exiguum est corpus. R
Quis vnq̃ de exigua q̃stus est sarcina. Iusta hercle do
lendi cã qd non p̃ssus mole corpea sz indut⁹ neqz ipe tibi
tedio sed vsui sis. D Contemptibili sum statura. R

UVA. BHSC. IyR_105

At gl'osum nihil nisi virtus/contemptibile nihil nisi vi
cium nullã virtus respuit staturã. D Exigua corpis
statura est. R Non staturã corpis virtus exigit sed ani
mi hec si sola si recta si ampla si magnifica si d̃cora est sit
illa altera q̃liscũq3 nihil ad rem nõ solũ domi sed ne mili-
cie q̃dem vbi magis obesse videret. Nosci vt marius sũ
mus dux nõ lõgos s3 torosos ⁊ validos mllites eligebat
Id q̃ꝫ feliciter q̃ꝫ ꝯsulto faceret crebre ⁊ ingentes indicãt
victorie. Habet corpm pceritas maiestatis plusculũ nõ
vigoris. D Breuis est statura. R Hoc nõ impedit
quin vir bonus ⁊ magn⁹ esse possis. Insup ⁊ rex(si sors
tulerit) ⁊ impator. Et si eñi affrican⁹ scipio celsus corpe.
Julius cesar statura fuerit excelsa breui tamẽ alexander
macedo. ⁊ augustus cesar. Nec eorũ magnitudini breui
tas obfuit nec detraxit famẽ. D Uellẽ esse altior ⁊ ma-
ior. R Assurgisse animo crescere virtutib⁹ maior eris
atz altior/hoc vtilius hoc facilius incrementum/ D
Cuperem esse famosus R Disce amare atz optare me
liora/stultum est amare piculum suum/stultum optare
qd̃ nullo studio q̃ri potest. Nempe si contra naturam for
mosus fieri studeas nil vltra pficies q̃ꝫ vt deformior vi-
deare. D De formosis esse ne q̃tq̃ꝫ nitor. R Nite-
re autẽ bonus esse id non frustra facies hoc inter multa
p̃cipuũ virtus habet q̃ri potest eripi non potest cum reli
qua in arbitrio sint fortune nec obstante illa q̃ri valeant
nec seruari sola virtus fortune legibus libera est atz illa
obluctante clarius nitet.

De Imbecillitate. Ca.ij.

Atura me genuit imbecillẽ. R Ut in putri vagina
ensis ferre⁹ sic in fragili corpe fort3 anim⁹ sepe latet.
D Imbecillis nat⁹ sum R Nõ eris idone⁹ vectãdis
oneribꝫ atz aruo fodiendo s3 hõestis stndijs s3 iust3 impe
rijs sicut in naui robustior q̃sq3 remũ agit/at prudẽtior
clauũ regit. Uita q̃i nauis rerũ fluctib⁹ ⁊ mundi pelago
iactata suos remos h3 suũq3 gub̃naculũ vilioribꝫ r̃pulsis
offitijs ad nobiliora ꝯuertere nat̃a vires corpis negauit

UVA. BHSC. IyR_105

imo admonnit cui rez tuarum pti plus fideres cui magis intereret. D Imbecillem me genuit natura. R Quid si robustissimū genuisset an ideo perpetuū robur erat an non robustior senectꝰ z robustior egritudo vt sile am casus innumeros q̄ repēte totū hōiem debilitāt atq; eneruant. Animi robur optabile est qō nec dies minuit nec fortuna. D Corpe imbecillis sum R Animum foue atz exerce suis artib⁹ q̄s meliores eē diuturniores q; non ambigis laborē corpis linq̄ ruriculis nautis fabrū. D Nulle mihi ab origine fuerūt vires. R At id ipm non habuisse q; pdidisse tollerabilius est nēpe si fuissent non mansissent. Nam z milonis senuerūt vires z hercu lis senuissent. Nō sic socratis non solonis nō nestorum non cathonis melioribꝫ vtere. Nil potest delectare mag num aiīm qꝫ nō duret. D Corpusculū imbecille est. R Si organū in habitanti animo sufficiēs fuerit satz est viriū corpꝰ nāq; ꝓpter animi seruitiū fecisse natura ne mo tam corpis seruus est qui nesciat id (si ꝓprio munere fungit) q̄d accusas seu quid ampliꝰ requiris. Nā qui in genio fragiles corpe pualent. Hi beluis ꝓxime accedūt z sepe (qō miserū est) alijs fuiunt. Sepe vero (qō miserrimū atz vbi hūane miserie summa est) animū ipi suū seruire corpi suo cogūt fuitute fedissima. D Corpꝰ inualidū est mihi. R Uera z generosa vis hōim in animo est/corpus est q̄'q̄dam domus animi q; robusta q; fragilis nihil ad hospitem paucoꝝ p̄cipe diez mō ne corruat tunc eīm migrandi necessitas in aliud idq; ppetuū domicilium huic exclusos transfert. plus dicerē si plus capere posses nec vulgari strepitu prsus obsordescas Corpus ipsum non animi domū esse sed carcerē nec amicū certe sed domesticū hostē cuius tibi fragilitas sit optāda quo tu liber maturius sis ac victor. D Nulle mihi sunt vires. R Nulle penitꝰ dū valeas non sunt qō si nō vales alia z q̄rela non ergo nullas vis dicere/sz quas vires nō es robustus vt ille coetaneꝰ tuꝰ. neq; is vt ille alius neq; ille vt bos vtq; elephas suꝰ cuiq; viriū modꝰ est cuiq; qō

UVA. BHSC. IyR_105

satis est indulgentior natura distribuit (parens optima) ⁊ suorum fetuũ amantior q̃ q̃sq̃ sui Non potestis de defectu q̃ri de imparitate q̃rimini turbidũ genus ⁊ q̃rulũ q3 sublata mundi dec⁹ intereat necesse est sic ꝙ optimum est in rebus id fertis egerrime.

De aduersa Ualitudine. Ca. iij.

T aduersa valitudo est. R Qd̃ expectabam audio cognate em̃ sunt q̃rele At si caro spiritui host̃ est vicissimq̃ cõtra se militat qd̃ in se exptus magnus ille veri amic⁹ in om̃ib⁹ ver̃ dixit. Consequẽs est vt qd̃ alteri obest ꝓsit alteri. ꝙ si spũs carne nobilior meliorq̃ est cui maxime sit fauendũ vides ac fortasse intelligis valitudinẽ quã aduersam dicis esse ꝓsperrimã. D Inualida valitudo est. R Ad est valida hortatrix par v̄tutum castigatrixq̃ libidinũ simonie dehortatrixq̃ libidinum ⁊ mgr̃a modestie. D Mala est valitudo corporis. R Si valitudo animi bona est põe solicitudinem quicq̃t corpi euenerit salu⁹ es. D Corp⁹ egrum infirmũq̃ est. R Multis ad salutẽ anime ꝓfuit egritudo corpis. multis piculosa sanitas fuit. Ille vir altus ex humili ex aq̃s vect⁹ ad ethera/celiq̃ clauiger effect⁹ cui⁹ vmbra sola morbos corpis molestiasq̃ pellebat. Interrogatus aliqñ cũ filiã ipe suã graui morbi p̃ssam sineret respondit sic expedit ei tu q̃dscis an ⁊ tibi sic expediat. D Diu graui corpe sic affect⁹ sum. R Idem ille (de q̃ loquor) filiã mox vt tuto sanã fieri posse ꝯgnouit ⁊ sanauit ⁊ sanandis alijs habilẽ fecit ⁊ tu facito vt secura tibi sanitas tua sit/fortasse sanabere/deniq̃ qd̃ tuũ est animũ cura celestiq̃ medico curandũ offer. de reliquo vnũ hoc intrepide dixerim/⁊ si non qd̃ iuuat at pfecto qd̃ expedit spera. D Ualitudo anxia est R Estq̃ obliuionem somnũq̃ discutiat ⁊ torporẽ obigat. D Ualitudo infirma est. R In infirmitatib⁹ gl̃are ⁊ virtutem pfice duo hec vnius mgr̃i ore didicisti. D Ualitudo misera est. R Comes in iocunda sed fidelis q̃ te crebro vellicet iter signet ⁊ conditionis admoneat/optimũ in picul̃

UVA. BHSC. IyR_105

monitor fidus. D Valitudo corpis extrema sine fine dio est. R Sile z gaude rumosus carcere vinctum te egrediere facilis z citius.

De ignobili patria. La.iiij.

Gnobilis patrie ciuis sum. R Esto tu nobilis. nam nil vetat nihil cū patrie nobilitate tua nobilitas hz mixtū. D Parue vrbis incola sum. R Et magne vrbes quos ciues bñt imo fere ex his cōstant z parue magnos quosdā habuere. Quin in siluis abiectus z enutrit romul omniū vrbiū reginā vrbē romam didit quā euertere voluit in maria vrbe genit catilina D In exigua patria nat sum R Magnificare illam stude/nihil eq ciuitates amplificat vt ciuiū virtus ac gla qui hoc edificijs aut fertilitate meli atz opib fieri putat fallit vt singulos viros sic z vrbes z regna z impia nō vetustas non turres ac menia non platee non palatia ac tēpla marmorea non statue nō picture nō aurū non gēme non campi legionū z classium pleni port non pegrinis referta mercib emptoria z lucri amore equor oē sulcatū non postremo ciuiū forma vel numer non rex copia exundansq cibis foris non purpuree clamides virorum onusteq nurus cultib non fastus nō delicie non voluptas sed vtus sola nobilitat gestarū rex fama q viri pariunt non nuri. D Parui municipij ciuis sum R Ne scis biantē pireneū fuisse pithagoram saniū anatharsim stitam demetricū abderidē arestotilē stagiritē theofrastū besbiū tuliū arpinatem chous egri maris breuis insula z poetā(nō ignobilē)philicē tulit z medicor prez z sculptorum ac pictor principes ypocratē sez z phidiā appellem/vt intelligi possit ingenior magnitudini locorū angustias non obstare. D Ignobilis est patria R Nobilitare tu illā p virili pte(si velis)potes cū te illa facere non possit ignobilē nec. Hume q̄dem pōpilio ad romanum regnū nec septimo seuero ad impiū obstitit soli natalis hūili summo hōi augusto z si recens romana(qz ipe sez in palatio natus sit)origo tū gentis antiquior ve

UVA. BHSC. IyR_105

literna est. Bayo aucias vespasiano aũt vici incogniti re atim Contra vero lariſſeam famã vulgauit cacides ꝛ ple bium a ſeculis fuſtũ nomen atq; hũile qõ philipp⁹ erexe rat alexander ad celum tulit ſnon ſatis eſt ciuib⁹ obſcuri tatem patrie nõ nocere niſi ciuiũ claritas patrie ꝓſit. Aſſi lum ignobile atz op⁹ paſtoriũ roma fuit q̃ non añ clareſ ceret q̃ res illã geſte. ꝛ ſuoꝝ virt⁹ excellens ciuiũ illuſtra ſſet. D Obſcure patrie ſum addictus R Lumen vir tutis accende quo inter tenebras enitescas in quib⁹ hoc ſaltem boni erit vt vel pua luce clariſſim⁹ videare ſic vel illa te clarũ faciet vel tu illã. D Humilis patrie habi tator ſum R Eſto ꝛ tu humilis habitatorq; tui anim⁹ humilis ſit habes pnblice matris exemplũ ne te nido la tius extendas niſi his tm̃ q̃s tibi virtus alas fecerit bis enim vti licitum vſoſq; feliciter q̃ plnres mõ dixim⁹ pro inde mortalis hoc ſaltẽ inſolentie fatuũ tene Quidã de ſola patrie nobilitate ſupbiunt ſtultum genus ſequit.

De Originis obſcuritate. Ca.v.

Bſcuris parentibus natus ſum. R Non eſt for ſan (vt tu reris) odioſa conditio neſcio ꝛ an optabi lem ignobilem naſci vtramuis vite viam ſpectes. Nam ſi voluptatib⁹ obſequi vulgiq; veſtigiis tritũ iter ſequi ſtatuis excuſabilior fiet veri ducibus domeſticis carens error ceſſabitq; imperiorum illud acerimũ dig nantium a parentibus claris eo q̃ nulla tibi domi ſit cla ritas maiorum q̃ obſcures. Sin virtutis ſemitam ratio pede ſignatam eligis eo clarior fies/ quo maioribus tene bris preſſus ac circumuentus emerſeris/ tota claritas tua erit/ rerum particeps tuarum nullus occurret nullam p tem glorie decerptura erit imitatio nihil tibi parẽtes eri pient nihil aui proauiq;/ nihil cõſiliarij ac magiſtri q̃ quit bene geſſeris/ ſolus inde famam metes ſolus inde laudaueris ſolus auctor generis atz fundatorq; vocabe ris quod non fieret ſi nobilis natus eſſes.

UVA. BHSC. IyR_105

Uides ne igitur q̃nta sit noue laudis occasio data est no
bilem ꝑte fieri ⁊ nobilitatẽ dare nõ accipe. dabis h̃ poste
ris tuis vt nobiles nascant̃ ꝙ ꝑntes tibi nõ d̃derunt tui
plus est multo nobilitatẽ fundare q̃ꝫ fundatã ab alijs in
uenisse. D Noua ⁊ rudis origo est R At q̃ clarior
est habit⁹ ille pastori⁹ vrbis rome ꝯditor ꝙ in siluis arcẽ
posuit ⁊ facili culmo exiguã ac squalentẽ regiam texit q̃ꝫ
tot postea p̃nceps q̃ ingentia mẽia testudinesq; marmo
reas atq; aureas erexere tanta sꝑ nouitatis egregij ac mag
ni principij laus est. D Ignobili p̃mordio genit⁹ sũ.
R Stude vt fine sis nobili de p̃ncipijs labor de fine fru
ctus q̃ si in maturus carpit̃ longeu⁹ esse non p̃t. D Ra
dicem gl̃e p̃cidit ignobilitas. R Nõ p̃cidit q̃dem sꝫ in
fodit alti⁹ vt validior licet inferior surgat ceteꝝ non igno
biles mõ sed ignotos ex oĩ genere hõim dabo q̃ v̄tute atq;
industria euasere notissimi. Et sane si verũ nobilẽ virtus
facit non intelligo q̃d quẽq; volentẽ fieri nobilẽ impedi
at/ aut q̃d ita facilius sit nobilitare alios q̃ꝫ seip̃m. D
Ex ignobilib⁹ ꝑntib⁹ descendo. R Quid socrates eu/
ripides damascen⁹ tant⁹ ille ph̃s poeta alter. terci⁹ orator
q̃rum p̃mus marmorariũ p̃rem habuit obstetricem ma
trem secũdus p̃re matre vltim⁹/ nõ solũ hũilib⁹ sed incer⁹
tis. vester ille v̄gili⁹ rusticanis ꝑntib⁹ fuit. nec se lib̃tino
ac pretone patre natũ flactus erubuit Ambo tñ ad insig
nem gl̃am ⁊ summi p̃ncipis gr̃am ꝑuenire vsq; adeo vt
cui reges omnes colla. submiserant cuius e manib⁹ mag
na omnia poscebant̃. atq; vñ omni ferme mortaliũ omni
um p̃cipueq; nobiliũ spes pẽdebat. cui⁹ demũ familiarẽ
ꝓmeruisse noticiã summis licet hõib⁹ summũ erat. ipse
horum duorũ ignobiliũ (q̃s scꝫ romã mantuanũ renussi
numq; rus miserat) amicitiã ⁊ ꝯuictũ ceu grãde aliquid
blandis ac dulcib⁹ epl̃is flagitaret Et q̃ꝫ multos tunc in
palatio nobiles vt sepe sunt inutiles atq; indoctos credi⁹
mus fuisse q̃b⁹ horum nobilis ignobilitas atq; inuidiosa
nec in merito videret̃. D Parentib⁹ sum obscurus.
R Non mouent animũ hec exẽpla altiorib⁹ agã. Mar⁹

UVA. BHSC. IyR_105

cus cicero (vt de illo scriptum est) ex ordine natus eqstri de radice hūili p egregias artes pcz honestos gradus ad consolatum venit quo nescio añ alter vnqz salubrior rei publice ꝓsolat⁹ fuerit. D Rustica z ignotū patrū seri es est mihi. R Sordent hec vt video alti⁹ec nūc aspi/ras certe z mari⁹ rustican⁹ virsed vere vir/vt cōciuis suus ait ticero diu arator apō mansos fuerat Rome septies cō sul fuit tanta gloria vt bis ytaliā obsidione z metu serui/tutis liberasse cū ꝓ patriota licet idem su⁹ vere dixerit. Et marcus catho plebei⁹ vir originis quicz opidi diu q̄dem obscuros incola post in maxima vrbe clarissim⁹ aduena m ox ciuis eximi⁹ z ꝓsul z censor fuit. Si ne id q̄dem sa/tis est z fortasse regnū cogitas pfecto necz illud sperare suffragio merito⁹ hūilitas vetat originis tertiū quntū z septū romano⁹ regū ad memoriā refer. Tulli⁹ hostilius (vt pbati pbibent auctores) z si apō alios de illo tale ni/hil scriptū sit. Infans in agresti tugurio educat⁹ in ado/lescentia m pastor fuit Tarquin⁹ pscus patre negotiatore aduena nec italice insup originis. Serui⁹ tulli⁹ serua cz/uis vt alij volunt captiua q̄dem alioq̄n de nobili matre natus virtute regnū rome meruit nec mirabris si plato nicum illud tenes neminē regem nō ex suis neminē ser/uū non ex regib⁹ dñdere. sic res hōim longa etas ac fortu na pmiscuit. Sileo ceteraz reges gentiū e pecudū gregi bus. Vilissimarūcz artiū tabernis ad inopinū subito di adema subuectos. Alleander macedo ortulanū in asia regem fecit z fuit ex illi⁹ actib⁹ laudat⁹ iste nō vltius. Cō/tracz alios sileo e regni fastigio ad seruitiū vsqz plapsos sic suas res fortuna moderat. tū plurimū pt virtus p illā puto conscendit ad sup̄mos grad⁹ c⁹ calle deserto sciūt re ges se intremulo stare necz descēsum mō instare sz ruinā Que nam igit (vt ad te redeam) ista calamitas nascendi cui nec regnādi spes eripit nec successus D Obscura de radice prodeo. R Omnis radix obscura z squalida est. Unde tamen z florīdi z florentes rami prodeunt nō vñ quisne pdierit sed quale sit q̄rit. D Paren/ s iij

UVA. BHSC. IyR_105

tibus infimis natus sum. R Sentio sũmũ ad impe-
rium stilũ vocas septim⁹ seuerus (de quo supra diximꝰ)
equestris ⁊ ip̃e ordinis heli⁹ ꝑtinax ⁊ ipsi libertini filius
⁊ lignoꝝ vilis vtiq; negotiator merc; vterq; romano pre
fuit impio Cui ⁊ philipp⁹ patior ac filius arabes humi
limi generis ⁊ maxim⁹ p̃fuere/obscurissim⁹ ille ꝑntib; ac
barbaris quorũq; eũ arepto impio puderet h̃ fertario an
lignario ꝑte vel patre genit⁹ incertũ. Certe vespasianus
inter bonos principes numerat⁹ e non clara stirpe clari-
ssimus ⁊ rempublicã gessit eximie ⁊ duos ex ordine fili-
os successores impij ṽtutis vnũ habuit quãq̃ q̃d mino
ra ꝓseq̃mur cum sup ip̃i⁹ augusti cesar; origine ambigu
itas multa sit Sũma est hũane cursus sortis origine nõ
ꝑuerti. Undecũq; igit̃ licet assurgere seu fortuna manũ
porrigat seu virtus. D Humilim⁹ atq; infimũ gen⁹ est.
R Qd̃ ad hũane potẽtie gradũ spectat exẽpla posuim⁹
quib; iam iri alti⁹ non possit. vnũ restat nõ impio aut r̃g
no. Sz suapte alia q̃dam maiestate memorabile. Uen-
tidius bassus estulan⁹. matre humili patre ignoto capta
patria iam pubes in triumpho generi põpei strabonis
q̃ pompei magni genitor fuit inter captiuos alios dnct⁹
Ita postea variante fortũa dux populi romani ꝯtra par
thorum regẽ ⁊ filio reg; interfecto cesisq; hostiũ legiõib;
ꝙ ad eum diẽ nulli romanorũ ducũ fata ꝓmiserant insig
nem illã romanoꝝ legionũ stragẽ ⁊ crassorũ mortẽ mag
nificentissime vult⁹ ip̃m in quo vict⁹ alienos curr⁹ orna
uerat ac carcerẽ vinct⁹ intrauerat victor ac triũphans ca
pitolinm ꝓprijs curribꝫ hõestauit ⁊ romanũ carcerẽ acie
captiuoꝝ hostiũ impleuit. Et quo grati⁹ spectaculũ mi-
rabiliorq; victoria eodẽ ip̃o die parta erat reuolutis ani
mis q̃ clades illa terribilis apd̃ cãcarras accepta fuerat.
Quis ambitiosus a deo tanq; auid⁹ regni est vt nõ hãc
gl̃am sine regno q̃ ingloriũ regnũ malit. Et q̃d (oro) no
cuit vẽtidio ad felicitatẽ ⁊ ad summũ dec⁹ ꝙ hũiliter na-
tus esset ⁊ p̃ma etate fortuna humili vsus ac misera certe
viꝝ estuli despectũ roma suspexit. ⁊ claris suoꝝ ciuiũ no

UVA. BHSC. IyR_105

minibus illud pegrini fustum nomen inseruit Hec sunt ad ascensum scale. bi ꝟtutum gradus quibꝫ nõ ad gloriã mõ altioremq; fortunã intendendo spando vigilãdo sꝫ ad celũ vsq; puenies ꝓinde/ꝛ tu natus hũiliter vt conscẽdas enitere p̃mũ ꝛ vltimũ virtutis inuestigio gradum figens nec declinãs alicubi nec subsistẽs. D Humiile principiũ fuit. R Illd̃ p̃terijt q̃ sequunt̃ cogita nec me latet vt p̃m⁹ ꝛ vltimus vite dies q̃busdã visi sunt humãe ꝯditionis statũ maxĩe moderari siue (vt ipsi dtcũt) continere de vltimo nẽpe ꝯsenserim de p̃mo ãt non ita ꝛ si em̃ vt ip̃i volunt pl̃imũ intersit quibꝫ auspicijs inchoet̃/ꝛ si cum his sentiẽs satiric⁹ vbi de ip̃o loquit̃ ventidio cũ ita scripserit/discas em̃ q̃ sidera te excipiãt mõ p̃mos incipi pientem edere vagit⁹ ꝛ adhuc a matre rubentẽ nõ tñ ista respuim⁹ ꝛ hec auspitia ꝛ hãc tantã sideꝝ vim negamus ꝯditori almo sideꝝ oĩa relinq̃ntes a quo creatũ nullum penit⁹ ab hac virtutis ꝛ felicitatis ꝛ gl̃e calle secludimus D Humilitas generis multa est. R Quid tu ãt multam ne supbiã esse malles aut q̃d hinc tibi nũc deesse sentis nisi ne fumosis imaginibꝫ atrium truncis statuis bustuq; familie sennesis plenũ titulis spectaculo p̃tereuntibus tibi insanie sit. q̃ in triuijs de his quos nõ nouerꝫ elatu supcilio fabuleris. D Ignobilis nat⁹ sum R Ignobilem nõ nasci tm̃ sed ꝛ viuere q̃busdã felicitas visa ẽ an in tusculano saltem a cicerõe positũ non legisti illud potentissimi regis anapestũ q̃ laudat seruũ ꝛ fortunatũ esse d̃t ꝙ ingl̃osus sit atꝫ ignobil̃ ad sup̃mũ diẽ puentur⁹

De Obscena origine. Ca. vi.

Rigo non tantũ humilis sed obscena est. R Vera ꝛ summa obscenitas vna est animi/illam mihi si depressꝯris pulchra omnia sunt. D Male natus sum. R Qui bene viuit bene nascitur bene moritur. At qui male vixerit bene natus esse non potest nam quid refert q̃ꝫ fulgido tramite cecus incesserit aut quid refert vñ venias si in miseriam ꝛ culpam venis.

UVA: BHSC. IyR_105

D In peccato genitus sum R Deflet hoc q̄dem ille vir maximus Et pfecto nemo nō in pctō nascit̄ Cauete aūt grauiora sup̄addere quāq̄ ne his q̄z purgatio sua desit. Sed prima illa deformitas in ip̄o sepe vite limine sacris vndis abluit̄ niueusq̄ animā cādor subit D Male me p̄ntes genuere. R Quid ad te q̄squis male genuerit tu bn̄ genit⁹ fuisti nisi alieno flagitio tuū iūgas. D Fede pudet originis. R Jam qd̄ alieno tumescitis non miror ⁊ alieno sil̄ erubescitis. Et oīno vbiq̄ potius q̄ in vob̄ ⁊ bona ⁊ mala vr̄a reponitis q̄ alibi tn̄ q̄ in vobis esse non pn̄t/qd̄ quidē pudendū ip̄e aliquid penitēdum ve egeris qd̄ tuū crimē aut q̄s pudor impudicus pr̄tu mō ne paterni dedecoꝝ hereditatē adeas caue atz illi dissimilim⁹ hac in p̄te fieri stude q̄ te ignaꝝ genuit iuuito tibi suas macl̄as imp̄ssisse nō potuit. In te sit ⁊ ex te p̄deat necesse est vn̄ obscurus seu clar⁹ fias. D Inhonestis p̄ntib⁹ in lucē veni. R Om̄is parens honest⁹ filio videri debet sed non vt ferēdus sic seq̄ndus om̄is filio parens est vbi deseruisse ꝯciliū sit Eia g̊ in diuersum abi/si verus parēs deseri volet seq̄ non suū vitiū amari optabit. vn⁹ h̄ inuent⁹ est mod⁹ quo p̄ntum nōie p̄mere ⁊ calcare gl̄osum filijs ac decoris sit viuendo aliter castius scz ⁊ sancti⁹. de p̄ntib⁹ inhonestis lingua filij taceat. dissimilitudo vite moꝝ actuū non taceat. pulchra laus filij cui a tergo d̄r. O q̄ntum sene suo modestior adolescens/cōtraq̄ nulla grauior senilis nota lasciuie/q̄ ad mota illi pudicitia iuuenilis eq̄dem/si p̄ntum gl̄am filijs male viuentib⁹ onerosa est/q̄nto fasce ꝟecundie filioꝝ laus pr̄m male viuentiū p̄mit infamiā. D Damnata de venere p̄creatus sum. R At q̄ malle debes impudici patris honestus fili⁹ esse ⁊ dici/q̄ honesti impudic⁹. In omni em̄ dedecore seu vitup̄atōne seu laude illa p̄cipue extimāda sunt q̄ cuius q̄ sunt p̄pria/de alieno nemo iuste rep̄hendit̄ seu landat̄ ⁊ si (vt dixi) vr̄m quicq̄t est id conspecti⁹ fiat suo contrario admotus ceteꝝ vt cuiusq̄ p̄pria laus aut infamia est sic laudis aut infamie causa p̄pria sit op̄tet neq̄

UVA. BHSC. IyR_105

vero vt vnius gladio alter perit vtq; vnius flammis res alterius vritur. sic vni⁹ culpa etiam fama perit alteri⁹ eo qđ anime bona solidiora sunt q̃ corpis aut fortune inuito neq̃ant possessore violari. D Contra phas ꝯtraq; leges genitus sum R Nil tu cõtra leges sz ꝑntes tui egerunt. tu scđm leges age oĩa in hoc q̃dem nullũ penit⁹ tuũ crimen fuit de ortu tuo alij tu de moribꝫ rationẽ reddes ⁊ q̃uis odio vage libidinis inmerentes filios vlceo legũ ciuilium extendatur/de⁹ tamen quẽq; suis finibꝫ metitur nec filij iniquitatem patri imputat nec filio patris. Ipsam quoꝫ ph̃iam iudicare aliter insolitã q̃ leges ab ipsis ph̃is accepisti legibꝫ ergo oppressus diuino simul ac philosophico iuditio releuat⁹ habes vñ animũ consoleris. Neq; em̃ tibi (vt priuati patrimonij) sic publice v̄tutis hereditas interdicta est. Illa em̃ institutis hõim hec meritis dat̃. Et anteq̃ nascereris vt nil gl̃e sic ꝓfecto nihil infamie meruisti. D Origo illicita ⁊ incesta est. R Quid đ incestu q̃dve de adulterio nasci q̃at. iuditõ sunt romulis ⁊ altides p̃ses macedonie. Iugurta inuidie rex fuit vterq; legittimis fratribꝫ regno exclusis malo quidẽ more pessimisq; artibꝫ sed exclusis tñ/allexander macedo philippi dictus cui⁹ Vere sit creditis au disti deniq; philippum extremo vite alexandrũ non suũ filiũ p̃dicare solitum. Idq; sibi vltimo confessam olimpidã atꝫ ob hãc cãm repudio dimissam scriptores rex ꝓdiderunt. Constantinus ipse ex concubina genitus (licet insigni) p̃legittimis fratribꝫ ad imꝑium venit. Adderem his arturum regem nisi qđ historijs miscere fabulas nihil est aliud q̃ mendatio veri fidem inminuere. Ad summã vero nõ est qđ te deiciat origo. Vñcunq; ortus virtus extulerit satꝭ est glorie. D Male natus sum. R Bene viue benemorere q̃liter natus sis nec tuũ est nec meminisse q̃dẽ potes nec magno oꝑe inquiras qđ ad te non ꝑtinet nisi forte vt humilior mitiorq; vt non mestior sis D Turpiter natus sum. R Moꝝ candor ⁊ claritas vite non maculas mõ/sed memoriam omnẽ fede originis delebunt

UVA. BHSC. IyR_105

hoc remedium dum licet aripe. aliud mihi crede nullum
est. D Pudet infamia pntum R Pone hunc pudo
rem. vnus omniū pater deus. vna omniū mater terra.

De Seruitute. La. vij.

Eruus in hanc vitam intraui. R Ne doleas li
ber egredieris. velis mō sicut multi ex diuerso qui
intrarunt liberi serui exibunt. D Seruiliter na
tus sum. R Liberaliter viue meliori tui pte libez esse
nil phibet. Una est peccati fuitus grauissima sed que p
mere nescit inuitos illā excute z liber eris D Seruū fie
ri voluit fortuna R Potest velle contrariū z si moriby
sitis vtitur scis q̄d speres. Nosce monstrū illud nosce lu
dos ac prestigia non liber mō sed dñi tui dñs fieri potes
quāc̄ quid velit aut q̄d nolit nihil ad rem vt sit inexora
bilis qō interdū est nullū illa tū in animū vim habet In
omni autē aduersus illam certamine ab illius hoste po
scendum auxiliū. Sepe quē fortuna seruū liberū virtus
facit D Seruitio premor graui. R Jugū q̄ fert vo
lens leue efficit / ostendam tibi lenimē vnicū ac peculiū
immortale dñicz tui c̄uis potentis arbitrio exemptam
qō te liberū atz ipo dño ditiorē faciet sapientie studio in
cumbe illa te in libertatem afferet. dictū cathoni est a ci
cerone firmatū solus sapiēs liber est hec scz libertate q̄ cer
tior nulla est atz securior D Sub durissimis dñis vi
tam trabo. R Nulla re meli9 c̄z fide z obsequio molien
tur z fortassis adeo (vt qō multis acidit) vñ ventura tibi
sit libertas vñ te seruū luges forsan z aliūde būc simidem
tpalis dñs liberat būc etern9 q̄nto piculo malch9 minas
heri psequentis euaserit sed euasit tñ interim de dño sic
cogita. Hic te nutrit tuicz curam oēm in se transtulit cū
libertate solicitudinē euasisse q̄d nisi vtile damnū voces
Multis serua libertas / multis est libera fuit9 Nō tā gra
ue iugū hōim c̄z cura est q̄ hoc est excusserit illō ferat eq̄
minus huic tu seruis huic vni es deditus imo hic tibi h
tuus est dñs imo pcurator tu9 non habebis bōres eque
nec labores publicos nō simultatū studijs nō forensib

UVA. BHSC. IyR_105

ꝓcellis ⁊ consiliorum volubilitate rotaberis. Non naui
gij tarditas non agri sterilitas aut annone caritas te tor
quebit. hac molestias dño tuo linquens sepe illo dormi
es vigilante D Difficilis est Imperiosus est dñs. R
Non sine causa illi⁹ in sortem obuenisse te in animo tuo
pone. quitq̄t igitur iustum iubet deū ip̄m iubere credito
Sin iniustum aliq̄d maioris dñi meminisse conueniet
vt q̄ te ad honesta (q̄uis difficilia) seruū patit̄. sic ad in
honesta vult liber sis/sic intelligo q̄ gl̄osorum terere ve
req̄ fidei principū/alter ꝓuos dñis carnalib⁹ obedire ꝑ
omnia. Alter vero subditos esse in omni timore dñis p̄
cipit illud adiciētes vt hoc non tm̄ bonis ⁊ modestis ex
hibeant sed etiam discolis. neq̄ em̄ de dño iudicare ser
uum decet sed mores eius q̄lescunq̄ ꝑferre quo eñi inmi
tior dñs eo clarior patientia serui est. Et hec est gratia c⁹
apud horū alterñ fit mentio nec tamē vt mores pati sic ⁊
imperia exequi semꝑ oꝑtet sunt eñi q̄ iustistime recusent̄
si impio dñi supioris aduersa sint cui si conferatur tu⁹ h̄
dñs/non dñs sed cōseruus habebit̄. Sic ergo ꝑ omnia
dñis obediant serui si iusta p̄cipiant nō difficultas retra
hat non labor nō obsequia vel negata p̄mia vl̄ (qd̄ est in
reb⁹ amarissimū) irrogata supplitia in omnib⁹ obediant
mō iniusticia atq̄ inhonestas abfuerit/alioq̄n ꝯtnmatia
⁊ libertas atq̄ ip̄m pect⁹ ⁊ iugulus iniq̄s p̄ceptis ac turpi
bus opponend⁹ est. ꝓuandūq̄ q̄d mēorit̄ qd̄ p̄missoꝝ al
ter ait q̄ cū ꝓuos obedire ꝑ oīa dñis p̄cepissq̄ addidit Nō
ad oculū ꝓuientes q̄ hōib⁹ placētes sq̄ in simplicitate cor
dis timētes dñm. Ex his vides stat⁹ tui conditio q̄ nam
sit. Nō tot⁹ est seu⁹ q̄ ad indigna impia cogi nequit D
Superbo domino seruio R Quid scis an ille supbio
ri suo dño seruiat forsan vxori forsan.

De Scabie importuna. Ca. viij.

Cabie p̄mor importūa R Jā nō miror si angores
meros egrefers qñ id luges cui dulce aliq̄d imixtū ē.
D Graui vexor scabie. R. Sūt q̄ hāc salubrē dicāt.

UVA. BHSC. IyR_105

Ego autem ne tam meste rei letum nomen tribuã aram potius salutis siue ad salutẽ viam dico. Mollis est q̃ asperitatatem vie breuẽ respuit c⁹ exitus sit iocund⁹. D Arida me scabies exercet. R Jam horologio nõ egeb̃ erit tecũ q̃ te noctib⁹ excitet teq̃ honesto cuipiã fortassis offitio vigilẽ reddat. nemo tamp iger quẽ non scabies solicitũ faciet. D Scabie torq̃or. R Morb⁹ ignobilis sed nobilis cura est labor estas balnea ꝑuigilũ dieta si nec ista ꝓfuerint ad patiẽtie medicinã recurrendum erit. Jlla omnib⁹ morbis vtilissima est. D Scabie crutior tediosa ⁊ feda. R Neutꝝ nego vbi ego publi⁹ molestũ ociũ podagrici pedes dixit me sinẽte potes addere mestũ negotiũ scabiose manus sed dices. si quo fedior morb⁹ eo pulchrior patiẽtia est Quid si ꝑuo ex malo bonum ingens elicis hec inmiꝝ eaꝝ vna est reꝝ q̃ ꝯtemptum corꝑis maxime pariũt. quo nihil est melius mortali D Totũ me scabies occupat R Totũ te veꝝ est id q̃dem metuo sꝫ plus est forsitan q̃ꝫ qd̃ dicere voluisti totũ em̃ corp⁹ intelligis sed est vob̃ inuisibilis animoꝝ scabies cupiditas ac libido ⁊ prurit⁹ quidã vlciscendi q̃rẽdiq̃ q̃ quo magis scalpit̃ acri⁹ estuat hunc nec tolli nec liniri poscit̃ nec sentitis q̃dem. tanto minor ẽ vobis semꝑ vestri cura animi q̃ꝫ corporis.

De Somni carentia. Ca. ix.

Ormire nõ possum. R Uigila ⁊ gaude vite tibi temp⁹ auctũ. Jnter obdormire eñi atꝫ emori quid interest nisi ꝙ alter tꝑalis ꝑpetu⁹ alter ẽ sopor. itaq̃ nescio an non satis ꝓprie ⁊ somnus breuis mors ⁊ mors somn⁹ long⁹ siue etern⁹ dici possit. D Somnũ ꝑdidi R Non vi q̃dem sed blandicijs repetend⁹ est si incumbas ꝑdis oꝑam cogi nequit aliud agendã req̃em timporibus tuis animo curas leues impuisus ad erit facile animis vagis ⁊ corꝑib⁹ fessis obrepit. D Sepe mihi somnus interrumpit̃. R Fac quod solitus fertur august⁹ cesar lectorib⁹ aut fabl̃atorib⁹ acc̃sitis intruptũ re itegũit

UVA. BHSC. IyR_105

Sin grauioribꝫ curis hoc accidit pone illas hunc rece-
peris de hmōi eñi loq̄bat̄ maro vbi ait salubres curas sō
nos abrumpe. D Somni req̄m amisi. R Et ter-
rorem somnioꝝ nocturnosq; met⁹ q̄uis em̄ sapiētis me
liora fantasmata aristo. opinet̄ ⁊ veꝝ sit tñ ⁊ vir ille inge-
nio eq̄ magn⁹ ⁊ impio ⁊ ille alter sanctitate ac sapientia
eq̄ insignis. de quibꝫ paulo añ sil' dixim⁹ sōnioꝝ graues
sensere molestias. nā q̄d alij sentiāt q̄sq; nouit ī se ⁊ lectu-
lum ꝓpriū suaꝝ testē hꝫ illusionū meretricule forsan etiā
his ipis quibꝫ impat. Quot suoꝝ ꝓuoꝝ seruos vndiꝫ cer
nimus/ postremo q̄ durissima est omniū ꝓuit⁹ forsan ⁊ ip
se sibi h̄ est vicijs ⁊ passionibꝫ ac violentis affectibꝫ suis
seruit Quid vis dicā pauci in veritate sunt liberi ⁊ si qui
sunt eo illis laboriosior vita est quo altior multo eñi citi
us mlt̄oq; facili⁹ fidelis serui q̄ iusti regꝫ implent̄ offitia
diocletiani iā p̄uati ⁊ de ptō iudicātis ⁊ expientia edocti
dictū mēoriale est nihi difficili⁹ q̄ bñ impare ꝓpter qd̄ vi
deri p̄t ip̄i q̄dem ip̄iū dimisisse. tu g̊ sortē tuā let⁹ ample-
ctere fuscā fateor atꝫ hūilem sed facilē ac tranq̄llā nisi for
te felitiorē reꝝ in spectaculo anhelantē q̄ in cubitulo q̄e
scentem. D In seruitiū mea me sors impulit. R Li
bens facito qd̄ optet. Est ⁊ illd̄ q̄ꝫ notissimū ac necessita
bilibꝫ hūanis aptissimū ꝯsilium ac sapienter cupias qd̄
cūq; necesse est. sic vim ip̄am necessitatis eluseris fer for
tune sarcinā patienter. q̄ q̄dā ec̄ spōte subiere. vtq; alios
ꝓuitio liberarēt sibi ꝓuitiū delegere in q̄bꝫ est clarissimū
paulini nomē c⁹ spōtanee ꝓuitutis exit⁹ felix (vt debuit)
fuit q̄dam puo p̄tio se vēdiderūt vt ꝓui effecti suos dños
peccati vinculis absoluerēt atꝫ ad verā reducerēt liberta
tem. ex q̄bꝫ seraphion q̄dam egipti⁹ heremicola nobilita
tus est. hec tibi magis exēpla ꝓfuerint q̄ lamēta. Expire
tale ⁊ tu aliq̄d quo vel vtilis alteri vl' facilis tibi saltē ser
uitus tua sit. Nō id q̄dem ꝙ nō hēas optare sꝫ eo ꝙ ha-
beas bñ vti sapientis est. Illd̄ oībꝫ ꝯtingit h̄ paucis. D
Mortalis dño mortalis seruio R Immortali seruire
incipe ille tibi ⁊ libertatē spōdet ⁊ regnū q̄uis in h̄ statu

UVA. BHSC. IyR_105

nec honestis artibus operam dare nec spectare meliora sit vetitum. Et therentius seruus fuit ⁊ didicit haut q̄dā seruili ingenio (⁊ comedias scripsit) haut ꝑuili stilo quo ⁊ libertatem ⁊ inter poetaꝝ duces meruit locū. quō ergo virtutem solidū animi bonū ꝑuit⁹ impediet q̄ nec aduē-tica studia nec externā gl'am impedire potest. plato ipse in seruitiū delatus tñ (vt scriptū est) qꝛ ph̄us maior dño suo fuit. Generosa ꝓfessio q̄ maiorē dño seruū facit. Et est haut dubie seru⁹ erudit⁹ eo maiore indocto dño quo fortuna q̄libet maior est auim⁹, in libero corpe ꝑua mēs habitat ⁊ in seruo libera. Obstare seruitus p̄t fori actib⁹ non animi. Curia seruū respuit. nō virtus nō industria non fides. Titon ciceronis ꝑu⁹ fuit (sed his artib⁹ liber-tatem adeptus) elegantē de patroni iocis libꝝ postris li quit. Non p̄t ꝑuus impator exercitus aut senator esse/at ph̄us at orator at vir bonns p̄t. Aliqñ etiā discusso ꝑui-tio impator ⁊ rex quoꝫ. Neqꝫ ad regnū mō. ⁊ impium ab hoc gradu ꝑuenisse aliquos noui⁹. sed ad celū ip̄m. Nō potest seru⁹ militare hōi deo p̄t eiusqꝫ milicie stipendiū est regnare dei seruus rex est hominū. socius angelorum horror demonū. seru⁹ autē dei ⁊ seru⁹ hōis esse potest atꝫ ita celesti felicitati terrena seruitus nihil nocet D Ser uus sum. R Si sp̄ fuisti cōsuetudo luctū seuiat. si mi-nus spera posse te iterū non esse qd̄ qñꝫ non fueris. D Seruus sum. R Si speras mali finē minuat spes do lorem. Si desperas patientia neqꝫ malū malo cumules neqꝫ te angas supuacue sitiens volensqꝫ q̄ toci⁹ humane demētie summa est sed certe nihil est despandū si cuncta defuerīt mors aderit q̄ te in vita dño dissoluat ac liberet.

De Paupertate ⁊ damno. Ca. x.

Aupertate p̄ssus assurgere neq̄o R Sepe q̄dem pauptas modestiā ꝑsuasit reluctanti animo qd̄qꝫ ne quicq̄ꝫ ph̄ia temptauerat hoc impleuit. D Pauptas meū limen obsidet R Non obsidet sꝫ custo dit neqꝫ hoc illi nouū aut insolitum. vt q̄ vrbem romam multis olim seculis custodiuit. Inter tentoria equidem

UVA. BHSC. IyR_105

paupertas sobrie atz solicite luxus iners sopor marcidus ac vitia languida ⁊ eneruata non subeunt D Domũ meam paupertas inuasit R Ultro illi vt occuras consulo venientem leto animo in patentib⁹ valuis excipiẽs atz amplectens. prima enim fronte rigidula atz subtristꝫ nec immerito viator ac viro armato exequata / eo ꝙ celere minaxqz sit aduentus eius. at cum in familiaritatem admissa fuerit ⁊ minime sumptuosa ac secura ⁊ facil' hospes erit D Foribus meis paupertas insultat. R Aperi citius anteq̃ vectes subita vi confringat atqz hostijs vulsis a cardine victrix introierit. vt enim resistentibus permolesta sic credentib⁹ ꝑiocũda est D. Domũ meam pauꝑtas irripuit R Aduersus fures ⁊ peiores furibus voluptates peruigil excubatrix aduersus vulgi morsus ⁊ insulsa iudicia atz auaritie seu prodigalitatis infamiam que raro alibi q̃ locupletum sedet in limine. Ab his malis nullo meli⁹ ingenio custodiri potuit domus tua q̃ illam custodierit paupertas at diues ⁊ si largus sit si quid tamen sibi reseruat auarus vulgi dici solet Si pauꝑ cupidus quoz largus habebitur Inuidet opibus vicinia pauꝑiem miseratur Illas cupit atz vituꝑat hanc horret ⁊ laudat. D Domũ meam occupat paupertas R Jam nullus ibi superbie locus erit nec inuidie nec damnis insignib⁹ nec dãmorũ metui nec suspitõnibus mille nec insidijs nec nausee nec podagre diuitũ hospitib⁹ quibus exclusis habitatura latius tecum q̃es ⁊ tranq̃llitas ⁊ virt⁹ cui eo pl⁹ loci erit quo fortũe min⁹. D lares meos dura subijt pauꝑtas R. Quid q̃rarꝫ scio molli⁹ dĩtie subijssẽt sꝫ pauꝑtas tuci⁹ mille ãt opes sũt q̃b⁹ nõ sit añ ponẽda securitas. Cũ ad felicitatẽ n. oĩa q̃cũqz agunt cupiũtue hõies disponant̃ esse illa sine opib⁹ q̃dẽ potest sine securitate vero non p̃t D Pauꝑtate diu premor importuna R Ut nihil importabl'e diu infertur sic nihil breue difficile sed hoc dicis graue excute ãt illã animi diuicijs An pl⁹ auro tribuis q̃z ꝟtuti an ⁊ hoc in paradoxis stoicis non legisti ꝙ solus paciens diues est.

UVA. BHSC. IyR_105

An legisti forsitan ⁊ spreuisti qđ pleriq̄ faciunt legentes (vt fabulent̄ ornaci⁹) nō vt meli⁹ iuuāt nihil ad hōestatē om̄ia ad scientiā atq̄ eloq̄ntiā referentes quo nihil est vanius. D Opes cūctas trux fortuna p̄ripuit R Nō tibi fecit iniuriā suū tulit sed vet⁹ ⁊ nota hec ingratitudo est dati immemores meministis ablati. Itaq̄ rare ac tepentes gr̄e at crebre ac feruide sunt q̄rele. D Fortuna fertx vite quoq̄ necessaria subtrahit. R Necessaria subtrahere nemo p̄t/qñ q̄dem vere necessariū est nihil sine quo bñ viuit̄ dico āt bñ non voluptuose nō insolēter ac splendide sed prudēter sed sobrie sed hōeste in quib⁹ nullum sibi vis esse q̄uis insolens fortuna fatebit̄. Et certe cū nec toto qđ est vsq̄ auro neq̄ om̄i gēmaꝝ pompa atq̄ oim̄ genū reꝝ copia cupiditas expleat̄. paucis admodū ⁊ si desint leue lingue vl' man⁹ artifitio ꝯpandis tollitur aut lenit̄ necessitas nat̄alis sic v̄tuti modicū vitio nil sufficit. D Uictū vestitūq̄ necessariū auara sors negat R Aliūde petendū virt⁹ liberalior q̄ fortuna est nihil negat nisi qđ ⁊ permissum noceat ⁊ negatū ꝓsit nihil eripit nisi qđ habuisse damnosum amisisse vtile sit non differt nō imꝓperat nō retrahit manū. nō rugat frontē non attollit supciliū nullū despicit nullū destituit nullū fallit nō seuit non irascit̄ non mutat̄ vna sp ⁊ vbiq̄ est nisi qđ magis magisq̄ degustata dultior indies ⁊ ꝓpi⁹ cōspecta fit pulchrior. Ut sit igit̄ ver⁹ diues ab hac posse nō te fastidiet nec repellet q̄uis exerceat difficiles hꝫ adit⁹ p̄mos cetera ꝓna iocūda facilia semel vbi ad illā ꝑueneris non senties pauꝑtatē. D Spoliauit me bonis om̄ib⁹ fortuna. R Fallit te opinio malū cōe mortaliū. nā ꝓfecto non bonis ⁊ vt bona ꝑmiserim non tuis sꝫ an tua forsitā vulgi more crederas mirorq̄ si nō dū intelligis aliena. D Fortuna me nudū liq̄t atq̄ inopē. R Uirt⁹ te vestiet ni respuis ac ditabit/nisi forte pluris auꝝ ⁊ purpuram q̄ decoris generose mētis habitū facis qđ si faceres tunc vere inopē nudūq̄ te dicerē. D Cōtra fortūe impetū inopieq̄ molestias nullo satis artifitō tut⁹ū. R Quid

UVA. BHSC. IyR_105

miraris artifitiũ tuũ omen ⁊ arma quibꝫ te tueri cogitas in manibꝫ hostis sunt. Illa capulũ tenet in te cuspis obuersa est. Si ꝯsiliũ q̃ris his obmissis age aliꝺ artibusq̃ illis ingeniũ applica in quibꝫ fortũa vim nõ hꝫ/nõ diuitijs virtꝰ sed ꝟtute diuitie q̃runt. Virtꝰ vna cõtra fortunam oẽm cõtraq̃ paupiem ars optima est (legisti) vt ad littus rodiũ naufragio eiectꝰ. aristippꝰ ⁊ ip̃e nudꝰ inopsq̃ reꝝ oim̃ q̃s dare p̃t fortuna vel auferre dũ locoꝝ nouitate captus. vt fit oculosq̃ circũferens forte illos in q̃sdam descriptiones geometricas defixisset exclamãs ꝯsolatus est comites ⁊ bono aĩo esse iussit. Neq̃ eñi desertis locis applicuisse cernere se hõim vestigia. Inde opidũ introgressus ad gingnasiũ lr̃aꝝ recto calle ꝯtẽdit. atꝫ ibi phi̅cis disputationibꝫ admirationẽ prius/dehinc amicitias optimatũ ac munera meruit. quibꝫ nõ tm̃ sibi sed socijs victũ ac vestitũ/⁊ ꝓfectioni necessaria mĩstraret. cũq̃ digressuri q̃rerẽt q̃d ille denũtiari domi vellet h̃ vnũ iussit nuntiarẽt/eas opes filijs ꝑandas (q̃ naufragio nõ ꝑirẽt) q̃s nec maritima nec vrbana nec bellica tẽpestas eripet p̃clare raꝝ. D Reꝝ atꝫ animi inops sum. R Primũ te expeditũ scd̃m plane inopẽ facit ac miseꝝ Sꝫ vt aristipitio ꝯsiliũ sic ⁊ theofrasti dictũ te legisse arbitror Quid vero lectio sola ꝓfuerit ⁊ memĩsse oꝑtet ⁊ in sua lecta tua ꝯuerte D Domo familia necessarijs atꝫ ornamẽtꝫ omnibꝫ spoliatꝰ q̃d agã q̃ me vertã. R Adeas opes quibꝫ spoliari neq̃as q̃ te vndiq̃ comitatũ diuitẽ ⁊ ornatũ prestent. Et qm̃ (vt video) excitãda mẽoria est theofrasti q̃ memorabã dictũ ad hũc se hꝫ modũ doctũ, ex oĩbꝫ solum neq̃ in alienis ꝑegrinũ neq̃ amissis familiaribꝫ ⁊ necessarijs ĩopẽ amicoꝝ Sꝫ in oĩ ciuitate eẽ ciuẽ difficilesq̃ fortũe sine timore posse despicere caꝰ At q̃ nõ doctrinaꝝ sed felicitatis p̃sidijs putaret se eẽ vallatũ lapidis itineribus vadentẽ nõ stabili sꝫ ĩfirma ꝯflictari vita. D Patrimoniũ ꝑntũ ꝑdidi q̃d ꝯsilij capiã. R Paternũ p̃rimoniũ duplex. alteꝝ est rebꝫ ꝑeuntibꝫ (qꝺ fortuna moderat̃) ex ꝟtutibꝫ ac doctrinis alteꝝ qꝺ extra fortũe

UVA. BHSC. IyR_105

regnũ ꝑcul in tuto positũ ledit nequit. hoc est illd̃ quod̃ in primis amantissimi p̃res filijs tradũt qd̃ nisi repudietur illos in finẽ ⁊ p⁹ finẽ vite exitũ exornet possesso ⁊ibꝫ suis nõ e q̃uũ mõ/sed viuati⁹ multoqꝫ ꝑhenni⁹. idqꝫ attẽdens illa nobilis moꝝ ⁊ eloq̃ntie ⁊ legũ parẽs athenarũ ciuitas cũ grecarũ oim̃ leges vrbiũ indistincte filios ad p̃standa ꝑntibꝫ alimẽta ꝯpellerẽt eos filios statuit ali op̃tere q̃ libros erudissent bonis artibꝫ ꝙ hi soli p̃rimoniũ certũ suis ac stabile relicturi eẽnt. D Multa mihi ad vitã desunt R Cui pauca sufficiũt quõ desint mlta nõ video Sed deesse vite dicitis qd̃ auaricie deest ita fit vt nõ multa tm̃ sed oĩa vob̃ desint ⁊ q̃ hẽtis ⁊ q̃ cupitis ꝙ ⁊ illa tãgere nõ audetis ⁊ hec asseq̃ nõ valetꝫ vtrobiqꝫ par ⁊ miseria ve egestas. D Nimiũ pauꝑ dego R Solare aim̃ comitibꝫ magnis ⁊ illustribꝫ valeri⁹ publicola. vn⁹ ero mane libertatis auctoribꝫ. Meneni⁹ agrippa romane seq̃ster pacis vñ sepelirent̃ qꝛ de ꝓprio non erat de publico habuere. paul⁹ emili⁹ macedonũ regũ victor finitorqꝫ r̃gni famosissimi ⁊ antiq̃ tã diues gl̃e tã pecunie in ops fuit vt nisi agello tãti viri vẽdito restitui ꝯiugi dos nõ posset Atili⁹ regul⁹ gne⁹ scipio quinti⁹ cincinat⁹ romani impij defensores tãta rei familiaris inopia fuerunt vt prim⁹ in affrica maxĩas res gerens scd̃s in hispania Ille ꝓpter villici mortẽ h̃ ꝓpter filie dotẽ missionẽ a senatu petere ꝯgerent̃ ⁊ obtinuissent nisi senat⁹ rei. publice ꝯsulẽs optimoꝝ ciuiũ occurisset iopie. Quintio ãt q̃terna agri iugera aranti senat⁹ ⁊ ppl̃i ꝯsensu rebꝫ in extremis sũmũ impium deferebat. his accedãt curi⁹ ortulo diues ⁊ fabricius ꝑuo potẽs q̃ oblatas cõtempsere diuitias ⁊ nihil p̃ter ferrũ dextrasqꝫ ⁊ aim̃ h̃ntes ditissimũ gretie regẽ ac potentissimũ ytalie ppl̃m domuere auro ipsi eq̃ ac ferro inexpugnabiles ⁊ inuicti. Et ꝙ loq̃mur ciues cũ ⁊ ip̃e popul⁹ rõanus oĩs eximie fons atꝫ exẽpla historie tã diu bonus fuerit (vt dicere cepam) q̃ diu pauꝑ fuit. At libidinibus ꝓbusqꝫ nero obrutus opes suas metiri ac dinũerare non poterat. At vari⁹ helio gabal⁹ effeminatissim⁹ turpi

UVA. BHSC. IyR_105

ssimusq; hōim ac sup̄mus nr̄i pudor impr̄ vētris onus dictū fedū ⁊ auditu. Sed feda cupiditate mortaliū forsitan nō silendū nō nisi auro excipi dignabat̄ cū nō supiorum mortaliū viroꝝ cenas/sz deorū sacra fictilib⁹ agi solere meminisset. O vrbs misera ad tā turpes man⁹ satis lapsa volentib⁹. Sed o auꝝ auaritie votum ingens. O spes vltima o laboris termin⁹ humanoꝝ/in quos vsus oculorū stupor ac mentiū/vertebaris laudarē factū aut certe non arguerē ꝙ errori hominū tam obsceno ⁊ nulla aptior esse irrisio si ab hōie sane mentis id feret nunc preclaras optandasq; diuitias (quis negare audeat) q̄ se ferro ac scelere peti velit dum sic sprete optimis sic pessimis affluūt. D Paupem in laborib⁹ vitā duco. R Cleantes hauriende a q̄ ⁊ rigandis oleribꝫ plautus arpinas mole manuarie locare operas vrgente inopia coact⁹ est. q̄uis ille ph̄us hic poeta simulq; q̄ paup ille ortulanus hic pistor reliq̄s tp̄m necessarie debitas quieti tanta vis atz ertt. ph̄icis ille v̄gilijs dedicās h̄ scribendis q̄s venderet comedijs lactanti⁹ firmian⁹ vir doctrine multiplicis rariq; inter suos eloquij filij q̄z summi p̄ncipis mgr̄. Idē summa rerū oim̄ etiā cōium egestate vitā egit. pauper nat⁹ est flact⁹ inops vixit. pacuni⁹ inops. stati⁹ vt̄q; victus cā fabulas vendicauit. inops demū aliqñ v̄gili⁹ donec p̄ter suū morē opes ingenio accessere. Mlta sunt talia quolibet hōim in statu ⁊ omitto illos (q̄ nimis mlti sunt) q̄ celestiū opū desiderio nō inopiā mō sed famensitim nuditatē ⁊ extrema oīa in terris non equis tm̄ sed letꝫ atz exultātib⁹ aīs elegerūt si his q̄i exēplis hūilib⁹ atz terrestrib⁹ nō mouer. Ip̄e celi dñs h̄ paup fuit vt exēplo doceret hāc īopie viā eē q̄ tand̄ ad veras diuitias pgeret̄ Ip̄e (inq̄) p q̄z r̄ges regnāt paup nat⁹ paup vixit nudus obijt cui cūcta īterim obsequūt̄ elemēta tu homūtio dñi tui sortē fers moleste nec īepte pudet īsolētie certe q̄sq̄s illū cogitās se v̄tute vallauerit i ip̄a paup̄tate ditissi⁹ nulliusq; rei opes regias nō requirat D Nulla mihi opū copia est. R Ut animo inopi ac deiecto nulle sufficiunt opes sic diuiti atz eiecto nulla non sufficit paup̄tas.

UVA. BHSC. IyR_105

Nempe ille alieno nititur hic ꝓprio fidit Edificare in alt
ena iactura est q̄stus in ꝓprio D Pauprimus sum. R
Si necessitatib⁹ obseq̄ris paup esse nunq̄ potes/si cupi
ditatib⁹ nūq̄ diues. D Hacten⁹ paup imo mendicus
sum. R Fortuna hōim non stat z vt summis ex opib⁹
ad inopiā extremā sic a pauptate vltia ad diuitias mag⁹
nas crebris est transit⁹ legisti reor apō quintū turciū bi⁹
storicum. vt ab dolo min⁹ q̄dam alexandri iussu seu pmi
ssu ex ortulano inopi sidonis rex z ex otemptu regni ma
ior est habit⁹ q̄ regno. Certe(q̄ non legisse nō potes)z
romul⁹ e pastorali tugurio tāte vrb⁹ ditor romanū pm⁹
diadema suscepit. Et regū sext⁹ ex hūilima(vtq3 aliq̄ cre⁹
diderunt)e fuili fortuna idipm regni culmē ascendit/nec
alexandri pamide nec ciri illius regis inter psaq̄ reges fa
mosissimi opulentiora primordia aut alia fere sunt rudi
menta q̄ romuli gai⁹ mari⁹ qui fuisset z futur⁹ sepe esset
rome ꝯsul Et anteq̄ honoris grad⁹ vllos attingeret mer
cenarius arator prim⁹ in aruis vite annos egerat. Et de
inde post tot victorias ac triūphos interq3 illos suos se⁹
ptem ꝯsulat⁹ preter latebras plaustres z carcerē exiguū
quoz mēdicauit panē. Juli⁹ cesar futur⁹ mundi dñs z te⁹
stamento mūdi dño relictur⁹ adolescēs paup fuit. vt hac
taliū comitia nō potes aut spare opes aut ꝯtēpnere. D
Solito paupior sum R Bñ habet z solito eris humi
lior expeditior liberior vacui amāt incedere q̄ arduū iter
agunt. Carebis solitis opib⁹ simulq3 solit⁹ muribus ac fu
ribus z pteruis fuis bisq3 quib⁹ solent habundare diuitie
fictis amicitijs seq̄cib⁹ atz tenacib⁹ pasitis toto illo grege
domestico arridentiū tibi teq3 ridentiū atq3 rodentiū de
niq3 si amissas opes cū amissis tedijs cōferas lucq̄ voces
Certe(vt securitatē sileā)hūilitatē sobrietatē requiē mo⁹
destiā pauptatis comites si nihil boni aliō illa secū affer
ret q̄ z fallaciū gregib⁹ adulantiū z seruoz tirannide
supboz liberat abūde erat causse vt nō serenda mō esset
sed optanda/imo eē accersenda paupies 3(iam satis sit)
maior em q̄ pre q̄rela est q̄ in te mirarer nisi olim ferme

UVA. BHSC. IyR_105

in omnibus notassem. nullum grauius nullũ crebrius lamẽtum ido nihil inter hõies pauptate meli⁹ nihil odiosius. D Pauperior sum in vita. R Eris letior in morte. Nemo tã paup vixit vt moriẽs nollet vixisse pauperior.

De tenui Victu. Ca. xi.

Tenuis victus est mihi. R Et tenuis voluptas ⁊ mundi sobrietas an tu gule studio ꝯtrariũ malles D Asper est vict⁹. R Eq̃minis fere gule illecebras caruisse cũ ad manũ sint alie dultiores ⁊ q̃ri faciliores ⁊ ꝟuari habet ⁊ suas virt⁹ illecebras (Ciceronis vtor verbo) has gustare ⁊ ruminare cũ cepis illas magno ope non requires. D Durus est vict⁹ R Duricies amica ꝟtutib⁹ mollicies voluptati. Quot aũt magni viri vltro se voluptatib⁹ abdicãtes hũc quẽ tu refugis victũ elegere quoꝝ aliq̃ cũ possent laute vesci panẽ ⁊ aq̃ꝫ in delicijs habuere. An vero voluptati queq̃ꝫ sic obnoxiũ opinemur vt non illã valde oderit si ad victũ illi dedecus intueri oculis possit. Sed funesta suauitas virtutũ hostis acerrima ⁊ titillatio bestialis q̃ꝫ insequit̃. homo q̃dem videri p̃t vere ãt aĩal brutũ est. Ad hec ⁊ familiaritas cõtracta cum vicijs ⁊ ꝯsuetudo reꝝ pessims mortalẽ p̃stringit obtuitũ vt discerni neq̃at q̃ꝫ decorũ sit qd̃ torq̃at fedũq̃ꝫ qd̃ mulceat. D Nimis angust⁹ est victus. R Imo nimis ampla nimiũq̃ꝫ capax gula est. vnũ visu augustũ re ãt vnũ oĩb⁹ in aĩam irruẽtib⁹ vitijs patẽs iter ac flãma libidinũ hac torpor ingenij hac rixaꝝ hac iraꝝ ⁊ iurgiorum feruor ĩgredit̃ hac impiosa cupiditas oĩa pati iubẽs atꝫ facere dum necessaria traditis q̃ dãnosa sunt ⁊ munimen vite dicit̃ (qd̃ ruina est) hac inuidie faces ⁊ emulatio implacata indignantib⁹ aĩs tam gule aluũ obsequẽtem q̃ꝫ vos esse gl̃amini. Inde laudẽ spantes vñ pudor metuendus erat. hac postremo supbia dum inflat⁹ nec se capiens venter aĩo suo affricat tumorẽ ⁊ psuadet ille esse homini aliq̃d maius ꝙ ambrosia ⁊ nectare pastus sit. vides vt vitiũ vnũ omnib⁹ adit⁹ neq̃ꝫ hũc si alibi neq̃t inopie necib⁹ clausum cupis. O pauptas amabilis

UVA. BHSC. IyR_105

que continētie tibi assumis offitium vtile est cogi ad id
qđ facere tua spōte debueras D Tenuis me victus ex
tenuat R Malles nō igit̄ tumefieri. Hec tenuitas po
dagram tuis pellet e finibus dolorem capitis aufert cere
briq; vertiginem vomitūq; ꝛ ructū ꝛ nauseā ꝛ sudorē te-
diumq; ꝛ fastidiū tui ipsius palorē alternū ac ruborem
odorem quoꝫ ꝛ oris ꝛ corpis tibi atꝫ alijs importunū si-
stet. Preterea pedes instabiles man⁹ tremulas nutās ca
put qđq; est optimū aim̄ ip̄m moderabit̄ frenabitq; Et
quis igit̄ tam multa corpis atꝫ animi bona ꝑuo tibi desi
derio ac momētaneo gust⁹ incōmoda tibi ꝑta ꝯquereris
dign⁹ his ꝑditis gustui deseruire. D Tenuis vict⁹ me
fatigat R Contrarius fatigaret (nisi forte onus requie
pretollas) Nū legisti lautioris vite tedia magna esse/ita
vt quinq; dieb⁹ ꝯtinuis non possit sine fastidio tollera-
ri ab hōib⁹ tꝑatis ꝛ altiora spectantib⁹ q̄ꝫ palatū ꝛ ventrē
D Supra modū victus ē tenuis R Fuit etas qn̄ hic
fuisset. ꝛ est adhuc gens aliq̄ vbi esset vict⁹ amplissimus
verū mundo in deterius lapso. vos deterrimi aim̄ eē ni/
timini publice sꝑ principes ruine vt qui optimi omniū
fuistis versus vsq; quaq; vestigijs sitis oīm pessimi ꝛ in
tꝑm vicijs ac locoꝝ p̄cipue teneatis gradū D Uictus
tenuis mihi non placet R Tenuem ꝛ virtutis ꝛ volu
ptatis amatores ꝛ patronū laudāt. tu quā heresim satis
amplexus nescio. plato siracusias mēsas dānat nec vllo
mō sibi placere ait/bis in in die satuꝝ fieri Epicurus in
oleribꝫ suis voluptatē ac delicias ponit. ꝛ hunc q̄m tu fi
gis victū/reb⁹ ac verbis ꝓbat deniq; (vt ait cicero) nemo
de tenui victu plura dixit tu duaꝝ notissimos si viaꝝ du
ces spernis qđ est reliquū nisi vt impetū tui erroris ꝛ vir
tutis hostē nec amicā voluptatis onerosam seq̄ris in glu
mine fedū finē nec tn̄ hōis q̄ꝫ iumenti qđq; indignāter
ac dolenter dixerim iumenta multa q̄dam si ꝓ captu suo
ventri ingerūt solū vos aīantiū dn̄i mēsuram vr̄am ꝛ ne-
scitis ꝛ frangitis neq; de nihilo est ꝙ multi mirant̄. quia
patrum ꝛ auorū mēoria vinee multi pautiores eēnt ho

UVA. BHSC: IyR_105

mines aut totidē aut plures vina aut viliora erant Sic indies creuit ebriosorū sitis. D Delatu victu sum redactus. R Bene habet ꝙ modestia neglexit implet inopia. Optimū est spōte agere qđ debeas ꝓximū l' coacta

De originali Inopia. Ca.xij.

N pauptate etiā natus sum. R Quis nō nudus ex vtero matris matris egredit'/nil h̄ p̄cipuū habēt reges. D Añq̄ nascerer paup fui. R Bone memorie es si meministi delicatissimus si sensisti. D In pauptate sum nat⁹. R An tue tibi nō sufficiunt q̄rele Hec non tua q̄dem sz ꝑntum fuerūt. D In pauptate sum genit⁹ R In pauptate moritur⁹ sil'is principio finis manet/nisi forte morientis languoribꝫ mederi aurū censes qđ in arcule fundo est D In pauptate vite mihi principiū fuit. R Mediū false sepe diuitie at principiū ⁊ finē vera pauptas tenet. Nudū nasci nudū mori hūana fere ꝯditio est Nā quid (q̄so) purpureū cubile q̄d funeralis lect⁹ aure⁹/⁊ q̄cunq̄ ad ip̄m aut post ip̄m vite finem mortalis ambitio meditata est quid ad febrē quid ad mortē ipsamq̄ de q̄ loq̄mur morientiū nuditatē. An vt equū phalere sic ꝑietem aurea delectāt. Mulcere ista oculos p̄nt iutuentiū sensu carentibꝫ delectabile aliquid messe pōt delectatio āt nulla. D Nudus ⁊ inops nat⁹ sum. R Res humanas pene oēs alterna sors variat eadem quasdā equat quo reliq̄rū solet' imparietatē harum prima ⁊ maxima est ipsa hec originis ac mortis eq̄litas. Multi ⁊ varij viuentiū sunt amict⁹ nuditas vna nascētium atq3 morientium nisi ꝙ ille mlta reperiunt ignari hi omnia deserunt scientes vt exigui damnum sensum de autem ipsa rerum pereuntium lenire cognitio. D Nudus in hanc vitam miseram veni. R Id recolens equanimior abibis nudus.

De Numerosa prolis graui sarcina Ca.xiij.

Umerosa ꝓle pregrauatus sum. R Auro etiam

UVA. BHSC. IyR_105

atq; operibus imbecilles humeri premi pñt. nemo tamē id q̄rit̄ sed sic p̄mi gaudet. At q̄ p̄ma inter vr̄e felicitatis dona numerāt filij his ne te igit̄ p̄grauatū ⁊ nō poti⁹ sub leuatū dicis. D Multos inter filios inops sum. R Jmo vere filij diuitie tue sunt quō inter diuitias sis pauper videris. Jd em̄ nō nisi auaꝝ ⁊ bonorū suoꝝ ingrat̄ accidit D Filioꝝ in turba egestate sordida laboro. R Filij nō labor sed req̄es sunt p̄ntū leuimē laboꝝ atz oīs solatiū fortune (si boni sunt) alioq̄n nō de nūero sz de moribꝫ ē q̄rela. D Filioꝝ acie coartat⁹ sum. R Cur nō poti⁹ comitat⁹ ⁊ vallat⁹ ⁊ ornat⁹ certe nō tm̄ p̄res sz ⁊ matres ornamenta sua filios vocāt. Nō audisti vt cornelia affricani magi filia dū p̄diues muliere cāpana q̄ forte in domū ei⁹ hospicij iure diuerterat muliebriter gl'abunda. sua illi longe p̄tiosissima ostētasset ornamenta generosa velut ad emulatōem ꝓuocata colloquiū de īdustria ꝓduxit/ donec a scolis filij ei⁹ remearēt. ꝑui tūc pueri qui magni p⁹ fuerūt viri\ quibꝫ illa ꝯspectis versa hospitam ornamenta mea (inquit) hec sunt p̄clare quidē ⁊ vt tāti patris filiā decebat tu āt ornamēta tua hec vocas impedimēta D Quis tot pascet filios. R Js q̄ te a iuuētute tua pauit inseniū q̄ nō solū hōies sed pisces ⁊ q̄drupedes pascit ⁊ volucres. D Quis te natoꝝ corꝑa vestiet. R Js q̄ nō tm̄ aīantia sz agros herbis ac floribꝫ ac frōdibꝫ siluas vestit. Et q̄d scim⁹ adhuc forsan hi filij te non mō pascēt ac vestiēt sed ec̄ tuebunt̄ sz ec̄ honestabūt hūanaꝝ rerū vt a voluptate alie īcipiunt in laborē ac dolorē desinūt. Sic ecōtra alie amaro principio incepte dulci fine clandunt̄ q̄l'ē sors ꝟtuosarū fere oīm actionū q̄ ingressos cruciāt ac ꝓgressos mulcēt. D. Pauꝑ cū filijs m'tis sū. R Miraris q̄i fecundā virorū non legeris pauꝑtatē diuersa sunt opū genera ⁊ varia dona fortune. Nulli om̄ia ꝯtingūt/ alijs vage merces alijs rigēs tellēs exāgue alijs metallū viue tibi diuitie obtigerūt filij. An nō boues ⁊ pecudes ⁊ asini ⁊ cameli ⁊ ꝓfuge apes ⁊ colūbe ⁊ pulli ⁊ pauones/ ſui deniq; ⁊ ancille in diuitijs hēbunt̄ soli filij

UVA. BHSC. IyR_105

excludunt. D O q̃m multi mihi sunt filij R O q̃m plures alijs quinq̃ginta fuerũt priamo. triginta O rodi ꝑthorũ regi. centũ q̃ndecim regi ꝑsarũ ataxersi. septingẽti ãt erothimo regi arabũ q̃rũ fiducia fines hostiũ alternis aggressus incursibꝫ egiptũ siriãq̃ vastauit. Et est sane potentie genus quoddem mltos filios hr̃e. Scio ãt q̃d dicturꝰ sis. hi q̃s mẽoras magni oẽs reges fuerãt mihi longe alia sors est. Nunq̃d v̄o rex fuit apperiꝰ claudiꝰ ꝓfecto ne diues quid̄ prisco illo secl̄o s. quo ꝓbrũ diuitie hẽbant̄ ⁊ pauꝑtati cecitas accesserat ac senectꝰ. Et tñ de eo scribẽs cicero ait. q̃tuor (inq̃t) robustos filios ⁊ q̃nq̃ filias tantã domũ tantas cliẽtelas appius regebat / ⁊ cecꝰ ⁊ senex neq̃ id mirandũ est ꝙ priuata bñ r̃geret cum tot obsessus incõmodis ip̃am q̃z rẽ publicã gubernaret humanorũ defectuũ magna ꝑs in moribꝫ nõ in rebꝫ est Nõ erat appio sors regia. sed nec optabat sua sorte ꝯtentꝰ exiguas non lanceis sed v̄tutibꝫ adornabat lares ⁊ victu tenui amplã familiã nntriebat. ꝙ multi reges mesti faciũt ⁊ q̃ruli letꝰ ille ⁊ eq̃minis faciebat. Nõ eñi fortunã appetitui sed fortune eq̃uerat appetitũ. Non erat appio sors cresci regis nec cõciuis quid̄ sui crassi. sed felitior q̃dam alia (q̃uis sua sors angustior) nec alienã sortẽ / sed sic̄ boni oẽs faciũt ad suã ꝓpriam se formabat ac suos Certe ne ego exigo vt tu sorte alia q̃m tua in tuis vtar⁊ ⁊ in te neq̃ vt cibo aut amictũ regio tuos pascas aut vestias. vestiũtur lautiꝰ regij iuuenes ⁊ vestiunt̄ insigniꝰ sed nõ viuũt melius nec diutiꝰ nec letiꝰ ⁊ (qd̄ ꝯstat) nec securiꝰ nec honestiꝰ certe nec sanctiꝰ. Pro his oĩbꝫ vnũ hñt q̃ excellant põposius (h̄ est stultiꝰ) viuũt suꝰ cuiq̃ viuẽdi modꝰ sua ẽ mensura nec idcirco melior quo maior. vñ fit vt in tigurio sepe letos videas / mestos in aula regia. Non est oĩm vna capacitas sed vnꝰ est fons gratie vnꝰ ille cui d̄r. Aperis tu manũ tuã ⁊ imples oẽ aĩal bñdictõe Quid ad rem seu vasorũ magnitudo seu ꝑuitas vbi par est oĩm plẽitudo. sed mlta desnnt pauꝑibꝫ q̃uto plura desunt regibꝫ cũ sit illud Flacci verissimũ exꝑtumq̃ ꝙ multa petentibus desunt multa. D Laboriosum negotiũ multos filios

UVA. BHSC. IyR_105

genuisse R Quid sub celo mihi nõ laboriosum dabis preter vnã (vt credit̃) voluptatẽ qua tamen nihil est in fine laboriosius nihil qđ tot in animis linquat aculeos. An non legis apud Flaccũ vt nil sine maguo vita labore dedit mortalib9. an non audis quid poeta ali9 non ineleganter hac in ꝑte luxurit. Cũ em̃ bona om̃ia gratꝫ nobis donata esse diuinit9 pij oẽs vno ore fateant̃ non donata dicit ille sed vendita ⁊ ꝑtiũ statuit labores. Sic em̃ (ait) laborib9 vendũt dei nobis omnia bona D Molesta est tantorũ solicitudo filiorũ R An non inter veras sententias illa est/nõ posse inueniri vitã hõis carentem molestia/nec min9 illa oẽm vitam esse tormentũ q̃d filij meruere. qui si desint cure alie subibũt crede mihi q̃cunq̃ te vertas quẽ licet fortune gradũ arripias ⁊ labores ⁊ molestie ⁊ difficultates vite aderũt/q̃d lamentis in anibus opus est. D Filijs multis p̃mor. R Sic dicis q̃i felicitatis deprimaris tua ⁊ vota p̃ma mortaliũ tibi cumulati9 obuenisse fers grauiter. Mirũ genus impacientie. D Quid vero tot faciã filiab9 q̃s dotes expediet. R Un9 est ⁊ feminarũ dñs ⁊ mariũ Js ⁊ filios tibi pascet ⁊ filias vtq̃ illis ingeniũ ⁊ viuẽdi artes sic his suas dotes dabit. Itaq̃ (sicut scriptũ est) spera in eo ⁊ ipse faciet qđ in te est optimũ dotis gen9 fuit sic filias formare vt vel absq̃ dote recto iuditio placere valeãt atꝫ amari dotem habuit romanũ impiũ faustina. Et q̃t reris in dotate castiores eoq̃ felitiores fuerint/non facit faustũ cõiugium dos sed v̄tus. fac si potes vt tuaꝝ nõ pecunia optabilis sit sed pudor ꝫ modestia sed integritas patiẽtia fides hũilitas. His ornate gen9 filie tue. Hoc onuste auro his ancillis cõitate limen adeant coniugiũ non diuitum sed ꝓborum vbi tutior sepe pudicitia vitaq̃ dultior q̃ in thalamis atꝫ atrijs regum fuit.

De amissa Pecunia. Ca. xiiij.

UVA. BHSC. IyR_105

Ecuniam amisi. R Et cum illa curas multas pe
riculumqz ppetuũ. D Perdidi pecuniã R Et
laborem custodie z pdendi metum sic pdendo pe
cuniam duo bona (vnũqȯqz pstantius amisso) securita
tem z requiem inueneris D Pecuniã pdidi. R Be
ne si te illa non pdidit q multis iam suis possessoribꝫ fe
cit/noxia eñi pecunie fama est venenosus fulgor ac pesti
fer. Itaqz velut serpens squamis aureis placens mulcẽ
do oculos animã ferit pinde si hinc salua es gaude tibi
ablatum vnde infici posses teqz illesum inter picula trã
siuisse letus stupensqz recogita sin infectus extirpatã ma
li causam scito/quo facilior ad salutem reditus sit D
Amisi aurum atz argentum R Quid celesti animo cũ
terrestribꝫ purgamentis q virilius pbant argentũ atz au
rum inter bona non numerãt qui mollius bona dicũt sz
non animi Horũ quicqt elegeris siue non bonũ siue nõ
tuam fuit eq nulla tibi est materia qrularis. Nam vt om
nino bonũ dici velis qȯ multi magniqz negãt viri non
tuum certe sed fortune bonũ vel inuitus dices. Ita nec
tu de tuo aliquid nec de suo illa qd pdidit sed transtulit.
D Amisi pecuniam R Ut non amisisses si tua esset
sic si tua non erãt amittere nequisti. Vere ãt non tua sed
illius erat quem secuta est imo nec illius quidẽ sed fortu
ne vt dixi q causa cui visum fuerit breuẽ ad vsum mag
no sub fenore mutuat. disce iam tandẽ a ꝓprijs aliena se
cernere. D Pecuniam amisi R Si te aõ non tue
quoz cruciant iacture tibiqz vt alienũ aliqd demi doles
disce illa conquirere que tua sint propria atqz perpetua
quorum z acqsitio facilior z possessio nobilior certiorqz
virtutem si quesieris non amittes vos autem sapientie
contemptores cultoresqz z amatores pecunie facti estis
obsordescisse videmini salubribus consilijs ac monitis.
qcũqz p scõs atz eruditos viros ꝓtra hãc pcertim hũane
ptem insanie dicta sũt. Audistis satiricũ vrm ptestantẽ.

UVA. BHSC. IyR_105

Nam diues qui vult fieri atz his dictis addentẽ sed q̃ re uerentia legũ quis met⁹ aut pudor est vnq̃ ꝑerãtis aua ri hanc sniam hebreoꝝ sapiẽs q̃ pauc⁹ absoluerat. Qui festinat ditari (inq̃t) nõ erit innocẽs. Audistis aliũ ex ve stris seu satiric⁹ sit ille seu liric⁹ dicentẽ. Nõ dom⁹ aut fun dus nõ eris aceru⁹ z auri egroto dñi deduxit febres non animo curas dixerat ꝟ extern⁹ sapiens ille breuissime nõ ꝓderunt diuitie in die vltionis z addiderat q̃d ꝓdesset. Justicia em̃ (inquit) liberabit a morte. Cũ em̃ pecunia (quã amissam luges) in necessitatib⁹ sumis nec corpi po sit opẽ ferre nec aio. Miror cur tantopere l'optari absens valeat vel amari pñs his atz alijs mot⁹ orator vr̃. Nihil est (inq̃t) tã angusti animi tanq̃ pui q̃ amare diuitias si ue pecuniã. At orator eccl'astic⁹. Auaro (inq̃t) nihil ẽ sce lestius nihil est iniqui⁹ q̃ amare pecuniã Et q̃ multoꝝ in hoc vnũ ꝓsentit imo dissentit auctoritas f. ustra q̃dem ꝓualuit sapientũ sentẽtijs vulgi furor. Itaq̃ vt nullũ in iqui⁹ sic nullũ ardenti⁹ votũ q̃ pecunie est vt ex q̃ pẽdere oia q̃ optanꝫ ꝓsuasum sit Clamãt ab aduerso doctissimo rum voces hõim. clamat experientia z veritas. clamat vet⁹ z recẽs exemploꝝ tuba magnã pecuniã nulli vtilẽ multꝫ fuisse pestiferã cũ peccato ac labore q̃rendã. cũ solicitudi ne ac pauore ꝓuandã cũ q̃relis ac merore ꝑdendã. dicãt pecunie amatores quid vl' in his verbis falsi vel in suis opib⁹ boni sit. Et vt vera sit estimatio tã laudate rei q̃d de ꝟ q̃sq̃ viderit aut legerit itegris ac sinceris spretis vul gi clamoribꝫ suppositisq̃ vulgoribꝫ metalloꝝ ad mẽori am reuertanꝫ qz vo nõ oib⁹ videdi expediq̃ sors eadẽ fuit illa aim subeãt q̃ famosis ab auctoribꝫ scripta. nulli vsq̃m docto legẽdi audiẽdiq̃ defuit facultas nõne ergo pecuniã pegrios mores intulisse z molles diuitias turpi luxu secl'a p⁹itegerria fregisse nõne ipas q̃s ditias auariti am z abundantes voluptates desiderium ꝓ luxũ atz libi dinem pereundi ꝑdendiq̃ omnia inuenisse z scriptis z re ipsa sepe ꝓpertũ est Nõne auarũ sp egere Nõne nocẽs ferũ ferocꝫ nocẽti⁹ auꝝ sacrãq̃ auri famẽ nil nõ morta lia pectore cogere pecunieq̃ aspectu debl'itatos spiritus

UVA. BHSC. IyR_105

XXIII

Nonne aurum p medios ire satellites ꝛ perrumpere saxa potentius ictu fulmineo atꝫ hinc pudicitie sil'acvite insi dias ꝓuenire imbre aureo. danaes expugnata ꝙginitas ac facis argolici casus ꝓbat auareqꝫ sil' ꝙiugis vna siqui dem ruine duplicꝫ cā fuit aurū fatale qꝺ bñ spretū argie eriphile male optatū/male partū illiꝰ penates irrupit sce leriſqꝫ ingentia semia mouit nōne opes falsas ꝛ caducas neqꝫ prestare posse qꝺ spondeāt neqꝫ lenire auri sitim ſꝫ accēdere neqꝫ curas fugare ſꝫ arcessere neqꝫ nccitates tol lere sed agere verissimeqꝫ ꝛ ꝓprie dictū. Crescit amor nū mi q̄ntū ipsa pecūia crassit Et illō neminē pecūia diuitē facit imo ꝙtra nōnllis maiorē sui cupidinē incussitneqꝫ illō minꝰ Crescentē sequit cura pecuniā maiorqꝫ fames atꝫ illud multa petētiby desunt. multa ꝛ p multis eos indi gere q̄ p multa possideāt. deniqꝫ quitq̄t sit nō eē ꝓpetuū nec lōgeuū quiꝺ vt qꝺ positū sit in manib⁹ fortūe sine in termissione volubilis/subiectū casib⁹ ꝛ saltē morte pden dum. diues em̄ cū dormierit nihil secū aufert. apit oc'os suos ꝛ nihil iueniet neqꝫ idipsū suū nihil in q̄ꝫ volet trās ferre qꝛ iu imagine ptransit bō sed ꝛ frustra ꝙturbat the sauriſat ꝛ ignorat cui ꝙgregabit ea. bis ꝛ mille siliby citcū quaqꝫ sonātiby doctorū vocib⁹ hōim obstruxit aures in finita cupiditas. vt iā frustra diuitiby hꝰ seculi precipiat nō sublime sapē neqꝫ spare in incerta diuitiarū sed in ꝺo viuo q̄ prestat nob oīa habundāter ad fruendū bñ agere diuites fieri in bonis opib⁹. Hā qui volunt diuites fieri (harū ſ. q̄ vulgo optant diuitiarū) incidūt in tēptationē ꝛ laq̄m diaboli. ꝛ desideria multa ꝛ inutilia ꝛ nociua q̄ mergūt hōies in interitū ꝛ pditōem. radix em̄ oīm malo rum est cupiditas. Hō magis hunc audiūt ꝙsulatorē q̄ eū q̄ ait. nolite spare iniquitate ꝛ rapinas nolite ꝙcupis cere. Diuitie si affluant nolite cor opponere neqꝫ hunc magis audiūt q̄ ipsiꝰ filiū dicentē q̄ ꝙfidit in diuitijs su is corruet neqꝫ rursus hiſ oīb⁹ magis illū q̄ sup oēs est cꝰ doctrina celestis nisi ab insanis planctꝫ furentib⁹ ꝓtem ni nequit q̄ pfecto diuitias ꝛ diuitiarū comites volupta

UVA. BHSC. IyR_105

tes atz solicitudines spinas dixit semen verborū salubri
um suffocātes dixit ℞ c⁹ in ore nō est inuentū mēdatium
viua(inq̄)℞ veritas Uerūtū putas inueniat fidē in ter
ra nullā prsus aut rarā q̄s igit ille spias suauitatē vnicā
atz dulcedinē mūd⁹ vocat Et(qō ait quidā)gēmas z la
pides aurū z iutile sūmā mali sūmi materiā sūmi oēs ma
teriam boni putāt certatiqz oēs vt sūmū bonū p̄qz oīb⁹
appetūt Jāqz in vrbiū plateis haut yronice pclamat O
ciues ciues q̄renda pecūia p̄mū ē virt⁹ p⁹ nūmas atz illō
alteri⁹ vende aīam lucro mercare atz excute solers oē lat⁹
mūdi. Sic non dū intellectū dei mun⁹ sed magnū paup
pies o p̄briū iube qō vis z facere z pati verūqz cottidie
cernit q̄ ab aliquo dictū ē ps vilissima rerū certamē mo
uistis opes. Quis eūi(q̄so)non bodie sceleris insigni p̄
mio z occasione p̄posita fas oē abrūpit polidor obtrun
cat z auro vi potit. pone fidos frēs pone vnāies amicos
in ȝsilio in cōuiuio in corea debic modicū inter illos nō
dicā pomū aureū sed pomi frustū iaciat discordia. his oli
armis vti solita gladiꝰ seria iociqz frāgent Sic āt auro
nil sceleti⁹ q̄rit sic(vt ad rē redeā)nil mesti⁹ p̄dit peccatū
nēpe ingēs aīe iacta cōtenit p̄timūqz illi fame dānū sper
nit z amissū tps inter leuia nūerat. lēte flent frēs p̄diti lē
tius p̄ntes lētissime ȝiuges sepe vero lētissime Si opes
flent acriter verissimūqz ē illō plorat lacris amissa pecu
nia vex. Sed m⁹ta iā dixim⁹ de q̄ nūq̄ satis nūq̄ parū
sp nis ōr qz pecūie ad amorē obstatis aīs nil dicēdo ali
ud q̄rit nō odiū aut cōtēptus quitāt vulgatis obstat er
roribus vel simulatū credit vel insanū D Perdidi pe
cuniā. R Exprect⁹ es te diuitē somniabas. D Pecu
niā q̄ amabā p̄it. R Pecunie neqz amorē neqz odiū
seu frugalitatē studiū auaritieqz fugā laudo. vt amare n.
pusilli aī sic pati nō posse aurū infirmi ē parūqz tibi fidē
tis atz auro succūbere metuētis magn⁹ ille ē(inq̄t anne⁹
q̄ fictilib⁹ sic vtit q̄madmoō argēto nec minor ē ille q̄ sic
argēto vtit quēadmoō fictilib⁹(vt itelligas)seu vitiū seu
virtutē nō in reb⁹ cē sed in aīs nec amatorē pecunie nec

UVA. BHSC. IyR_105

osorem sed absentis contẽptorem. pñtisq; dispẽsatorem egregiũ magnũ putes. hãc sniam (me dictantẽ) scripsit cicero. Cũ amorẽ eñi diuitiarũ augusti puiq; aĩ dixisset adiunxit. Et nihil (inquit) honesti⁹ munificẽtiusq; q̃ pecuniam ꝯtẽpnere si nõ hẽas ⁊ si hẽas ad bñficentiã liberalitatemq; conferre vtor iure certa claris testib⁹. o vtinam mihi sil'q; illis oĩb⁹ fides eẽt Nus q̃ eñi humanũ genus tã incredulũ seu tã surdũ eẽt in exhaustis labor hõim q̃ rendiq; ardor terrasq; ⁊ maria versans. probat auaritia atz amore cultuq; diuitiarum non mõ virtutib⁹ sed vite odiũ inductũ. D Pecuniã magnã amisi. R Magnum pondus ⁊ duꝝ ⁊ graue simul custodis offitium (vt incipiens dixi) Nempe de dñis vos custodes imperiosa cupiditas fecit omnia facere atz omĩa pati iubẽs sola vt pecunia cumulet̃ ac seruet̃. Ita q; in oportũitates vsusq; hõim inuenta erit in metũ ac solicitudinẽ versa est timere ⁊ angi ⁊ circũspicere domoꝝ incendia furũ insidias ⁊ seruorũ fugã neq; aliis ꝓdesse nez sibi sed ex aĩe tantũ ⁊ inutile aurũ incũbare he diuitie vr̃e sũt D Pecuniam domi dimissam abstulit nescio qui. R Vile ⁊ caducũ est ⁊ certe nõ ꝓpriũ qd̃ furto vel vi eripi p̃t D Pecuuiã in loculis cõsignatã nõ inuenio. R Dicã tibi nõ ãtiq̃rem fuit nup ital⁹ nobilis ⁊ egregi⁹ q̃dam vir possessionũ antiq̃rũ diues satis ditior virtutñ sed pecunie nõ ita vt c⁹ nõ custos sed dispẽsator ac dñs eẽ didicisset Erat illi filius p̃mogenit⁹ fori negotiis apprime industri⁹ q̃ vigili cura ⁊ ꝑsimonia ingenti mag̃s opes multũq; auri q̃sierat ⁊ erat mirũ visu in patre sene iuuenilis largitas in iuuene filio senilis tenacitas. Sepe illum pater hortabat̃ ne suum senium fraudaret ne pauꝑtatis obliuscerẽt/ac fame neue in compatione auri ⁊ decus ⁊ debitum ⁊ naturalia sibi iura vilescerent. deniq; vt ⁊ sibimet ⁊ ãnose matri ⁊ fratribus puis ⁊ consanguineis ⁊ amicis ⁊ egentib⁹ ꝓdesse aliq̃ndo diuitias suas vellet In hos eñi vsus nõ in custodiam tantũ ac suppliciũ partas esse dicebat hoc pater sed frustra vel surdo canitur vel auaro.

UVA. BHSC. IyR_105

Contingit tandem q̄ republica filium abesse ꝛ cū electis viris ad romanū pontificē p̄ficisci quo digresso statī pater occasione arrepta nouis thalami arculeq; clauib⁹ introgressus thesauꝝ nulli vtilē elatebr̄ cernit seq; ꝛ p̄iugē ꝛ filios familiāq; oēm exq̄sitissime induit. Emit eḡs ornatissimos vasa argentea suppellectilē speciosam. Vltimo domū amplā sz mīme cultā nouis auxit edificijs ꝛ picturis insignib⁹ adornauit munijtq; reb⁹ oīb⁹ q̄s libera lis ꝛ lauta ac habūdans vita exigit. mīra p̄terea paupib⁹ dedit, saculos vo in quib⁹ auꝝ filij fuerat arēa lapillisq; flumineis plenos obstructosq; ꝛ obserata oīaq; quo prius ī statu fuerāt dimisit. Que cūcta breuissimo tpe gesta sunt q̄ ꝛ volūtas egregij senis ꝛ pecunia p̄mpta eēt. Redeunti de hinc filio frēs obuij fuerunt/quoꝝ ille occursu hesit. vestē atz habitū mirat⁹ q̄lem antea nō vidisset quesiuitq; c⁹ essent eq̄. vñ ille vestes leti atz oī ignari simplicitate puerili dñi p̄is esse/multosq; alios domi in stabulo substitisse dixerūt vtrūq; ec̄ pntem multiplici ac regio vestitu magis ille magisq; singula cepit mirari. Inde vbi paterne dom⁹ limē attigit, vixq; pntes vixq; ipos pietes recognoscēs nec admiratōe iā simplici sed stupore plenus atz axtasi thalamū atz arculā festin⁹ adijt. vbi cū exterius nil mutatū cerneret, parūp aio p̄q̄euit ꝛ q̄m collegaꝝ p̄sentia ac festinatio ampli⁹ nō sinebat raptim arculā aperuit saculisq; p̄spectis solito more turgentib⁹ atz obtrusis iā securus abijt, mox negotio publico expedito domū rediens in thalamo se inclusit arculā aperuit saculos introspexit aurū in arenā versum repiens exclamauit. Ālcurrit pater ꝛ q̄d (inq̄t) rei est fili q̄d q̄reris aut quid fles. Ālmisi (inquit ille) pecuniā quā multis q̄sitā vigilijs multisq; laboribus in his saculis dimisera spoliat⁹ tua sum in domo pater Ād ꝟ genitor quō ait spoliat⁹ es nonne oēs saculos plēos video. Ille āt gemēs. Arena (inquit) p̄ non pecunia est fil̄ hec dicēs aptos p̄ri saccl̄os oñdebat Tunc senex frōte nihil mota quid (inq̄t) refert fili apō te arena ne an pecunia plena sint, mēoriale dictū p̄clareq;

UVA. BHSC. IyR_105

sententie siquidem apud multos otiosa pecunia est nil
ꝙ quidē agit aliud nisi ꝙ locū occupat atꝫ aīm apd plu-
res male atꝫ impbe oposa apd paucos demū fructuosa
est. D Amisi pecuniā quā amabā R Turpi amore
relaxat⁹ es Nā amor pecunie auaritia est min⁹ hāc ama-
bis min⁹ hāc optabis. Nam ꝛ illd satiricū expimēto cog
nitum ꝙ min⁹ hanc optat q̄ non hꝫ optanda āt amissio
est magni etiā boni cui insepabiliter malū mai⁹ adiūctū
sit. D Amisi dulce vite p̄sidium. R Quid scis an
amarū poti⁹ excidium plures multo ꝓpter opes q̄ꝫ ꝓpter
inopiā periere. De Uadimonio. Ca.xv.

Adimonio exagitor. R Amissam mō pecuniam
q̄rebare. iam ꝓiectam quereris. Nōne vltro te obli
gans pecuniā ꝓiecisti vulgaris insania pl'imorū q̄
ꝑfacile ꝛ pecuniā ꝑdideris ꝛ amicū. D Pro altero fi-
dem obstrinxi meam R Pro teipso illā solues ꝛ nil de
bere ac sine ꝯpedib⁹ agere q̄m iocundū sit tuo disces in-
cōmodo. D Uadem ꝓ amico dedi me. R Da post
hoc amicis egentib⁹ auꝝ argentū vinū oleū frumentum
vestes domos p̄dia ꝯsiliā auxiliū solatiū. Cū amicis de-
mū om̄ia ꝑtire. Unā tibi habe nulliq̄ꝫ vnq̄ꝫ tuā dederis
libertatem. D Promisi ꝓ altero. En soluēdi dies ad-
est R An tu affuturā ignorabas. an te victuꝝ nō spe-
rabas. An non heredē saltē tuū cogitabas quē spontane
us vinculis inuolueres. bñ āt hꝫ ꝙ in caput errantis pe
na retundat erroris. Uentio aūt dilatio te fefellit media
ꝓmissionis ac inter solutionis diē spatia vna mēte meti
mini q̄ vt reliq̄ tpa vident̄ dum expectes lōga dū p̄teriere
breuissima. Uolant em̄ hore dies noctes ebdomade mē
ses anni lustra secula ꝛ q̄ distantissima iudicant̄ in forib⁹
sunt Itaq̄ꝫ ꝙ in paucoꝝ interstitio mensiū nūc stupetis
si apti essent oculi clare q̄dem multis in seculis videritis
sꝫ vos q̄i temp⁹ desiderio vr̄o pareat nō nature sue nō vē
turū vobis terminum ituros dies fingitis atq̄ꝫ hac spe
velut oculis clausis precipitiū preteruecti verbo placidi
vobis esse videmini / ꝛ vrbani ꝓ alio ꝓmittentes v i

UVA. BHSC. IyR_105

quasi non verba hec ꝛ ꝓmissa clādestina mox in publicū eruptura tumultusq; reꝝ maxios alatura sint. D De spondi ꝑ amico. R Amicorū indigentijs sit pñti si qđ adest remedio succurrendū/ne te illaq̄as vtq; in crastinū nil ꝓmittas qđ non dicerē si succurri aliter q̄ꝫ ꝓmittēdo non posset. Nunc q̄d attinet ꝓmittere qđ si implere non possis stulte facias/at si possis suꝑuacue. Sꝫ vos rerum auarissimi estis ꝛ ꝑdigi ꝓmissorū q̄si vero res ip̄as ꝓmi/ssa illa non exigāt ꝙ si dicas defuisse in tꝑe ferende opis facultatem fuisse/āt de futuro spem q̄ postmō destitutus sis nō dū ḡ didiceras(vt fallacissima rerū oim̄ spes est)nihil inuenias qđ tam crebro vos fallat. nihil est tñ cui tā cupide credatis tam subdola ꝛ tā blanda est ita se dulciter ac latenter insinuat/sic in vita diuellit. D Vadimonio me addixi R Credo oblit⁹ illđ thalesis milesij celebre documentū vadimonio adesse noxā. Et q̄d de h̄ ille sapiens vir dixerit qđ mēorasse non inutile crediderim qđq; in latinū versum abausonio ad hunc modū sonat. Sponte(inquit)noxa p̄sto tibi est. ꝑ mille possem currere exēpla vt ꝓbem pedes/vadesq; penitudinis reos/sed nolo nōiatim quēq̄ꝫ dicere sibi quisq̄s verū dicat ꝛ secum putet spondere q̄ntis dāno fuerit ꝛ malo. D Memet ipsum spōte obligās erraui. R Error h̄ purgatorio igne p⁹obitū nō egebit vbi admissus est purgabit. de illoꝝ em̄ genere est q̄ suū supplitiū secū ferunt. D Promissione me obstrinxi. R Solutōne te libera ꝛ quē lingua vinculis innexuit manus soluat ꝓderit vinctū fuisse cum euaseris laqueos semper horrebis

De amissione Tempis Ca.xvi.

Empis amissionem fleo. R Esset hec eo iustior (q̄ꝫ suꝑior q̄rela)q̄ leuior est pecunie iactura q̄ꝫ tꝑis nec necessario bñ viuendum est pecunia ꝛ amissa restaurari p̄t/tp̄us ꝛ necessariū ꝛ ꝓrsus irreꝑabile est nisi ꝙ volenti autē tp̄s eripit. q̄ꝫuis illud fatear grauiora dāna esse q̄ culpa patientis exagerat iustam tamē q̄rele causaꝫ nego. vbi qui patitur volēs patit. D Nolens ego tp̄s

UVA. BHSC. IyR_105

amitto. R Quis nolentem cogit nisi cupiditas occu/
pationum mater solũ hoc vnũ vitiũ (ait comicus) affert
senectus hõibꝫ attentiores sumus ad rem oẽs q̃m sat est.
Senes h̃ q̃dem notat oẽs vero iam senes in hac attenti
one facti sunt/oẽm etatem omnẽ statũ om̃em sexũ inua/
sit auaritia hec tp̃us miseris ⁊ respectũ vite breuis homi
nibus eripit. In hanc vnam rem soliciti euũ oẽ ꝯsumi/
tis vestri ⁊ vr̃arum pene iam in merores voluptatũ que
pestis si volentes inuadet posset ⁊ volenti tp̃s eripi ⁊ iu/
sta esse sup̃ p̃tiosissime rei amissione q̃rimonia. D Nõ
mihi cupiditas tempus extorquet sed necessitas. R
Que nam (q̃so) necessitas ista est q̃ tibi p̃ripiat qd̃ vnũ
ex omnibꝫ tuũ est. Ita dico diuitias honores potẽtia cli
entelas imperia ⁊ q̃ sunt eiusmodi suo iure dat atꝫ eripit
fortuna. tempus inuito non eripit̃ sed ipsum p̃ se sensim
defluit. non vtenti paulatimq̃ consumit̃ nec añ perpen
ditis q̃m cõsumptũ est hec q̃rele sonant sere ⁊ inutiles fle
tur tempis amissio sed silet̃ culpa. D Me necessitas
sola cogit tempus amittere. R Quero iteꝝ q̃ nam hec
tam violenta necessitas nisi forte dñoꝝ negociis impli/
citus tua negligis quasi vero nõ ad hoc te sola cupiditas
⁊ inexplebilis lucri spes impellat Pone cupiditates pro
prias dñorum cupiditatibꝫ non parebis/sed hoc virus
in medicabile venis infusum/⁊ pererrans viscera sensim
ebitat ⁊ non solũ temp⁹ sed libertatem vitãq̃ ipsam non
sentiẽtibꝫ eripit ꝙ si forte nec tuis nec aliẽis cupiditatibꝫ
sꝫ cur? hõestioribꝫ tue rei. p. tp̃s ĩpendit̃. nõ hec tp̃is ami
ssio sꝫ laudabil̃ ẽ impẽsa rẽ carã rei oim̃ carissime q̃ in ter
ris sũt largit⁹ ⁊ viri bõi ⁊ ciuis egregij fũct⁹ offitio es q̃z/
uis nõ ignorẽ hõies q̃cq̃t p̃t̃ auaritie studiũ agit̃ vulgo
tp̃s p̃ditũ vocare cũ id demũ maxĩe ꝟeq̃ sit p̃ditũ qd̃ illi
studio tribuit̃. ⁊ q̃d scim⁹ an tu q̃z ppl̃auerit p̃ditũ tp̃s vo
ces ꝙ si crederẽ õissa incurabil̃ morbi cura nõ iã tp̃s sꝫ te
ip̃m male p̃ditũ faterer. nã si tp̃s qd̃ malueri d̃o tuo nõ di
cã dõas sꝫ r̃stituis qd̃ sine ꝟa ñ gerit̃ pietate ĩgẽs atꝫ inex
timabile lucꝝ scito p̃ p̃ui. n. tp̃is ĩpẽdio eternitatẽ q̃ris.

UVA. BHSC. IyR_105

Quis vnq̃ mercator ꝑmutatõne tam prospera vsus est D Prorsus alia mihi ꝑdendi tp̃s cã est R Nõ intelligo quã tu mihi cãm dicas. Nam si ꝓpter iram ꝓpter mesticiam ꝓpter amorẽ seu ꝓpter aliã animi passionem cogi credis falleris. oim̃ eadẽ est ratio (quã auaricie diximꝰ) oẽs volũtarie nulla est violẽta qđ ⁊ sano placet ĩtellectui ⁊ a cicerone multis in locis disputatũ ⁊ creberrime repetitum est Si nil hoꝝ est causa q̃d aliud est q̃ꝫ torpor ⁊ ignauia. Sic ad id reuertimur (qđ ait seneca) turpissima ẽ iactura q̃ ꝑ negligentiã venit. D Ut amittã tp̃s mesta necessitas me cogit. R Non dũ capio q̃d rei sit nã si te hostis in vinculis hẽat si mors instat possũ (fateor actus bonos impedire/sed nõ pios sanctosq̃ cogitatꝰ q̃ maxĩe in eo statu eminẽt atꝫ efulgẽt quibꝫ in curis tp̃s certe nõ ꝑditur. nec scio an alibi vsq̃ minꝰ. Que ꝓfecto ⁊ indoliũ reguli ⁊ in thauꝝ phararidis introire pñt/⁊ in crucẽ theodori cyrinensis ascẽdere Sꝫ q̃cũq̃ te verteris nite vnũ amissi tp̃is culpa reflectitur. At vos ex more naturã accusantes/q̃ volubile tempus fecit cum hic non esset eternitas. In omnibꝫ vosmetipsos absoluitis cui rei omniũ soli sitis Om̃e em̃ fere tp̃us ꝑditis imo ꝓicitis ⁊ q̃si rem vilem abiectãq̃ cõtẽpnitis qđ vtinã in virtute saltẽ aut gl̃a poneret. nõ in summa sꝑ infamia inexpinabili dedecore quãq̃ vere quicq̃t non in eos vsus v̄tit̃ in q̃s datũ est ꝑditum dici possit. Ad h̃ sane nasci hõiem ad h̃ ei cõstat tp̃s dari vt creatorem suũ colat. amet cogitet. quicq̃t hinc excidit ꝑdit̃. haut dubie videte igitur q̃ntum ꝑditi temporis est q̃ntumcunq̃ non perditi.

De Ludo Taxillorum. Ca. xvij

Taxilloꝝ ludo ꝑdidi. R Nõne tibi dixerã dũ vinceres fenus id esse nõ lucrũ. D Ludo exhaustꝰ sum. R Hic est ludo illi mos q̃ medicꝫ exiguo ingesto plurimũ exhaurire. Crede ãt mihi nunc potiꝰ gaudendum q̃ꝫ dũ falso gaudio exultabas. melior ẽ acris ca-

UVA. BHSC. IyR_105

stigatio q̃ blanda fallatia. Illud te lurellum ad ludi vo/raginem vocat. hoc te damnũ inde retrahet. Satius est t̃pi frẽo rectũ iter agere q̃ habenis aureis p̃ceps indeuiũ agi. D Amisi in ludo taxillorum. R Uicisti in ludo morum si quid egeris ꝓfundius attendisti/alioq̃n mor/bo insanabili frustra remedia congerunt̃ si ab hac bara/tro nec te damnũ reuocat nec pudor vbi reb⁹ nil ꝓfiscitur nec quitq̃ verbis aggrediatur.

De Sponsa alteri adiudicata Ca. xviij

Ponsam mihi sententia iudicialis eripuit. R Ast alijs fraus alijs vis apta. D Iuditiali sen/tentia sponsam amisi R Quid doles q̃dam do lis ferro alij q̃dam qd̃ fedissimũ gen⁹ auro ip̃as cõiuges amisere Nihil ꝓpriũ est hõi hinc furta ⁊ insidie hinc rapi ne hinc p̃ces hinc p̃tia/hinc vltima rer̃ mors ꝑ hãc rotã tꝑalium bonor̃ dominia voluunt̃/qd̃q̃ est vni⁹ fit alte/rius ad alios transitur̃ qd̃ si in reb⁹ vtilib⁹ ferendũ in dã nosis ac grauib⁹ plaudendũ est Quid miri autem volui humana hõ ipse voluit̃ ⁊ non stat Sed (vt scriptum est) q̃si flos egredit̃ ⁊ conterit̃ ⁊ fugit velut vmbra ⁊ nũq̃ in eodẽ statu ꝑmanet/tu sponsam q̃ reris amisisse q̃ fugien do ⁊ in horas decrescẽdo est assidue te amittis. D Spõ sam in iuditio amisi. R In campo alij tuti⁹ est rure cõ gredi q̃ bello legib⁹ decertare q̃ gladijs legisti apd̃ virgi lium inter illo lauinie ꝯpetitores q̃nta lis ⁊ q̃s belli finis victorem sponsa sequit̃ victũ mors tibi sponsa ꝑdita sal/ua est vita. D Iudex me priuauit sponsa R Adulter autẽ raptor forsitan te priuasset. leuius est spõsam amisi sse q̃ coniugem in illa em̃ spes ꝑdit̃ in hac res minor est autẽ sperate q̃ possesse rei siue vt allter idẽ dicam leuior spei iactura q̃ rei. D Amisi spõsam in iuditio R Nõ amisisti sed tuã nõ esse didicisti. D Amisi spõsam. R Qui amittit cõiugem multiplici egritudine liberat̃. at q̃ sponsam p̃seruat vtrũq̃ bonũ sed scd̃m meli⁹. Quid mi hi autẽ sit melius nullum pati vulnus q̃ inflicto vulne ri remediũ inuenisse. sed vos animorũ in pulsu (vt satiri

UVA. BHSC. IyR_105

cus ait) ⁊ magna cecaq; cupidine ductu ꝯiugiũ optatis
qđ adepti ꝑpetuis tedijs ⁊ in mortalib; agitetis q̃rimo-
nijs ⁊ tandẽ facti peniteat cum nõ factũ esse non p̃t|cũq;
inefficax penitentia ⁊ inanis est. D Spõsam ⁊ spem
ꝓlis amisi. R Noli lamẽta miscere. Jam eñi ꝑs est alte
tera p̃cipitis mortaliũ voti sic eñi ait. Coniugiũ optatis
ꝑtumq; vxoris. At non sꝑ placitat̃/sed ꝓ futura dãt supi
Tenes apud apulleũ medauerẽsem vt latronũ lapsa in
man⁹ missella illa virguncula vnã triuij in ꝑtẽq; periculi
pl̃imũ loro flectit eũ cui insederat asellũ. Jlle in aduersũ
nitit̃ q̃ securũ iter erat/⁊ incautã puellã in sua damna ten
dentem tacit⁹ arguit. Quib; ita luctantib; latrões quos
euasisse videbant̃ interueniũt a quib; in captiuitatis mi
serias virgo in suã ꝑniciem studiosa retrahit̃ haut ab si-
milis inter diuinã ꝓuidentiã ⁊ humanã stulticiã đ itine-
re vite hui⁹ est q̃stio. Jlla futuri p̃stia ea vos agit vbi dul
cia ⁊ secura sunt oĩa hec obnitit̃ ceca qnidẽ ⁊ miserijs su-
is fauẽs inter moras sepe q̃ vitari poterant obseq̃ndo ⁊
credendo inopina vos mala corripiũt. D Succubui
in iuditio ⁊ amisi spõsam. R Dign⁹ ẽ vicisse. Nã duo
bus de vna muliere certantib; q̃ mulierem hz is ꝑdidit
q̃ vicit is est vict⁹/qui vincit̃ is est victor ac liber.

De Vxoris amissione. Ca. xix.

Xorem heu ꝑdidi R O preposterũ ingeniũ stupẽ
dumq; hõiez q̃ vxorẽ in funẽ lugeat saltet in nuptijs
D Vxorem ꝑdidi. R O demẽs hymeneũ caue
nũc in tp̃s coronatũ victũ vidim⁹ dignioribꝫ iã sertis at-
tingere magno p̃lio vicisti ⁊ lõga obsidione liberatus es
D Vxorẽ ꝑdidi R Sic dicis ꝑdidi q̃m q̃ febrẽ ꝑdi-
dit aut scabiẽ Est vbi ꝑdidisse lucri spẽs sit. D Vxo
rem ꝑdidi. R Nunq̃z tibi fortassis opiniorẽ q̃stũ vna
lux attulit q̃utis ꝯpedib; elapsus es q̃nto naufragio ena
tasti. D Sed vxorẽ bonã ꝑdidi R Solẽt id quiđ
oẽs dicere ⁊ q̃ contrariũ sciũt. Ego ãt ⁊ si bona vxor vel
oĩno mulier bona raꝝ mirũq; aĩal sit in terris/vitãde tñ
altricationis cã ꝑmiserim vxorẽ tibi q̃lem dicis amissam

UVA. BHSC. IyR_105

neq; ideo respondebo q; olim dum hec eadē questio age retur apō senecā respondi/posce te aliā bonam vel si fece ras facere vel si inueneras inuenire. Duto sniam nolo te sepi⁹ rem periculosissimā retentare qō t si semel bñ cesse/rit stulte repetit/citi⁹ centū sui sīles muliere mala q̄z vnā bonā repiret. Quāobrem q̄ malā habuit sīlem timeat at q̄ bonā sīlem ne speret. Sz vteq; ille aduersitatē cum u/lare ꝫ pspitatem suā deformare caueat. Sic in oēm casū scō ꝯiugio abstinendū Tu nūc ergo si vt ais bonā ꝯiu gem amisisti pterito poti⁹ gratulare q̄m futuri spem cōci pias neq; q; puppe integra littis attigeris crebro naui/ culam ventis credas D Lōiugij vinculū quo tenebra mors dissoluit. R Nolite rursus innectere cogita⁹ q̄m optabilis quāq; incōpabilis sit libertas. t ꝯsilium cice/ ronis amplectere q̄ vxorē viuacissimā t aduersus q̄z fru stra mortis auxiliū expectandū esset/ dū repudio dimisi/ sset hortantibꝫ amicis vt aliā duceret. non posse sīl se vto ri t sapientie studio dare opam rndit D Uxorē bonā pdidi R Quid si ꝫ etiam nō iactura/sz lucrū t magni fuga piculi est/vt eñi sit bonam repire ꝯstantem vbi que rimus/notū illō summi vatis variū semp t mutable aial D Uxorē bonā ac iuuenili euo floridā amisi. R Pa rum nego notū feminei mores sunt q̄z multas pudicissi mas adolescētulas impudicas ac lasciuas anus vidim⁹ Ardor semp libidinis quotiens vetule ossibꝫ incubuit. quasi ignis in ligno arido violentius estuat/vel instan/ tem erga vite mutationem. vel vt inde periculum nō esset venture vtiq; senectutis pondus ac fastidiū declinasti. graue iuuenibꝫ ꝯiugū iugū senibꝫ grauissimū durū iporta bile. D Amisi iuuenē vxorē. R. Seu ples ꝯiugio q̄rit/ seu voluptas quorum alteq; mariti est alterū adulteri ad vtrū libet aptior iuuent⁹ siue his āt ab vxore pceptis siue boꝛ altero eo illā puentre optabas. vbi habilē ad vtriq; eēt siue ad hec nata habilē sēio fieri posse habilē spabas q; nisi votū sfruacuū spes īsulsa ē. D. Amissa dulci ꝯiuge sol⁹ sū. R. Inuidiosa ꝓsolitudo ē mal caruisse comitibꝫ

UVA. BHSC. IyR_105

Vacuo nihil est mollius cubili nihil durius occupato animis dulces somnos / ⁊ vigilias honestas amantibus honestũq; aliq̃d altũq; versantib⁹ nil egregijs ceptis infesti⁹ muliebri cõsortio. nec me fugit q̃d aduersus hec dici solet ab his quos miserie delectant sue matrimoniorũ inquiũt ex ꝑtes mr̃imonia ꝯdempnãt ⁊ (vt ẽ in ꝓuerbio vulgari) vxorẽ verberat q̃ nõ hz ego ꝯtra nullos de cõiugio q̃ri solitos audiui nisi q̃ sarcinã ꝯiugij ꝑtulissent. D Cõiugem amisi optimã. R Et q̃ optime queq; viroꝝ amãtissime videt̃ zelo ac suspitionib⁹ aliq̃ndo ceteris acrius inardescũt / quo incendio cõflagrare pacẽ domesticã est necesse. Quorsum igit̃ q̃rele ꝑdidisti vxorẽ inuenisti libertatẽ celibatũ pacẽ somnũ requiẽ iam trãquillã sine litigio noctẽ ages. D Sine vxore sum. R Et sine aduersario. Jã tui rerũq; dñs tuaꝝ esse incipis añ lucẽ lectulo matutin⁹ domo egredi ⁊ vesꝑtin⁹ regredi sol⁹ aut cũ q̃b⁹ voles totos dies ager nullo rationũ exactore ꝑmitteris. D Vxorem ꝑdidi R Perdita dudũ ac repudiata requies in cubiculũ reuocãda erit. Jlla tibi vxore q̃libet vtilior comes. D Vxorem bonã ac decorã ꝑdidi. R Stulti est cõpedes suas q̃uis aureas amare.

De Jmportuna Vxore. C.xx.

Xorẽ patior molestã R Felici⁹ amisisses atqui mõ ꝑditã q̃rebare D Vxorẽ patior inquietam R Primo errori venia forsan aut miseratõ secũdo nõ nisi odiũ debet̃ Et quẽ vna vxor nõ castigat dign⁹ est pluribꝰ. D Jnfestam patior vxorem. R Jn alijs vtrãq; fortunã culpes. Jn vxore ãt ⁊ ꝑsertim altera non aliũ q̃ teip̃m h̃ tibi malũ tu fecisti. D Vxorem patior ꝓcacem. R Nudas succẽde paleas tegulas frange. de reliquo tibi ꝓuisum est. Jta v̄o cumulate q̃ te domo pellant aderũt fum⁹ stillicidiũ atz vxor. D Ludis ego torqueor vt q̃ ꝑfidiã patior vxorẽ. R Jã piculo res nõ vacat. vxor agomenonẽ. vxor affricanũ morti dedit vt amphiaraũ vt deiphebũ vt samsonẽ sileã aliosq; q̃s nũerare longũ est. Jlli quidẽ ꝓrsus innumerabiles quos vxores

UVA. BHSC. IyR_105

nec mori cogunt nec viuere patiunt. D Mala mihi notissima explicas/remediũ q̃ro. R Erũt q̃ suadeant vtcastiges ⁊ p̃uos mores ad rectũ reuoces/totũ te huic vni negotio impendas. Ego ãt quid/castigandã vxorẽ si castigando ꝓficias nõ nego. Si id frustra est sola restat paciẽtia hac armare qđq̃ inuit⁹ faceres volẽs facias Est varonis satira mempeã vocãt de offitio mariti Ibi de hac re illi⁹ docti viri consiliũ breue sed efficax his verbis exp̃ssum leges viciũ vxoris aut tollendũ.i.corrigendum aut ferendũ est. Et dicti rõ breuis q̃z sed elegãs hec affert. Qui tollit vitiũ (inquit) vxorẽ ꝯmodiorẽ prestat q̃ fert sese meliorẽ facit. qđ dictũ scriptores alij sic interp̃tati sunt eiusmodi viciũ vxoris si corrigi non possit ferendum esse qđ fieri a viro salua possit honestate. Qđ vitia nempe flagitijs leuiora sint eãq̃ nõ aliã sniam fuisse varaonis. D Procax ⁊ morosa est vxor. R Ferre mores si mutari neq̃unt ⁊ q̃liter foris viuas domi disce cũ socrate ⁊ si ille duas simul ꝑtulit vnã fer alij plures. vni ne succumbas sarcine. D Molestã vxorem habeo. R Cui vero nõ possit vxor molesta ꝯtingere nisi q̃ se nuptijs cõstanter abstineat cũ ⁊ adriano principi ⁊ quo nil altius nil miti⁹ augusto sabina illi huic stribonia vtraq̃ ꝯiũx dura ac ꝑuersa moribusq̃ asperis digna repudio/⁊ catho ni censorio tam rigidi taq̃ inuicti animi viro paula q̃dam viuolenta vxor ac sup̃ba ꝯtigerit qđ mirer⁊ humili etiam orta ꝓgenie nequis hõim speret ignobilitate vel inopia vel om̃ino aliter q̃ ꝑpetuo celibatu coniugij subterfugisse molestias sed q̃s fuga nõ euaserit patiẽtia ꝑferendas sciat nec luctãdo nec calcitrando se torqueat ac iugum sponte susceptũ iactabund⁹ exasꝑet D Importunã ꝓrsus ⁊ indomitã fero vxorem R Bene agis ferendũ est etem̃ q̃ deponi nequit ⁊ si p̃mat. D Molestissimã habeo vxorẽ. R Habes vñ patientie laudẽ queras. vñ distas req̃em optare vnde peregrinari ames reditũq̃ oderis vbi vocem exerceas ac basillum.

De Raptu Vxoris. Ca.xxi. x i

UVA. BHSC. IyR_105

Xor mihi ꝓpitur. R Violentū omne molestum
pacienti fateor ac res ipa si p se illā extimes q̄m q̄so
tante molestie cām habet cū pfecto si importūa est
vxor ei⁹ amissio magni oneris sit leuamen. D Rapta
est ꝓiunx R Si incōmodū corpis curāti pmiū debet
quid nō leuanti animi angores ac molestias debeat Si
quis tibi medic⁹ terciana febrē abstulisset ⁊ grām illi ha
beres ⁊ ptiū dares quid nūc facias ꝓtinuā auferenti. D
Rapta est vxor. R Nescis q̄d raptori debeas Cura in
gens indecisumq; litigiū vna cū cōiuge forsitan ⁊ graue
piculū tue dom⁹ limē excesseri t Multi pierūt q̄ vixissent
si vel raptu vel aliter ꝓiugib⁹ caruissent. Inter vite mala
nil pei⁹ q̄ intestina discrimina. D Rapta vxor abīt.
R Si coacta iuit ignoscito .at si volens vno actu du
plex tibi q̄rit vindicta nam ⁊ adulteria suū ad torto⁹em
abīt ⁊ ille tuū vir⁹ suā transtulit in domū q̄lē em̄ mecho
speret q̄ talis fuerit marito D Vxor cū raptore libens
abīt. R Sine paululū adulteri q̄dem alteri⁹ fastidiū
non longa dies attulerit Si añ flagitiū cogitarēt bōies
non eo vsq; ad peccandū ꝑcipites essent Hūc feruidos
appetitus sera dānat pnia. Nil nisi p⁹ factū cernitis a ter
go oc'los bētis ceca frons est. D Rapta est vxor mihi
R Hoc genus iniurie nec reges euadere potuerūt ⁊ sy⁹
phaei masinissa/et philippo berodes suā abstulit. D
Rapta mihi est ꝓiunx. R Nō sel'tibi accidit menelao

De Impudica vxore. Ca.xxij.

Mpudica vxor mihi domi est. R Hallē rapta
esset aut eē iportuna moribusq; aspis poti⁹ q̄ lasci⁹
uis ac turpib⁹ ferenda tñ oīa ingenti nisu ingēticq;
animo ⁊ rex mortaliū ꝓtemptore. innūerabiles sunt ho⁹
minū miserie quib⁹ oīb⁹ vna virt⁹ obicit D Impu
dica mihi est vxor R Pudicitia insignis imperiosas
efficit matronas Nihil metuit q̄ sibi nihil est ꝓscia/huic
malo igit̄ saltem boni inest esse iam molesta min⁹ incu⁹
piet minusq; insolens. lesa em̄ conscientia femineū pmit
animi tumorem ⁊ sepe obseq̄ntio⁹ in relic̄s viro est q̄ se

UVA. BHSC. IyR_105

meminit impudicam. D Lasciua est vxor. R Non mirandum si formosa nõ curandũ si deformis D Vxor impudica est R Pulchra dũ limẽ vxor subit. subire debet aim illud satirici rara est adeo concordia forme atz pudicitie. nã si turpis insaniat ꝓpe gaudendũ est cãm ad esse diuorcij D Adultera vxor est R Adulteriũ sepe quidẽ equo ardenti⁹ expetiti ꝯiugij/sepe vnũ alteri⁹ adulterij pena est eo ꝙ iustior si mlt'oꝝ. cogita an tu vnq̃ alij feceris. Vñ hoc tibi fieri nũc ab alio dignũ sit iniusta n. ac impudẽs est q̃rela pati qđ fecerit indignãtis ⁊ ab alio expectare alteri qđ feceris. lex iubet moralis ⁊ facere alijs qđ tibi fieri velis. Sanctũ adeo dogma est vt illud prophani etiã cogente sentẽtie grauitate atz eq̃tate laudauerint. Sz mortalis petulãtie licentia legũ salubriũ obrogatrix oẽphas nephasq̃ cõfundit itaq̃ passim adulteri occursant q̃ cum thalamos vicinoꝝ ꝯiugiaq̃ fedauerĩt suas interim cõiuges vel in publico cerni nolint/⁊ si q̃s in illas oculũ deflexit insaniant. sic seuer⁹ alijs sic indulgens sibi sic iniquus rex arbiter quisq̃ est. D Coniugalis mihi fides frangit̃ R Vide ne tu hanc alijs non maritis tantũ sed vxori tue fregeris. Nam sunt qui ab vxore exigũt qđ non prestant que lasciuiam suam titulo vrbanitatis excusent/alienum vt grauissimum scelus seuerissime punientes qui cuncta sibi cum permiserint cuncta alijs negent. Iniquissimi iudices qui de pudicitia iudicent impudici. Impune passim agunt omnia ⁊ ceu soluti legibus vagine libidine rapiuntur. Vxor oculũ si parumper inflexerit adulterij rea fit quasi vero domini non mariti ipsi quidem. Ille autem non vxores diuine atz hũane dom⁹ socie/sz capte ex hostib⁹ aut ẽpte p̃tõ sint ancille cũ ⁊ si obsequij pluscl'm. fidi nrhil pl⁹tua tibi coniũx dẽat q̃ tu sibi. par debitũ equ⁹ amor mutua ꝯiugij fides ẽ. nõ excuso vxores viros arguo p̃mãq̃ ill' culpe ꝑtez tribuo. ꝑsepe eñi vxori dux atq̃z exẽplũ lasciuie vir fuit ⁊ inde mali ꝓcessit ĩiciũ vñ remediũ dẽbat̃ q̃uis ãt pudor femine ꝓpri⁹ viro ẽte prudẽtia atz ꝯstãtia sua esse debet.

UVA. BHSC. IyR_105

Itaqꝫ omnis in viro q̃ꝫ in muliere dementia animiqꝫ le
uitas eo est fedior quo viro dedita magis est grauitas.
D Coniugis adulterio mestus sum. R Usitatus do
lor vetus iniuria. nec min⁹ crebra vix crebrior coniugij
q̃ꝫ adulterij est vsus deniqꝫ h̃ est ꝙ (vt ait q̃dã) nec ꝑmitti
nec ꝓhiberi p̃t qꝛ scꝫ alterꝝ honestas libido alterũ fieri ve
tat. tu ne tibi ḡ feminã vnã tuã totã atꝫ integram voluisti
qd̃ nec ferocissimis tirannoꝝ nec regũ maximis tua po
tuit etate cõtingere/nec priori potuerat. mitto recẽtia ne
quos forte p̃ntium offendã tuci⁹ est herculẽ ferire q̃ꝫ villi
cum nec vero cuncta veteꝝ attingã formidatissimorum
sũmorũqꝫ hõim fame ꝑtam. Nosci ãt hisqꝫ vel in silẽtio
gemitũ tuũ frena. alioq̃n vrbẽ lustra structare viciniam
dextra leuaqꝫ aderũt/qui vel neglectũ ingeniũ calcatãqꝫ
thori fidẽ lugeat vl' ignari soli vulgo noti dedecoris ride
ant̃. Crebriora illa quidẽ nũq̃ꝫqꝫ nõ auribꝫ mõ sed ocu
lis q̃cunqꝫ terraꝝ ꝑrexeris de fut̃a at maioribꝫ maior in
est consolatio. reges cogita quos vidisti/ac terraꝝ dños
dehinc scriptis famaqꝫ cognitos recordare respice ⁊ ar
turi fabulã ⁊ historias reliquoꝝ. In mentẽ redeat/olim
pias philippi. cleopetra ptolomei. agamenonis cliteme
stra. menelai heleã. pasiphe minonis. phedra/thesei ne
ue ip̃am vrbẽ romã olim q̃ꝫ dũ qd̃dam q̃i pudicitie tem
plũ esset mali hui⁹ ex ꝑtem credas. redeat ad memoriam
metella vxor. Sille illi⁹ q̃ si eius noscet adulteria/nõ tã
tum rome (ꝑqꝫ oẽm italiã vulgata) sꝫ q̃ athenis iam ac ꝑ
greciã cantabant̃ mime (vt arbitror) felicis nomẽ sibi ꝓr
sus indebitum vsurpasset. p⁹ hanc iulia agrippe q̃ꝫ huic
afflectio viri ꝟtus huic maiestasqꝫ patrꝫ abstercisse debu
erat/simulqꝫ h⁹ filia ⁊ nõie ⁊ lasciuia mr̃i par harũqꝫ seu
vite seu fortune vestigijs herẽs iulia seueri/nõ sat pudici
tie faustũ nomẽ. Quid ꝯiugẽ domiciani/q̃d herculanil
lam claudij seu qñ h̃ adulteraꝝ fortũat⁹ ꝯiugũ princeps
fuit. Eiusdẽ messalmã sũmũ impij ꝓbriũ loq̃r q̃ secordẽ
virũ ac cesareũ deserẽs cubile noctu lupanaria circuibat
illa faciẽs q̃ referri ec̃ pudor ꝓhibet. Quid has ego q̃due

UVA. BHSC. IyR_105

alias stringam seu quis fornix augustis meretricibꝫ non
augustꝰ sit q̃ꝝ ꝯmemoratio fateor nec honesta est nec vl-
la ex ꝑte adulterij crimẽ leuat q̃n potiꝰ grauat hꝫ tñ haut
sperandã ꝯsolationis efficatiã siliitudo cõspecta miserie
ac paritas erũnaꝝ nõ ꝙ alieno quisq̃ꝫ nisi maliuolꝰ dele-
ctetur malo/sꝫ ꝙ hũilioris fortune hõiez indignãter pati
quẽ tociens mũdi dños passos nouit vl' nõ ferẽda molli
cies vel suꝑbia videat tollerãda cuiq̃ꝫ sua sors illa eq̃us
q̃ꝫ cõis ꝑuis ꝯstat ac maxĩs inuidiosissimisq̃ꝫ mortaliũ/
ꝓinde non hõibꝫ tm̃ nuptas sꝫ deo etiam despõsatas in
hec flagitia labi solitas vides ꝓchꝑudor nec tãti sponsi
reuerentia infelicẽ ꝑcipitẽq̃ꝫ aĩam frenat. Cui autẽ partꝫ
effrenis ac rabida libido q̃ nec celo ꝑcit nec celestẽq̃ꝫ me
tuit vindictã/seu quibꝫ abstineat/q̃ nec deo sacratis cor-
ꝑibꝫ abstinendũ censet. Nec vero tm̃ hac etate monstra
hec tam feda libidinũ cernunt/q̃ꝫuis nulla vnq̃ꝫ recto iu
ditio fediora esse potuerint lesiq̃ꝫ maioris irã merita. Sꝫ
euo illo q̃ita ꝓdigũ scelꝰ erat vt nũc virtus visa eq̃dem ac
punita noscimur/ v̄gines ip̃e vestales q̃rũ exactissime ca
stitati tribunitimã ac censoriã ꝑtãtem cesisse nõ puduit
q̃s suoꝝ triumphantiũ curribꝫ insedisse ne aquoq̃ꝫ forte
triũphus impediret q̃s postremo noxios casu obuios a
supplitio retraxisse legũq̃ꝫ ⁊ capitalis sentẽtie vim fregi-
sse sola virginitatꝫ maiestate cõꝑimꝰ q̃rũ ꝑterea ex diuer-
so non facimꝰ tm̃ turpe sed habitꝰ aut ꝑmo liberior pena
graui atꝫ infamia non carebat Et hõris ⁊ decoris imme
mores ⁊ terrores incesti ree dãnateq̃ꝫ ⁊ d̄fosse sub terram
viue ꝑ historias occursabant. J. nũc tot exẽplis ⁊ tã cla-
ris ⁊ tam sacris obrutꝰ in tanta pudicitie ruina tot ꝓbrꝫ
illustriũ ꝯcussam paululũ hũilioris cubiculi fidem defle
D Vxor adultera est. R Jd nõ nullis mutãde in me
tius vite cã fuit q̃ maritali ꝯpede liberati reiectoq̃ꝫ graui
fasce ire altiꝰ ceperunt. q̃d te vetat vxoris feditatem ꝑmũ
ttbi q̃ꝫ gradũ facere ad vite liberioris ascẽsum Sepe põ
dus sepe ⁊ comes pedes expeditissimos retardauit Jbis
ocius q̃cũq̃ꝫ decreuerꝫ solus ac vacuꝰ. D Tur- x iij

UVA. BHSC. IyR_105

pitudine vxoris infamor ℟ Ex alieno pecato damnū doloꝛq; nasci pt non infamia sicut ex alia vtute gaudiū non gloria tua est virtus aut vitiū gl'osum efficiet aut infamē. ✠ Cōiugis vxor infamia. ℟ Uel file vel fuge vel vlciscere mediū fecit ille vir sanct⁹ nact⁹ de simplicitate ignomine z pfecto pmū molle nimis tertiū pdurum mediū hōesti hūaniq; psiliꝫ videaꝫ his pertim quoꝛum media itidē est fortūa. nā supbis potentib⁹ frustra lex ponitur. volūtas libido ira impet⁹. he potētes insolentie leges sunt. oē vlc⁹ ferꝛo resistendū putant Multa sunt aūt q̄ non ferꝛo egeāt sz fomentis. ✠ Impudica est vxor ℟ Si pati eligis etas fortassis illā franget z labor z filiꝫ z morbi z rei familiaris anguſtia quibusdā frenū vtile pudor fuit. ✠ Uxor infamis abijt. ℟ Opta nereat ne abierit sez votū. ✠ Uxor adultez est secuta. ℟ Malles ne tuū in cubiculū adultez induxisset ꝫ saltem pudor impudice fuit/turpē vitā pcul agere pepercit oculis erubuitq; pūtiam tuā. Impudicitiā potes accusare non fugā. ✠ Feda vxor abijt ℟ Si boc doles dignus es vt manserit. dignus vt redeat.

De Uxore sterili. Ca. xxiij.

Terilis vxor est mihi. ℟ Unū ꝫiugalis incommodi remediū sterilitas obsequiosas facit atz humiles q̄ plimos parit/iā non vxorē se credit esse sz dñam/sterilis ātflet z tacet. Anima helchane meministi ✠ Uxor mihi sterilis obtigit. ℟ Mō de ꝫiugis pudicitia q̄rebaris nūc sterilitace ꝫq̄reris. Et q̄ si ea q̄rimonia iusta fuit hec iniusta est. | Expedit impudico viro vt sterilis vxor sit ne pascat filios alienos q̄dam est in oīm vxoris iniuria ac feditate durissimū si misez vxor adultera miserimū fecunda facit. ✠ Uxor est sterilis. ℟ Quid g̃ tu puerperā eiulantē audire z nutrices litigātes z vagiētes infantulos maluisses sterilitas oīa tedia hec submouit. ✠ Sterilis vxor est. ℟ Uide ne qō multi faciūt vitiū tuū alteri obicias. multe vni viro nupte vi se steriles nupte p⁹ alijs pepere. ✠ Sterilis est vxor.

UVA. BHSC. IyR_105

R Quid scis qualem tibi filium pareret si fecunda esset quarundā ꝑtes fecūditatē odiosam ⁊ sterilitatē fecit optabilem non tulisset impium romanū portenta illa feralia gaiū caligulā neronē cōmodū bassionū. si germanic⁹ si domician⁹ si marcus anthonius si septim⁹ seuerus aut nullas vxores aut steriles habuissent.

De Filia Impudica. Ca. xxiiij.

Elicata nimis est filia. R Duas se hr̄e filias delicatas sed ferendas tñ rempublicā scz ⁊ iuliaz dicere solitus ferk̄ august⁹ cesar Julieqꝫ aim̄ letū quidem vsqꝫ ad spēm ꝓcacitatis sed reatu libeꝝ. In vtraqꝫ tñ ita sentiens princeps sapiētissim⁹ fallebat̄ nā ⁊ respublica iā pridē ab illa sua prisca virtute fornicari cepat ⁊ filia non tam delicata q̄ꝫ ꝓbris solū pr̄em lacentib⁹ deformata erat q̄ tandē sero licet eruperūt/ scd̄m tñ hanc sniam delicata pōt esse filia sed pudica/ qd̄ vt ꝑmiserim negari illd̄ certe non p̄t ꝓnum ⁊ breue iter ad impudicitiā esse delicias. D Filia lasciuire incipit. R Occurre p̄ncipijs dura ferro tenera digitis cōuellunt̄ q̄ sibi vel alteri habitū querit a teneris annis incipiat facile ⁊ tractant̄ mollia ⁊ flectunt̄. D Lasciuire incipit filia. R Lautas dapes ⁊ vestes illi molles ac fulgidas annulosqꝫ ⁊ armillas detrahe ⁊ quicq̄t est aliud q̄ ⁊ ip̄a sibi placet ⁊ placere alijs studet obice illi domesticas curas pēsa ac⁹ ⁊ colus ⁊ si q̄d est opis ꝙ suaues ⁊ molles man⁹ in callū duret. Seduc eā a spectacl'is a ꝯcursu ppl'i festiuis etiā dieb⁹ domi illā cōtinere nullū vagis ac discolis cogitatib⁹ tp̄s linq̄. Occupatio ⁊ labor ⁊ incultior habit⁹ ⁊ vict⁹ aspior ⁊ secessus inqꝫ vnū aliq̄d iugis intentio Ad hec testis car⁹ ac verendus frequens admonitio dulces mine ⁊ si qñ res exigat̄ aspere he sunt castitatis aduersus impudentiā sere ac vectes qui ⁊ insultantes ocioso animo passione arceant ⁊ ingressas eiciaut. D Filia impudica est. R Ecclesiasticum cōsiliū sup̄ filiā luxuriosam cōfirma custodiā ne qñ faciat te in oꝓbriū venire. Et si āt nihil pene tristius pati possis/ modo tamen paterni officij nihil obmiseris

UVA. BHSC. IyR_105

Est vnde mestum te soleris tuus enim esse potest dolor sed non pudor q̄dem nec crimē/nam p̄cipitē in libidines aīm frenare difficile est valde Et nisi de⁹ ipe manū adhibeat impossile hōim tant⁹ est eñi impet⁹ tanq̄ effrenis vt ꝓtra eū frustra sepe nūero pntes frustra z frēs frustra ipse etiā vir laboret/neq̄ id mireris cū sit scriptū aliter non posse esse ꝓtinēs nisi de⁹ dederit. Neue hinc impudicitie excusatio illa sit dat ℔ deus pia fide poscentibꝫ q̄q̄t in se est ad intentibꝫ ac scientibꝫ c⁹ sit ℔ donū ritecq̄ z ip̄m extimantibꝫ z auctorē. ❧ Filia adultera est. ℟ Si nupta habes p̄cipē generū doloris hēs z ip̄m cesarem augustū z iniurie comitem z vltionis exemplū.

De Attentitio dedecore. Ca.xxv.

Lieno crimine infamor ℟ Dicebā mō z est alieni te criminis dolor attingere p̄t/nō infamia vera loquor falsa eñi vt sit dura/durabilis nō erit z infamiam z gl'am vt longeua sit tuo vt quidē exagello cū animi ꝓpria vite falce messueris ❧ Alieno crimine mest⁹ sum. ℟ Credo hercle esto āt tua let⁹ innocētia nisi magis alieno tāgeris q̄ tuo/nō vt patri moysi hereditas sic z fame est/z si esset repudiari posset onerosam z infamē hereditatē adire nemo cogit/nūc vt dixi nōim successio nulla est nulla agnationū aut cognationū grad⁹/hac in re seu tu clarū tibi seu tu fuscū nomē optaueris. Ā te illō nō ab alio petendū erit tuis op⁹ est meritis q̄nquidē alienis nec fedari potes nec ornari. Quid cabellionē aspicꝫ q̄d testantē quid amātissimo clarissimoq̄ seni tuo fidis/seu q̄d horres obscuꝝ. Nec vex dec⁹ inde nec dedec⁹ nō legat fama sꝫ querit. ❧ Deoꝝ grauor infamia. ℟ Imo quidē tua te p̄mit opīo hūane miserie radix ingēs pone illā falso faste leuaberis. ❧ Deoꝝ crimīb⁹ infamor. ℟ Nego id q̄dem fieri posse sꝫ vt fateor/p̄stat tñ alienis te flagitijs infamē esse q̄ alios tuis multo est eñi grauis⁹ peccati pondus q̄ infamie vbi peccatū illic miseria vera est/contra āt falsa infamia vere miserie nihil falsa gl'a multū plebeios licet aīos illa pungat hec mulceat

UVA. BHSC. IyR_105

D Deorum infamia non tangi nequeo. R Tangi piũ sterni miser atz ignauũ/deinde dũ reliquie spei sunt summo studio tuor fame/atz inde suscepte perturbationi tue ꝑsule/si spes omnis abierit illis omissis solicitudinẽ atz angores deponendo censeo nã z incensum niti z tristine materiam aucupari par dementia est D Seruilibus ꝓbris noto. R Meritã patiẽtie penã luis cũ diluere notã possis scelerũ pulsis auctoribꝫ D At meor q̃ tam facile pelli nequunt/vror ꝓbris. R Quor queso pntum castigatio filꝭ nullo iure pmissa est. Inde tibi igitur infamie q̃n potiꝰ recto iuditio q̃si quidã fulgor ex tenebris nasci pt. Nã cũ vtutis ꝓpriũ difficultas sit multo difficilius est obscuris q̃z claris ducibꝫ rectũ iter tenuisse. Sin vroris quid hic vero te agere oporteat z quor p̃ remedio meminisse paulo supra monui. Si natoꝝ respice q̃ viri quos filios habuere fabius maximꝰ ac scipio affricanus z pompeiꝰ magnꝰ non eñi imperij atz opũ sed etatis z glorie sequor ordinẽ quẽ aut vespasianꝰ multum aut aureliusꝰ anthoniꝰ vnicũ aut seuerꝰ primũ quos in genere alio hortensiꝰ ac cicero/q̃z postrẽo filiã augustꝰ cesar aut quẽ filiũ germanicꝰ magna de luce magnas tenebras videbis z intelliges ꝟ ꝓlis infortunũ in altissimũ vtutis ac gle culmen/nescio quidẽ vñ sz in maximã quãq̃z familiã suo iure familiariꝰ scandere z cuiq̃ suas vomitas domi esse vel ignotas vicinie vl neglectas nec fratrũ nepotum q̃z deerãt exẽpla. Illa posui quor quo ꝓriores grauior videri pudor solet oim vna est regula. Alterius quisq̃s ille sit maculas alteriꝰ nõ obstare fulgoribꝫ.

De Infamia ꝓpria. Ca. xxvi.

Ea premor infamia. R Timui tua ne cõscientia p̃mereris. D Infamia p̃mor graui. R Si iusta nõ infamiã sed infamie cãm defle. Sin iniusta erores hõim alto animo ꝓculcãs tua te cõscientia solare. D Graui infamia laboro R Ventoso fasce suspiras sic sua pte natura leuẽ sarcinem ferentis/imbecillitas graue facit. D Grauis in meũ nomen surget infamia

UVA. BHSC. IyR_105

R Refert quibꝫ orta radicibꝫ si veris viget augebitur ali
oquin mox arescet ⁊ ꝺfluet D Magna mihi infamia
conflata est. R Bene ais conflata flatus est eñi fama
sepe etiã impuri oris qui vos adeo quatit ac territat/a: q̃
magna infamia magne fame principiũ multis fuit/pu-
duit vulgus ⁊ vt iure suo errori adderet errorem rebusqꝫ
mõ cunctis excluderet in modicã infamiam in modicis
laudibꝫ tandẽ vicit. D Multa vndiqꝫ pulsor infamia
R Circũflantibꝫ vẽtis in portũ redi ⁊ ab auriũ ꝓcellis
in cubiculũ cordis ingredere cui si tranquillitas sua est
habes vbi iurgioris fessus requiescas ⁊ vt dici solet in si
nu gaudeas D Fusca fama sed conscientia clara sum
R Tu ne igit̃ fama esse clarissima ꝯscientia turpi cupe-
res atꝫ obscura ita vt penit⁹ verũ est illꝺ Flacti. falsus ho
nor iuuat ⁊ mendax infamia terret. O rem vanam vera
quidẽ ⁊ iuuare pñt ⁊ terrere vmbras metuere non est viri
D Infamie sarcina ingens est. R Si flagitio colle-
cta grauis fateor/si casu facilis si honesti studio gl̃osa
siquidẽ bonis artibꝫ q̃sita infamia laus est insultẽt fatui
tu in silentio gloriare virtutẽ abditã quo nullũ maius fa
me p̃tio ꝯpasti/is virtutis cultor ver⁹ est/qui in illa nihil
penitus p̃ter illã cogitat. Sꝫ cũ reliquorũ clarus tñ clari
ssimus est contemptus fame virtutis studio suscept⁹ cũ
ꝓfecto fama viris fortibꝫ/non auro tantũ sed vita etiã fit
carior q̃ amore virtutis hãc spreuerit/is spretur⁹ oĩa cre-
di debent q̃ p̃clarũ sed ꝑrarũ scito q̃nquidẽ magna pars
eoꝝ q̃ videri volunt virtuti opam dare fama ei⁹ app̃hen
sa ꝯfestim in actione lentescãt vt intelligi det̃ vnũ h̃ illos
qꝺ apprehenderũt intẽdisse D Multi grauiter me in
famant. R Plures olim fabiũ maximũ ⁊ gaiũ infama
bant/plures ec̃ affricanũ q̃ res illis eximiã in gl̃aꝫ versa
est cõem cũ talibꝫ viris sortẽ q̃ri desine/paucissimis acci
dit oĩ infamia sꝑ caruisse delicatissima res est fama hõis
⁊ q̃ sepe rubiginẽ leuibꝫ ꝯtrabit ex causis ⁊ ad summã vt
nil clari⁹ fama est. Sic nil obscurari ꝓni⁹ nilqꝫ ꝑegrina
rũ (vt sic dixeri) capatius impressionũ D Graui vror

UVA. BHSC. IyR_105

infamia R Pestis hec verendis maxime in festa nomi
nibus viris q̃z sanctissimis nõ pepcit q̃ꝝ princeps oĩs
expers culpe ⁊ ip̃e tñ ab impijs infamat⁹ oñdit mali hui⁹
immunitatẽ q̃ nec deo obtigisset hõib⁹ nõ sperandũ. D
Dura atteror infamia. R Uirtutẽ inuidia nõ tẽptare
vix possibile dixerim sufficiat nõ ꝯuelli. Sine gl'am cũ
obtrectatõe collidi si pura si solida est splendescet attrita
D Acri vexor infamia. R Uulgaris aura cecis igno
rantie pulsa turbinib⁹ reꝝ cacumina verberat sz nõ qua
tit vel si forte quatiat nõ euertit. Excellentie tibi cuiuspi
am signum sit in vulgi linguas q̃si in scopulos incidisse
humilia em̃ ⁊ circa terrã depssa nõia nec p̃clare laudis lu
men excipiũt nec magne infamie tẽpestatem sepe ꝙ sper
nitur ⁊ q̃escit. D Male de me vulg⁹ loquit̃ R Bñ
ꝙ in linguas nõ in calamos incurristi vehemens vulgi
s̃mo est ⁊ mime diuturn⁹/leuib⁹ aut falsis orta causis bre
uia sint oportet tacebũt cũ multa latrauerint fatigari citi
us solent qui cepere feruentius. D Uulgi linguis exa-
gitor. R Quid si oratoris aut poete vl' historici insig
nis in stilũ impegisses/vt multi olim q̃s infames poste-
ritati traditos inimici eloquẽtia vidimus vt sicut mihi
suspirium allexandri regis homerũ eatide inuidentis sic
metus nobilis alexandri principis videatur/litteratos
disertosq̃z homines ne qd̃ de se asperũ scriberent formi-
dantis quãq̃z nec lr̃atis obtrectatorib⁹ succũbendũ sed
vel pari stilo refelẽda calũnia qd̃ tullius crispo qd̃ demo
chenes Eschmi qd̃ innũerabilib⁹ fecit catho/vel insigni
fidutia ⁊ oẽ theatrũ supante animi testimonio r̃sistendũ
eẽt dicendũq̃z ꝙ caluo vatini⁹ porãte nõ qr ip̃e dist⁹ id
circo ego dãnãd⁹ sũ. at nũc piculi nihil est siq̃dẽ vulg⁹ vt
ml'tũ strepat q̃z diu tñ id faciẽt cito l' volẽs l' coact⁹ d̃sinet
vẽit dies q̃ strepidul' his cicad; loq̃cib⁹ silẽtiũ pac; ponat
D. Malã famã apd̃ vulg⁹ hẽo. R. Ut apd̃ teip̃m vtq̃z
apud bonos bonã ac ꝑpetuã vtrãq̃z hẽas enitere. Nẽpe
ista quã quereris euanescet inane gen⁹ ac trepidũ morta
les q̃d ad vos l' adulantiũ vel detrahẽtiũ breue istd̃ ⁊ ob
scurum murmur venient q̃ liberius iudicent atz equius

UVA. BHSC. IyR_105

ꝛ qui sunt inquies hi iudices nosce illos non potestis sꝫ ab illis nosci/illos dico q̄ pꝰ vos nascent̄ quos nec vestri odiū nec liuor sꝫ nec amor nec spes torserit aut metꝰ si vestrarum extimationē rerꝝ ac sententiā incorruptā vultis hos iudices expectate breuis est mora ꝓperāt ecce moxq̄ aderunt. D In famā factis egregijs ꝛ ꝟtute ꝯtraxi. R Est vbi amor damnis aliter crescitq̄ laboribꝰ. Inq̄ amaro dictu mirū ꝛ maligno solo radices agit aloes. vñ fit vt factionū amantissimos sepe illos videas q̄ multa ꝛ grauia ꝓ factiōibꝰ passi sunt. nō quidē ꝛ nimirꝝ trita res vr̄is in vrbibꝰ ꝓinde nemo vel iusticie vl' ꝟitatis amātior q̄ q̄ ꝓ hac flagellis sese obtulit ac morti ꝛ tu ḡ ꝟtutem ama magisq̄ ac magis illā cole. ꝓ q̄ famā rem pulcherrimam atꝫ clarissimā amisisti. ꝓ q̄ non leue supplitiū feres infamiā ꝑditisq̄ ꝛ spretis oībꝰ eā ip̄aꝫ q̄ tibi nemo vnq̄ eripiet virtutē solam. Solꝰ amplectere atꝫ illi dicito hec quidē/o regina ꝓ te volens patior tu me integrū r̄stitues aut certe tu vna mihi ꝓ om̄ibꝰ satꝫ es tu me sola sinu pio refoue. sic non fame tantū sed vite q̄ꝫ damna non sentiā D Vulgo passim in triuijs laceror. R Bono cōsule notum te vulgꝰ faciet clarū virtus consciētia securꝝ.

De Quesito ex indignis laudibꝰ pudore. Ca. xxvij.

Audasse arguor indignū. R Malū quidē e bona sepe orit̄ radice boni em̄ ꝛ innocui q̄les ip̄i sunt tales alios opinant̄ Hinc ad laudandū eq̄ etiā ꝓniores sunt. ꝛ q̄uis indignū laudare fatear vitupare tñ immeritū mlto est peiꝰ. D Laudaui indignū. R Si id sciēs rep̄hensibil' At si ignorās excusabil'. minꝰ est malū falli q̄ fallere. falli em̄ alienū fallere em̄ ꝓpriū fallētꝫ est crimē. D. Aliēa laus ī meā ꝟgit īfamiā. R. Imo q̄dē tua l' culpa l' ignorātia ex aliēo n. vt laus sic īfamia nulla est. D. Laudasse īdignū valde doleo. R. Vide ḡ ne idip̄m sepe doleas. caue ne temere ad laudand̄ vitupandūq̄ ꝓsileas. Est em̄ vtriusq̄ rei libido ꝛ (vt dicā ꝓprie) morbꝰ ac pruritꝰ q̄dā līgue mobil' ꝛ q̄etꝫ iustitie cꝰ frenū ac custodia inter opa ꝑfectōis eximie numerant̄ (dicēte scripta)

UVA. BHSC. IyR_105

Si quis in verbo non offendit hꝫ pfectꝰ est vir qua iure sepe fallimini ꝛ beu nimis illō eiusdē apli verū. fit qꝫ nullus linguā hōim domare pt. inquietū malū Ad mentiendum ergo/cottidie vos illa pcipitat/quos hinc suꝰ vrget impetus. Inde falsa reꝫ spēs trahit. Sūt em̄ q̄ aspectu vel eloquio vitia mozꝫ tegūt qō de alcibiade accepimus de multis vidimꝰ. Sūt q̄ vtutes velo occultāt cōtrario Seu id natura vultꝰ sed aut sermonis austeritate insita seu etiā arte q̄dam studioꝫ aduersus id qō vulgo ꝯcupiscitur adhibito. nā vt multi q̄ se bonos sic aliqui q̄ se malos fingerēt sunt repti. quo vel hūani fauoris pestilētem auram vel inuisam bonoꝫ tpaliū sarcinā declinarēt/qō de ambrosio lectū est. Accedit amoꝛ atꝫ odiū. accedit ira ꝛ inuidia. spes ꝛ metus. affectusqꝫ aī varij ꝛ occulti hisqꝫ ipsis interdū quoꝫ sunt incogniti/sp ātiudicij veri bostes Accedit qꝫ viuētis laus diuino eloq̄o ꝓpter vite mozꝛ talis incōstantiā phibet. q̄nto igit magis vitupatio deinde itaqꝫ ad laudandū tardꝰ/ad vitupandū tardioꝛ veni cū vterqꝫ eā ivt dixi erroꝛ malꝰ sic peioꝛ ēvltimꝰ. D. Laudando in meritū erraui R Errando ōꝛ. sepe erroꝛ vnꝰ multis obstat erroꝛibꝫ. dūqꝫ errasse semel pudet ne simil iterū erroꝛ obrepat laudasti incaute linguā frena hꝫ boni saltem illi insit malo D Indignū laudasse pudꝫ ac penitet. R Pudoꝛ ꝛ pnia ꝛ doloꝛ scale sunt ꝛ gradꝰ quidam ad resipiscentiā ꝛ salutē pauci sunt q̄ ad rectum iter (nisi p deuia multa cespitando) queniāt. Multosqꝫ idē voluptatis suos in iuuētute vidimꝰ/q̄ virtutis amici in senio euaserunt. De Amicis infidelibꝫ. La. xxviij.

E amicis q̄roꝛ. R Quid hꝫ hostibꝫ faciat q̄ de amicis q̄rimoniam instituit D Amicos expioꝛ infideles. R Impossibilē rem narras ne forte autē amicos crediderīs q̄ non erant nēpe id nō mō ipossibile sed cōmune est. D Infideles sunt amici. R Dis q̄relis plenus est oꝛbis terre. Uerum amicitia infidelitasqꝫ nō coeunt/q̄ infidelis eē incipit desinit esse amicus seu qō potius crediderim nunqꝫ fuit/cū ois virtus immoꝛtalis

UVA. BHSC. IyR_105

sit omnis fictio enim breuis. nō fides est sublata sz fictio
D Infidos expior amicos. R Amici falso habiti si
nunc pmū infidelis aī latebras pandunt' erroris tui finē
letus aspice z caueto interim ne morbi ꝓtagia in te ꝑpāt
Sed q̄cunqz illi fuerint tu amicitie fidē ꝑua/z si nō ꝓ/
pter immeritos at ꝓpter te meritū aliena peste non infici
qō libenti⁹ facies si q̄ntū tibi displicerat illoꝝ pfidia ipse
tecū acriter discuseris. Sepe vitijs odiū calcar ad vtutē
fuit. D Immerit⁹ amicoꝝ odia ꝓtraxi. R Odiosi ci
ues odiosi socij odiosi cognati odiosi' ꝓiuges odiosi frēs
odiosus demū patri filios z filio pater. Et ad fūmā nul/
la necessitudo est q̄ nō odijs posset esse infecta. Sola qui
dem amicitia sincera mali b⁹ ignara est. Interqz bāc z re
liqs hoc interesse diffiniuit q̄ ille oēs adiunctio odio du
rant nomenqz suū retinēt huic ve vni nō mō si odiū acce
sserit sed si amor abcesserit. iā amicitia non est neqz vero
magis odiosus amic⁹ esse potest q̄s amor etiā odiosus.
D Perfidos patior amicos R Si q̄d spei reliquum
ꝑfer dū in fidē redeant z ardenter ama. multi eñi tepido
amore amicitias extinxerunt aut paꝝ fidendo pfidiā do
cuere. si nec ita pficis speqz omnis interijt vtere consilio
cathonis q̄ amicitias q̄ non placent sensim dissoluēdas
censuit nō subito discendēdas ne gēmū graue damnū sit'
z amici pditi videant. z q̄siti hostes/ nisi forte acrior casus
ac more impatiēs maturo cōsilio vti vetet/ q̄ si incidit in
ter erūnas amicitiaꝝ vltimas nūerand⁹ erit ferendus tñ
alto aīo vt reliq̄ cedendūqz necessitati z parendū tpi sed
hic casus vere vir amicitie tunc notus est.

De Ingratis. Ca. xrix.

Ultos expior ingratos. R Graue vitiū ingrati/
tudinem vituperare supuacuū oīm nēpe mortalium
banc ꝑmo cōdemnat nō est laborandū vt suadeas
qō oib⁹ ꝓsuasum est z inextirpabiliter insitū. Est q̄ sūmū
est q̄ solū in vtute bonū locet. Est q̄ neutꝝ. sed in volun/
tate vtutis hoste ponat oīa. sunt q̄ castitatē pulcherimū
ornamentū vite dicāt Sunt q̄ hanc ipam in se spernant

UVA. BHSC. IyR_105

Jn alijs vero vel ridiculam vel difficilem certe longeqz laborioſam putant. qō auguſtin⁹ tantus vir futur⁹ in ſe ſenſit vbi ambroſij celibatū laborioſum ſibi viſum ait. q alijs non laborioſus mō ſed dānabilis vite ſtat⁹ viſus erat. Cū illud platonis q cum celibem caſtāqz diu vitā tenuiſſet ad extremū ſacrificarſe legit nature vt ſibi illam placaret/cē ſic viuendo violaſſe ꝛ in quā graniter peccaſſe videretur/miꝝ id tam docto homini videri potuiſſe. Sed viſum eſſe non eſt dubium Erunt qz q fortitudiuē eminentiſſimā clariſſimāqz virtutem dicant vulnera aduerſis exteriſſe pectoribꝫ/campū rutilo ſanguine cruentaſſe intrepidiſqz demū animis mortem oppeciſſe. Sūt qui hec omnia ſumme tribuant inſanie ꝛ nil meliuſ ſecuro atz in belli ducātocio. Venient deniqz q iuſticiā gubernatricem rerū humanarū ꝛ virtutum matrē cenſeant qui religionem iter ad eternā vitam credant/ꝛ ad celum ſcalam. Venient ⁊ tra qui iuſticiam ignauie religionem amentie ac ſupſtitioni aſſcribant. Hij ſunt de quibꝫ ſcriptum eſt q vis hūt in viribꝫ q oia virorū fortiū eſſe cōfirment. neqz ſolū ex ß genere violentorū bōim raptorūcē ſed ex ipſa doctorū acie/q̄ntos oppugnatores bēat iuſticia facile eſt in libris reipublice ciceronis aduertere. ſunt q fidē ꝛ pmiſſorū obſuantiā magnis ꝛ miritis laudibꝫ efferant. ſunt q fidē frāgere nō fallere dicant eſſe ſed plus ſcire ꝛ eſſe ingenij melioris q̄ licet vulgo multorū hodie ſit opinio ꝛ multorū vox apō lactantiū nōiati mercurio tributi dicēti ſicut ille ait nō fraudis eē decipe ſz aſtucie pulcher en ingenij dec⁹ ꝛ eloquij. Et ad ſūmā nulla virtus tā laudata ē q̄n vitupatores inueniat gratitudinē nulla barbaries gētiū nulla morū imānitas nō laudabit nemo vſcē nō vitupabit ingtitudinē. ſit fur ſit ſicari⁹ ſit pditor ſit igt⁹ viciū ſuū excuſare nō audebit ſz negare q̄ cuis ita ſint nihilomi⁹ tñ innūerables ſūt ingrati nec ē ve vitiū aliud qō tā multꝫ vbo dānatū tā mlti rebꝫ ipis āplectant ac teneāt. Quid ⁊ dubā vtiqz dānandū nō ſolū nomē ſz aīo maxime atz iuditio ꝛ in ſe cuiqz bono fugiendō ac vitādū

UVA. BHSC. IyR_105

in altero tollerandum sicut cetera quibus humanũ scatet genus quib⁹ mali habundant boni exercent̃ Perfer igitur poti⁹ ⁊ gaude ingratũ ferre q̃ ingrat⁹ fieri. D Ingratos mlt̃os inuenio. R Uide ne quid culpe in te sit Mlt̃i em̃ dũ bñficiati dici volũt iactatores sunt atz exp bratores onerosum genus quoꝝ bñfitia plus offense p̃ferunt q̃z gr̃e. Idq̃ nihil est aliud q̃ p̃tio odium parare mercimoniũ insanũ. D Bene meritus multos male memores ingratos patior R Quid igit̃ tu ne illis hoc inuides tuãq̃ cũ illoꝝ sorte ꝯmutatã cupis. Noli obsecro cuiuscũq̃ sit viciũ virt⁹ tuã veniat in ꝑtẽ. D Multos habeo ingratos. R Quid exspectas audire bñ facere vt desinas deq̃ alterius culpa tuũ ip̃e damnũ facias q̃n tu potius ꝯtrariũ fac ⁊ q̃ multos habes cura nũc etiã vt hẽas plures hẽbis ãt si multis bñfeceris. multi em̃ sp̃ ingrati sed plures hodie vtroq̃ ne cõfestim gratum esse portentũ sit. Ita indies retroeũt oĩa Et petentiũ improbitas ea debentiũ obliuio atz sup̃bia est neq̃ ido desistẽdum neq̃ cecoꝝ emulatione cruẽdi oculi quos poti⁹ facere debeat aliena cecitas cariores D Multi mihi sunt ingrati R An tu multis idẽ fueris recordare Una em̃ ingratitudo aliã punit. sic̃ in reliq̃s vnũ sepe pctm̃ alterius pena est. D Multis ingratis fui. R Multis indignis ꝓfuisse satius q̃ vni digno defuisse. ꝓinde pergere maloꝝ odio bonos mores exuas nec ꝓdesse alijs cesses qd̃ ab alijs male sit cognitũ cognoscẽt hi fortasse melius si ne hi q̃dem noscẽt deũ te nosce satis est. Nõ est vera virt⁹ cui conscientie p̃miũ non sufficit. D Profuisse multis infeliciter cessit R Caue ne vni⁹ crimẽ obsit alteri qd̃q̃ est graui⁹ tibi exp̃ire alios cedet forte felicius q̃dem p̃terea diu ingrati vrgenti aim̃ pudore tandẽ fuere gratissimi magnoq̃ cũ fruore spes amissa redijt. Preterea ad hec sepe qd̃ requisit⁹ debitor negauit/vltro nõ debitor obtulit. Nullũ bonũ opus vnũq̃ perijt/q̃ bñ agit añ oculos se cogitet. Una quidẽ virtus multis ꝓdest. sz prima ⁊ maxĩa ꝑs virtutis in agẽtem redit. itaq̃ vt mali

UVA. BHSC. IyR_105

omnes ꝛ ingrati sint. non idcirco vir bonꝰ benefitio cessabit nãq; in multos spargit in se cumulat sibi ip̄e beneficijs vni saltē non ingrato. D Proieci benefitia in ingratos. R At q̄ gratis dare nec auarus metuit eo ãt liberalitas maior quo spes premij minor est:

De Seruis malis ac pessimis. Ca. xxx.

Alis seruis obsideor. R Nunc recte ais obsideor olim tibi circũfultus videbare sed obsessus eras non familiari solũ exercitu sed hostili. D Indomitis seruis premor. R Tue acies contra te militant in suaue negotiũ. D Supbis seruis obsessus sum. R Eosq; q̄ te obsident pascere cogeris in amena necessitas. D Seruis obsideor pessimis voracibꝫ furibꝫ mẽdacibꝫ impudicis. R Quid ꝓuorũ epythecis affluere est opus seruos dic oĩa dixeris. D Seruis obsideor quid consulis. R Quid consulã seu quid dicã nisi therentianũ illud Que res in se neq; modũ neq; consilium habet vllũ eã consilio regere non potes Nota sunt tamẽ hac in re senece consilia viuendũ cũ ꝓuis familiariter comiter clementer familiarẽ esse iubet. At quibꝫ nẽpe his quoꝝ familiaritas ꝯtemptꝰ est genitrix. Addit non verborum castigatione vtendũ erga surdos torpentesq; dñi camq; mãsuetudinẽ duro pede calcãtes ad mittẽdos p̄terea in ꝓmonẽ in consiliũ in ꝯuictũ. Et quos q̄so vtiq; ꝓcaces stultos ebrios ꝑfidos insolentes q̄ neq; sermonẽ teneãt neq; consiliũ habeãt ꝛ cõuictũ fedẽt salutis viteq; dñi ꝛ p̄rimonij ꝛ fame segnes gule ãt ꝓprie atꝫ libidinis vigilantissimi curatores veꝝ ille ideo fortasse h̄ cõsuluit qꝛ in seruo veꝝ opinaꝛ qd̄ iã ante de amico dixerat fidelẽ si credideris facies credo non cogitãs ex optimo genere hõim amicos esse solitos ꝓuos ex pessimo Equidẽ nõ si mille annis lupũ agnũ credideris agnꝰ fiet D Obsideor seruis quid consilij affers R Nunq̄ aliũde q̄sieris qd̄ in te est. Nõ obsideberꝭ nisi dũ voles Neq; vero nũc obsiderent ꝓui nisi ꝙ in vrbibꝫ male peccatis accidit vna ꝑs animi q̄si factio feditiosoꝝ ciuiũ obsidentibꝫ

UVA. BHSC. IyR_105

faueret vis h̄ malo liberari. Purga animi tui statū ꝓuos
em̄ castigare neq; em̄ his senece cōsilijs neq; alijs potes
te si velles ꝯponere nemo vetuerit pōpas abige pelle su
ꝑbiam ita em̄ vel fugab̄ seruoꝝ inimicā aciem vl' īminu
es. D Multis ꝓuis obsideor. R Bñ si strepit⁹ vel
manis q̄ret̄ iactātia sin obseq̄um aut iocūditas nil pei⁹
serui ⁊ si boni sint qd̄ inter ꝓdigia numerē nūq̄ tñ mul⁄
ti bñ ꝓuiunt inter se em̄ dissidēt murmurant altricant̄/al
ter alterius respiciēs man⁹ ip̄e interim otiosus ꝯplosisq;
suis sedēs manib⁹ dñi habitū induisse suū dec⁹ existimat
⁊ nil censet honesti⁹ q̄ nihil agere cuncta policit⁹ de his
nāq; nūc loq̄mur q̄ falsa ꝓfessiōe vētris ignaui negotiū
agētes ꝓuitio hūili non tm̄ voluntarie sz importune sese
offerunt Innūerabilis turba est seruilis q̄ cū tot pateāt
artes abiectissimā elegerunt alieno viuere ⁊ idip̄m nulla
alia re mereri q̄ titulo famulat⁹ Illoꝝ vero q̄s nō volū⁄
tas ꝓpria sed aliena vis ⁊ sua sors in seruitiū traxit vt nu
merus rarior ita crebrior v̄tus ⁊ notior fides nimiꝝ alid̄
ꝓuire velle aliud cogi. Hi g̊ fortune memores vt eosdem
se in om̄i statu p̄beāt/neu virtutē cū libertate ꝑdiderint
qd̄ inuiti faciunt aliqñ fideliter faciūt cū id neq̄ant quos
volētes somnus venter guia ociū cupiditas mali duces
in seruitium deduxere in q̄ miꝝ non est si ducib⁹ suis/stu
dent atz id agūt qd̄ secuti falsum sil' atz humilē titulū ser⁄
uitutis assumpserat Cōtra hi q̄ tali nihil in origenali si
qd̄ esse dz qd̄ seq̄rent̄ habere naturā secuti ac fortunā se⁄
pe q̄ liberi fuerāt ꝓui ostendūt. Et si fortasse de talib⁹ in/
tellexit possū in offensis auribꝰ senecā audire D Mul
ti domū serui occupāt. R Multe g̊ lites multa iurgia
multa bella de re q̄libet pugna erit. Noua cottidie crimi
na ꝓferant̄ ac purgent̄ ⁊ tu medi⁹ inter ꝑtes sedeas opor
tet. Iudex fact⁹ ex dño nō potes litigiū domo expellere
litigantes potes. D Obsideor famulis sine quib⁹ vi⁄
uere neq̄o quid agam. R Si eo vsq; ꝑuentū est vt sine
hostib⁹ tuis esse non audeas paucitate illoꝝ ac vilitate
tibi ꝯsule pelle formosos pelle comptos ac calidos pelle

UVA. BHSC. IyR_105

ſ facie ſibi placẽtes vel ingenio vel genere inter paucos eoſq; ebetes atq; incultos tuti⁹ ages non q; meliores ſed q; minus auſuri quos velut hieme ſerpentes coacta vis vene atq; viſis inertie torpor obſtrinxerit. Denicq; hec ſũma eſt vt in ſeruo ſola q̃dẽ aut certe p̃ma fides extimenda ſit ſi q̃d hac in pte pturis crede mihi magno cũ fructu vitioq; q̃licunq; illa breuis tibi venient voluptas q; ſane p raua fides eſt/ primũ remediũ genus ipa quã dixi paucitas vilitaſq; nã plus hñs boni ſed minus audacie

De Seruis fugitiuis. Ca. xxxi.

Iſceſſerunt ſerui. R Quoq; moleſta p̃ntia erat gratus debet eſſe diſceſſus nihil ferme diſplicet c⁹ ꝓtrariũ non delectet. D Ebierunt ſerui. R O ſi redeant videaſq; oculis q̃ animo iã vidiſti quot illos vitia circũſtent quot nequitie quot doli q; mẽdatorum artes quot ſceleꝝ ſpecies quot furtorũ quid in horreas comitatũ limẽq; rediuntib⁹ obſtruas meritoq; gaudeas/ tuã domũ malis exhauſtã leuata mq; ponderibus D Serui ſimul oĩes abiere. R Simulq; cũ illis cure graues moleſteq; ſolicitudines metuſq; ꝑpetui cogita quot implendi ventres quot tegendi humeri ſq; armãdi ſtringendiq; pedes vagi q; acuti vngues obſeruandi duro te negotio liberatum dices. D Fugerunt ſerui. R Et cũ his odia in dñm t ꝓtempt⁹ t murmura t querele quin t execrationes taciteq; deuotatões immeriti capitis quib⁹ mixto ſeruitio caruiſſe q̃s tam ãbitioſus vt neſciat aſſcribendum lucro. D Diffugerunt ſerui. R Quis vnq; defuga hoſtiũ q̃ſtus eſt. Julio ceſari ſupbie tribuit q̃ hoſtem quem intercipe cogitabat fugientem meſtus aſpexerit at modeſtis victorib⁹ terga hoſtiũ vidiſſe ſatis eſt q̃n t idẽ ipe alibi fugientib⁹ pti iubet ſola hoſtium cõtent⁹ fuga. Idem facito t ſi cui hoſtes grauiore ſupplitio digni eſſent fugiſſe ſufficiat a tq; illorũ fuga tuã metire victoriã ablatãq; tibi nccitatẽ vidicte ſeueriorꝭ itellige. D. Serui fugere. R. Spõte igit fecere q; cogendi erãt gr̃aq; bẽto depellẽdi i iães belua ſ tibi dẽpt⁹ ẽ labor

UVA. BHSC. IyR_105

Huic q̃reris fugerũt q̃ nisi fugissent tu fugere debuisses fugerũt qꝛ aut fugiẽdi erãt aut fugãdi nũc tu liber nunc securus nũc dom⁹ tue dñs remansisti. D Fugerũt serui. R Fugitiuos vendicãdi ius est dñe tu ⁊ dñm dissimila neue h̃ iure vtere si boni essent nõ fugissent malos amisisse nõ iacta sꝫ q̃stus est venenosa aĩalia tuci⁹ est vitare q̃ꝫ cape. D Serui me solũ relinq̃rũt R Uere solũ vereqꝫ inopẽ si ne solus sis ꝓuili e geas comitatu ita nec amicũ habes nec teip̃m q̃d ãt ꝓui ne igit̃ tu sine te eẽ cupiunt tu sine illis esse nõ potes. Uide ne h̃ ip̃o seruis tuis ip̃e miꝓior sis qd̃ si forte ꝓuos nõ cogitas sꝫ p̃tiũ nõ desideriũ inaue sꝫ turpis auaritia castiganda est de quo satis est dictũ cum de amissa pecunia loqueremur

De Uicinis Importunis. Ca. xxxij.

Icini importuni sunt mihi. R Uide ne tu illis importunior. D Graues vicinos pfero. R Multũ cũctis in rebꝫ valet opinio leues finge aĩo leues erũt. D Uicinos malos hẽo. R Multi suã culpam ꝓximis imputãt acutius aliena cernunt̃ discutiunt̃ exactius seueri⁹ iudicant̃ suaꝝ reꝝ nẽo nõ ⁊ mitis arbiter ⁊ pi⁹ est iudex. D Acres amarosqꝫ patior vicinos. R Ne fortassis in gustu sit vitiũ nõ in re fastidiosis dultia etiã amarescũt. D Uicinos duros ac supbos q̃ror. R Multũ sibi quisq̃s ꝑmittit nihil alteri Hinc in iuditio reꝝ multiplex obliq̃tas ⁊ iuges offensionũ cause. Et sepe vñ culpa est inde primũ orit̃ q̃rela quid nũc scim⁹ an tu illis q̃ tam duri tibi vident̃ dur⁹ ⁊ tetricus ⁊ intractabilis videare. D Aspos patior vicinos R Duplex est remediũ patientia ⁊ fuga/ p̃mũ ꝓbo ferendi artifitio om̃is mitescit aspitas. D Uicinos pessimos ferre nõ valeo R Si necita ꝓficis q̃s te tenet/ migra illico nõ vt ꝓcaces ita ⁊ seq̃ces erũt qd̃ ferre non potes pond⁹ excute ⁊ quẽ pugnando hostem pati nequis fugiẽdo euade q̃d refert q̃ te tramite intutũ eripias nullũ iter ad trãq̃llitatem animi difficile iudicandũ est qd̃ si sepe idẽ feceris nec ꝓfeceris stito culpã tuã esse nec min⁹ forsitã alienam.

UVA. BHSC. IyR_105

Magna pars litum vulgarium duos habet fontes ⁊ si forte nocentiorē alterꝝ nullū hꝫ innoxiū q̄uis nēpe politicum ⁊ sociale aīal dicat̄ hō si verū tñ inspicit̄ nullū minus Verūq̄ est illd̄ satiricū maiorē esse ꝓpentiū ferarūq̄ ꝯcordiā q̄ hōim. Si q̄dem apri vrsi tigrides ac leones deniq̄ vipe aspides cocodrilli. Et ad suma om̄e animal p̄ter hōiem vt cūq̄ in sua specie qui escit interdū hō autē nunq̄ Homo hōiem p̄mit sp atꝫ atterit ꝑpetuisq̄ bellis atꝫ litibꝫ inquietā vitā sibi prestat ac ꝓximo Sic em̄ res se habet vt vbi maior est locoꝝ vicinitas ibi maiorē videas distantiā aīorum. Rara sine iurgijs ac rancore vicina est Nemo vr̄m nisi fallor arabū aut nidorū regibꝫ inuidet lippus est liuor longinq̄ nō aspicit D Vicinis obsideor in festis. R Si penitus hac peste vis absolui in solitudinem te reconde

De Inimicis. Ca.xxxiij.

Nimicitias habeo R Fiat vt iustitie sis amicꝰ nullū certius p̄sidiū vera v̄tus fortune minas calcat ac despicit. D Inimicitie mihi sunt. R Et cautior eris ⁊ notior multos illustrarūt q̄ obscuri mansissent si hostibꝫ caruissent D Hostes vndiq̄ mihi sunt R Obstabūt ne inuisibiles aīoꝝ hostes subeāt voluptates. Nō tam hostes tibi sors obtulit q̄ custodes. Malo malū maius arcebit̄ D Hinc illinc hostibꝫ premor R Illi q̄ꝫ suis p̄munt̄ affectibꝫ. Estq̄ apud illos vltor tuus Isq̄ non vnꝰ ꝑ te ꝑtes faciūt ira metꝰ odiū inq̄etudo Nec dū ꝑacti penā criminis exigūt sic interd̄ vltio p̄it offensam ⁊ fortasse nō secuturā armabunt̄ ⁊ laborabunt sudabūt estuabūt anhelabūt trepidabūt ⁊ fortassis hoꝝ nihil ad te Multi sepe grauibꝫ odijs sibi nō alijs nocuere. D Est mihi pugna cū hostibꝫ R Et illis ⁊ tutius aliqñ cū hostibꝫ q̄ cū vitijs pugna quisq̄s aliū odit p̄mū aīe sue vulnꝰ infligit ꝓximū nō nūq̄ suo corpi nimia nēpe cupiditas feriendi nocendiq̄ multos incautos nudatosq̄ dedit hostibꝫ. Sic sp p̄ma ꝑs maloꝝ in auctorem vertit̄ interdūq̄ nouissima cū sepe interim sit ille

UVA. BHSC. IyR_105

sus in quem pnicies parabatur. D Undiq; mihi bel
la consurgunt R Nunq̃ clarior sanctiorq; fuit ppl'us
romanus quã dũ multis ac grauib; bellis occupabatur
pax iniciũ mali fuit cũ secũ nãq; subijt libido blanda ho
stis ac pestilens. D Graues inimicitie mihi sunt.
R Magne inimicitie plerũq; magnaꝝ amicitiaꝝ fuere
pncipiũ. D Habeo inimicos R Hẽto ⁊ fidẽ simul
⁊ clementiam de reliq̃ quicq̃t euenerit cura saltem vt hu
manitate sis ac v̄tute supior sunt ⁊ sua iura cũ hostib; cũ
quib; ita rem agere vt amicos fieri posse nõ dubites. atq;
h̄ sanius ꝯsiliũ scito q̃ biantis q̃ sic amicos diligi iubet
vt inimicos effici posse memineris qd̄ dictum q̃uis ab
alijs laudatũ nec mihi certe nec tulio ꝓbat̄. Est em̄ veꝝ
amicitie venenũ in odio g̃ cogitandus amor nõ odium
in amore est longeq; arestotelicũ illd̄ in rethoricis bian
theo cõsilio p̄ferendũ. Non oportet vt aiũt amare tanq̃
odituꝝ sz magis odire tanq̃ amatuꝝ qd̄ ꝓfecto scribens
arestotiles biantẽ ip̄m callidãq; ei⁹ ac maliuolã sententiã
notabat. D Sz inimicitias habeo. R Sz inuit⁹
habe ⁊ armato sp in pectore cor amicũ pacis habitet atq;
ita bellum exerceas vt coactus videare ne forte odio suc-
cumbat humanitas neu tã vindicte studeas q̃ gl'e aut sa
luti. Scis vt roman⁹ est inuisior hanibal q̃ pirrus cum
verq; hostis ⁊ prior pirr⁹ ytaliam inuaserit ac nõ dolẽdi
aĩo vt hanibal sz vincendi om̄ib; enitendũ modis vt in
actu quolibet vera vera virtus emineat Sic vt nihil bel
lo q̃ri aliud q̃ pax honesta videatur.

De Prerepta facultate vindicte. ca. xliiij.

Ptate facultas eripit̄ vltionis R Cui pctm̄ eripit̄
nihil eripit̄ multũq; tribuit̄. Quedam habentib; eri
pi lucrum est. Ea en habeant̄ obstare lucrũ mai⁹.
D Facultatem vltionis perdidi R Felix iactura qd̄
noceat amisisse D Adoptata ⁊ sperata vltione ꝓhibe
or. R Primũ erat nolle male agere ꝓximum ꝓhiberi.
D Necesse est, vltionis occasionem amittere. R Si
pulcherrimũ vindicte genus est nolle vlcisci pulcherria

UVA. BHSC. IyR_105

est necessitas non sim. Ultro virtutem amplecti optimū proximumq; est compelli D Ereptam mihi vindictā doleo R Veniet tempus cito forte quo gaudeas neq; aliter accidisse vllo velis modo. Quidā autē coacti veniunt velle incipiunt ⁊ amare. Et de necessitate consensus oritur dumq; volūtas fieri incipit desinit esse necessitas D Videbar vlcisci posse nec potui R Non posse malum agere potentia magna est nempe q̄ omnipotentis est ꝓpria. D Vindicta mihi pñs excidit. R Colubrum tibi e manib⁹ excidisse credito vide ne iterum subrepat. Nihil homini tam contrariū q̄ inhumanitas per hanc em̄ homo esse desinit. Idq; sic esse ip̄m nomen iuditio est nullus morb⁹ tam contrarius ne mors quidem Illa em̄ scd̄m naturam accidit hec autem contra. Seuire in hominem inhumanū est q̄muis meritū nō oportet exulterati animi motum sequi ⁊ priuati memoria doloris nature communis obliuisti. D Me vlcisci vetitum in perpetuum dolebo. R Forsan in perpetuum gaudebis quotiens putas post inimicitias depositas ⁊ in gratiam reditum eo horruisse aliquos amicorum in amplexib⁹ cogitantes. Hunc ego ꝑditum volui Et interdum a successu impio parum abfui. O sors optima in q̄ in piam ꝑtem consiliū crudele vertisti. D Iustā iram exequi non sinor. R Iustam irā vix inuenias cum sit scriptum. Ira viri iusticiam dei non operat̄. Et rursus ab altero. Ira furor breuis est Optimū igitur non irasti ꝓximū nō vlcisci sed frenare idē ne aim̄ rapiat q̄ nō decz terciū ē vlcisci nō posse ec̄ si vel̄. D. Pulcra mihi p̄ripit̄ vīdicta. R. Pulcrior vēia relinq̄t̄ ⁊ pulcerīa oim̄ obliuio hec int̄ oēs p̄ncipes iuliū cesarē illustrauit in nūere ⁊ ingentes viri h⁹ victorie gl̄osissimi sunt triumphi incōpabilis rei militans excellētia altissimū ingeniū p̄clara eloquentia nobilitas gener⁹ forma corpis ⁊ īuicti aī magnitudo cū cūcta colligeris nil in eo clari⁹ clemētia ⁊ offensarum obliuiōe repies Que quāq̄ sibi materiā mort⁹ attulerit/ vt iure pacianū illd̄ caneret̄ omen seruasse vt essent qui me ꝑderent ex qno tamen necessario moriendū erat

UVA. BHSC. IyR_105

potest quodāmodo tali ex causa optabl'is mors videri.

De Odio populorum. Ca.xxxv.

Opulus me odit. R Habes qd̄ p̄dixerim ppl'arꝫ finem gr̄e ꝓ dilectione odium. D Ppl'us gratis odit me R Miraris ꝙ sine cā odit q̄ sine discretione dilexerat. ꝯsequens h̄ illi⁹ vt vñ modestia exulat ibi regnare impetū est necesse. D Odit me ppl'us. R Hec belua iniurie ꝓmpta est segnis offitio vulgi amor leuis odiū graue. D Ppl'us mihi succenset. R Ab amante plausus ab'irato ppl'o ꝑnicies imꝑ ꝑiculū ⁊ spes D Populo odiosus sum. R Nihil impetuosi⁹ stultorū turbis vbi insaniā singuloꝝ public⁹ furor ⁊ furorē publicū singuloꝝ rabies impellit alter alterum tradit nihilq̄ ꝑiculosius q̄ incidere in illoꝝ manus quibꝫ ꝓ iusticia sit volūtas ꝓ maturitate p̄cipitatō. D Odit me populus. R Nō amasset vtinā ne nouisset q̄dem. Amor maloꝝ odio finit̄ vtrūq̄ anceps sola ignorantia tuta est D Populo sum iuuisus. R Popul⁹ odiosus leniendus aut linquēdus. De Inuidia passiue. ca.xxxvii

Nuidetur mihi a multis. R Prestat inuidiosum esse q̄ miserabilē D Inuidia exerceor emuloꝝ R Et quis vnq̄ v̄tutis amic⁹ exercitio h̄ caruit. Percurre aīo oēs terras oīa secula cunctas historias euolue vix insignē virū hac in numē peste reꝑies Nolo nūc narrationē ingredi q̄ nos longe nimis a ꝓposito distrahat sꝫ si aliquid meministi oim̄ q̄ legisti non p̄nt ignoti esse q̄ plurimi q̄ꝝ comitatu nō tm̄ ꝯsoleris sed etiam gl'eris D Inuidet̄ mihi. R Linq̄ honores ⁊ offitia pnblica desine incessu elato ⁊ suꝑbo comitatu ꝑora ciuiū volitare sequestra teip̄m q̄ntū potes ab oculis multorū nec vultu nec verbo nec habitu digito te notandū p̄beas vulg⁹ ⁊ liuor in plateis habitāt sicut ⁊ mala ferme oīa. Quidā hostes nullo meli⁹ mō q̄ fuga vincunt̄ ac latebris D Et ꝓfugū ⁊ latentē liuor insequit̄. R Tolle mali materrā malū oē sustuleris nimis opibꝫ mō pone quitq̄t eximia spetie inflāmare animos potest vel abice vel absconde.

UVA. BHSC. IyR_105

Si quid est quo carere nolis aut neqas/modeste vtere inuidiam quā insolentia expaspat humilitas lenit. Sūt que illam extinguant efficatia quidē sed morbo ipo peio ra remedia scz z infamis vita de quorū altero dictū est mi seriam solā inuidia carere/de altero socraticū illō Interrogāti eñi altibiadi quibꝫ modis inuidiam declinaret Respondit Socrates Et viue inquit vt thersites cuius vitam si nescies in homerica legesꝫ vliade yronicū plāecꝫ socraticū responsum. Non est eñi ꝓsiliū vt inuidiā vites vitare vtutem statuiscꝫ est achillē esse cū inuidia cꝫ thersi dem siue q̄muis illud ꝓstet magnos iuterdū viros vt securi viuerēt z virtutem ad tps z ingeniū occultasse. D Inuident mihi multi. R Inuidiā nisi vel ignauia vl miseria vix euades quā si sic euaserꝫ in ꝓemptū incides vtroqz caruisse difficilimū D Inuidia multorū ꝓmor R Est vt phibent calcande aliud iter inuidie p excellē/tem gloriam sed prazo vestigio signatum ita vt plures calle gradientiū in id qō fugiunt relabunt

De Contemptu. Ca.xxxvij.

Ed contempnor. R Si iuste quidē est nō infiti or qō doleas feras tū alioquin est qō rideas. Nihil est enim ridiculosius sed nil crebrius q̄m contēp ni sapientem ab insanis. D Spernor. R Circa ħ ver bum vnū q̄tuor bona esse dixere aliq̄ spernere mundum spernere nullū spernere sese spnere se sperni tibi ħ vltimo opus est. D Spernor a multis. R Si a maioribus fer si a paribꝫ patere Illi suo iure vtunt fere nāqz ꝓtem/ptui sunt/maiora minoribꝫ bi se ꝓemptu efferunt z ma/iores fieri q̄ aliter non p̄t hac tentāt via si a minoribꝫ sine illos insanire neqz magni fatias ꝓemptū q̄ illis in/famie tibi sit glorie. Spreuit achillē thersites de quibꝫ mō diximus homerū zoilus augustū anthonius ꝑgiliū euangelus ciceronem caluus z qō ex euangelo didicim⁹ qōcꝫ est maximū herodes pessimus miserimuscꝫ hōim xp̄m spreuit Quid vel ꝓemptus ħ nocuit vl ꝓēptoribꝫ ꝑfuit. D Spernor z irrideor. R Irrisiuū nescio q̄d

UVA. BHSC. IyR_105

ꝛ histrionicum inesse annis solet eoq̃ magis quo minoribus quid multis est opus alter alterum irridet. D Spernor ab alijs. R Recordare an tu alios aut spernas aut spreueris hic est mos humanus spernere ꝛ sperni mutuo vos vicissim odio mutuoq̃ p̃mitis cõtemptu Et vultis alijs esse venerabiles neminẽ venerantes placere vultis deo cui⁹ operũ nullũ vobis placet/eo quo placere debet mõ in q̃ p̃clare quid vr̃ cicero(si p̃clar̃ aliquid sub deoꝝ nõie dici posset) Minime(inq̃t) ꝯuenit cũ ip̃i inter nos viles neglectiq̃ sim⁹ postulare vt dijs in mortalib⁹ cari sim⁹ ꝛ ab his diligamur. Illd̃ ergo preclarius malachie ꝓphete nunqnid non pater vn⁹ oim̃ nr̃m nunquid non de⁹ vnus creauit nos q̃re ḡ despicit vnusq̃sq̃ nostrũ fratrẽ suũ. D Sperni grauiter/fero. R Et si nemo sperni velit multi cupiãt timeri/multo tñ est sp̃ni securi q̃ metui. Itaq̃(qd̃ ait anneus in epl'a q̃dam) nõ minus cõtemni q̃ suspici nocet. Nõ admitto illud ab eo dictũ alibi dici rectius estimo p̃iculosi⁹ timeri esse q̃m despici. Pro inde cũ veteri sapientũ edicto tria hec vitanda didicerꝫ de quib⁹ totidẽ ꝯtinuis tractatib⁹ egim⁹ Et sint mala oĩa haut dubie tñ malũ minus h̃ vltimũ q̃zuis ignobilius nec deest suũ cuiq̃ remediũ. odiũ obseq̃o lenit̃ liuor modestia ꝯtempt⁹ amicicitijs illustriũ. Et hõestis artib⁹ ac virtute. Nemo p̃mũ bruto ꝯtẽptior rome fuit. nemo minus postea age ꝛ tu bonũ magnũq̃ aliquid q̃ contempni nequeas

De promissi Muneris tarditate. ca. xxxviij.

Ero ꝓmissa cõplentur. R Quid singulariter tibi de h̃ q̃reris qd̃ om̃ib⁹ est cõe nulla q̃dem res magis min⁹ inquinat q̃m dura frons ac lenta dilatio: sed h̃ est mos cito vultis accipe tarde ãt dare Ad illd̃ alacres ad h̃ mesti Ad illud p̃cipites ad h̃ segnes Ingratitudinis duplex radix duplex materia q̃rebaris dũ ꝛ illos mora ꝛ celeritas hos cõtristat D Multa mihi ꝓmissa sunt nihil implet̃. R Magnis ꝓmissorib⁹ mĩmũ fidei esse debet nota vanitas note blandicie nota hõim mẽda

UVA. BHSC. IyR_105

tia multa tibi vnus aliquis ꝓmisit sufficit ꝓmisisse. ꝯre aliū q̄ ꝓmissum impleat. nō pōt vn⁹ oīa facere. fecit hoc ꝓmissor vt eū interim diliges. ☞ Qō mihi ꝓmittitur non fit. ℟ Tuarū cupiditatū potentior est q̄ tenet q̄m qui poscit. ☞ Q̄t ille policitis habundat. ℟ Aut irridebat aut ad tp̄s diligi volebat vt dictū est. Et forte dum tibi multa ꝓmitteret vnū aliq̄d a te poscebat qō vl̄ magni pretio mēdacij bñ partū extimaret. Sepe āt qui diuites sunt verborū cē iō pes rerū posse debueras. ☞ Q̄m multa mihi ꝓmissa sunt. ℟ Si mihi credideris multa promittentibus nihil credes.

De re Repulsus. Ca. xxxix.

EPulsam passus indignor ℟ Vis ne igit q̄cūq; poposcerisadipisci. ita vt negari tibi nihil possit. vide ne intollerande superbie sit ß velle. meminisse magni pompei decuisset/quo nescio an ciuis maior vn⁹ q̄m fuerit de quo tamē scriptū est Queq; dari voluit voluit sibi posse negari Quā multa cesaribꝰ supra hūanam magnitudinē summo etiā impio gl̄osum negata cognouimus Et tu grauiter vnā aut alterā fers repulsam De niq; q̄ mlta cottidie deꝰ poscit ab hōie nulluꝰ rei indigēs nec impetrat. ☞ Non possum equo aīo repulsaz pati ℟ Cur petēdi tibi arrogas licentiam z negādi alīs eripis libertatē Quid q̄ sepe indigna petitio dignā r̄pulse prebuit materia quidquod sepe etiam petēti repulsa vtilis fuit. cui quod pecierat impetrasse damnosum erat. ☞ Iniuriam patior repulsam ℟ Si iniusta est repulsa iusta ergo petitio/gaude cuiuscunq; potius culpam esse q̄m tuam. ☞ Unde non merui repulsam tuli. ℟ Multi se magna meritos putant, vnde penitus nil merentur. Hinc repulse dolor hinc querele iste quibus orbis terre z omnis vita hominum plena est ☞ Pudendam patior repulsam. ℟ Pudendū nihil preter culpam quem pudorem tibi inferre potuit quod tui non erat arbitrij.

UVA. BHSC. IyR_105

D Repulsam patior vñ non credidi. R Credulitas incerta est certa ãt res nõ posse qđ petit negare nõ ẽ liberi sz serui nõ posse repulsam pati non est ciuis sz tirãni. D Optate sperateqz rei passus sum repulsam. R. Si quicq̃t sperãt cupiũtqz hõies asseq̃rent dij essent omnes tu. vo vt indignatões multas ac dolorẽ fugias repulsaꝝ disce optare possibilia ⁊ honesta nõ asseq̃ velle quicq̃t incõsult⁹ ⁊ inexplebilis appetit⁹ optauerit q̃cquit spes vna suggesserit. D Non tm̃ repulsus ego sed indign⁹ mihi añ posit⁹ fuit R Et q̃tiens indigni dignissimis p̃feruntur ⁊ q̃tiens dignos indignissimi iudicãt alienaꝝ seuerior suaꝝ quisq̃s fauorabilis reꝝ iudex. multi se indignos dicũt pauci credũt D Parue rei patior repulsam R Multis ꝑua negata magna vltro oblata vidim⁹ Si repulsis ꝯpensent munera fortune lances eq̃bunt sz vos illas indignatõe augetis hec obliuio ne hac dissilatõe minuitis. D Dignus eram vt arbitror non repelli R Ut sit ita an tu oĩa ꝓ dignitate hõim dari existias ac negari vtinã ita esset vt ⁊ plures bonis spes ꝑmij ⁊ pautiores malos faceret metus pene. Sz nõ ita est amor odiũ spes cupiditas affect⁹ incõditi cũcta ꝑmiscuere in te vno fortune stilũ publicũ vis imitari ⁊ non te potius ad cõecursum humani moris inflecti. D Quanto indignior mihi añ ponit ꝯpetitio R Et. l. flãmin⁹ mox ob indignũ facin⁹ iudicand⁹ ⁊ ordine senatoria amouẽdus scipioni nasite p̃latus fuit viro oim̃ optimo senat⁹ ⁊ ppli sentẽtijs iudicato. Et vatini⁹ cathoni illaudat⁹ laudatissimo. nõ solũ ppli amicoꝝ silqz hostiũ iuditio sz toto ec̃ ciceronião volũine q̃d h̃ dices vt sint grauia nõ sunt noua q̃ paterꝭ. D. Multũ sꝑabam modicũ vo mereor. R Ut multũ q̃z merearꝭ dixi iã nõ oĩa ꝓ meritis dari Quit q̃t sel negatũ eiđ id ip̃m mox ꝯcessũ vidi⁹ qđ in ip̃o (de q̃ loq̃mur) scipiõe accidit repulsaꝝ duriciẽ sepe ꝑtiax virt⁹ ĩfregit testes sũt emili⁹ paul⁹ metell⁹ macedõic⁹ luci⁹ nũm⁹ q̃ ꝯsulat⁹ r̃pulsã passi oẽs ijsđ spetiosissis ꝯsulatibꝫ ac triumphis postmõ honestati suis ciuibꝫ q̃bꝫ ꝯtẽptui fuerãt

UVA. BHSC. IyR_105

Nunq̃ ad id ꝑuenturi si repulsas populi lamentis poti us accerbare, q̃ virtutib⁹ superare voluissent, lutius silla q̃uis in finē ciuilib⁹ discordijs irritatus, famā suā nota crudelitatis infecerit, nobl'itate tñ ⁊ gloria insignis ciuis non ꝯsulat⁹, Sz ꝑtuere tāto mitioris rei repulsam cū tu lisset summā reipublice, post adeptus ⁊ ꝑturas ⁊ ꝯsulat⁹ ⁊ impia nō tm̄ ꝯseq̇ potuit sz donare nō dz repulsa spem auferre sed afferre solicitudinē ac v̄tutē acuere q̄ nil tam aspeꝝ qd̄ nō leuiat. Idq̃ etiā si qñ nō fecerit non tñ ratō deserenda est, ne ꝓpter aliud q̃ ꝓpter seip̄m suūq̃ ꝓprium finē culta videat̄ deniqz hi repulsas suas forti aīo tulere At publi⁹ rutili⁹ repulsa frīs audita q̃ passus erat in peti one ꝯsulat⁹/statim morte obijt repētina, elige vtrū sequi maleas. De Iniusto dño. Ca. xl.

Niustū dñm patit̄ res publica. R Sz fortassis id merita ⁊ id sceleri scel⁹ est debitū nō solū apd̄ infe ros sed vbiqz fert iudices. Ubiqz iusticia suū opus exercet/ ⁊ si sepi⁹ cunctet̄ interd̄ ꝓperat. Uerūqz re ip̄a fit qd̄ scribit̄ vtiqz est de⁹ iudicās eos in terra demones ex hōib⁹ fieri quidā opinati sunt/ ꝑpetua criminū licentiā peccādiqz libidine qd̄ (vt forte tollerabl'iter dictū sit) ma laꝝ voluntatū sil'itudo efficit q̄ hō mal⁹ atz in malis ob stinatus pene demonē eq̄t. Cui sententie (si recipit̄) illud fortasse nō dissonū fuerit. vt ꝑmissu diuine iusticie d̄mō demonē p̄mat, q̄ in re illd̄ dūtaxat (vt videt̄) est miseꝝ ꝙ nō nunq̃ sceleratoꝝ supplitijs miscent̄ innoxij ⁊ nimis veꝝ crebrūqz deꝑhendit̄ illd̄ flacci sepe diespit̄ neglectus incesto addidit integrū ꝙ ip̄m nō sine certa licet vob̄ oc culta iusticia dei fieri indubitata fide credit̄ D Crude lem dñm ꝑpetimur. R Crudelitas mala q̇dē ⁊ nature hōim aduersa sz vtile vitijs ⁊ lasciuiēti ppl'o frenū pauor vñcunqz oriēs amaro inscijs expedit timere quidq̇t id q̇ dē sit. Nēo tam trux dñs vt nō truculentior sit voluptas ꝑspitatis comes ac filia male agētib⁹ nihil pei⁹ q̃ securi tas ac libertas q̇ nihil metuit ꝓxim⁹ est ruine. D Ini quū dñm infausta plebs patit̄ R Null⁹ mihi crede mi

UVA. BHSC. IyR_105

sera in plebe miserior q̃ tirannus ꝙ si dubitas dionisiũ
ꝯtemplare ille vir impꝑb nec indoct⁹ de seip̃o suaq3 tiran
nide quid sentiret aptissime pendẽtis supra amici verticẽ
gladij cuspide declarauit. Nota est historia timet plebs
tirannũ ⁊ tirann⁹ plebem sic recipco pauore se cruciant
h̃ refert ꝙ miseria plebis apparet/at tiranni latet nõ mi-
nus tñ affligit purpureo velamine tecũ vulnus neq3 mi
nus auree grauãt ꝯpedes q̃ ferree Est ⁊ sua vt in sordib
vtq3 in furno sic ĩ lautijs ac splendore miseria. Aurea qui
dem tiranni vestis extrinsec⁹ obuerte illã ardentib intus
aculeis plena est ita vt vides nõ penit⁹ aut impune seui-
unt tiranni aut multa plebs p̃mit. D Inclemẽtissim⁹
nobis est dñs R Non tot passim essent dñi nec tã lau
te furerent nisi ppl̃i insanirent ⁊ cuiq3 ciuiũ ꝑ se carior fo
ret res priuata q̃ publica voluptas q̃ gloria pecunia q̃
libertas vita q̃ v̄tus. D Vnũ dñm serua fert patria
R At nõ vnũ sed triginta sil̃ illa nobilis legũ mater gra
cieq3 lumen alterũ athene. D Patria dñm vnũ fert.
R Multos ãt roma q̃s caligulas nesciat ac nerones ⁊
domicianos ⁊ cõmodos ⁊ helio gabalos ⁊ basiones ⁊ ga
lienos atne singula impij ꝓbra exeq̃r maximos ⁊ pietat
hostes iulianos ac decias sardana pallũ assiria ꝓtulit ty
rũ ꝑsis alexandrũ gretia atq3 asia reges dictos/vere ãt tirã-
nos acerrimos ⁊ immites/tulit ⁊ dionisius sicilia phala
ridem agathodẽ lacedemõ cleomenẽ nauidẽq3 quẽ argi
q̃3 perpessi femināq3 vxoris auaritiã q̃ viro ip̃o rapatior
suo in sexu tirannidẽ miris modis exercuit. s3 q̃ feror q̃s
aut veteres aut nouos nũeret tirannos q̃ tam multi ho-
die tãq3 alte huic suis opib ac potẽtia populorũ. Illinc
moribꝫ atq3 dementia radicati sunt vt nec numerari iam
valeant nec cõuelli neq3 min⁹ apd̃ vos q̃ apud egiptios
aut medos libertate pessundata ac sepulta versa seruitus
in naturã sit sic vt ꝑs maior ppl̃orum tirannũ si non ha
beat q̃sitatur p̃cario emptat̃ seu p̃tio videat̃ vsq3 adõ pa
tres vr̃os esse qd̃ nati erant puduit vos em̃ pene oẽs in
seruitio nati ãt educati vt doloris antiq̃ sic nouã quere-

UVA. BHSC. IyR_105

le mater.am non habetis. D Potentis dñi graui pre
mimur iugo. R Aristophanis poete vtilis fabella que
monet non nutriendũ in vrbib⁹ leonẽ tñ si nutrit⁹ fuerit
obsequendũ illi esse nec tirannidis naturale malũ impa
cientia cumulandũ quãq3 ip̃e feceris potentie detractan
dum. Raro eq̃dem tirãnus absq3 culpa ciuiũ surrexit in
populo. vetus est ãt verbũ ede qd̃ intriuisti. D Dñm
importunum patimur. R Si omnis poetstas a deo
est seu ad bonorũ exercitiũ seu ad malorũ penã par est vt
diuino impio te subiectũ sentias nõ humano c⁹ si mini⁹
ster immitior videt patientia fortassis efficiat vt mitescat
Vix est em̃ vllũ tam ferox ingeniũ vt nõ obediẽtia ⁊ ob⁹
sequio leniat vel ferendũ deniq3 vl̃ ponendũ est oẽ quod
p̃mit Nempe nihil est tertiũ p̃ter impatientiã que vt dixi
molesta nõ minuit s3 acuat. D Malus nobis est dñs
R Oẽs vos vnũ hẽtis malũ hostẽ vn⁹ ille mltos hab3
incognitos piculosior stat⁹ D Dñs nobis est pessim⁹
Sed non erit diu si bene ph̃is visum est violentũ nihil
esse diuturnũ. Et sane si vel vnũ patria ciuem bonũ ha⁹
beat malum dñm diutius non habebit.

De indocto Preceptore. Ca.xli:

St mihi preceptor indoctus. R Et si doctũ fa⁹
cere non possit indoctus Verumq3 sit quem illud
signum scientis est posse docere/sub indocto tamẽ
preceptore doctus aliquis fieri potest vel p seipsum vl̃ qd̃
est verius influentia celesti at3 inspiratione Et vt cicero
nis vtar verbo aliquo aff latu diuino sine quo nec doctũ
certe nec bonũ virum fieri posse credendum est/hoc em̃
non solum vera religio sentit sed gentilis quoq3 philoso
phie consentit auctoritas D Indoctum preceptorẽ
nolens audio. R At celestem preceptorem audi libẽs
qui fecit aures tibi non has tantum quas videmus sed
inuisibiles alas intus in anima illum audi qui docet ho
minem omnem scientiam. sicut scriptum est quo insup
tacente frustra preceptor quecunq3 mortalis q̃muis do⁹
ctissimus laboret. D Preceptorem indoctũ egrefero

UVA. BHSC. IyR_105

R Vel ab illo fugiens alium quere/vel ad teip̄m redi ⁊ memento epicuꝝ sepe a cicerone licet irrisum visum tñ senece magnũ virũ non indoctũ mõ p̄ceptorẽ habuisse sed nullũ vt gl'abundus idẽ ip̄e ꝯmemorat. Augustinũ vero qđ de se ip̄o testat̄ cui non oĩa credere nephas est ⁊ arestotilicas cathegorias q̄ inter difficilima nũerant̄ ⁊ artes liberales q̄s singulas a p̄ceptoribꝫ didicisse magnũ đr nullo hõim tradente vt idẽ ait/oẽs intellexisse ⁊ nouissimũ oim̄ bernhardũ viꝝ doctrina ⁊ sanctitate clarissimũ oẽs suas lr̄as q̄ꝝ inter cũctos sui tp̄is abũdantissim⁹ fuit/vt de se etiã ip̄e ait/⁊ in agris didicisse ⁊ in siluis nõ hõim magisterio sꝫ meditando ⁊ orando nec vllos vnq̄ alios vt de se etiã ip̄e ait/p̄ceptores habuisse q̄ quercus ⁊ fagos hec si facta sunt cur non iteꝝ fieri p̄nt qđ nisi sic esset qđ fecissent primi hõim quibꝫ nec p̄ceptor vll⁹ erat nec rep̄ti aliq̄d mirando igit̄ cogitando assurgendo ⁊ ingeniũ acuendo cappã q̄ vos cũ om̄ibꝫ p̄ceptoribꝫ vestris vix intelligitis inuenire Aude ⁊ tu aliq̄d teq̄ magnis inserere ne diffidas si mortalis defuerit. etern⁹ aderit preceptor a q̄ sunt oẽs ⁊ oĩa ille fecit ⁊ ingẽia ⁊ sc̄ias ⁊ mgr̄os.

De Discipulo Indocili. Ca. xlij.

Iscipulũ habeo indocilẽ. R Perdis op̄am lit⁹ aras semina p̄icis natura non vincit̄. D Discipulum indocilẽ sors dedit. R Terre aride colonus solue boues q̄d te torques/illi p̄ce ⁊ tibi cũ tot sint labores necessarij ⁊ ineuitabl'es sup̄uacuos q̄rere stulticia est. D Discipulũ hẽo lr̄aꝝ indocilẽ. R Si docilis est v̄tutum illic iusta melioribꝫ illũ artibꝫ ornaueris q̄ si neutrũ capit vacuũ sine/neue q̄d inp̄tusum vas infunderis qđ neq̄ ibi subsidat teq̄ iugi tedio exhauriat sic hẽto oẽs em̄ q̄ sunt quiq̄ erũt fuerũtq̄ v̄tutibꝫ aut doctrinis clari/non posse vnũ ingeniũ accendere nisi aliq̄ intus in animo scintille sint q̄ p̄ceptors sp̄ũ excitate ⁊ ad vite generosum discipline fomitẽ accipiant alioq̄n algidũ in cinerem ne q̄tq̄ flabis. D Intractabilẽ discipulũ ac sup̄bum habeo. R Sup̄bia hostis ingenij est dũq̄ sub

UVA. BHSC. IyR_105

esse dedignatur ⁊ discere negligit discipul⁹ insolens egre manũ serule subiciet doctrine aim rep̄hensionib⁹ autem collũ iugo. D Habeo ꝓsperitate tumidũ discipulum. R Tumor oculoꝝ visui tumor animi ingenio nocet vt disciplinis aditus fiat ꝯp̄mēda est om̄is elatio Scis vt alexander macedo cũ aliqñ mathematicꝫ aim applicasset ⁊ geometrica sibi quedã obscuriuscula traderent̄ difficultatib⁹ offensus p̄ceptori impat vt id ip̄m clari⁹ tradat Et quid ille rñdeat hec inq̄t eq̄ om̄ib⁹ difficilia sunt scꝫ omnē illi spem regij fastus excuteret. Sic est em̄ hercle nulle sunt fortũe ꝑtes in ingenij reb⁹ quisq̄s doct⁹ ac sapiēs fieri cupit obliuiscat̄ interim se potentē D Discipulũ rudum elatũqꝫ habeo R Contra ventũ aduerso flumine nauigas conrahe carbasa terrã pete D Cõtumacem habeo discipulũ ꝓteruũqꝫ. R Nõ arenã tm̄ fodis sed serpentē nutris attonitũ excolis hostē doces. D Dure ceruicis discipulũ instruo. R Surdo cãis sed sic est hos clamor hos silentiũ delectat/potentissima sp̄ in reb⁹ om̄ib⁹ ꝯsuetudo est Uides vt piscator tacitus clamosus venator ac clamosior aliqñ stole arbiter q̄ꝫ silue. D Duri cordis discipulũ nactus sum. R Sepe facilius vrsi caput mollias q̄ꝫ hõis q̄d vis ãt Est in fabulis lupũ ac vulpeculã lr̄as didicisse nã elephantis studiosi non annilis fabula est sed naturalis historia ⁊ h̄ tu⁹ forsita studio naturã leniet. Apud me ãt vna fere pastoris ⁊ p̄ceptoris vita est mirum nisi vterqꝫ tandē a ꝯuictu mores traxerit. Ille belluas regit h̄ pueros.

De Nouerca. Ca.xliij.

Nouercam habeo R Ergo ⁊ patrē. sicut sunt ferme res humãe tristia letis ⁊ amara dulcib⁹ tēpant̄ atꝫ vtinã ex quo in ꝑmixtũ hic dulce nõ habitat. D Iniusta mihi est nouerca: R Nõ inepte v̄gilião epitheco vteris q̄nto ãt illa iniustior tibi tanto in illã vtsis iustior enitere. D Nouerca mihi sup̄bissima est. R Et femine ꝓpriũ sup̄bia ⁊ nouerce est si gemie cause vnũ pariũt effectũ non est qd̄ stupeas est qd̄

UVA. BHSC. IyR_105

feras teq̃ ⁊ preuignũ sil' ⁊ filiũ bonũ ꝓbes D Super bissima est nouerca. R Nulla re q̃ humilitate melius vincit' suꝑbia. D Nouercã ferre neq̃o. R At fer patrem si hũc valde diligis facile illũ feres. D Nouerca impia atꝫ importuna est mihi. R Esto illi pius atꝫ paciens pietatẽ patri debes patientiã femine reuerentiam nouerce. D Insolens est nouerca. R Noli pati vt potentior sit illius insolentia q̃ pietas tua. Nihil durũ nihil arduũ est pietati hec ad deũ hõies erigit deũqꝫ ad homines inclinat q̃tiẽs nouerca seuierit nõ tu illã sꝫ patrez cogita. D Iniuriosa est nouerca. R Muliebres iniurie ꝯtemptu meli⁹ q̃ vltione plectunt'. D Grauẽ patior nouercã. R Bene ais patior succũbere em̃ ⁊ muliercula pati nõ posse nõ est viri. D Odit me nouerca R Ipsam ama/nã ⁊ inimicos diligere diuinũ est preceptum/⁊ amare vt ameris ꝑhicum ꝯsilium D Nouerca me odit. R Si patrẽ tuũ amat satis est tibi odisse patris amatricẽ pio filio non licet. Sin ⁊ illũ odit/quẽ non oderit nã si alterũ plusq̃ virũ amat tu ille ne fueris. D Nimis me odit nouerca. R Min⁹ malũ forsitan nouerce odiũ q̃ nimi⁹ amor/phedrã nosti ⁊ ypolitũ Certe odiũ qd̃ vlcisci nephas leniendũ aut fugiendũ aut ferendum est nihil est q̃ntum q̃rele sepe odiũ exaggregãt.

De duritia Patris. Ca. xliiij.

Urũ patior ꝑntem. R duricies patris sepe filio salubris sꝑ dãnosa molicies nõ lingue tm̃ sꝫ nec virge ꝑcendũ docti consulũt quib⁹ duob⁹ filiorũ egrotantiũ ꝯstat cura q̃ si frustra sint grauiorib⁹ morb̃ grauiora remedia adhibent' abdicatio ⁊ carcere q̃n ⁊ more veteri romano ad extremũ supplitia ⁊ mors qd̃ nõ cõsules mõ ⁊ duces quib⁹ impiũ in omẽs publice offitij ꝑstaret auctoritas. Sꝫ ꝓuatos illos priscos ac seueros patres quibus sola patria ptãs vis in filios daret sepe acerrime obseruasse legim⁹ in quib⁹ cassij ac fuluij nobilitata seueritas. J. tu nis blandũ pr̃em duꝝ dicis. D Patrẽ patior durũ. R Qualẽ putas ille te passus est puerũ q̃lẽ

UVA. BHSC. IyR_105

ve deinceps adolescentē difficile id quidē ꝑsuadere his sibi valde placentibꝫ sꝫ crede mihi nihil duri⁹ q̄ etatꝫ illi us incōditos mores pati. D Patior durꝫ pr̄em. R Quid si dur⁹ es fili⁹ dura/durꝫ efficati⁹ leniunt̄ ⁊ sepe me dici mollioris deformior est cicatrix. D. Pr̄em durum hēo. R Si pr̄ ver⁹ ē diligit si diligit nō q̄ mulceāt sꝫ q̄ ꝑsint cogitat. D durissim⁹ pr̄ est mihi. R Que tibi durissima illi forsan vtilia vident̄ cui ⁊ certi⁹ iudiciū ⁊ in corruptior est affect⁹ Adolescētia nō nisi q̄ sub oclis sūt metit̄ Etas maturior mlta circūspicit. D. Pr̄ est mihi durissim⁹. R. Uide ne tu illi durior vt dū ille dedecori tuo obstet tu illi⁹ vitā ꝑditis moribꝫ inq̄etes. D. Predu rus pater ē mihi. R. Qui salutē filij negligit ille demum dur⁹ est pr̄ ⁊ si forte videat̄ mitissim⁹. Et q̄ filiū ad rectū iter trahit ope ꝯsilioq̄ adiuuās ⁊ sepe ꝟboꝝ ⁊ sepe rerū stimulis impellēs Sepe l'tardū increpitās vl'inuitū co geris q̄uis seuerior sit aspectu dur⁹ est mīme fructuosior filio securitas patris solet esse q̄ comitas. D. dur⁹ ē pr̄. R Supciliū paternū zelus dolor met⁹ etas excusant. D durꝫ pr̄em egrefero. R. Quid si qd̄ multis sic affectꝫ iure accidit ferre duriciē cogaris alteris. Quid si ipe cō tumacis filij pr̄ esse incipias tūc intelliges q̄ suaue pr̄is iugū ⁊ q̄ iustū sit impiū nūc non nisi vnū intelligis qd̄ delectat. Inqꝫ h̄ vno iudicari tuū hꝫ nō d̄lectatōe aī sed titillatione sensuū circūuentū. D. dur⁹ mihi pater est R Ut sit dur⁹ illū tibi nō te sibi iudicē dat natura q̄ secuta lex ciuil' castigatores ꝑntū filios erubescit pudeat te au dire q̄ vlli filio licere legē puduit siue de te iudicet qui te genuit aliudq̄ tu de illo iudiciū linq̄ alijs/⁊ si patrē verꝫ laudibꝫ ornare nō potes decoro saltē silētio venerare. D dur⁹ pr̄ est moribꝫ. R Nō arguendū mores patꝝ sꝫ ferē di sunt. Nihil t̄pi⁹ ī alexādro sōat q̄ q̄ nō dicā pr̄ez cōui cijs attētasse. sꝫ pr̄nis laudibꝫ īuidisse visus ē de pr̄e vel gl'ose loq̄ndum l'tacēdum D Habeo durum patrem R Habes vbi amorem vbi pudorem vbi obediētiam vel patientiam tuam ꝓbes Nullum in terris imperium iustius q̄ patris nulla honestior seruitus q̄ filij.

UVA. BHSC. IyR_105

Nil tam suum cuiq̃ est q̃ filius patri Nil cuiq̃ dignus eripitur. Sz vos p̃cipiti atz intẽpestiuo desiderio subeẽ nati preesse ꝯcupiscitis sic ⁊ p̃ribꝫ vos aufertis ⁊ paꝝ vobis impiũ vsurpatis/duplex indignitas. Ita fit vt insolentia iuuenilis vndiq̃ reꝝ turbet offitia/h̃ forte ꝓhibiti de patꝝ aspitate q̃rimini vr̃o digni iuditio quibꝫ oĩa liceant ob id vnũ qd̃ nati estis/⁊ placere vob̃ ad speculum didicistis/tũ demũ cũq̃ p̃esse cepitis sensuri q̃z id vobis turpiter añ tp̃s optatũ esset. D Rigidus pater ẽ mihi R Quid si pius est rigor pater filio rigidã pietatẽ patri filiꝰ obsequiũ reuerentiã obedientiã humilẽ debet de malio torq̃to in historijs ⁊ apd̃ marcũ tuliũ legisti vt ꝑ idulgens in p̃rem idẽ acerbe seuerus in filiũ fuit/vulgi forte iuditio rep̃hensus in altero ab incorruptis extimatoribꝫ in vtroq̃ laudatissimꝰ tã diuersa rõ ⁊ tanta varietates rerum est. D Pr̃ durus est mihi. R Sero bona vr̃a cognoscitis o mortales/at cũ nosse cepitis nimis cognoscitis huic ⁊ p̃ntia fastiditis ⁊ amissa lugetis alteꝝ supbe nimis/alterum nimis hũiliter Et vbi agẽdi grates ⁊ vbi hñda patientia vtrobiq̃ q̃rimonie nusquã eq̃nimitas. Sic in deum inqz hõies ingrati estis D Durꝰ est mihi pater. R Ueniet tempus qñ hunc ip̃m p̃rem suspires nec responsuꝝ voces ⁊ q̃ tibi nũc videt̃ saxis durior plumis mollior videat̃. D Durum p̃rem habeo. R Patrem dum habueris non agnosces.

De Contumaci Filio. Ca.xl v.

Habeo filiũ ꝯtumacem. R Equũ est vt qui p̃rez ferre nõ poteras filiũ feras/vtiqz sarcinã grauiorem. Magis oĩm p̃mit pungitqz acrius supbi filij v̄bũ vnũ irreuerentiꝰ ꝓlatũ q̃m seueri patrꝭ q̃cunqz duricies. Ille eñi iniuriam facit hic iure suo vtit̃. D. Filiũ habeo rebellantem. R. Inpudenter de minorũ rebellione cõq̃ritur q̃ maioꝝ iusta contempsit impia. D Filius ꝯtumax est mihi. R. Tandem fortassis intelligis q̃ tuus ille tam durus pater visus est tibi. D Filiũ patior insolentẽ R Si etatis est viciũ cũ etate transibit. Multoꝝ ferox

UVA. BHSC. IyR_105

adolescentia ꝓgressu tẽpis ad virtutẽ mirificis ꝓfectibꝫ flexa est. D Rebellem filiũ habeo. R Non solus ⁊ dauid ⁊ mitridates ponti rex ⁊ seuerꝰ impator romanus rebellãtes filios habuere, Et multis pꝰ seculis britãnici pacẽ regni vt fama loquit̃ turbauit regij adolescentis in patrẽ concitati rebellio Sꝫ q̃squis sua deflet incõmoda nullus aliena vel publica. D Impius ac rebellis est filius. R Magna tibi portio paterne modestie dempta est mortẽ filij timere. D Habeo ignauũ ⁊ inertem filiũ. R Nescis vt affricanꝰ ille vir magnꝰ dissimiliũ sibi filiũ longeqꝫ de genere amauit vnice Et profecto maior nõ dico amor sꝫ miseratio debet̃ ei quẽ minꝰ adiuuat natura nulliꝰ rei eget q̃ v̄tutum diues est q̃ꝝ indigentia vere miseros ac ꝓinde misericordie egẽtissimos facit tu in filios ⁊ si nõ virtutẽ ama ꝙ filiꝰ si ne id quidẽ at ꝙ hõ est postremo si nihil est qd̄ ames miserere ꝓpriũ pñs vt seueritas sic misericordia est. D Perdite filiꝰ est vite. R Infelix sarcina animi eoqꝫ miserior ꝙ dũ ferri potest neq̃t abici ꝑfer ⁊ q̃ dat̃ corrige sic em̃ aut filiũ curaueris aut certe patris offitiũ egeris h̄ tibi debitũ illud optabile D Impius inhũanus intractabilis est filius R Si quidẽ mollicies ac voluptas impfidiã ac scelꝰ eruperint venenosum aĩal exigendũ domo est neqꝫ vbi sꝫ q̃d natũ extimandũ ⁊ in siluis ortas auiculas pascitis ⁊ domi natos scorpiones occiditis. D Impius filiꝰ est mihi R Periculola se ponere añq̃ꝫ noceãt sapiẽtis est Nõ te pietatis vmbra decipiat nulla, impio debet̃ pietas. Est vbi sit crudelitas spẽs piũ esse Sꝫ dũ aliq̃d spei est sp ad misericordiã inclina/memẽtoqꝫ te patrẽ esse non iudicem. Neqꝫ id tibi Therentianum illd̄ excidat ꝓ pctõ magno paululũ snpplicij satis est pr̃i.

De discorde Fratre. Ca. xlvi.

Habeo discordẽ fratrũ R Quid ãt ille ne igit̃ te cõcordẽ hꝫ vnanimitas fraterna q̃ vnũ ex duobꝫ facere d̄buit in duo nõ iã diuersa sed ꝯtraria penitusqꝫ pugnãtia scissa est. Graue sꝫ antiquũ malũ qd̄ ⁊ ꝫ iij

UVA. BHSC. IyR_105

mundi caput abmitio habuere Si quidē vetus vrbis rome sed vetustior tocius vrbis infamia est fraterno sanguine maduisse tu qđ in singulis paribꝫ fratrū vides ⁊ altero qui ec̄ adhuc solo in vno tot miliū qđ stupeas nō hēs. D. Est mihi discors domi frater. R. An ⁊ h̄ miraris esse magna in domo qđ in ip̄is materni vteri fuit angustijs vbi olim ⁊ si maioris misterij velamentū eēt certe nō discordes tm̄ frēs legim⁹ sꝫ bellātes. Est ne igit̄ nouū si armati faciūt qđ nō nati solēt. D. Nulla mihi gratia apđ fratrē est. R. Multo p̄us h̄ in scolis edoct⁹ q̄m domi erept⁹ esse debueras p̄uisa v̄o nec q̄rimur nec miramur. D. Odiosum frēm hēo ⁊ discordē. R. Ut ferme nullus amor equior fraterno sic nullū vbi cepit in neq̄⁹ odiū nulla acrior iuidia sic paritas incitat aios atꝫ incendit cū cedendi pudor ⁊ amor excellētie eo ardentior q̄ incunabilior recordatio ⁊ q̄cunqꝫ beniuolētia p̄itura viderentur vbi sel'a recto calle defluxū ē odiū ⁊ cōtemptū pariunt h̄ nat̄e rebellātis aī ardor optīe quiđ pio obsequio atꝫ humāitate placabit̄. vix est em̄ tā imite vllū tāque asperū ingeniū qđ nō tandē molliat vera ac iugis hūilitas verborūqꝫ oim̄ ⁊ rer̄ leuis ⁊ nō ficta tractatio sui id ſuū atꝫ īualidū dependas seu forte huc tu cogere tuū ip̄e aīm non potes/ q̄ honeste q̄dē atꝫ vtiliter cogeret̄ tūc añqꝫ in p̄niciē res erūpat vltīo remedio vtendū erit. Extirpāda mala radix ⁊ discordiar̄ mr̄ p̄pellēda cōuiuio in q̄ ita te facilē p̄beb̄ vt q̄ntū iuri tuo dēptū tm̄ v̄tuti fameqꝫ aditū īnenias Impie ac sup̄be cupidatis aculei nulla re meli⁹ q̄ꝫ pia ⁊ miti liberalitate frāgunt̄ Bonū aurū q̄ pax dom⁹ ⁊ caritas frat̄na redimit̄. Uet⁹ valde nec verū min⁹ est verbū magnā discordiar̄ bellorūqꝫ materiā duo hec esse p̄nōia meū ⁊ tuū q̄ si de vita hōim tollerent̄ haut dubie trāquilli⁹ viuent̄. De amisso Patre. Ca. xlvij.

Atrē amisi. R. Justū ē vt q̄ꝫ p̄ñtē q̄rebaris absentē q̄ras nec inuenias nihil eq̄⁹ q̄ꝫ fastidia impie frustra optari. D. Piū patrē amisi. R. Piū ille filiū dimisit. gratulare āt seni tuo Illđ tandē sibi accidit qđ sp̄ optauerat

UVA. BHSC. IyR_105

te incolumi rebꝫ humanis abijt. D. Piũ prẽm ꝑdidi. R
Piꝰ filiꝰ nullã magis ob cãm fortuitos casus timet q̃ꝫ ne
q̃si sibi incidẽs calãitas prĩs aĩm ꝯficiat tuo iam tm̃ pe-
riculo securior viues Nõ erit q̃ rumores de te pungãt q̃ꝫ
tua frãgat aduersitas quẽ tua debilitet egritudo quẽ tua
mors p̃miat. D. Prẽm amãtissimũ amisi. R. Incipe iã
de alijs curare q̃ de te curet. amplius nõ erit pietatẽ ab alte
ro tibi exhibitã repẽde alteri. raro illi rependit̃ cui debet̃.
D. Piũ prẽm miser ꝑdidi. R. Si pietatis rõ tibi cõstat
solare fortunã tuã recordatõe p̃teriti tꝑis coluisti ꝑntem
ꝛ dũ licuit illa sꝑ in illũ offitia ꝯgessisti pater obijt pietas
viuit alioquin est (fateor) vñ ꝑpetuo mestus sis. D. Pa
ter me moriens destituit. R. Fer nature ordinẽ prior ex-
ijt qui prior intrauerat Nec te ille destituit sꝫ p̃cessit. D
Amisi patrẽ. R. Nescis quid sit patrẽ ꝑdere nisi filium
habuisses. De amissa Matre. Ca. xlviij.

Atrem perdidi. R Altera sibi suꝑest mater quã
non perdes ꝛ si velis Ex illa veniens in hãc ꝑgis.
Illa tibi paucoꝝ mensiũ domũ dedit. hec multoꝝ
dabit annoꝝ. Illa tibi dedit corpus hec auferet. D
Mater obijt mitissima R Mater substitit durissima
q̃ te ꝛ matrẽ quã tequiris vno gremio seruabit cuius in
vtero fuisti illa in vtero hꝰ tecũ erit te ꝛ illã (vt credimꝰ)
die vltimo ꝑitura. D Pia me deseruit mater. R. De
seri metuẽs festinauit gratũq̃ꝫ illi suã mortẽ fuisse credi-
bile est. tuã nõ visure amplius atꝫ vñ maxĩe metuebat secu
ritatẽ ꝑta. D. defuncta est mater optĩa. R. Feliciter huic
excessit te suꝑstite q̃ p̃misso vt feminei sunt affectꝰ flebili
ter obijsset. D. Obijt mater. R. Ob eundũ erat idq̃ꝫ am
bobꝫ nec de morte q̃ri potes nec de ordine.

De amisso Filio. Ca. xlix.

Ed amisi filium. R Melius dic premisi / se-
curius cito quidem ꝛ fortasse hodie ꝛ quid scimꝰ
an hac ip̃a hora nulla fides vite est cũ tãta sit fides
morti secuturꝰ dixi sequẽsq̃ꝫ dicere debui cõtinue seq̃ris /

UVA. BHSC. IyR_105

nus q̃ꝫ in vita pedem figere ꝑmissum homini/vno semꝑ gradu itur ad mortẽ miꝝ dictu seu ille vinctus seu solut⁹ seu stans seu ambulãs seu sedens seu sanus seu egre vigilans seu sopit⁹ ad metã ferť/atqꝫ illoꝝ more q̃ vehunť nauibꝫ vel vt q̃escens ꝓperat. D Amisi filij desiderio crutior. R Cõpesce aim̃ quẽ cupis inuenies Nulla ẽ mora nõ posse pati desideriũ ꝑui tꝑis puerile seu femineũ ẽ Uiro em̃ nihil breue difficile Nosce credo quibꝫ verbis desideria hmõi apd̃ platonẽ socrates apd̃ ciceronẽ cato/ ⁊ leli⁹ cõsolentur ꝟtute q̃ꝫuis ⁊ gl'a sup̃mi viri. At spe tñ longe impares. Noscis p̃terea q̃d animi emeli⁹ paulus quid cato ip̃e q̃d pericles/quid xenephon ille socratitus condiscipul⁹ platõis atꝫ emul⁹ quid innũerabl'es alij natorũ in mortibꝫ habuere. Nec te p̃terit vt ꝓpheta idẽ ⁊ rex filiũ quẽ languentẽ fleuerat nõ fleuit extinctũ cogitans ꝙ irrecuꝑabilia lugere suꝑuacue demẽtie veri⁹ q̃ꝫ pietatis est. Quibꝫ se virilibꝫ exẽplis interserit/sparthana illa mulier apd̃ scriptores quidẽ innõiata/sꝫ non ꝑiter illaudata q̃ audito ꝙ fili⁹ in p̃lio cecidisset Jd̃o ait illũ genui vt esset q̃ mori ꝓ patria nõ timeret par liuie virt⁹/maiorisqꝫ cornelie sꝫ clariora sunt nõia. Sileo de reliquis q̃ grauissimos filioꝝ casus forti aĩo tulere. Sꝫ haꝝ prior ingentis nati ⁊ ad summũ spectãtis impium vt terre traditus fuit luctũ mox deposuit nunq̃ꝫ vero mẽoriã intermisit. Altera duodecim filijs amissis imo om̃ibꝫ quorũ aliq̃s a ppl'o interfectos inhumatosqꝫ ꝯspexerat/cõmiserantibꝫ ⁊ illi⁹ sortẽ femineo more deplorantibꝫ miserãqꝫ vocantibꝫ/non se miserã sꝫ felicẽ esse rñdit q̃ tales filios genuisset insignis ml'r. nec p̃nti miseria ⁊ p̃terito etiam felix q̃ ꝯtra publicã opinionẽ ⁊ ꝯsuetudinẽ miseroꝝ se felicitate p̃terita ⁊ leti tꝑis mẽoria solerť grata ꝙ habuisset ꝙ amisisset eq̃nimis ob h̃ vnũ digna vteri ꝓsperiore successu. Et illa quid̃ ml'r tot tã grauibꝫ fortũe vulneribꝫ inconcussa ꝑmansit. tu vir vnico deiect⁹ luges. D Amisi filiũ. R Amisisti sil' ⁊ met⁹ multos infinitãqꝫ materiam solicitudinũ ⁊ curaꝝ quibꝫ vt careres vel tibi vl' filio

UVA. BHSC. IyR_105

moriendum fuit Secuꝝ patrem sola mors facit. D Filiũ amisi. R Si piũ nil est iã ꝙ illi metuas in tuto est. At si imperiũ tuoꝝ miratoꝝ annorũ tue stimulũ senectutis extulisti. D Filiũ ꝑdidi R Si ꝟtute ꝑditum gaude ꝙ habueris At si vitio ꝑditũ gaude saltẽ ꝙ amiseris vtroqꝫ nat̃e bñficiũ agnosce seu ꝙ talẽ dedit seu ꝙ talem abstulit. D Añ tp̃s filiũ mihi mors rapuit. R Nõ fit añ tp̃s qd̃ om̃i tpe fieri p̃t in oẽm etatẽ mlti sunt adit⁹ morti adolescentiã infiniti. D Sine filio remãsi. R Et sine angoribꝫ ꝛ sine pauoribꝫ iam nõ erit cui nocẽtes in somnes cui solicitos dies agas cui spes longas atꝫ inextricabiles ordinare q̃ canos tuos rugasqꝫ cõsideret hereditatẽ extimet sumpt⁹ arguat morã mortis incusat vndiqꝫ tibi ꝑta securitas ꝛ requies geminũ bona ingens titulo licet mortis aspius D Acerba filij morte deiect⁹ sum. R An nõ anaxagorã audieras an oblitus eras te genuisse mortalẽ An id poti⁹ forsan luges ꝙ qui sequi debuerat añcessit. Eq̃dem tũ in mltis inordinata vita hõim sit nullũ penit⁹ ordinẽ mors hꝫ Et senes decrepiti cunctant̃ ꝛ festinãt iuuenes/ꝛ p̃cipitãt pueri ꝛ infantes p̃mo vite limine retrahunt̃/ħ tard⁹ licet ille oti⁹ hic matur⁹ ille acerbꝫ Nemo nõ morit̃ hec sũma est vbicumqꝫ vero ħ est q̃libet etatꝫ ꝑte q̃s obierit ꝛ si acerbꝫ fuerat morte maturuit. D Extinctũ fleo filiũ. R Si fletur⁹ eras morientẽ ꝛ nascentẽ flesses. tũc mori cepat nũc desijt. Noli ãt tuã ꝛ illi⁹ sortẽ optimã lugere. Ille iter ambiguũ a tergo hꝫ/securũ añ oclos nõ iã ampli⁹ aut caro oneri timẽs (vt maro ait) aut lateri. D Cũ filio vite dulcedo om̃is extincta est. R Magnũ fateor ac dulce solatiũ patri fili⁹ bon⁹/sꝫ solicitũ ac graue ꝛ sepe dulcissima offendunt ꝛ carissima impediunt/ꝛ preciosissima rerum premũt ꝛ fortassis tibi filius obstabat altiora animo volenti iam mestior licet/at liberior factus assurge. bona de malis elicere sapientis est. D Mors filij mestum fecit. R At quod restat alacer exige. illi vix eras. viue iam tibi

UVA. BHSC. IyR_105

De Infantis filij casu misero. Ca.l.

Nfantis filij miserabilē casum fleo R Humanū nihil flendū hōi p̄meditata oīno esse dñt. Si non sunt nō casum filij sed iusticiā tuā defle ⁊ ꝯditōnis obliuionē. D Filij infantis miserā mortē q̄ror. R Alla mors misera q̄ꝫ mors aīe nō sequit̄ a quo ꝑiculo infans tutus ac inmunis est. D Infans meus p̄cipitio perijt. R Qualiter q̄s pereat/q̄d refert mō ne turpiter ꝑeat. Et ꝑire t̄piter nō p̄t q̄ sine peccatis perit. D. Precipitio perijt infans me⁹. R At arthemor⁹ serpēte alij grauide lacte nutricis alij morbis q̄ pene plures illā in etatē quā in senectutē incedūt D Perijt infans meus p̄cipitio. R Repētina mors innocentib⁹ optāda nocētib⁹ metuēda est. D Infans me⁹ ex alto p̄ceps perijt. R Lāguide petentib⁹ mors durior sepe ⁊ angustie longiores dolor oīs eo tollerabilior q̄ breuior. D Perijt p̄cipitio infans me⁹. R Precipitari ⁊ ruere illi⁹ etatis est ꝓpriū. fecit infans tuus qd̄ faciūt oēs/⁊ si nō oēs casu pereāt. At tu sine illū ꝑijsse ꝑeundū erat Et feliciter secū agit̄ p̄us ꝑeundo q̄ꝫ vite malis implicaret̄ q̄ q̄ꝫ ml̄ta sint sciūt expti ⁊ intrāti nēo em̄ nō expt⁹ est/nō intrāti āt multi q̄ q̄si somniū vitā agūt c⁹ remīsci neq̄ant expti. Perijt innocēs infans tu⁹/q̄ fortassis si viueret nocētissim⁹ perijsset. Abli illū in tuto positū deflere fortūe minas oēs euasit ⁊ p̄occupauit mortē q̄ illū dilata p̄occupasset. D Lupus meū deuorauit infantē. R Jā ista vermiū est q̄rela. D Infantis miseri corpusculū lup⁹ rapuit in cauernā suā. R. Felicꝫ aīaꝫ infantis ī celū āguli rapuere

e Filio qui alienus inuentus est. Ca.li.

T(qd̄ morte graui⁹)q̄ meus credebat̄ alien⁹ est filius. R Si ad cōem spectaretis prēm tomici cōsilio humani nihil vob̄ alienū putaretis. D Diu alienū filiū vt meū paui. R Suū filiū pauisse natura fuerit alienū caritas. mō post factū nō peniteat sꝫ d̄lectet D Filius ille meus dictus alien⁹ apparuit. R Apta tibi ad magnū ⁊ singulare meritū via est/si hunc ipsum

UVA. BHSC. IyR_105

vt hactenus sic deinceps quasi tuū paueſ. Id illi q̄dem longe gratius atz acceptius deo erit. Solent enī ingrati filij seu sibi naturali quodam iure debita patrū alimēta ꝓtempnere. Et preterea scelus est amare filiū q̄ ex te genitus sit z a deo creatum hōiem non amare. Ita vndiq; apud deū atz hōies pietatem eximiā tibi quesieris ex alieno flagitio. D Pauī p filio qui non erat filius. R Pauisti vt filiū/pasce iam si non vt filiū ad vt frēm. oīm q̄ sunt quiq; erūt fuerūtve/vnus est parēs/vnus rector. Nolite p insolentiā dissimulare aut p inuidiā atz odium sacrū nature vinculū rescindere/omnes inuicē frēs estſ. D Filium quē putabā esse meū non audio R Vide a quo audias z cui credis. multi enī malis stimulis impulsi falsos rumores studio ꝓfingunt Alij lingue fluxu quodam effrenatiq; impetu z qui sciunt z qui nesciunt pariloquuntur audatia difficilis est autē de filiatione scientia. D Filius qui meus dicebat alienū esse audio. R Cur hoc potius alijs q̄m vxori credis/qua ꝑ vnū saltem nēo certius nouit. Illa tibi certe filiū dedit quē nūc alij nitū/tur eripe. Audisti credo vt patrum mēoria Vir illustris fuit cui forma z genere par vxor obuenerat/sed fama pudicitie ambigua ex hac vnicus infans pulcherrim⁹ nat⁹ erat/quem cū die q̄dam in gremio habens mater grauē curis z suspirantē virū animi aduertisset/q̄siuit q̄ tanti causa suspirij esset/rursus ille suspirans. Vellē inquit dimidia dominij mei pacisti pte vt ita mihi constaret hūc puerum sicut tibi ꝓstat esse tuū. Ad hec illa nihil fronte mota vel aīo. Emuero (inquit) nequaq; tanto pretio est op⁹, da mihi centū prati iugera vbi greges meos pascā z de hocipa centū ego te fatiā. Cūq; impossibile ille prsus ꝑ diceret conuocatis q̄ ꝓpe aderant ꝓceribꝫ z sponsione interposita natum illa vlnis extulit. Et est ne (inquit) ꝑ vere meus Cumq; vir annuisset illa brachijs protentis ei puerum porrexit. Et accipe ait dono eum tibi. Jam baut dubie tuus est Risu astantiū obrupto p vxore difficultum z vir omniū sententijs condempnatus est.

UVA. BHSC. IyR_105

Crebre minis inter hõies hnius generis lites ac lamẽ-
ta sunt ꝓni in nuptias imo lubrici ac ruentes/ vix videre
diẽ creditis q̃ mariti (h̃ est viri) sitis q̃si aliter nõ positis
de hinc ꝓfusi in gaudia seu veri⁹ in furores/ cõiugij dies
p̃mos in strepitu inter epulas ⁊ choreas agitis inter epy
thalamia ⁊ iocos ⁊ cantus ⁊ timpona. Reliq̃ vitã oñẽ
inter suspicatões ac iurgia vtrobiq̃ rep̃hensibiles. nam
neq̃ rẽ adeo ancipitẽ sit amare neq̃ tã insepabilẽ sic hor
rere neq̃ tam amabilẽ sic odisse decuerat ꝯiecturisq̃ fal-
lacib⁹ apud hõies scissima diuine atq̃ hũane dom⁹ iura
ꝯfundere atq̃ arctissima vite hui⁹ vincula dissoluere. D
Quicq̃t meũ nõ esse vxor ipsa ꝯfessa est. R Singula
re velut aliq̃t narras cottidiana sunt hec alte iuuẽtes hec
fatent̃ alie morientes q̃rũ aliq̃ nuntiandũ viris post obi
tum reliquerunt. D Non esse meũ filiũ ip̃a mihi falsa
est ꝯiunx. R Falsa est idem olimpias philippo mag-
no viro magni filij iacturã nec fletũ nec suspiriũ nec q̃re
lam legim⁹ Nũc fabulã accipe ridiculã/ sz materie nõ in-
eptã Circa litt⁹ occeani (qd̃ britaniã ab aduerso ꝯspicit)
añ non multos annos fama est/ fuisse mulierculã inopẽ
sz forma appetibili ⁊ insigni lasciuia hec duodecim par-
uos filios totidẽ ex viris genitos/ hẽbat annuis etatum
interstitijs inter se distãtes. Instante ãt mortis hora vo-
cari ꝓpere viꝝ iubet. Et nõ est (inquit) ampli⁹ ludi tp̃us
null⁹ hoꝝ pueroꝝ ad te spectat p̃ter maiorẽ solũ. Primo
em̃ anno nostri ꝯnubij casta fni. Sedebant forte tũc pu
eri omnes humi circa ignẽ more gentis aliquid mandu
cantes. Stupente igit̃ viro atq̃ illis rei nouitate suspẽsis
illa singulorum patres ordine nominauit qd̃ audiens
omniũ mimus qui triennis erat panem quem dextera ⁊
rapam quã habebat in manu altera in terram posuit ac
tremens desiderio. ⁊ ambab⁹ manibus in altum erectis
adorantis in morem da (inquit) queso mihi genitrix ali-
quem patrem bonum cumq̃ illa in fine verborum p̃rẽz
paruuli nõiasset/ famosum quendã diuitẽq̃ hominẽ re-
sumpto in manus cibo Bene hz (inq̃t) bon⁹ est pater.

UVA. BHSC. IyR_105

De amisso Fratre. Ca. liij.

Ratrem pdidi. R Non dũ audio ꝓpter qđ valde lugeas nimis eñi vere ait naso rarã esse fratrũ gratiam D Fratrem amisi. R Fieri eñi potest vt ⁊ fratrẽ ⁊ domesticũ simul hostẽ a miseris. En iactura rem malã boni nõis pdidisse. D Fratrẽ pdidi R Perdidisti forsan q̃ te pditũ optabat quiq; reb⁹ obstabat tuis Multis quidẽ magne laudis aditũ fratern⁹ obstruxit liuor. D Amisi fratrem. R Filioꝝ fortassis ⁊ arcule qđ sepe vidim⁹ graue iugiter vite tue emulũ gl'e obicẽ. Jd qđ ꝯstat patrimonij pticipẽ amisisti fratre impio null⁹ hostis infestior. D At amisi piũ ac beniuolũ frẽm. R Sed mortalẽ non tutela corpis est v̄tus verũ animi ornamentũ illi gl'am immortalẽ p̄stat/corpusculũ mortis impio non eximit/imo quidẽ sepe illđ añ tp̄s in mortez trudit qđ si nature sue linquit̄ eq̃ boni peũt maliq; quin ⁊ imbecilles vulgo bonus ⁊ viuaces malos cernim⁹ immortalẽ nullũ. D Bonũ ⁊ gl'osum frẽm pdidi. R Frater perijt supstes est gl'a v̄tus aĩa p̄ter q̃s hũana oĩa pari mors turbine ꝓpellit ac dissipat has tu igit̄ ceu totiđ filios frĩs amplectere atz his bonis in mortalib⁹ mortalia dãna ꝯpẽsa q̃ si filij supsunt alij vera illos pietas tuos facit. D Amisi germanũ optimũ R Auide illo vti debueras/si id lentius egisti nõ mortis iniuria sz segnities tua est. Jlla suum ius exercuit tuũ tu neglexisti. D Mors me lusit nõ putabã tã cito morituꝝ R Omnia q̃ nolentib⁹ accidũt cito fieri vident̄ q̃ optantib⁹ ãt sero D Vix illũ mori posse crediderã. R Cũcta sibi vehementissim⁹ amor ĩdulget. nilq; sibi nõ spõdet amarosq; cogitatis ⁊ quitq̃t est gustui aduersum vitat ac refugit. Vñ ⁊ q̃ amãt pene sibi eterna delitias suas fingũt Tu si frẽm natũ noueras ⁊ mortalẽ nosse debueras/⁊ qñz morituꝝ q̃ ⁊ sp mori posset aliqñ etiã ⁊ deberet. Itaq; si qđ preuideras accidisse velut inopinũ aliq̃d doles erras sinne idip̄m p̄uideras erasti D Sciebã mortalẽ sed de morte nõ cogitabã. R Jncõsulte sz hec dissil'atio vr̄a

UVA. BHSC. IyR_105

est vix vnq̃ mori creditis mortales cũ ⁊ contingẽs mori
sp. ⁊ aliqñ ita sit necesse imo ⁊ve cũ nõ mori nũq̃/mori ãt
sp vr̃e lex imobilis sit nat̃e. Sz vos assidue moriẽtes sen
sum a pntib⁹ aim̃ a fine diuertitis vulgare malũ/qd̃ q̃d ẽ
aliud q̃ vltro ocl'os claudere ne radios sol' aspiciãt tãq̃
luci nõ oculis dãnũ sit illã nõ videre. nec min⁹ clarũ esse
qd̃ nõ videas nec min⁹ verũ eẽ qd̃ nõ videas nec minus
verꝝ esse qd̃ nescias. Quis tã cec⁹ vt nõ videat q̃s tã ebes
vt nesciat ⁊itati rerũ nihil detrahit sensuũ aut intellect⁹
infirmitas. Uos eq̃dẽ non infirmi neq̃ obtusi sz (qd̃ ex
cusatione careat) dissl'iatores eximij ⁊ ad fallend̃ vosmet
ip̃os ingeniosissimi q̃ tãto studio ĩutilia discitis necessa-
ria nescire nitimini. ⁊ ne quitq̃z tñ clausis nãq̃z sese ocu-
lis ingerũt nesciendi auidũ ingeniũ irrũpunt ⁊ obliuis-
cendi cupidã memoriã interpellãt Et multa indies fert
vita hõim q̃ cogitare vos adigãt qd̃ nolletis q̃ue dissil'a
tiones vr̃as aut ꝓprijs aut externis excitẽt argumentis.
Sz ad plenũ fateor figmẽta mortaliũ sola mors discutit
D Et mortalẽ ⁊ morituꝝ frẽm sciui/mortuũ tñ fleo.
R Magna ps hũanoꝝ actuũ supfluit Quid fles nitu
um aut q̃d illi q̃d tibi q̃d ve alij tuus h̃ fletus ꝓdest vt sit
malũ mors qd̃ docti negãt id qd̃ nẽo negauerit mali ir-
repabilis est flet⁹ inutilis. Et certe si quid (p̃ter aĩ vitiũ)
dici miserũ decet si q̃d penit⁹ in reb⁹ est flebile flendũ po
tius dũ pendet q̃z dũ transijt qd̃ regẽ ꝓfecto illũ non late
bat c⁹ paulo añ meminim⁹. D Optimi morte fratris
affitior. R Null⁹ affect⁹ intensior q̃z patern⁹ quamobrẽ
⁊ qui in morte filij dicta sunt fratris ad ĩteritũ transfer ⁊
q̃ vtrobiq̃z dici solẽt amicorũ etiã ĩ morte ꝓfuerẽ q̃ iactu-
ra par summis est ferenda tñ vt reliq̃ Uno em̃ aĩ robore
tollerãda sunt oĩa q̃ ec̃ vident̃ g̃uia/⁊ si credit̃ oppresura
sunt. D Amatissimũ frẽm amisi. R In visũ amisisse
pei⁹ fuerat illi⁹ em̃ amara. h⁹ ãt ip̃a q̃z mẽoria dulcis est
D Gratissimũ ip̃is ab ĩcunabil' vite comitẽ ꝑdidi sol⁹
sũ. R Non est solus cum quo virtus ⁊ hõeste habitãt
cure Inter q̃s affixã p̃cordijs frĩs imaginẽ esse nec mors
ipsa vetuerit Sic nec frater tibi ꝑdit⁹ nec tu solus.

UVA. BHSC. IyR_105

De Morte Amici. Ca.liij.

Misi amicū ℟ Si vt debes in amico virtutem amasti illa certe nō pdiť nec moriť Ideo veras amicitias immortales dicūt qō nec vllo vnq̄m dissidio amicorū nec ipa demū morte soluunť Sic discordiā vitiūq̄ oīe vincit virt⁹. Ipsa vero nulla re vincit D Amicū amisi. ℟ Letera cū amiseris nō babes amicos caros ve oēs tū maxime hēs dū videnť amissi. pñtia eñi delicata ne dicā fastidiosa. itidē ac supba mimis reb⁹ offendiť amicoꝝ recordatio suauis ac iocunda est. nil amaꝝ retinens nil dulce nō retinens. D Amicū optimū morte amisi ℟ Si ꝓmoditates perditas q̄reze vis vtilitatis mihi tu calculū non amicitie quidē ponis Si ꝓuictum cogita q̄m pua ps tpis viuentiū q̄z pñtiam exhibet amicorū q̄ntum cure q̄ntū morbi occupāt q̄ntū sopor ac voluptas q̄ntū q̄z pegrinantiū discursus solicitudinū diuersoria ꝛ secessus. q̄ntū deniq̄ studia q̄ntū otia q̄ntūq̄ negotia. nūc aliena nūc ꝓpria. Et illa rerū multiformiū iugis atz inuicta necessitas cui nulla ꝓsperitas eximiť conuictui detrabunt ex optato q̄z rari ꝓgressus q̄m breues solicitecq̄ moze q̄z duri digressus q̄m rediť⁹ seri q̄ obices q̄ impedimenta q̄ laquei. his ac silibꝫ vite difficultatibꝫ amicitieq̄ cōpedibꝫ ad memoriam reductis intelliges q̄ntulū est qō tibi moꝛs abstulerit Nam si id in amicitia solum libras q⁹ vnū illi ꝓpetuū ac stabile fundamentum est/ prsus nihil ibi moꝛs potuit auferze. Audisti apō tullium se solantem leliū/ vt illi scipio suus viuit/ vt in mēoria ei⁹ nec extincti amici fama interit nec vt⁹ extinguiť. q̄d scipionē tuū tibi nūc viuere phibz. sz vos qz scipiones ꝛ lelij nō potestis eē nec viri q̄ō eē vultis ꝛ qz sūma nō prēditis media dispatis aut spnitis q̄si vt poesim sic vtutē mediocrē nec dij nec hōies sint laturi. D. Amicū mihi moꝛs eripuit. ℟. amici coꝛp⁹ eripe moꝛs pt nō amicitiā nec āicū sūt eñi ex illoꝝ gñe q̄ nec morti nec fortūe subiacēt sz virtuti q̄ vna būanis i reb⁹ libera ꝛ q̄cūqz illi subsūt libati dōare potēs ē, ñ eēt tāti pciꝫ āic⁹ si tā facile pdi pt

UVA. BHSC. IyR_105

D Sine amico remansi. R Si rite colis amicitias nec tibi veteres desint nec noui vnq̃ defuerint amici q̃n ex hostib⁹ tibi amicos ea q̃dem reddet opio. Nihil mag⁹ augustũ cesarem ꝯsiliauit herodi/ q̃q̃ is hosti suo amicissimũ sibiq̃ ꝓpter illũ inimicissimũ se fuisse ꝓfessus ẽ sua dignũ amicitia iudicauit eũ q̃ tanta fide sui licet hostis amicitiã coluisset. tanta est virtutis ⁊ amicitie pulchritudo vt etiã in hoste delectet cogatq̃ illũ q̃z amare q̃ se oderit. D Amicus mihi fidissimus obijt R In memoria tibi sepeliendus est tua vt clam sepe tecũ sit ⁊ nũq̃ totus obierit q̃ si tibi forte aliter q̃ morte perierit non tu amicum sed opinionẽ falsam amicitie ꝑdidisti.

De Absentia amicorum. Ca. liiij.

Micoꝝ torq̃or absentia. R Solet id quidẽ euenire sz q̃ amici mortẽ ferre didicerit aliq̃nto facili⁹ feret absentiã. Nec franget h⁹ abit⁹ quẽ nõ fregerit obitus. D Abest mihi optatissim⁹ amic⁹ dextera man⁹ dextriq̃ ocul⁹ meus abest. R Et si irredituri abessent nihil tñ non ferendũ viro dicerẽ nunc redibũt ⁊ tua tibi restituet̃ integritas. D Abest amic⁹ dimidia mei ꝑs R Dimidiũ aĩe sue ꝟgiliũ vocat ⁊ Orati⁹. qđ a multis postea vsurpatũ iã ꝑdem in ꝓuerbiũ venit. Sz si amic⁹ nõ nat̃aliter tm̃ sz ciuiliter possidet̃. q̃d amicitie nocz absentia q̃ min⁹ tecũ vbicũq̃ sit amic⁹ sedeat ambulet colloquatur vel iocosa vel seria ⁊ qđ pñs forte non faceret absens faciat. Nã si nil aliud videretis nisi q̃ sunt añ ocl̃os ⁊ solũ vos pñtia delectarent breuis admodũ visio ⁊ angusta delectatõ vr̃a foret D. Amici absentis dulci desiderio laboro. R At q̃ amaris soliti est⁹ laborare non dulcib⁹/ accipe vero nũc qđ vulgi aures vix capiant dici nequit q̃ tenera q̃q̃ fastidiens pñtia sit interdũ ec̃ amicorũ Sepe ꝑuis offendit̃ vt q̃s valde dilexeris q̃rum ve pñtiam vehemẽter optaueris nõ amicos mõ sz frẽs aut filios ꝙ forte solitudinis studio vel occupationib⁹ tuis obstent abesse nõnunq̃ mallis. In absentia nil amarũ nilq̃ qđ pũgat ꝑter desiderium qđ dulce tñ tu ipse q̃dem

UVA. BHSC. IyR_105

negas. D Dilecti absentta me affligit R Est (id fateor) cõe multoꝝ atꝫ hõim oim̃ muliebriter amantium. quoꝝ/delectatio om̃is in sensibꝫ est nihilominus de his ip̃is poeta loq̃batur vbi ait. Absentem absens audit videtq̃. Id si ita est cur non amicꝰ absentẽ q̃z amicũ audiet ⁊ videbit nisi forte purgatõnes ad hmõi visionẽ lasciuie sunt oculi q̃ꝫ virtuti aut plꝰ aliq̃d dignitatis in sano q̃ꝫ casto tribuit̃ amori/cui p̃bet honestos ac volucres cogitatus q̃s ꝓ libitu vagari ⁊ esse vbi velint nulla distantia nulla vis ꝓhibet. epistolari q̃z r̃medio ꝯsultũ est quo nescio/an p̃ntia vlla sit gratior. Rome quidẽ erat marcꝰ cicero/dum quintũ ciceronẽ frẽm suũ ꝓ cõsulatu asie administrantẽ scribẽs cũ tua (inquit) lego te audire cũ ad te scribo tecũ loqui videor Et mox eũ ad glorie excellentiã exhortãs efficacissimũ. ad id d̃t indictis factisq̃ suis omnibꝫ fraternũ sibi aĩo finxisse p̃ntiam Nescio an athenis an vbi esset epicurꝰ dũ amico scribens. Sic fac (inquit om̃ia tanq̃ꝫ spectet epicurꝰ/certe in cãpanea erat ãneus dũ lucillũ suũ in silicia degentẽ lr̃is alloquẽs vt secũ studeat secũ cenet secũ ambulet hortat̃ q̃ facere ille nõ possꝫ nisi aĩo fierent ⁊ non oculoꝝ nec auriũ neq̃ꝫ pedũ ministerio indigerẽt. D Oculi mei absentẽ amicũ anxie requirunt. R Nõ possum negare quin oculis aliq̃d per absentiã detrahat̃ aĩo ãt nihil imo nec oculis q̃dammõ (vt p̃dixi) si tñ amicitia vera est Uñ ⁊ illud apd̃ eundem poetã ⁊ legimꝰ ⁊ laudamꝰ/pallas euander in ip̃is om̃ia sunt oculis ⁊ cicero ip̃e in epl̃a quadã balbũ amicũ suũ in gallijs sub cesare militantẽ nõ solũ aĩo hr̃e sed in oculꝰ ferre se dicit. D Amicus abest meus. R Interdum non cognoscit̃ amicꝰ nisi abesse cepit. sicut cũctis in rebꝫ sic in amicitijs copia ingens gustũ ebitat/penuria acuit qd̃ si mgr̃ amicoꝝ intermissionẽ amantibꝫ vtilem dicit. quibꝫ om̃ibꝫ in p̃ntia est voluptas cur nõ eadẽ vtilis sit quorũ in v̄tute iocũditas tota est q̃ absentie nullũ sentit incommodũ. cũ vbilibꝫ p̃ns sit. Noli ergo desiderio succumbere sed amicũ mente ꝯplectere/q̃ꝫ tibi nec A 1

UVA. BHSC. IyR_105

discessus eripiat nec mors ipsa. D Amici dulcis absentiam amare fero R Perfer mō ⁊ molliores ꝑtes animi pñti virtute ꝯsolida Amariuscula hec quā defles absentia forsan in tꝑe cariorē tibi amicum ⁊ amici pñtiam effecerit dultiorem.

De Naufragio. Ca.lv.

Raui naufragio iacturus sum R Maris tu mihi memoras naufragiū animi āt siles q̄i vero l' grauius vel crebrius vllū sit ibi est tempestas illa cupidinū ⁊ affectuum ceu ventoꝝ repugnantiū q̄ vos tensis cōcupiscentie speiq̄ vel gubernaculo mentis excusso/cōstantieq̄ anchorū in alto ꝑditis/ꝑ oēs littoris flex⁹ ꝑq̄ om̄ia maria circūuoluit illō te naufragiū in h̄ traxit. tolle cupiditatem nauigatōem ip̄am. aut certe ꝑiculū nauigandi magna est ꝑte sustuleris. Illa nō in naues solum sed in scopulos ⁊ in mortē cogit miseros. Est eñi cupiditati semꝑ iuncta celeritas atq̄ p̄cipitatio ⁊ ad summā omnes fere q̄ in alto periunt prius in animo ꝑiere priusq̄ illos inuoluit auaritie vndaq̄ pelagi Rara est quidē sine precipitatione cupiditas. Quicq̄t eñi vult ꝯfestim vult morasq̄ oēs ⁊ illaꝝ comites sumptus odit. Ea breuis in exitium via ⁊ crebri prima ⁊ naufragij cā est. D Magno naufragio vexatus sum. R Didicisti deū orare votaq̄ facere ⁊ pacisci multa/quorū ⁊ si met⁹ causa fuit/tu tamen agnosce fidem terrere redit⁹. Non impune deus ludit̄ odit ille fide frages. D Fedū naufragiū passus sum. R De naufragio non querit̄ nisi qui euasit gaude igitur saluus ⁊ doctior transacti ꝑiculi grata solet esse mēoria sicut ex diuerso fonte ꝑspitatis amara recordatō Quanti vero olim faceres vidisse tritones equoreos ⁊ montes spumeos aq̄rum atq̄ assurgentes fluctus in nebula/⁊ pellagi monstra natantia habes vñ brumali nocte ante focū fabellas horrificas narres attonitis/trepidulamq̄ familiam admiratione suspendas. Jam quid poetica sit tempestas intelligꝫ ⁊ qui male credul⁹ stupor fuit. iam noticia certa est/q̄ bñ vel metu mortis vl' iactu

UVA. BHSC. IyR_105

mercium sis adeptus. D Duro naufragio laborauit. R Sine labore nihil discit. Q si sapis ppetuũ tibi documentũ erit ne vnq̃ post hoc credere audeas vitã vẽtis in aĩm inducas. D Passus sum triste naufragiũ. R Si ꝑmum caue ne scõm adeas/si secundũ silestitum est illud publĩ minographi impbe neptunũ accusat q̃ ite/rum naufragiũ facit D Terribili naufragio vix euasi R Nescio q̃ d terribilius adeo sit in aquis mori q̃ interris qñquidẽ in alterutro moriendũ est/seu q̃d optabili⁹ vermiũ cibꝰ esse q̃ piscium. postq̃ tñ enatasti cura ne iterũ fracto vitã remo aut lacere credas tabelle disce terrenum animal terram pati ꝛ celum pocius ambire q̃ pelag⁹

De Incendio. Ca.lvi.

Incendio vix abĩ R Annue igit euasisse fortune trabis ad iniuriã siue queri alcibiadẽ q̃ ex hostili incendo non euasit quã q̃ ꝛ si terrena puideris celestibꝰ quisnã obstet incendĩ/roman⁹ mihi rex tulius hostilius ꝛ romanus rñdeat impator canis quoꝝ ꝑmus rome in regia/alter in castris ad tigrũ amnẽ/si cõibꝰ hi/storijs est fides igne arsit ꝛ hereo D Bonis meis oĩbꝰ amissis nudus ex incendio euasi. R Quando ꝓtor ꝙ diceret seu bias vt oẽs volũt/seu stilbon vt vult seneca qui incẽsa patria admonit⁹ seu intrepitus q̃ nihil suoꝝ bonoꝝ ex incẽdio efferet vt ceteri Bona inq̃t mea oĩa mecum porto/ꝑclare siue borũ alter id dixerit siue vterq̃ q̃uis he voces ex ore primi semp auctoris clarius sonẽt sed amisso auctore dicti veritas vtiq̃ nota est. Berent nempe precordijs vera bona viuoq̃ nihil eripitur posse ssori/sed ne mortuo quidem/in anima enim sunt quo nec fortune nec mortis dextera se porrigit. tu saluus ꝛ incolumis perũsse tibi aliquid eorum. doles que si tua fuissent procl dubio tecum hodie salua essent. mihi etenim crede vera bona non pereunt non est aurum virtute nobilius. neq̃ par quidem qõ nõ igne ꝙsumit ꝙ purgat.

UVA. BHSC. IyR_105

D Magnum me afflauit incendium. R Letulus nescio quis famã dignitatis igne q̃siuit apd vgiliũ vili comas flãma corripiens pmã dubie spẽ salutis attulit. Sermo caput arsisse nõ poeticũ sed historicũ regni omne fuit. Constat e flãmis yliacis pdũsse romani imperij fundatores deniqz z heliã incendio abijsse deũqz ipsum inflãma ignis apparuisse sacre loquunt hystorie, vt non inmerito vris in vrbib iudex hic soleat esse leticie q̃ tibi est materia doloris D domus igne subito cõflagrauit mea. R Et templũ diane olim arsit ephesie/q̃ nil secla illa formosius viderũt. Arsit z templũ celi deo sacrũ iero solimis ipsis etiã q̃ illud incenderãt miserandũ hostib. Etate hac lateranensis arx illa religionis ac dec9 eximiũ orbis terre z cunctaz caput ac mater eccliaz flãmis exusta est euidẽs z aptum (vt mihi videt) ire celestis inditiũ non mirabile fateor sed tremendũ Ad extremũ vt minores taceam saguntũ numantiã/z corinthũ innumerascz alias z sepe tẽptauit romã/z nõnunqz pene ad vltimũ z carthaginem semel z bis troiã flãma obsessit. Arcere vrbes arsurũqz mundũ ipm credim9. tu in tuã domũ ausus ignem q̃ celũ ac terras arsur9 est q̃reris D Extincẽdio vix euasi. R Euasisti igit an id doles nisi euasisses sic luisses nũc ãt viuus cinis cinerem fles extinctum.

De graui Negotio ac Labore. Ca. lvij.

Raui negotio defatigor R Nulla sine difficultate bn gla. omnis virtus in excelso habitat. baut facile adeunda ofragosum huc durũqz z scrupeũ est iter.

D Nimio labore ofitior R Labor area est virtutum requies voluptatũ Nil sine labore laudabile nil excelsũ pinde laudis hercule fundamentũ labor Nulla re magz vlixes qz labore cognoscit q̃ntalibet prudẽtia fungeret si otiosa fuisset ignota eẽt labor romuleos duces. Stipiadas z comillũ labor fabios labor curios labor fabriciũ z metellos/labor magnũ qz pompeium/labor hanibalẽ labor Julium cesarem illustrauit/labor catboniꝫ labor maior famã odit papiriũ cursorem z pescenniũ nigrum

UVA. BHSC. IyR_105

laboriosa militia claros fecit vt phos vt poetas sileam quorũ vita omnis quid nisi clarus ⁊ delectabilis labor est quid de artificibꝫ dicã quibꝫ ipsa q̃liscunq̃ est gloria quo studio q̃renda sit nosci a quibꝫ industria ⁊ antiluca na vigilia p̃ueniri/deq̃ h̃ queri solitum demochenẽ ac cepimus qui ꝓfecto non paruꝰ stimulus esse potest mag na tractantibꝫ qñ minima q̃z sic animos acuũt exercent Proinde oẽ genus hõim ꝑcurre vbi fame multũ ⁊ pluri mũ est laboris Et ideo virtutũ amatoribꝫ amandus est labor siue quo adeam q̃ amant ⁊ q̃ cupiũt gloriã ꝑueni re phas nõ est D Labore exerceor cõtinuo. R Pa rum ꝓficit magnus labor nisi sit iugis nam ⁊ ipsa q̃ labo re q̃rit gl'a nisi sit ꝑpetua nec magna videbit D Nimis crebris exagitor laboribꝫ. R Nimiũ ⁊ paꝝ ꝓ varietate patientiũ accipit. Ignauo labor omnis est nimiꝰ nullꝰ industrio' D Multi me cruciant labores. R Non te cruciant si vires sed acuũt ⁊ exercent. Uis ãt nosce quid inter laborem ac delicias intersit. Sardana pallũ ꝯfer re cum alcide sergiũ oratum cũ atilio regulo apiciũ cum G. maior D Labor me iugis extenuat. R Multis ꝓ remedio labor fuit/⁊ quos quies infecerat desecauit. nam curare illũ animos cõstat ⁊ orientibꝫ vicijs obstare ⁊ radicata cõuellere. deniq̃ inter prisce virtutis ac seculi ex epl'aris causas. hinc labor a scriptoribꝫ ponitur. huic pauꝑtas obtabiles corꝑm molestie que medentur mole stijs animorũ. D durus est labor. R Dura virtus durus labor mollis voluptas mollis inertia similia bñ cohabitant. Inter aduersa diuorcium est. D Nimiũ laboriosa sors est mea. R Honorantem te ingrate accipis. nescis vt nocte media dum dicate deo virgines stratis surgunt algent vigilant. ⁊ diuinis obsequijs exer centur adultere suis interim perfruuntur illecebris dum pro defendenda patria miles in castris/pro augẽda dux in tabernaculo/ꝓ ornanda studiosus inter libros excu bat leno infamis inter suas acies. Inq̃z suis tentorijs conquiescit. Quibꝫ vero sit melius diffinire nemo cui vl'

UVA. BHSC. IyR_105

modicum ingenium sit pudoris hesitet. D Labore vrgeor acerrimo. R Bene spera causa cum laboris sit honesta honestus est labor quo ve vno claris asscribare nominibus. omnes quidē qui ad gloriā nitimur labori osus atz arduus trames agit ad ignauiā deuexa ⁊ facilis via est. deniq; quisq̄s nascit̄ ad laborem nascit̄ nec regū filios excipio. labor ⁊ virtus vestre artes sunt non ociū ⁊ voluptas quib; q̄ se applicāt. hi demū a natura hōim degenerant/atz in pecudē se transformant. D Graui atteror labore. R Idem docentib; grauis labor q̄ in/tentib; leuis est. Perfer mō forti animo ⁊ assurge pñtiq; molestie finem cōfer. multos quidem labor extulit mul/tos industria sopor nullum.

De duro Itinere. Ca. lviij.

Vrum iter pedib; meis ago. R Quid tu igit̄ alie nis malles. At qui neq; alienis manib; opari neq; audire neq; alieno palato degustare neq; aliēis na ribus vultis olefacere. Quod hoc vnū singulare habet; vt tantum pedib; ambulare delectet alienis D Pedes eo R An vero in hūc muudū eques intrasti an exibis quid ꝑ mundū ire nisi eques doles O principiū humile ⁊ o finis humilior/q̄ supba inter vtrunq; sunt medici. Et in breui cursu quanta ꝓrsus obliuio terminoꝝ nec vnde certe nec quo ꝑgitis meministis D Iter longū cogor pedes agere R Cogi quidē durū fateor cogi āt volens nequit indignatio ⁊ dolor necessitasq; pond⁹ ex agerant patientia ⁊ consensu animi fortune cuspis obtū ditur. Vis non cogi fac sponte qd̄ cogeris Vis vt iter lō gum breue fiat volens. J. D Equitare velim pedes ambulo R An insanie paꝝ est vnū ob quadrupedem cuius vsum nescis q̄ diu tibi fortuna concesserit nature numerum obliuisti quod multi faciunt qui vilis atz in/tractabilis ⁊ caduci equi fiduci d̄discunt pedib; suis ire quibus (queso) quid aliud q̄ diuitem cupias podagrā/ hoc est pedes inutiles equos mltos D Longum iter pedes ibo. R Ibis pro libito nemo te transuehet

UVA. BHSC. IyR_105

nemo mozabitur nemo concutiet nemo deiciet nemo aget inpreceps vnus tibi labor vie vnum opus ire/nil tibi tuo cum vectore negocij non cogeris enim equum frenare non pungere non adaquare non substernere nō circumducere non fricare non pascere aut non tergum vngere aut arentem pedis vnglam z tractare digitis an cipites clauos aut nocturnos sudib⁹ arcere concursus z somno excitari trepidus semperq; solicitus/quid belua peruigil cum vicinis agat/saltem noctib⁹ quiescens nā qui equitant noctu etiam laborant D Pedibus iter longum ago. R Calciatus forsitan sancti autem pa/tres nudis pedib⁹ deserta lustrabāt/nuntij dei omnipo/tentis apostoli mundi climata circuibant hic ad orien/tem ille occidentem hic ad arthon ille ad meridiem naui gantes interdum/raro id q̄dem neq; aliter q̄ cogente lo/corum situ. Sed quem precor eq̄tem legis p̄ter vnū ex omnib⁹ Johannē neq; id amplius q̄m semel. Jdq; per exiguo vie spatio dum(qō clemēs scripsit z ecclesiastica habet historia)ad recuperandum perditi adolescentis ani nimam pia illum festinatio purgeret.quomodo autem eq̄tarent q̄rum domin⁹ pedes ibat vix asellum quidem semel ille mox in crucem accensurus ascendit. Qō si sanctitate in accessabili hec exempla te pregrauant at roma ne legiones q̄ orbem terrarum subegere magna ex parte pedestres fuisse noscuntur. Jn quibus nō se solum atq; arma suis pedibus quisquam portabat/sed multorum panem ac viaticum dierum vallum quoq; quo in finib⁹ hostium castra redies circumsepta nocturnis ab insulti/bus te gerentur. Unde eleganter cicero vester quodam loco de militibus romanis agens cum fortibus viris ce terarum gentium arma non impedimentum sed quasi vestimentum esset dixisset hoc precipuum illis dedit vt diceret romanis solis arma non vt vestem esse sed vt bu meros ac lacertos. At cum eas quas dicebam milita/res sarcinas subijssent tum demū videri sibi esse vestitos neu quis moderni sermonis consuetudine labi possit/

UVA. BHSC. IyR_105

militum appellatione pedites accipi eosq; ab equitibus (q̃uis vtriq; militent) h̃ secerni nõie solitos multis romane historie locis aduertere est. Proinde magnũ tibi lenimen/ac solatiũ laboris hoꝝ recordatio p̃stare potest non inermi tantũ ac vacuo ⁊ duro licet tuto tñ calle ꝑgẽti se de armato etiã atz onusto ⁊ ꝑiculoso tramite peditã/ti. Siq̃dem nihil ad tollerantiã aspaꝝ reꝝ efficati⁹ q̃m cogitare eadẽ multos fortib⁹ annis fuisse ꝑpessus. pudet em̃ generosun spiritũ nõ posse vnũ qd̃ innũerabiles potuere/q̃ cogitatio nõ in laborib⁹ mõ q̃ difficiles sz in his q̃z qui miseꝝ vident̃ cruciatib⁹ doloribusq; corꝑeis maximeq; in ip̃a demũ morte ꝓfuerit. D Longũ ego durumq; iter pedib⁹ mestus ago. R Nihil eq̃ duꝝ iter lenit mestũq; aĩm serenat vt nobiles ac suaues cure q̃ nisi boni ac docti viri pect⁹ incoluere/viasq; omẽs comitari nesciunt his si grata societas amici leti ⁊ eloquẽtis accesserit. nõ tantũ leue iter sz ⁊ breue videbit̃ multos iocũda ꝯfabulatio sic afficit vt ⁊ vie duriciem non sentirẽt/⁊ de breuitate lõgi licet itineris q̃rerent̃ neq; inisse sed vectos esse se crederent. Est ⁊ illud eñi inter minos publij notissimũ comes facundus in via est ꝓ vehiculo.

De Sterilitate annua. Ca. lix.

Terilitate p̃mor annua. R Jã tibi fertilitas grata erit optimeq; res om̃is ꝯtrarij collatõe cognoscitur. D Fefellit agere meã spem R Nõ te ager fallit sed impbitas cupiditasq; aĩ/cuncta vobis ad nutũ successura ꝓmittitis insensati vr̃o digni iudicio quibus ip̃a reꝝ pareat natura q̃ si suũ ius seruare ausa ꝓfundam semel auaritie vr̃e p̃ruptãq; voraginẽ cui nihil est satis inexpletam liquerit insolens vobis ⁊ amara atz iniuriosa videbit̃ nõ sunt he ãt iuste nec modeste spes sed inmodici figmenta desiderij. Ea quidẽ fingitis euẽtura (q̃ cupitis/si quid deest damnũ d̃r) tu⁹ ager morẽ suũ tenuit ⁊ tu tuũ tenes terre eteñi vbertas ac sterilitas alterna/sz cupiditas vestra ꝑpetua est/vosq; iniq̃ssimi omniũ interp̃tes. cum illam ingrati ac sobrie pacienter ac fortiter ferre

UVA. BHSC. IyR_105

debueritis illā contemnitis hanc defletis illa tumidos facit hec q̄rulos. D Ager meliora pollicit⁹ me fefellit. R Terrā bob⁹ ac rastris celū votis ac precib⁹ fatigatis ventorū spūs oportunitas imbriū germinū decor agri speties puluis hibernus lutū vernū estiui soles maturitas autūpnalis oīa cupidos in spem trahūt vt arentem stuppam flāma omnis incendit vt inanē puluerē flatus om̄is impellit. Sic auaꝝ aim̄ lucrum oē suspendit atꝫ erigit om̄isq̄ non rei mō sed vel tenuis spei iactura confundit ac deicit sed frenate miseri motus inconditos infinitam ꝯcupiscentiā coercite ⁊ spem credulā mille tādem delusam successib⁹ castigate. Quid nūc celū terrāq̄ respicitis nō aliūde fertilitas q̄ꝫ a deo est illū mortales agere sinite ⁊ videte quid agit̄ ⁊ laudate. Sinite opificē opari ⁊ vnius artificij perito hōi exhibendā reuerentiā nō negetis deo pudeat terrea vascula celestē figulū arguere/sꝫ in oib⁹ illi voce atꝫ aīo gratias agite q̄ nccitatum ꝯscius vr̄arū neq̄ cupiditatū nesci⁹ illis succurrit his occurrit vtrobiq̄ terribilis in ꝯsilijs/vtrobiq̄ misericors sup̄ filios hōim vt de illo scriptum est. sperate iā tandem non in agris vestris sed in dño ⁊ facite bonitatē inhabitate terrā ⁊ pascimini in diuicijs eius. delectamini in dño ⁊ dabit vobis petitiones cordis vestri. q̄ vbi cepitis in dño delectari auare esse nō poterunt neq̄ iniuste. Reuelate dño viam vestram ⁊ sperate in eo ⁊ ipse faciet. Iactate super dñm curam vestram ⁊ ipse vos enutriet qui celesti manu editi non nisi terram cogitatis/terrāq̄ diligitis. Nolite has sacras voces (vt soletis) spernere. nolite auras pluuiasq̄ ⁊ tempestates idoneas aucupari aut precari/nolite in terra spem habere sed in illo qui respicit terram ⁊ facit eam tremere qui de saxo durissimo fontes liquidos elicit ⁊ messes vberrimas de aristis inanibus. q̄ te deniq̄ ab agello tuo falli passus vt in illo spem poneres qui nō fallit. D Multum solita de copia demptum est R Id modo subducitur quod plus equo vel dederūt anni precedentes vel sequentes dabunt.

UVA. BHSC. IyR_105

modestie quantulumcunq; est sat est. Auaritia lucro cre scit eoq; fit paupior quo plus habet magna vitiorũ ge nitrix magna nutrix atq; hortatrix est copia patere malis tuis demi aliquid quo minus copie/minus erit insolen tie minus libidinis. Adde q hec tui ruris iniuria apud multos benefitiũ ac largitas haberet tuq; ipse si assueui sses inopie vbertatem banc z copiã iudicares tm̃ in iu/ditio rerũ sp̃ ꝓsuetudo preiudicat tanq; vim habet. nũc mirum si tempata fastidiunt qui supuacuis assueuere qua nulla maior pcella modestie est ☞ Sterilitas yr get insolita ℟ Sepe quidem fortiores viros sterilior plaga fert fertilior molliores neq; fert mõ sed facit atq; alibi natos durat aut mollit. Sic molliuit gallos p̃miũ post romanos asia. Alexandrũ babilon banibalẽ capua q̃ delicijs virũ illũ z quas armis roma non poterat vires fregit. Contra vero romanã indolem durauit z totos in mortem acuit illa areus z sopulosa ps ligurũ. Te quoq; quẽ copia molliebat duret inopia/sobrietatem te doceat ager tuus/z qõ libri vrbes nequiuere glebe faciant ari/dule ℟ Nemo despiciendus est mgr̃ discipline vtilis. disce bene viuere. disce vel senex. disce vel nolens disce deniq; vel indignans.

De Villico malo. Ca. lx.

Illicum insolentem patior ℟ Insolentem tm̃ z non furem bene tecum agitur ☞ Villicus ma/lus est mihi. ℟ Malũ fer equaminis/ villicus non pessimus/bonus est. ☞ Villicum durum egre/fero. ℟ Mollem delicatũq; feres egrius/duricies ru sticorum epythecum est/duris cum bobus cum sciua z vomere cum ligonib; z rastris/dura deniq; cum tellure luctantur/quid in ipsi etiam duri sint si nul aliud est q̃m durus/bonus villicus. ☞ Rusticum importunum ferre nequeo. ℟ Ãt qui vel feras villicum vel ipse villicus sis oportet vel incultũ rus elige/dura sunt om nia ☞ Rusticus intractabilis indigestus est mihi

UVA. BHSC. IyR_105

R Nil horum inpremeditatum tibi esse debuerat mox vt terram habuisti labores varios presagire sterilitatem ⁊ villici fastidia debuisti. Dixi dum rure gloriareris ex/cultos rusticos vltimos hominũ terris abeuntem iusti/ciam reliquisse\si vnq̃ genus humanũ reuiuisceret/eo/dem illos puto vltimos repturam. Ita quos sequebant̃ precesserunt. malorumq̃ omnium pessimi facti sunt.

D Asperrimus villicus est mihi. R Ubi veritas di xit ꝙ terra homini spinas ⁊ tribulos germinaret. subin/telligendum fuit ⁊ rusticos tribulis cunctis asperiores.

D Uillicus est mihi nequissimus. R Aut villici ne quitiam tollerare ꝯdisce aut famẽ perpeti mutare enim villicum non proderit Ad vnum modum ferme omnes facti sunt/nisi ꝙ semp peior est vltimus. D Uillicus fur est mihi. R Dixisti tandem quod dictuꝝ prestola bar. Ita enim furtis addicti sunt vt eis aliq̃ndo sit dulci us id modicum quod furantur q̃ quitq̃t ex omni iusto labore percipiunt/⁊ hoc ipsum tamen est ferendum/nec queri vnus debet quod omnib⁹ est cõmue Profecto aũt ⁊ si poeta rusticos vltimos ⁊ a iusticia derelictos faciat (vt bis dixi) apud vos tamẽ hominẽ primũ humano se/mine genitum ⁊ agricolam fuisse constat. ⁊ fratricidam vt fuisse semp pessimi videant̃. dumq3 id recolis non mi reris fures D Uillici culpa rus perditum ac desertum est. R Hoc cottidie multis clarioribꝰ anaxagore ac/cidit ⁊ archite vterq̃ (credo) doluit neuter excanduit.

De Furtis. Ca. lxi.

D modicum quod super est a furib⁹ vix defendo R Rure te villicus tuus patientiam mali huius edocuit q̃ in vrbib⁹ exhiberes. D Me fures infestant. R Contra hoc malum nil querelis agit̃/supplicijs opus est interim custodia preficitur vigilanti sunt qui nihil custodiant ⁊ accusent fures cum vetus sit verbũ ꝙ occasio furẽ facit. D Limẽ meũ furef obsidẽt

UVA. BHSC. IyR_105

R Claude hostium abde seram aperi oculos atq; intende si negligis temetipm culpa. Raro fur intentis obfuit illi iustius q̃runt quibꝫ nõ sunt domus quales sunt quidam populi sub meridie ⁊ sub arthon. Et ideo apud scithas (vt scriptũ vides) nullũ scelus furto grauius punit Et sequit ratio quid em̃ inter siluas superessent si furari liceret. D Fures mihi subtrahunt res meas R Suas fieri volunt nec tu vetas puta ergo negligentiã tuam plecti/rerumq; tuaꝝ custodiã hoc pretio doceri Utilia non discunt gratis. D Mihi molestissimi fures sunt R Importune plane genus hominũ iure optimo bonis om̃ibꝫ odiosum/non mõ pestilens sed vt vile. Sic em̃ habe non aliter q̃ summa animi vilitate aliquẽ ad h̃ trahi haut inmerito igit aurelius alexander princeps iuuenis sed bonus tanto furum odio flagrauit. vt de illo scribat helius lampedius si quẽ talium vidisset paratũ digitum habuisse vt illi oculũ erueret. tantiq; eũ stomachi fuisse infurtorũ infamia laborantes vt si eos casu aliquo videret cõmotione animi coleram euomeret toto vultu in ardescente ita vt nihil loqui posset nobilis prorsus indignatio generosi animi vere ingens furũ feditas que viro forti ⁊ sublimi nauseã extorqueret. Quinimo cum q̃dam exhonoratis aliquãdo furti reus ambitioso tandem fauore quorũdam amicoꝝ regũ ad militiã aspirasset ⁊ statim in furto deprehensus esset. vix em̃ illi vitio assueti desistere vnq̃ sciunt Quesiuit alexander a regibꝫ qui illũ ꝓmouerant ꝙ apud eos paterent fures. cũq; illi respondissent crucẽ. Illico eum de illorũ sententia cruci fixit. D Furtis infestor R Contra furta bona est vigilantia atq; custodia sed optima est pauptas. Quã diu aliq̃d erit qd̃ furibꝫ dulce sit eorũ vel manus certe vl' oculos non euades. Uis fures non metuere paup esto.

De Rapinis. Ca. lxij.

Predonibꝫ spoliatus sum. R Quãuis ciuili lege (nisi fallo) scriptũ sit ꝙ nullus fur impbior q̃ qui vi rapit Sũt tamẽ clãdestini fures me iudice viliores

UVA. BHSC. IyR_105

Illi enim fraude agunt/hi autē vi. Et ideo (iuxta sententiam ciceronis) illi vulpeculis hi leonibꝫ similant Adde q fures rebꝫ spoliāt ingeruntq; suspitiones at pdonibus spoliasse fere sat est suspitionibꝫ non relinquūt locū. D Jn predones incidi qui me nudū reliq̄runt. R Jncidit in predones cesar a quibꝫ nō spoliatus mō sz captus magno se tandē pretio redemit/ futurus rerū dñs/q̄uis huic damni solatiū vltio mox secuta pbuerit non exiguū lenimē iniuriarū. Jncidit in manus hostiū regulus toties iam victor qui magno cū imperij vestri dāno atq; discrimine eundē in manu supplitio pmerunt. Jncidit in hostes q̄z valerianus impator qui eū multo cū impij dedecore fedo seruili cum seruitio pfecerunt. Tu si mihi vltra q̄s spoliatus es t fortune tue t pdonibꝫ gtatiā habe qui tibi libertatē vitamq; reliquere. R Nō est em̄ aliō beneficium latronū q̄s (qō cicero ait in philippicis) t pmemorare possint/ his se vitā dedisse quibꝫ non ademerunt fer tu igit sortem tuā cōem tibi tum magnis his atz aliis claris viris viris/t si comparet facilem etiam atz optandam neq; felitior esse velis his qui dicunt felicissimi.

De dolo Malo: La. lxiij.

Circūscriptoribꝫ sum deceptus. R Miraris mirarer q̄ si inter hōies conuersando illesus euaderes. Quis em̄ homo hōiem non decipit. fides extulat. regnat fraus. h̄ ne nūc nouiter perpēdis non tāto studio neq; tot laq̄is venatores atq; aucupes feras ac volucres captant q̄t ꝓsuti hōies alios q̄sq; simplitiores qō si vnq̄s verū fuit vestra etate verissimū est monstrant digito fraudium mgr̄i Et ille prudentior iudicat q̄ peritior est fallē di. Vis ne igit non decipi aut moriaris aut fuge hōim consortia. D Dolo malo vñ nō timui circūuētus sum R Si timuisses deceptus forte tam facile non fuisses t nūc cogita an nequēq; aliq̄n̄ fefelleris Estis em̄ fere oēs ad fallendū pni/feres āt facilius ab altero tibi fieri alteri qō feceris sed vos t q̄ facitis non sentitis/ t q̄ ab aliis fiunt vobis pati non potestis. rerum omnium

UVA. BHSC. IyR_105

iniq̃ſſimi iudices. ℣ Dolo amici damnū tuli. ℟ Erras vt in multis null⁹ in amicitia dolus eſt. Sz in ꝟ etiã vulgo erratis amicos creditis q̃ non ſunt. amicitiãq; rem inextimabilem atz ſanctiſſimã facili pbatis expimẽto vſq; adeo rez iuliũ curioſi leui cõmeſſatõne aut breui ꝟfabulatione q̃ritis amicũ. nec citius q̃ritis q̃ pditis ſi tñ qõ non hẽtur pdi poteſt poſtea ab amicis vos decep/tos dicitis/z bãc infamiã amicitie imponitis innocenti ℣ dolo damnificatus ſum ℟ Multis profuit falli eris cautior in reliquis. Quidam que rei dãno mariaz rerum picula declinarũt. ℣ Circũſcriptor iniq̃ſſim⁹ me fefellit. ℟ Jmo tuũ exercuit atz excitauit ingeniũ/ docuitq; nõ fidere niſi ex ptis z pbare fidei numerarem exempla quib⁹ caſum tuũ ſolarezis niſi eſſent innũerabi lia. Quis eñ viuẽs nõ decipit/q̃cquit mali mortalibus accidit min⁹ eſt q̃ q⁹ homo patit ab hõie/z qm̃ ſeq; oñia nec poſſibile nec neceſſe eſt. memẽto tannũ/q̃liter ſi racu/ſis fuit dolo malo q̃ndam apithio circũſcriptus bz tamẽ tannius q̃ ſolari q̃at/eques roman⁹ ab extraneo z viuẽte deceptus cũ auguſtus ceſar impator romanus a romão ciue morientẽ deluſus ſit/nota res eſt vt marius q̃dã qui ipſius auguſti benefitio ab infimo militie gradu ad ſum mos honorez atz opes aſcenderat/ſp publice pdicare ſo litus ſe illũ vnũ heredẽ habituz eiq; bõa ſua oĩa relictuz a q̃ oñia pcepiſſet Jdipm cũ pdie q̃ obiret eidẽ affirma ſſet auguſto fraudulentũ ſpm̃ emiſit. tandẽ nulla ceſarei nõis/vel tenui mẽtione in teſtamẽto habita dignus ꝟo cuius cadauer vnco in tiberim traberet q̃ dñm ac bene/factorem ſuum fallere/nec morte dediſceret.

De Habitatione anguſta. Ca. lxiiij.

Aguſte habito. ℟ Anguſta domus ad mlta eſt habilis Jnter alia ꝟra fures vtilis de quib⁹ paulo añ q̃rebaris q̃ in ea latebras nõ hñt ſicut ex diuer ſo de magna domo recte ꝺz q⁹ dñm fallit z pdeſt furibus artam ſane vel amplã domũ p nũero inhabitantiũ acci pio. ita nunc vt tibi videris anguſte habitas/at quanto

UVA. BHSC. IyR_105

habitat angustius anima tua q̃ntoq̃ fedius inter sanie̅ ꝛ cruorem nec migrare illã inde si fieri possit vnq̃ velis. D Arta domus est mihi. R Domus lutea celestẽ animum non angustat. Sepe parua domus magne glorie capax fuit/cũ magna interim multe infamie plena esset: Non format domus aim̃ sed ab illo formã accipit vt leta igit̃ atq; honesta pauperũ tuguria esse pñt/sic infames mesteq; regũ arces. diuitũq; pallatia nulla tam ꝑua domus est quã nõ amplificet magnanimus habitator magnoq; hospiti prestet idoneã. D Parua dom⁹ mea est. R Parua euandri regia/magnũ cepit alcidem modicis edib⁹ futurus mundi dñs natus est cesar. pastorali casa romulus ac remus tam magne vrbis auctores educati: Nõ amplius atrijs habitauit catho Uolubili dolio dyogenes. Angusto tugurio hylarion imis terre specubus sancti viri. In exiguis ortulis magni ph̃i subdiuo modicisq; subtentorijs summi duces in stupendis palacijs gayus ꝛ nero tu cũ quib⁹ habitare malles elige D Angusta mihi est domus/ꝛ humilis ꝛ inculta. R Muri fures ventosq; submoueant/ꝛ vtrisq; peiora vulgi tedia tecta frigus estum soles imbres arceãt turres acree volucribus domus ampla suꝑbie ornata luxurie ꝛ referta cupidini nullũ virtus spernit habitaculũ nisi vicijs occupatum. D Per anguste habito R Uis ne domus tibi omnis amplissima videat̃/sepulchrũ cogita.

De Carcere. Ca. lxv.

Arcere claudor indigno R Melior est indign⁹ carcere q̃ libertas indigna multoq; sati⁹ est In meritũ ꝑ iusticia mala pati/q̃ ꝑ scelus bonis affluere q̃uis nec mala illa dici debeãt neq; hec bõa sz loq̃r vt vulg⁹ q̃z dolorem malũ ingens voluptatẽ summũ bonũ iudicat. D Carcere clausus sum. R Qnis non carcer claudit̃ aut q̃s inde digredit̃ nisi dũ morit̃ Uetus hec tua oim̃q; sors est vñ ꝓprie vñ noue igit̃ q̃rele Ita eñi scito ab eo ipso die q̃ nat⁹ es ꝛ añq̃ nascereris in carcerẽ atq; in vincula missũ te illi⁹ impio cui om̃is celi ambit⁹ exigua dom⁹ est.

UVA. BHSC. IyR_105

Et si quid summo credit poete tenebrosum vtiq; carce
rem atq; cecū illius carceris exitum si felicē cupis huius
angustias non horrebis sicut neq; supplitia nec mortem
nec humani aliq̄d ad q̄rum patientiā t ꝺtemptū nisi pre
paratus armatusq; erit animus in q̄cunq; fortuna calle
graditur ancipiti. D Turpi carcere claudor atq; angu
sto. R Nullus carcere turpior nullus angustior q̄ iste
corpeus quo vsq; adeo delectaris atq; vñ tantope solui ti
mes. D Carcere detineor in oportuno. R Multos
piculo instanti atq; hostiū manib⁹ carcere eripuit. multis
limen carceris p clipeo fuit/t q̄ intrasse, pfuerat exisse no
cuit/vt exitu tandē admoniti qō horruerāt vtile qō opta
rant miseq; faterenť. D Carceri mancipatus sum. R
Quid scis an fortasse non carcer sed(vt ōr)custodia sit.
quociens vinculis explicatos hostilis in mucro siue ho
ste seuior pauptas inuasit/quotiens euasisse penituit t
carcerē quē diuturnū queri cepant/non fuisse ꝓpetuum
questi sunt/vidius in carcere q̄sdam laute habitos mox
inde digressos tenuē ac difficilem vitā mesto fine clausi
sse. D Miseram in carcere vitā dego. R Quidam
libros in carcere texuerūt/tu q̄relas texis inutiles. q̄dam
lr̄as in carcere didicerūt/tu pacientiā dediſti. D Car
cerali custodia vinct⁹ teneor. R Plericq; cauernis sub
terraneis ac speluncis/alij se muroq; angustijs incluſere
carcerē spontaneā vel dei amore/vel mūdi odio vulgiq;
fastidio eligētes. tu si ꝟ animo non es tuiq; carceris finē
cupis. expecta aut te binc homo eruet. aut mors q̄ clauē
carceris alterā habet. vnus quidē introit⁹ exitus multi
sunt/alium misericordia aliū vis emisit/alius innocētia
sua alius custodum negligentia euasit/alius pretio ali⁹
ingenio t vel subterraneis cuniculis vel p tenebras ami
ce noctis elapsus est quibusdam patrum memoria terre
motus t ruina carceris viā fecit. Ad postremū quos ni
hil emiserit mors absoluit. Nec minus varij euadentiaꝫ
euentus marium consulatui carcere dedit. Julium cesa
rem piratarꝫ custodia summū misit ad imperium hac etate

UVA. BHSC. IyR_105

quidam de limine carceris ad dominiumq; transiuere ⁊ cathenam sibi excussam iniecere alijs/deniq; regulũ ⁊ socratem multosq; alios non tam carcere extinxit vt visus est q̃ carceri clarus finis eripuit. Et ad summã q̃sdã/carcere ad insignẽ gl'am alios ad eximiã fortunã ad r̃guum alios multos ad celũ misit ad sepulchrum omnes. Nullum cepit quem non redderet.

De Tormentis. Ca.lxvi.

Niuste torqueor. R Quid nunc diceres si iuste/nullũ nempe tormentũ conscientia maius est. Illa incolumi hec externa despicito intra te est ꝯsolator tuus. D Torqueor prorsus indigne. R Tortoris miserere tui ille te graui⁹ torquet q̃uis em̃ mũdus obstrepat minus mali est pati iniuriã q̃ inferre D Torqueor. R Nouũ mali veteris lamentũ nnuq̃ em̃ non antea torquebaris/inter tormenta natus/inter tormẽta vixisti/inter tormenta moritur⁹/nũc noui nil accidit mutantur tormentoꝝ speties/tormenta nõ desinunt Excute totum tp̃s etatis quẽ sine tormentis diem egerꝫ recordare/Aliqua falsis forsan gaudijs ad vmbrata repies veris autẽ plena tormentis quibꝫ se acriter extimes nullam vite ꝑtem vacare fateberis. vñ non inmerito quibusdaꝫ omnis vita supplitiũ visa est. sed vos nihil minus q̃ hephice voces tangunt. Herent quidẽ auriũ vestibulo mẽtis claustra non subeũt/huic ad oẽm corꝑis offensiunculam ingemiscitis animi iuge mortiferũq; supplitiũ non sentitis. Illic impatientes hic ebetes. D In eculeum leuor R Quid refert in eculeũ/an in lectulũ torq̃ndus ascenderis. Te carnificis nodus p̃met at hũc febris hũc podagra hunc medici manus hũc magistri ferula/hunc neq̃ seruus/hunc dñs insolens/hunc vxor/hunc filius/hunc amica hũc diuitie hunc pauptas/infinita cupiditas/spesq; anxia hunc tortore q̃libet peior metus. ꝑq̃re mortalium oẽm statũ/vix vllũ inuenies nõ in eculeo pẽdentem/sed cum mille sunt eculei/nisi ligneũ nõ timetis D Torqneor. R Aut innocentia in tormẽtis aut iu

UVA. BHSC. IyR_105

sticia teipsum ꝫsolare. nam si iniuste torqueris gaudendum est Experimentū tibi atz alijs z fulgor q̄dam tue virtutis accesserit, attrectati ac sublati fragrantior ac cōspectior siue notior fama erit/vt bene oleāt terunt aromata z pulcherrima rerū ne lateant attollunt. Sin aūt id iuste pateris acquiesce fmedio z cūcte sordes flāmis aut aspritatibꝫ eliunt z magnū mali medicina tristior sit oportz quem morboꝝ tedet amara nō respuat quē scelez penitz supplitia non recuset. D Jn eculeum tolloz R Si in meritus hēs vñ ex alto seuitiam alienā despicias at si meritus. vñ a terra diuulsus ipe tnū clarius aspicias crimen/q̄qz ꝓmissum doles non doleas plecti D Torqueor R Ēlut tentat virtus aut puuit virtū. altez sepe vtile alterū sp expediēs. Bona exercitatō iusti/z pessima nocentis impunitas. D Torqueor R Disce iter ad patientiā z ad mortem.

De iniusto Judicio. Ca. lxvij.

Jniusto iuditio damnat⁹ sum R Unius iudicis aut paucoꝝ voce testiū damnat⁹ ppli vocibꝫ aut tacito iuditio / q̄qz est meli⁹ ꝫscientia ipsa tua q̄qz est optimū diuina sententia absoluendus/siquidē ad tribunal eternum iusti iudicis appellatio salua est. Solet bis pperā iudicata rescindere D Jniuste iudicoz. R Ut iusticia. iniustos/sic iniusticia iustos ꝑmit. vbi ḡ iniusta damnatio ibi iustus est reus nemo ātam demens nisi insaniat vt hec puerti seqz iustū iusto iuditō ꝑmi velit. Nemo tam pauidus nisi sit pessimus vt nō poti⁹ dānari eligat iniusto iuditio q̄ absolui. tanto em̄ id satius q̄nto est melioꝝ oppressa iusticia/q̄ impiosa nequtia quā toqz est optabilioꝝ mens bona q̄ ipiosa fortuna/q̄muis illa laboribꝫ hec delicijs affluat. Plus dicā tāto est melius iuste etiā damnari/q̄m iniuste absolui quanto est peius impunitum/q̄m punitum crimen. Jn hoc enim scelere iuncta iustitia est. malo quidem magno bonū ingēs Jn illo autem scelus z impunitas que nescio an scelere ipso peioz sit. vna certe z iusticie hostis z multoꝝ radix

UVA. BHSC. IyR_105

est sceleris D Iuditio grauor iniquissimo R Mēs in solido fundata ⁊ bene sibi conscia humeros habet in expugnabiles super impone quātulum damni infamie supplitio nullo fasce curuabitur ⁊ viribus suis ⁊ multo maxime celesti ope consistet. Erunt preterea quarum te paribus solentur euentibus haut spernendi comites. Rome furibus camillus ac limis salinator. Athenis aristides atq; milciades. multiq; alij inter quos quidem qd̄ mireris. Cicero ⁊ socrates an te horum alicui an publio clodio similem fieri malis atq; horum quisq; ciuis optimus ⁊ in sua vrbe clarissimus. Sed iuditio damnatus ⁊ vel in exilium vel in carcerem vel in mortem actus Ille vero scelestissim⁹ ⁊ inter multa flagitia notissimis quoque conuictus. adulterij violatarumq; religionum concordibus omnium iudicum sententijs absolutus est. Quisq̄m ne adeo false metuens infamie est qui non illius absolutioni ciceronis hostis sui damnationem atq; exilium ante ponat Sed humana hec atq; cōmunia Sin alcius aspicis videbis pressum falso iuditio celi regem familiamq; eius electissimam tanti vestigijs herentem ducis. ⁊ qui hunc postea secuti sunt tanta innocentia tātisq; virtutibus in hos ipsos iuditiarij turbinis incursus ac hunc iniquitatis asprimum scopulum incidisse D Falso iuditio offendor R Est qui te vindicet is qui facit iuditium iniuriam pacientibus/quiq; ait/mea est vltio ⁊ ego retribuam eis in tempore. Est ⁊ vbi non cogitas ipso iudicis aut testis in pectore magni ibi habitant vltores nullius belue morsus est acrior q̄m cōscientie. D Iniusto iuditio lesus sum. R Illatis iniurijs bene vti ars non vltima est qua instructo sepe profuit iniquitas aliena cum sua cuiq; semp̄ noceat prosit nunq̄m. D Innocens damnatus sum. R Quid ḡ nocens malles/sic enim xantippe coniuge socrates moriens respondit muliebriter lamentāti q̄ is innocēs moretur. At qui ⁊ si aliqui contrariū opinati sint. longe tñ est innocentē condemnari tollerabilius q̄m nocentem.

UVA. BHSC. IyR_105

Hic enim solum supplitium graue est/illic ⁊ cā supplitij
D Iniusto populi iuditio damnatus sum. R Expe
ctas/vt popul⁹ in te rectū videat qd̄ nec in se nec in alio
vnq̄ vidit. magnū tue innocētie argumentū fuerit a no-
centib⁹ ꝯdemnari. D Populus in meritū me cōdem-
nat. R Idē hercle non in meritū sed mlta ⁊ magna ꝑ
meritum camillū de q̄ nunc loquebar ⁊ liniū ip̄m deniq̄
scipionū affricanū aliosq̄ cornelios tales viros iniustis
iuditijs agitatos. ad voluntariū coegit exiliū. D At
an rege innocens cōdemnor. R Et regū plerūq̄ sentē
tie non iusticie sed vindicte sunt quisq̄s liberius v̄bum
ꝯtralicentias regias emiserit/cuicūq̄ in īteritu libertatꝭ
frons obductior fuerit is lese reus erit maiestatis. D
Sꝫ condēnor a iudicib⁹. R Iniquo iudice nullū ve-
nenosius est aīal. a ſpente lesi ⁊ a serpentos lesos sese do-
lent hōies non q̄runt. fecit em̄ serpens ꝙ suū est q̄muis
non qd̄ placitū patienti certe iudices erant q̄ eos etiam
de quib⁹ dixi socratem ꝯdemnarunt clodiū absoluerunt
quoꝝ vtrū esset iniqu⁹ dubitari pōt. ꝑinde in appostulis
aut sub regib⁹ aut iudicib⁹ degenti ꝓposito aīo esse debet
aspa quilibet ⁊ iniusta patiendi si veniāt non deflendi
cum venerint.

De Exilio. Ca. lxviij.

Xilio pellor iniusto: R Quid tu igitur iusto
pelli malles exilio. Nempe quod ad iniurie cumu
lum ais in diuersum trahitur habes enim iniusti
exilij solatium comitem iusticiam quem ininstos ciues
destituens te secuta tecum exulat D Iniusto exilio
pulsus sum. R An te rex expulit an te tirannus an
populus an hostis an tu ipse. Nam si rex aut iniustum
exilium non erit an ipse non iustus atꝫ ita ne rex quidez
Si tirannus ab illo te pulsum gaude sub quo boni exu
lant fures imperāt. Si ppl's morib⁹ ille suis vtit̄ bonos
odit ⁊ is q̄ꝫ mlticeps tirānus. nunq̄ sibi sil'ez pepulisset

UVA. BHSC. IyR_105

non te igitur patria sed malorum cetibꝫ arceri necꝫ in exilium ſꝫ in ꝓtem bonoꝝ ciuiũ cogi putes. Ad ſi hoſtis ignoſce iniurie lenitatẽ non hoſtiliter ſeuiẽt q̃ oĩa cũ poſſet pr̃iam abſtulit ſpem reliquit. Sin tu ipe more populi poſus aut tiranni abitũ elegiſti nõ mõ ne doleas ſꝫ eẽ gloriare virtutẽ patrie ꝑtuliſſe nõ tu flebilẽ ſꝫ bõeſtam t prſus inuidioſam bonis atꝫ optabilẽ non iam exiliꝫ ſed abſentie cãm habes. Sponte pythagoras ſauion liquit athenas ſolon ligurgus lacedemona romã ſapio. D Exilio damnat⁹ ſum R Multos exiliũ bõeſtauit multos acrioꝝ aliq̃ fortune vis atꝫ ininria natos reddidit t illuſtres. Quid te illis vetat accedere q̃ q̃ſi ignẽ de ſilice glozie lucẽ colliſionibꝫ q̃ſiere. D In exiliũ agoꝝ. R Habes in hiſtoꝛijs magnos rei bni⁹ ſocios/q̃rum ſpectoſiſſimus comitat⁹ non ſenſum mõ doloꝛis imminuat. ſed obliuionẽ afferat non minoꝝ in exilio camillus fuit/ q̃ꝫ fuiſſet domi q̃ntus ciuis q̃ntus exul qui victorias ac triumphos non iuſticia min⁹ q̃ ꝓſpitate ꝛſpicuos in capitoliũ duxit/mox hinc pulſus ꝓ accepta iniuria ingrate ſalutem patrie rependit/non facile aliud tam clari exulis exemplũ fateoꝝ ſed t rutilius t metellus t cicero tam nihil exilio tracti ſunt vt rutilius reuocatus ab illo cui⁹ nutui nõ pareze capitale erat exiliũ amplexus reditũ cõtempſerit ſeu ne vlla in parte ſenatui iniuſtiſq̃ licet legibus patrie obſtaret ſeu ne forte exul iterum fieri poſſet. At Metellus eodem quo in exilium ꝓuectus erat vultu atꝫ animo remearet/his marcellus accedat hic vltimus qui in belli ciuilis temp⁹ incidit pulſus nempe nõ ſolitã mõ conſtantiã boneſtarũq̃ artiũ ſtudiũ non omiſit. Sꝫ ſtrinxit arcius t publicis liber curis vni extollendo animo tam ardenter incubuit vt ad ſcolas miſſus bõeſtiſſimas non ad exiliũ videret q̃ quidẽ in cicerone ꝛſpect⁹ opeꝫ ſplendoꝝ t lr̃arum copia maioꝝ facit non exiliꝫ mõ ſed carceris dulce ſolatiũ. D Exiliũ patioꝝ. R Exilium breue cito te patrie tue reddet longum vero aliam tibi patriam dat, vnde exulent qui te exulem voluere de-

UVA. BHSC. IyR_105

dissetqz iam nunc sed ad naturam rerum non ad opinio
nes hõim respiceres. Ualde enim angustus est animus
qui sic ad vnũ terre angulũ se applicat vt quicq̃t extra sit
exilium putet multũ abest exilij deploratur ab illa animi
magnitudine cui tot⁹ orbis carcere exigu⁹ videt. interro
gatus socrates cuias esset/mundan⁹ inq̃t sum vere socra
ticum responsum athenienſem se alius respõdisset socra
ti autem patria hõim mundus erat non hic solũ quẽ vul
go mundũ dicitis cũ ꝑs vltĩa mũdi sit ſz celũ ip̃m qđ hac
rectius appellatõe comp̃hendit illi patrie destinati estis
ad q̃ suspirat animus q̃libet in ꝑte terrarũ ꝑegrinũ atz
exulem se nouerit. Nam q̃s patriam vocet vbi nõ habi/
tet nisi ad breue tempus. Illa vero cuiqz patria dicenda
est vbi quisqz ꝑpetuo securus ac tranquill⁹ deget quere
hanc in terris puto irrita erit inquisitio. Uerũ vt nature
lex est data mortalib⁹ ac p̃scripti fines dum hic viuit ter/
ra om̃is patria vestra est intra q̃ qui se exulem facit non
tam rei q̃ animi vitio laborat non habitus hic manen/
tem non ciuitatẽ dixit paulus omne solum forti patria
est inquit naso omni hõi natale solũ ait statius his te vo
cibus non fulgi furorib⁹ armatũ velim quib⁹ vbiqz vn⁹
ꝛ vel nunq̃z vl' sꝑ in patria tuta sis. D Ire in exilium
iubeor. R Sponte ꝑegrinatio erit non exiliũ. Et me
mento q̃bnsdam exitũ q̃busdam vero r̃ditũ ꝓ exilio fore
Sũt quib⁹ nusq̃m peiusq̃z in patria sua est. D In ex
ilium cogor. R Cupiendo qđ cogeris efficies qđ ne
cogaris omne violentũ patientia vincit ꝛ desinit esse vi
lentum qđ a volenti fit. D Ire in exiliũ est necesse.
R Tu fac volens qđ vl' nolens faceres fac letus omnia
ne q̃d metus patiaris ita omnẽ vim necc̃itatis om̃es cla
uos q̃s ad amantinos illi tribuũt cathenasqz om̃e tediũ
molestiãqz discusseris seruos impossibilia cupitis nece/
ssaria fugitis vtrũqz ne quitq̃z. D In exiliũ eo. R
Imo forsan in requiem sub obtentu false miserie vera fe
licitas iam saltem ab inuidia tutus eris ꝓpera mixtãqz
cũ gl'a securitatem arripe tutis ꝛ honestis latebris nihil

UVA. BHSC. IyR_105

est dulci⁹ nulle his conferri possunt vrbium platee D
Pellor e patria. R Pulsũ te pessimis optimis insere
nez te pr̃ia sz pr̃ia te ĩdignã r̃b⁹ ꝓba sẽtiet illa q̃d ꝑdidit
tu nihil ꝑdidisse te senties mali ciues tui tedio sil'qz pre-
sentis odio ⁊ suspitiõe careãt boni ãt amore absentis ac
desiderio teneant' seq̃nturqz oculis atz animis abeũtem
illi sese solos linq̃ doleant tu te comitatũ gaudas ꝓficisti
neqz in tergum respicias neqz reditũ cogites neqz cum
illis esse cupias q̃ te cupiunt abesse neqz demũ qđ a te fi-
eri debuit ab alio factu egreferas debuisti cedere ciuium
inuidie vtqz illã fugeres vltro exiliũ ire huius ego ꝯsilij
dux eram neqz ex epl'i duces deerant clarissimi. Nam in
p̃mis tres magnas stipiadas id fecisse noueras tanq̃z ꝑ-
seuerãter vt patriã sua pñtia q̃ nil clari⁹ hẽbat spoliatã
indignam q̃z cineribꝫ defunctorũ. Quidam insuꝑ famo
so dignã epygramate iudicarẽt nõia sunt in mortl'i mẽo
ria q̃ tibi ꝑ famam perqzom̃is historie fidem ignota esse
non poterãt affricanus nosica lentulus. D Mittor in
exilium. R Jmo in exiliũ. R Jmo in expimentum
tui videris quẽ te in exilio prebeas si succumbis exul ve-
rus si consistis exilio clarus vt multi olim q̃ inuicti ⁊ ful
gidi ꝑ aspitates incesserunt vt sequentibꝫ rectũ iter osten
derẽt. Sine tirannos seuire siue ppl'm furere siue hostes
ac fortunã fremere pelli potes capi cedi ꝑimi vinci autẽ
nisi manuũ extuleris nõ potes neqz ornamẽtis tuis spo
liar cũ quibꝫ q̃cũqz ieris ⁊ ciuis ⁊ patrie p̃ncipiũ vn⁹ eris
D Exulatum ꝑgo. R Perge alacere. J. securus ne
scis q̃z longa sint brachij tui regis nihil illi lõge est vbiqz
te proteget q̃ protexit in patria.

De Obsessa Patria. Ca. lxix.

Bsessa est patria R Obsessa fuit troia obsessa ty
rus obsessa carthago obsessa iherosolima obsessa
numantia ⁊ corinthus euerseqz omnes quem iam
pudeat obsideri ip̃a vrbiũ caput roma obsidione tẽtata
est Sz tñ iã roma eẽ desijssz q̃d capuant' q̃d tarentũ q̃d si
racusas q̃d athenas q̃d neios minores ve alias loquar.

UVA. BHSC. IyR_105

Sunt ꝛ ſua vrbib⁹ fata ꝛ pauce fatum obſidionis euaſe re ſed lōgitudo tpm noticie reꝝ obſtat vt ipſis etiā ciuib⁹ ſuaꝝ fata/vrbiū ſint ignota tu pñtem ſentis obſidionem nec futuras ꝓuides nec ꝓteritas meminiſti ſic vſus qō te premit defles valde ſenſib⁹ dediti eſtis beluaꝝ more. D In patria ſum obſeſſus. R Dicebā te incōmodū tuum flere iam optabile videri poſſit exiliū eo q minus officiat libertati neutꝝ tamē officit. Si libertas animi vera eſt ille ꝛ incluſus egredi ꝛ excluſus regredi ꝛ vbi voluerit eſſe poteſt. D Obſeſſus in patria mea ſum. R Obſeſſus ꝛ priamus nō ciuis ſed rex in patria ſua fuit cū tota illa famoſa magis q̄ fortunata familia obſeſſus argis anthigon⁹ macedonū rex ꝛ Eumene⁹ pergami obſeſſus hac etate intra vrbē. Janue rex ſilicie robert⁹ nullo veterū regum minor ſi queveros r̄ges facit vera ꝓtus attendit/tu homūtio ſortē regiā immerite lamētaris obſeſſus ambroſius obſeſſus auguſtin⁹ ambo ſimul intra mediolani ambitū obſeſſus ad vltimū auguſtin⁹ idē intra epiſcopi ſui muros q̄ tpe miſerat⁹ lacrias ſuas de⁹ a terzena illū obſidione ad celeſte regnū tranſtulit. D Obſidior. R Et quis oro nō obſidet hos peccata obſident illos morbi hos inimicitie illoſ cure hos negotia illos ocia illos diuitie hos pauptas illos infamia hos laborioſa celebritas oīs corpus qō tantope colitꝫ amatis. Jlle vos carcere artiſſim⁹ circūtingit atꝫ obſidet obſidione ꝑpetua ipe orbis terze vbi fremitis ꝛ bellis aſſiduis inſanitis vbi impioꝝ terminos ac regnoꝝ tanto ſtudio dilatatis q̄ a vob incolit q̄d eſt aliud q̄ ait cicero q̄ q̄dam pua inſula circūfuſa illo mari qō maguū qō oceanū qō atblāticū appellatis in terris qō tñ tāto nomine q̄ ſit puū vides vnq̄ obſeſſi eſtis oēs/tu te obſeſſum vtrem nouā narras. Vide pot⁹ ſi q̄d in te opis aut conſilij eſt qō poſſis ad tutelā patrie ꝓferze ꝫ fac pot⁹ ꝛ memēto ſiracuſij archimedis oppoſi ſenis. Querele enim nec tibi nec patrie ꝓfuerunt. D Obſideor intra patriā meam R. Quid tu g̃ an alibi malles obſideri poſſes id fateor

UVA. BHSC. IyR_105

malle z quidem pie quo scilicet te obsesso illa esset inmunis. Ceterū qđ a te attinet an solamen exiguū videt quit quit sit in patria tua p ati vt q̄ntum ledit aduersitas tm leniat loc⁹ ipse. D Intra muros patrios coartat⁹ sum. R Ita hoc dicis quasi nulle vobis maiores sint angustie q̄m muroz. Quā multi ex his qui in vrbib⁹ habitāt sic assidue in curia atz in foro sunt/vt vix toto q̄m lōgus est anno semel portas vrbis aspiciant adde nomen obsidionis erumpe gestient z vincti sibi ꝓpedib⁹ videbunt artissimis. Non ß facit obsidio sed opinio qua nil est in vestre mortalis vite fluctuatione potentius fabulam locus poscit. Decrepitum quēdam senē fuisse nup areti fama qui nunq̄m patriū limen excesserat id cū ad aures p sidentium peruenisset ludendi studio hōiem ad se vocāt z sibi comptum dicūt illum clam vrbē egredi solitum occulta cum hostib⁹ hre colloquia Ille autē p sanctos iurare se non solū tunc pūtis belli tpe sed nec vlla pace vnq̄ꝑ poēm q̄uis longam vitam muros vrbis egressum. Cōtra illi incredulitatē fingere z suspectū eum reipublice dicere Quid multa graui impareat pena imposita ne egrediatur imperant Illū ferunt impatientia ꝓhibitionis irritatum die postero qđ nunq̄ antea visum erat extra muros patrie deꝓhensum sic inuetitum semp ptinatia animos vrgēte nitimini z tu tunc te artatū dicis z tibi vrbs tota non sufficit\cui nisi obsideris forte ps minima domus forsitan vna sufficeret qđ maxime studiosis euenire solet. Quodq̄ fere omēs obsidio breuis est adest loci solamen actpis. Equanimitas sola deest vt lugeatis z queramini non natura rerum sed mollicies vra est.

De Patria euersa. Ca.lxx.

Vicquit euersa funditus est patria. R An non fortunas quarundam ex his q̄s paulo añ nominabam z similes aliarum innumerabilium audiuisti tyrum z thebas z persepolim perfici regni caput euertit alexander macedo quod mireris/ad suggestū scorti vnius magne vrbis tenuis fortuna troyam euertit L 1

UVA. BHSC. IyR_105

Agamenon saguntum hanibal carthaginem atz numā-
tiam affricanus minor Jerosolimam tytus aliasqz alij.
Romam nullus in totū diruit sed senectus attriuit ciui-
libus adiuta discordijs Et q̄d refert quis euerterit q̄z cō
stet euersam Ruine mediolanensis recētior fama est sub
Friderico impatore barbaro ⁊ inani. Quid tu ḡ tuā pa-
triam rebaris exemptā impio fortune cui vrbes maxime
atz imperia subessent. An vsqz adeo te fefellit amor vt vr
bem vnā q̄ tu ibi natus esses tibi fingeres inmortalē/cū
sit mūdus ip̄e mortalis Celū ruet ⁊ terra. mōtes ⁊ maria
mouebunt ⁊ creata de nihilo in nihilū redigent tu ruisse
tuam patriā miraris ac quereris sunt qd̄ paulo añ dice-
bam vt hominibꝫ sic vrbibꝫ mortes sue/non tam crebre
ille quidē q̄ ⁊ pautiores vrbes ⁊ diuturniores eui sunt/
morti tñ obnoxie nō sunt eñi soli hōies sed p̄ter animos
humana cūcta mortalia. D Patria mea ruit. R Re
surget forsitan nam ⁊ alique surrexerunt ⁊ quibusdā ceci
disse materia fuit felitius resurgendi. Nēpe hodie sagun
tum ⁊ mediolanū sedibꝫ suis stant at mediolano ꝓxima
laudum/pompei vltima vt aiūt mutauit locū ijsdem bar
baricis manibꝫ ⁊ sub idem tempus euersa sil'iter ⁊ ieroso
lima ⁊ carthago. Spera ḡ si spes cecidit ⁊ de patria actū
reris caue tu succubuisse fortūe peior est eñi animorū de
iectio q̄z muroꝝ virilis non feminea. Uiꝝ decet pietas
q̄uis doleas patriā cecidisse noli tamen simul occūbere
quando tua iam ruina nil rei.p. collatura est quin teip̄m
⁊ q̄z sunt ciuium reliquie ad felitiora tp̄a reseruare satage
factis pijs opus non lamentis. Est vbi sit ip̄a etiā fuga
laudabilis. Audisti vt therentio varoni cuius culpa ac
temeritate pene ruerat/impium romanū publice ab om-
nibus gratie actessunt/q̄ de re publica non desperasset/
quod fecisse collega eius vir clarissimus vt culpe omnis
illius expers videbar si aliud nihil est r̄liqui at tu saltem
cum biante bona tua tecum portans q̄muis nudus mu
ros patrie candentis egrediare ⁊ ad illam patriam aspi-
ra cuius regni non erat finis quo cum tandem deo te vo

UVA. BHSC. IyR_105

cante conſcenderis nec oſidionem metuas nec ruinam nec coꝛ aliquid q̄ veſtris in vrbib⁹ metuunt.

De Metu perdendi in bello. Ca. lxxi.

Ello vinci metuo R Pacem quere D Valde vinci metuo. R Timoꝛ modeſtis cautionem vehemens vero deſpationem parit/quaꝛ altera nil in bello meli⁹ altera peius nihil in reb⁹ oīb⁹. D Magno prelij quatioꝛ terꝛoꝛe R Quid bellantiū timoꝛ malifera tatꝛ ex timoꝛe oꝛiens meſticia flāminis ad trāſmenum craſſus apud carꝛas pompeius in theſſalia exptus eſt quib⁹ in locis ꝛ ſepe alibi verū poeticū illud apparuit peſſimus in dubijs augur timoꝛ. D Euentum pugne nimis horreo. R Differ interim dū ſpes redit male pergitur vnde abſtinendum mens terꝛoꝛq⁹ denuntiant. Solet ineſſe animis preſage quedā vis cui obſtare foꝛtaſſis non eſt vſq⁹quaq⁹ conſilium non eſt exemplorum numerus ſeuveterū ſeu nouoꝛum clariſſimis tribus vti ſatis habui. D Inſtantis pugne caſum metuo. R Excute res tuas acriter quas niſi teipſum fallis te nemo eſt melius qui nouerit vide ne non rei natura vl' virium defectus ſed preſagium ſibi fingat ignauia cui nihil vſq⁹ non formidoloſum ac difficile eſt hec ſi libertati igitur ſi glorie ſi ſaluti tue officit virtutis auxilio comprimēda eſt excitanduſq⁹ animus ꝛ monſtrandum illi ſepe pauti oꝛa eſſe ac leuioꝛa pericula q̄m pauoꝛes obuerſari ſepe oculis falſas imagines rerum terꝛibilium quibus cōſternati quidam ſine ferꝛo paratam ſibi victoꝛiam tradidere hoſti non eſt enim falſus atq⁹ inanis metus vero lentioꝛ ſed eo ſepe vehementioꝛ quo pauentem maioꝛa omnia ſibi fingens eꝛꝛoꝛ quoq⁹ precipitat atq⁹ ita quod poeta idem ait mala cuncta miniſtrat impetus ſi nec his attollere iacentem animum potes/ſed ſtatutem pauoꝛ expugnat campo abſtine. Vix bene geꝛitur quod pauide geꝛitur.

UVA. BHSC. IyR_105

Sic affectus in aciem si descendas tecum erit qui cōtra te dimicet tui em̄ ipsius aduersus te melior pars rebellat malus sp̄ hospes animi pessimus in bellū comes metus

De Belli temerario collega. Ca.lxxij.

Tultū ⁊ temerariū habeo collegā. R Est aliquid cause fateor vt timeas sed ex diuerso aliq̄d est vt speres h̄ em̄ vt q̄busdam calamitatis sic alijs gl'e prebuit materiā temeritas therentij varonis emilio paulo mortem pepit at.l.furij.⁊ minutij temeritas.m.furio camillo ⁊.Q.fabio maximo singularē gloriaz q̄siuit/note sunt historie. D Est mihi collega p̄ceps ⁊ incōstans. R Esto tu ꝯstans ⁊ modestus nusq̄ virt⁹ clarior emi/net q̄ suo ad mota cōtrario. Cur non tu potius illum regas, q̄ te ille p̄cipitet D Est mihi insolentissimus collega. R An tibi excidit vt ipsi de quo nūc diximus camillo tribuni militū consulari potestate quinq̄ sil' college imperio pares, vltro se submisere/hec g̊ virtus excellēs possessoribꝫ suis auctoritatē miratoribꝫ reuerentiam ac pudorem ꝯfert nullo melius mō college insolentiā r̄pressеris q̄ industria ac virtute sic efficies vt illū tibi parem dici pudeat sicut puduit minutium ⁊ vt se sponte subiciat honestiore suffragio q̄ si eum tibi popl'us subiecisset aut omnes intelligant illum tibi parem nomine rebꝫ imparem ⁊ quicq̄t bene gesseritis tuū esse q̄cquit secus illi⁹ D Collega mihi stultus obtigit ac ꝑuersus. R Quedam ꝑ contrariū discuntur. Solent magistri tardiusculis discipulis ineptum aliquid ꝓponere qd̄ cum r̄spuerit discentis ingenium ad vera facilius retrahatur redit ad memoriam obscuri hōis clarum verbū Ante nō magnū tempus cum Florentina ciuitas statum mutasset quod crebro nimis ac libenter facit atz ad imā plebē frena rei p.ꝑuenissent vn⁹ ex insolenti grege q̄ diu illa tenuerat/⁊ mestus amiserat vicini inopis mechanici humilitatem spernens. Et tu(inquit)q̄ neq̄ lr̄as noueris neq̄ vnq̄m patrios fines excesseris vili semꝑ artifitio vitam trahēs cum paribus tuis qualiter hanc tantam ⁊ tam nobilem

UVA. BHSC. IyR_105

vrbem regis. Ille autem nihil motus. Ee quid negocij inquit est Quid vos egeritis nullus ignorat si p omnia contrariū agimus aberrare non possumus. O verbum dignum docti hōis exingenio pdūsse tu nūc igit in colle ga tuo ptraziū tibi statuas exēplar cui dissilim⁹ fieri vel.

De Magistro militie inconsulto. Ca.lxxiij.

St mihi magister militie inconsultus ac preceps.

R Hoc aliqnto piculosius non negē legiones ve stras interroga iacentes ad trebiam ad transimenū z ad canas multisqz alijs in locis. Si remediū vis du biam linque militiam si id forte non dak at tu fortiter atz industrie ministeriū tuum age. vt inter tui ducis errores tua virtus emineat nec te ruina opprimat aliena/sed tu potius si qua est via publice hūeros subicias ruine. Rē difficilem sed neqz impossibilē neqz insuetam iubeo vt eā sepe multis milibꝫ obfuit vnius ducis ignauia sic in terdum vnius viri virtus z exercitum seruiant z ducem. Heu sim longior qꝫ oportet tu res suis in locis/qres mi bi nominū z tpm cōmemoratio sola sufficiet/publi⁹ deci us bello sanimtico chalpburius flammius bello punico primo affricanus minor bello punico terzo tribuni om nes militū/ducumqz z exercituū seruatores tāta esse tua virtus ac felicitas potest vt aliena infamia eximiā in glo riam tuam vergat. Anceps sane negotiū sed extrema in necessitate vnicū pinde vt cunqz alios fortuna rotauerit tu virtutis gubernaculū. Si mihi obsēq voluerīs nec in pace nec in bello nec in vita destitues nec in morte.

De Infausto Prelio. Ca.lxxiij.

T prelio victus sum. R Jam timor euanuit spe rare incipies. Hec est horū series affectuum nam cum spes ac metus de futuro sic iam vt futurum po test esse quod speres sic futurum esse dsijt quod timebas D Magno prelio victus sum. Tantum ne non ani mo victus sis nempe ille si cecidit actum est L iij

UVA. BHSC. IyR_105

meministi vt marcellus prelio victus die ꝓximo in aciē
redijt ⁊ dum vincere suū maiore q̄ ab alio pridie victus
erat prelio vicit Et iulius cesar ad durachiū inferior ad
pharsaliam mox ingenti prelio victor fuit multi prelio
victi bello fuere victores non cadūt animi virorꝝ fortiū
vnius euentu non magnanimi tantum sed longamines
sunt. Uictus hodie cras pugnabis cautius ducis artez
infausta p̄lia q̄si tristes fidiq̄ edocent mgr̄i atz vbi sit er
ratum plagis admonent. Sic agricolā sterilitas archite
ctum lapsus e dium equitem casus crebri nautā graues
acuunt procelle errando discit̄. D Uictus sum. R
Non est victus nisi qui se victū credit cuius spes obruta
⁊ extincta est cuius anim⁹ arma deposuit aspice romāos
animos cum sp̄ tum presertim bello ꝑuitio secūdo non
tanta defectione sotiorꝝ non ꝯspiratione regum ac genti
um non tot infelicib⁹ prelijs ac ruinis penevltimis victi
sunt. Nulla vnq̄ apd̄ illos pacis mētio nullū diffidētie
vestigium nulla deniq̄ nisi ꝓrsus alta ⁊ inuicta consilia
h̄ sane quid est aliud q̄ virtute animi fortune duriciem
mollire atz illam nisui pudorem ⁊ amorē tui cogere. Tā
dem igitur vt dignum erat emersere vt milites strati sur-
rexere altius vt non hostes tantū suos mō tam formida
biles. Sz totum mox ex ordine terrarū orbem virt⁹ illis
ac fortuna subiceret. D Uictus sum fateor R Nūc
demum incipis nosse fortunā ⁊ hoc saltem boni fugiēs
inuenisti nemo ferme res magnas gratis discit. multos
docet exp̄ientia quos scola non docuit ⁊ preceptoribus
surdum caput hausit oculis qd̄ aurib⁹ non valebat Nul
la rerū humanaꝝ certior magistra q̄m aduersitas nulla
discutiendis erroribꝰ aptior. D Magno fortune vul-
nere corrui R Surge ne iaceas nusq̄ clarius q̄ inter
fortune vulnera preeminet animi magnitudo Nūc nos-
ce teipsum q̄ntarumq̄ sis virtū valde ictus intellige D
Speratam victoriā amisi. R Si insperatam prudē
tiam quesiuisti non speranda rerum ꝑmutatio videri de
bet. D Uictus sum bello. R Bello victus libertatē

UVA. BHSC. IyR_105

retinet ac vitam vitio autem victus vtramq̃ amittit q̃s-
quis ergo illi succumbit vere vincitur. D Vict⁹ sum.
R Quid scis an illud magno pompeio thessalico dcm̃
die ⁊ tibi cõueniat vincere peius erat vt damni plus sic
peccati minus solet habere q̃ vincit̃ lucrum ingens qd̃
optantes q̃dam non vinci modo sed etiam mori elege-
runt ⁊ profecto mercant̃ egregie qui morte corporis que
runt anime salutem. Sed plerique malis suis gaudent bo
nis anguutur tanta hominum mentes habet cecitas
D Victus sum. R Potest id quidem tibi non scien
tie militaris inopia sed fortuito contigisse. Nusq̃ enim
fortunatior vt ita dixerim est fortuna quam in prelio cũ
multa alibi illic ferme omnia posse illam perhibent.
D Prelio victus excessi. R At non continuo nud⁹
possunt arma victis auferri vera autem bona que sunt
arma animi qui vident̃ victi retinent. Ea enim vt ex in-
cendio ac naufragio sic aduerso ex prelio efferunt̃. nec il-
la tantum que in amuis abdita ferro tangi nequeunt.
Sed illa quoq; que maxime periclitari in prelijs ac fer-
ro exposita videntur. Itaq; nõ quisquis bello vincitur
bellicis simul spoliatur laudibus licet etiam armis ami-
ssis ex acie fugientem quodq; est maius in acie pereuntẽ
secum ducis eximij nomen ferre. Nam ⁊ ad thermophi-
las leomdam non tam victum q̃m vincendo fatigatum
inter ingentes stratorum hostium cumulos occidisse cũ
suis grece memorant historie q̃m deiphebo famam ma/
ro approbat ⁊ in campis emathijs si lucano creditur stetit
ordine certo infelix acies. Et nouissimo prelio quod in
affrica cum hanibale factum est nec melius instrui aci-
em nec acrius potusse pugnari/vt de victore victus sic ⁊
de victo itidem victor ipse confessus est vterq; ingens re
rum talium extimator Quid amisit autem qui veram ar
tis sue gloriam ⁊ bene geste rei conscientiã nõ amisit. ⁊c.

De Bello ciuili. Ca. lxxv.

UVA. BHSC. IyR_105

Ello quatimur ciuili R Nomen h̄ a ciuib⁹ tractū
⁊ tu vnus es ciuiū. Uide g̊ ne vnus sis huic malo
prebentiū fomenta ⁊ virili ꝑte culpe nō careas hic
est enim mos alter alteꝝ inflāmat donec singuli furorem
publicū excitauerunt tum demū fumat furor public⁹ sin
gulos aget ⁊ p̄cipitat nec vnq̄ publicū malū a se incipit
q̄uis accessione auctū totā infecerit (siue etiā euerterit)
ciuitatem Si p̄mā tñ q̄ris originē singuloꝝ in erroribꝫ
radicatū est h̄ est. āt qd̄ cauendū moneo/ne tu q̄z vn⁹ fue
ris ex his qui vel materia vel flatu ciuile incendiū alue/
rint multi em̄ faciunt. vñ mox q̄rant̄. ⁊ q̄si ab altero infli
ctum vulnus factū suis manib⁹ lugent. Multi iam suo
incendio ꝑiere. Q̄ si tibi nihil es ꝯscius. pius est dolor
boni ciuis in calamitate publica sed quē solet̄ innocētia
humanis em̄ in malis nullū flebili⁹ culpa est imo quidē
(vt q̄busdam maximis viris placet) nullū aliud est malū
D Ciuili vexamur bello R In furore ciuili te seq̄strū
pacis exhibe si id frustra est at tu saltē ꝓ libertate vel sol⁹
vt ꝓ iusticia ꝑtes fac (qd̄ ⁊ si patrie fortassis inutile) at ti⁄
bi certe laudabile vtriusq̄ rei exemplū vna tibi vrbs da⁄
bit meminiū agrippā ⁊ poeticū cathonē hūc nouissimū
D Implacabile ciuib⁹ bellū est. R Si nil opis in te
est ambi alios. increpa. depcare. robtestare. castiga. obse
cra. ingere quib⁹ potes publicā ruinā/q̄ p̄uatas in se con
tinet ⁊ cū nulli⁹ ꝓpria videat̄ est oim̄ deniq̄. huic pietate
huic te erroribꝫ animos placa. Si nil apd̄ hōies ꝓficis
deū ora. opta ciuiū resipiscentiā ⁊ salutē patrie modisq̄
om̄ib⁹ boni ciuis offitiū imple D Bello ciuili res pub
lica in extremo est. R Ne q̄d vel ciuilib⁹ l' externis bell'
inopinū accidat ne q̄s impatum casus opprimat. sp h̄
verbū volue animo non habes mō sed (p̄ter animos) hu
mana om̄ia esse mortalia. Esse vt hominib⁹ sic vrbib⁹ ⁊
magnis imperijs suos morbos nūc extrinsec⁹ obrepent̄
nūc intra corpus exortos. in quib⁹ sunt successiones ⁊ si
multates ⁊ discordie ⁊ bella ciuilia/esse oīb⁹ ꝯstitutū ter⁄
minū q̄ p̄teriri nō poterit suū finē cūct⁹ q̄ vident̄ instare.

UVA. BHSC. IyR_105

Et si paulum differat affutur tamen vbi sunt vrbes clarissime fuisse siluas asprimas ⁊ futuras esse Stulte de se sperare vrbem aliq̃ q̃ asseq̃ regina vrbiũ roma neq̃uerit Hoc inter vata hõim atz vrbiũ interesse/q̃ illa ꝓpter innumerabilem infinitãq̃ freq̃ntiam ⁊ vite breuitatẽ cottidie in oculis sunt. Hec ꝓpter raritatẽ atz euũ longi⁹ vix semel multis in seculis ⁊ cũ stupore cernunt hec te cogitatio firmiorẽ ꝯtra oẽs casus tam publicos q̃ ꝑuatos faciet. hec tibi demũ ⁊ si nõ amenã at vt cũq̃ tollerabilẽ viaz sternet ad inopiã ad exiliũ ⁊ ad mortẽ. docebitq̃ non h̃ ꝓpriũ pr̃ie tue malum quod omnib⁹ est cõe. ⁊c̃.

De discordia animi Fluctuantis Ca. lxxvi.

Nimi discordia laboro. R Nullũ h̃ bellũ peius nec ciuile quidẽ. Illud eñi ciuib⁹ inter se h̃ hõim secum est. Illud inter ꝑtẽ ppl'i in plateis vrbiũ h̃ int⁹ omnia. Interq̃ ip̃as ꝑtes anime gerit. Itaq̃ cũ sit belli q̃dam spẽs q̃ plus q̃ ciuile bellũ d̃r vbi non solũ ciues sz cognati etiã inter se pugnãt q̃lem inter cesarẽ ⁊ pompeiũ fuit de q̃ dictũ est Ille locus fratres habuit. loc⁹ ille parẽtes q̃nto h̃ bellũ iusti⁹ nomẽ id vẽdicat vbi non pr̃ ꝯtra filiũ nec frater aduersus frẽz/sz hõ ip̃e ꝯtra se litigat q̃ durante litigio nullo q̃es animo nulla p̃t eẽ serenitas. D Discordat anim⁹ ⁊ diuersis secũ pugnat affectibus. R Diuersitatẽ illã abice vnũ velle incipe tũc ꝯposita erit ⁊ inmota pax animi cum discordes affect⁹ (q̃i seditiose ciues) hi vnã ꝯferũt volũtatem Alioq̃n vt ꝯtrarie corrupti humores febrẽ corꝑis sic cõtrarij affect⁹ febrẽ pariunt animoꝝ. q̃ tãto est ꝑiculosior q̃nto ⁊ anim⁹ corꝑe nobilior ⁊ eterna mors terribilior tꝑali. vtrobiq̃ tñ adhibitũ tꝑamentum ⁊ eq̃litas quedã ad salutẽ via est. D Pugnat anim⁹ nec q̃d velit eligit. R Malũ sil' maliq̃ cãm stringis/qꝛ nempe noua eligit ideo pugnat eligit ⁊ cõfestim pugna cessabit. Eligat (dico) bonũ velle nam si malum magis magisq̃ certabit vitia inter sese pugnãt. semper virtutũ ꝯcordia sũma est. D Anim⁹ in ꝑtes scissus

UVA. BHSC. IyR_105

dissidet. R Animũ in tres partes distinxere phi. q̃rum primũ in arce h̃ est in capite locauerunt moderatricẽ vite humane celestem serenãq; sp deo ꝓximam vbi trãq̃lle honesteq; voluntates habitant duaꝝ reliq̃rum alteram in pectore vbi ire estuant atz impetus Alterã subter precordia vbi ꝯcupiscentie atz libidines duplex huius pelagi tempestas. Quid agendũ igit̃ tibi sit vides fac ꝙ meminimus cui⁹ paulo añ memini ꝑsuasit plebi vt subesse patricijs in animũ induceret. q̃ impeto vrbem scissam in duas ad vnitatẽ salubri ꝯsilio reduxit Et tu coge vl' consilio, vel vi ꝑtes ignobiles parere nobilius. Tum demũ ⁊ non aliter animi pace speraui qua sublata quid vaga semp ⁊ ꝓpositi inscia ⁊ fluctuãs ⁊ inconstans vita hõim est ⁊ ceca ꝓrsus ⁊ misera. Multi ꝑus ex hac vita abeunt q̃ quid velit sciant. D Fluctuo in consilijs nec quid velim scio. R Jam dixi multis hoc accidere non vno aliquo tãtum in tpe sed in omni vita ⁊ vsq; post vitã finẽ ⁊ ꝓfecto ex omnib⁹ q̃ dixisti/dicturus ve es/vix h̃ malo maius aliqd̃ inuenies. D Fluctuo ⁊ in diuersũ agor. R Maximũ augmentũ (male se hñtes animi fluctuatio est. vt eñi corpus egrũ sepe thoro voluit̃ sic eger animus ꝯsilijs agitat̃ de q̃ vix vlla mihi spes salutis parũq; abest quin melius sperẽ de hõie vitijs ꝑtinaciter inherẽtem q̃ si conuersus fuerit ad virtutes in his forsitan constans erit q̃ de hõie vario null⁹ se cõsilijs applicãte q̃ ⁊ si boni aliqd̃ inceꝑint nõ ꝯsistet neq; ꝑseuerabit indocl'es stare ⁊ fieri p̃tvt d̃ h̃ intelligere liceat (senece illd̃ obscuꝝ) ꝙ tota vita elabit̃ aliud agẽtib⁹ mõ eñi h̃ mõ illd̃ agẽtes nusq̃ idẽ sp aliud agere sunt dicẽdi q̃uis ⁊ alios sensus locus ille recipiat. D Inter varias curas iactor. R Quasi tumidos inter fluct⁹ vite tue puppis (ꝯsilij ĩops ⁊ mgr̃o) destitua ꝯcutit̃ naufragio ꝓxima vitã tu illam (dũ nondũ mauu clau⁹ excidat) tuto aliq̃ ⁊ salubri sistas in portu. Jactisq; anchoris ꝯquiescas ꝑus q̃z animi ẽpestas oppresserit D Fluctuo ꝓpositi incert⁹ R Hinc p̃ter aĩe ꝑicl'a (q̃ innũerabilia ⁊ inmẽsa suut) ip̃e q̃z oris

UVA. BHSC. IyR_105

habitus ꝓdit varius ꝛ inconstans. similisq; animo a q̄
multis fingit (vt ait cicero) dūq; ℞ in statu fueris nūc le-
tus nunc tristis nūc pauid⁹ nūc securus nūc celer nūc tar-
dus incedes insigni varietate cōspecti⁹. q̄le aliq̄d tradit
de luceo catilina. Ꝟlt vbi te ꝑmū ꝯposuer ꝭ atꝫ dixer ꝭ vnū
velle cepis qō bonū vtiq; sit optet/quō naꝛa malozū sp
varia est. vbi ℞ (inq;) feceris ꝓter animi q̄tē rez optimā
vniformitas q̄z mult⁹ ac tranq̄llitas ꝯsequit/nec spevlla
nec metu nec merore mutāda. nec gaudio res quiꝭ vene
rabilis ꝛ paucoꝝ bōim q̄ apō veteres grecos in socrate/
apud vr̄os in lelio laudata est postmodū ꝯo in ꝓncipib⁹
vestris marco antbonio ꝛ aurelio alexandzo.

De ambiguo Statu. Ca. lxxvij.

Ambiguo in statu sum. ℟ Quid est (queso) de q̄
ambigis moziendū ne moztalib⁹ an speranda q̄ fu
giunt ꝛ nulla in ꝓsperū spē hūdam an ineuitabilis
casus rez esse sed tollerabiles non flecti quidē ꝫ frangi
posse fozzunam. Ꝟlt ℞ omnia circa sunt. ☞ Ambiguo
in statu positus quid de me futurū sit nescio. ℟ Vbi
qñ qualiter moztaris ambigere q̄dem potes/mozi autē
optare nec male mozi posse qui vsq; in finem bene vixe/
rit. nec cito mozi quibuslibet in spatijs vite viri boni mu/
nus impleuit vel si id non licuit at ſspem dedit. nec alibi
q̄ in patria q̄ mundum hunc omnē patriam sibi fecerit
ne alibi q̄ in exilio q̄ verā suspirat ad patriam dubitare
in desipū nullo potes mō. Vnde igitur iste ambiges de
fozzuna fozsitan. An tibi fidem (q̄ vir illi vnq; fecit) an
suos potius mozes seruet tanq; pelagus ꝓcelloſum nūc
ficta tranquillitate fallax nunc fluctibus altis minax.
nunc bozrenda naufragijs. Ne de hoc quidē ipo (si q̄ ti/
bi exꝓientia rez est) dubitatio vlla superit. Quāuis eñi
euentus ambigui ipsa tñ ambiguitas ipsa ꝛ vtus (que
te inter cetera certum faciat certa est cui cū te totū deder ꝭ
puisa oīa nihil erit ambigui. ☞ Ambigu⁹ stat⁹ meus
est mihi. ℟ At nō ambigu⁹ deo id satis est illi teipsum
fidens crede ꝛ dicei in manibus tuis sozres mee.

UVA. BHSC. IyR_105

Id cum ipse feceris Pone metum/pone ambiguitatem pone solicitudinē Ille scit quid de te acturus sit nullius rei dubius. pua quidē sed firma in nauicula magnū sulcas mare. fidus tueq; salutis amantissim⁹ gubernator est q̄d refert an viā vector ignoret si mgr̄o nauigij nota est.

De Vulneribus acceptis. Ca. lxxviij.

Vlneribꝫ crutior grauissimis. R O si anime tue vulnus aspicias q̄ hec leuia videant Sz vos delicatissima corpa insensibiles pene animas habetis altera vestri pte nihil altera pati om̄ia pati qd̄q; est funestius non sentire. D Vulneribꝫ inflictis affitior. R Hostilis mucro loricā penetrat non aim̄. Ille nisi vltro suis sese armis spoliet inuiolabilis ferro est disputatum habes a magno quodā viro puo quidē (sed arguto) volumine neminē ledi posse ni ledat a se ipso cui sententie (q̄uis ab opinione hominū vehementer abhorreat) p veritate me subscripserim. D Grauissimis multisq; vulneribꝫ laniatus sum. R Nullū vulnus graui⁹ esse pōt q̄ ad mortē. talia vero vno in corpe multa esse non pñt. Si vnū ḡ grauissimū reliq̄ ḡ om̄ia leuia sint oportz tribꝫ ꝛ viginti vulneribꝫ confix⁹ cesar vnū nō ampli⁹ letale non habuit vt sane fuerint cūcta letalia plus ne q̄m semel morit/multa licet ac pfunda sint vulnera vn⁹ est mulierum effectus/quoꝝ sepe etiā in corpus extinctū inhumana repetitio non vulnerati penā/sed seuientia vulnerantis exaggerat. D Vulneribꝫ debilitatus sum. R Sit vtinā simul debilitata supbia cum sororibus suis ꝛ accesserit vulnerū comes humilitas ne de nihilo scriptū sit hūiliasti sicut vulneratū supbū Bonū vulnus ꝛ vtile quod pluriū ac maiorum vulneꝝ medicina est. D Vulneribꝫ deformatus sum. R An adolescētis illius obliuiscerꝫ c⁹mētio bis in h̄ ſmone incidit Sero quidē spōte faceres qd̄ ab illo factū gemis D Trāsuerso vulnere facies exarata ē. R Nō vuln⁹ sz cāz vulneris/cicatrix iusto bello pta mltis modis hōestat faciē viri fortis.

UVA. BHSC. IyR_105

Spetiosum pro iusticia susceptum vulnus/ml'toq; spe
tiosior est mors. D Vulnere accepto claudus sum.
R Dictũ tenes oratij coclitis qui cũ die illo quo nume
rabili magis q̃ credibili fortitudine atz/constantia sol⁹
tusci regis exercitũ supplitio in põte sustinuit testudine
suoꝝ manib⁹ a tergo fracta ⁊ collapse hostibus clausum
iter sentiens/vterq; erat armatus ⁊ mille hinc atq; illinc
missilib⁹ circũuent⁹ ex alto se in tiberim ꝓiecisset/vnoq;
cũ vulnere vñ claudus mansit inter ruendũ accepto nau
do ad suos corpe reliq̃ incolomis ꝑuenisset. Idq; viciũ
post temp⁹ impetitione honoris obiceret sic elusit aduer
sarium. Minime inquit claudico sed ita dij inmortales
voluerũt vt ꝑ singulos passus meminerim triũphi mei
preclaꝝ plane factisq; pardictũ. D Manũ vulnere ꝑ
didi. R Si leuã damnũ leui⁹ ac si dextrã marci sergij
viri fortissimi remedio vti licet/q̃ hac manu bello puni
co amissa sibi ferream fabrefecit cũ q̃ multis ac trucibus
ꝑlijs non otiosus bellator interfuit. Id si paum successe
rit dextre offitiũ in sinistrã transfer. Nosti vt cesareus mi
les atilius bello massiliensi cũ iniectã puppi hostili dex
tram amisisset/leua apprehẽsa tenuit/donec pelago mer
geretur. D Utraq; manus ferro abscisa est. R Ubi
plus licentie fortuna ibi pl⁹ negotij virt⁹ hz. fortũe tamẽ
om̃is aculeus virtute ↄtundit. hac armatus etiam sine
manib⁹ fortis erit Memento ciuigeri atheniensis q̃ p⁹
marathomã pugnaz op⁹ inmortale milciadis hostibus
ad naues ꝓfugis imminens trũcata manu dextra (q̃ vnã
nauiũ fuge plenã strinxerat sinistrã) q̃ abscisa sinistram
mox adhibuit/q̃ rurs⁹ abscisi fere ĩ morẽ morsu posci affi
xo sic tenuit/qđ aliter non valebat. nec tibi miles ille ca
nensis exciderit q̃ vulneribꝫ vsu manuũ ꝑuatus/contra
suis inteum spolijs victorẽ/qđ vnũ sibi sup erat dentib⁹
quidẽ ꝑ manib⁹ vsus est/ceruicẽq; ei⁹ arreptã vlnis im
plicuit nec laxauit ꝑus q̃ auribꝫ truncis/ac naribꝫ hostꝫ
os lateris tuẽs seq; vult⁹ morẽis iã lectior expiraret fero
tiora hec. illa suauiora/mitibusq; animis aptiora reme

UVA. BHSC. IyR_105

dia. vt sp ceu rem fragilem caducumq̃ velociter desertu
ram corp⁹ aspicias vt cũ euenerit nec concidas nec mire
ris quidem sed exteriore mẽbroꝝ ministerio amisso/in ip
sos anime sinus intimos te conuertas vbi inuenerit ad
magnifice loquendũ agendũq̃ nec lingua opus esse nec
manib⁹. D Vulneribꝫ deformaturus sum. R Dixi
iam imo (si causa vulneris pulchra est) honestat⁹ ac insig
nitus viri quidẽ fortꝫ ꝓ in scia magnũ aliqđ aggressi du
rumq̃ aliqđ ꝑpessi non fedi⁹ fraus sulcata vulneribꝫ vi
deri debet sed votis stellata fulgentibꝫ neq̃ vero cicatri
ces vulnera sed virtutis dicẽda sunt vestigia. ⁊ preclaris
affixa frontibꝫ signa meritoꝝ. Proinde si cesareũ illũ q̃z
centurionẽ thesiũ cenã mire virũ fortitudinis sꝫ iustine
nullius mille lacerũ ꝑfossumq̃ vulneribꝫ hostes q̃z vene
rati sunt ⁊ ꝓpter vni⁹ virtutis admirationẽ vulnera ipsa
deosculantes armorũ fragmina ⁊ sagittas e tepenti cada
uere eductas deorũ templis ceu sacris aliq̃d affigebant.
Quid de fortis iustiq̃ viris ꝑiculosis vulneribꝫ sentien
dum sit intelligis. D Vulneribꝫ multis infirmus ac
deformis sum. R Curate miseri vulnera q̃ nisi nũc sa
nentur hesura ꝑpetuo debis eñi terra viderit q̃ illa conte
get ꝯsumetq̃ cicatricosa corpa excipiens plana restituet
D Inflicto vulnere hac aut illa ꝑte corpis trũcat⁹ sum
R De particulis litigas totum illico relicturus

De Rege sine filio. Ca. lxxix.

Egnũ est mihi sine filio R Paruũ tibi g̃ solicitu
dinum ⁊ curarũ regni on⁹ imposuit nisi filij insup
pondus accesserit. Sarcinis vestris delectamini ⁊
dulce est vob̃ sub faste succũbere. Nullũ publicũ põdus
regno graui⁹ nulla ꝑuata sarcina g̃uior q̃ fili⁹ ⁊ si nulla
cariori. R Tui regnũ dimittã null⁹ est fili⁹. R Di
mitte ciuibꝫ libertatẽ nil illis grati⁹ nil te dign⁹ potes fue
rũt q̃ viuẽtes nec successore carentes. h̃ ip̃m facere medi
tati sunt. hyero siracusius ⁊ august⁹ cesar q̃nto ꝟo satius
fuerit multis bñ facere cũ possis q̃ optare vt vni male fa
cias. Quid est ãt meli⁹ q̃d dulti⁹ q̃ libtate viuere q̃dẽ ꝟo

UVA. BHSC. IyR_105

peius quid piculosius q̃ regnasse D Non est filius quem heredē regni faciā R Nō est materia ꝑpetuande tirānidis. nam q̄d sunt aliud regna q̃ vetuste tirannides non fit bonū tpe ꝙ natura est malū Adde ꝙ ꝑsepe qui in regna succedunt a maiorū calle disrecedūt exemplo sunt Jeronim⁹ siculus tirānus ⁊ iurgita numidic⁹ q̄ romanorum amicitiā tanta fide abauis tanq̃ feliciter diu cultaꝫ cū sua vterqꝫ ꝑnicie alter insolentia alter ꝑuidia violant Non hēs igit̄ successionē regni/non hēbis tuorū ac tuū euersorem sꝫ hēbis ppl'm tui nōis amatorē/cū cultorem tui meminerē libtatis tibi ꝑ secula debitorē Vñ tecū egisse fortunā bñ credito/⁊ melius multo ꝙ filiū tibi vl' abstulit vel negat q̃ ꝙ regnū dedit D Sine filio rex sum R Nunc honesti⁹ atꝫ liberi⁹ regna sepe amor filioꝝ ab amore v̄tutis aim̄ deflexit/legisti vt apd̄ thoꝓbantē insulam ingentēqꝫ longe trans indiā in orientali sedet occeano ꝑ transuersum diametrū obiecto britanie rex arbitrio ppl'i ꝯsentientis eligit̄ vir ex om̄ibꝫ optim⁹ nihil sanguis nihil opes ꝓsunt Om̄e suffragiū de virtute orit̄ ita vt nunq̃ iuditio fauor officiat̄. Sctā ⁊ felix electio q̄ ad vestros reges vtinā ꝓuenisset neqꝫ malis peiores ⁊ peioribus pessimi succedentes orbē terraꝝ tradita ꝑ manus nequitia ac suꝑbia corrupissent. Illic tñ q̄ntūlibet optimus ac ꝑfect⁹ vir vnanimi sententiā oim̄ ꝯꝓbat⁹ ad regnum ꝑueniat/nisi ⁊ senex ⁊ filij carens/ne āt etatꝫ feruor aut filij amor trāsuersum q̄ non expedit aim̄ agat. Itaqꝫ ⁊ si filiū hꝫ ad regnū non assumit̄ ⁊ si post regnū illi forte filius natus sit/statim regno cedit. Neqꝫ em̄ prudentissimi viri possibile opinati sunt vt idem animus siml' ⁊ populum curet ⁊ filium

De Regno amisso. Ca. lxxx.

Egno excidi. R Jam pij solacij gen⁹ est filiū nō habere. D Regno excidi. R Utilis casus in p̄cipiti sedebas saluus in plano depositus/⁊ ꝑiculosam altitudinem p⁹ terga respiciēs videbis te regni solio descendentem ad priuate vite requiem ascendisse.

UVA. BHSC. IyR_105

Et si nulla est securitate iocūditas nulla felicitas aliq̄n/
to iocundius te aliq̄nto⁹ felicius atz ita alti⁹ esse q̄z fue/
ras cognosces. D Regno depulsus sum. R Dēto
gratiam depellēti duz auriby animo liq̄dum qō iubeo/
depulsus em̄ es vñ erat abeundū z q̄ spōte debueras co
actus facis. optanda vis equidē est non deflenda Nam
quis pudoz hōiem natū aut regnū sup hōies optare aut
se parem factū hominiby indignari si excellere pulcrum
ac optabile/quid in omni pulcherzime rei excellentia ex
optanda sit non supbie igit̄ /neq̄ licentie sed virtutis ex
qua vera diademata regū non ex gēmis auroq̄ fieri ne/
mo tam auri cupidus aut gēmaz est qui neget. Quis āt
queso hōim non videt inter hōies p̄ncipatū humanita/
ti debitum non opiby/q̄ opulentū hominē faciunt non
humanum magis atz ita nec meliozib⁹ certe nec homini
bus altiozem Sz hic vnus multis ex enzoriby vestris est
inexcellentie appetitu/q̄z in sua sede ⁹temptar vbi non
est queritis non videntes ⁹sequentia rez veram z causa
rum. sicut em̄ inter diuites diuitiꝫ inter robustos viriby
inter formosos formam/inter disertos eloquentia. Sic
p̄fecto inter homines humanitate p̄cellit̄ D Regia de
sede cecidi. R Si incolumis praz solent eñi q̄ sic deci
dunt perire regnoq̄ simul atz animo spoliari. quiby illa
relinquitur tranquillioz gratioz q̄z (si sapiūt) vita est qō
minime latuit q̄ non collapsi aut depulsi sz z stantes vo
lentes/aut imperio cessere/aut pontificatū iam sublimi/
ozem regnis z imperiꝫs relinquere. In quiby dyocletia/
nus claz nomen habet/q̄ dimissum vltro ad imperiū/re
uocatus spreuit opes turbidas ancepsq̄ fastigiū z q̄situ
ab aliꝫs/q̄rendūq̄ tantis cediby rursus oblatū expertus
exhozruit z p̄hice grauiterq̄ cū amicis iocās oleriby q̄ in
ozculo suo p̄uatus sibiipsi plātauerit post hñdum cēsuit
D Regia arce detrusus sum. R Latentiū illa discri/
minū plena erat interq̄ dudū cec⁹ animi cū q̄busdam ve
lut aureis nec min⁹ vrgentiby q̄z fulgidis manicis atz cō/
pediby tenebraz quiby nūc solut⁹ lūine redito q̄ fortuna

UVA. BHSC. IyR_105

suis auferre sequacibus solita est illius circulatricis in stabiles vides. Quis auarus adeo vt non auꝝ visum re dimat/eligatq; inopem magis integritatem nobilissimi sensus q̃m diuitē cecitatem. At qui non minus nobilis sed sine ꝯpatione nobilior animi uisus est q̃m corporis Illū gaude regni nutantis impendio redemisse rē mag nam paruo p̄tio neq; rem vnā tm̄. non modo em̄ cecitas cum regno abijt sed libertas redijt publico seruitio libe ratus es. D Regia exuor maiestate. R Clamis re gia sceptrumq; ⁊ dyadema crede exptus ponderosissima reꝝ sunt/multiplici leuatus faste queri desine. D Reg num amisi. R Imo quidem euasisti ⁊ nudus ex ingē ti naufragio enatasti. solent terre redditi querelas preme re votaq; soluere. D Regni felicitatē ꝑdidi. R Seu felicitatem miseram seu felicem miseriā dici maius hanc fateor ꝑdidisti\seu vtramq; simul falsam felicitatem ve ramq; miseram. D Regnū sil' ac potentiam regiasq; opes ꝑdidi R Gaudendū ꝑditis q̃ te ꝑdere potuissent D Regni ptāte careo. R Et regni curis ⁊ casib' q̃rū tedio atq; odio quidam solio excedere voluerūt qđ vt vel let augustum modestia/neronem metus impulit Nōnul li etiam excesserunt vt paulo memoraui id qui velle nō potest. Sunt nāq; ꝑuicaces ⁊ indomite voluntates ne cessitati saltem. victoriq; suo gratias agat ad eū statū vi redactus quem optasse debuerit Primū boni animi vo tum esse debet honesta. consilia libenter amplecti ꝓximū vel coacte/ꝙ magnū illum sirie regem nō preterijt anthi ocum q̃ omni q̃cis thauꝝ est asia priuatus senatui po puloq; romano gratias agebat ꝙ eum magna nimis so licitudinem liberatū ad mediocria redigissent. facete q̃ dem ille si ficte sapientis grauiterq; si ve. D Regni e solio descendi. R Dicebam suꝑbie impudentis addā ⁊ amentie negligentis esse cōditionis oblitū fastidie qđ sis. esse velle qđ nequeas non p̄nt oēs reges esse/sic satꝫ est homines esse qđ non sui regni auidis sua nō sordeat humanitas. quiescite miseri bene agi secum D 1

UVA. BHSC. IyR_105

putent hi qui reges esse desierint cum eñ omnium dura mortaliũ tũ durissima regũ sors q̃ꝝ ⁊ vita innocẽs labori ⁊ scelerata infamie atꝫ vtraqꝫ ꝑiculis exposita q̃cunqꝫ se verterit difficultatũ scopulos rerũqꝫ naufragia circa se videt. hic eruppisse tu. miseꝝ ducis nil vnq̃ꝫ tibi felitius accedit q̃m ꝙ miserrimũ arbitraris D Regnũ meum ad aliũ translatũ doleo. R Nõ tuũ certe sꝫ fortune q̃ si donare illud tibi potuerat cũ auferre cũ velit/ ⁊ transferre non possit vide ãt ne preter transferentis voluntatẽ que sola sufficiẽs est. alie etiã cause fuerint transferendi ille s. q̃s q̃dam sapiẽs vir exp̃ssit (regnũ inquit) agẽte ingẽtem transfert̃ ꝓpter iniusticias ⁊ iniurias ⁊ ꝯtumelias ⁊ diuersas dotes. D Rex eẽ desij R Homo eẽ incipis ea est eñi regũ insolentia. vt ꝙ deus esse dignatus est dici se homines dedignentur. De Proditione. Ca. lxxxi.

Roditus sum a meis. R Hostibꝫ credo si amici eñi essent non te ꝓderent. D Familiaribus sum ꝓditus R Ambiguũ nomẽ ⁊ familiaris amicus ⁊ familiaris hostis d̃r. q̃ ꝑiculum maius vita hõim non habet. D Proditus sum ab eis quibꝫ añ alios fidebã R Vix fallit̃ qui non fidit. Enimuero q̃ maior quisqꝫ eo minus potest tuto fidere eo ꝙ plus fidere ac pluribꝫ necesse est ⁊ vnde fit vt cũ cõe tum vel maxime regum sit prodi neqꝫ oĩno vllũ genus tam obnoxiũ huic malo proditus a suis (vt fama est) priamus ꝓditus minois nisus oethes agamenon/ alexander ⁊ añ ipsum darius/ ꝓditi ex vr̃is. Romulꝰ tarq̃nus pristus seruiꝰ tuliꝰ affricanus minor magnusqꝫ põpeius ⁊ Juliꝰ cesar. ⁊ mille alij vel regibꝫ altiores. Et q̃d ꝓditus loq̃r q̃i q̃rendi sint. Quis ãt non ꝓditur ⁊ in ꝑuis cottidie ⁊ in magnis nisi cui nullus sit penitus a q̃ ꝓdi possit/ ꝓditus ad extremũ cristus nec regũ peste terrestriũ/ celestis ille rex caruit. D Proditus sum magisqꝫ meoꝝ fraudibꝫ q̃ꝫ ꝓprijs tãgor in cõmodis. R Pie id quidẽ ac magnifice. nam ⁊ affricanꝰ ille cuius ꝓxime memini sese territũ/ non tam mortis metu q̃ꝫ insidiarum a suis apud ciceronẽ dicit verumtamẽ

UVA. BHSC. IyR_105

neutro nimium tangi debes/quãdo enim ita iacta sors est vt lucrũ ⁊ ꝑfidia ꝓditorũ bona fides damnũq; sit proditi elige vtꝝ maius D Proditor me fefellit R Pl⁹ ille sibi nocuit/q̃ tibi se ꝓdidit te pupugit. sese confodit te dum spoliat se ꝑimit. tibi em̃ regnũ forte vel opes sibi aĩam famam cõscientie q̃etem ꝯiunctũq; hõim eripuit. Nil scelestius ꝓditore nil turpius sol vidit/cuius obscenitas tanta est vt ⁊ qui artifitio eius egent execrent artificem. Et q̃ ceteroꝝ sceleꝝ famã q̃runt/hui⁹ infamiã reformident. D Proditus sum. R Proderit forsan ne tam facile iterũ ꝓdi possis. Multi sepe ꝑuis damnis admoniti magnis occurrere didicerunt.

De amissa Tirannide. Ca. lxxxij.

Tyrannidem amisi R Si vtile damnũ est amisisse regnum/q̃nto est vtilius tirannidem amisisse. Etsi em̃ (vt dixi cũ de rege sine filio loq̃remur) pene omnia regna tirannides fuerint. tempe tñ q̃sierunt robur ⁊ obliuione hominũ velum sibi iusticie texuere tirãnidis in iusticia simul ac nouitas odiosa est. D Tirannidẽ deposui. R Sarcinam reipublice grauem/tibi ꝑiculosam nulli bono vtilem. damnosam multis. omnib⁹ odiosam. D Tirannidem exui. R Ne sis nudus indue iusticiam modestiã ꝑsimoniam honestatẽ pietatem clementiam caritatem/vestes optimas. quib⁹ compandis nullo est opus auro/sed sola animi voluntate/vestes paratas bonis omnib⁹ tirannis vel incognitas vl' inuisas qui margaritis ac purpura obuoluti humanitate intentim ac virtutib⁹ nudi sunt. D Ciues mihi tirãnidem extorserunt. R Libertatem sibi debitam receperunt. vitam tibi indebitam reliq̃runt. hãc tu ciuib⁹ tuis debes qui tibi (ꝑter odiũ) nihil dñt ita ꝓ gr̃arum actione querimoniam instituis. At iam ꝑdem mos iste ꝑcrebruit/vt qui fecit iniuriam queratur qui passus est sileat. D Longa tyrannide spoliatus sum. R Seruierunt tibi quibus forsitan te seruire dignus fuit.

UVA: BHSC. IyR_105

Nunc iniuriam longi ꝛ iniusti seruicij finem vocas cum iusticie principiũ iniusticie finis sit vt si multoꝝ calamitates populoꝝ vni⁹ hõis pauisse licentiã turpe fuit pulchrum sit pascere desijsse/ deq; h̃ cõqueri impudentie sit extreme. D Longa tirãnide sum deiectus. R Spõte dñdisses melius. optime v̄o nõ ascendisses. Nũc qualitercunq; descendisse bonũ oĩno qꝛ iustũ/ meliorq; coacta iusticia q̃ volũtaria iniusticia est. Audite impij tirãnum apd̃ inferos exclamantẽ/ ꝛ discite iusticiã vl̃ coacti hec em̃ in tẽpestina h̃ vtilisq; ni respuit̃ illa ibi admonitio vtiq; sera. Frustra em̃ discit̃ qd̃ fieri ampli⁹ nõ potest ponite v̄o iã tumentes animos sup̄bũq; ꝛ ferox dñandi votũ ponite. ꝛ si non p̄us saltẽ p⁹ tirannidẽ amissam tyranni esse sinite ꝛ optãdi qd̃ iam asseq̃ nõ potestis finez facite si non iusticie saltẽ verecũdie h̃ p̄state/ vt mutatis moribꝫ ꝛ nouo habitu mẽtis assumpto amissione diuitiarum ditiores facti. q̃ntũ fortune detrahit̃ tantũ animis addidisse videamini. nunq̃ ne igit̃ aduertistis vt non solum ille rex regũ ꝛ dñs dñantium om̃ipotens (a q̃ om̃is ptãs est in celo ꝛ in terra) manũ muneribꝫ suis plenaꝫ ꝛ extendit ꝛ retrahit occultis sepe iustis sp̄ ex causis. Sed tp̄alis q̃ꝫ rex regẽ tirannus tirannũ ꝛ gens gentẽ dicit atꝫ pessundat. An vero nec ꝓphetã illũ q̃rulũ audiuistis. Et cõgregabit inq̃ q̃si arenã captiuitatẽ ꝛ ip̄e de regibꝫ triumphabit ꝛ tiranni ridiculi ei⁹ erunt coaptate aim̃ fortune seu diuine poti⁹ volũtati ꝛ cauete ridiculũ fedũq; illd̃ exemplũ dyonisij tirãnoꝝ pessimi (q̃ patria pulsus in exilio pueriliũ lr̃aꝝ scolas tenuisse d̃r) vt q̃ iu ciues nõ poterat/ in pueros tirãnidẽ exerceret. trux ingeniũ affixũq; ꝓposito honestiq; iustiũ atꝫ equi iuris impatiẽs D Tirannidẽ amissũ valde doleo. R Quantũ doleres iuste possessionis amissionẽ q̃ tã doleas iniuste q̃ntũ doleres re ꝓpria spolari q̃ sic doles aliena. D Tirãnide me deiectũ grauiter fero. R Feres leui⁹ si cãm libres Mlti q̃dẽ tirãnoꝝ solo nõis odio ceciderũt plures tñ certas cadẽdi cãs habuisse notissimũ ẽ ꝛ cottidie fit noti⁹ apd̃ arestotilẽ

UVA. BHSC. IyR_105

quidem legis in politicis q̄ ꝓpter vxoꝝ iniurias multe tirannides pierunt. Jd q̄z mō seu passiue seu actiue acceptum fuerit verū erit ꝫ est seu ꝓpter iniurias a tirannis illatas vxoribꝫ alienis seu alias illatas ab vxoribꝫ tirannoꝝ. ꝓmi exemplū habes nō mō tirannidū sz regnoꝝ troyani scz z romani/secūdi vero nanydē lacedemonū tirannū q̄ cū ipse sibi subditos spoliasset/ad spoliādas eorum vxores amantissimā suā ꝓiugem destinabat/q̄ sibi cā nō vltima esse potuit maturande calamitatis cuius ꝫ arestotili notꝰ esse nequerit q̄ etate floruit alexandri. neq̄ tam longeuꝰ fuit/vt ad huiꝰ etatē puenire potuisse videatur/cū tñ eisdē in libris non sine admiratōne q̄dam hyeronis ac geloni nomen inueniā/q̄liter sibi noti esse potuerint/attenta rōne tpm non satis expior. D Nec ego alienis iniuriosus vxoribꝫ nec mea vxor alicui tirānide tñ excidi. R Sepe se nocētissimi innocētes putāt sunt tñ z alie non minores cause p̄cipitande tirannidis. Insolentia scz q̄ iulio cesari apō bistoricos obicit illa p̄sertim q̄ senatui se honorificētissime adeunti non assurrexerit q̄ hodie nec cā quidē vlla esset. Crudelitas q̄z q̄ mezētium apud virgiliū ad supplitiū reposcebat. Gaiū vo caligulam z neronē z domitianū ad supplitiuz traxit. Et inuidia q̄ maius tormentū non inueniſſe ſiculos tirannos Flactus ait. neq̄ vros hodie maiꝰ inuenire res loquit. Postremo nulla tirannoꝝ aut maior pestis aut crebrior auaritia est. Jtaq̄ reliq̄ singulorū hec est oim. Relique singlos ciues afficiūt hec ppl'm vniuersum supbia z invidia ipsos inter tirannos regnāt. Crudelitas inter pacous seuit. auaritia inter oēs quiescit. Illa nōnunq̄m dormit ac minuit. Hec sp crescit z vigilat. Qui posse igit in populis volūt vitare in ꝓmis ꝫ vitiū decet oēmq̄ vicū hꝰ infamiā oēmq̄ suspitionē. Nihil est em̄ q̄ odiosuz eq̄ facit tirannū eq̄ p̄sidentia ac dñio indignū. Reliq̄ interdum magnanimitatis aut iusticie sese velo tegūt. hoc vnā vilitatē animi miserima nō exuit. Et ꝓtra cōem humani morū errorē vt nil miseri nil vilius aua/ D iij

UVA. BHSC. IyR_105

ritia est. Sic nil quoz miserius nil vilius auaro. Idoq; h vitio laborantes indignissimi honore ꝛ impio iudicā tur. Indignant hōies illi subici q̄ auaritie sit subiectus atz illū alienū in corpus ius hr̄e qd̄ suū non hēat in me/ tallū. Uelle sibi licitū aliorū vitā (ne dicā pecuniā) extor/ quere suā tangere non audet. Prima igit ad securitatem ꝛ quietē via est non mō tirānidis appetitū/ sed oēm reg/ nandi cupidinē abiecisse nam q̄d stulti⁹/ quid laboriosi us q̄d ve piculosius q̄ tocius in se vnū populi sarcinas transferre fragilē forsitā suis ꝓprijs pferendis Sin elige re meliora ꝯsuetudo veri hostis ꝛ opinionū peruersitas non pmittit Illud est ꝓximū arestotelici dogmatis me/ minisse. vt scz non tirannū quis se p̄beat sed rei. p. cura/ torem. Introitus inquit ꝛ oblatōes optet videri collige re dispensationis gratia. Et si aliqū oportunū fuerit vti ad bellicas oportunitates/ vniuersaliter āt exhibere seip sum custodē ꝛ camerariū tanq̄ cōium non tanq̄ ꝓprioꝝ Et iterū prepare (inquit) optet ꝛ ornare ciuitatē tanq̄m ꝓcuratorē exn̄tem non tirannū. Et rursus oportet. non tirannicū sed yconomicū ꝛ regalem videri esse subditis ꝛ non sinuet non curantē sz ꝓcuratorē/ ꝛ mediocris vite ꝓ sequi non excellētias his quidē horūq; silibꝫ (vt arestote li placet ꝛ mihi) fit durabilior p̄ncipatus. Ita tn̄ talem videri expedit/ vt vere etiā talis sit. Simlatio em̄ tot ho minum sub oculis q̄s res tangit/ q̄libet vel arte ingenio longa esse non p̄t. Uide nūc igit an in pte horū aliq̄m er raueris ꝛ queri desine ꝛ mirari/ neq; em̄ tirannidē his vi tijs obnoxiam desinere/ sz durare mirabile est. Ad sum/ mam ꝛ reges ꝛ tiranni oēs ꝛ q̄cunq; in potētatu aliquo sunt/ dn̄t si regnare diu volūt acriter excutere mēoriterq; dictum illd̄ cathonis apud liuiū Auaritia ꝛ luxuria oīa magna impia euerterunt. D Amissa tirānide p̄uate redditus sum fortune. R Hostis ciuiū eras fact⁹es cō ciuis. eq̄m disce ciuilitatē ꝛ bn̄fitium fortūe humilioris agnosce cum honesti⁹ tum tuci⁹ inter ciues bonos q̄ su/ per oēs ciues viuit Jam tibi tranquillior rerū stat⁹. Jā

UVA. BHSC. IyR_105

securior vita erit sine metu sine suspitionibus sine excubijs sine ferro quib⁹ magis velis q̄ iam vite speranda suauitas sit nescio. D Tirannide pdita priuatus dego R Elige an lamentis acerbare fortunā malis/an equalitate lenire pfecto em̄ si non vulgi strepitū sed animum ipse tuū in silentio p̄teritiq; memoria interroges. multis te explicitum atq; elapsum malis inuenies. Jam tutus viuere siccusq; iam mori poteris nec sanguine madidus/ nec veneno.

De perditis Arcibus. Ca. lxxxiij.

Alidis arcib⁹ spoliatus sum. R Ad huc g̃ tiránidis sup erūt semina/q̄ iam tandē amissa arcib⁹ abiecisti. non est satis venenosum stipidē p̄cidisse in radicem vulseris. Qui arcib⁹ fidit tirannus esse non desijt D Montana arce p̃uatus sum R Ubiq; arces sunt ꝓpedes libertatis at in montib⁹ nymbi etiā q̄dammodo quidem sunt/vñ vīa supbia in subiectos tonet ac fulminet bis p̃uari non mō nō flebile sed optandō est. sunt em̄ aliq̄ ex bis etiam q̄ bona vulgus appellat/quib⁹ boni q̄z modestiq; animi temptent atq; ad illicitū vrgeant quib⁹ motib⁹ si obstare virtutis ope non valeas quid ni optanda sit amissio eaꝝ rerū q̄ hos primit motus. D Arcem fortissimā amisi. R Tu fortissimā dicis fragilez ꝓbat euentus amisisti potiꝰ rem vsu ineptā difficilēq; custodiarem inutilē tibi vicinis oīb⁹ odiosaz Jā dormire noctib⁹ incipies z dormire alios sines D Tutissima mihi arx dirupta est. R Quō esset tuta q̄ perijt tipe tecū cogita. Ego aūt tibi oīdam munitissimā tutissimāq; arcē siue murum siue turrib⁹ siue vllo prsus opposo rerū apparatu si vis tuto viuere bene viue nil virtute securius/bñ autē viuere non ß dico supbe laute pōpatice/sz iusticie sed sobrie sz modeste Nullis est opus arcib⁹ q̄ nō tutū te prestiterint/sed solicitum formidabilem ac molestum que est autem hec voluptas metui non amari. An illud laberij notissimum non audiuisti\necesse est multos timeat.

UVA. BHSC. IyR_105

quem multi timent. hoc ille dixit in iuliũ cesarem quãto id in alios illo minores ⁊ formidabiliores recti⁹ dici põt Nescio q̃dem cum tam multi cupiant timeri Nemo em̃ gratis metuit̃ vna ⁊ metuit ⁊ ꝑiculosius est vim multos metuere q̃ꝫ multis vnũ/nonne satius multo est ꝙ null⁹ te metuat/⁊ tu nullũ q̃ꝫ ꝙ te multi metuãt ⁊ tu mltos Segregari eñi ista neq̃unt sꝑqꝫ metu met⁹ q̃rit̃. Poscꝫ hui⁹ dicti cãm. Illa ꝓfecto est q̃ꝫ Ouidius naso ait/qꝛ quem metuit quisqꝫ ꝑire cupit dictũ ꝑus abẽnio. Quẽ metuũt (inquit) oderunt quẽ quisqꝫ odit ꝑijsse expedit. Eras in tua arce metuendus sed ⁊ metuẽs Et q̃s inquies metuebas. Imo vero q̃s non oẽs metuet q̃ cepit metui. Sed illos in ꝑmis a quib⁹ ipse metuit̃. Nam ⁊ cicero Enniũ secutus/qui se inquit metui valet a quib⁹ metuet̃ eosdeꝫ metuat ipsi necesse est Sepe idem repeto qꝛ ita se res hꝫ nec aduertitis in h̃ ceci/vt in reliquis/ dũ supra oẽs esse nitimini/infra oẽs estis Quid est em̃ timore depssus sic conatus om̃is vr̃ in aduersum desinit. D Arcem mihi carissimã amisi. R Fac tibi cariorẽ aliã quã non ꝑdas. circũualla aim̃ pijs intentionib⁹/honestis vitã actibus prudentiã ac fortitudinẽ añ fores loca. Justiciã atꝫ modestiã in ꝓpugnaculis. humanitatẽ ac mansuetudinẽ vndiqꝫ in muris spem fidẽ caritatẽ arcis in medio. prudentiam supreme turrꝫ in vertice. bonã famã in circuitu dei atꝫ hõim. assit amor/absit met⁹. dignos cole/ceteros preteri/cultos neqꝫ offensos Ita nec te alius nec tu aliũ ꝯtremisces ⁊ in domo humili tutius viues q̃ꝫ in arce vixisti. hãc tibi arcẽ nemo vsq̃ꝫ inuidebit hãc tibi nemo poterit aut volet eripe. hac malos in stuporẽ bonos in amorem Imitandiqꝫ studiũ excitabis. O q̃ꝫ facile erat tranquillã serenãqꝫ vitã agere/ni vos eã inquietã ac turbidã fecissetis. Om̃ia ferme ⁊ vr̃am ⁊ ꝓximoꝝ in ꝑniciẽ ꝯquerentes Ad quid em̃ arces iste nisi ad vestrã sil̃ alienamqꝫ molestiã vt neqꝫ vos vnq̃ꝫ scilicet quiescatis/⁊ instar aranearum muscas captantiũ ꝑtereuntib⁹ insultetis/at q̃ cũctis animantib⁹ lustrat sufficiũt ac nidi solus homuntõ

UVA. BHSC. IyR_105

arces querit/quo nullũ animal supbius nullũqz timidi⁹

De Senectute. Ca.lxxxiiij.

Enui. R Uiuere optabas/ꝛ vixisse te penitet an quid aliud rei est D Senui R Ibas assidue ꝛ puenisse te stupes.stupendũ potius nisi q̃ sp ires aliqñ puenires. D Senui. R Quid ni viuendo senueris/ꝛ eundo pcesseris an tu etatẽ retrogradã expectabas vt velox vtqz instabile/sic ꝛ irremeabile tempus est D Uelocissime senui. R Dicebã tibi tp̃s fugere iaz crede incipis dici nequit/non mõ inter opiniones hõim diuersoꝝ/sed vni⁹ eiusdẽqz hõis ꝙ intersit. Iuuenis añ oculos etatẽ hñs longissimã opinat̃.hanc ip̃am senior a tergo respiciẽs videt esse breuissimã/sp futura preteritis longiora vident̃ cũ vel eq̃ sint breuia vl' eo etiã breuiora q̃ ad finem pperantib⁹ naturalis mot⁹ solet esse vehementior. D Senui. R Est vñ gaudeas si tñ inter vitia non senui sciant si vel ad vltimum surrexisti.bona tibi ꝛ vtilis est senectus nec exiguũ diuini fauoris iudicium. Meministi vt egiptiũ illũ senem cesar alloquitur nec ingratum de dijs etatis asserit argumento. D Senui. R Hac re saltem vn⁹ ex paucis Ex tot em̃ milib⁹ miliũ eorum qui nascunt̃ quot ta ps illoꝝ est q̃ ad senium vsqz pueniant. Ex his ipsis p paucissimi quib⁹ iustũ senectutis spatiũ explere datũ sit. D Senni valde R Prodigium ac stupor valde senis occursus metienti animo q̃t ille piculosis passib⁹ huc venerit. Insignis quidem senũ raritas/ingens casuũ vite mortalis est argumentũ. D Senui. R Duꝝ ac difficile stadiũ cucurristi mirum nisi iã fessus sis lete igit̃ iã q̃eti prim⁹ metã specta. D Senui cito. R Uite cursus nũc breuis nũc breuissimus long⁹ nunq̃ dur⁹ sp asperqz ꝛ ambigu⁹.huius vltima ps senectus.finis ãt est mors Quid hic habes querimonie singulaꝝ senuisti.pegisse iam debes vite mun⁹ venisti ad exitũ quiesce. Amens viator est q̃ labore vie exhaustus velit ad initiũ remeare. Nihil fessis grati⁹ hospitio. D Senui. R Multũ tibi placuit vite labor

UVA. BHSC. IyR_105

si eum transisse fers grauiter. D Senui. R Si viuere delectabat en vixisti/si oportebat paruisti. ⁊ quis sane mentis vel qđ fieri optauerit factũ doleat/nisi male se optasse sentiat vel ꝙ neqꝫ omitti neqꝫ sine multo labore agi poterat. actũ esse non gaudeat. Undiqꝫ ḡ gaudenđ tibi est/seu voti ꝯpos delectabilis/seu necessario ⁊ graui functus offitio es. D Senui ⁊ voluptates corporis fugauit etas R Utere animi voluptatibꝫ/q̃ nec minores ⁊ ꝓfecto stabiliores sunt nec vnq̃ꝫ fugiũt nisi cũ anima huic herent hãc sequunt̃ At corꝑee voluptates venientes culpã ferunt abeuntes pñiam pudorisqꝫ ⁊ doloris materiam relinquunt/his te explicitũ ac liberũ gaudere debes/⁊ liberatrici tue gratiã habere q̃ te manibꝫ tuorũ hostiũ eduxit/tibiqꝫ debitũ mun⁹(sꝫ neglectũ dilatũqꝫ) suscepit. D Senui solitisqꝫ voluptatibꝫ careo R Nouis assuesce hꝫ ⁊ senectus voluptates suas/q̃s gustare vbi cepis q̃ nunc doles amissa fastidias ⁊ reuerti nolis D Senui ⁊ canui. R Boni senis verenda canicies plus hꝫ non mõ auctoritatis sꝫ honeste etiã voluptatis q̃ꝫ fede oẽs iuuenũ illecebre neqꝫ vero mutati coloris te peniteat. nam quis tam corrupto sensu tanqꝫ obliq̃ põt esse iuditio vt non candidoꝝ calathos lilioꝝ q̃ꝫ nigrantium carbonũ cistas aspicere seqꝫ si transformandus sit cigno silẽꝫ eẽ malit q̃m coruo D Senui ⁊ squalentes arant vultũ ruge. R Et tellus arata fructũ fert vberius Et vite maturiores fruct⁹ bñ culta in senectute ꝓueniũt. Ruge te offendũt oris vultũ animi ꝯpone non illũ ruge occupãt nõ variãt animũ nisi vt formosior sit indies/deniqꝫ sꝑ te(si nõ tu eũ neglexeris)hõestabit. D Senui rugisqꝫ ⁊ informi situ obsit⁹ vix me ip̃m agnosco. R Hoc tibi ab initio euẽtuꝝ dixi. min⁹ q̃dẽ auide speculo ĩminebis min⁹ tu⁹ forsitã min⁹ haut dubie mlr̃culaꝝ oculis placeb̃ q̃bꝫ placere velle maior ne vanitas an libido sit nescio/at q̃ fidẽ q̃ ꝯstantiã qui grauitatẽ q̃ prudentiã querunt certi⁹ inter has rugas q̃ꝫ in planis ac mollibus maxillis se qđ cupiunt reꝑturos sperent. D Senui

UVA. BHSC. IyR_105

meliorq; post tergum etas remanet. R Imo deterior non sp q̃ delectant magis atz optant̃ meliora sunt. Adulti malum suũ ꝯcupiscunt. qd̃ non esset: nisi quia illud satirici verũ est pauci discernere pñt vera bona D Senui ⁊ letiores abierũt dies R Omniũ ferme dies temperorum inter se similiũ animi hõim diuersi quin vnus idemq; animus secum discors huic iuuente furor/huic impatientia senecte/talib; vitã impleuere iudicijs vt melius putet esse qd̃ peius est optimũq; ꝙ pessimũ ceterum dies oẽs in se boni bonus est em̃ rex ⁊ ꝯditor seculorum Itaq; hic feruidus hic gelidus h̃ siccus hic humid⁹ hic nubilus, hic serenus hic turbidus hic tranquillus/sz ad vniuersi decorẽ natureq; ordinẽ aspicies boni omnes. Ad vos aũt vestrũq; iudiciũ relati exeq̃ ꝓpe oẽs/mali mesti dubij soliciti laboriosi anxij amari q̃ruli flebl̃es erum nosi. In his tu mihi nescio quos nominas letos dies q̃dum aderant/tristes lamentisq; suis pleni erant. Nunc vt leti videant̃ nihil est cause nisi qd̃ abierunt qd̃q; illis pretiũ desideriũ tibi auget irredit̃ multaq; secũ tibi olim segnius forsan amare rapiẽtes. stultus nihil pene amat nisi qd̃ ꝑdidit D Senui O si dilapsa redeat iuuent⁹ R O non minus stultũ q̃ inane suspiriũ vt tu sentis at si tu altius aspires non ꝓrsus inefficax redibit eñi in tpe ⁊ (vt scriptũ vides) renouabit̃ vt aquile iuuent⁹ tua. D Senui ⁊ etas bona retro est. R Omnis etas vt bona bõis sic male viuẽtib; mala vtrisq; ãt breuis ꝓrsus ⁊ extremo ꝓxima ẽ vbi nos manet huic bonorũ merces huic supplitiũ malorũ q̃ nã hec g̃ etas bona vbiq; aspa sp fugax nisi q̃nto ad eternitatẽ via ẽ alioq̃n ⁊ si dulce aliq̃d inesset oẽz fuga dulcedinẽ extinitã videret̃ q̃s eñi fugiens degustat fugient dario fetide atz obscene pot⁹ aq̃ suauissim⁹ fuit sitꝫ vt putat cice. ⁊ ego sẽtio gustũ met⁹ extinx erat vrgebat ĩtegꝝ alexãder victor. vos a t̃go rapid̃ tp̃s p̃mit ãni celeres p̃cipitesq; dies horeq; volatl̃es añ ocl̃os ãt mors ẽ nec artatꝫ r̃dit⁹ nec ĩpulsis mora nec p̃uẽtis est transit⁹ vie b⁹ tot difficultatib; tantisq; terroribꝫ obsesse.

UVA. BHSC. IyR_105

Que nam queso pars bona est sed intelligo. Nempe eta tem pbris ac libidinib⁹ aptiorē bonā dicitis Est h̄ q̄dez fandi mos vt bonū dicat q⁹ affectui mentis aptissimum est/q̄muis affect⁹ sit pessim⁹. Sic catenā predo captꝰ in sontib⁹/sic tirannus arcē liberati plebis impositā. Sic venefic⁹ pñtaneum attonitū/sic siccarius pugionem promptū cedib⁹ bonū vocat Sic vos ḡ etatē bonā q̄ ad id scz qō maxime cupitis apta est. Itaq; nemine istoz q̄ annos irreduces deplorāt puritiā quidē vel infantiam videas optare/q̄ pfecto optime ptes eēnt si abesse cꝫ longissime a senio bonū esset vt memorant. sed tu adultā ac solidam iuuētutem nec incipientē z ad huc viridē senectam pessimā oēs z piculosissimā vite ptē adolescentiam requirūt scz q̄rtum z vigesimū annū dicūt. vbi te relinq̄mus ne quē lateat cꝫ nos preteritoz penitcat feditatuū qui nō nisi temp⁹ apprime illis idoneū exoptatis. D Senui cur non cū ỹgiliano rege suspirē O mihi preteritos referat si iupiter annos. R At nil tale suspirantes legimus socratē nil platonē nil fabiū nil catonē z fuerūt senes z sunt fateor sapiētes regib⁹ rariores Itaq; rex euā der fuit sapiens none q̄ sane illō euandriū suspiriū iā cōvestrꝫ est senib⁹ vulgatūq; stulti surdā senes z pfugā adolescentiam reuocāt ac suspirant nec suspiriꝫs tm̄ seu taciti votis sz medicaminib⁹ irritis atz iam artificio nature vis efferī indomite q̄ in re facite admodū lusit adrianus pnceps. Canescenti vt cuidā aliq̄d negauerat eundē postea ad easdē pces medicādo interim crīe redeuntē ita repulit vade(inq̄t)h̄ iā patri tuo negaui. D Senui o si mea nūc redeat iuuētus. R Reuersurā mō illā dixi/iā reuersam dico si tā facile votoz oim̄ ꝓpos fias nihil incassum voles. paup certe diuitias optare pt. libertatē seru⁹ spetiem deformis. sanitatē eger. fessus requiē. exul reditum. at iuuentā optare verus senex nequit. puerile pot⁹ votum est. D Senui heu cur tam cito dulcis me iuuenta deseruit. R Nunq̄m non cito deseruit quod iuuabat nunq̄m non pre propere affuit quod augebat.

UVA. BHSC. IyR_105

Uanum autem est optare qd̄ haberi nequit. nocuit habitum ⁊ si redeat nocituꝝ sit. sed iam ꝑce suspiriis dū h̄ animo fueris cito canus fieri poteris/senex nunq̄ desiderium eñi iuuētutis in sene q̄d est aliō q̄ q̄dā pueritia senectutis. D Senui incuruatusq̄ sum. R Jam iam terrā aspice vñ venis ⁊ q̄ ꝑgis cogita. hinc egressus/huc redis/natura te ꝑncipij simulq̄ ⁊ finis admonet portas aberrare. publicū tibi iter ostendit. Sine id quidem est satis iugiter vl' curuatus incede/solent ceci in viā manu retrahi. D Subito senui. R Jmo sensim pedetentim paulatim leuiter. sed nihil cogitantibꝫ om̄ia subito eueniunt sicut econtra cogitantibꝫ om̄ia nihil est subitū qd̄ si flenda tibi fuerat senectꝰ singuli dies vite flēdi erāt Jllis em̄ passibꝫ ad hūc terminꝰ ibas. D Heu senui. R O votoꝝ instabilitas. huc maxime anhelabas. huc ꝑuenire optabas huc non posse ꝑtingere formidabas. q̄ cū ꝑuentū eēt ingemisceres monstrū incredibile nisi taꝫ crebꝝ esset/senes fieri volūt oēs/senex eē vult nemo imo vero senex esse ad miseriā senex dici ad iniuriā trahūt/q̄si sit ꝓbrū senuisse qd̄ ꝓfecto nullis videri debet nisi quibꝫ dedecus sit vixisse/q̄ ingēs nō infitior turba est/cui te tñ exemplū esse optet vt nr̄o colloq̄o frui possis/alioq̄n vt auribꝫ illabant sana ꝯsilia in animū non dñdent. D Tandē senui. R Et q̄s ager ⁊ q̄s eq̄r ⁊ q̄s bellū ⁊ q̄s alea decipit. singl'a detrimenta dinumerāt. tu vnꝰ in finē exꝑgisceris/⁊ tñ q̄ri incipis dū iuxta est q̄relaꝝ finis oim̄ D Senui. R Stultū est senectutē nō cogitare nisi cū venerit nam ꝓfecto si venturā seu assidue venientē ꝓspexisses pñtem inꝑturbatꝰ aspiceres. D Heu mihi iam senex sum. R Hoc tu igit̄ defles. durū ac difficile vite munus implesse dumosūq̄ iter ac scrupheū transisse atꝫ in amenā hāc fabulā ꝑegisse/atꝫ comico more plaudendō erat. D Senex sum R An oblitus es vt nuꝑ tibi ꝑ familiariter notus vnus modernorū sententiā rei huius ex tꝑe ꝓtulit non modernā sed antiquis parē/amico em̄ dicenti compatior tibi nam vt video iam senescis/esses

UVA. BHSC. IyR_105

vtinam qualis eras quando te primum noui/subito ille respondit parũ ne tibi ḡ amens videor/nisi ampliorem nunc etiã amentiã in preceris noli q̃so mihi compati ꝙ sim senex/sed cõpatere ꝙ iuuenis fui O q̃ntum sensuum tegit breuis ista rñsio ꝙ metiri nequit nisi q̃ etatis huius bona ꝓbauerit ⁊ illius mala meminerit bono igitur tuo gratulare. quãq̃ illud q̃ꝝ veꝝ sit ꝙ sepe bona in vitis eueniũt vt mala nolentibꝫ viro aũt bono ⁊ virtutum amico ⁊ passionũ hosti. plures est haut dubie dies vnus huius ꝙ accusas tp̃is q̃ illius alteri⁹ ann⁹ integer. D Heu mihi nam senui R Jam si ꝑstas tibi q̃z cũ vulgo iure d̃r non senuisse miseꝝ sed vixisse ita vt hec subuite finem tam inepta diceres ꝑcite aũt iam lamentis querulũ genus ⁊ volẽtes ire sub impium nature nihil false, dũ ꝙ illius in mota lex statuit. Quid naturale aũt magis hõinato q̃ viuentẽ senescere senẽ mori. At vos conditionis in memores vtrunq̃ tespuitis cũ vel alterũ vl' vtrũq̃ necessario obeundũ sit/ꝙ si neutrũ volebatis ⁊ tertõ abstinendum erat nascendũ mihi credite non fuit. patiamini senescentibꝫ saltẽ membrũ animos aliqñ senescere neq̃ sp̃ in vobis ꝓuerbiũ h̃ verũ sit posse vnũ animũ corpora multa cõsumere sinite sine murmure corp⁹ sil' atz animã ad extremũ fers simul intrauerũt simul exeãt/neq̃ altero ad metã ꝓperante alter retrorsum niti velit. alterũq̃ retrahere frustra tergiuersamini Jre optet nec erudiri licz nec susistere. Jdq̃ vob̃ facili⁹ debet eẽ in mortalitate anime ⁊ corpis instaurationẽ expectantibꝫ q̃ ceteris quibustiũ quibꝫ vel hoꝝ alterũ defuit vel vtrũq̃/frustra in q̃ obluctamini humanũ iugũ (qd̃ nascendo subijstis) excutitis. D Senui ⁊ vires corpis in minute sunt. R Si aucte sunt vires animi bũ est feliciter ꝑmutasti maiora eñi gesta eẽ sp̃ ⁊ geri posse animi viribꝫ q̃ corpis nemo nisi animi inops est q̃ nesciat sui vires etiã animi vt sepe accidit ꝑ exiguã viã decreuere fateor inutiliter vixisti tuũ crimen non etatis. D Senui ⁊ res meas agere nequeo. R Si quid animo sit agendũ tanto id a sene melius fi

UVA. BHSC. IyR_105

eri constat quanto experientie illi plus est rerumq̃ noti-
cie ⁊ passionũ min⁹ ac malis vinculis expeditior anim⁹
At res alias non agere senẽ decet se egisse Cui corpe⁹ la-
bor omnis a tergo ẽ cui si nũc etiã inherz nec auelli vult
ridiculũ illud antiquũ renouat romani senis q̃ iussus a
principe fori laboribꝫ abstinere quorũ ferias imbecillis
huic etas huic fortuna opule⁹ merebat̃ sic indoluit vt se
q̃si mortuũ fleret atz ab omni familia fleri vellet mir⁹ se-
nex q̃ q̃etem seu spẽm mortis horreret cũ nihil seni apti⁹
quiete nihilq̃ sit turpius sene laborioso ac solicito cui⁹
vita omnis tranquillitatis exemplar esse debet didicisse
potes a phis quid est illud quanq̃ optabile senibꝫ bõis
viuere vita vt memorãt pacta q̃ maxima tñ ps mortaliũ
expleta moritur. D Senui ⁊ repente fugit etas mea.
R Forma valitudo velocitas vires vestraq̃ fere omnia
fugiunt virtus manet nec cessura senio nec morti. Illi
vno boni stabili ab initio insistendũ erat si neglectũ fuit
difficilius ad extremũ fateor sed v̄tutis studiũ nulla etas
respuit imo quo difficilior eo clarior victus. Multi no-
sse seipsos ac sape vix tandem in senio cepe serũ quidem
at intempestinũ minime ⁊ si eñi non tam vite desinenti
ac instãti saltẽ mori vtile/cui hercle vni hore vt sine hor-
rore mesticiaq̃ transigi posset si non vltimum mõ sz totũ
vite tempus impenderet bñ nisi fallor impensum esset.
Nam nec frustra nascit̃ qui bñ morit̃ nec inutiliter vixit
q̃ feliciter desijt. D Senui iam vicina mors est. R
Mors eq̃ oĩbꝫ vicina eẽ pt ⁊ sepe ibi q̃z vicinior est vbi
videt̃ absentior Nemo tã iuuenis q̃ nõ possit hodie mo
ri nẽo tã senex q̃ nõ possit annũ viuere si nil aliud q̃z sene
ctus incidat D Prorsus senui R Imo maturisti an
h̄ defles an põa cũ maturuerint q̃rant̃ si sensus illi ac ser
mo dat⁹ sit ⁊ nõ poti⁹ gratulent̃ ad id puenisse ad qd̄ nata
erãt Est vt ceteraꝝ rerũ sic etatis mat̃itas q̃dã q̃ senectus
dicitur quod ita esse videas ⁊ etas ⁊ mors iuuenum acer
ba quidem ⁊ dicit̃ acerba est/ acerbitati autem obiecta
maturitas est que cum in pomis ac frugibus bona sit/

UVA. BHSC. IyR_105

quid nisi in homine sit optima non ꝙ nesciam anteq̃m maturescunt multa marcessere Ea vero non etatis culpa sed ꝑuersitas est nature non q̇dem oim̃ sed multoꝝ q̇ ad bonũ nati magno nisum in aduersum tendũt maturuisse igit̃ debes si quid in te succi nobilis fuit. Jam messoris tui manũ secur⁹ expecta non mors illa quã metuis sꝫ laboris finis ad ꝑncipiũ vite est. Non mors inq̃ꝫ sꝫ difficilis vite terminus est ad quẽ pauci tranquilla nauigatione ꝑueniũt sed pene oẽs nudi flentes aut naufragi tu ꝑ mediã senectutẽ leue iter in fine ꝓspero agens vẽto e multis reꝝ fluctib⁹ portũ subis subducenda iam fessa pupis in terrã tibi ⁊ q̃cunqꝫ te flexeris de fine cogitandũ Idqꝫ vtilius fuerit q̃ꝫ etatẽ bonã qd̃ stulti solent ⁊ naturã matrem optimã excusare.

De Podagra. Ca.lxxxv.

Vrpi torqueor podagra. R Nesciebas senectutis morẽ incomitata non venit magnã sepe morborum secũ aciẽ ducit D Podagra crutior molesta R Extrema ⁊ ignobili ꝑte corꝑis laboras quid si nobilissimis laborares corde vel capite D Pigra coerceor podagra. R Vaga mens hõis freno eget hunc pauꝑtas tenet illũ carcere aut grauior morb⁹ ludens te pedib⁹ alligat fortuna nõ podagra sed pedice sunt iam disce cõsistere. D Podagra inutilis factus sum. R Ad cursum credo vl̃ ad saltũ ad coreas ad palestrã/an te autẽ ad hec natũ putas ad alia si nescis altiora q̃dam offitia natus es/q̃ si caput non egrotat exeq̇ nil ꝓhibet studere licꝫ artib⁹ ingenijs dare oꝑam pietati seruare iusticiã ⁊ fideꝫ fragile corpus ⁊ fugacem mundũ sperneret odisse vitia amare virtutes colere amicitias consilio patriam iuuare hec sunt viri boni munimina q̇d hic pedib⁹ loci est. D Debilitatus sum podagra R Pugnare cũ hostibus forsitan morb⁹ vetat non cũ vicijs qd̃ neqꝫ facilius ⁊ certe crebrius est bellũ Et q̇d scimus an h̃ ip̃e dolor corꝑis contra quem dimicas tibi ad exercitiũ animi datus sit. D Pedib⁹ consistere nequeo. R Vide q̃ꝫ de reliquo

UVA. BHSC. IyR_105

edifitio spem habeas cuius fundamẽtum tam inualidũ sentis Uigila ne te incautum opprimat ruina contrahe sarcinulas teq; ad migrandũ para. D Podogra me ingens habet. R Solet hic morbꝰ vt ꝑhibent diuitias comites habere En tibi remediũ aliꝺ bñ spera aut lãguoris amaritudinẽ opum dulcedo solabit̃ aut inopie pellet asperitas ita vel solatium aderit vel finis. Si hec fallunt veniet q̃ non fallit illa q̃ vite malis omnibꝰ finem dabit. D Pedum p̃mor egritudine R Si salutem cupis aut pauꝑ sis oportet/aut vt pauꝑ viuas multos hac egritudine liberasse traditur paupertas/vera defecatrix corꝑis/q̃sdam vero frugalitas quã voluntariam seu fictam ⁊ imaginariam pauꝑtatem dixerim. Uidisti aliquos aq̃ potu ⁊ perpetua vini abstinentia curatos. Ita fit q̃ dolor dolore clauus clauo pellit̃(vt antiq̃ ꝺr ꝓuerbio)vix molestum aliq̃d sine molestia curat̃. vt preterea cum hoc morbo cunq; aliꝭs multis pacem habeas/non bacho solum sed ⁊ veneri bellũ indixisse ꝓfuerit. sed quid agimus animoꝝ remedia ꝓmisimus non corꝑm habes tamen q̃ꝫ puto vnicam morbi huius curam/hanc si probas vtere/si minus non te fallant opifices fomentorum patientia in aduersis efficacissimũ atꝫ optimũ ⁊ sepe vnicum remediꝭ genus est D Podogre vitio curuatꝰ sum R Ad iter inhabilis minus idoneus ad laborẽ non ineptus ad reliqua gerere/non rei modo familiaris/sed rei publice ⁊ summi si ita sors tulerit/imperiꝭ curam potes. Itaq; memorandũ valde hanibal septuniꝭ seueri romani dictũ p̃ncipꝫ vnũ q̃ senex ac podagricꝰ(dũ cõiuratõeꝫ nobilium qui se viuo filium eius augustũ dixerant deꝑhendisset)ꝯp̃hẽsis auctoribꝰ seditõis ac filio om̃ibusq; añ soliũ eiꝰ affusis metuq; vltimi suppliciꝭ tremefactis ac territis/ipse manu ad caput relata tandẽ inq̃t/sentitis caput impare non pedes. D Podogra me miseꝝ miris modis torquet. R Noli solas aspitates renũ false sed memẽto si q̃d dulce ac iocundũ tibi obtigit q̃ incomodũ h̃ solari possis. vnꝰ ex mltis pessimꝰ vulgi mos E 1

UVA. BHSC. IyR_105

est vt in aduersis q̃rulũ atz ĩpatiens obliuiosuz inꝓspeꝝ ⁊ ingratũ sit q̃ nihil iniq⁹ fieri p̃t. nã quis eq̃s auribꝫ audiat exẽpli cã vl' seuerũ ip̃m quẽ dixim⁹ de podogra l' domitianũ de caluitio qd̃ egerrime d̃r tulisse/ vl' augustũ senem de sinistri debl'itate oculi l' iuliũ cesarẽ de timore nocturno ⁊ quiete visis turbida vl' postrẽo alios fortunatissimos viros de vna seu altera nate(si dici licitũ sit) aut fortũe iniuria q̃rentes | vt impij atz opũ ⁊ victoriaꝝ ac tãtorum ingrati atz ĩmẽores sint hõris dũ se hõies meminerit/ q̃s plenã ꝑfectamq̃ felicitatẽ h̃ spare d̃mẽtie sit amara dulcibꝫ tꝑare/ modestie h̃ podagre ꝓpriũ h̃ morborum oim̃ cõe remediũ ĩuenies/ sanũq̃ ꝯsiliũ sanctũq̃ fatebe/ ris senis illi⁹ leta multa adepti. dura mlta ꝑpessi q̃ bonis de mãu dei lete acceptis mala q̃z paciẽter suscipiẽda cẽsebat. q̃uis mali aliq̃d dare vl' facere man⁹ illa nõ nouerit sz ⁊ hũanã respexit opinionẽ D Podagra me in lectl'o nodis insolubilibꝫ p̃ssũ tz. R Te iacẽte animus stare potest/ celumq̃ ⁊ terras ac maria ꝑmeare. ⁊c̃.

De Scabie. Ca. lxxxvi.

Scabie p̃mor importũa R Jã nõ miror si ãgores inertes egrefers/ qñ id luges cui dulce aliq̃d inmixtũ est D Graui vexor scabie. R Sũt qui hãc salubrẽ dicãt Ego ãt ne tã meste rei letũ nomẽ tribuã arã poti⁹ salutis siue ad salutẽ viã dico. Mollis ẽ qui aspitatem vie breuẽ respuit/ c⁹ exit⁹ sit iocund⁹ D Arida me scabies exercet R Jã horologio nõ egeb̃ erit tecũ q̃ te noctibꝫ excitet teq̃ hõesto cuipiã fortassis offitio vigilẽ reddat. Nẽo tã piger quẽ nõ scabies solicitũ faciet. D Scabie torq̃or R Morbꝫ ignobilis sz nobilis cura ẽ labor escas balnea ꝑuigilũ dieta si nec ista ꝓfuerit ad patientie medicinã recurrend̃ erat. Illa oĩbꝫ morb̃ vtilissima ẽ D Scabie crutior tediosa ⁊ feda R. Neutrum nego vbi g̃ publius molestũ otiũ podagrici pedis dixit me sinente potes addere mestũ negotiũ scabiose manus sed quid dices/ si q̃ fedior morbꝫ eo pulchrior patientia est. Quid si ꝑuo ex malo boni ingẽs elicis Hoc nimirũ

UVA. BHSC. IyR_105

eorum vna est rez q̄ ꝓtemptum corpis maxime pariunt q̄ nihil est melius mortali. D Totū me scabies occupat R Totū te verū est id quidē metuo sed plus est forsitan q̄ ꝙ dicere voluisti/totū eñi corpus intelligis sz est vobis inuisibilis animoz scabies cupiditas ac libido z pruritus q̄dam vlciscendi q̄rendiq̄/qui q̄ magis scalpit acrius estuat.hūc nec tolli nec leniri poscitis nec sentitis quidem.tāto minor vob ē sp vīi cura animi q̄ corpis

De Vigilia. Ca.lxxxvij.

Dormire non possum R Vigila z gaude vite tibi tempus auctū. Inter obdormire eñi atz emori q̄d interest/nisi ꝙ alter tpalis ppetuus alter est sopor. Itaq̄ nescio an nō satis ꝓprie z somnus breuis mors/z mors somn⁹ longus siue etern⁹ dici possit D Sōniū pdidi R Non vi quidē sz blandicijs repetend⁹ est/si incumbas pdis opam.cogi nequit/aliud age da requiem timpibz tuis/animo curas leues impulsus aderit/f cile animis vagis z corpibz fessis obrepit D Sepe mihi somnus interrumpit R Fac qđ solit⁹ fertur augustus cesar lectoribz aut fabulatoribz accersitis interruptum re integrauit Sin grauioribz curis ꝫ accidit pōe illas hūc receptis/de hmōi eñi loquebat maro. vbi salubres curas somnos abrumpe D Somni requiē amisi. R Et terrorem somniorū nocturnoscz met⁹ q̄muis eñi sapientis melioza fantasmata arestotiles opinet z verū sit/tñ vt vir ille ingenio eq̄ magn⁹ z impio z ille alter sanctitate ac sapientia eq̄ insignis de quibz paulo añ sil dixim⁹ somniorum graues sensere molestias.nam quod alij sentiāt quiscz nouit in se z lectulum proprium suarum testem habet illusionum atz ambagum z formidinum certe borum alter tempore extremo persomnum exterreri solebat Sicut de illo scriptum est alter vt dixisse dudum video dum de otio z quiete dissererē inter certas vite modestias querit ꝙ terreāt eum somnia z visiones horrore ꝓcutiāt

UVA. BHSC. IyR_105

D Solito minus dormio. R Solito igit magis viuis nempe(qd doctis placet) vt mors somnus sic vita ē D Somnū morbꝫ expulit. R Sanitas reducet. D Somnū amor exclusit. R Bis rē vnā dicis. morbꝫ est em̄ amor/ ⁊ morboꝝ maximus. D Somnū metus ⁊ extinxit. R Securitas suscitabat. D Somnū senectus eripuit. R Mors vicina restituet.

De inquietudine Somnioꝝ Ca.lxxxviij.

Omnijs inquietor R Si veꝝ est qd sapiēs qui dam ait mltas curas sequunt somnia/ qd vestri q̄z appbant auctores radicē mali amputa curas pelle somnia q̄z pepuleris. Quo em̄ q̄so tot curas ⁊ tā nihil p futuras in tam breui vita de q̄ iam ab initio puisum est quid torq̄ri iuuat ⁊ turbidā curis vitā ⁊ infestā somnijs quietē vr̄a vob facit amentia diuinā puidentiā vr̄o vultis supare ꝯsilio/ neq̄ sentit) vt ex alto vr̄e rident insanie vestreq̄ deliberatōes mō de tpe(qd non solū extra vr̄m arbitriū sz ⁊ extra vr̄am noticiā est) neq̄ auditis Flaccū exclamantē prudēs vēturi tpis exercitū caliginosa nocte p̄mit deꝰ. ridetq̄ si mortalis vltra phas trepidēt oē tp̄us in vr̄az trahitis pniciem de p̄terito mesti de pñti anxij de futuro pauidi trepidiq̄ deq̄ his curis supuacuos dig̊s metitis manipulos laborē vigilantis consopiti somnia sin illud forte veꝝ est q̄ vacantē q̄z curis aīam inq̄etam somnijs eē vel natura hōis vl' pctm̄ cogit. nonne cum ex mille somnijs nec vnū veꝝ esse visū sit. postq̄ alter vtro falli optet. satius est inq̄etari somnijs q̄ mulceri/ ⁊ amara seminare q̄ dulcia. Mesti em̄ somnij fallatia leta ⁊ leti aūt mesta. D Somnijs fatigor. R Spne totaz hanc ineptiā ⁊ q̄esces/ si id nequis his te solare comitibꝫ qui similia passi sunt/ his duobus nominatim quos mō dicebam dum de vigilia quereris

De Celebritate nominis importuna. Ca.lxxxix.

Elebrior sum q̄ vellē notiorq̄z. R An tu h̄ spernis qd maximi exoptarunt duces ac principes phi ac poete/ quid enim tot laboribꝫ quid tantis bellis

UVA. BHSC. IyR_105

ac studijs agitur nisi vt celebres noti sunt. Aut q̃ demũ aliud insignes artifices molliunt̃ / declarauit h̃ phidias minerue statua q̃ opus om̃ q̃ hõim manib⁹ facta sunt p̃/ mũ aut inter p̃ma posuerim. Ubi cũ aliq̃d inscribere ve titus eẽt vultũ suũ clipeo statue sic insculpsit vt ⁊ ab om nibus nosceret̃ / ⁊ ꝯuelli inde nisi toto ope dissoluto nul/ lo posset ingẽio nosci in p̃miũ sui laboris optabat si q̃s em̃ non famã sed pecuniã cogitare dixerit artifices. in co munib⁹ fortassis assentiar In illustrib⁹ negem mlta sunt rei huius inditia. Sic cũ iactura tp̃is damnoq̃ etiaꝫ se pe operi insistunt ac neq̃t fame excidi lucrũ spernũt. cõ/ probauit hec maxime nobilis illa ꝯstantia eoꝝ q̃tuor ar tificum qui ad famosissimũ illd̃ opus qd̃ arthimesia ca/ rie regina dilectissimi ꝯiugis memorie externifecit mag no pretio acciti. cũ ãt p̃fectũ op⁹ obijsset regina ipsa. Uñ opis p̃tiũ sperabat̃ p̃stiterũt tñ vnanimiter in finẽ nil iã aliud q̃ꝫ suũ dec⁹ ⁊ facti memoriã cogitãtes p̃inde om̃es hõies claritatẽ famãqꝫ desiderãt solus tu ne p̃uo illas te/ dio temptas velis. D Imo ⁊ ego apud posteros cla/ rus esse cupio inter coetaneos recuso. R Quid ita cũ h̃ maius eoqꝫ difficili⁹ ac rarius sit obstante q̃ p̃ñtiũ fa/ mam interpellat inuidia. Qꝛ inter absentes mea est gl̃a nullus obstrepit / nullus obstat inter presentes ãt ⁊ con/ tradictio ⁊ labor. Magn⁹ em̃ labor est magne custodia fame vt non ineleganter ait q̃dam. Nimis ãt delicat⁹ aut segnis es qui sine labore magũ aliq̃d speres cum p̃ mini mis tot se offerant labores. D Ego vero labores non respuam sed tedia. nam quis fert assidue visitari obside/ ri posci exagitari / ⁊ sui interim negligente totos dies ac magnam breuis vite p̃teꝫ alijs dare vt tua necessitate p⁹ habita aliene inseruias voluptati / qd̃ malũ si ab initio incidisset (nunq̃ꝫ ad hãc ipsam famã que me cruciat) ven tum esset. Sed ⁊ nunc preclaros animi conat⁹ ⁊ egregia potens est impedire negotia importuniũ R Id q̃dem ita esse non nego duꝝ certe sꝫ tollerabile / imo ⁊ inuidio/ sum ⁊ optabile ceterũ vt cunqꝫ tu. iuditio acceptũ erit pe

UVA. BHSC. IyR_105

ne ineuitabile/nam q̃ ad euadendum via (nisi vl' sup̃bia vel ignauia) altera honestum desideriũ te petentiũ acerbit altera etiã extinguet. Si qd̃ est aliud remediũ vrbiũ fuga est/quãq̃ si claritas vera sit nec fuga sufficeret sequitur claritas possessorẽ suũ q̃cũz p̃rexerit ⁊ vbicũz ꝯstituerit secũ erit/nec rure vnq̃ nec in siluis quidẽ desinet clarus esse qui in vrbib⁹ clarus fuit. Nõ potest fame fulgor abscondi. Inter tenebras eminet ⁊ ad se oculos atz animos trahit. Nunq̃d non audisti dandaniũ bragmanorum senẽ p̃clarissimũ ab alexandro macedone vsqz ad vltimas indoꝝ solitudines/cinicunqz dyogenẽ ab eodem vsqz ad suũ illud doliũ q̃ ꝓ volubili vtebat̃ hospitio peruenisse. Nunq̃d nõ vsqz ad squalidã ac desertã literni villulam amplicatis sola virtutis veneratõe latronib⁹ scipionem affricanũ eundẽqz ab ip̃is hostiũ ducib⁹ vsqz ad transmaria. nunq̃d non titũ liuiũ ab vltimis galliaꝝ extremaqz ꝓcl' hispania vsqz ad vrbẽ romã. Nunq̃d nõ deniqz sanctos p̃res vsqz ad intimas ⁊ horrendas heremi latebras a romanis etiam imp̃atorib⁹ visitatos Et sileo salomonẽ imo vero quis vnq̃ vir clarus visitatorib⁹ caruit. Amici ⁊ non mutuis alloquijs ⁊ ꝯfabulationib⁹ delectant̃. Ignoti ãt solo recreant̃ a spũ. hz em̃ virorũ illustriũ p̃ntia dulce aliq̃d qd̃ non sentit nisi ip̃e q̃ fruit̃. h̃ tu laboriosum ne dixeris/oꝑosum est fateor sz gl'osum. D Celebritate nõis atteror R Si hãc vis abicere virtus abicienda est c⁹ e radice orit̃ id si merito refugis fere hãc sarcinã eq̃ aĩo est necesse ad q̃ multi neq̃q̃ oim̃ studio viteqz ipsius impendio aspirãt ⁊ tu forsitã aspirasti patere te videri ab his q̃ h̃ nisi te tuũqz nomẽ diligerẽt non optarent D Multi me vndiqz vsqz ad oportunitatẽ fastidiumqz ꝯcelebrãt. R Quid tu igit̃ an ꝯtemni malles atz abici D Innũerabiles vsqz ad tediũ me hõrant R Tu vero dei mun⁹ agnoscito. ille te hõrat vt te illũ ⁊ hõrare delectet ⁊ inhõerose p̃citeat oĩs hõr ⁊ oẽ qd̃cũqz hõim ab hõie bonũ sit a deo est D Permolesta res est hõr imoderat⁹ ⁊ crebra visitatio R Vt h̃ fatear at p̃dul

UVA. BHSC. IyR_105

ces sunt h⁹ molestie radices amor ⁊ veneratio his si ani-
mi gustũ applicueris bñ sape incipiẽt q̃ molestãt amara
dulcib⁹ tpa. nõ in h̃ in tm̃ sed in oĩb⁹ q̃cũq; fert pñs vita
in q̃ nõ facile repias mel/cui nõ sit admixtũ fel. Et sepi⁹
amara poponderant. D Celebritate nimia fatigor.
R Sepe id quid accidit de q̃ q̃stũ diuũ vespasianũ no-
uim⁹ triũphantẽ dũ solẽnitate põparis expectatõe ac te
dio eẽt affect⁹ increpantẽ seip̃m qui triumphũ nec sibi
maiorib⁹ suis aut debitũ aut speratũ tã inaniter in senio
appetisset q̃uis ãt nõ sit optãda celebritas pseip̃a feren/
dã est tñ ⁊ amãde ip̃i⁹ cãe ꝟtus ⁊ ĩdustria. neq; vnq̃ vt il
la careas deserẽde multo gl̃osus ẽ labor optabilior q̃ ig-
naua requies D Salutatorib⁹ obuijs offendor. R
Habes h⁹ q̃z tedij pticipẽ crisippũ ph̃m. imo quẽ nõ ha
beas p̃ter illos q̃ popularib⁹ auris (vt maronis vtor ver
bo) gaudẽt. Ille tñ insignis q̃stus est credo ido q̃ acuti/
ssimũ viꝝ talis em̃ tradit ⁊ suis studijs acerrime deditũ.
salutatio crebra ⁊ inpuisa turbabat vtq; idẽ ip̃e ait pdu-
cebat ad mortẽ nihil est ãt qd̃ q̃raris qd̃ optabas accidit
not⁹ in ppl̃o vt eẽs. Alioq̃n tot salutatoꝝ in cursib⁹ nõ
pateres. poteras latere poteras quiescere poteras (quod
aiunt) in gremio gaudere q̃ optimũ vite gen⁹ aliqui di-
ffiniunt. At vos magnis in vrbib⁹ noti ⁊ clari eẽ vultis
⁊ otiosi sil̃ ⁊ liberi ⁊ trãquilli qd̃ nihil est aliud q̃ in mag
nis pelagi tempestatib⁹ vt immobilis sis optare deniq;
supbi fuerit obsequentium amicoꝝ voces pati nõ posse
equo animo cum sint hostium patienda conuitiat.

De dolore malis ex morib⁹ Ca. xc.

Alos mores hominum egrefero R Si caritate
mot⁹ laudo/si ira vel indignatõne nõ laudo. q̃d ad
te eñi quib⁹ morib⁹ sint alij mõ dũ tu sis bonus an
autem p̃mũ intelligis vulgi mores/an tibi negocij paꝝ
sentis vitã tuã cõponere nisi in vigiles alienet. Et illud
aggrediare qd̃ nec ars vnq̃ efficere voluit nec natura vñ
nihil vnq̃m speres nisi tedia ⁊ labores fuerũt h̃ tñ ⁊ phi
losophis cure quorũ alter in publicũ egrediẽs sp̃ flebat.

UVA. BHSC. IyR_105

alter contra mores hõim ridebat/neuter sine causa. sed illud pietati h̃ supbie ꝓpinquabat. D Quis enormes ac subitos hos habit⁹ ferat. R Male te ꝑ vim dehonestari ferres si necesse esset q̃ sponte sua alios deformatos pati nequeas siue vllos indui vt libet. tu vt licet atꝫ vt decet induere atꝫ ita te vlciscere nõ min⁹ lasciuos oculos honesti habit⁹ offendunt q̃ꝫ modestos inhonesti illi ḡ voluptatẽ ꝯsilio adhibeant suaꝝ reꝝ tu adhibeas honestatem nusq̃ꝫ alibi q̃ꝫ inter tenebras gratior lux. nusq̃ꝫ alibi q̃m inter vitia virtus est clarior/q̃d q̃reres aliena feditas tuo adiciet decori D Quis hos morbos atꝫ animorum hos ꝑferat inuidos. R Linque inuidos sibi neq̃ꝫ illis aliũ cupias tortorẽ satis ip̃e se torquent/ꝛ suis malis ꝛ alienis angimur ꝛ tabescunt bonis. Nõ est ꝯpatiendũ sponte languentib⁹. Nõ sunt ãt contagiosi vt corporis sic animoꝝ morbi non transeũt aduolẽtes. imo vero nobilis animus vitioꝝ odio ad amorẽ virtutis accẽditur. D Quis tot ferat insolentias. R Humilitas eo acceptior/q̃ pluribꝫ est obsessa supbijs D Quis tot fraudes q̃s tot artes auaritie q̃s tot spẽs libidinũ. R Que tibi merito displicẽt declina. Et q̃ in alijs damnas ne in te damnẽt alij caueto. D Quis h̃ gule regnum. R Maxime inter ebrios septiosa sobrietas. Ubi eq̃ boni oẽs null⁹ excellit. D Quis mlta mẽdatia. R Si mendatio offenderis veritati stude. D Quis tot vbiq̃ꝫ tirannides. R Nõ huic arma neq̃ꝫ opes expedient/sola veritas est libera. D Tot⁹ orb̃ odio mihi est. R Miserari magis miseros decꝫ q̃ꝫ odisse\nisi(vt dixi) spõte sint miseri q̃n tu mũdo suos mores linq̃. tuos reformare stude ꝛ ab alijs auersos in te ip̃m oc̃los reflecte. sic ꝛ tediũ euaseris ꝛ cũ mundũ neq̃as id qd̃ potes ꝛ debes temetip̃m corriges non est q̃ te frustra natũ credas si hoc feceris. De minutis Tedijs reꝝ variaꝝ. Ca. xci.

Urbidos vrbiũ clamores odi. R Ruris ḡ silentium siluasq̃ꝫ ama q̃ fieri fugariq̃ꝫ neq̃unt fugienda sunt. D Uulgi ꝯtẽtionib⁹ fessus sum. R Uul-

UVA. BHSC. IyR_105

go aures dum prebueris non quiesces. D Vulgi stre
pitu fatigor. R Vulgi verba despitio/pene em̄ qd̄q̄
vulgus loquit̄ aut nihil aut falsuz est/at strepitū illū oēz
⁊ ꝯfusas voces si necare nequis vetitū tm̄ auribꝫ excipe.
Idq̄ non aliter q̄ꝫ mugitꝰ boū aut balatꝰ pecudū aut vr/
sorum murmur/qd̄ em̄ nisi beluaꝝ voces sunt vl̄ inertiū
vl̄ ferarū. D Vulgi fragore ꝑturbor R Finge ⁊ ani
mo te aq̄rū exundantiū ac scopulis allisaꝝ sonitū audire
ꝑsuade tibi ḡ eē vel ad fontē sorgie vbi ingēti strepitu ex
horrendo specu lucidissimꝰ animꝰ eminat vl̄ vbi reati in
gurgites (q̄s naruꝰ in tiberi ꝯuehit) alio de colle dn̄dūt/
vel vbi aq̄ ea q̄ cathidupla nōiant̄ vt ait tytꝰ huiꝰ se ex al/
tissimis montibꝫ p̄cipitat vl̄ vbi sil̄r inferūt hiscere in cu
xiniū ruit deniq̄ vel vbi ligascite rupes tyrenis fluctibꝫ
furēte austro. vl̄ caribdis oblatrāti stille siccanis v̄ticibꝫ
torta rn̄det. ꝯsuetudo p̄stabat vt qd̄ tediosissimū sentis q̄
dam cū voluptate ꝑcipias. D Latrātibꝫ canū vexor.
R Qui vulgi latratꝰ ferre didicit nullos horrebit canes
nā neq̄ tā multi alij neq̄ tā rapidi atz mēdaces D In
mitis equꝰ ac fremēs/infidus ꝑuꝰ ⁊ ꝯtumax nō tm̄ tedio
sz ꝑiculo eē mihi sūt. R De vtroq̄ aīali q̄d sentirē dixi
olim ⁊ nūc nihil muto. addo aliq̄d vt vitare quid̄ possis
equi tediū si nil aliud pedes tibi vt ꝑui āt manꝰ dare pn̄t
nec lamētis dignū q̄ carcere valeas cū velis. D Mus/
caꝝ tedio affectꝰ sum. R Vide ne muscaꝝ tedio musca
fias ⁊ ab alio q̄ꝫ a deo creatā muscā credēs in illiꝰ q̄ mus/
caꝝ p̄nceps d̄r ptātē venias ꝙ affecto cuidā tedijs sil̄ibꝫ
accidisse/auctor est augustinꝰ p̄ncipiū illd̄ iōis famosissi
mū exponēs Et musca ⁊ pulex ⁊ brucꝰ ⁊ culex ⁊ cinifex ⁊
locusta/ceteraq̄ hōi hmōi non sine certa cā creata sunt
ab illo qui vidit cūcta q̄ fecerat\ ⁊ erāt valde bona. Et si
nulla eēt alia illa sola sufficeret vt his armis hūana sup/
bia domaret̄/potuit em̄ deꝰ egiptijs leones tigres vl̄ dra
cones īmittere/minuta ⁊ vilia īmisit aiāntiꝰ q̄ clariꝰ ⁊ ce
lestis potentia ⁊ terrena fragilitas nota eēt. D Pulici
bus inquietor. R Sanis cogitatōibꝫ ꝯq̄esce F 1

UVA. BHSC. IyR_105

cogita nihil mali p̄ter pctm̄ hōi ꝯtingere/multis nō hec
mō facl'ia sz q̄ vident̄ grauissima ꝓfuerit. q̄d scis an si pu
lices |abirēt sopor nimi⁹ aut male libidies subirēt|crede
bñ in oībus tecū agi bñ erit. D Nocturno pulicū p̄lio
vict⁹ sum. R Quid supbis igit̄ vmbra ⁊ cinis ꝙ erigerꝫ
iners lutū a pulicib⁹ vict⁹ ꝯtra deū calcitras iumentū in-
domitū ac stolid̄. D. Offendor pulicib⁹. R. Uis ne tu
hōies offendere a pulicib⁹ te defende vilissimis īpar aīa
li nobilissimū aggredierꝫ ⁊ pulicū cib⁹ hōies vorās. D
Pulicib⁹ agitor. R Terrena oīa hōis ad obsēq̄a facta
sunt. ꝑs vt pascat ꝑs vt vestiat ꝑs vt vehat alia vt defen-
dant alia vt exerceāt doceāt q̄ ⁊ ꝯditōis admoueāt/q̄daꝫ
deniq̄ vt delectēt fessūq̄ reb⁹ aīm leuēt q̄dā ꝟo vt delctā
tionē noxiā frenēt ac salubrib⁹ tedijs ꝯtemptū h⁹ lucis si
mulq̄ desideriū vite melioris īcutiāt. Quantū em̄ (q̄so)
mors timet̄ q̄ntūue si tedijs vacua eēt placitat̄ mortalib⁹
erat hec vita cū tedijs plēa. sic placeat. sic obit⁹ timeatur
nec vite iocūditas viuēti nec amenitas vie sp̄ est vtil' via
tori. Expeditq̄ nōnunq̄ durū aliq̄d occurre. q̄ optabili
or finis sit. D Noct̄ne aues flebilib⁹ vocib⁹ infeste sūt
R Non vt arbitror philomēa q̄ apd̄ ꝟgiliū flet noctem
ramoq̄ sedēs miserabl'e carmē integrat/⁊ mestꝫ lata loca
q̄stibus īplet dulcꝫ eñi fletus ⁊ suaue carmē ⁊ delectabl'es
sunt q̄rele mestior te forsitā strix offendit/neq̄ ꝙ tā ꝓpo
q̄ poetaꝝ carmib⁹ infamis bubo q̄ quibusdā q̄ leti fue-
rit augurij apd̄ iosephū legꝫ q̄uis vtrunq̄ ridiculū huic
spē s. metūue ꝯcipe. h⁹ eñi vt multorū tristꝫ aspect⁹/ac lu
gubris cant⁹ at uterq̄ nat̄alis nō sic canūt ut nob̄ aliq̄d
nūtient sed q̄ canere alter nō norūt. da illis philomene
uocē flebūt dulti⁹ nūc nat̄e parēt sue. Uos naturā ipam
sup̄stitionib⁹ ur̄is ut ꝑeat cogere delirando in tinū. D
Proxīa intueri ꝑnox noc. ua īportūa mihi est. R No-
ctuā inq̄etas noctes augusto facere solitā audisti. Et q̄ꝫ
q̄so uerebit̄ q̄ mūdi dñm inq̄etat. D Mures thalamū
infestant. R Quid scis an in hoc ipso thalamo exorti
quē tu forsan ꝑegrinus inhabitas de te iustius queri po

UVA. BHSC. IyR_105

ssint qui natale illis aduena solum turbas. Sz omissis iocis horũ oim̃ ratõ vna est. Idcirco equidẽ his infestã vitã agitis vt discatis alterã optare. atz illinc animũ habeatis vbi nec mures nec fures nec aranee nec tinee nec damna nec tedia vlla sunt. D Procaces rane ⁊ strepidule tediũ parunt cicade R Finge solatiũ parere solatiũ erit. Opiniorẽ q̃cunqz vult trahit non vt verũ mutet sed vt iuditiũ regat ⁊ moderet. Inuentus est nup q̃ rure habitans ad fugiẽdas noctue lacrimas. saxis armat⁹ sudibus ꝯsurgert cũ q̃ parũ ꝓficeret circũfugas arbores iuberet abscindi/vt vel sic precepto frõdenti domicilio abirent/quib⁹ in euentib⁹ abire illũ oporteret. Jãqz importunis cantib⁹ pulsis sopor abijsset. his tñ ꝓxime paludꝫ in ripa nocturnos strepit⁹ ranarũ modulatissimã q̃si furium armoniã intentissim⁹ hauriebat. Inhumanũ ferreumqz hõiem vixqz inter hõies nũerandũ ⁊ morib⁹ q̃dem q̃lem audis forsitan. ⁊ vidisti vulgarib⁹ tñ negotijs aut insanũ qui nunc ideo ad memoriã redijt/vt cõstaret q̃ntum in rebus omnib⁹ possit opinio. D Ranaꝝ ⁊ cicadarum strepitu offendor R Non ille q̃dem vt offendant strepũt sed natet cõis bñfitio vtimur. at h̃ ip̃m sup̄biam impatiendã vestra ledit sic vt reliqua q̃cunz aliter fiũt dicunt̃ue q̃ꝫ exigit oculorũ vr̃orum/atz auriũ voluptas sz vt fabulã vr̃i erroris ad antiq̃s fabulas remittam cogita nũc vl̃ ranas suam veterẽ q̃relam ⁊ vltricẽ lasciuiam raucis vocib⁹/vel cicadas versum in suã spẽm titonũ stridolis plausib⁹ mẽorare sines forsitã suũ illas agere negotiũ ⁊ tu tuũ ages. Cur iniusti nature sp̄ accusatores innocuis aĩantib⁹ succẽsetis/nec aduertitis quanta maiora sunt tedia/q̃ vicissim ip̃i vob̃ infugitis. Sileo raptoresqz vrbiũ ⁊ mille ĩiuriandi dolendiqz artes. mille violẽtias mille dolos q̃ꝝ plẽi sunt vici oẽs ⁊ ꝯpita. Taceo latrũculos toto orbe dispsos ⁊ itinera seuis interrupta p̃donib⁹ q̃b⁹ magna ꝑs traꝝ hodie in via ẽ ⁊ pulcherria mũdi spectacl̃a p̃cepta mortl̃ib⁹ dissil̃atũ illd̃ ẽ miseria iam ꝯsuetudine roboratũ quis dignis q̃stibus explicet.

UVA. BHSC. IyR_105

aut humane pondus ignauia verbis q̃t placatis q̃z regi
onibus passi legittim⁹ p̃dator occurrit qui solicitũ viato
rem exhaustũ laboribꝫ ⁊ honestũ curis ere suo spoliat in
iustissimi nescio cuius iuris obtentu Quo effectũ vt qd̃
amenissimũ fuisset orbẽ terrarũ ꝑmeare id alicui ꝑiculo
sissimũ vbiq̃ sumptuosissimũ ac tediosissimũ sint. Sic
vestri p̃ncipes ⁊ p̃res patrie. imo v̄o vr̃a patiẽtia vestri
mores libertatẽ publicã ꝑuo p̃tio vẽdiderũt Quid custo
dias loquar suꝑuacuas ⁊ obstrusos passus ac suspitõibꝫ
vanis plẽa oĩa absentieq̃ solamẽ vnicũ lr̃aꝝ ꝯmertiũ in
ter dictũ qd̃ ip̃m qꝛ mutari non p̃t. forti aĩo ferenddũ est
Uerũ ita (vt natet̃ opa ferre nõ renuãt) q̃ tot insolentias
tot ĩmãitates hõim tot tedia tot rapinas pati solit⁹ didi
cisse debuit/ q̃ iniq̃ vera parens leuibꝫ ex causis cottidie
laceret̃ cũ tot acerba ⁊ grauia pati hõiem ab hõie sit nece
sse. D Magno torq̃or calore. R Expecta hiems te
diũ h̃ pulstra festinat. D Frigore crutior importuno.
R Ecce tibi estas accelerat hui⁹ ip̃i⁹ alatura desideriũ.
D Frigoribus vrgeor. R Uix incõmodũ inuenies
cui non inuenerit natura remediũ. Et sepe vni⁹ remedia
multa sunt Arcẽt frig⁹ tectũ vestis cibꝫ labor exercitium.
Raro quisq̃ frigore vincit̃ nisi vict⁹ inertia. Piget ignẽ
inter r̃media nũerare magnũ mortalis ignauie argumẽ
tum non tã facile vini e dolio mixta aq̃ linteo madẽte de
trahit̃ q̃ e turba hõim hieme accenso igne inertes foribꝫ
segregant̃/ oẽs eo ꝯfugiũt q̃b⁹ nihil sanguĩs neruorũq̃
animi est/ videre licz sz nõ libet iuuenes vr̃os vt formosi
videant̃ deformatos abscisosq̃ pubetenis sese ignib⁹ in/
gerẽtes/ q̃nto erat hõesti⁹ pudẽda ꝯtegere q̃ se inust̃ na/
tib⁹ inamenũ narib⁹ in odorẽ ĩspirare. D Nunc cremo
nũc estuo. R Credo id facl̃e mores noui ⁊ te loq̃nte q̃d
occurrit dicã recẽs ac breuis historia ẽ/ pr̃ in gallijs ꝑ ca
pitali cã cũ adolescẽte filio ꝯp̃hensus ⁊ s̃m ritũ gentis in
vas enemij missus ac d̃coq̃ fissus erat. cũ forte igit̃ i aq̃m
hieme gelidã nudi ac vincti ꝑiter dñdissent/ cepit adole/
scens tremere ⁊ frig⁹ mag̃ dentiũ collisiõe testari. vbi sub

UVA. BHSC. IyR_105

iectis ignib⁹ cepit aqua feruere. Ille lamentis ac gemitu
ĩpatiẽtiã caloris exp̃mere ꝯtra ĩmotus ad vtrunq; ⁊ tor
uo illũ vultu respiciẽs senex. Vilissime (inq̃t) meretricis
fili nec frig⁹ igit̃ nec calorẽ pati potes/ verbũ mali forsan
s; ꝯstãtis solidiq; aĩ dignũq; q̃ illesus euase mortifero ꝓ
siliret. ceterũ vestris nũc adolescẽtib⁹ ꝯueniẽtissimũ q̃b⁹
nihil effeminati⁹ ⁊ eneruati⁹ l̃ ẽ. estate solẽ execrantib⁹ vt
athlãtes solẽt/ hieme ignẽ adorãtib⁹ vt caldei. D. Nix
me tedio afficit. R. Delicati ec̃ iocũda fastidiũt. atq̃ ni/
uẽ sine vẽtis dñtem q̃dã ĩter pulcerrĩa rerũ ponũt porro
si qd̃ ẽ niue nũc pulchri⁹ nil certe cãdid⁹. D. Nũc estib⁹
nẽ frigorib⁹ nimijs nẽ siccitate nẽ ĩbrib⁹ ãgimur. R. Im
paciẽtissimũ caloris alexandrũ ferũt nẽpe q̃ ⁊ vini ⁊ ire ⁊
ꝓspe fuit ĩpatiẽs fortũe ꝯtra v̄o caloris ac frigoris paciẽ
tiã parẽ dãt hanibali\cur nõ tu aliq̃ tibi l̃ dissilis ꝑtẽ lau
dis arripias. Eq̃ ille vtrũq; potuit ferre tu neutr̃. h̃ vob̃
p̃mũ tribuit voluptas emoll̃ eneruatq; ⁊ (vt v̄e dicã) ca/
strat aĩos vt nõ hostilis tm̃ gladios aut mortẽ s; ĩp̃ssiões
aereas formidetis. Clamo ãt sepe frustra quid̃ q; surdis
clão/ linquite suũ offitiũ nat̃e nihil sine eternis agit illa
ꝯsilijs stulti ⁊ ĩgrati nec vna ꝓrsus aq̃ stillula pl⁹ min⁹ ue
q̃ expedit in terrã cadit/ ⁊ si nõ singulor̃ libidini/ at salu
ti oĩm ꝯsulit̃. D. Hic luto h̃ puluere turbor hic unbib⁹
h̃ vẽtis h̃ tonitru. R. Atqui terre varietas/ celi varietatẽ
sequit̃ humid⁹ aer lutũ parit/ sicc⁹ puluerẽ/ sic de motu ae
res venti de vaporibus nubes de ventis ac nubib⁹ tem
pestates ac fulmina ꝓdeunt qui rerũ causas nouit/ ⁊ na/
ture se prebuit obsequentẽ ꝯsequentiã effectuũ nõ defle/
bit. ⁊ de vẽtis licet apd̃ q̃sdaz magna q̃stio/ nõne tibi aer
omni carẽs vento pene semi animis videant̃/ vt nõ ine
ptequidam ventũ aĩam dicant siue spiritũ puluerẽ certe
apud multos viris fortibus dulcẽ vides. Id q̃ (vt de lu
to etiam credi possit) diuersor̃ op̃m vna virtus efficeret
Tonitrua vero ⁊ ꝯcitatões celi mot⁹ q̃ nisi ꝯminatões
⁊ monitus miserantis dei sunt qui certe nõ minaret̃ nisi
amaret hõiez sed feriret. cũ multe ⁊ graues nũq̃ F iij

UVA. BHSC. IyR_105

desint fiendi cause. Ad terrore ꝙ hec formidine ꝗ mor
taliu spectare ꝫ añ alias aliorũ q̃ rebellãt ꝺo. non solum
nature gnar⁹ memit poeta ꝫ vates illa diuini ꝓsci⁹ ꝓsilij
q̃ ait deũ formidabũt aduersarij ei⁹ ꝛ sup ipos in celũ to/
nabat/formidate vero tonantẽ aduersarij/lenitimini in
gr̃am redire vt amici dei effecti nihil oino nisi ei⁹ offensi
onem timeatis ℔ pot⁹ agite ꝛ q̃relas mittite. ℣ Fusto ꝛ
nubiloso ꝓtristor aere. ℟ Nulla tẽpestas durat. ꝛ sere/
no nubes succedunt ꝛ serenũ nubibꝫ frequẽs imo iugis
alternatio ꝛ serenꝺ sine q̃stibꝫ qꝺ tã breue est ℣ Offen
dor nubibus. ℟ Offensio q̃dam admonitio ẽ vt iam
binc tibi puideas ne tẽbras q̃s momentaneas egrefers
aliq̃ ꝑpetuas patiaris. ℣ Igne celi turbor ꝛ grandi/
ne ꝛ pcellis. ℟ Hec ꝛ bis sit̃ia ad terrorẽ salutifer vel
(si ꝑnitis) ad vindictã sunt/audi vnũ ignis sulphur ꝛ
sp̃us ꝓcellaris ꝑs calcis eor. Audi alterũ ignis grãdo
fames ꝛ mors hec oia ad vindictã. ℣ Tempestibꝫ tur
bor eq̃reis ℟ Holi ℔ naturã ꝫ tuã vl̃ stulticiã vl̃ auari
tiam accusare. q̃s huc te coegit ℣ Tenebrosis nubibꝫ
ꝛ ꝓtrarijs vẽtis affitior ℟ Jn tẽbris nat⁹ ꝛ in tẽbr̃ mo
riturus inter rex ꝓtrarios vẽtos viuis disce qꝺ sp̃ pate/
ris tanꝺ pati ℣ Tonitru ac fulmie quatior ℟ Pl⁹
℔ aliud q̃ tediũ ẽ. in ꝓmo equiꝺ met⁹ ingẽs nisi stultis
quibusdã visũ ẽ de fulmie non nisi inexptũ q̃rit Atquis
oro nisi amẽs hec non metuat cũ tm̃ apꝺ fortissimos ho
minũ romãos veteri vi ꝺat statuto vt comitici ppli ioue
tonãte non tẽant/ceterũ met⁹ ℔ nisi ad emẽdationẽ vite
spectet inutilis ẽ. q̃dem ꝑdesse ꝑt eñi plor vbi nullũ est re
mediũ formidate rei. Huc vertẽda res agit̃ vt licet natu
ralibꝫ causis tonet ac fulminet/nihilomin⁹ tm̃ ꝓmonito/
riũ extinct illi⁹ qui nullis obstract⁹ causis ipse fons oim
est cãrum. Jlle quiꝺ ideo tonat in celis vt tu in terris bñ
viuas ꝛ oblitione discussa irascentẽ demũ recognoscas
qꝺq̃ amore debueras saltẽ metu facias nolite q̃ri oia q̃
bona ꝛ mala expedit vob̃ mihi credite vt sep⁹ tonat. ꝛ q̃
sepe tonuisse traditũ mẽorie ẽ eo ãno q̃ ver⁹ dei aduersa/

UVA. BHSC. IyR_105

rius ac pietatis hostis dimitian⁹ interijt. non vt exclame
tis sic vt ille feriat iā q̄ volet sed vt irā dei pijs lacris atq3
humili prece vnicatis. D Ebriorū ꝯgressib⁹ leticiaq3
ꝯtristor. R. Vinū letificare cor hōis ⁊ bachū leticie da/
torē ⁊ si dauid ꝟgiliusq3 nō dicerēt notū ē. Et q̄uis illd
q̄3 verū sit ꝙ horū non facūdior s. sanctior vates ait. flu/
minis (inquit) īpet⁹ letificat cītatē dei / pl⁹ tñ gaudij ferui
di seu leticie gestiētis (vt phi vocāt) pauca potentis vini
dolia q̄3 multa nitētis aq̄ flumīa ꝯtinēt. fateorq3 ebrioꝝ
leticia / nil tristius nihil opificib⁹ ⁊ tabnarijs (q̄s merito
ciuitatū fecē cicero vocat) inepti⁹ l' ferendū tñ vel vrbib⁹
abeundū fero saltē ac plateis ⁊ tabnarū stenis tanq̄3 sco/
pulis abstinendū. D. Turbis p̄mor freq̄ntiaq3 ciuium
īportūa. R. Trux ⁊ ihumanū votū ē optare p̄rie solicitu
dinē q̄ ipse sis clarior ob h̄ eñi illa oli vt nosti soror apij
claudij mulctata ⁊ illa innocēs vitio apd̄ scriptores cele/
brata ē. vt ꝟo istud īiquū ⁊ supplitio dignū sic vitādi stu
dio fastidij se turbis eripe. ⁊ si res poscat vrbi cedere mo/
destū ac sapiētib⁹ vsitatū ē. D. Lōgo ⁊ segni iuditō labo
ro. R. Ad q̄d īuenta trāsactio est nisi vt litē finiat ⁊ tardi
tatē iuditij añcedat. D. Mesto ⁊ turbido atteror litigio.
R. Pro re aptis ephitecis vsus es vbi eñi vl' ibi nec gau
diū nec trāq̄llitas eē p̄t. tu si litib⁹ vis carere litiū ꝯtemne
materiam auaritia, lites parit ⁊ ꝑtas alit.

De terre Motu. Ca. xcij.

Terre motū timeo. R. Magnū fateor nat̄e parentis
incomodū nec inmerito a precedentib⁹ segregatum
nempe cunctis grauius sed rarius idq3 remedij loco sit
sepe quidem instans tonitru celi facies mesta prenūtiat
Terre motus prestigium nullum est (⁊ si eū pheretides
aqua putei hausta predixisse r̄feratur) adde ꝙ aduersus
celi minus aliquod fortasse refugiū subterranee offerūt
cauerne q̄le illud legit̄ augusti cesaris fulgura metuentis
ꝙ adhuc rome via cernit̄ flamina ⁊ nomē ꝟuat auctoris

UVA. BHSC. IyR_105

Contra terre motum nulle sunt latebre nulla fuga q̄ em̄ extra terrā fugiat terren⁹ homuntio/aut quid fiet si ⁊ sup̄ verticē celū tonat ⁊ sub pedib⁹ terra tremit nisi forte quis in pelagus fugiend̄ ducat ꝙ ⁊ celestis ⁊ terestr/ ⁊ varietatis est ꝑticeps ⁊ suis insup̄ motib⁹ inquietū. D Non tu mihi remediū das vt soles sed ꝑiculū exaggeas. R Sentiebam ita tibi visum iri/⁊ sic haut dubie se res hz. Sūt q̄ dissil'ari q̄unt ⁊ verbis extenuari ⁊ q̄ vana terribilia visa erant re ip̄a nunc tollerabilia nūc ⁊ ꝯtemptabl'ia videāt id sane de q̄ agit̄ tale est vt sua q̄dam vi hūani eloquij argumenta discutiat vnū est solamē raritas. vidisti etatē pene integrā terre motib⁹ vacantē/q̄ in spatio innumerabiles obijsse non est dubiū q̄ in vita solū rei terribilis nomē audierūt. nullū res visa terruerit alioq̄n quem non ꝯspecta ꝯmoueāt vl' antiq̄ illa vel hec noua/q̄rū in libris vel in animis hōim q̄ viderūt memoriā/recēs est qñ ⁊ olim vno eodēq̄ die motu horrifico ⁊ ꝯcussa rodus ⁊ nauē insule ꝓfundo maris emerserūt/vetuste vrbes duodecim asie corruerūt nō mille etiam terre hiatib⁹ hauste sunt de hinc eadē pest/ in achadya macedoniaq̄ deseuijt demū in cāpania illa pulcherrīa nō ytalie tm̄/sz toci⁹ etiam mundi ꝑte circa senece etatē q̄ inter q̄stiōes nat̄ales rei h⁹ meminit qñ ⁊ herculaneū ⁊ pōpeyas vrbes tractus illi⁹ nobilissimos ip̄az q̄z ꝑthenopē ea peste vexatā legis At ne cūcta seq̄r infinita materia est nup̄ alpes aereas (q̄ ytalos a germanis sep̄ant) q̄ꝝ motus insolitos maro ait ⁊ motas ⁊ multis in locis disiectas cernere potuisti ⁊ cōfestim postea ip̄az vrbiū reginā grauiter agitatā vsq̄ ad ruinam turriū ac tp̄m aliq̄d qr alias humistratas moxq̄ velut ꝑpetuo maloꝝ ordie germāie ꝑtē illā q̄ nobl'ior habet/ ⁊ totā s. reni vallē tremuisse atz in ripis basileā vrbē fundit⁹/⁊ octoginta eoq̄ ampli⁹ castella/vno sil' tp̄m momento corruiste notū est/horrendū plāe negotiū (nisi arte mens terribiliū teneret) hāc q̄ tīere desierit nil timebit vtq̄ elegāter ait flacc⁹. si fract⁹ illabat̄ orb̄ inpauidū ferient ruine nā q̄d refert an in te lapis exigu⁹ sic dñdat vt ꝑi

UVA. BHSC. IyR. 105

mat/an te ingens obruat apēnius seu potius fractus vr
bis(vt est dicū)si vtrobiq; nihil āpli⁹ est q̄ mori nisi qz
quibusdā fortasse mors clarior videri p̄t q̄ maiore inful
git instrumēto h̄ tanō vestri ꝯsilij sūma ē qm̄ ⁊ aduersus
fulmen aliq̄t diximꝰ eē remedij ⁊ vt cūq; l'obstādo l'cedē/
do reliq̄s mal' occurrit̄ ꝯtra h̄ vnū nec fuga vz nec igeniū
nec vis vlla hūc q̄ vnꝰ horrbilia cūcta fac̄ ponenō añ oīa
metū mortis aliq̄nto nō īfitior factu difficiliꝰ q̄ dictu sz
neq̄q̄ īpossibile ⁊ qm̄ ab hac peste nec tp̄s vllū nec locꝰ
īmūis ē oībꝫ locis atz tp̄ibꝫ ad oīm q̄ nat̄aliter vl' fortuito
euenire p̄ñt tollerātia p̄panō/armandūq; aīm ꝙ nisi vir
tutis āor vicijqz odiū accessit. vtiqz fieri neq̄t deniqz qñ
nō celū mō(qō in ꝯtinuo motu ē)⁊ elemēta vndiqz cō
minat̄ sz ⁊ terra cui insistitis. ⁊ q̄ p̄iculoꝝ oīm firmissimū
p̄sidiū p̄stabat̄ iā q̄z ꝯcutit̄ īcolasqz suos fallit ac t̄ritat ad
celū aī volatibꝫ ascēdenō īter hos reꝝ motꝰ atz hōim oēz
ī illo spē hūdā q̄ respicit t̄rā ⁊ fac̄ eā tremere ō q̄ scriptū ē.
ego dñs ⁊ nō mutor q̄squis ī illo vestigia ōuote mētꝫ affi
xerit iā in solido ⁊ in tuto erit neqz āpliꝰ aut ip̄e mouebit̄
aut vllos metuet terre motꝰ D Nō possuz terre motibꝫ
non moueri R Potes āt a terra oēz spē atz oē desideriū
remouere. h̄ fac vt securꝰ viuas eaqz vel tremente vel ru
ente consistas stultū est firmā in re tremula spem habere

De Peste. Ca. xc iij.

Estē latissime seuientē horror. R Et h̄ q̄z nil āpli
ns q̄ mortis ē metꝰ q̄ deposito plena securitas p̄ta
eēt. Em̄uero his magnis aīs nō depositꝰ mō sz ne
admissꝰ q̄ō eē dz. nā q̄d miꝰ viuere q̄ horrere cōia. D
Pestē timeo. R. At q̄d aliō tibi si morierꝫ ad vsitatū mo
riendi genꝰ pestis addidit q̄ vt cōitatior moriare. Sin
euaseris ⁊ dultōr vita sit tot circūfusis ereptꝰ p̄icl'is si mo
ri p̄icl'm ñ a nat̄a ē nez n. oīs pestꝫ p̄imit. alioq̄n ex hac pe
ste nouissima cui p̄ a secul' ñ fuit nullꝰ hōim euasissz/eua
serūt multi q̄ meliꝰ obijssēt hic vt vides fere solita nūc eē
mūdꝰ exuberat q̄ nll'a vnq̄ pestꝫ nulla mortꝫ māꝰ exhau
riet tā ꝯtrecta ē. D. Pestē metuo. R. Dic qō ē veriꝰ mo

UVA. BHSC. IyR_105

rl times de q̄ vobis (vt te video) in ḡrelas ꝓnū añ cū res
desinat disceptandū reor ꝑter hec eñi qō ē qō pestis no⁹
men exhorreas cū poti⁹ (vt dictū ē) solatij gen⁹ sit pire cū
plimis. D. Pestē horreo. R. Si te ad ℞ hūani generis
caritas q̄dā trahit ē q̄ laudē, nihil ē eñi magꝭ hōis q̄ hu
mana icōmoda miserari sui tui tm̄ ē q̄ arguā nā q̄d pestꝭ
nocitat mortali nisi vt facias qō factur⁹ es nisi illō inter
dāna ꝓnūeres nō lugeri (qō i talib⁹ accidit) z felitōres cē
ses qui multū fleri ad supos apud ꝯgiliū memorant.

De Tristicia Miseriaq; Lapcliij.

Ristꝭ sum. R. Refert q̄ ex cā tristis sis aut let⁹ Jsta
eñi vt alia multa in dram dixeri q̄ leui mom̄eto po⁹
ssint bona ꝙ̄ vel mala tristicia nēpe de pcō vtilis
mō ne despationi sub repētini clanculū manū det gaudi
um de virtute deq; mēoria bonorū opm honestū m:ō ne
ingerēti se supbie fores pādat barū ḡ passionū pmutant
cause vitupatio illico locū laudis inuaserit nūc tu ipse q̄d
sis tristis cogita. D. Hui⁹ vite miseria mest⁹ sum. R. Fe
licitas te letificet alteri⁹ vite neq; eñi tā hec miseria z si p⁹
fecto miseria sit q̄ illa ē felix. D. Mali b⁹ tot radices q̄t
sunt q̄ vno nōie aduersa dicitis de quib⁹ z tā multa dixi⁹
mus z vt te pnū in ḡrelas video multa nūc sunt etiā dicē
da. est āt qñ nulla prsus apparēs cā nō morbi nō damna
non iniurie non ignominie non carorū mortes neq; vll⁹
oino rerū taliū inopin⁹ rūor sz dolēdi voluptas q̄dā me⁹
stam aiaz facit pestis eoq; funestior q̄ ignotior cā atz di⁹
fficilior cura ē. Jtaq; hāc seu aie scopulū oi valoris vt di
ci solet ac remorū auxilio fugiendā censet cicero / cui in ℞
quiō vt multis assentior. D. Pñtis me miserie cogitatō
mestum facit. R. Miseriā conditionis humane magnā
multiplicēq; nō nego q̄ q̄dā integrū volumib⁹ deſluere
Sz si in diuersū aspicias multa itidē q̄ felicē vitā ac iocū
dam faciūt videb / z si de ℞ neo bacten⁹ ni fallor scripserit
aggressiq; aliq; qui destiterit q̄ difficilē z ptrariū scriben⁹
tib⁹ sterilior ē longe imparē materiā se sortitos itelligerē
eo q̄ humana miseria min⁹ multa prsus euidēter emine

UVA. BHSC. IyR_105

at felicitas parua ⁊ latens stilloq; altius fodienda sit vt ostendi possit incredulis. An aũt vt ex multis summa deliberem praua vobis gaudij cã est imago illa ⁊ silitudo dei cieatoris hũana. Intus in aĩa ingeniũ memoria ꝓuidentia eloquiũ tot inuenta tot artes huic aĩo famulãtes Hinc corpi quib; necessitates vestro oẽs diuino offitio ꝯpresse sunt tante q̃z oportunitates ⁊ tam varie rerũ spẽs non necessitati vestre tantũ sed oblectationi seruientium miꝝ a ineffabilẽ modis tanta vis radicũ tot herbarum succi tot florũ tam iocunda varietas tot odorũ ⁊ colorum ⁊ saporũ ⁊ sonorũ ex ꝯtrarijs orta ꝯcordia tot animalia celo terris ac pelago non nisi vestris vsib; dedita hõisq; solius ad obsequiũ circa nisi em̃ pcti iugũ sponte subijssetis omniq; sub celo sunt diuinũ haberetis Adde colliũ ꝓspectus aprica tiones valliũ vmbrososq; saltus algẽtesq; alpes ⁊ tepentia littora adde tot salubres statebras aquarũ tot sulphureos fumẽtesq; tot nitidos ac gelidos fontes tot infusa ac circũfusa terris maria ãnes assi due volubiles ⁊ inmobili stabilitate certissimos regnoꝝ fines. Adde lacus maris emulos etiã stagna iacentia ⁊ riuos inter montiũ conuexa precipites ⁊ floreas ripas riparũq; thoros prata recẽtia niuis vt v̄gili⁹ ait. Quid sonoris littorib; spumãtes scopulas antraq; rosida ⁊ feruescentes agros ⁊ vnita gemetia ⁊ cõmoditates vrbium ⁊ rarũ otia ⁊ solicitudinũ libertatẽ quid spectaculoꝝ omnium lucidissimũ atz augustissimũ stellãtis celi ambitũ incõprehensibili celeritate volubilẽ atz incõpabili decore numerabilem Inq; illo fixas ⁊ errantes q̃s dicitis seu vagãtes stellas solẽ in ꝑmis ac lunã clarissima mundi luminaria vt maro seu lucidum celi decus vt flaccus ait. Hinc terre fruges hinc vigor aĩanciũ hinc varietates tẽpestatũ hinc vos annũ ⁊ hinc menses ⁊ dies ⁊ noctes ⁊ momenta metimini sine quib; vita fastidio nõ caret his accidit corpus licet caducũ ⁊ fragile impiosum tñ aspectu serenũq; ⁊ erectum aptũq; celestib; contemplandis. Accedit mortalitas anime ⁊ ad celũ iter ac pretio exiguo

UVA. BHSC. IyR_105

merces inextimabiles ꝛ q̄ in finem sciens distuli quia tã magna erant vt p me illa nõ capem nisi fidei magisterio didicissem resurgendi spes ꝛ ℔ ipm corpus post interitũ agile q̄dem lucidũq; ꝛ inuiolabile/multa cũ gl̃a resumẽ dum. Et q̄ oẽm non humanã mõ sz angelicã dignitatẽ supemq; ipsa humanitas sic ꝺiũcta diuinitati vt q̄ deus erat hõ fieret Jdeq; vn⁹ nũero pfecte in se vniens nakas esse incipet deus ꝛ hõ vt hõiem faceret deũ factus homo Jneffabilis dei pietas atz hũilitas sũma hõis felicitas ꝛ gloria altũ vndiq; occultumq; misteriũ miꝝ ꝛ salutare ꝺmertium q̄ nescio an celestis sz pfecto mortalis ligua nr̃e eq̄t paꝝ ne tibi ãt vel ℔ vno nobilitata ꝺditio humana parũq; expurgata miseria videt seu q̄d ozo altius nõ dicã sperare sed optare hõ potuit q̄ ℔ vt eẽt de⁹. Eccl̃iam deus est quid iã restat ozo q̄ vota vestra suspirent ne dũ repire quiõ sed nec fingere mai⁹ aliq̄d relictũ. Recte cum ad salutẽ vr̃am se diuinitas inclinaret nõ aliud cũ posset nisi hũanũ corpus humanãq; aiam assumpsit nec angelice spẽi ascribi voluit sz humãe vt sic q̄ntũ te dñs tuus amet agnoscas ꝛ gaudeas. Jta em̃ vt p̄clare ait augustinus demonstrauit carnalib⁹ ꝛ non valẽtib⁹ intueri mentem veritatẽ corpeisq; sensib⁹ deditis q̄ excelsum locum inter creaturas hẽat hũana natura Qõq; idẽ ipse q̄ vos ac sua dignatõe tam mirifica angelis q̄z pretulerat ipos vobis angelos custodes adhibuit vt modis oĩb⁹ vr̃az inter creaturas excellentiã demonstraret ait nempe. Jeronimus tantam dignitatem esse animarũ vt vnaquecq; ab ortu suo habeat angelũ sibi ad custodiaz deputatum paterna vere ꝛ plusq; paterna de vobis deo cura est. Et vt dictum satirici parumper inflectam vere carior est ille homo q̄ sibi quis hec inter tristicie loc⁹ aut q̄rule nõ natura igit vestra. Sed culpa mestos vos ꝛ querulos facit D Estum me originis vilitas ꝛ nature fragilitas nuditasq; ꝛ inopia ꝛ fortune aspitas ꝛ vite breuitas ꝛ finis incertus facit. R Ulta studeo conquiris vt mestus sis contrazio instandũ erat vt honesto gaudio let⁹ esses.

UVA. BHSC. IyR_105

Noui autem mores cupide malis vr̄is incumbitis ꝓui
de qđ ad vilitatē originis attinet vt corꝑis feditatē q̄cq̄t
q̄rūlibet ingeuijs aceruatū est non solū admota resurre-
ctione illa q̄z vera mortaliū fides sperat ⁊ glorificādorū
corꝑm nobilitate diluit̄ sz pñte ec̄ decore minuit̄ inter q̄
oīa diuine man⁹ opa singl̄ari q̄dā hōis maiestate Nā q̄d
ort⁹ obscenitas hūane đtraxit dignitati nōne feda e radi
ce ꝓceres frondētesq̄z arbores herbosum solū gratis vm
bris vestiūt nōne fedissimo fimo segetes dei est⁊ lete fiūt
nec fastidit̄ origo vilissima rei optie vas segetes dei estis
in area iudicij ventilāde sūmiq̄z pr̄issfamilias in horreo
reponēde terrestris licz fuerit origo quāq̄z nobilis ac ce-
lestis ex ꝑte sit. sz fuerit q̄lecūq̄z ort⁹ q̄mlibet difficl̄e incre
mentū sedes vltīa celū sit quid illa nuditas ībecillitasq̄z
corꝑea multarūq̄z rerū grauis indigētia q̄ hūane ꝯditio
nis īfamie asscribunt̄ variū assig̃t vxor nihil aut filio vt
ille huc tm̄ hi ꝓ eorū casu pl⁹ nōne artiū ac mltiplici r̄me
diorū supplent̄ auxilio vt magl̄ ad gl̄am hōis q̄z miseriā
trahi possit ꝙ aīantibꝫ ceter⁊ rōe carētibꝫ p̄ualidā cutim
vnguesq̄z ⁊ villos mr̄ nat̄a ꝓuiderit hōi vnū reꝑtorē om
niū ꝯtulerit ītellectū vt illa s. aliēo h̄ suo q̄dā ꝓprio ⁊ inter
no p̄sidio tut⁹ eēt Cetera q̄ntū nascētibꝫ obtigissent ⁊ nō
ampli⁹ vn⁹ h̄ tm̄ hr̄et q̄ntū viuēdo meditādoq̄z assequi
sagati posset īgenio Sic ꝟuis dñs ac bubulcis si q̄d for
te tibi nobilis largiat̄ suā cuiq̄z porciunculā minusue ꝑ-
cipiāt sic illis frenū ꝓponit̄ his lib̄tas. Aīalibꝫ g̃ q̄ l̄senio
vl̄ scabia depilate aut caligantia oculis aut pede clauda
conspicim⁹ remedij nihil ē nisi ab hōie ꝯferat̄ hō āt ꝑ se
nudus īgenio vestit̄ atz ornat̄ ⁊ si res poscat armat̄ clau-
dus atz debilitat⁹ eq̄ ⁊ naui fert̄ aut vehicl̄o aut auxiliari
bus bacul̄ īnitit̄/ deniq̄z modis sese oībꝫ adiuuat attol-
litq̄z/ q̄n amissis artibꝫ peđs ligneos man⁹ ferreas nasos
cereos fabricari didicit ⁊ fortuitis casibꝫ obstare valitu-
dinē fatiscentē medicamībꝫ erigit gustūq̄z torpentē sapo
ribꝫ excitat visūq̄z lāguidū ocularibꝫ refouet q̄ in re maio
ribꝫ vr̄is acuti⁹ cogitast⁊ qui vascul̄ vitreis aq̄ plenis vt

UVA. BHSC. IyR_105

seneca meminit vectebant ꝓpe delectabilis nature ludus blanda parēs ac benigna parens ꝙ hinc filio eripit inde restituit ⁊ cū tristē fecerit ꝯsolat Quid ꝙ equus bos elephas camelus leo tigris pardus ⁊ silia q̄ntarū licet virium cū senuerint ꝯtemnunt cū obierūt non sunt cedūt senio succumbūt morti solū hōiem virtuti p̄ditū q̄ hōis solius est ꝓpria ⁊ venerabilē senect⁹ ⁊ mors gl'osum ac felicem facit transferēs ⁊ non extinguēs ⁊ ad summā aīalia q̄dam sensibꝫ vegetiora ⁊ robustiora sunt hōie q̄dāue lotiora nullū dignitate p̄stanti⁹ nullū cui⁹ par cura creatori fuerit dedit spericā capitis figurā effigiēq; sidereā ꝓnaq; cū spectēt aīalia circa terrā os hōim sublime dedit celūq; videre iussit ⁊ erectos ad sidera tollere vult⁹ vt p̄clare ait naso dictū licet p̄us a tulio/dedit oculos dedit frontē/in quibꝫ secreta aī relucerēt dedit rōem dedit orōem ꝺdit lacrimas dedit risum affectuū signa latentiū/q̄ q̄uis ad argumentū miserie quidā trahant ꝙ flet⁹ p̄ceps risus ser⁹ sit ortus em̄ statim flet añ diē q̄dragesimū nō ridet id vl' maxīe prudēs aīal arguit vēturiq; p̄stiū nā quiꝺ finis q̄ virtutꝭ gubnacl'o felicē dico sꝫ difficilis ꝙ īgressus ē studij atꝫ instantiū laboris deniq; qꝺcūq; robur ē alijs que cunq; velocitas q̄cūq; oportūitas q̄cūq; comoditas toto hōi deserīt Ille indomit⁹ boues ad iugū ⁊ feroces eq̄s ad frenū cogit vrsos vnguibꝫ apros dentibꝫ ceruos cornib⁹ metuēdos dec⁹ fecit ille mēsaꝝ/linces ⁊ vulpes ⁊ infinita id gen⁹ aīalia q̄ esui non erāt vsui pellis ac corei reseruanit/retibꝫ maria canibꝫ siluas volucrib⁹ celū oē lustranit ⁊ quibꝫ cū nullū erat hōi ꝯmertiū hūanas voces intelligere ⁊ hūanis nutibꝫ obsequi docuit sic ex oī natu re ꝑte sortit aliq̄d nō ē tibi bouis robur/at tibi bos arat non est tibi equi celeritas tibi tñ equ⁹ ambulat/nō ē tibi herodij volat⁹ sꝫ erodius volat nō ē tibi elephātis aut cameli moles sꝫ ille tibi turrī vehit h̄ sarcinā non ē tibi cerui cornu nō agni pell' aut vulpecl'e. Sꝫ illic hec tuo nōie possidēt. An ne igit his q̄ vos īopes taliū dicūt haut ni elegam⁹ rñsum illꝺ sit romani ducꝭ hr̄e ista hōiem nolle

UVA. BHSC. IyR_105

sed hec hñtibus impare Et hec quidē mō breuiter ptem phice partim catholice dixerim Ad egritudinē vero animi ita em̄ hanc phi appellāt depellendā ⁊ tranquillitatē reuehendā ꝓdierit nosse quid de ꝑmo cicero in tusculāo suo terraz luce disseruit/q̄d de scdo seneca in eo li. quē de tranquillitate animi ꝯposuit festinanti equid ad alia ⁊ spectanti metā nō vacat vniuersa ꝯplecti. Pro tpe ḡ alligatū vulnus oñsiq; medici aiorꝝ quibꝫ si hec nō sufficiunt vti q̄as iā tibi illa vltia q̄ q̄stus es ne rñso q̄dem digna credidi qñ ⁊ aspitas fortūe ipsa est de qua magna ps huiꝰ scdi colloquij vr̄i fuit ⁊ futa est ⁊ aspitatē ipam vite breuitas lenire debet ac minuere ⁊ incertū vite finē strauit natura vt pñs sp aut ꝓximus crederetur.

De dentium Egritudine. Ca. xcv.

Entium vexor egritudine. R Quantū fidas intestinis vide qñ ipsa te ossa destituūt D Tremere dentes incipiūt R Quid in mollibꝫ spei est duri ⁊ sotidissimi nutant artꝰ D Dentibꝫ eger sum. R Inualidū ⁊ caducū aīal est hō cui etiā q̄ preualida videbant infirma sunt D Magnꝰ me dentiū dolor hz R Et q̄ ad decus precipuūq; oris robur obtigerāt doloris in materiā verti vides vt intelligas q̄ mā̄sura sit hec cuitam securus insides mortalis ꝯpago domicilij D Jā mihi vnus alierq; dens cecidit R Jam ḡ vl' hinc extīa quantū d̄o debeas tot tātisq; muneribꝫ q̄ꝝ paucissimis ac minimis caruisse/supplitium ac flebl'e damnū ducas digna ingratitudinis pena est/seruꝰ vt dñi largitatatem quam pñtem spreuit absentē lugeat ac noscat abeuntē ⁊ q̄ lucris intelligere noluit damnis intelligat D Jā dentibꝫ exarmatus sum R Jam inermis cū voluptatate luctaberis minus cōmedes partius ridebis lentius mordebis alienam famam loqui parantem fracta seps dentium frenabit Et si non castitas saltem pudor ab illicitis osculis senilem petulentiam cohebebit. D Jam mihi senectus dentes fregit.

UVA. BHSC. IyR_105

R Jure illa suo vsa est tu nature gratias age q̃ tibi suo
h̃ dono vti ꝑmisit inseniũ ꝙ a multis in iuuẽtute r̃petijt
q̃lis fuit apud vos ille medoꝝ rex maxim⁹ qui ad huc vi
renti euo pene dẽtib⁹ caruit. Et si iuuenilẽ hãc iacturam
senile postmod̃ eximio oculoꝝ vt ip̃e aiebat qd̃q̃ ipse ta
cebat ingenij atz aĩ vigore solaret̃. Exemplũ vtile om̃ib⁹
aliq̃ vel nature vl̃ etatis in ꝯmodo affectis ne singl̃a de
fleant neue oẽz insolitũ temporẽ mũificẽtie celestis iiu
riam vocẽt sz ſuatis ꝑdita mulceant aspa leuib⁹ dulcib⁹
acria D Dẽtes mihi rapuit senect⁹ R Nos si illa nõ
rapet rapt̃a mors verat plẽa ossiũ sepulchra inspice testa
rum dẽtes arentiũ ꝑmũ quid̃ terrifice albitãtes mox rup
tis vulsos radicib⁹ atz effusos videas nõ nũerus non h̃
robur decorq̃ valuerit filia nutritatis ponti reg⁹ vtroq̃
gemino ordĩe dentiũ fuisse destituta legit̃/prusie v̄o ba
thinie regis fili⁹ ꝑ supiori ordine dentũ vnũ inferiorib⁹
cunctis parẽ h̃ est vnũ os ab vna in alterã maxillã nec in
fenuste nec incõmode portentũ habuisse. At cenobia re
giã oriẽtis inter ceteras forme laudes tãto dentiũ ĩtuere
describit̃ vt inter loq̃ndũ ridendũq̃ non dentib⁹ sz candi
dis margaritis plenũ os h̃re videret̃ hoꝝ q̃ nũc busta ꝑ
quire singularisare nihil ĩuenies. Cũcta quid̃ eq̃ om̃ib⁹
sparsit ⁊ attriuit mors/nimis corp⁹ amat⁹ ac mẽbra mor
talia nimis aĩm inmortalẽ ac v̄tutes spernitis. O ceci ⁊
sp iniqui reꝝ extimatores. D Jam sine dentib⁹ sum.
R Jã g̃ dentiũ dolor null⁹ sz nullũ q̃z ꝑsidiũ null⁹ vsus
sine dentib⁹ cũ labore ꝑmolendus cib⁹ ⁊ nisi dissil̃as cogi
tandũ eo tibi iter instare vbi nil edit̃ atz vbi solo gaudio
cibisq̃ anime viuitur

De egritudine Tibiarum. Ca.xcvi.

Jbiarũ vexor egritudĩe. R. Jn oĩ edificatõe picl̃osũ
ẽ illd̃ vitiũ ꝙ fundam̃tũ insidet certa em̃ vtrũz corri
gas h̃ ad ruinã trahit q̃ instãte quid ẽ reliquũ nisi q̃z pri
mũ efatiscẽti migres hospitio. D Tibiaꝝ egritudĩe sũ
affect⁹. R Uni⁹ egritudis vt mlt̃aꝝ cãe fere oĩs nõ aliũ
de q̃z ex vob̃ ip̃is ẽ. Jure igit̃ q̃rela in vos ex vob̃ orta re

UVA. BHSC. IyR_105

flectitur obliti em̄ illud ꝯsilium sapientis potest palpe-
bre tue p̄cedant gressus tuos. Et illud alterius argumen
tum ꝯposite mortis existio posse ꝯsistere ⁊ secum morari
neq; ꝯsistere potestis neq; gressus vr̄os attēdere sz vt ce-
ci p̄cipites hac illacq; palpando discurritis. Quid miri
igit̄ si nunc ad lapidē nūc ad lignū offenditis. Illd̄ plāe
mirabile ꝙ culpas vr̄as insonti tribuitis nature q̄n etiā
voluptas mira demētie eq̄rū vos frementiū turbis inge
ritis vñ sepe ferratarꝫ caltiū vestigia reportatis nonne ti
bi videt̄ qd̄ apud ciceronē vni d̄r pene oib; ꝯuenire hec
mala inquit stultissime tota ip̄e tibi addisti sic est hercle.
Nolite vos fallere mala vr̄a magna ex pte vobis ipsi fa-
citis q̄ postea deploretis tu si domi h̄ est tecum p̄stitisses
neq; hac forsitan egritudine neq; harꝫ q̄relarꝫ materiam
inuenisses vaga vita ⁊ instabilis ꝙ varijs afficiat̄ incom
modijs non iniustū est. D Tibie doloribꝫ agitor. R
Si tu cām doloribꝫ prebuisti gaude culpā plecti si min⁹
exortē culpe aīm solare. Et si doles molestiā adeē at abeē
culpā gaude vtrūq; se res hēat doloris cuspidi patiētie
clipeū oppone ꝑpetuū in oī anxietate documentū q̄ nul-
la vnq̄ salubrior medicīa aut salubri⁹ repit̄. D Tibie
doloribꝫ pregnat⁹ sum. R Cōsulēt medici vt iaceas nec
te loco moueas haut inepte ille q̄dē vt p⁹ damnū facias
qd̄ añ debueras. Ego āt de illorꝫ ꝯsilijs nil āpli⁹ dicā/sz
tu ipse quantū ea sint precij tuo disces īpendio. Idē tñ
ꝯsulo ꝙ medici sed respectu alio Illi em̄ te iacentē fomē
tis adhibitis instaurari posse facili⁹ opinant̄ dū ad locū
dolentē nec spūs adeo ꝯfluūt nec humores vt statī ꝯflu-
erent aut eunti. Ego te tuo in lectulo ꝯpositū quicq̄t de
salute corpea euētuꝫ sit sepōitis īterea curis oib; ⁊ trāq̄l
lo tantisꝑ accubitu mitigatis āgorib⁹ de sepulchro aliq̄t
cogitare q̄liter ve ibi sis iacitur⁹ p̄ntis stat⁹ tui ꝯditōe me
tiri velim mortē ip̄az añq̄ vēiat tā familiarē tibi efficere
vt non horreas venientē/mors em̄ sola est q̄ possit mor-
tale corpusculum ab omni egritudine liberare.

De Cecitate. Ca. xcvij. B 1

UVA. BHSC. IyR_105

Culos pdidi. R. O qt sil' vite fastidia pdidisti qt fe
da spectaculoꝝ ludibria nõ videbis. D. Amisi ocu
los. R. Frõtis fortasse nõ pectoris hi si superãt bñ
hz salua res ẽ. D. Cec⁹ sum. R. Nõ videb solẽ ampli⁹ sz
vidisti ⁊ q̃lis sit aio tenes aut si nõ vidisti vt ĩ pte sors du
rior sic desideriũ lenti⁹ ignote rei. D. Oculis careo. R
Celũ terrãqz nõ aspicies sz celi terreqz dñm spectandi fa
cultas nõ eripit multũ illa clarior ẽ visio. D. Cecitate p
petua dãnat⁹ sum. R. Nõ videb ammõ frõdosas valles
areos mõtes floreos cespites vmbrosas spec⁹ lucidos fõ
tes vaga flũina prata virẽtia qdqz pulcherrimũ visu dr
hũani oris effigiẽ sz nec steni cumlos nec vndãtes cloa
cas nec lãiata cadauera ⁊ qtqt aspectũ fedo stõachũ ledit
D. Oclꝝ luce puat⁹ sũ. R. Ut malo huic nihil alid bo
ni insit q̃ꝫ ꝙ hos ludos enormiũ penitusqꝫ deformeũ ha
bitũ nõ spectab optãda cecitas q̃ꝫ ⁊ si optabilẽ fuisse sepe
oll fatear eq̃ nũq̃ꝫ vt mõ nũc q̃dẽ spes fuge nulla ẽ q̃cũqꝫ
terraꝝ ꝟteris par ĩsanie regnũ par ꝟtutis exiliũ h ĩ statu
pdidisse oclos fuge ac solacij gen⁹ estimo. D. Uisuz pdi
di. R. Et femiei vult⁹ aspectũ gaude igit clause. vñ mors
intrabat sũt fenestre multisqꝫ vitijs obstructũ iter auari
tia gula luxuria pestesqꝫ alie suos ministros ac satellites
amisere q̃ntũcunz aĩe tue hostibꝫ dẽptũ ẽ tm̃ accreuisse ti
bi credito. D. Perdidi oclos. R. Perdidisti duces ma
los q̃ in p̃cipitiũ ac tẽbras te ducebãt miꝝ dictu sepe qui
dẽ lucidissima ps corpis totã aĩam in tẽbras trahit. Jã
vocãtẽ ad meliora spm̃ seq̃ icipe ⁊ ꝟitati p̃be aurẽ clamã
ti nolite q̃rere q̃ vident sz q̃ nõ vident q̃ eñi vident tpalia
sunt q̃ ãt nõ vident etna. D. Lũinibꝫ careo. R. Culpis
careres plurimis si his ppetuo caruisses Nũc vẽtuꝝ ma
lis occurrant virt⁹ ⁊ cecitas p̃terita deleãt dolor ac pñia
neu lugeas cecitatẽ mẽtis oclos apturã lugenda poti⁹ ꝙ
dilata ẽ. D. Lumẽ oculorũ pdidi. R. Lumẽ aĩe veꝝser
ua solẽt q̃ alterũ oclm amiserũt altero vt aiũt acuti⁹ vide
re. Jd si ita ẽ q̃d aliud reor nisi vt duobꝫ pditꝫ duobꝫ alijs
acutissime videas ⁊ tuũ facias illd tyresie ceci vatis sz fa

UVA. BHSC. IyR_105

mosi obruit ora deus totãq; in pectora lucẽ detulit. In-
felicẽ te vereq; cecũ ⁊ ꝓsus exolatũ si hãc etiã ꝑdidisti qđ
vt suspicere valeã tue si ꝑgis faciẽt q̃rele solet eñi flebili⁹
amicti ꝙ vnicũ eẽ hñti. D. Oc'los capitis mei ꝑdidi. R
Purga ḡ ⁊ obsterge q̃s nõ ꝑdas ⁊ externis ꝑeũtib⁹ ad in
terna reflectere. Illic mihi crede non in oc'lis hĩtat felici
tas illa q̃ q̃ritis. D. Lucimẽ oc'lis nõ video. R. Disce l'
in tẽbris gaudere. an tibi ãtipti ph'i rñsuz excidit lasciuũ
fortasse ⁊ ꝓpriũ c⁹ cecicitatẽ cum amice muliercule deplo
rarent iocans. Nulla ne inquit vob videt voluptas eẽ
nocturna facete ille quidẽ breuiterq;. Multa eñi sunt ⁊
in obscuro gaudia sicut ⁊ in luce dolor multus. Agor ãt
tibi hõesti soli⁹ hortatrix sim. D. Amissos oculos q̃ror.
R. Si vsur⁹ ad male gaudend̃ poti⁹ ꝑrepta tibi neq̃tie
instrumenta sui bñ nec sic q̃dem est ꝙ doleas rẽ decoraz
visu sz pietati ac scõ ꝓposito mĩme necessariã amisisti. nõ
membra sz aĩm q̃rit de⁹/puꝝ illũ totũq; ei offer quẽ vbi
accepit quicq̃t est reliqui acceptũ feret nil sibi retinuit q̃
animũ dedit. D. Corꝑeos amisi oculos. R. Si ad celũ
in terris ꝯsolare cũ diudimo q̃z cecũ ab infantia inq; hac
cecitaee vsq; ad exitũ summo virtutũ exercitio insignem
sacer anthoni⁹ senem videns vel mouere debere ait eo ꝙ
oculos amisisset cões sibi cũ muscis ⁊ muribꝫ ac lacertis
Sz gaudere ꝙ oculi cões illi cũ angl'is salui eẽnt antho
nium vere celestisq; magistri discipl'o dignũ verbũ Sin
ad liberaliũ studiorũ dec⁹ aspiras/humerũ ac democritũ
cõtemplare q̃rũ alter vt fama est/dũ mira alia ac diuina
dittaret oculis non videbat aĩo locens/alter sibi oculos
eruit ne videret m'lta q̃ vt ip̃e arbitrabat veri visus aciez
impedirẽt/cui⁹ factũ q̃ vl'laude vel vtupio dignũ fuerit
nõ disputo sed inuenit imitatores ꝙ si picturã forte scul-
pturam ve appellis aut phidie artem tibi mẽtem delege-
ras amisisse te aliquid non negem nisi h̃ ipsum lucrũ est
ab incepto humili retractũ cogi alti⁹. D Cecitate im-
pos ⁊ inutilis sum. R Quid teip̃m cece deseris/nũ tyre
sias de q̃ supra dixim⁹ visu cecus vaticinio clarus fuit.

UVA. BHSC. IyR_105

Tum dyodorus stoicus sed familiaritate ciceronis ꝯ secta notior sua visum pditū audit⁹ solatio leniebat cū ei vt cicero idē ait libri noctes ⁊ dies legerent quib⁹ in studijs oculis nō egebat ⁊ phie sil' ⁊ fidib⁹ qbꝫ sine oculis fieri posse vix crederes geometricis q̄ descriptōib⁹ opaz dabat ⁊ alienis lineas manib⁹ ptrahi iubēs suo de illis ingenio disserebat Gaius drusus absq; oculis/sed iuris ciuilis noticia tāta fuit vt dom⁹ eius ꝓsultorū frequentia cotidie repleret ⁊ videbant. Itaqz id eo ceci ducis pfo/ciniū implorabāt sed clarissim⁹ olim q̄s famosos cecitas babuit. Appius claudius fuit qui ⁊ re cec⁹ ⁊ nōie q̄ cecitate pressus ac senio non priuatus tū consilijs a populo noscebatur quisqs in iure vl' in facto scrupulis incidisset sed auctoritate ac sententia senatū regebat vniuersamqz rempublicam gubernabat/tu confestim vno destitutus sensu/reliq̄s oēs atqz insup mentem ipsam abicis haut aliter ꝯ qui vni⁹ dāni leuis impatientia/⁊ vitā vite istrumenta piciūt despatione precipiti. D Cecus sum nec q̄ pgam video. R At dux tu⁹ videt siue is est animus siue vnus aliq̄s ceci ex more gressum dirigēs cui⁹ ductu non mō rectū iter inuenias sed ad cōtemptū vite nobilē ⁊ preclare virtutis actus vltimos ac vestigia summa peruenias neqz nisi vis animi defuerit generosum facinus lux amissa prepediat. Meministi q̄d sacrū samson in literis quid ciuili bello apud lucanū massilie thyren⁹ agat in eq̄re de quo quiō si poetice tube min⁹ est fidei Illud certius atz recentius recordare q̄ etate gestum tua videre potuisti. vt Johes rex bohemus duoꝫ sine merito romanorum ꝓncipiū alteri⁹ filius alteri⁹ pater oculis sp in firmis multū ad extremū annus cec⁹ bellū ℔ qō inter gallum cui ille fuit ac britannū regē sexta lustris agit' dum pugna illa olim asprima cui ābo reges intererāt inclinare fortunā sue ptis intelligeret duces suos clara voce ꝓpellans dirigite me inq̄t oti⁹ in eā ptē vbi rex ostiū est atz oē robur exercit⁹ sui q̄ cū mesti ac trepidi fecissent ille eq̄ stimulis adacto eo sē pcipitē dedit q̄ spectare alij cecumqz

UVA. BHSC. IyR_105

oculis ꝓsequi vix audebāt vbi cōfortissima hostiū ī acie non fortiter mō sz horrifice pugnās ruit ipis mirātibꝫ ac laudātibꝫ q̄ vīcebāt. Rē narro notā oibꝫ sz nisi mandata sit lr̄is obliuiōe ꝑiturā. Et q̄d oro gl'e viri fortꝭ obfuit visu caruisse nisi vt q̄z virtꝰ ac nat̄a mirabilē fecerāt stupēd̄ cecitas fecerat. D. Cecꝰ sū. R. Jocari īcipiā ni desistas q̄ri Nā q̄d alid̄ si vir es attulisse tibi cecitas q̄uit q̄z ꝙ de se ipso cecꝰ effectꝰ asclepicides ait vno s. vt puero ꝯmitatior gradiare. De Audito ꝑdito. Ca. xcviij.

Erdidi auditū. R. Jter ecce alid̄ tedio p̄clusū multa oculis mlt̄a auribꝫ hauriūt̄ tedia/multa vtroqz calle fastidia aīm penetrāt/quibꝫ euitādis ex q̄ pene optabl'es videant̄ cecitas surditasqz hñt he suas īcōmoditates vt reliq̄ fere cūcta mortaliū amarūqz aliq̄t ñ nego sz patiētia molliꝰ ac virtuti īpar vbiqz nā si has īter ꝓportio īcōmodorū haut facile dixerī nisi ꝙ illa ꝑiculosior ista ridiculosior nā ꝙ āmō amētes videri solēt qui surdastri sunt ceci vero miseri iudicant̄. Jtaqz surdos risu cecos miseratōe ꝓsequimur sapiēs vtrūz ꝯtēnit nec q̄d alijs videat̄ extīat Sed quid sit. D. Auditū ꝑdidi. R. Adulantiū iā susurria atz obtractātiū iurgia euasisti diuersimod̄. Sz ꝑ malū nisi ꝙ aliq̄nto virilꝰ est iurgijs q̄z blādicijs adhibere aures illis nāqz medicamentū aliq̄ñ his venenū īnest sꝑ Illud ḡ sepe mordēdo sanat h̄mulcēdo inquinat atz ita peior ē falsus amor vero odio. D. Amisi auditū. R. Jaz ꝙ ars vlixi prestitisse fert̄ tibi vel natura prestitit l' casus aliquis. vt sirenū cantus surda tutus aure ꝑtrāseas felicēte si extimas q̄t inde ꝑicl'a penetrare aīm potuissent q̄tqz olim inde mēdatia q̄t errores q̄t demū molestie subire. D Auditū amisi. R Philomenā credo vel cytharam tibiasqz non audies sed nec rudētes itidem asellos/grinnentes sues/nec vllulantes lupos/nec seuientes vrsos/nec rugientes audies leones/nec gementes pueros/nec alter cantes auiculas/nec postremo his omnibꝫ grauiores vndiqz ꝑsonantes stultorum risus ineptissimos ⁊ inconditos fletus ⁊ confusas voces quo nullus

UVA. BHSC. IyR_105

vsq̃ sonus inamenior. D Auditu careo. R Multiplicib⁹ ereptus es fraudib⁹/nulla re crebri⁹ fallunt̃ homines q̃ verbis Nihil hinc ꝑiculũ est surdo. D Obtorpore aures mihi. R Periculosa ꝑs hõis p̃cipueq; p̃ncipalib⁹ qui ꝑ illã adulatorũ flatib⁹ tumefacti sepe cũ ppl'orum risu/suaq; ꝑnicie crepuerũt. D Audit⁹ ebet. R Si cũ alijs colloqui ꝓhiberis tecũ loqui/ciceroniani memor illius q̃ secũ potest loqui sed modũ alterius non requirat q̃uis ⁊ colloqui surdo q̃z ꝑmissum legendo scz scribẽdoq; ãtiq̃s nẽpe loq̃t̃ q̃ legit ac cũ poster/ q̃ scribit ad h̃ celestis ph̃ie libros/ ⁊ qui legit deũ audit ⁊ qui orat alloquit̃/in h̃ quidẽ gemino colloq̃o nec lingua nec auribus opus est\sed oculis digitisq; ac deuoto aĩo/ ⁊ h̃ igit̃ vt in multis vr̃i ꝯsilium ciceronis amplectimur vt sicut cecus auriũ sic se surdus ocl'orum subsido ꝯsolet̃/tu proinde si audire hõies non potes scriptos ab hõib⁹ libros lege/ ⁊ legendos ab hõib⁹ libros scribe. Celum p̃terea ac terras ⁊ maria respice horũ oĩm auctorẽ in silentio ꝯtemplare Nil ad hec surditas ista nocuerit\multũ fortasse ꝓfuerit. D Auditus me destituit. R Quib⁹ tonis aut numereis dyapente constet aut dyapason/q̃busve ꝓportiones alie q̃ tractant̃ a musicis nosce vel surdus p̃t. Et q̃uis humãe vocis fidiũq; vl' organi modos auriby/nõ audiat/si tñ causas animo tenet delectationẽ intellectus haut dubie p̃feret auriũ voluptati/fingat ãt ⁊ hos ipsos musicos nũeros surdo ignotos mõ virtutes numeri noti sint seq; in illis exerceat bñ est nil hic q̃z surditas nocet Melius em̃ multo est bonũ fieri q̃ doctũ. Et si ab nude doctus aut sapiens sit quis q̃s ab nude bonus est/atqui malus idem ⁊ insipiens ⁊ indoctus omniũ licet q̃ sub celo sunt eruditissimus lr̃arum. D Auditus elanguit R Bene ꝙ h̃ tibi ꝑus/nõ accidit q̃ fidem q̃ auditu maxime ꝯstat accipes illam hñs quid q̃reris seu quis q̃ris/si hõm cantus aut volucrũ non precipis/cantib⁹ cor intende celestib⁹/internamq; aurem deo applica D Nõ audio. R At cogita ⁊ dic tibi si non audio quid seu a

UVA. BHSC. IyR_105

me dominꝰ loquantur/audiã quid loquatur in me dominus deus illi eñi sepe bellũ bic loquit pacem sp. D Nil penitus audio. R Multis silentiũ appetẽtes longis pegrinationibꝰ fatigati sunt vt a quibꝰ abditis ac semotis in locis qõ cupent ĩuenirent tu qõ ab alijs oposequerit vbi libet tecũ habes. Disce iã bono tuo vti z transacti memor strepit⁹ veterũq; tumultum tandem incipe silentio delectari.

De Tedio vite. Ca. xcix.

Jte me tediũ ingens tenet R Ex pmissis ortum malũ q̃ nescio an vix aliud piculosius quippe molestissimũ p se despationi q̃z otiguũ atz ad illã via est p quo nõiatim institutũ est vestris in templis auxiliũ implorare felitiũ alarum q̃ terrenis tedijs vinculisq; corporis resolute celestibꝰ pfruunt gaudijs ac serenitatẽ mẽtis eterna. D Multa me vndiq; vite tedia circũdant: R Propellenda tedia cogitationibꝰ letis ac spe bona z amicorũ solatio z librorũ z delectationũ honestarũ alterna varietas te atz exercitijs iocundis z inertie fuga. Sz z in primis patientia rerũ z longanimitate inuicta necq; vel pñtium odio vl futuri desiderio nec metu deniq; nec spe vlla anticipandus vite finis/qõ stulti q̃dam ac miseri fecerunt/qui dum paupiem viteq; tedia ac labores tẽporales fugiunt ĩeternos incidũt. Sine ciceronẽ nr̃m loqui mortem cathonis huius vltimi suis in libris officijs excusautẽ. Siue loqui senecã z hanc ipam miris laudibꝰ celebrantem z multis in locis disputantẽ certis ex causis arcessendam manu mortem fereor altera/multaq; melior ciceroniana sentẽtia qua z tibi z pijs omnibꝰ retinendus est animus in custodia corpis nec nisi iussu eius a quoille est nobis datus ex hominum vita migrãdum ne scilicet assignatum muuus diffugisse videamini Quin z illud e celo tibi etiam dictum crede/nisi te deus is cuius est templum hoc z omne qõ cõspicis iste te corporis custodijs liberauerit buc tibi audit⁹ patere nõ pt.

UVA. BHSC. IyR_105

Et ad summam caue ne aut vllo vnq̃ vite tedio in mor-
tem cogites vt occupare illã tibi licitũ putes aut vllo gau
dio ita non cogites vt incautũ illo oim impulsa deiciat.

De Grauedine corpis. Ca.c.

Rauo sum corpe. R Queri posses si vt volucris
ad volatũ non vt vir ad vtutẽ nat⁹ esses. D Gra
ue corpus vt inhabile est. R Hãc q̃relam rostio
dimitte atq; esopo. Tu si vl'p artũ circulũ flecti vel p funẽ
aereũ labi ne quis quid ad rẽ Jto cũ viris bonis gressu
sobrio/gestus ac saltus histrionũ sunt/sapientẽ in actib⁹
vtq; in verbis sic in incessu grauitas decet ac modestia.
D Graui corpe sum. R Nec grauedo vna comitũ sene
ctutis esse solet/neq; illã admiserit hãc excludat q̃uis in-
terdum non etatis sed nate comes inueniat/vñ fit vt z iu
uenes graues z senicl'os agiles videam⁹. Ceterũ z si gra
ui sub corpe sepe anim⁹ leuis z sub leui grauis habiter.
corpis tñ atq; animi ꝓportio q̃dam partitasq; si obuene-
rit haut aspnanda est. D Moles corpis ingẽs est. R
Minor q̃uis inuisibilis ai moles z ꝓstantia haut illi
obice nihil gue erit. D. mole corpea demergor. R. Agili
tate mentis emerge z illã extenuare ac discutere laboran
stude circũeundo res multas z difficiles agẽdo/exercitõ
mentis z corpis exilio voluptatũ pella otia acaersi nego
tia/spne libidines/odi inertiã/cures ama/molliciẽ abice
sectare duriciẽ/aspis delectare/cibo potu accubitu sessio
ne ꝓtentione ppetua/somno breui ac sollicito. D. Mo
le corpea laboro. R. Ellius ꝓtrario ali⁹ alio laborat. Nul
lius sine labore vita agit sed quisq; suũ alienũ l'despicit
vel ignorat. D Multũ corpee molis excreuit. R. Si
hõis nomẽ(qõ mortale est aial)ab humo õr sic maxime
hõ eris multo humo obsit⁹/non ꝓt tñ celestẽ natura ter-
restris obruere quin assurgat nisi se surdã virtuti z male
suadenti credulã ꝓbeat voluptati. D Graue corp⁹ aim
premit. R Jam collige aim enormẽ sarcina magno ni
su pfer/ac cogita sepe celestia ingenia exõ faste corporee
molis erumpe z mirã ad altitudinẽ guenire. D Cor

UVA. BHSC. IyR_105

pis onere p̄grauor. R Et si vinci neq̄at nat̄a om̄i studio enitere vt indies ⁊ viribꝫ tuis accedat aliq̄d ⁊ sarcine detrahatur. De Grauis ingenijs tarditate. Ca. cj.

T graui duroq̄ sum ingenio. R. Grauedo molestior sed hec q̄z minuit̄ si diligēter attēderis. D. At pigro obtusoq̄z sum ingenio. R. Quid tu igit̄ huic morbo indig̃tione an lamētis succurrend̄ putes/lōge alio remedio res eget/non ē īdulgend̄ somno nō libidini nō cibo non vio nō īanibꝫ fabulis ñ captāde excusationū cāe ⁊ reflexa in naturā culpa inertie succūbend̄/sz vigiland̄ cogitandū suspirand̄ anheland̄ euitand̄ assurgend̄. Incitā/da vis aī excutiēda torpor īpellādi segnities abstinendū voluptatibꝫ incūbend̄ studijs/nil tā graue qd̄ ñ leuet intentio/nil tā durꝫ qd̄ nō lēiat/nil tā obtusū qd̄ non acuat nil tā pigꝫ qd̄ ñ vrgeat/nil deniq̄z tā defossū tāq̄z obstrusum qd̄ non eruat tā sopitū qd̄ ñ excitet. D. Ingenio tardus sū. R. Qui velocitatē ingenij laudē dicūt tarditatez dicturas infamiā certe scio. Malim tñ ingeniū tardū ac modestū q̄z velox ac p̄ruptū/nā vt inde ñ īsignis gl'e nec spes opm magnoꝝ ita nec h̄ erroꝝ g̃uiū ⁊ t̄pis ignominie met⁹ ē tollerabili⁹ āt multo ē fieri ingloriū q̄z infamē D Ingenio segni sum. R Qd̄ equis segnibꝫ fieri solz stimulos adhibe/non hinc tibi torpis excusatio sz laboris occasio data ē. Sūt q̄ statim qd̄ nō vltro ꝓuenerit deserendū putēt. At tu pre me iusta ꝯtēde generosū aīal difficultas erigit alit labor illic maxie nitit̄. Idq̄z pluris extimat vbi resistētie pl⁹ inuenit factū studio ingēiosum socratē legis disertūq̄z demochenē. Et q̄z ml'tis accidit idē singulare quid̄ nomē pauci occupāt rarior ē fama q̄z meritum. D Ingenio ebes sum. R Non tibi ꝓuectus ideo spes erepta est sed industrie inuecta necessitas gloriosius āt tanto est studio ꝓuehi q̄z nat̄a q̄uto sati⁹ ꝓposito boni aliq̄d agere q̄z casu. D. Ingēio tardo ꝓrsus ⁊ inualido sum. R. Si lr̄is non potes at virtuti stude nemo non ad illā sat̄ ingēiosus vbi non acumē q̄rit̄ sed voluptas ad q̄z quidā lr̄as nil ꝓdesse alij obeē ec̄ opinati sunt.

UVA. BHSC. IyR_105

Ideoqz desertis studijs insolitudines abiere ꝛ eximie il
lis scientie loco fuit ignorãtia lr̃aꝝ de quoꝝ iuditio pro
nuntiare difficile est. Id de q̃ ꝯstat extremũ accipe. Nẽo
te fallit nec te vulgi stupor nec stnltoꝝ voces moueãt ma
ius multoqz tuci⁹ est virtute q̃ꝫ lr̃is claꝝ fieri. Itaqz sp̃ il
lud optabile sepe illd̃ formidabile res oñdit/ꝙ si ad v̄tu
tem aĩ lr̃aꝝ lux accesserit tũ demũ ꝯsumatũ quid̃ atz p̃fe
ctum est ea quid̃ si q̃ in rebꝫ humanis potest eẽ p̃fectior.

De Inopi ꝛ infirma Memoria. Ca. cij.

Ed memoria inopi ꝛ infirma sũ. R Est hec alia
senectutis infamia haut verior q̃ꝫ reliq̃ sz vt vera sit
huic q̃z studij ope subueniasꝛ D Memora labes
cit R Adesto ne corruat ꝛ labentẽ iugi exercitatõe sustẽ
ta fac ꝙ muro ruinã mināti fierit solet/adhibe repagula
oportunis locis ꝛ fragilẽ crebris ac validis adminicl̃is
certũ valla D Mẽoria fluxa est R Diligentia ꝛ arti
fitio illã stringe. Cunctis ingenijs mẽorieqꝫ defectibꝫ oc
currit industria nil patit̃ p̃ire nil minui/hec est q̃ ph̃os ꝛ
poetas senis virẽtissimo ingenio ac stilo/hec est q̃ dcere
pitos oratores voce solida validisqꝫ lateribꝫ ac tenaci me
moria ꝑuare p̃t/ꝙ nisi eẽt sic nũq̃ꝫ solon ꝛ q̃ttidie discẽs
aliquid senesceret ꝛ sup̃mũ agẽs sp̃m ad colloquiũ assidẽ
tium amicorũ audiend̃ ꝛ ipsa q̃i iã morte ꝯsurgeret/non
crisippus illud acutissimũ ac p̃fundissimũ volumẽ ĩ me
dia iuuentute ceptũ in extrema p̃ficeret senectute/nõ ho
merus illa etate diuinũ ꝛ celeste opus excuteret Nõ simo
nides octagesimo vite anno pieriũ in certamen iuuenili
feruore animi senili aũt maturitate dñderet. Non q̃rto ꝛ
nonagesimo ysocrates ardẽs illud opus ac mirabile. Et
ꝓpe centesimũ sophodes tragici summũ stili decus suam
ꝯpleret edypodẽ. Non octogenario maior catho/nulla
mutatione vocis aut lateꝝ nullo mẽorie lapsu ꝛ ingraui
seip̃m accusatione defenderet vl̃ clarissimos oratores vl
tro tp̃e ad iuditiũ euocaret D Infida mẽoria est. R
Noli ḡ illi fidere sepe calculũ scd̃m pone quicq̃t credide
ris confestim erige ꝛ qd̃ cras facturus fueras nunc facito

UVA. BHSC. IyR_105

non est tuta dilatio sed ex malis si quid boni potes elice fides socij desideria parit diligentiam ꝑfidia. D Memoria pene nulla sum R Ea est rerũ ꝯditõ humanaꝝ vt q̃ pautiora meminerit minor illi fletuũ causa sit vbi nec emendatio nec penitentia vtilis locũ habet/quid superest aliud q̃m obliuionis auxilium.

De Eloquentie defectu Ca.c iij.

Loquiũ deest R Altero q̃rendi odij instrum ẽto cares nature bñfitiũ agnosce q̃ vt magnũ tibi in ancipites reos sic nite nõ ꝑuũ fortune ius eripuit/mlti ꝓpter eloq̃ntiaꝫ ꝑiere si huic dubitas vtriusqꝫ eloquij ꝑncipes interroga. Nam minorũ ob hãc cãm passim ꝑeuntium plena sunt omnia/in quibꝫ quidẽ ille ꝑiculo ꝓximior est q̃ excellentie est ꝓpior ac notior fama. Sũt quibus obscurũ nomen ꝓpugnaculũ est salutis finge aũt abesse ꝑiculum disertis nunq̃ abest labor nihil est in rebꝫ tam inane ꝑ q̃ tanti labores tanteqꝫ vigilie vltro suscipiantur/flatus volatilis sic exercet aim solida q̃ virtus in verbis sit D Eloquẽtie nihil est R Est fortasse multum securitatis qđ non eẽt si eloq̃ntie multũ eẽt. Multorum q̃ꝫ in quibꝫ ꝛ tuta forsitã vt vita sic ꝛ tutior fama erit D Nihil est eloquẽtie R Cura vt sapientie sic aliq̃d vt innocentie ac virtutis. Illa eñi paucoꝝ hec sunt oĩm non te insignis poetarũ nõ te maior oratorũ raritas trahat imo vero inde vt subito dictũ mutensi te allicit raritas h̃ age hac ad illã itur via Indignũ quiđ vt nil meliꝰ sic nil iam rariꝰ virtute. eloq̃ntia ipa q̃ paucorũ dixi multo est crebrior q̃ virtꝰ a deo/qđ oẽs pñt oẽs negligũt qđ pauci possunt omnes appetunt omnes exꝑiuntur. D Verborum inops sum. R Rebus intende animum in verbis enim flatus ꝛ labor ꝛ eloquium/in rebus quies virtus ac felicitas D Loqui nescio. R Multi que minus sciunt magis agere gestiunt equitandi in scium equo impone vix illum euulseris te loquendi ignarum saltem pudor ad tacendum cogat. Et si loqui nescis quod alij audiant/disce loquentes alios audire.

UVA. BHSC. IyR_105

non est minus artifitium tacere q̃ loqui cum sit tucius atz facilius. D Non possum exp̃mere q̃ in corde est. R Si intellectu polles magnisq̃ z altis q̃ in aĩo sunt sensib⁹ iocũda vox z volubilis lingua nõ suppetit q̃esce. Noli q̃ infeliciter succedit retẽtare. Quid g̃ de bono tuo nõ tm̃ eq̃nimiter sz lete vtere. Alienũ linq̃ aliis non lĩguã sciliũq̃ supuacuo atteras siue in q̃ loqui alios tu intelli ge tũ secretior tũ maior ex ingenio voluptas q̃ ex eloq̃o ꝑcipit magisq̃ ꝯtinua z pl⁹ quietis z iuidie min⁹ hñs. D Corã multꝫ loqui pudor ipedit. R Magnis h̃ vi ris accidisse notũ ẽ frõtis ibecillitate non vitio lingue vl̃ ingenij/q̃ si cũ multꝫ refugis ac cũ paucꝫ/at cũ vno loq̃re vt clariores fateor ꝯtiones dultiora colloquia nõ negab̃ si ne idip̃m potes ad te r̃di tecũ loq̃re qd̃ iã supra monui tuũq̃ domesticũ collocutorẽ excita sp̃ ille quid̃ p̃sto ẽ/nõ insidiat̃/non irridet/nõ iuidet/non fastidet/nõ exactam atz laboriosam q̃rit eloq̃ntiã ꝯfabulatõib⁹ gaudet fami liarib⁹ interruptisq̃ ꝓuiũcl̃as /quin multa sepe loq̃nti si lentio acquiescit/disce tu illo teste ꝯtent⁹ eẽ qui nõ q̃liter sz quid dicas seu poti⁹ q̃d dicere velis attendit/disce tibi theatrũ honestissimũ medio pectoris extruere/disce non hõim sz veritatis applausum optare z aliq̃n sine strepitu gaudere ꝯtẽnatq̃ modestia q̃ ꝓfecto nõ nũq̃ extinguit eloq̃ntia disce deniq̃ nõ ad põpã viuere non ad pompã loqui q̃ vix mai⁹ malũ vita hõim hz D Blesi oris sum R. Fles ne aliquid tibi cõe cũ moise tali viro z tã magno dei amico atz seu antiq̃ repetis seu moderna circũspicis vt multi occurrent blesi viri optimi/multiq̃ disertissimi scelerati sic ꝑrari quib⁹ vtrũq̃ ꝯtigerit singularis eloquẽ tia z excellens virtus.

De amissa Lingua. Ca.c iiij.

Uid q̃ linguam aut loquelam perdidi R Quid si securitatem z requiem inuenisti q̃ multas manu innoxios lingua pessundedit. Est voluptas stulta quidẽ sz cõis volentiũ videri fecisse q̃ nec faciũt nec p̃nt.

UVA. BHSC. IyR_105

Mentitus est qui ysraheliticum regem filiumq; eius oc
cidisse se dixit ⁊ facti innocens mendatij penā luit vt pe
riculū cesset q̄ntus ē labor loqui rn̄dere fabulari fingere
comere verba/sententias liberare cogitare q̄d ⁊ q̄liter di
cas quāq; suauiter aerē verberes Ita em̄ vocē ip̄a3 diffi
niūt q̄liter q̄3 non linguā mō sed reliquū corp⁹ moueas.
Nā ⁊ huc se porrigit ꝑs vna rethorice q̄liter metabūdus
humi frontē defigas q̄ꝫ q̄rsum ne manū porrigas q̄ terrā
ferias pede an nō facis hec oꝑosa ꝯciuitas ⁊ p̄repta pene
ferias musicis oꝑa vt dulciter sonos augi. An non vere
loqui labor ⁊ silentiū q̄es. D. Nullaten⁹ loq̄ possum. R
Que deficiēte dicebā eloq̄ntia multo digni⁹ ꝑdita repe
tunt̄ lingua. Qn̄ vero loqui neq̄s tace/⁊ qd̄ nc̄citas iub3
volens facito ꝙ ipsi q̄ loqui p̄n̄t sepe vtilius facerēt/sepe
dolēt nō fecisse/tace inq̄ꝫ neu te damnū pati putes tacēs
cogita ⁊ quiescēs tecū loq̄re q̄ meliora esse q̄ꝫ ꝑorare dis
ti quid negēt. D. Mut⁹ factus sum. R. Si muti fui
ssent cicero ⁊ demoscenes ⁊ diuti⁹ vixissēt ⁊ leui⁹ obijssēt
D Lingue vsum oēz ꝑdidi. R. Et mentiēdi ꝯsuetudi
nem ⁊ fallēdi artes ⁊ inimicitiaꝝ q̄rendeq; infamie īstru
mentū plures em̄ lingue sunt q̄m factis infames. Nulla
ꝑs corꝑis ad nocēd̄ ꝓmptior ad frenād̄ difficilior. merito
ꝗ q̄i magnū aliq̄d ac raꝝ ꝑtulit ille q̄ dixit custodiā vias
meas vt nō delinq̄ꝫ in ligua mea ꝙ cū sanct⁹ quidā vir q̄
ad discenduz sacras lr̄as accesserat/audiuisset abijsse d̄r
nec ampll⁹ audire voluisse cunq; p⁹ longū tp̄us p̄ceptor
illi ꝑuus admirās sciscitaret̄ ꝙ tā diu absens ceptū opus
omisisset rn̄disse d̄r ꝙ p̄mū em̄ illud verbū scit sup q̄ ne
gotij attulisset. Nec dū illud vnū om̄i studio possz imple
re hāc tibi custodiā ⁊ h̄ frenū seu a natura quid̄ seu a for
tuna oblatū ne ꝯtempseris libens sq; illd̄ gerendū prebe
neue ꝯtra vnā sortē calcitres D Linguam amisi. R
Nunc maxime ꝙ sapiens iubet omni custodia serua cor
tuū e duab⁹ custodijs ad vnā redactus et dimidia labo
ris ꝑte liberat⁹ facili⁹ pauca custodies ⁊ p̄tiosa vigilanti⁹
D Linguā ꝑdidi R In quibusdam paucis nobile ⁊

UVA. BHSC. IyR_105

argutum membꝝ|in|magna aũt ꝑte hõi nocens atꝫ pesti ferũ ⁊ q̃ multis caruisse sit meli⁹. Sic non solũ in seruo verũ cernit̃ qđ satiricus ait lingua mali ꝑs pessima serui Sꝫ in plerisq̃ ec̃ libris quibꝫ nihil peius dedit natura q̃ linguã bella doli adulteria corruptele oẽs pene cessare vt nisi lingua malũ semen ⁊ spargeret ⁊ foueret. D Linguam ꝑdidi. R Si malã lucratus es plurimum magne eñi dĩtie sunt eẽ inopẽ malorũ hec q̃ nõ hꝫ diues nascit̃ ⁊ qui ꝑdit diues fit a nouo ac c⁹ ensu ꝑdendo inuenit qđ inueniẽdo ꝑdiderat ꝙ si bonã ꝑdidisti dico iterũ cor ꝯserua amisisti q̃dem q̃ placeres hõibꝫ serua q̃ placeas deo cui si lingua nõ potes corde loq̃re. Si eñi de malis scriptum est labia dolosa in corde ⁊ corde locuti sunt cur non in corde piorũ pia labia esse ⁊ ip̃i corde ec̃ loqui pñt|vbi sunt aures dei verũq̃ sit qđ alibi scribit idẽ Nõ est occultatũ cor meũ a te qđ fecisti in occulto/nll̃a eñi secretissimaꝝ q̃ꝫ cogitationũ abscondita est đo nec tacitos minus q̃ clamãtes audit imo nõ est apud illũ clãor altior vehemẽtiorq̃ q̃ cordis clamãte illo silentio delectat̃/ hunc clamorẽ ꝯp̃ssis labijs p̃mebat ille greg̃ p̃mũ postmodũ ppl̃i pastor famosissim⁹ qꝛ|meruit audire vocẽ dei dicentis sibi/q̃d clamas ad me non loq̃bat̃ ⁊ clãbat/imo quidẽ loq̃bat̃/sꝫ corde sicut autem qui deũ audit non est surdus/sic quem deus audit non est mutus.

De Uirtutis inopia. Ca.cv.

T virtutis inops sum R Uerũ damnũ iustus dolor nisi ꝙ alie oẽs inopie naturales aut fortuite ac violente eẽ pñt hec vna ꝑculdubio volũtaria est cetere nãq̃ vel in corpe vl̃ in ingenio mẽoriaqꝫ vl̃ eloquio seu externis in rebꝫ sunt q̃ quiđ oĩa nõ q̃lia exoptant̃ obueniũt sꝫ q̃lia cuiusq̃ sors tulerit Hec vna ãt in volũtate ꝯsistit q̃ ꝓ arbitrio sibi quisq̃ moderat̃ atqꝫ efficit neqꝫ vero alia p̃t eẽ hõi bona volũtas nisi q̃ vult is c⁹ voluntas illa est q̃ ⁊ hoc ip̃m vult ⁊ q̃cunqꝫ vult alia Alioquin si vt viriũ vtqꝫ ingenij siue eloquij siue opum defectus inuito accidit sic accideret voluntatis nec premio digna

UVA. BHSC. IyR. 105

virtus nec supplitio digna esset iniquitas Nunc ãt non voluntas vobis hec aut illa/sed huius atq; illius electio ac libertas nascentib; data est q̃ in bonũ flexa bonos facit in diuersum malos vti licec ac vt libet. Et si vt bñ vti libeat haut dubie dei donũ vt male ãt ꝑuersitas sit volẽtis. Illud penitus nõ licet vt non ⁊ voluntas bona virtutis ⁊ mala vicij radix sit atq; ita virtutis inopiã nõ patitur nisi q̃ vult q̃n ꝑma ⁊ maxima ꝑs virtutis est velle D Quid ꝙ virtutẽ volo nec assequor. R Mlti se id putant velle qđ nolũt id nolle qđ volunt sic quisq; se fallit seq; boni auidũ non mõ alijs sed sibi etiã ꝑsuadere nititur nec cuiq̃ facili⁹ ꝑsuadet q̃ delectabilis vera virtus falsa virtutis opinio sic delectat vt ⁊ ppl'm ⁊ amicos fallere ⁊ falli insuꝑ dulce sit. D Scio me velle nec posse ideo bonũ fieri. R Ut sic ita velle nõ sufficit desiderio opus est eoq; nõ modico sz vehementi/vos ãt mala vr̃a feruentissime cupitis bõa vultis tepidissime vñ fit vt diuites multi sint boni ãt paucissimi/nã quid miri ẽ si citius adoptatũ ardens intentio q̃ volũtas lẽta ꝓuehit. D Uellem bonus eẽ possem. R Stude nam poteris/⁊ si bona fide vis eẽ iam incipis sed segnitiẽ vita/si eñi nimiam rerũ non bñtur gratis/q̃d de virtute speres/Qua nil in rebꝫ hõim mai⁹ est nil altius non tu illã ḡ q̃i diuerticulum curaꝝ/sed vt rectũ atq; vnicũ iter ad felicitatẽ cogita vaca illi ⁊ insiste summo nisu totoq; animi põdere neq; vero temporis particulam quasi iocundo cuidam exercitio/sed vt ordinario vite offitio quod te beatum ⁊ nullus egentem rei faciet/vniuersum tempus omne studiũ totumq; animum impende quod rebus sepe vilissimis impendisti ⁊ ad memoriam referre illud sanum magis efficaxq; q̃ comptum verbum Marci Varronis ex satirarum eius libro. Si quantum opere sumpsisti inquit vt tuus pistor bonũ faceret panẽ ei⁹ duodecimã ph̃ie dedisses ipse bonus iã ꝑdem fact⁹ eẽs qđ sic accipias velim non vt terrene ph̃ie que ex frequentatis actib; habitum spondet cuius quanta sit promissi fides experti sciunt.

UVA. BHSC. IyR_105

Sed celesti sapientie sospitatrici optime suisq; cõsilijs atq; auxilijs te virtutis q̃ve ꝑ hãc q̃rit̃ salutis debitorem statuas sentiasq; pia ꝯfessione grato aĩo qđq; est scriptũ nemo põt eẽ ꝯtinens nisi deꝰ det. Et h̃ ip̃m erat sapiẽtie scientie cuiꝰ eẽt h̃ donũ tibi nõiatim dictũ credas atq; ad oẽm v̄tutẽ intelligas referendũ. D Ualde quidẽ esse cupio nec sum bonꝰ. R An valde cupias res docebit. Intense volũtatis iuditiũ ꝑseuerãtia est. Siue aũt gratuitum dei donũ virtus ⁊ ꝓfecto eã largitor ille sidereus nisi ꝯstanter optantib; instãterq; p̃cantib; vix tribuit siue in tanta re vlla sunt ꝑtes ingenij hũani ⁊ cũ intentõe feruida res egeat tum ⁊ continua eget ⁊ diut̃na nã qđ studio q̃rit̃ repẽte non ꝓuenit. Sic q̃cunq; te verteris ꝑseueranti opus est aĩo omissis g̃ neglectisq; om̃ib; h̃ incũbe idq; fiet alacrius si memineris sp̃q; descriptũ añ ocu/los habueris ad h̃ vnũ atq; ad nihil aliud te vẽisse in hãc terrenã habitatõem ⁊ a te vnũ exigi vt virtutũ g̃dib; celũ petas ita vt q̃cquit agas aliđ l̃ suꝑuacuũ l̃ dãnosum sit.

De Auaritia. Ca. cvi.

Uaritie stimulis vrgeor. R Bñ ais stimulis nã ⁊ q̃renda ꝛopũ cupiditates stimuli quidã ⁊ quesite opes spine sunt ita em̃ illas vocat q̃ mentiri nescit/ preclare vero diuitie q̃ ⁊ q̃rende torq̃at ⁊ q̃site. At si corpusculũ si naturã si vite respitias breuitatẽ videb̃ te frustra suꝑuacuis curis angi ⁊ paucoꝛegentẽ multa desiderare/insuꝑ dum q̃rendis inhias ꝑta non cernere atq; ita q̃dammõ q̃rendo ꝑdere q̃ nihil est stultiꝰ. D Multo q̃rendi vrgeor appetitu R Nec aduertis ꝙ inter q̃rendũ tp̃s ⁊ vita cui illa q̃rebant̃ elabit̃. Sic mira ꝑplexitas incidit dũ vacat abundare videmini diuitijs indigetis dumq; illa indigentia preterijt suꝑuenit altera ⁊ diuitijs abundãtes indigetis vita/non h̃ ignorabat ille sapiens vbi loquit̃ de eo ꝑ simonizantẽ qui dicit Inueniã requiem mihi ⁊ tunc mãducabo de bonis meis solus ⁊ nescit ꝙ tempꝰ pretereat ⁊ relinquat om̃ia alijs ⁊ morietur. Et idem alibi. Qui aceruat iniuste alijs ꝯgregat ⁊ in bonis

UVA. BHSC. IyR_105

illius alius luxuriabit. O terribile dictum sed commune quē q̄ttidieq; se oculis ingerens nec idcirco ꝓficiens in animis auaroꝝ. Idem rursus auaro inquit nihil est scelestius ⁊ nigil est iniquius q̄ꝫ amare pecunias. Et vt scias qm̄ vero consonant vt arestotiles. Ecce vt ecclesiastico sapienti ꝯsonat secularis pecunie inquid cicero fugiēda cupiditas. Nihil est enim tam angusti animi tamq; parui q̄m amare diuitias.

De Inuidia. Ca.cvij.

Nuideo. R Superior affectus vt bn̄ tibi eēt optabat hic vt male sit alijs tanto h̄ illo ⁊ auaritie peior liuor. Bene ḡ sapiens idem de q̄ mō dicebā ne/q̄ꝫ inquit est oculus liuidi insatiabilis ocl̄us cupidi D Inuidia torq̄or. R Inuidia seculi nō inuenire tiranni maius tormentū flaccus ait/idq; ad vr̄os tirānos pestilenti austro impellēte translatū est. D Inuidia crucior. R Simul ⁊ peccas ⁊ plecteris expedita iusticia. D Uicini felicitas mihi parit inuidiā R Credo hercle nemo vr̄m regi parthaꝝ aut ꝑsaꝝ inuidet ne ille quidem vobis fuit qn̄ vicissim inuidebatis qꝛ vicinitatem faciebat impij magnitudo Sꝫ an non satis est vr̄is malis ꝓprijs angi q̄ tam multa sunt nisi ⁊ aliena bona nos crucient vndiq; miseri ⁊ insani. D Uicinis inuideo. R Tritus mos inuidia lippa est longinqua non videt Uicinitas atꝫ ꝓspitas inuidie sunt parētes. D Inuideo alienis bonis. R Si es inuidus ⁊ pusillaminis sis oportet om̄ib⁹ ex vicijs nullū pigri⁹ inuidia altos animos non ascendit. Nullū q̄ꝫ miserius/itaq; reliq̄ omnia bonū aliqd̄ licet falsum p̄supponūt/hec solis malis pascitur ⁊ torquet̄ bonis ⁊ qd̄ alijs optat iam sibi hꝫ malum Alexandri ḡ macedonis placet dictū/inuidos hōies nil esse aliud q̄ꝫ tormenta seu tortores suos ꝓprios leuis adolescentis verbum graue.

De Ira. Ca.cviij.

Ed irascor. R Ego aduersis opem polliceor nō vitijs non fortuita em̄ illa sed voluntaria D I

UVA. BHSC. IyR_105

sunt ꝛ in vestra p̄otestate quis te igitur cogit irasci. D Irascor offensus. R Is fortasse q̄ offendisse te arguit se offensum abs te q̄ritur non tm̄ est offensarū q̄ntū insolentie D Ira estuo R Furis ḡ ira furor breuis est inquit flaccus. fit āt a plerisq; mala ꝯsuetudine ꝛ impatiētia longus furor. Enni⁹ āt itā initiū dixit insanie cū plerisq; nimis illā seq̄ntib⁹ finis ꝛ insanie sit ꝛ vite. Siquidem hec etiā pestis vt sup̄ior ꝛ si sepe alios sp̄ tñ añ alios possessorem suū torquet ꝛ cruciat/ vt miret vñ quibusdā videri poterit huic nescio q̄d melle dulti⁹ inesse h; fortasse vltio dulce aliquid inhumanū. Ira nihil nisi amarū h;. D Irascor ob iniurias R Vix iracundus vnq̄m a deo quis q̄ꝫ fuit vt nulla re lacessit⁹ irasceret nisi forte telius senator iracundissim⁹ ille mortaliū q̄ cliēti suo oīb⁹ sibi ꝯsentienti atꝫ oīa ꝯfitenti irascens exclamauit dic aliquid coutra vt sim⁹ duo/ durū caput q̄liter tulisset iniurias qui obsequiū non ferebat. D Irascor qꝛ offendor R Hac in p̄te vulgo plurimū errat q̄runt cāe finguut offense inq̄ꝫ his ip̄is q̄ vere sunt cause ire/ mod⁹ excedit In oīb⁹ peccatis velū aliqd̄ excusatōis obtendit ꝛ est excusatio ip̄a peccatū. Tu qꝛ nō tibi vt deo paret irasceris ꝛ tñ deus ipse q̄ttidie verbis ac reb⁹ offendit nec sp̄ irascitur/ vos oē verbulū casu elapsum ad iniuriā capitalem trahitis impatiens genus. D Irascor meritis. R Si de te quidē male si de re publica mō non ira sꝫ iustitia illa sit optime ꝛ ad summā mēoriter vt dici solet cicero manum illd̄ est tenendū/ p̄cul vt absit cum qua nihil rite fieri considerare pōt. Iure ḡ laudat archite tharētini dictum ꝛ platonis amici sui factū q̄rum p̄mus dū se studijs dedito possessiones suas culpas villici destructas aspiceret in eum versus/ sumerem inquit ex te debitas penas nisi tibi iratus essem. Alter iratus seruo nō impunē dimisit vt architas/ sed amico ꝯmisit vt supplitiū exigeret veritus ne se impetus ire q̄ nō deceret impelleret/ hec horumq; similia frenare iram debent ne sequaces suos vt solita est in infamiam clademq̄ꝫ p̄cipitet.

UVA. BHSC. IyR_105

De Gula. Ca. cix.

Ula vellicor. R Dixi iam bis mederi me q̄ inui/tis accidūt nā quis sponte egrotātib⁹ medeat. D Gula sollicitor. R Pro pe id quidē nulla res tam vilis tam solicitos vos habet stupor z pudor est cogita/re q̄ se humanū inclinat ingeniū ad maiora creatū ni re/spueret terraz tract⁹ celiq̄z z maris abdita penetratis me ditati estis retbia z hamos z viscū z laqos z rapaces vo lucres impio parere z predari vobis docuistis ad nil ali ud nisi vt gule satis fiat q̄z nō mō explendo sz onerando fatigatis z angustū ventrē varia arte laxatis ac p̄mitz ob sequendo cui aliq̄nto vtilior fames eet vtilissima vero so brietas Et fedo illi ac misero sacculo silq̄z z siluis z nubi bus z fluctib⁹ pacē linquēs. Ita tñ eunt res hic est mos nobilium añ alios. he sunt artes q̄ liberales fuerant me/chanice euasere. Ipiq̄z q̄ belloz duces ac pbi z rectores vrbium ac pres patrie esse solent venatores atz aucupes facti sunt vtiq̄z intelligas nullā esse reliq̄m spem salutis nobilitati tribuit qd est gule/aut pculdubio vanitatis h malū nullo meli⁹ mō q̄z generosa q̄dam indignatōe z rei ipsius extimatione p̄cludit vl sensim vt ciceroni placuit vel repente vt arestotili visum est multū confert cogitatō exitus qd cū oib⁹ vicijs sit cōe tñ huic p̄riū atz luxurie.

De Torpore in agendis. Ca. cx.

Orpeo in agendis R Quis miretur si post gule studium p̄egrauatum q̄z corpusculū animi torpor obrepat. D Animi aggrauor torpore. R Tor por hic ex imfecta voluntate orit motu vt bonū bene vel le ceperis ardor erit atz impetus qui cum ad multa sit pe ssimus est optimus ad virtutem. D Torpeo z ad bo/na opa lent⁹ assurgo. R Est torpor q̄dam aio insitus nec minus ardor q̄dam generosa ps aie. Sz z hic ardor accendit z ille torpor excutit fuga tempis intellecta q̄ tā/ta est vt vix metiri ea q̄z uis celere animus in spē virtutis adamata/que talis est vt si corporeis oculis cerni posset quod vult plato mirum sui amorem paritura esset.

UVA. BHSC. IyR_105

Hinc te amor igit̃ illinc metus excitet vtraq; res in somnis neq; qui amat em̃ neq; q̃ metuit torpere solet ⁊ tamẽ h̃ ip̃m ne torpor soporq; vos noxius p̃mat ad diuinas laudes surgẽtes nocte precamini Non est somno locus aut inertie vbi vos hinc mors territat̃ hinc hõestas allicit/quis em̃ ⁊ inter magna ꝑicula magnaq; p̃mia ꝯsopitur/vbi ad ista respexeris r̃dibit vigor ad aim fugiet somnus ab oculis cogitãtis q̃ntũ nũc etiã suꝑet imꝑfecti q̃ntum transierit otiosi ꝙ qꝛ non fit longas etates inutiles eff luxisse ꝯspicim⁹ ⁊ senes attonitos ac stupentes dicere quid h̃ in tot annis egim⁹ comedim⁹ bibim⁹ dormiuim⁹ sero tandẽ exꝑrecti sumus cui⁹ mali p̃cipua cã est torpor iste quẽ q̃reris abigendus in tꝑe stimulis industrie frẽo ꝓuidẽtie ne cũctãdo ad ĩgloriũ finẽ cũ mltitudĩe rapiar⁊.

De Luxuria. Ca.cxi.

Stu quatior libidinũ. R Atq̃ libidinem torpor gignit/gula aũt illã parit/qui miri g̃ filia post ꝑntes sequit̃/gulã certe ⁊ luxuriã cões nob̃ esse cũ beluis maximeq; bestialẽ vitã vr̃am facere sapientib⁹ visum est Itaq; cũ sint alia grauiora mala nullũ tñ vilius. D. Libidine rapior. R Quo nã vero nisi ad mortẽ aĩe ⁊ corꝑis ⁊ infamie notã seramq; pñiam ⁊ fortassis iuutilẽ. I. nunc g̃ ⁊ raptantẽ seq̃re q̃ te tales raptet ad exit⁹. Cogita aũt innũerabiliũ casus miserabiles ac famosos non mõ singulariũ hõim ꝫ vrbiũ ac regnoꝝ q̃ tibi ꝑtim visu partim auditu ⁊ maxime lectõe dñt esse notissimi raptãti ne quaq̃ vt arbitror manũ dabis. Audi eñi q̃d hinc doctissimi viri senserint ac scripserint. Voluptates ait cicero blãdissime dñe maiores ꝑtes anime virtute detorpuent in h̃ inquit seneca nos ꝯplectitur vt strangulãt/nõ aliter g̃ q̃ latrũculi viatorib⁹ insidiãtes eosq; seducẽtes ac perimentes declinande sunt. In qd̃ valde ꝓderit si illud preclarissime apd̃ liuiũ a scipione affricano dictũ masmisse dictũ/sibi quisq̃s hac peste laborauit accipiat vnice inq̃t animũ caue deformes multa bona vno vitio ⁊ meritorũ gratiam maiore culpa q̃ cã culpe est corrũpas. Idq; faci

UVA. BHSC. IyR_105

lius fiet si quis acriter rei vilitatē obscenitatem breuitatē finem cogitet ac longū dedecus/horeq; fugacis forsitan aut momenti vnius illecebras multorū annoꝝ peniten tia vel eterno forta sse supplitio puniendas.

De Superbia. Ca.cxij.

Uperbia extollor. R Quid supbis aūt terra ⁊ ci nis. tu ne tantoꝝ maloꝝ faste obrutus atq; oppssus extolleris q̄ si te om̄ib⁹ malis explicit⁹ virtutū oim alis euectus attolleris h̄ vno bona om̄ia corrupisse s'A hil est em̄ odiosus d̄o q̄ supbia/p hāc ille pulcerrim⁹ cre/ atus raptim corruit hac tu pctōr vis ascendere sed sic illi ob id vnū accidit q̄d p h̄ alijs culpis adiutū tibi euētuꝝ arbitraris malū sarcinis tuis cumulū sup imposuisti.

D Supbia euehor. R Cur q̄so an te non mortalem an non assidue fatiscentē/an non pctōrem/an non mille casib⁹ expositū/an non morti obnoxiū incerte/an nō de niq; te miseꝝ inuenisti. Et non famosissimū illd̄ home/ ricū audisti. Nihil miserius terra nutrit hōie. Scire ve lim q̄d te hoꝝ potissime ad supbiā cohortat̄ an fragilitas membroꝝ exercitusq; morborū/an vite breuitas an ceci tas animi inter spes vanissimas metusq; ꝑpetuos fluctā tis/an p̄teritorū obliuio/an ignorātia futurorū ac p̄ntiū an hostiū insidie/an mortes amicorū/an aduersitas ꝑse uerans/an fugitiua ꝓspitas/he nō alie vobis sunt ad su perbiam scale his ascendentis ad ruinā atq̄ cetera hōim ꝑicula/⁊ si iniustā tñ aliq̄z excusationē supbia ⁊ inuidia nullam hñt. D Doleo me supbum. R De peccato dolere p̄mus ad salutē gradus est/⁊ sicut supbia est extol li sic hūilitas est dolere seq; submittere qd̄ quidē facile fa ctu erit mox vt oculos in teipsum tota intentione reflexe ris qd̄ cum ita sit nolo tibi nec oportet librorū ꝑtes scri ptas aduersus peccata ꝯgerere h̄ satis est cuncta arbitrij tui esse desitura illico vt bona fide volueris vtiq; aiūt re ceptui ꝯtineris teq; ad tua signa ꝯuerter/ q̄ ad p̄ñs ma lum attinet vnū illud adiecerim supbiā esse egritudinem miserorum ac stultorū/tales nempe sunt haut dubie qui

UVA. BHSC. IyR_105

supbiunt neq̃ enim aliter supbirent neq̃ vero sine causa in libro sapientie scriptũ est oẽs insipiẽtes ⁊ infelices/supra modũ animi sui supbi sunt/certe aĩe sue si sapent modus erat humiliari ꝯditõis ĩbecillitate ꝯgnita. Sic em̃ eodẽ libro scriptũ legis. Rex hodie est ⁊ cras morietꝫ/cũ em̃ morietꝫ hõ hereditabit ꝑpẽtes ⁊ bestias ⁊ vermes. initium supbie hõis apostotare a deo/qm̃ ab eo fecit illum recessit qm̃ initiũ oĩs peccati est superbia nota sunt reliq̃ quibꝫ acriter circũspectis monstrum est supbꝫ homũtio.

De Febribus. La.cxiij.

Ebribꝫ estuo R Estus h̃ aut tepore fimẽdus aut frigore Utꝝ vis fecerit bñ erit D Febribꝫ vrgeor R Om̃is hmõi ꝯtra naturã motus plus hꝫ impetus diuturnitatis. Et sepe facit alteꝝ aut corpꝰ expurgat aut aĩam absoluit D Febribꝫ teneor R Non longũ tenebis expecta cito te vl̃ sanũ oportꝫ esse l̃ liberũ vtrũq̃ optimũ D Febribꝫ laboro R Jllico r̃q̃esces natura cũ morte ꝯfligit opire exitũ duelli ꝓpe est hora vel hinc te morbo vl̃ oĩbꝫ exemptura D Febribꝫ ardeo R Minus mali est corpꝰ ardere q̃ aĩm de q̃ p̃cedentes tue septem ꝓxime sunt q̃rele q̃d si ardor alteriꝰ salubris est alteri/quid si ardor q̃uis aspe optabilis est q̃ntũ deniqꝫ boni est pñtis vite mala breui gustu ꝑhẽnis admonere supplitij vt infinitas amaritudines declinare studeãt q̃ tã grauiter paucis horis amariuscula tolerãt atꝫ his angustijs discãt illas euadere quibꝫ ne phisicus nec herba me debit̃ nec dies secreticꝰ nec mors quid̃ vltima finẽ dabit D Febribꝫ vror. R Uermiũ cibꝫ excoquit̃ ferto alijs vri cui tociẽs alia vsta sunt ⁊ de supplitio ꝯsiliũ cape. Ex quibusdam malis remedia ꝯflant̃ sepe puꝰ dolor pñs vt vẽturis ac grauibꝫ occurreret̃ admonuit fitq̃ vtilis qui molestꝰ erat felix incendiũ breue qd̃ eterni r̃frigerij cã est D Febribꝫ exerceor R Eris iã bone valitudinis extimator idoneꝰ vos eñi hõies dei dona nisi amissa vel intermissa nõ noscitis ingratũ genꝰ. D Febre vexor importuna R Diu sil̃ eẽ nõ potestis nemo diu ardet au

UVA. BHSC. IyR_105

illa te deseret aut tu illam. ꝛc.

De dolore yliaco. Ca. c. xiiij.

Liacũ patior dolorẽ R Spare incipe qñ quidẽ
ꝙ iã tristius metuas nil est/sicut ãt ad extrema gau/
dij ꝑuenisse ꝑncipiũ est doloris/sic extremitas dolo
ris ꝑncipium gaudij sit oportet/ꝯtariorũ lex hec est alte
rum ex alterius fine oriť. D dolore torqueor iliaco R
Spẽs est fateor acerba solatij/nil acerbi⁹ pati posse D
yliaco crutior dolore R Qui dolet ac metuit ille miser
est vndiqꝫ tibi ꝑs altera miserie met⁹ eripiť. Nã q̃d oro
metu atq̃ ip̃am q̃ ab oĩbꝫ ꝑ q̃ oĩbꝫ metuiť mortẽ sperat.
D yliaco dolore discrutior R disce viuens mori qđqꝫ
non nisi semel fit sepi⁹ expire facies securius/tanđ semel
qđ tam sepe tẽptaueris nihil eñi noui facies Similim⁹
dolor yliacus morti est/nisi qđ mors facilior breuiorqꝫ/
vt qui hũc fortiter tulit nisi met⁹ alter interueniat/multo
iam fortius sit laturus D Dolore rumpor yliaco. R
Magnitudo ipsa doloris finem spondet nemo eñi diu
moriť. D Quicq̃t dolor extasim parit. R Lõgos febri
um dolores breui transigis suspirio. D. Aduentare exta
sim intelligo. R Vix id quidẽ intelligere est/nam ꝛ re/
pente aduenit ꝛ pñs intellectũ viribꝫ suis priuat. D
Linqui animo incipio. R O felix q̃ rem intimã vtqꝫ
aiũt durissimã sine sensu sis obitur⁹ D Sepe extasim
incurro R Sepe mortu⁹ reuiuistis. D Extasim sepe
mortiferã expior R Hãc plusqꝫ seľ expiri neq̃s/nemo
eñi plusqꝫ seľ moriť/ qđ ãt optimũ mortis gen⁹ eẽt inter
doctos ac ꝑclaros viros aliqñ q̃situm est. Vbi iulius ce
sar interfuit summ⁹ vir ꝛ impio ꝛ doctrina q̃ ꝛ ip̃e tpe ex/
tremo vt de illo scriptũ est repẽte linq̃ aĩo solebat/qꝫ q̃stio
nẽ ille sic absoluit vt repentinũ atꝫ inopinũ interitũ com
modissimum diffiniret qua sententia ꝛ si pietati vereqꝫ
religioni fortassis aspior videať Sic tñ ꝛ cuilibꝫ sapiẽti
ꝛ ꝑsertim pio vereqꝫ religioso viuendũ est/vt sibi nil re/
pentinũ aut subitũ esse possit/ꝛ si q̃d tale incidat animo
scelcritas ipsa nõ obsit animi ꝛ prosit corpi.

UVA. BHSC. IyR_105

De Tocius corporis dolore. Ca. cxv.

D Toto corpe langueo. R Si non languet hospes corpis animus/ bñ est quicqt tuguriolo suo eueni/ at salu⁹ erupit. D Toto corpe crutior ingēs ma/ lum. R Stoici vnū in reb⁹ būanis bonū dicūt virtu/ tem z ꝙuis hi aliter hec verior tñ virilior ꝙ snīa vīa est/ cui ꝯsequens est vnū q̄z ꝙ huic bono obicit malū esse vi tiū q̄ fit vt dolor corpis molestissim⁹ licz malū tñ vtiq̄ non sit. D Heu mihi misero ego torqueor tu disputas pbice fabelle sunt hec. R Jure te miseꝝ dicis vl' ꝰ ipso ꝙ humāe vite regulas fabellas vocas D Sonora hec in scolis famosa p libros sz nec eculeos nec egrotantiū ar cessura grabaculas dicunt scribunt q̄ facili⁹ q̄ pbant. R Jmo vero z ad dolorē z ad egritudinē z ad mortem psunt sz nō oīb⁹ q̄ppe q̄ non aīm insedere pectorib⁹. Et pfecto quib⁹ credita nō sunt salubria eē nō pūt. D Heu ego crutior tu disputas. R Jste tuus dolor necessario aut lentus erit aut intensus atz ita vt facilē vl' breuē pati entiam requirit. D Heu mihi sūmo crutior dolore. R Si summ⁹ nēpe breuis est dolor pce gemitib⁹ aut fu get aut te fugiet ē n cce. sic vtrū ius fecerit libēs in foriis est Jnter ea forti aio ferre mortalia spetiosū ac virile est. D Spetiosum dictu fateor factu nec possibile quidē re or. R Nō ipossibilitas reꝝ ē sz mollicies hōim q̄ vtutū innūeros⁹ dēctores fecit z faciet dū oē difficile tanq̄ ipos sibile respuit virt⁹ perit c⁹ materia difficultas quidē sed hōesta ē D Sum⁹ hōies nō dū z moribūda corpuscu la vim dolōis ferre nō valēt R Fragilia corpa būana nō negeꝝ sz nō vsq̄ adō q̄n ad tollerantiā ois aduersi sat viriū babita sint nisi maior mīto eēt ifirmitas aīoꝝ. Il/ la ē q̄ viro idignos eiulat⁹ z muliebres atz būiles voces elicit. Quid est em̄ oro te cur ipossibile hōi cēseas q̄ sepe oli z potuisse vides hōies z fecisse. D. Heu mihi rursus ad bistorias vocor z in medio dolorꝝ estu/ vix pūtiū vix mei ipi⁹ mēor in mēoria ptrahor ātiq̄ꝝ. R. An non ꝑ cla rorū recordatio viroꝝ q̄ filia fortiter passi sint magnum

UVA. BHSC. IyR_105

affert in omni rerũ aspitate solatiũ lenimenq̃ D Sen
tio ad imitandũ rarissimos hortaꝝ glosa consilia sz alta
nimiũ supraq̃ hõiem. R Quid supra hõiem dicis nõ
deoꝝ tibi sz hõim ratõnes/hõimq̃ exempla ꝓponimus.
D Hõim fateor sz paucoꝝ/estq̃ vltima ⁊ exacta rari/
tas nullitati ꝓxima nõ multũ inter phenicẽ ⁊ chimeram
interesse dixerim. Illos seq̃r q̃ chimerã nihil esse volunt
apud alios nãq̃ ficilie mõs est. R Quasi vero imitan
dus ꝓponat tibi fenix ⁊ non acies viroꝝ illustriũ q̃ q̃ rari
or eo dignior cui silis fieri velis. Quisquis raros seq̃ ne
gligit rar⁹ esse vir non poterit. D Video vnũ ex pauc
fieri iubes vn⁹ ex multis fieri. R Prope nullũ te ma/
luerim q̃ ex multis vnũ/nescio em̃ an non esse/an stultũ
esse sit meli⁹/at q̃ plurimoꝝ idẽ ⁊ stultoꝝ enũero sit optz
D Ego vero nil pei⁹ eẽ q̃ nil esse scio. R Nescis q̃d
mali sit esse aliq̃d nec eẽ qd̃ esse debeas D Ita h̃ dicis
q̃i q̃ vni forte accidit debitũq̃ sit oib⁹/idq̃ ad oẽs trahi
velis. R Maleas forte virt⁹ eñi nõ fortuita sz deliberã
tia ꝓsus ⁊ electiua est/nõ casu eq̃dẽ q̃rẽda sz studio/neq̃
ego qd̃ vni casus dedit ad cũctos/sz qd̃ multis virtus tri
buit ad vnũ traho ad oẽs tractura libẽti⁹ si valeã sz ĩ vno
etiã defatigor D Atnõ oĩa possum⁹ oẽs\non poeticũ
mõ sz pastoriũ ẽ verbũ R Scio sz te posse aliq̃d qd̃ nõ
oẽs pñt imo iã potes velle cupio D Quid heu miseꝝ
inq̃etas nũ me satis torq̃t dolor. R Quietẽ poti⁹ affer
re/⁊ hunc tibi tortorẽ/auferre meditor qd̃ nisi tu q̃ potes
manũ dederis sola nõ possum D Pape q̃d h̃ ẽ qd̃ me
posse ais/an possum dolorẽ nõ sentirẽ q̃z sentio/aut ma⁹
lũ negare qd̃ pessimũ expior R Primũ nõ req̃ro obstat
em̃ natura alteꝝ ne impetrẽ nõ natura nõ ꝟitas error so
lus obstiterit D Proch supi q̃rsum hec iania q̃ ꝑhica
dicis. Scio plãe dolorẽ non eẽ aĩ vitiũ sz corpis. Scio
dolere aliud esse ꝑfidiã dolore aliud q̃ furari h̃ me vt no
ua me doceas satis magnũ ⁊ si nil addideris ꝑ se dolor ẽ
malũ cui⁹ ego nõ noscendi ꝯsilios sz ferẽdi seu q̃ malim
depellendi/ego noui em̃ nossemq̃ vtinã minus J 1

UVA. BHSC. IyR_105

quid est dolor R Et ego dolorē rem acerbam scio īmi-
tem horridā amarā tristē nature aduersaz sensibꝫ odiosaz
sed q̄ virtutis ope non dico dulcessere qd̄ epycur⁹ dixit/
secū ip̄e dissentiēs. Sz leniri frangiq̄z sorsq̄z etiā si nam
aim̄ virtus armauerit aut sentiri parti⁹ aut ꝙ amor nec
sentiri quid̄ possit D Armat⁹ an in eremis ego dolorē
valde sentio ⁊ malū grande ꝓfiteor R Professionē ali
am ex te optabā D Heu rursus ad spetōsa retrahimur
delectant aures verba magnifica sed v̄itas aīm/q̄d si do
lor eñi corpis aī patientia maior est. R Quid si nulle
corpis vel illecebre vl' molestie nulli angores stantis atz
obstantis aī viribꝫ pares sunt q̄d si in oī luctamīe mō nō
volens terga dederit sed toto nisu ac bona fide restiterit/
sp̄ anim⁹ supior fuit/sp̄ abijt victor D Quid v̄o si do
loris intollerantia morbi feditas grauat ⁊ fastidiū ⁊ pu-
dor quid si lepra putre corp⁹ ac miserū inuasit/quid h̄ mi
hi ꝑmo tuus iste ꝯtulerit R Multū sane ni r̄spuis oñ
det tibi te q̄ cūcta respiciēs te non vides iubebit memini
sse terreū ⁊ mortl'e corpusculū tibi esse nō aereū neq̄z eter
num nec mirari quid̄ optere nec indignari sz putredo in
terrā suā s. in sedem fluxerit/eē hōis mētem ⁊ sup̄ma ei⁹
ni rebellet ad felicitatē ꝑpetuitatēq̄z disposita eiusd̄ ꝑtis
infirmas ⁊ morti obnoxias ⁊ oīs miserie capaces seu le-
pra igit̄ seu epylentia seu q̄d his turpi⁹ aut tristi⁹ incidit
cogitand̄ tibi acriter in miseriarū vasculū dñdisse qd̄ suū
erat destinatūq̄z illi figulo ab eterno ꝯtra quē lutea vasa
ne murmurēt admouent̄ ꝙ illud in hōrem h̄ in ꝯtumeli-
am ꝯditor cūcta fragilia finxerit atz mortalia. D Ergo
ego te ꝯsule sine murmure ⁊ gemitu leprā ferā R Plāe
me ꝯsule atz autore cui si ostenderis murmur aut gemi-
tum vtile tibi leuamēq̄z aliquid mali eē versis vltro cōsi
lijs vtrūq̄z ꝑmiserim seu iusserim ꝙ si indignatio ⁊ q̄rele
nil aliud q̄m accessio mali sunt q̄d morbo corpis addere
aī morbū iuuat teq̄z miseriorē flendo iacere ⁊ illū tibi for
san infestiorē q̄ labores hōim ex alto videt patiētiamq̄z
ꝯsiderat aut q̄ remedio ꝯpēsis aut p̄mio an v̄ro aduers⁹

UVA. BHSC. IyR_105

omnes corpeas pestes. Seu qm̄ nōiatim vnam defles parū solatij ꝯtra hanc ip̄am esse leprā sup̄ficiei viciū vel coloris eē non valitudinis aut integritatꝫ sensuū atꝫ mē brorum vt augustino visum scimꝰ/nec phisici contra di cunt sꝫ vt cutē penetret artusq; dilacerās in p̄cordia ima dñdat qd̄ fecisse legit̄ platino ingenti platonico in aīam certe dñdere nisi ipse ꝯsenserit nō p̄t qꝛ incolumi nō plu/ ris extrinsecus corpis sui habitꝰ apd̄ illā erit q̄ bñ valen tem apud hospitē qd̄ hospitij forte paries exteriꝰ ventis atqꝫ imbribꝫ scaber sit. Quid q̄ lepra possessorē suū vul go eripit ꝯsortioqꝫ hōim sepe eoꝝ q̄s vt fugeres recnsan dum nihil nulliusq; non auxiliū implorandū erat vt ad calculū res redeat multis illa corpꝰ tedijs īplicans mul/ tis aīm exp̄licuit D Heu q̄d credā reꝝ pessima laudā ti. R Reꝝ pessima non corpis sꝫ aī vitia morbiq; sunt nec id circo ego leprā sed eq̄nimitatē ꝛ patiētiam laudo nec indignāter nimiūq; flebiliter ferre suadeo hūanarū rerū sortē cū summo tibi p̄ſtim impatorie ac pho ꝯstan/ tino s. ac plotino/de q̄ mō diximꝰ cōe in postrēo añ ocu/ los hr̄e celi dñi non leprā odisse sꝫ vitiū/eūq; ip̄m ange/ lorū iudicē atꝫ hōim de q̄ scriptū est. Neq; hitabit iuxta te malignꝰ neqꝫ p̄manebūt iniusti añ oculos tuos/nō tñ lepsos horruisse sed seu fugisse sꝫ illoꝝ domos adijsse atꝫ interfuisse ꝯuiuijs D Tu me verbis supas dolor rebꝫ ego aūt nō phōꝝ nugis hac in re sed sensibꝫ meis credo illi mihi quid renūtient scio R Primū q̄dem phōrum aliqd̄ vt vere ais nugis q̄s nec excusare possum nec nega re phīe tociꝰ grauitas non perit q̄ in eo qd̄ nūc agit̄ vt in multis laboranti anīe vna in terris tuta p̄culdubio arx est Deinde nihil absurdius inter mihi amicos q̄m sensu um fallaci iuditio verū q̄ri ingenio ac studio veritas est q̄renda non sensibꝫ D Heu quid me crutias ꝛ dolori meo addis tediū p̄fessa remediū nūq̄ tu nūq̄ phīa tecū faciā vt nō sentiā qd̄ sentio. R. Mos gerēdꝰ delicato ac fastidiēti eg̃ p̄ittēdūꝫ aliq̄t̄ literd̄ qd̄ p̄ se nocuū p̄uertētꝫ d̄ siderio sit vtl̄e itaqꝫ facile patiar vt si languor si offensio.

UVA. BHSC. IyR_105

afflictio quoqz corpis mala sunt q̄ incōmoda stoicis di/
ci videnť honestius ipeqz dolor hinc oriēs dici videriqz
malū z si ita vis ingēs possit sz vtute supa biles vtqz iam
litigio verbi cedā amicº nr̄ cice. vos reducet in gr̄az ¶Hon
eñi dolorē inquit dolorē eē nego ¶Cur eñi fortitudo desi/
derať sz eū oppmi dico patiētia si mō ē aliq̄ patia si nulla
est q̄d exornaris phiam aut q̄d eiº nōie gl'osissimº/m'ta
hec cice. tibi pterea dīne ꝓtra ℔ seu icōmodū seu malū in
tuscuľ io suo s. scōa luce disseruit. q̄nqz diep disputatōes
pari librop nūero āplepº q̄z signasse tibi locū volui valet
eñi miris modis ad id qō nūc eges maxime patientiā ro
burqz aī q̄ eneruato atz amisso flere vulgi subeunt snie z
indigno viri gemitº erūpunt. D. ¶Nūc lāguori meo ꝓpº
adhibes manū docēs vbi illā repiaz q̄ in ℔ statu stoicorū
opīonib⁹ buanis atz saxeis potiora z mihi optuniora cō
fido q̄ suis z ꝓfidēdo diffidā/qz dū r̄medij quidº sepe locū
illū repeto ad tollerantiā doloris mei q̄z mihi p me nūq̄z
vl' ciceronis illiº vl' cuiusq̄z ope viriū satis iueni. R. Ego
hāc diffidentiā nō reprehendo sz laudo ¶Heō sibi multū fi/
dat inqz oīm difficultate nō ab hōie sz a deo speret auxi/
liū ¶At nō ita vt armatos vēturos sibi de celo deos credat
malis forsā interō nūq̄z certe dittas inertib⁹ fauit vt sub/
sidio dignº sis qō in te ē facito excitandº attollēdº z armā
dus ē aiº ꝓtraqz suos hostes in actē educēdus. D. Reliq̄
ni fallor itelligo vnū q̄ro q̄ nā sunt hec arma aī q̄ memo/
res. R. Bñ hec iā ꝓcipio spē salutis tue inter pspitates
eñi repp flere m'iebre ē/ꝓsultare āt niti obstare implorare
ꝓsiliū atz auxiliū id virile ē z ad vincendū efficap. Arma
quidē aī z bellādi artes p diuersitate hostiū m'te z varie
sunt/nec vllū pōie minº vtiliº aut sanctiº q̄z de his agere
q̄ vt reor aliq̄nto magis ad vos ptinēt q̄z nosse q̄d agant
astra q̄d naturā iupiter intuēs pmittat q̄cqt sakno iūctº
mars minet/q̄s mercuriº interps vagº a pr̄e fraterqz mo
res capiat q̄s ab obuijs q̄busqz vñ imber z estus vñ tre/
mor terris q̄ vi maria alta tumescāt z nō nosse vñ estº ¶ac
tumor trēor qz ac debilitas aīop quibꝫve remedijs tpeſt

UVA. BHSC. IyR_105

estus compescatur tumor tremor ac debilitas roborent
ac firment q̄ in studio ⁊ si socratē ludat arestotiles idē tñ
mutato fortasse aīo huic rei non mediocrē opam dedit sz
hec passim in phoꝝ voluminibꝫ spersa sunt q̄ ignaris in
gerere oposum nimis neqꝫ ꝯpendij hui⁹ est/scienti vero
supuacuū cui non doceri expediat sed moueri D Scio
ita esse neqz de oībꝫ q̄rebam/sed h̄ q̄ tu mihi ꝯtra hūc ho
stem cui nunc ꝯgredior doloribꝫ arma monstrares. R
Addit tibi nec meli⁹ possum nec breui⁹ rñdere q̄ꝫ cicero
q̄rit eñ vt tu ⁊ q̄ sunt inquit ista arma/rñdetqꝫ illico/con
tentio ꝯfirmatio ſmoqz intim⁹ D Edissere oro singu
la legi quidē hec sepe tñ olim vereor ne mihi accidat qd̄
multis solet q̄ apud se legētes intelligere sibi oīa vident.
apud alios locuturi tñ demū nihil intellexisse se intelli⁹
gunt dic si libetqꝫ nā ista ꝯtentio est. R Satis id qui
dem si paꝝ vltra ꝓgrediare in ip̄ius marci ciceronis ver
bis apparet sz nequid me frustra poposceris dicā idē ali
ter multa sunt corꝑbusqꝫ silīa itaqꝫ vt nullū tantū corꝑis
robur sit null⁹ aī ⁊ tant⁹ est vigor q̄ non impuido ⁊ graui
faste coruscat fac ꝑuideāt erigent ne vtrūqꝫ sua moles op
primet si dep̄hendat intentū sepe ad subitū magni hostis
occursum vir fortissim⁹ licet expaluit/da spatiū colligen⁹
di sese inqz instans discrimē aīm intendēdi venientē ho⁹
stem securi⁹ excipiet visis hostibꝫ pugnaturi athlete bral
chia execunt viso onere subituri illuc ceruix intendit ⁊ ii
la pugnā firmi⁹ obeunt ⁊ hec pond⁹ intenta fert leui⁹ cu
negligens ac remissa succūberet Ad hūc ḡ modū insigni
difficultate ꝯspecta anim⁹ ꝯtra illā intendend⁹ est q̄ si ad
plenū fiat terribiliū oīm victor euadet. alioq̄n incredibi
le dcū est lent⁹ atz impat⁹ ē anim⁹ q̄ꝫ paruis sepe d̄r/hec ē
illa ciceroniana ꝯtentio sensi dici mari⁹ intentio q̄ ad h̄
eñi duobꝫ his vocabul' sensus idē ⁊ origo q̄ vt vides apd̄
illū ꝓmiscuo vsu sunt deqꝫ vni⁹ verbi fonte descendunt.
D Video teqꝫ libēs audio sz q̄d est ꝯfirmatio. R Di
cam est in ipsis q̄z fortissimis animis nescio q̄d admixtū
diffidentie ⁊ veris imbutos falsa circūsonāt tm̄qꝫ J iij

UVA. BHSC. IyR_105

coit errorũ populariũ ad arcem mentis expugnandã ca
terua vt iuditiũ tenere difficile sit Subit interdũ torpor
quidã subit dubitatio an vera sit q̃ a doctissimis atz san
ctissimis viris de virtute patiẽtie de honesti spẽ de splen
dore glorie dici solẽt an id veri⁹ qd̃ ab alijs disputatũ vul
gus approbat va cuitatẽ doloris optimã pessimũ dolorem
voluptatẽ boni finẽ/ ⁊ ille q̃dẽ paucoꝝ he ferme oim̃ vo
ces sunt q̃rũ sepe cant⁹ est sonit⁹ vt pauce ille voces vera
ad hortantiũ audire neq̃ant ⁊ custodes arcꝫ exteriti omi
ssa defensione fugã cogitẽt in h̃ statu dubiũ nutantẽqꝫ p̃
sidijs firmare aĩm optet ne de snĩa excidat. vt dyonisius
heraclontes q̃ cũ zenonis p̃ceptoris sui de dolore snĩam
dolore victus abiceret acleãte ꝯdiscipulo irrideri meruit
nõnunq̃ excidat sed resistat Inqz arrepto vestigio pedẽ
figat intelligens quid in rebꝫ veꝝ q̃d vmbratile neqꝫ lar
uas horreat neqꝫ clamoribꝫ moueat̃ cert⁹ dolore nihil ni
si ignauiã v̄tute ãt ⁊ ignamĩa ⁊ dolorẽ ⁊ mortẽ ⁊ dura oĩa
vinci posse inqꝫ hac snĩam fixus ⁊ ĩmobilis p̃seueret p̃m
ptus p̃ virtute pati fortiter qd̃ multis cogitare terribile ẽ
qd̃qꝫ nũq̃ ab hõie fieri posset q̃ nonsup̃ auri ac gẽmarũ
spẽm sup̃ muliebrẽ formã ⁊ sup̃ oẽ ꝯcupiscibile virtutis
pulchritudinẽ ad amasset hac ꝯfirmatio aĩ ⁊ flere opini
ones ⁊ vani met⁹ infirmant̃ ⁊ acies doloris obtũdit̃ fitqꝫ
qd̃ idẽ cicero vult vt sicut in p̃lio pauid⁹ miles abiectisqꝫ
armis viso hoste diffugiẽs sepe ipse sibi p̃iculũ fecit/ vbi
intrepido p̃iculũ non fuisset sic ignauũ aĩm ⁊ sensibꝫ ob
sequentẽ sola cogitatio doloris examinat q̃ v̄tute fimat⁹
atz armat⁹ incolumis ac doloris victor ⁊ p̃pe nil molesti
sentiẽs euasisset/ patiẽtia eñi nõ mõ aĩ vim augeri sz aspi
tatem ip̃am doloris ĩminui/ ⁊ pene ad nihilũ redigi atqꝫ
hinc esse vt acerrimo in dolore recti quidã ⁊ in moti alij
etiã leti sint qd̃ fieri non posset nisi anim⁹ a sensu doloris
auersus auersã ip̃am de q̃ loq̃mur firmitatẽ atz ꝯstantiã
induisset. D. Intelligere videor sz p̃ge q̃d ẽ f̃mo intim⁹
R. Est h̃ dicã gñosa mẽs eq̃ voluptatũ dolorũqꝫ ꝯtemp
trix ⁊ vtrisqꝫ p̃iter cedere nescio vbi adeẽ p̃iculũ seqꝫ circũ

UVA. BHSC. IyR_105

uentā hostibꝫ suis videt arma capit obuiamq; ꝓgrediēs
seq; in ꝑliū exhortās multa secū mlta cū ꝺo suo loquitur
q̄uis ħ vltimū cice. l' nesciuit l' non rite sciuit nō defectu
ingenij sꝫ gr̄e tali sine colloq̄o ad ꝺcoris obꝭuantiā atqꝫ
ad illā q̄ diximꝰ ad ītendēdas vires ad ꝯfirmāda cōsilia
nullū efficatiꝰ alijs tñ verb̄ ꝯtra voluptatū blādicias atꝫ
alijs ꝯtra doloris minas eē vtenꝺ Et quibꝫ vtrobiq; ꝓ
nū est aduertere sciēti q̄ nā l' ille blādicie vl' he mine q̄q;
impares sint v̄tuti qm̄ hoꝝ de altero ꝭmo erat/exemplo
agā vnico sꝫ insigni q̄ in reliq̄s oībꝫ instructior fias/quis
ē ħ in dolore ꝭmo intimꝰ de q̄ q̄ris Demīsti quibꝫ verb̄
lucanꝰ magnū pōpeiū inter carnificū gladios seꝝsū ꝺdit
sꝫ qꝛ ħ ꝓ q̄litate ꝑsone a poeta fictū ꝛ ꝭm veri silitudinez
aīo viri illiꝰ ī eo statu ꝯueniētibꝫ verb̄ exp̄ssū ē. Exemplū
veꝝ recēsq; alteꝝ aditiā hac ip̄a etate superāt q̄ videt ad
huc mlti Sanitē illū īpterritū ꝛ īuictū senē q̄ dū iussu illi
us cꝰnomē subp̄sisse silētio meliꝰ fuerit curru ꝑ ciuitatem
ducere nudꝰ inter duos carnifices candentibꝫ forcipibꝫ
hic illic mēbra carpētes ppl'o ad tā miseꝝ tāq; īdignū spe
ctaculū lacriante siccis ip̄e ocul' grauiq; ꝛ ꝯstāti voce sesei
alloquēs dicebat Quid facimꝰ aīa noli oro succūbere n
hil aut irascaris aut metuas grauia sūt ista sꝫ breuia ꝛ ꝓ
nr̄a eterna nō dubites salute grauiusqꝫ supplitiū ħ iubē
ti fuerit q̄ ferēti erige te aīe ꝛ depelle formidinē sp in deo
stati erit finis quibꝫ verb̄ q̄ntā sibi cogitab̄ certe pectori
bꝰ audientiū īcredibile dictū ē q̄ntā cū mīa firmitatē con
stātiaꝫ securitatē patīaꝫ īsuderit ꝛ si artiꝰ extimāti ñ ille in
timꝰ ꝭmo eēt nēpe q̄ vt dixi a multꝫ exteriꝰ audiret si hec ꝛ
his silia ꝛ ab al' in silētio dici pñt ꝛ ab ħ ip̄o forsitā dice
bant/vicissim em̄ nunc tacebat nūc in voces q̄s diximꝰ
erumpebat potest ꝛ aliter ille idem sermo intimus vide
ar vnde non quo prodeat cogitanti ꝛ hi quidem secum
at cum deo loquentis in doloribus inqꝫ periculis nul
lum clarius exemplum quam Job primi theodosius se
cundi ille manu dei tactus atꝫ vlceribus obsitus quanta
deum libertate iurganti simulqꝫ.

UVA. BHSC. IyR_105

compellet se ardenti ꝛ querela deuotione in deum erige/
bat hic cũ paucis innũerabili ac barbarico circũuentus
exercitu q̃ feruore quibꝫ ve suspiriꝫs ceu pñtem deũ inuo
cet audiuisti D Audiui plane ꝛ memi ꝛ exẽplis doceor
quid velis gr̃amq̃ nõ mediocrẽ ciceronis hẽs de cꝰ tribꝫ
exiguis grauis tres ingentes ariscas mestui ex quibꝫ cul
tu adhibito messis vberior nasci q̃at. R Ita se res habꝫ
doctoꝝ hõim verba p̃gnãtia sunt plus ꝯtinẽt sensum q̃ꝫ
pretendũt. vt nil aliud me loq̃nte visus es mihi doloris
ꝛ q̃rulaꝝ tantisp oblitꝰ/vñ elicis vehementẽ q̃ꝫ cogitati
onẽ rei cuiusperiã hõeste atꝫ in illã a rebꝫ aliꝫs quibꝫcũq̃ꝫ
animi tociꝰ abstractionẽ multũ ꝛ dolori ꝛ molestiꝫs oibꝫ
posse remediũ afferre D Potest esse vt dicis sed mihi
nũc etiã multũ deeẽ ad salutẽ illã q̃ꝫ intendis animi mag
noqꝫ sum in dubio an his oibꝫ leniat̃ seu tollat̃ dolor an
vero verba sint aĩos occupantia auresq̃ꝫ mulcẽtia ad do
lorem nihil R Verba corpibꝫ non medent̃/fateor nisi
forsitan incãtationes ꝛ anilia carmĩa fidei aliq̃d merent̃
At medent̃ moribꝫ sꝫ aĩorũ q̃ꝝ sanitas pfecto corpeũ do/
lorum aut extinguit aut mitigat. Nũq̃ꝫ si patiẽtia nulla
esset tã multa de illa viri doctissimi disseruissent/nunq̃m
tot huiuscemõi rei argumenta aĩo oculisq̃ꝫ ꝛ auribꝫ hesi/
ssent/q̃t memoria imagines reꝝ tenes q̃m multa vidisti
aut legisti/q̃t historias audisti quibꝫ nõ pbatũ tibi sꝫ de/
monstratũ eẽ debeat ita eẽ vt dico/ꝛ si nõ doloris oẽꝫ sen
sum patiẽtia eripi q̃ ip̃m tñ ꝛ fieri posse ꝛ factũ eẽ cõten/
dimus. At doloris certe victoriã ferendiq̃ꝫ viriliter vires
dari/quid vero te plꝰ habuit. G. mariꝰ vir lr̃aꝝ inpos sed
v̄tutum diues militariũ. An nõ ipse carneꝰ atꝫ osseꝰ fuit
quid plus mutiꝰ pompeiusqꝫ/q̃d plꝰ habuit zeno/q̃d the
odorus/q̃due theodorꝰ possidoniꝰ anaxagrꝰ innũeriqꝫ
aliꝫ q̃ꝝ quid̃ ſuili ꝯditõe/sed aĩoꝝ ingenuitate nũerabl̃i
oẽ supplitiũ ꝑtulerũt/nõ mõ fortiter sꝫ iocũde q̃ si ad ve/
stros aĩ memoriãqꝫ r̃flexeris inuenies in h̃ numero pue
ros etiaꝫ ac puellas tulisse cũ gaudio/qd̃ tu vir paulo añ
sine tristibꝫ ac turpibꝫ lacrimis non ferebas. Sed iam de

UVA. BHSC. IyR_105

re vt aiunt omniũ asperrima plura q̃ꝫ ꝑ ꝯsuetudine dixi/
mus desinendũ est/dolorẽ em̃ si nõ lenit virt⁹ verba non
lenient. D Heu hinc tu me verges hinc dolor⁹ ⁊ cui cre
dam nescio. R Crede nobiliori inq̃t illõ q̃z plurimũ
adiuuerit memisse summũ illud ⁊ eximiũ mũdi dec⁹ eũ s.
qui diuinã atz hũanã in se vnijt naturã tot tantosqz ꝑ te
passum cruciat⁹ vt q̃ pateris illoꝝ collatõe facilia imo ve
ro dultia longeqz suauia indicari possint validissimũ h̃
remedij genus scrutãtes cuncta ph̃i nescierũt.

De Furore. Ca.cxvi.

Imi⁹ dolor ne furorẽ pariat metuo R Obsta illi
cogitationib⁹ bõis ac placidis q̃dam furori viã pa
ssionib⁹ faciũt ex multis affectib⁹ non sanis vera tñ
ꝓdit insaniã sicut ex cõtrarijs vera virt⁹ freq̃ntatis actib⁹
q̃ri habitũ ph̃icũ dogma est. D. Furere metuo. R. Si
aĩ vitio ille tibi armand⁹ armatura aĩ virt⁹ est/at si corpis
ꝯsulendũ succurrendũqz illi est si qua rei h⁹ ars est ipsos
apud corꝑm mgr̃os q̃ ph̃i nuncupant̃/q̃ si iu h̃ vt in ml⁹/
tis alijs aut nulla est aut ꝓfessorib⁹ suis inꝯgnita/ego ar
tem hanc vnã tibi p̃scripserim abstinentiã ⁊ oĩs excessus
fugam. Notũ illud atz antiquũ viri sancti virtutib⁹ cor/
pus edificant Multum conferũt aĩo simul ⁊ corꝑi frena
libidinũ ac gule multos strauit luxuria/multos opp̃ssit
crapula/multos somn⁹/multos ebrietas sepeliuit Mul
toꝝ vite feruor atz impet⁹ ⁊ feribũda licẽtia verum abijt
in furorem. D Timeo naturaliter in furorẽ agi. R
Quod natura infert duꝝ potest eẽ nõ miserũ culpa em̃
caret q̃ miserie radix est/qñ aũt ꝓuidẽdi obtigit facultas
vnũ facit vt te furor si vitari neq̃t in futuro saltẽ statu aĩe
repiat innocens si furere cepis/aut innocens resipistes/
aut innocens morieris/nulla etas nulla sanctitas nulla
custodia sicut innocentia ꝯseruat vt furor q̃lem inuenit
talem reddit D Furere metuo R Heroas comites re/
gesqz ac reginas metuis an fastidis herculẽ ⁊ aiacẽ hecu
bem ⁊ cassandrã/an ex alio genere lucretiũ sꝑnis ⁊ empe
doclem. D Furere ꝑtimesco. R Multa vaticinari

UVA. BHSC. IyR_105

solitos furentes accepim⁹ sic quo nullum acumē sani capitis ꝑuenisset vagus ⁊ rapidus furor venit Atqui hinc q̄ꝫ vos diuinationē dicitis a furore manthicē dici volūt D Horreo vim furoris R Et sanos mestos ⁊ ferētes letos vidim⁹ falsa q̄ꝫuis opīone hꝫ ⁊ error voluptatē suā D Furendi pauor aīm exagitat R Laborū ferias q̄dam sil'ato furore q̄siere verus furor ferias veras dabit.

De Ueneno. Ca.cxvij.

Enenū timeo. R. Potu abstine ciboqꝫ ⁊ ꝑmiscuo exptoꝝ fides amicoꝝ excubet suspectos limē arce/at/vina turbida fusca exulēt pulmēta dapūqꝫ ꝑmixtio cautio assit ⁊ sobrietas ⁊ tarditas p̄cipitatio āt absit q̄ ⁊ alijs ⁊ p̄sertim genere h̄ mortis multos ꝑdidit. Sit ad mensam letā man⁹ ocul⁹ celer anim⁹ vigil mēorqꝫ discriminis/nec tuis tm̄ nec tuorū ocul'atꝫ aīs obnexi⁹ īuigila magnis ꝑiculis magna obstat intentio l' nō turbat intm̄ D Uenenari metuo R Oposuꝫ remediū audisti vis audire facilimū pauꝑ esto veneni metū ꝑicl'mqꝫ discusseris h̄ siquiđ mali gen⁹ hūilior fortuna nō recipit Una securitatis parēs ⁊ terroꝝ oīm extirpatrix pauꝑtas medicina illa quiđ optima atꝫ ꝓmptissima nll'iqꝫ hōim negata/multis etiam ingesta nolentibꝫ neqꝫ vero efficax minus q̄ꝫ ꝑabolis tuta hercle q̄ꝫuis amariuscula atꝫ horridula cōprimit animi tumores liuores diluit/bilē purgat curat ydropisim cāsqꝫ ꝑiculorū oīm a radice cōuellit vestre opes insidiarū pleneqꝫ formidinū non min⁹ cyatos metuūt q̄ꝫ gladios nec min⁹ ꝑapsides q̄ꝫ sagittas nō mensa non dom⁹ non cubiculū ꝑiculis suis vacat. Nihilo illis est tutior pax q̄ꝫ bellū q̄libet atꝫ suspecte p̄ntemqꝫ virū intentant oīa mortē qđ in tempestate ait Maro in tranquillo vobis accidit ⁊ h̄ vr̄e ille tā dilecte vob̄ affert diuitie/pauꝑtas vero p̄ter inmeritā apđ vulgus infamati nōis notā tuta hꝫ. Et si qn̄ turbe inscie puluis ac strepitus ↄquiescat optabilia ac suauia penitus ⁊ trāquilla tandē ḡ fictilibꝫ ⁊ vitreis ac terreis vasculis terreni hōies bibite atꝫ edite/si secure bibere vultis atꝫ edere aureis nē

UVA. BHSC. IyR_105

pe vasis ac gemmatis venena misceuk quorsuz pgis aua ritia ipm qz iam venenũ gẽmas amat atz aurũ ɔtra hanc pestem neqz pontificis regis neqz alterius efficatius an tidotum q̃z pauptas D Venenũ hausi mors p̃cordijs innatat R Vbi semel moriendũ esse decreueris qd̃ de cretum debet eẽ oib9 qui se meminerint mortl'es quid re/ fert an id sitiendo facias an bibendo/ ⁊ rursus an tuo san guine madidus an vino alieno magnos ɔpotatores fa/ tiqz hui9 habes comites alexandrũ hanibalem philopo/ menem mitridatẽ ipsum claudiũ thereamenẽ socratẽ.

De metu Mortis: Ca.cxviij.

Mori timeo R Hic non timor sed cogitat9 esse dz qui si nou9 incipit nec a p̃ma etate tecũ creuit si per interuallarediens nõ assiduus fuit im ꝓuide vixisti inhesisse medullitus vtilissimũ illud flacci carmẽ debuit inter spem curãqz timores inter ⁊ iras oẽm crede diẽ ti/ bi diluxisse supremũ/ is vt esses de q̃ idem alibi. Jlli po/ tens sui letusqz deget cui licet indies dixisse vixi cras vel atra nube polũ ꝑater occupato vel solo puero h̃ est nẽpe id ph̃is laudatũ sed ꝑ paucis datũ viuere vita ꝑacta. D Mori timeo. R Et nasci timuisses ⁊ viuere. Jniciũ em̃ vite p̃ncipiũ mortis fuit vita ipsa cursus ad mortem seu verius quedã viuendo vel ad moriendũ ibas vl' q̃ sa pientib9 visum est in horas certe moriebaris. Quid nũc igitur times si mors vitam vel comitabatur assidue vel necessario sequebatur. Jllud quidem docti tantum hoc etiam vulgus intelligit quicquit est natum moritur q̃c/ quit moritur natum erat. D Timeo mori. R Mo ri times animal ratione mortale. At qui si primum vere esses secundum vt arbitror non timeres humanam qui prope naturam duo hec in vnum iuncta perficiunt ratõ scilicet ⁊ mors Jlla animã concernit hec corp9 sz inopia rõnis metum mortis induxit. D Mortem metuo.

UVA. BHSC. IyR_105

R Nihil est metuendum qd̄ affert necessitas nature q̄ naturalia em̄ odit aut metuit/naturā ip̄m oderit oportet aut metuat/nisi forte ꝑtē ei⁹ alterā āplecti licitū ⁊ laudare respuere alterā ac damnare q̄ nihil est insolenti⁹ non solū hōi cū deo sed hōibꝫ inter se. Itaqꝫ vel totū recipis vl' totum reicis amicū ne si tm̄ grata decerpseris nō equ⁹ amicitie cultor atꝫ arbiter videare. D Mortē horreo. R Si quid in morte mali ē idip̄m met⁹ mortis exaspat/at si nihil magnū ip̄e met⁹ est malū stultitia est malū suū vl' augere vel facere D Nomē ip̄m mortis exhorreo. R Nomē mortis infame mortaliū fecit infirmitas si quid animi viriū inesset nihil pl⁹ terroris eēt in morte q̄ꝫ in ceteris q̄ ꝑ naturā fiunt. Quid em̄ magis mori timeas q̄ꝫ nasci adolescere senescere esurire sitire vigilare consopiri qd̄ vltimū plane similimū morti est atqꝫ ideo somnū alij ↄsanguineū alij vero mortis imaginē dicere neue seu poeticus lepos extiment̄ seu ph̄icum acumē/ip̄a v̄itas amici mortem somnū dixit Et semel facere metuis q̄ q̄ttidie delectaris Inconstantiā quidam hāc docti mirant̄ ⁊ arguant. D Trita hec apud ph̄os ac vulgata sunt delectant q̄ dū resonāt/interpone silentiū timor redit. R Imo eq̄dem manet/nā ⁊ si abijsset non rediret ⁊ est non infitior vulgi p̄cordis timor mortis innat⁹ sed eruditum viꝝ vulgaria sape deforme est quē deceat vt mō dicebā/non turbe vestigia sꝫ paucoꝝ seq̄/nā qd̄ de ph̄is dicꝫ miror quid ita cū a nautis uauigandi/ab agricolis serendi a ducibꝫ bellandi ↄsiliū capiatꝫ viuēdi ↄsilia a ph̄is sumpta ↄtēnitis ⁊ ꝑ corpis cura medicos euocatis ꝑcura aī ph̄ōs nō adit/q̄ si ph̄i veri sunt vtiqꝫ ⁊ aīoꝝ medici ⁊ artifices sunt viuēdi/nā si falsi ⁊ solo ph̄ie nōie tumidi nō mō nō ↄsulēdi sꝫ vitādi sunt quibꝫ nihil ē īportuni⁹ nihil insulsius q̄rū abundantior ē q̄ꝫ vellē etas hec cū egētissima sit viroꝝ. ⁊ q̄m a ꝑntibꝫ p̄ter veras nugas nihil ē qd̄ spes ⁊ si ad p̄scos reditū īuētūqꝫ aliq̄d apd̄ illos fuerit ꝙ egritudinem tuam lenet noli respuere ⁊ dicere ꝙ indocti dicunt a philosophis ista summis r̄spondebo enim tibi cum cicerone metuebam ne a leonibus duceres.

UVA. BHSC. IyR_105

At reuera vbi nam piscari venariq; nisi vbi pisces fereq̃ habitant in aquis atz nemoribꝫ vbi fodi auꝝ vbi gẽmas legi/nisi vbi h̃ nascit̃. Ille statent in terre venis marisq; littoribꝫ. Vñ nisi a mercatoribꝫ merces vñ statues ⁊ tabulas pictas nisi a statuarijs atz pictoribꝫ vñ demũ phi/ca nisi a phis peti iubes q̃ ⁊ si apd̃ illos ꝑ thesauris abdita atz ab illis inuenta sit eadẽ tñ ab alijs in aptũ erui ⁊ l̃ aceruati⁹ vel clari⁹ vl̃ exp̃ssius vel breui⁹/postrẽo l̃ aliter dici pñt audiendi sil̃ia om̃ibꝫ spẽ datura successum pau/cis ea est vis ordinis ac iũcture/qd̃ ex poeticis elongati/ssime flacc⁹ docet/⁊ sepe aliter atz aliter ⁊ aliqñ potenti⁹ affectat̃ aĩos/tãta est gr̃a vel notissima re narrãtis tanta vetustis nouitas tanta lux fulgidis tant⁹ formosis d̃cor addit̃/ꝙ non h̃ ideo dixerĩ qꝛ alibi nõ possem. Sꝫ qꝛ tu h̃ materiã obtulisti nolo em̃ q̃ ignorare supbie mos ẽ sel̃ audita forte intellecta repetunt̃ q̃i trita ⁊ vulgata fastidi/as. D Acq̃esco recte quid̃ in his monitis reversatam video/⁊ si ab incepto ꝓcul ad hũc eñi mortẽ nihilomin⁹ horreo. R Sũt q̃dam nõie ⁊ opinione hõim maiora q̃ rei. Multa horreri emin⁹ fuerãt q̃ vicina sunt risui te/mere credit̃ in exptis nẽo ex his mortis infamatoribꝫ cõ/perti aliquid loqui p̃t nihil ip̃e exptis nihil ab expto di/dicit mortuũ quẽuis interroga silebit is cui iã rei veritas nota est gariet quibꝫ incogita ⁊ vonis augurijs astruent qd̃ ignorãt huic aptissima huic ocultissima reꝝ mors ar/chanũ ⁊ ꝯiecturale negotiũ suspitõibꝫ agit̃ In dubio bo nis opinionibꝫ inherendũ tenendũq; poti⁹ q̃ iocundũ faciat q̃ ꝙ mestũ aĩm D Anim⁹ mortẽ timet. R Si sibi supu acuus timor ĩmortalis ẽ em̃ ip̃e corpis sui hostĩ curã gerere pietas indebita sui dissolui metuit nimis car cerẽ ⁊ ꝯpedes suas amat stult⁹ amor D Timor mortis exagitor R Stulti oẽs metuũt neq; id miror quibꝫ fe licitas oĩs ĩ corpe ẽ qd̃ extĩgui morte nẽo dub tat q̃d igi tur miri ẽ si boni sui finẽ pauidi cogitãt mesti vidẽt. Na tura em̃ hõis hec ẽ vt felix eẽ nolle neq̃at viꝝ doctũ cui ñ alia corpis q̃ vil̃ mãcipij cura ẽ/cui in cultũ aĩ oẽ studiũ

UVA. BHSC. IyR_105

sp̄ fuit omnis amor omne desideriū omnis spes mortem corpis non aliter q̄z digressuz matutinū e nocturno q̄dā in ameno ⁊ incōmodo ꝓrsus hospitio spectare decet. D. Mortē non timere non possuz. R. Posses vite h⁹ exitū nō timere si alteri⁹ ingressu sp̄are posses āt optare tu⁹ hic tior inde orit̄ q̄uis em̄ formidati vulgo exit⁹ mlte tradā tur cāe oēs tñ vite illi⁹ spe ꝓposita euanescūt. D. Mortē metuo. R. Metū hūc parit im p̄meditatio maxīe ⁊ īopina nccitas moriēdi in viro docto ac sapiente turpissima ⁊ p̄sertim sene/c⁹ si rite doct⁹ vereqz est sapiēs vita oīs meditatio mortis ē/qd̄ si phīe visū fuit antiq̄ q̄d nūc noue pietati q̄ sūma phīa ⁊ v̄a ē sapīa videat. Aspice vt q̄ alieno impio parēt subito longū iter iussi agere soliciti ⁊ tristes raptim ꝯplicand̄ sarcinulis inhiāt vt q̄ruli qd̄ predictum eis añ non fuerit Indignātesqz abeūt vt sepe in tergum versi nūc q̄ h̄ illd̄ obliti murmurāt. Atq̄ nulla via ē longior q̄ mori nulla durior vt ꝓhibēt infestiorqz latrūculis nulla deniqz obscurior suspectior incertior q̄ vt cūcta cessarēt certe irremeabilis via est q̄ attenti⁹ ꝓuidend̄ ne q̄d obliuiscamini qm̄ hinc digressus non licebit q̄ viantib⁹ ceteris atz aliud qd̄cūqz iter agētib⁹ lr̄is s. aut amicis oblita ꝯmittere q̄ ad suos ꝑferāt nec remādare aliq̄d nec subsistere quidē nec diuertere licitū nec reuerti. Iter necessariū īpossibilis redit⁹. Ire illo necesse ē milites vñ redire non est necesse h̄ militib⁹ suis dux roman⁹ apd̄ senecam h̄ dux vobis vr̄ edicit. Itaqz cū opteat ire ne lice/at redire cūqz itinera sit certa necessitas/hora āt mortis incerta vnū ē remediū vt ꝑati sitis aīo sp̄ ⁊ vocati rñdere ⁊ iussu obtp̄are ꝯpositisqz oīb⁹ ad p̄mū ducis impiū iter illud alacriter agere q̄ vtiqz vobis aut letis aut tristib⁹ ꝑagendum est. Ea res maxīe ⁊ metū mortis īminuit ⁊ dolorem nec securos mō sed cupidos hīc abire vos faciet. Alioq̄n impuisis ⁊ incautis eueniet qd̄ bruto suo in epistolis suis olī vaticinat⁹ est cicero. Opp̄memī mihi crede brute inq̄t nisi ꝓuideretis Sic ē inq̄ sic illi accidit sic oīb⁹ qui vent̄a nō ꝓuidēt Sed cūctis in reb⁹ ꝓuidentia

UVA. BHSC. IyR_105

necessaria sit tñ in in his maxime q̃ amplius q̃ semel fieri nequeũt in quib⁹ error vn⁹ sufficit vbicũq3 pes lapsus fuerit actũ est. D. Ualde nũc etiã mortẽ horreo. R. Alte radicata ñ facile diuellimur scio vt dixi metũ mort3 sensibus insitũ precipueq3 vulgariũ phi ꝟo mortẽ neq3 malũ nec bonũ eoq3 ꝑ seipam nec timendã diffiniũt nec optãdam Inter in dr̃a nũerantes q̃ ꝓ q̃litate fruentiũ nũc mala nũc bona fieri volũt ꝙ illi ec̃ ex vr̃is video ꝓbari q̃ peccatorũ pessimã ꝑtiosã ꝟo sctõrum mortẽ ait. D. Mortẽ metuo mortẽ odi. R. Equid̃ hic mortalis met⁹ mort3 vñ h̃ odiũ mirere nisi mollicies aĩoꝝ nota sit q̃ hũc s. aliosq3 degeneres augetis atq3 alios pauores An non vides vt magna pars mortaliũ ip̃m nomen mortis exhorreat qd̃ quid est aliquid q̃ naturã ꝓpriam horrere atq3 odisse ꝙ natus sis q̃ nihil inter hõies stultius nihil ingratius in deũ q̃ multi autẽ nomẽ illud egre audiunt ꝙ sꝑ internã aurẽ pulsare debuerat nempe sine q̃ non est qui seipsum cogitare possit quid namq3 se cogitet nisi ꝙ est aĩal mortale/q̃ tiens in se quisq3 reflectit̃ nonne sibi illico nomen mortis occurrit sed refugitis q̃i ꝑ aurẽ mors irrumpat ⁊ ad verticis aĩm atq3 id cogitatis obliuisci ꝙ mox sui mẽoriam vel inuitis ingeret recusatis ecce mortẽ cogitare q̃3 ꝯfestim ⁊ cogitare oꝑtebit ⁊ pati cui⁹ passio facilior seq̃retur si cogitatio precepisset. Nunc sil̃ in angustijs altera alterã exasperat/omne eñi inopinũ ⁊ subitũ aĩam quatit Eque stultũ est vel appetere aliq̃d frustra vl̃ vitare velle qd̃ neq̃as eoq3 stulti⁹ vtrũq3 q̃ damnosi⁹ futuꝝ implesse qd̃ cupias. Atq̃ nil dãnosi⁹ inhũanis malis q̃3 dei suiq3 ip̃i⁹ ⁊ mort3 obliuio q̃ tria nũero sic ꝯnexa sũt vt vix valeant dissolui. At vos vr̃i mẽores videri vultis ⁊ ꝑncipij ⁊ finis ĩmemores obſuasti hos an domui sue disbonũt vix ẽ q̃ dicere audeat cũ morear sed si morear q̃i in dubio ponit̃ q̃ nihil ẽ certi⁹ neq3 id ip̃m si moriar clare sonat s3 si q̃d de me eẽt aliud q̃d nam eẽt h̃ aliud q̃lo ⁊ non poti⁹ idẽ ipsum qd̃ de oĩb⁹ fuit erit ve vel qui nati vel nascituri sunt quib⁹ vt vite sic ⁊ mortis multa sunt genera.

UVA. BHSC. IyR_105

Necessitas vna moriendi/hanc tu cupis excutere q̃ nec patres tui nec vlli vnq̃ reges gentiũ excussere nec excutient vos quid tergiuersamini vt libet. Ita vobis eueniet vt his qui ꝯtra hostili ferri aciẽ oculos claudunt q̃si periculum qd̃ non vident nec sensuri sint feriemini moriemini sentietis/an ceci aũt an videntes id in nr̃a manu est. Optate ergo bñ mori ꝙ ip̃m nisi bñ vixeritis frustra est optate inq̃m ⁊ enitimini ⁊ qd̃ in vobis est facite/reliquũ illi ꝯmittite qui q̃s in hãc vitã vltro nõ vocatus intulit egressuris non nisi vocat⁹ ⁊ rogat⁹ manũ dabit. Nõ mori aũt nolite optare nõ mõ em̃ impudens arrogansq̃ sed inefficax etiã ⁊ inane votũ est. Assuescite o mortales nare legibꝫ ⁊ in eluctabili iugo colla submittite Et si vos ipsos amatis ꝙ nati estis/amate nõ ꝙ nate eẽ nolletꝫ neq̃ em̃ naturã nobis sꝫ vos illi obsequi par est. D Pauorem mortis abicere diu q̃dem frustra nitor. R Miror quid tam diu frustra niteris q̃ te debuit cogitatio ꝓna ꝑducere/turpis em̃ est tã breuis ꝑiculi met⁹ si ꝑiculũ non natura ⁊ ꝑiculoꝝ finis est mori turpis est inq̃ viro tam momentanei discriminis taꝫ longeu⁹ pauor ⁊ tot animi anxij atꝫ suspẽsi adhore seu suspirij vni⁹ euẽtum Vis neãt mali hui⁹ vltimũ remediũ/vis mortis metu ꝑpetuo liber esse. bñ viue vita landabilis mortẽ sꝑnit sꝑ sepe etiã cupit deniq̃ hec terribl̃iũ oim̃ summa est siquidẽ labor dolor aduersitas infamia carcer exiliũ dãnũ bellũ seruitus orbitas pauꝑtas seniũ egritudo ⁊ mors fortibꝫ virꝫ nil sunt aliud nisi exꝑientiescola cãp⁹ patiẽtie gl̃e plastra

De volũtaria in seip̃m man⁹ iniectõe Ca.cxix.

Ortem mihi conscius man⁹ iniectõe ꝓpositũ inest. R Rem vnã nũc meture nũc optare hec tota ꝯstãtia vestra est/nũc tu mortẽ muliebriter formidabas nunc eandẽ inhũane appetis. Rogo q̃ nã subito mutandi animi cã est. D Cogor ipse mihi man⁹ inicere. R Si cogeris iaꝫ non voluntaria manuũ iniectio est q̃mnis dicat̃ ꝙ coacta volũtas/voluntas est sed ꝓfecto non libera. Nec voluntas ꝓprie que nolendo fit A q̃ aũt coge

UVA. BHSC. IyR_105

ris mori nosce velim. Inici enim manus vel inuito pos
sunt tu tibi illas inicere nisi volens nequis D Mag
ne sunt cause q̃ me mori velle cogunt. R Magne fate
or si cogunt/sed non cogerent si vir esses nunc in vestraz
animi molliciem nihil est inualidũ, Uide autẽ q̃ sint hec
cause rite presagina. Ira indignatio impatientia furor
quidã in se versus obliuio deniq̃ tui ip̃ius Nam si te ho
minem meminisses humana om̃ia eq̃ aĩo tolleranda ꝯg
nosceres neq̃ pui mali imo ne mali quidẽ odio maximũ
in malũ velles incidere D Inicere mihi manum co
gor extremis malis. R Non sunt extrema q̃ te p̃munt
mala summũ illud ⁊ extremũ malũ q̃ te vrget desperatio
ceteris eñi malis aliquid huic vni nihil põt esse remedij
que sunt ãt hec extrema q̃ dicis mala/uisi labor forsitan
⁊ pauptas hec sunt em̃ q̃ poeta ꝯmemorat/de his agens
qui sibi letum insontes pepere manu lucẽq̃ possi ꝓicere
animas/de quoꝝ sera pñia mox adiecit q̃ vellent ethera
in alto nunc ⁊ paupiem ⁊ duros pferre labores Sunt ne
autem tam grauia mala hec q̃rũ p̃mũ boni oẽs forti atz
equo aĩo tulere de q̃ suo loco diximus. Quidam sponte
insup eligerũt atz hinc gloriosi ⁊ tñ inde eterni diuites fa
cti sunt Scd̃m viris ꝯuenire apud crispũ atz ad id nasci
hõiem apud sanctũ illũ ⁊ afflictũ senem legim⁹. At vos
inquietissima animalia quicq̃t non ad nutũ auaritie ve
stre fluit vr̃eq̃ libidinis iustã volũtarie cãm mortis opi
namini tam delicata tã preceps luxuries vr̃a est vt leuib⁹
ex causis non fortũe tm̃ sed vobis ip̃is irascimini Inq̃
ip̃m deũ calcitrantes impia ora laxetis quasi quicq̃t/id ẽ
in q̃ non vobis dñs vester obsequit̃ iniuria grauis fit.
D Magnis malis victus mori eligo. R Tedio vi
te credo familiari vitio stultoꝝ oim̃ sapientib⁹ eñi om̃is
vita iocunda est letam libenter tristem ferunt patienter ⁊
si reb⁹ ipsis nequeunt patientia delectant̃ nil in reb⁹ leti⁹
nil dultius est virtute. Illa est q̃ molesta lenit obliqua di
rigit dura molliat ac mitigat/ardua atz aspera queq̃ cõ
planat cessant querimonie cessant precipitia. R 1

UVA. BHSC. IyR_105

Et ad summā sapientis vita nil serenius nilq̄ tranquil
lius/hi āt aīorum flatus atz angores he nubes ac ꝓcelle
in scopulos fragilē vite tumbam trudunt e sola stulticia
oriunt. D Morbi impatientia mori elige R Stul
te eligis ac supbe sine dñm de corpe ipe fecit suo arbitrio
statuere. An qd tibi tuo in edifitio vis licere in quo non
ligna non lapides tu fecisti. In quo deniq̄ p̄ter structu
ram nihil est tuū Id in suo licitū dño oīm non vis q̄ nō
nullo tantū carnē ⁊ ossa ⁊ sanguinē ⁊ spiritū/sed celum ⁊
terras ⁊ maria ⁊ oīa q̄ in eis sunt creauit ex nihilo/nec di
cas apud temetip̄m corpus meū graui dolore agit nō tu
dñm sed vsum corpis accepisti breuē ad tempus lutee te
dñm dom⁹ credis inquilin⁹ es q̄ fecit oīa is est oīm dñs.
D Dolore nimio cogor vt mori velim. R Hic forta
ssis ad expientiā dolor d̄r qui si molestus est esse poterit
vtilis si intollerabilis long⁹ certe non erit exspecta dñi re
uocantis edictū cunq̄ vocat⁹ fueris rñde ⁊ non p̄us fixa
est dies tua quā nec anticipare vas est nec differre possi/
bile preoccuparūt tñ hanc ⁊ dū ꝑuaz fugiūt breuēq̄ mo
lestiā in eternas se atz irremeabiles demerserūt habuitq̄
hec opinio magnos autores Anneū senecā in p̄mis qui
adeā tā ꝯstanter ⁊ tam sepe reuoluit vt mihi quidē verit⁹
videat/nec non ꝓpria sua sit mirariq̄ cogat interd̄/vnde
tam tristis snīa tanti viri pect⁹ inuaserit vtq̄ alia sileam
q̄ ꝓsequi longū est q̄dam ad lucillū epl'a. Si inutile inq̄t
ministerijs est corp⁹ quid inde opteat educere aīm labo
rantem/de hinc paucis interiectis ꝓsiliā inquit ex edifi
tio putrido ac ruenti. Male ais o seneca ⁊ multa bene
dicta vno polluis maledicto/non migrandū nempe sed
expectandum est siue edifitiū tuum ruat vt anteq̄ fugias
opprimaris D Non possum pati q̄ imminēt mori ma
lo R Ab hoste forsitan inferendā mortē q̄ fortiter si la
ta sit turpis esse non potest cum hec voluntaria non po/
ssit esse non turpis/quia contra dñi superioris imperiū
est contra qd nihil bene fieri potest. D Mori malim

UVA. BHSC. IyR_105

q̃ instantia que sunt videre R Non est viri non posse
rectis oculis vtramq; fortune faciem spectare. muliebre
est turpidos oculos auertere, Quid est aũt qd̃ te turbat/
vsq; adeo vt solius opẽ mortis imploras tua ne forsitan
an tuorũ an patrie laborantis aduersitas letã illa duo q̃
dem Nihil em̃ põt fortuna cui non possit virt⁹ obstare.
Tertiũ h̃ piũ s; pietate lãguida ⁊ meriti siquid̃ patrie ser
uitus ⁊ tiranni facies morte poti⁹ repellẽda q̃ declinãda
est. id est em̃ viri opus h̃ femine q̃ tñ in re cathonis mor
tem miris laudib⁹ senec[illegible]ẽ effert sua illa peculari opio
ne de qua dixim⁹ nõ sic cicero excusasse ɔtent⁹ laudib⁹ ab
stinet. Ait eñi cathoni incredibili grauitate nature ꝑpe
tuaq; ɔstantia moriendũ poti⁹ q̃ tiranni vultũ aspiciẽ/
dum fuisse/quẽ tñ brut⁹ aspexit ⁊ illi⁹ potius morte tollẽ
dum q̃ sua morte fugiendũ censuit/qd̃ quicq̃ bñ seu q̃
male fecerit non laboro fecit tñ Cicero aũt dũ cathonem
excusat sue illius sentẽtie melioris obliuiscit̃ q̃ añ ãnos
plurimos libro. vi. reipub. posuerat. Ea est vero hmõi
dum publiũ affricanũ minorẽ in celo cum patre atq; auo
colloquio somniantẽ ⁊ audita immorlitate anime ac fe
licitate vite alteri⁹ moriendi auidũ induxisset p̃rem mox
inutile desideriũ castigantẽ fecit his verbis. Non est ita
inquit ille nisi eñi cum deus is cui⁹ h̃ templũ est oẽ qd̃ cõ
spicis istis te corꝑis custodijs liberauit huc tibi adit⁹ pa
tere non potest/hõies eñi sunt hac lege grauati q̃ tuerent
illũ globũ quẽ in h̃ templo mediũ vides q̃ terra d̃r/qua
re ⁊ tibi publi inquit ⁊ pijs omnib⁹ retinẽdus est anim⁹
in custodia corꝑis nec nisi iussu eius a quo ille est datus
vobis ex hominũ vita migrandũ est ne munus humanũ
assignatum deo diffugisse videamini. An non satis cice
roniana hoc excusatum arguunt cathonem. Et plane si
ab imperatore terreno ad custodiam loci cuius piam
deputatus nõ audens iniussus te mouere ferretq; ille h̃
grauiter si ɔtrariũ fecisses q̃d celestis putas ĩpator Cui
tanto plus obediẽtie debet̃ quãto maior deus est homĩe

UVA. BHSC. IyR. 105

fuit nuper prisce virtutis stephanus columniensis non
hac solũ sed oĩ etate vir clarissim⁹ futur⁹ ħ ab ingẽti suo il
lo hoste qui potẽtia imp erat obsessus turrim vbi pl'imũ
piculi videbat̃ vni suoꝝ ꝯseruandã cert⁹ de illi⁹ fide ꝯmi
serat q̃ dũ cuniculis sub fossa latentibꝫ tremeret ac ruinã
minaret̃ fugientibꝫ socijs atꝫ hortantibꝫ vt saluti sue des/
cendendo ꝯsuleret eũ iã ad nihil vtilis mora eẽt/si v̄o pe
riculosa eẽ ac funesta Nõ dñdam inquit nisi ille me reuo
cet a q̃ ħ posit⁹ fuit Id dũ stephano nuntiatũ eẽt ꝛ ip̃e il/
li metuẽs atꝫ eũ r̃uocatur⁹ occurreret turris fundamẽtis
fatiscentibꝫ magno corruit fragore sic fidelis custos opp̃
ssus est/quẽ vix erutũ ruinis dñs su⁹ mest⁹ ac lacrimãs se
peliuit eũqꝫ dũ vixit ꝛ pie desiderauit ꝛ fidẽ ei⁹ sepe meri/
tis laudibꝫ in familiari colloquio ꝓsecut⁹ est. Quid his
verb̃ velim vides talis em̃ ꝯmissi tibi corpis custos esse
bebes/deo q̃lis hic credite sibi turrꝫ dño suo fuit fuisse tñ
nihilomin⁹ nõ me latet mortẽ cathonis illa etate lauda/
tam a multis ꝛ opĩone hõim gl'osam. Notũqꝫ est illd̃ iu/
lij cesaris q̃ dũ victor vti cã ꝓperaret vbi ille ꝑemerat au/
dita ei⁹ morte cathonice gl'e inq̃t inuidit ego sue inuideo
p̃claꝝ aliquid haut dubie videbat̃ cur vix maxĩ⁹ ꝛ gl'osi/
ssimus inuideret. D Quid g̃ obstat aut q̃d ꝓhibet sa/
pientis viri mortẽ ĩuidiosã sũmo hõim excusatã sapien/
tibꝫ ac laudatã sequi viteqꝫ difficl'tates innũeras auxilio
spõtanee mortis euadere mori volo. R Uide ne te in/
anis spes reꝝ vallat Sunt nẽpe alij q̃ pares eloq̃o nihil
ad remat certa snĩa potiores q̃ catõis hãc mortẽ neqꝫ lau
dent neqꝫ accusent. Sꝫ g̃uissime repñdant in quibꝫ au/
gustin⁹ scrutator veritatis acerrim⁹ ñ hãc fuisse illi accer/
sende mortis cãm disputat ne sub cesaris ĩpio viueret cũ
filio suo ipse auctor fuerit ad cesarẽ ꝯfugiẽdi/deqꝫ illius
clementia sperãdi oĩa nec fefellit q̃ si turpe credidissꝫ cur
non filiũ secũ l' venẽo l' ferro vl' morte q̃libet ad eiusmodi
turpitudie liberasset cũ mali⁹ torq̃t⁹ sit laudat⁹ q̃ filiũ ip̃e
suũ q̃ cũ ꝯtra pr̃is impiũ pugnasset ac vicisset occideret.
Neqꝫ eñi turpi⁹ dici p̃t ꝓcacis hostꝫ eẽ victorẽ q̃ꝫ supbo

UVA. BHSC. IyR_105

parere victori Quid ꝯ cesarem dignũ indicauit qui filio vitã daret atq̃ l'indignũ cẽsuit vel inuidit. Et ad summã mortꝫ illi⁹ cãm solã fuisse depñdit inuidiã ꝙ nec cesar ipe dissil'auit vt mõ diximꝰ. Aliud eñi timere q̃d poterat aut quid tulissꝫ a q̃ p̃dẽ ꝯsule curia eiectꝰ fuerat ⁊ ꝯiectꝰ in carcerẽ ⁊ q̃ se tantã tã pñti ĩiuria ñ occidit q̃ inani metu q̃ se falsa opĩone sup̃bie aut crudelitatis occiderꝫ Quid tam horrificũ vultꝰ cesarꝫ habuit vt eẽt morte eẽ fugiendꝰ viri oĩm nõ tirãnoꝝ mõ sꝫ p̃ncipiũ clemẽtissimi atꝫ mitissimi ⁊ si potentiorẽ nullũ multos certe ferotiores sua ille videret etate imo v̄o nullũ viderat mitiorẽ. Jure igit̃ alter q̃dam scriptor egregiꝰ ⁊ fide clarꝰ ⁊ eloquio mihi inquit catho videt̃ cãm q̃sisse moriẽdi nõ tã vt cesarẽ fugeret q̃ꝫ vt stoicoꝝ decretis obtparet q̃s sectabat̃ suũqꝫ nomẽ grãdi aliq̃ facinore clarificaret tui quid male potuerit acciderꝫ si viueret nõ ĩuenio. Si eñi cesar vt erat clemẽs nihil aliud efficere nolebat eẽ in in ipso belli ciuilis ardore q̃ꝫ vt bñ mereri de republica videret̃ duobꝫ optimis ciuibꝫ cicerone ⁊ cathone ſuatis. En tibi alia p̃ter inuidiã cã moriendi. Uanitas stulta vtraqꝫ nec cathõe digna nec vlla p̃rsus anticipãde mortis sufficiẽs cã ẽ. D Mori malim q̃ꝫ sic viuere R Quid scis an hec tibi tã tristis vita multis optabilis multꝫ ĩuidiosa/sꝫ impatiẽtia res cũctas exasp̃at. D. Mori opto. R. Ut timidis metũ mortꝫ/sic desp̃atis vite odiũ extorq̃re difficile ẽ/vitã tñ eq̃nimiter p̃ferendam mortẽ fortiter expectandã hec nostri remedij summa est. De Morte. Ca. cxx.

Orior. R. Ad extrẽa p̃uentũ ẽ iã nec morte metues nec optabis de quibꝫ duobꝫ totid̃ me p̃ximis tractibꝰ fatigasti Jã preterea nec dolebis nec corp̃is aĩqꝫ defectibꝫ subiaceb̃ nec reꝝ tedijs aut morb̃ aut senio aut hõim dolis aut fortune varietate lassabere q̃ si mala sunt mali finis vtiqꝫ bonꝰ ẽ tu paulo añ de his oĩbꝫ q̃rebaris Nũc eorũdẽ de fine ꝯq̃reris vide ne sis iniquꝰ vnã rem q̃ simul eẽ doleas est finiri D Morior. R Jter pr̃mmo oĩm latũ tritũqꝫ iter graderis solus ne tibi nescio q̃d

UVA. BHSC. IyR_105

aliud demũ maluisses ꝑge ãt non est aberrandi met⁹ tot sunt vie duces comitesq3. D. Heu morior. R. Si quis est quẽ flentẽ mori deceat ridere decuit viuentẽ cũ insta re sꝑq3 supra verticẽ videret/vñ mox flendũ sciret risum illũ haut dubie fletus hic non longo se iũctus spatio seq̃ batur. D. Morior. R. Nõ est ferẽdus qui sui generꝭ sor tem luget non moreris vtiq3 nisi mortl'is eẽs/sin defles ꝙ mortalis sis nõ est flendi loc⁹ vbi eẽ desinis ꝙ inuitus es/flendũ erat ab initio dũ incipes eẽ qđ nolebas nunc gaudenđ eẽ n. incipies ĩmortalis. D. Morior. R. Oẽs hi qui lectulũ tuũ mõ ãbiunt oẽs ꝑterea q̃s vidisti vnq̃ oẽs de quib⁹ audisti aliq̃d aut legisti ⁊ q̃ntula ea ꝑs ho minũ est q̃ nosse potueris oĩs oĩno qui vel olĩ nati sunt vl' oĩb⁹ terris ac seculis nascent̃ iter h̃ egerũt acturiq3 sũt terreno aĩo longũ ꝑcedentiũ lõgamq3 seq̃ntiũ cateruam comitũ q̃3 ⁊ hac ipa hora tecũ sil' abeuntiũ nõ ꝑuũ nũeri pudebit/credo sortẽ publicã ꝑuatꝭ/vrgere q̃rimonijs dũ ex oĩb⁹ vl' vnũ cui inuideas nõ videb̃ D Morior R Hoc est impassibilẽ ⁊ ĩmortalẽ fieri ⁊ iugũ fortune ꝑiter ac mortis excutere geminũ ingẽs bonũ ꝙ viuenti nulla vnq̃ ꝓspitas largiret̃/cogita ãt q̃so q̃t tibi ⁊ q̃ graues cu re q̃ superãt labores/si nõ dicã infinitã s3 quĩgentoꝝ seu annoꝝ mille vni⁹ iã ꝑterite diei spatio ꝯpant̃ certã vitaꝫ accepisces qđ optĩe extimab̃ si h⁹ breuis ac fugacis incer te vite tedia ꝓ hac tociẽs susceptos labores molestiasq3 memineris D Morior R Ita mortẽ fletis o morta les q̃i magnũ aliquid vita sit/ꝙ si eẽt magnũ aliq̃d mus ce hr̃ent ⁊ aranee ⁊ formice. Si sꝑ bñfitiũ vita eẽt sꝑ ma lefitiũ eẽt mors/q̃ magnũ bñfitiũ est interđ dũ l' ab intol lerabilib⁹ malis vel ab his q̃ summa sunt mala peccatis instantib⁹ a iãm eripit ꝑsuatq3/atqui vt magnũ aliq̃d in ter vos est sola virtus. Sic ꝑ se spectet̃ vita hec miserioꝝ innumerabiliũ officina est q̃ q̃ claudi dolet is ferias re spuit malorũ ⁊ quietem odit q̃m qui appetit laboriose fi nem vite cupiat necesse est qñ nullus est alius vel laboꝝ vel malorum finis quid fles ḡ dies adest qui si trahetur

UVA. BHSC. IyR_105

votis erat optandus ⁊ fortassis vt res hominũ sunt ⁊ fortune vis inmensa ⁊ insultus varij sepe etiam votis optatus est tibi D Morior R Imo e terra ⁊ caduca domo ad ethereum atꝫ eternũ migras habitaculũ ⁊ in limine pedem habens mestus auellens atꝫ inuitus/⁊ nescio quid retro anxie respectans an sordiũ quas dimittis oblitus an bono re ad q̃ pergis incredul⁹/ꝓfecto si qđ paulo ante dicebã ⁊ ꝙ magni dixerũt viri vr̃aqꝫ đr vita mors est/⁊ illud est ꝯsequẽs vt ei⁹ q̃ mors đr vita sit. D Morior R Rex tuus te carcere liberat iam vincula frangũtur q̃ fecisse mortalia piũ prẽm idqꝫ vel maxime ad illius misericordiã ꝑtinere ⁊ plotonio visum ⁊ vestris aꝓꝓbatũ sciens quid q̃rebaris nescio. D Morior R Vocat te rex tuus felix nunti⁹/sepe est em̃ nec videt faustũ ꝙ inuitis accidit ꝯsensum adhibe/tum sentire incipies q̃ꝫ bñ tecũ agit h̃ quẽ metuis carceris exitũ ⁊ mala vite r̃putãs ⁊ mortis bona p̃sagines q̃i olor ille socratic⁹ diuinatiõis ꝑticeps ⁊ ob id sacer appollini moriẽdo cantabis si nõ voce saltem aĩo. Et nisi qđ absit graue nimis expiatoris te criminũ pondus premit qđ fecisse vespasianus corpe legitur/tu facies mente vt assurgas moriẽs nec te dignũ censeas iacentem mori neqꝫ min⁹ hac in ꝑte tribuas q̃m ille sibi ꝙ non vt ille sis ꝑnceps mors eñi nescit imperiũ ꝑncipes non agnoscit/adequatrix optima. Multa forsitan in vita certe in morte nihil illi licuit qđ nõ liceat tibi qui ⁊ plusculum diuini opis tibi ni respuis affuture spero non qꝛ tu melior sed qđ gratuito dei amore felitior q̃ negata magnis ⁊ sapientibus abscondita ꝯcessit ꝑuulis ⁊ reuelauit indoctis Adde quod tum vtilius tum facilius tuum erat assurgere illius enim conatus corporeis viribꝫ egebat/quas morbꝫ extenuat mors extinguit tibi assurgendum non nisi animi viribus est opus/que vicina sepe morte augentur. D Morior. R Quid in tuto trepidas/quid in plano cespitas/quid in prono hesitas/non tibi ingeram qui hoc loco disputant philosophi multa sunt enim qui morientis occupatio/

UVA. BHSC. IyR_105

z angustie tpis nō admittunt debuit tibi pfunde ad mo/
dum besisse quicqt vbicqz de hac re ab ātiqs phis dispu/
tatū est/vt eñi ipsi volūt aspaz rez oim remedia supua/
cue facere pt rata quiō sed in finē raza psitas q aduers
mortē disserunt ea sz vtilia spcz necessaria vt sint mortē
di non fortuita sz naīalis z inuicta necessitas facit Inter
ceteros sane multa z valida in tusculano ipo c supza me/
mini/pma luce recolligit cicero qz oli didiceris nūc docē
di spatiū non est quib efficit siue in malis sit q morik si/
ue in bonis eē videak qz tñ ex eq fortune iaculis patz ois
bōim status/a malis eū nō a bonis morte discedere/qō
acer quisqz hūanaz obfuator rez haut dubie sentit. moz
te igik non offensū se sed sibi ꝯsultū iri estimat lete illā co/
gitans z cū venerit visur vt liberatōis sue nuntiā seu mi
nistrā. Et cū transierit respectur seu fenestrā vñ mūdi la
qos z carcerē carnis euaserit. Illō cicero idē disputādo
ꝯsequik seu pereat anim seu transferk/vt vl mali nihil vel
boni plurimū sit in morte/argute fortassis apō suos apō
vos nēpe nō phis mō sed ne vulgo dubiū credo nec apō
eū ipm de q sepel oāmur ciceronē/qz magnificentissime
multis testat est locis sed l'sui collocutoris vl'illi c diffi
dētie fuiebat Ad summā igik sic teneto vt facis mortalē
esse aiam qō non solū cōcoz vre gētis opio/sed phoz oim
excellētissimi tenerūt/nulla tibi spes in occasu aie q
naturalis est vt mori neq at neqz hinc fides nil mali sup/
esse p obitū qz nulla fit futura aia q pati possit/sz qz crea/
toz aie ipse est mitis ipse pi ac misericoz op suū non de
spiciet/secqz veraciter inuocātib pe est/in illū pces in il/
lum vota in illū spes vltie ferank in illi nomē extrēa desi
nant suspiria. Jsecur nihil metuas naīa parēs benigni
ssima nihil fecit horrificū/mortē formidabilē error facit
hōiem nō naīa rei pinde si quid magnū voluis aio si qd
altū struis hūiles z ineptas vulgi voces actaqz despice/
verū illos suspice q imitatio ad verā gl'am via ē. Apō
vros quiō lete feliciterqz morientiū innumerabilia sunt
exēpla sumi ātiquioza pquirim multi occurrēt q mortē

UVA. BHSC. IyR_105

non mõ ferant fortiter sed arcescant qđ in marco catbõe sicut mõ diximꝰ marcus cicero excusat seneca ãt ⁊ laudat nob vero neutꝝ sat ꝓbat sed ꝑm minꝰ qꝛ tollerabilius est errorẽ excusare q̃ꝫ laudare. Nos vtrũqꝫ reicimꝰ qm̃ vt vocatum rñdere ⁊ reuerenter parere laudabl'e sic impatoris iniussu ꝯmissa de custodia ⁊ corpis statõe discedere capitalis est hñda defectio ⁊ vl' exilio graui vel sũmo plectanda supplitio. Sciens repeto vt altius imp̃mã habunde ei nisi fallor hec oĩa supior tractatꝰ explicuit. D Morior. R Jmo carnis tributũ nat̃e debitũ ꝑsoluis mox futurꝰ liber fac libens qđ vl' volẽs faceres ⁊ vt bñ ait quidam mortis hortator cupias qđcũqꝫ necesse est non est vtilius imo nõ est aliud in nccitate ꝯsiliũ qđ q̃d fit a volente fit leuius ⁊ desinit eẽ necessitas si volũtas accesserit D En morior R En te dñs p̃stolat̃ accelera ne titubes neu cũcteris/pone suspitões nõ tu tibi es carior q̃ꝫ illi q̃s vocatꝰ ab amante diffidit. Adhuc forte miraberꝫ timuisse qđ optandũ erat. Multa iã solutꝰ scies q̃ vinctus nullo vnq̃ꝫ studio didicisses vsqꝫ adeo vt archana rerum nosse volentibꝫ ad q̃ mortale velo obsita acies vrã nõ penetrat q̃ ꝓfecto cupiditas naturalis est hõi sed vehementior studioso/nil morte meliꝰ putẽ nilqꝫ qđ breuiꝰ adoptatũ ferat. D Morior. R Jmo obdormis viteqꝫ fessus vt arbitror requiescis D Morior. R Uade in eternã requiẽ nũc p̃mũ viuere incipis bona mors iniciũ est vite. De Morte ante diem. Ca.c xxi.

Uid q̃ añ diẽ morior R Añ diẽ nemo morit̃ sed non oĩbꝫ dies idem imo vt eximiꝰ vates ait stat sua cuiqꝫ dies ad quaꝫ quisqꝫ dũ venerit metã attigit/⁊ qm̃ nec redire datũ nec subsistere transeundꝫ est. D Añ diẽ morior R Posset id veꝝ esse si in diem debitor fuisses purus debitor sꝑ debet itaqꝫ nutũ sui creatoris obꝑuet ⁊ sꝑ innũerato hẽat qđ debet/hꝫ ãt sꝑ dũ mortale corpus hꝫ nullo opus est fenore domi hꝫ vñ si liberet q̃ soluto nil nature ampliꝰ ⁊ nil iam celestibꝫ vllis debet vt virgilius ait. Pone g̃ hanc querelam ante diem L 1

UVA. BHSC. IyR_105

non reposcitur ꝙ omni debet̃ diẽ quin ꝓ eo ꝙ dicebam gratias age/qꝛ scꝫ ad id debitum nec p̃ce nec pignore nec vsura indiges qd̃ vltimũ dixisse fert̃ sparthan⁹ ille vir fortis incognit⁹ sed dign⁹ agnosci cũ ad mortẽ duct⁹ ob hoc ip̃m ĩpterrit⁹ iret atꝫ alacer ꝙ capite suo satis facere ligurgi legib⁹ posset. D. Morior añ diem. R. Non intelligo quid añ diem mori nisi ꝙ vulgo d̃r añ lucẽ seu cũ primũ illucescit q̃ exercitijs ei⁹ q̃ꝫ nũc agis aĩa aptissima hora ẽ. Alioq̃n quis oĩno hõim añ suũ diẽ morit̃ cũ ille sit suus dies ⁊ non ali⁹ in q̃ morit̃. D. Ante tp̃s morit̃. R. Neqꝫ añ tẽpus neqꝫ p⁹ tp̃s sꝫ in tpe morieris nisi sic forte tpũs accipis ꝙ tu tibi non nat̃a seu fortuna p̃fixerãt añ illud eñi sic non mori potes sicut nec p⁹ illud viuere. D. Moritur añ tẽpus. R. Quis nisi amẽs q̃rit̃ añ tp̃s solui vinculis ⁊ carcere relaxari letand̃ medi⁹ fidius si añ tẽpus accidisset/sꝫ nec accidit nec accidere potuit suũ tp̃s hñt oĩa h̃ te termin⁹ manebat h̃ metã fixerat qui te in hac vite stadium induxit si de h̃ fine q̃reris ⁊ de alio q̃libꝫ q̃ri posses. D. Cito morior. R. Cito natus eras non morit̃ cito q̃ iam senuit ꝙ si non senueras cessat altera ꝑs q̃rele q̃ꝫuis si portio vite vltima est senect⁹ non senuisse non p̃t q̃sq̃s morit̃ sed ĩtelligo senectutẽ vt vulgus annoꝝ ꝯgeriẽ mlt̃orũ cui non vt reliquis etatib⁹ finis ẽ ali⁹ q̃ꝫ mors de initio discrepãt varijs sentẽtijs sed ꝓ virib⁹ senescentiũ ꝓqꝫ valitudine corꝑis atꝫ aĩorũ habitu ad ꝯcordiã redigendis. Tota deniqꝫ res huc redit vt vel mortis incusare celeritatem desinas vel molestias vite ꝓlixioris q̃ de morte ipsi⁹ tarditate ꝓueniũt. Sꝫ vos vobiscũ dissidentes nec mori vultis nec senescere/cũ vtrũqꝫ certe vel alter vtꝝ sit necesse. D. Amplius viuere poterã. R. Imo certe nõ poteras nã si posses puto viueres h̃ dicere vis volebaꝫ seu sperabã ⁊ vt est aĩ⁹ mortaliũ vite auid⁹ spei credul⁹ vtrobiqꝫ ꝑfacile tibi assentiã At si dicere vis debebã qꝛ pauculos adhuc dies viuere etati non indebitũ videret̃/non eq̃ ꝯsenserim q̃dam eñi ꝑ uis obeũt multi citi⁹ nũq̃ꝫ nullus hec inter nihil in cõe ꝓuisum nisi vt oẽs mortl̃es vna

UVA. BHSC. IyR_105

lex teneat vnũ mortis impium/alio tamen atz alio mori
endi gñe diuersisqz vite spatijs sic rei vni⁹ modus multi
plex tẽpusqz ꝑuariã est eq̃ aĩo ḡ q̃qz suũ mortis expectat
nec auiditate vite nec fastidio qd̃ indocti ingratiqz oẽs
faciũt de nature legib⁹ q̃rat̃ aut litiget. D. Modicũ vixi
R. Raro vllus tm̃ vixit vt non sibi modicũ vixisse vide
retur ⁊ est plane modicũ quicq̃t h̃ viuit̃ Itaqz si diu viue
re delectat vitã illam q̃rite vbi sp̃ viuit̃ q̃ ⁊ si h̃ non sit tñ
q̃rit̃. D. Vixi modicũ. R. Quid si pl⁹ vixisses nũq̃d ido
non vixisses modicũ. Spatia vite hui⁹ imparia ⁊ incer
ta sunt/vnũ oĩb⁹ est cõe cũcta sunt breuia. Vixit aliquis
octaginta ãnos quid hic q̃so pl⁹ hz q̃z qui octo verte acer
ter te in te nec te fallat vulgi furor quid plusq̃z hz q̃ diuti⁹
vixit nisi forte curas labores doloresqz ⁊ tedia ac pecca/
ta iu lucro ponitis aut quid plus haberi se vixisset octin
gentis Est in expectatione fateor plusculũ aliquid at cũ
spaciũ vtrũqz transierit mihi crede nihil inuenies q̃ pl⁹
vixisse felitius sit. D. Morior dũ bñ agere cogitabã. R
Quid agere cogitabas nec agebas/sic forsitã in ꝑpetuũ
cogitasses sunt qui bñ agere sp̃ cogitent nunq̃z tñ incipi
unt Q̃ si bene agere incipes ne dubita q̃uis boni op̃is
finem mors p̃uertat apud ceca hõim iuditia fortasse ali
quid sed spernend̃ apud infallibilẽ rer̃ extimatorẽ nil ti
bi subtrahit̃ integra merces tua est non actuũ mõ sz voto
rum. D In medio rer̃ apparatu maior. R. Hoc non
mortis sed morientiũ culpa est qui breuissimã vite telaz
tamẽ maxime oridiunt̃ dum p̃cidẽda erat qd̃ nisi sic eẽt
non tam sepe in expletis vite muneribꝫ morte preuenirẽ
sed expletis ⁊ trãsactis viuerent q̃ ꝓfecto nulla dultior vi
ta est hanc tamen dulcedinem non tam vite breuitas q̃z
viuentium torpor hominibꝫ eripit quibꝫ nulla ideo lon
ga est vita quia quantumtunqz sit temporis nunq̃m vi/
uunt sed sp̃ viuere meditant̃ Et iam senes inter noua vi
te ꝯsilia fluctuãtes celeri fine ser̃ p̃ncipiũ añcedunt. D.
Morior dum magna pararem. R. Hoc multis magnis
viris fereqz omnibꝫ accidit falluntur homines tũ in mul
tis tumqz in morte precipue q̃m venturam.

UVA. BHSC. IyR_105

nemo est qui nesciat dilaturã sperãt ꝛ abesse ꝓcul fingũt sibi q̃ꝫ vtinam sꝑ hinc vite breuitas ꝛ fuga tꝑis facit huic fortune vis ꝛ casuũ hũanoꝝ circũfusa varietas Et o ceci tas mira quicq̃t vob̃ sit spectand̃ in alijs saltẽ aliqñ non discitis/sꝫ sic est egre ad amaras cogitatiões anim⁹ redit Itaqꝫ dũ sibi quisqꝫ longissimũ vite spatiũ spõdet dũqꝫ vel euũ nestoris vl̃ vt ait cicero metalli fortunã sperat/de niqꝫ dũ se quisqꝫ p̃dilectũ nature filiũ credit de p̃mordijs agitantes finis occupat ꝛ multa deliberãtes impuisa re/ pente mors aggredit̃ mediosqꝫ intercipit appatus. D Viridi morior etate. R Nil in h̃ aliud boni sit ꝓuisuꝫ tibi est saltẽ senio ne marcescas senect⁹ em̃ q̃ꝫuis non sit grauis vt apd̃ ciceronẽ ait leli⁹ vtqꝫ a vobis sup̃ disputa tum est aufert tñ eã viriditatẽ in qua quid̃ vt scipionem ille sic tu nũc etiã te fuisse cõmemoras multis tu fortasse desiderio nulli iã fastidio futur⁹ sis qd̃ in longa etate vi/ tare q̃ntalibet virtute sub difficile est. D Iuuenis mo rior. R Nosci quid in vita passus fueris quid passur⁹ ignoras ꝛ mihi crede in h̃ tam vario tanqꝫ inmiti fortu/ ne regno q̃ p̃morit̃ ꝯmittere fallit. D Morte p̃pedior ne cepta ꝑfitiam. R Iuste id quid̃ agitis em̃ sꝑ q̃ pere gisse p̃dẽ decuit ꝑactiqꝫ nihil est h̃ maxie vob̃ grauẽ mor tem facit ac miseriã. Et siquidẽ absqꝫ tua culpa cepta ꝑ/ ager̃ ne qui iusti sufficiat voluisse sui ꝑ ignauiã distulisti displiceat neglexisse Q̃ si forsitan hec lamẽtis cã p̃tendi tur/ v̄e ãt nihil aliud q̃ꝫ vite ꝓlixitas ꝛ dilatio mortis op tatur inanis licet pnblij voti tandẽ te vl̃ sero pudeat Au dite eñi me mortales vsqꝫ ad̃o vite cupidi q̃ro a vob̃ seq̃ strato v̄tutũ exercitio q̃d oĩno aliud vita hec q̃ꝫ segnis ꝛ inutilis mora est q̃ntalacũqꝫ fu erit neq̃t ñ eẽ breuissima dictũ g̃ placet illi⁹/c⁹ augustin⁹ memit q̃ꝫ in extrẽis agen tem cũ amici solarent̃ ac dicerẽt ex eo morbo mĩme ꝑitu/ rũ eẽ. Rñdit si nũq̃ꝫ bñ at si aliqñ cur nõ mõ. D. Inter/ ruptis reb⁹ morior. R. Si ad mentẽ redeũt ex oĩb⁹ secu/ lis aut reb⁹ gestis aut ingẽio clariores mag̃ ꝑs in explet⁹ opib⁹ obiere paucis in hac breui vita ꝯtigit/vt ꝯceptura

UVA. BHSC. IyR_105

seu etiam incepta pficerent Tu vero qm̄ cōi more hōim has te in āgustias īpegisti nec p̄terita retractari possunt vnā hanc emergendi viā arripe/non vt ad mlta interru/pta flebiliter inutiliterq; respitias sed vt viriliter vnū qd̄ restat expedias bene mori.

De Morte Uiolenta. Ca.cxxij.

Ed violenta morte pereo. R Si nolens moreris violenta mors oīs est at si volēs nullā D Per vim morior. R Siquidē in te vis aufert q̄d interest febris an gladius dū libere egrediare. Quid refert an ergastuli tui fores sponte pateant an frangant. D Ui morior. R. Multe sunt spēs mortis sz mors vna/q̄ an violēta sit an non moriētis arbitriū ē vim vis maior supat ɔsensus extīguit sapiēs sic instruct⁹ est vt quib⁹ nō p̄t obstare ɔsentiāt Quid tu inq̄es pcussori meo vt consentiā iubes/quidā non ɔsenserūt mō sz gratias egerunt Inuent⁹ est qui pcussoꝝ suoꝝ ignorantiā excusaret ⁊ supremo illis anhelitu veniā p̄caret/neq; ego te cruēto cō/sentire carnifici iubeo sed inuicte sorti cui q̄ nō spōte paruerit vi pebit. D. Morior hostili manu. R. Quid tu igit amici tui manu mori posse credideras qn̄ id tibi nisi ab ignorante ɔtingerit. D. Hostili dextra pereo. R. Satius est ⁊ sub īiusto hoste pcūbere q̄ sub iusto rege. Illic em̄ occisoris est crimē h̄ occisi. D. Hostili manu occumbo. R. Hostiles euadis man⁹ ille dū ire sue obsequit lib̄tati tue ɔsulit potestati sue detrahit/nilq; ampli⁹ in te p̄t D. Hostis ferior manu. R. Quid tua magis interest q̄ dextra q̄ q̄ gladio feriare non de manu sz de vulnere querit/q̄uis ⁊ pompei⁹ manū cesaris ferri p mortis solatio videat apud lucanū optare/⁊ apd̄ staciū capaneos hispeum apd̄ v̄giliū eneas lausum Canulla orinthū q̄ illorū manib⁹ occidant ɔsolent. D. Ferre morior. R. Cōis tibi cū maximis fortūa cunq; optimis viris bona ps eorū q̄s vl̄ pn̄s vita felicissimos habuit/l̄ eternā sanctissimos habet/gladio piere q̄s sic numerē non breui loqui monitoris/sed lōgi opus erit historici. D. Gladio

UVA. BHSC. IyR_105

pereo. R. Alij aliter/quidam laq̃o quidã lapsu quidam vnguibꝫ leonis aut apri dentibꝫ multis ferri copia defuit/dum optarent gladio ꝑire. D. Ferro ferior. R. Quid scis an maiori exitio subtraharis/qđq̃ miserrimũ cẽses grauioris miserie fuga sit/dixi supra vt plotiniũ alterũ a platone ph̃ie decꝰ pestilẽs lepra ꝑcussit. Id non dixi vt alteꝝ ab homero poetice gratie lumẽ. Eripedem canes morsibꝫ lacerauerunt lucretiꝰ vr̃oꝝ vatũ ꝑmo ꝓximꝰ cui tam multa ṽgiliũ auferre nõ puduit amatorio pocl̃o accepto in morbũ rabiẽq̃ ꝯpulsus gladio/ad postremũ ꝓ remedio vsus est. Herodes rex iudee tã fedo morboꝝ agmine circũuentꝰ interijt/vt ꝯpendiosior ferre mors inuidiosa sibi eẽ potuerit vtq̃ auguri fuit. Romanꝰ ꝑnceps adrianꝰ morbi tedio victꝰ impatiẽtiã doloris ferro abrũpere si licuisset optauit. Magnũ q̃ndã viꝝ hac etate vermes toto scatẽtes corꝑe mures aliũ exedissere narrantur Inter tã mlta ludibria hũani corꝑis si electõ tribuat̃ q̃s in bellis adeo vt non ferꝝ ambiat. D. Gladio morior. R. Ridiculũ est vbi de morte decreuerꝫ de instrumento mortis eẽ sollicitũ. D. Ignibꝫ pereo. R. Quidã anime vim naturãq̃ igneã extimãtes id facilimũ mortis genus opinati sunt. D. Flãmis absumor. R. Vermibꝫ ereptũ corpusculũ non putrescet. D. Fluctibꝫ obruor. R. Piscibus ꝯuiuiũ bustũ tibi amplũ nobile nitidũ. Et quid refert corpus terreum terre reddas an pelago. D. In freto morior. R. Non vbi sꝫ q̃liter moriaris ad rẽ ꝑtinet vbiq̃ bene mori licet vbiqꝫ male. Non in loco sed in aĩo ẽ qđ felicem mortẽ facit aut miseram. D. In mari pereo. R. Persuasum est multis scio in mari miseꝝ mori ꝙ ethereus atꝫ ardens spũs suo contrario videat̃ opprimi/sed vt dixi nihil locus ad miseriã animꝰ totum. Itaq̃ de hac re naute nescio cuiꝰ rñsionẽ ꝓbo quẽ cũ q̃dam interrogassꝫ vbi nam pater eius obijsset in mari/inquit/cunqꝫ ille de auo ꝛ ꝓauo atꝫ attauo nõiatim ex ordie q̃siuisset rñsũqꝫ idem de singulis accepisset intulit Et nũq̃t tu inquit mare ingredi times. Respondit nauta dissil̃ans/ꝛ vbi nam

UVA. BHSC. IyR_105

inquit tuus obijt pater/suo ait in lectulo/vbi au⁹ inquit
⁊ is ait/⁊ pauus ⁊ maiores mei oēs suis in lectl'is obire.
Tum nauta nūquid tu inquit in lectulū tuū non times
ascēdere. Elegāter quid aliq̄ntoq̄ plusq̄ nautice/d mor
te ḡ natura viderit an mortales faciat de genere mortis ⁊
⁊ de loco de tpe viderit fortuna. D. Veneno morior. R
Comites tibi illustres prid dū de h̄ vno agerer exposui
Regia quidē mors est gladi⁹/sed venenū magis. Et ad
summū ridiculū valde est/vbi de morte decreueris de in
strumentis esset anxium.

De Morte ignominosa. Ca cxxiij.

Ed ignominosa mors est. R. Mortē ignōinosam
facit nō gen⁹ aut q̄litas sz cā supplitij. D. Ignomi
nose morior. R. Nemo bon⁹ male morit/nēo mal⁹
bñ Honestā mortē nō funalia non mīstri non purpreue
faciūt exuuie/non inuersi clipei atz enses/⁊ flens dñm fa
milia ⁊ vulgi clāor ⁊ lamenta ⁊ merore vxor insignis ⁊ pi
etate filij ⁊ deiecta ceruice/añ feretꝝ nigro indut⁹ ac lacri
mis grandib⁹ humēs/⁊ hō non postrēo fuerit re⁹ laud a/
tor ⁊ imagines auree diuitis sepulchri defūcti titulus vi
cturus in marmore/dōec sua q̄q̄ licet sera lapidib⁹ mors
sit. Sed virtus ⁊ claris meritis viri nomē non vulgaris
egens aure sed suapte eminēs maiestate ꝙ nō p̄ceps ⁊ ce
cus fanor hōim/sz rerum series ⁊ innocēs vita pepit atz
vsq̄ ad mortē veritatis ac iusticie suscepta defensio In
terqz medias mortis minas īpterrit⁹ atqz infract⁹ anim⁹
ac gñosa fidutia Cōtra his decorib⁹ hōestatē mortē q̄s
ignomine locus queso est/aut quō turpiter mori potest
qui sic morit/seruilē in modū virgas adhibe ⁊ tortores
⁊ laqueos ⁊ secures fige cruces ⁊ rotarum radios attolle
⁊ quadrigas in aduersum age lacera huc illuc mēbra ru/
pturas adde ignes ⁊ craticulas prunis impositas atz o/
leo vasa feruentia ⁊ ferarū dentes fame armatos. Adde
vncos ⁊ gemonias ⁊ tracta per vicos laniata cadauera
⁊ quicquit iniurie atqz opprobrij seu viuum seu exani/
me corpusculum pati potest.

UVA. BHSC. IyR_105

Dura mors fortasse videbit ignominiosa certe nō fuerit imo vero nōnunq̄z eo clarior q̄ durior Itaq; apparatus hic exterior z tumult⁹ z tube z carnificū truces vultus z irati vox tiranni nihil prsus ad rē. Intra teipm te refle/cte ibi te q̄re atz excitationū vsq; q̄ supsunt ai viribz ad extremos casus attigere Aures ab inuiso strepitu a suppli tū pōpa oculos auerte tacituscz totā aiam recollige atq; hortare resq; ipsas exaīa/non vmbras rex tu si mortē ipaz rectis oculis spectare audes nec ferz puto nec restes nec liuētes calices nec stillātes carnificei vanū ē em ipm hostē cū ptēpserit ei⁹ faleras aut signa meturee. O Ignominiosa damnatus sum. R. Sepe actor seu delator infamis z obsceni testes/z obscur⁹ iudex reus aūt ipse clarissimus fuit. Sepe ignobilis vulgo mors nobilis vo glo/riosus q̄z qui morit. Jā vt sileā reliq̄s q̄ z min⁹ z multi z multo impares sunt q̄ vsq̄z ignominiosior mors q̄z crucis in qua pepēdit etimiū illud z pnitidū celi dec⁹ ac terrene tale aliq̄d ignominiosū sibi cēseat vlla sors hōis. Et qm̄ summo nihil est sati⁹ in h̄ desino oē genus mortis bonestare pōt virtute vero nulla mors inquinat.

De Morte Repentina. Ca.c.xxiiij.

Trepetite nimis morior. R. Paulo añ si rculo seruisse ter dicebas mix q̄mō repētia mors seni/qui nisi nō dicā delirat sz insanit sp añ oc̄los mortē hz. seu exsapiens nāq; cū oi etati salubriter sit psultū vt oēm diē sibi vltimū credat h̄ āpli⁹ rite psulit senectuti vt oēm horam sibi putet extremā neq; illō mō non audiat qō est apō tuliū nēo est tam senex q̄ se amari nō putet, viuere sz ne id quidē qō seneca ait diem. O. Subito morior. R. Quid hic dicā nisi vt repetā q̄ ille oli sūm⁹ hōim nec minor ingenio q̄z fortūa vno ne ītegro quidē añ suū obitum die q̄i iā vex exprientie vicitrate psagiēs dū de h̄ agit repētinā atz impuisā mortē pmodissimā iudicauit qō iudicium ab ea videbit religiōe dissentire q̄ ab hac morte liberare flexis genub deū orat q̄ pacto maxīa rutinet q̄ minutissima q̄z liberare sit solitat. Neq; ego banc sententiā

UVA. BHSC. IyR_105

sic liberatam amplector aliud tibi nempe cogitandū est
nec̄ vero hanc optabilē sed tollerabilē mortē dico siqui
dem sapienti quiq̄ emin⁹ cuncta p̄uiderit inopinū nihil
accidere posse non ambigit vñ fit vt impuisa mors non
sit nisi cui⁹ impuida vita fuit Nam q̄ pacto rez maxima
negligat q̄ pua q̄ mima etiā liberare sit solitus humanis
aūt in reb⁹ q̄d mihi maius morte monstraueris quid p
mortē .D. Velocissime morior .R. Imp̄ meditata mō
non sit mors q̄ velotior eo facilior Et supplitiū em̄ si qō
est vtiq̄ breue est sensūq̄ ip̄m celeritate p̄ueniēs z morti
detrahit qō est in morte durissimū metus mortis

De Egrotante extra patriā. Ca.cxxv.

Liena in patria egroto .R. Quid refert c⁹ sit patria
egritudo vtiq̄ tua est. D. Ludis me ego extra pa
triam egroto .R. Qui extra vnā p̄riam est/intra ali
am sit oportet extra omnē patriā nec egrotare nec sanus
esse quisq̄m pōt. D. Diuerticula verboz q̄ris extra me
am patriā egroto .R. Unū ß bonū huic in est malo Neo
grabaculū tuum p̄met non imporiūa vxor aut filius sui
vterq̄ solicit⁹ negligens tui q̄tiens putas viro vxor patri
filius fratri frater/in vltimis laborantī puluinar iniece
rit z mori adiuuerint quē alienigene vetuissent sepe eñi
ibi maior est caritas vbi minor credit Certe nullus astā
tium morbo tuo gaudebit null⁹ tibi mortē optabit q̄ris
cām/null⁹ hereditatē tuā expectabit oē in facinus spes z
cupiditas impellūt/hec tranq̄llitas non facile tibi in pa
tria ptigisset Multi stratū circūsisterēt sub offitū spē fu
neri inbiantes q̄ cogitatio egrotāti egritudo ni fallor al
tera est obsessum huic lupis huic vulturib⁹ se cernēti iaz
cadauer mente captantib⁹. D. Extra patriā egroto .R.
Quid scis forsitā nūc in patriā redis .Rectū z breue iter
in patria ē mori. D. Extra p̄riam eger sum .R. O supua
cue sp z anes hōim q̄rele q̄ vero ardentior extra patriaz
febris aut durior sit podogra malū ß oē qō videt volun
tariū est atz in vīa positū ptāte vt pestes alie quascunqz
falsa animis inuexit opinio.

UVA. BHSC. IyR_105

De Morte extra Patriam Ca.c.xxvi.

Orior extra patrios fines. R. An pegrino id accidit an exuli. Jam seu te in his terris visendi discendiqz studiũ seu religiosa deuotio detulebat ⁊ vtrobiqz gaudẽdũ ꝙ honesto te mors repit in actu seu iusta snia ⁊ ferendũ non mõ fortiter sz libẽter, nullo em̃ meli⁹ mõ iniusti scelus hõis q̃z iusti supplitij spontanea ac trãquilla ppessione diluit̃ Sin potẽtioris iniuria neqz id tñ ido dolẽdũ sz satis vt arbitror de exilio disputand̃ est. D. Extra patrã morior. R. dicebã mõ h̃ est in p̃riam redire nullus rectior trames erat null⁹ breuior an tibi eudeni⁹ ille ciprius familiaris arestotelis e mẽoria lapsus est de q̃ ⁊ arestotiles p̃mũ scribit ⁊ cicero q̃ cũ grauiter in thessalia egrotaret vidit in somnis se q̃z p̃mũ egritudĩe liberand̃/⁊ p⁹ q̃n genniũ in patriã reuersuꝝ tirannũ v̄o vrb̃ illi⁹ vbi tunc erat/alexandrũ phereũ illico piturũ/cũqz ipse paucis p⁹ diebꝫ inspate reddit⁹ saluti ⁊ tirann⁹ a cognatis eẽt occisus atz ita veram p oĩa visionẽ ratus ꝓmisso tepe reditũ in patriã expectaret q̃nti ãni ad finẽ pugnãs siracusis occubuit eũqz illo mõ in patriã redijsse somniorũ interp̃tes dixisse neq̃ penit⁹ ps somnij falsa eẽt Ego q̃d de somnijs sentirẽ dixi alibi de h̃ in patriã reditu qd̃ occurrit mõ dixerim. D. Extra patriã mori cogor. R. dixi dum d̃ exilio loq̃remur ⁊ repeto aut nemo extra patriã morit̃ aut oẽs doctis quid̃ viris placuit/oẽz mũdi ꝓlagã patriã esse ⁊ p̃sertim forti aĩo quẽ nõ hui⁹ aut illi⁹ ptis amor astrinxerit alijs eã tm̃ verbũ eẽt ɔtra nullã hic esse hõim patriã q̃m quibusdã visum illa cõis hec altior ph̃ia est. D. Morior ꝓcul a patria in q̃ natus sum. R. Ubi morieris illa d̃mũ verior patria est/illa te diuti⁹ possidebit nec vagari sinet ⁊ ꝓpriũ ppetuũqz incolã sinu ãplexã ɔstringet disce hanc terrã pati q̃ te ortũ alibi trãsformabit in se. D. Procul a p̃ria mors me manz ⁊ sepulcꝝ. R. Et celestes illi diuiqz hõies q̃s vna etas vna ⁊ ead̃ mundi media pte ps genuerat toto orbi dispsi sunt mortibꝫ ac sepulchris illũ ephesus illũ siria illũ psis habet armenia illũ ethiopes illum

UVA. BHSC. IyR_105

india illum achaya illos roma illum vltima seruat hispa
nia q̄sdam tamen ex his loco mortis ablatos esse nūc in
ytalia vrbib⁹ fama est q̄ terzeni⁹ erāt ps quidē et berea pri⁹
dem haut dubie celū tenet. D. Extra patriā mori me op
tet. R. Quid scōi ordinis viros loq̄r Illum stridom be
tlehem pus z post roma illū gallia pānonie atz aliū athe⁹
nis abstulit parisius hunc grecie atz būc hispanie rapuit
roma mediolanū rome viuū hunc defunctū affrice sardi
nia/mox sardinie ticinū occidentis duo lucida sidera eq̄
meritis iuncta aīs vicina corpib⁹ q̄d sint ō quib⁹ loquor
intelligis atz ideo multa festinās trāseo Sz ne tercū ordi
nis exemplū desit ille palastine ciprus tulit illū nursie cā⁹
pania hos hispanie ytalia illū quiō bononia būc patria
nū. D. Intelligo plane singla sz adhuc inuit⁹ pcul a pa⁹
tria morior. R. Et ego plane cām rei b⁹ intelligo q⁹ scz
sanctissimis spiritib⁹ celoq3 sp berentib⁹ nulla iā terzene
patrie cura esset q̄ mundū tibi depositaz sed mihi crede si
celo inhias deponenda est attingā tū de hinc alios vtu
tis amicos celi memores mundū tñ celi studio terze obli
tus Sanū ossa pythagore meta pond⁹ repsit Ciceronem
arpini oztū rome altū catete sinus examinē vidit/plinū
quē infantē lauit athesis grandeuū vescui cinis extinxit
vgilū mūdo dedit mātua brūdusiū siue vt alū ghibēt ta
rentū raptūt nūc neapbel'tz Ouidiū sulmo opegit pōti⁹
cū soluit exiliū Terentiū comicū vt fama ē Carthago ge
nuit roma docuit arthadia sepeliuit flaccū Oratiū apu
lia Enniū calabria Staciū puitia narbonēsis/ausoniū
vastonia tres ānos siue vt alū volūt q̄tuor duos senecas
viz gallionū z lucanū misit cozdula Et hos oēs z plautū
arpiatē z luciliū z arnutū z pacuniū brāduſiū iuuenalē
aq̄natē z ꝑpertiū vmbꝝ z valeriū ātiacē z catullū veronē
sem z varzū cremonēsē z attiū pisanēsē z cassiū ꝑmēsem z
claudianū florētinū z plsiū vlterzanū z mille alios roma
retinuit ac magna ex parte humo condidit tito liuio pa⁹
tauino vix serum velut ad sepulturam patrie vestituto si
cut ex diuerso multos roma eadem genuit alibi mortu⁹
ros orbis terze quasi domus angusta est.

UVA. BHSC. IyR_105

Et ipse quadrangularis cuius ab extremo ad extremum transitus. Et hic viuere illic mori non pluris est fortibꝫ aīs q̄ꝫ ꝓuario vsu balneū triclinio seu brumali estiuū thalamū mutare trita est oībꝫ maximeq̄ illustribꝫ alternatio hec originis ac sepulcri. D. Scio sic esse extra pr̄iam tñ mest⁹ morior. R. Nihil letior in ea ipa q̄ꝫ tuā dicis patria morieris sed indulgetis fletibꝫ dolēdiq̄ cās aucupamini tanq̄ꝫ sua insit illis delectatio qd̄ in te mirarer nisi cōe iam ⁊ publicū malū eēt q̄ in aīm vulgi erroribꝫ circūuentum scē docteq̄ sil' ac diserte pauptatis exempla nō adiuuant fortunatioribꝫ agā si q̄ doles regibꝫ ac cesaribꝫ accidisse mōstrauero ducūq̄ clarissimis maximoꝝ ne hōim fortunā sis reculatur⁹ videto. D. Quid dictura q̄sve in mediū ꝓlatura sis sentio. Sꝫ quid op⁹ est verbis doleo extra patriā mori mortisq̄ molestiā loc⁹ grauat. D. Medicā manꝫ horres video ꝑgā tñ q̄ꝫ feliciter tu videto mihi veꝝ dixisse ⁊ fideliter monuisse sat fuerit Allexadrum pella genuit babilion ꝑemit Alexādria cōditoris sui nomen ac cinerē custodit Altꝝ alexandrū epyri regia pauerat lucanū amplus obtriuit. Cirū ꝑsis regē tulerat stitia truncū tulit Marcū crassū magnū pōpeiū roma ⁊ romanū impiū oē suspexere at q̄ viuoꝝ magnitudinē tollerasset vtiq̄ mortuoꝝ si sors sineret suffectura cineribꝫ Sꝫ alteꝝ trās eufratē tellus pressit asiria alteꝝ egiptiaci gurgitis vnda cōtorsit Cathoni huic vltio roma principiū hac nomē finē ꝯgnomēq̄ dedit vticacorneli⁹ scipiones roma ꝓgenuit nobilissima ⁊ rei publice saluberrima germina quibꝫ ꝟuanda sepe esset ⁊ ornanda hos sic sua sors distribuit vt duo illi q̄ dicunt̄ mag̃ hispana tellure obruti supbior affrican⁹ literni nasica ꝑgā lentulus intra siciliam iunctis habitēt sepulchris soli ex h̄ nuro asiatic⁹ atꝫ affrican⁹ miror rome iacēt meli⁹ q̄libet in exilio iacituri. Illi carcere mulctat⁹ h̄ morte Sic ꝑsepe vbiꝫ meli⁹ moriare q̄ꝫ ī patria nusq̄ꝫ duri⁹ iacēs q̄ꝫ dōi Tres derij ⁊ si duos tm̄ fama celebret extra patriā animosissime ceciderūt cum latinis pugnans pater cum etrustus filius addit.

UVA. BHSC. IyR_105

Cicero ⁊ cum piro nepos quid nunc ex ordine occurren
tes eximios duces sequar oēs rome genitos ſz extinctos
alibi Atiliū regulū ꝓ ſuanda pr̄ie ſil' atz hoſti fide q̄ cru/
delius eo gl'oſi⁹ morientē vidit affrica ⁊ ſeq̄nti bello Ga/
iū flāminū corthona Emiliū Canne candiū marcellū
venuſia tyberiū gratulū lucania ꝓcūbentē vidit nulli ho
rū rome mori ↄtigit due ſpes ſpes ingētes impij romani
in ip̄o etatis flore ſucciſſe druſus ⁊ marcellin⁹ ⁊ ſi ambo
in patriā reuecti ābo tñ ꝓcul a pr̄ia Ille in germāia obijt
h̄ baione q̄d nūc tu ne tarq̄no ſuꝑbior tu potentior ſylla
es atq̄ ille cinis exul h̄ dñs puteo lis expirauit Quid mi
nores loq̄r auguſt⁹ ceſar pr̄ patrie extra patriā obijt apd̄
cāpanie nolā. Tiberi⁹ diſpax moribꝫ impio par apud cā
panie imſenū veſpaſian⁹ ac tit⁹ optimi p̄ncipes vt patrē
⁊ filiū dicebat vna ⁊ eadē villa q̄uis ꝓpe extra vrbē tamē
obire at traian⁹ in occidēte nat⁹ in oriēte defunct⁹ eſt. Se
ptim⁹ ſeuer⁹ in affrica humilē habuit originē Eo me ſu/
ꝑbum imꝑtū Eboraci āt in britania ſepulturā Theodo
ſiū in hyſpanijs ortū defunctūq̄ mediolani ↄſtātinopo
lis accepit q̄ iā p⁹ aliūde editū ſibi nōiſ poſſidebat aucto
rem. Quid de alijs dicā ligurgū ſꝑata ꝓfugū circa ſuſce/
pit Eadē circa ſaturnū regē pulſū a filio abeuntem vidit
italis finibꝫ additū hūatūq̄ audijt Affrice lumē haniba
lem tegit vrna bithinica theſeū themiſcodez ſolonē tres
atheniensiū corōas ſic fortūa diſꝑſit vt p̄mū ſthiros ſm
ꝑſis. terciū cyprus ſepeliret imparia tantis cadaueribꝫ ſe
pulchra dies me deficiet ſingulis in morantē neq̄ te hi/
ſtorijs obruere ꝓpoſitū ſz mouere. D. Teneo ſz hos oēs
⁊ q̄ſcūq̄ enūerare alios potes extra patriā defūctos fate/
or ſz volētes nego dolētes arbitror. R. Uñ h̄ tibi niſi q̄
ſtulti omēs ſm ſe alios extimant neq̄ qd̄ ſibi difficile eſt
cuiq̄ poſſibile ſuſpicari p̄ñt Et fortaſſe veteri illi ꝓuer/
bio p̄buiſti aurē bonū ē ꝑgere viuere mori malum/cum
vtrūq̄ poti⁹ bonū ſit. Mō bñ fiat lōganiter atz honeſte
malū vtrūq̄z ſi male ſi flebiliter āt ignaue dicā qd̄ mirerꝫ
qd̄q̄z ꝓuerbio penit⁹ ſit aduerſum ſi q̄ locoꝝ q̄rimoniam

UVA. BHSC. IyR_105

iusta est hanc ego facilius viuēti ꝑmiserim cui⁹ vt cunq̄ forsan intersit q̄renti cui oēs loci cura suꝑuacua ē. Jam iā locis oīb⁹ abituro. D. Tāgis aīm adhuc tñ in patria mori mallē. R. Uolūtas hūana nisi virt⁹ sapīa illā frenz ꝑ seipam indomita ⁊ effrenis ē ꝙ si altius attēdas totū h̄ ad te ꝑtinere fatebere qñ neqz h̄ āpli⁹ eē potes neq̄ ossib⁹ tuis suꝑesse sensus aliquis q̄ discernāt vbi duri⁹ aut mollius cubēt neq̄ q̄ tēdis aliūde facili⁹ ꝑuēisses aut breui⁹ Elegāter anaxagoras ꝑegre moriēs an in pr̄iam referri vellet āicis īterrogātib⁹ nihil necesse est inquit/⁊ adiecit cām vndiqz eñi ad īferos tm̄dē vie est qd̄ rñsum nō mi⁹ ꝯuenit ad celū ascēsuris q̄ assuris ad īferos quib⁹ terra oīs pūcti exigui instar est. D. Utinā domi morerer. R Si illic eēs/esse alibi forsan optares sic eñi habe ⁊ ꝙ viuens debueras disce vl' moriēs ꝑ difficl'e ē vob̄ o mortales morē gerere delicati ⁊ q̄ruli quib⁹ qd̄ hētis oē viiliss/mū est sꝑ ⁊ solū id optimū q̄ caretis. D. O si domi morerer. R. Multa ibi forsan videres q̄ mortē tibi efficerent grauiorē vñ ideo te submotū crede vt reiectis curis oīb⁹ deū solū atz aīam cogitares.

De Morte in pctīs. Ca. cxxvij.

Orior in peccatis. R. Hec iā nec nature nec fortūe sed tua ꝓpria culpa ē. D. In pctīs morior. R. Primū peccare quis te ꝯpulit deinde quis vetuit ꝯmissa diluere postrēo quis nūc ec̄ serā licet pñia īpedit/vsqz ad extremū suspiriū liber ē aī⁹. D. Pctā mea moriēs mecū fero. R. Caue ne id facias venenosū mortiferūqz viaticū depone dū vocat dūqz est qui illd̄ tollat ac deleat vt scriptū ē ꝓiciatqz atz p⁹tergū suū in fundū maris Et q̄ntū discat ortus ab occidēte lōge faciat abs te hāc in horā ne neglexeris q̄ sel' elapsa nō redibit qd̄ licet horis sit quē vt eant sꝑ nūq̄ redeāt In q̄m tñ omissum hora in altera forsan instaurari datū sit At extreme hore negligētia ꝓrsus irreꝑabilis est. Itaqz ꝙ in archanis aīe disputatiōibus inuentū ferunt vite hui⁹ errores q̄i leues quidā lapsus in plano sunt/vnde facile possis assurgere At pecca-

UVA. BHSC. IyR_105

tum mortis grauī ex alto preruptoq3 ſimilimū eſt ruine. Unde facultas nulla ſit reſurgendi huic tāto diſcrimini cui poſt hoc nunq3 ſuccurre valeas nunc occurre dū valles. Et memento non modo quid veſtri dicant ſed quid cicero qui dormientib⁹ in diuinatione ſua diſputans cū vel maxime inquit laudi ſtudent eoſq3 qui ſecus q̄m decuit vixerunt peccatoꝝ ſuorū maxime peniteat. Quid a quodam queſo religioſius Quid vtilius dici poteſt fiat modo quod ꝺr peniteatq3 vel ſero anceps fateor ac piculoſa dilatio ꝛ q̄ plurimos fallit qui purgationē anime q̄ feſtina ymnis eſſe non poteſt ſcientes volenteſq3 ꝑcraſtinam ꝛ in finem trabūt q̄ tempe circumuenti ꝛ artati vicinamq3 morte attoniti nihil de conceptis ꝓpediunt de q̄ q̄m dicunt multa a veſtris haut dubie impūnēs eſt afferre quid hic q̄q3 virgilius ꝛ ipſe teſtis externus dicat quibuis banc deſidiam neglectaq3 confeſſionē notet ex illiuſ ore mirabile vbi apud inferos iudicem illū facit iuſtitiā ꝛ equitate notiſſimum qui vt ipſe ait caſtigatq3 auditq3 dolos ſubijtq3 fateri q̄ quis apud ſuperos furto letatus inani diſtulit inſeram ꝺmiſſa piacula mortem Sed q̄m⁹ uis ꝟ piculoſum adeo ſit nihil tamen deſpatione piculoſius nihil peius veſtre ſalutis hoſtis inuenit cetera em̄ ſuis cuncta remedijs leniuit ꝟ malorū maximū atq3 vltimū abeunte vbi aiam oppreſſit nullus iam remedio locus ē huic ḡ cū ſp tū in fine vehemēti⁹ obſiſtendo q̄ ꝛ tūc vrgere acri⁹ ſolet ꝛ nihil ē reliq̄ q̄ ſalutē ꝺ ſilia cūctādo recias neq3 ꝺ te huic met⁹ arceat nec te pudor dolorq3 delectatōis ꝓpediāt pei⁹ ē nūq3 q̄ ad veſpam expgiſci ꝛ oio q̄q̄ male differt pe⁹ ē mittit. D. Morior abſq3 vlla ſpe R. Male ais imo ꝺo ſpē pectā ſcupa ꝛ ad motā pectoris toꝺ aꝺevlnis āplectere ſtrige ꝺ ſua. D. Magnū ē peccatū meū valde Nullū tā magnū pctm̄ hōis ee ꝓ q̄ṁ⁹ to maior miſericordia dei ſit. D. Quis poterit tot peccata dimittere. R. Et q̄ſputas niſi ille de q̄ ſui hoſtes admirantes litigabāt ꝛ q̄rebat q̄s ꝟ q̄ etiam peccata dimittit. D Quis tantorum veniam merebitur peccatorum.

UVA. BHSC. IyR_105

R Nullus fortasse merebitur aut meritus fuit multis tamen data est gratis ⁊ dabit̃ mõ sit q̃ illã fideliter ac reuerẽter imploret nullã quid̃ esse remissionẽ criminũ ingentiũ ꝑsuadere aliqui vt ꝑhibẽt ꝯstantino ꝑncipe voluerunt at id falsum eẽ non mõ apd̃ vr̃os ꝯstat apud q̃s remissio peccatoris ꝑ baptismũ ⁊ ꝑ pñiam nota est/sꝫ apud paganos etiã fama fuit falsa licet q̃ꝝ morb̃ ideo inefficax erat medicina ꝙ eis mundũ medic⁹ celestis aduenerat ꝓinde nisi mundari a pctõ aĩ⁹ ⁊ deleri posset/iniq̃tas frustra id tociẽs pctõr ille ꝑmũ maxim⁹ postmod̃ vir scissim⁹ ꝑcareretur D Peccati cõsciẽtia spẽ ꝑcidit. R Peccati memoria pñiam ac dolorẽ aĩo afferre dꝫ nõ vtiq̃ auferrẽ sꝫ vos oĩ ex ꝑte fallimini in pctõ feruidi p⁹ pctm̃ gelidi peccando quid exultatis mẽorando ẽt desꝑatis mlti passim peccãt sub spe vẽie ꝯtra vero multi cũ peccauerint veniã desꝑant ⁊ vterq̃ errat nã ⁊ illis ab initio spẽ damnosam pellere ⁊ his in finẽ salutiferã spẽ tenere ꝯsiliũ erat. D Grauẽ culpis mors ꝑcipitat q̃d agam R Quid nisi ꝙ egisse iã ꝑdem decuit vt infaustã sarcinã festinãter abici/as q̃ leuat⁹ ibis plane nõ ꝑcipitaberis ibisq̃ nõ curu⁹ nõ titubãs sꝫ erectus certo ac stabili vestigio ⁊ spe bõa. Age g̃ neu diffidas est q̃ exorat⁹ ab hũeris illã tuis transferat qui g̃uiora iã trãstulit cui nil graue nil difficile ẽ ⁊ q̃uis pigra dilatio excusatõe careat laude nõ caret emendatio sera licet. Sati⁹ est em̃ sero q̃ nũq̃ resipiscere. Confortare respira multos alimĩ ne tartari pauce pie lacrimule reuocauerũt stat dexter ad lectuli tui caput q̃ nõ solũ infcõ illi se mũdare velle rñdit sꝫ q̃driduano iã fetẽti vt surgerꝫ impauit teq̃ eẽ nũc expectat vt mũdari velis ac surgere/non min⁹ ipse hodie q̃ tunc pi⁹ nec solito min⁹ potẽs adhuc q̃ in statu mori velis in te est/adhuc sine pctis mori potes ñ ꝙ pctã non fuerit sꝫ nõ erũt ⁊ si eñi in ꝑterit̃ nullũ ius nisi obliuiõis hr̃e deũ plini⁹ scd̃s existimet hꝫ tam̃ qd̃ ille vir curiosissim⁹ nõ vidit Jus etiã abolitõis itaq̃ facta licet infecta eẽ non possint/ex sacto tñ oriens pctm̃ sic deleri ꝑt/vt iã ampli⁹ nõ sit ita vt scriptũ est q̃rat̃ pctm̃

UVA. BHSC. IyR_105

ꝛ non inueniatur non se peccati vinculis absoluere potē
tie sit humane sed ꝙ pie hōim voluntati cōtritoq; cordi
diuinū nunq̄ desit auxilium. Ca.cxxviij.

De Moriēte solicito q̄d de p̄rimonio ac liberꝫ futuꝝ
Uid de patrimonio sperē q̄d de libris. R Et pa
trimonium dn̄s inueniet ꝛ libris sua sors erit. D
Quid de tantis diuitijs fiet R Ne dubita ne he
redi nimie videant̄ nūq̄ tante erūt q̄n aliq̄d desit de his
tn̄ illa viderit q̄ res vr̄as hasq; tā dilectas opes huc illuc
ioculatura ꝯtorquet. D Quid facient filij. R A ter
reno p̄re de sortes in suā curā celestis pater accipiet non
relicturus vt tu ne orphanos factur⁹ ille eos nutriet ꝛ do
cebit a iuuētute eoꝝ mō dociles se p̄beant/ꝛ vsq; in sene
ctam ꝛ seniū vsq; ad mortē ac sepulchꝝ nō destituet spes
nascentis hōis deus est nō genitor q̄uis diues q̄uis il/
le rexit. Non est edificandū in arena sed in petra oīs spes
de hōie breuis ꝛ caduca est filij ḡ tua spe delusi ponēt in
deo spem suā ꝛ cantabūt cū dauid pater me⁹ ꝛ mater mea
dereliquerūt me dn̄s aūt assumpsit me. Multoꝝ indolē
filioꝝ ꝛ virtutū semē mētibꝫ insitū ꝑntum blāditie extin/
xerunt sicut ex diuerso molliciez sepe discussit orbitas ac
pauptas. D Quo deueniēt opes. R Un̄ venerūt
reuertent̄ h̄ est ad fortune manus Inde rursus ad alios
atꝫ ad alios abit̄e apd̄ neminē diu mansure vage sunt ei
stare nesciūt neq; sint misteria rotundā nūmi formā opi
nati sūt sꝫ volubilitatꝫ iudiciū eē dixerūt q̄dā facete nō in
fitior sꝫ nō min⁹ triāgularis aut q̄drāgularis volubil̄ ha
beret̄ qd̄ attinet ad diuitiaꝝ fluxū q̄ꝝ natura est labi assi
due ac volui/odisse vni⁹ seras arcule crebrꝫ ac varijs po/
ssessoribꝫ delectari siue vt rubiginē motu vincēt siue vt
fallant circuitione q̄ plurimos siue vt cū dn̄is suis de in
stabilitate ꝯtendāt hāc tu igit̄ moriēs l̄ viuēs supuacuā
curā pone qn̄ si locuples moreris. Agnosce fortūe fidem
rarā vsq; ad exitū euita diuitiasq; tibi iā nō necessarias
alijs linq̄ A si paup expedit⁹ ꝓfiscere seu ingētes seu exi/
gue seu mille tibi opes fuerīt modicū ad te oli p⁹ hac v̄o
nil ꝑtinēt nisi ꝙ iopē vixisse securi⁹ qm̄ labo/ M 1

UVA. BHSC. IyR_105

rosa hec vite vel ꝑsidia vl' tormēta mortē ꝙz solicitāt. D. Quid erit de filijs. R Erit vbi viuat tuū nomē si sint boni si q̄ ea ꝺsolatio mortis ẽ nō tor⁹ interūsse videberis in illorū vultibꝫ inqz actibꝫ te sibi redditū āici credēt z gaudebūt Āt si mali ẽ cū cupide deseras q̄s corrigere neq̄isti z corrigēdos ac domādos mūdo tradas ac fortūe neve illos morīes suspires q̄ te mori segnilis suspirāt z forsitan oti⁹ mortuū suspirabūt. D. Quid de opibꝫ. R. Ties ne a te dimisse ñ sint dños repture/expectant exoptant exti/mant neqz tā ō certamie q̄ de ꝓcēptu metuenō piū iam nunc he ditie tue eē desinēt c⁹ āt sit fuke q̄d filios aspicis sciri ñ ꝑt quiō nec optet satis ẽ scire tuas fuisse si fuerant tue z nō poti⁹ illi⁹ rerū dñe trāseuntiū atz mortaliū q̄ fortuna ꝺz sz tuas dico ħ ẽ tibi ad breue tps obsecuras iā vero tpūs est abeūdi cedēdiqz alijs siue illis parūp obseq̄ntur z vicissitudinē suā fuēt vbi ambitiose mori z q̄ stulti quidā fecere tua tecū tumulo vis inferi q̄nz sepulchrorū effossoribꝫ p fuka deniqz iā terre metallicꝫ curā pice celuz tanō teqz ipm cogita. D. Opes mee fugiūt a me. R. Putabas ne māsuras cū fugeret vita cū tu ipe ꝺtinue rapeꝛ D. Quid de opibꝫ meis erit postq̄ mee eē desierint. R. Quid de eis erat añq̄ tue eē incipent. D. Opes tantas linq̄ nud⁹ abiēs. R. Nud⁹ intrasti nud⁹ egredere nō ẽ q̄ō q̄ratis sz est vñ gras agas alieni vsus medio tpe tu⁹ fuit/ nil tuū tibi ꝓpriū sz expleto vsu reposcit alienū ẽ vicinia migrātes aduene vltro si q̄s ẽ pudoꝛ ꝺmodata vasa resti tuūt. D. Deu nil tātis ex opibꝫ mecū fero. R. Auferq̄ntum attulisti vl' mai⁹ q̄ntū ꝛges auferūt. D. Quid impuberes nati agēt. R. Adolescēt si viꝛerit z senescent z ipse suas agēt vias fortunāqz suā z labores vite obibūt inte/ri sub tutela dei erūt z forsan sine patre impubes vixisti

De moriēte anxio q̄d vxor eo mortuo sit acta. ca. cxxix.

Uid dilecta vxor p⁹me faciet. R. Habet forsitā q̄d ad te. D. Quid faciet cara vxor. R. Tuo iugo absoluta vel subibit aliud vl' libera ceruice vagabit vel iam fessa subsistet z quietem solam meditabit. D. Quid aget vxor amatissima. R. Quid cum te euaserit actura sit

UVA. BHSC. IyR_105

cogitas cum tibi subiecta quid egerit nescias magna ps mortaliũ quid doni sue fiat nescit quid in celo agit̃ q̃d ve in terris sit agendum querit Sane quid deinceps agat vxor ipsa eademq; vel maritus alter viderit ad te ampli⁹ cura ista non ptinet. D. Morior ne post meũ obitũ nubat vxor. R. Quedã viuentib; viris nubunt fecit h̃ apd̃ hebreos herodias apud affros sophanis ba apud romanos martia ⁊ liuia q̃muis has duas virorum ꝯsensus ac missus excuset Cur tue vni viro licet mortuo nubere nõ licebit/atqui pauce viuis cõiugib; fidem prestat tu gelido etiam cineri fidem poscis si fida tibi vsq; ad diem vite vltimũ vxor fuit quid in totum ꝯiugalis fidei munus impleuerit. D. Ne secundo nubat vxor metuo. R. Ne primo nuberet magis forsitan metuendũ fuit. Id ad te pminuit hoc ad alterum ptinebit Sic est autem metuenda contemnitis speranda metuitis nil in reb; iusto p̃tio extimatis Maritalis thori duellum securus intrasti nõ cogitans quid piculi adires Id intrare aliũ times. D Nollem fateor vxorem alteri nubere. R. Perfecte quidẽ pudicitie scd̃e nuptie q̃ntum licet fateor vitande sunt s; vitanda magis piculosa viduitas Est vbi nubere non tm̃ pmittit̃ sed optet difficile est formosã solã caste viuere. D. Dulcis alteri ꝯiunx nubet. R. Rare sunt eaꝝ etiam q̃s hõestas dicũt/quib; non sup p̃ntem ꝯiugez alteriam aĩo desponsat⁹ non sit mortalis mihi inquiũt vir est q̃d si h̃ obeat nũ ille mihi aut ille erit aptissim⁹ q̃z virt⁹ q̃z nobilitas q̃z gr̃a q̃z facũdia q̃z fortũa cõciliet. D. Vxor mea nubet alteri. R. Tua quid̃ vxor mime ne tua eñi sit ampli⁹ mors faciet nec mirabere si ꝯiuges sepat q̃ corpis atz aĩe vincl̃a dissoluit. D. Nubet iterũ vxor mea. R. Et romanoꝝ ducũ nupsere iteꝝ vxores fer cõe ẽ cũ maiorib; fortunam. D. Nubet vxor alteri. R. Et romani duces ⁊ p̃ncipes viduas duxere Et sanctissim⁹ rex dauid viduas duas in ꝯiugium duxit/q̃ minoris fuerãt vxores Et fortasse te maior aliq̃s tuã ducet hãc tu illã linq̃ solicitudiẽz qui eo pgis vbi non nubit̃. D. Nubet alteri ducis vxor R Si meliori nupserat gratulare ꝓspitati ei⁹ q̃ amasti

UVA. BHSC. IyR_105

Sui peiori gaude saltē ꝙ tu illi iam notior cariorꝫ futuras sis multe ꝑmos viros nosse ac diligere scdo demū matrimonio didicere. Ca.c.xxx.

De moriente solito post me patrie euenturum sit

Uid p⁹ me de pr̄ia mea erit. R. Bonoꝝ oim̄ patria vna ē ⁊ maloꝝ altera haꝝ cui te asscribi fecerꝫ videto tertia em̄ pr̄ia nulla ē sꝫ diuersoꝝ aut trāsit⁹. D. Quid d̄ pr̄ia mea erit. R. Patria illa q̄ꝫ petꝫ vno sp̄ in statu ē ista qm̄ deseris qd̄ sepe iā diximꝰ n̄ pr̄ia sꝫ exiliū tuñ fuit. D. Quid patria p⁹ me aget. R. Regia cogitatō eē solꝫ q̄d p⁹ se regi⁹ atꝫ vrbibꝫ euētuꝝ sit/q̄lē fuisse legꝫ aut magno illi regi assirie aut romāo illi ꝑncipū maxio ꝑuatā fortūa h̄ cura supeminet qñ v̄o ad vltimū sic affect⁹es vt illā miserie officia atꝫ illd̄ hospitiū doloris vbi rapid̄ vite tp̄s mlt̄is in laboribꝫ ne dicā gemitibꝫ exegisse patriā nūc ec̄ tuā voces. Et vis scire q̄d act̄a sit dicā faciet nēpe qd̄ fecit ⁊ ꝙ faciūt alie. At q̄ īquies tumlt̄uabit̄ dissidebit nouarū reꝝ studia sectabit̄ ⁊ ꝑtiū silt̄ates mutabit dños īnouabit leges vtrūqꝫ sepe in pei⁹ ī meli⁹ raro calcabit ꝑterea egregios ciues attollet īdignos pellet inmerit⁹ ꝑdones erarij colet blādos diligit v̄idicos oderit bonos sp̄net venerabit̄ potētes liberās hostes adorabit defēsores reipublice ꝑseq̄t̄ flebit ac ridebit īaniter/auꝝ gēmasqꝫ nūerabit̄ virtutes abiciet āplexabit̄ voluptates hi sunt mores vrbiū nēo tibi ñ cert⁹ hoꝝ vates fuerit nisi q̄ rure sp̄ vixerit l̄ obscuris auribꝫ atꝫ oculis vrbes ītrauerit. D. Quis p⁹ me patrie accidit. R. Quid solicit⁹ q̄d ne auxi⁹es quitꝙ pr̄ie acciderit tua iā dom⁹ ab īcēdijs a furibꝫ a ruinis tuta erit nihil ad te pestilēs ān⁹ nihil ān⁹ exuberās nihil est⁹ nihil siccitas nihil ībres ac grādies muresqꝫ ⁊ glacies ⁊ niuiū gelu nihil fere ac volucres nihil brut⁹ ac locusta nihil deniqꝫ terre mot⁹ aut frēit⁹ ꝓcellarū nihil ānone caritas nihil hostiū īcursus aut bella ciuilia. D. O q̄s patrie stat⁹ erit seu q̄d d̄mū finis. R. Quisputas nisi q̄ maxīarū vrbiū fuit quiqꝫ oīm erit puluis cīs sp̄si lapides nud̄ nomē possē id īnūerꝫ argumētis oñdere Sꝫ rē tenes Ad summā nihil ab hōie sit eternū nil humanū ꝑter aīaꝫ īmortl̄e

UVA. BHSC. IyR_105

cepta desinent sat defitient structa ruēt pinde q̄d plus equo augeris/quid estuas si in celo eris ⁊ h̄ ip̄m ⁊ mortalia cūcta despiciēs Nā q̄ ad inferos dn̄dunt caritate amissa deū atz hōies deiq̄ opa sil' atz hōim credibile est.

De Studio Fame in morte. Ca.cxxxi.

Uid de me p⁹ fata dicēs hōies. R. Intempestiua solicitudo h̄ a iuuētu te puisum eē debuit q̄lis vero vita hōim talis est fama. D. Quid de me loquit̄.

R Quid de respondeā nisi illud doctissimi atz oim̄ eloquētissimi ciceronis q̄d de te alij loq̄nt̄/ipsi viderint sed loq̄nt̄ tn̄ sermo āt mīs ille ⁊ angustijs cingit̄ his r̄gionē q̄s vides/nec vnq̄ d̄ vllo ꝑhēnis fuit/⁊ obruit̄ hōim interitu ⁊ obliuiōe posteritatis extinguit̄. D. Quid de me dicent hōies q̄ p⁹ me nascent̄. R. Dicerē aliter istā q̄ cicero si me dici posse credere q̄d āt inq̄t interest ab his q̄ postea nascent̄ ꝑmonē fore de te cū ab his null⁹ fuerit q̄ añ te nati sunt vnū addidit ꝙ tūc forsan dubitabile forsan falsum nūc certissimū ⁊ absq̄ vlla ꝓrsus hesitatōe ꝟissimū est q̄ nec pautiores inq̄t ⁊ certe meliores fuerūt viri nam quid ē oro iā q̄ dubitet nunq̄ q̄les fuerit fut̄os hōies ita pei⁹ īclinata oīa ruineq̄ ꝓxīa. Cur ḡ mirabilis ignotoꝝ atz impariū dcā metuere cū excellētiū ac notoꝝ opīones ac ꝟba ꝯtēpserꝫ. D. Que mihi fama erit extincto. R. Facile melior q̄ viuēti cū siluerit liuor. Raro em̄ vite hōiez supstes inuidia ē vt āt virt⁹ radix ē gl'e sic pecerptrix iuidia vtq̄ liuid⁹ pollex pn̄s īpedit sic amot⁹ ꝟe laudis restituit incrementū. Itaq̄ multis busti limē inuidie in acceptū magne gl'e vestibl'm fuit. D. Quā me lōga manet fama. R. Lōga forsitā vt vos longū dicitꝫ ꝟe āt apd̄ vos nihil ē longū/vt ꝟo nō mō lōga sint oīa sꝫ eterna sola virtus efficere potēs ē p̄cipueq̄ iusticia de q̄ scriptū est In mēoria eterna erit iust⁹/qd̄ vt potuit poeta vr̄ exp̄ssit vbi ait. Sꝫ fama extēdere factis h̄ virtutis op⁹ est. D. Quali p⁹ obitū fama ero. R. Quid refert quale sit ꝙ mox vel nescies vel ꝯtempnes Quid ad te hōim flat⁹ dū tu flatu cariturus sis spirantē vesti delectariq̄ auris non miror ad defunctū stupeo. D. Quid de me p⁹ obitū. M iij

UVA. BHSC. IyR_105

dicetur. R. Et quid putas nisi ꝙ me,eberis bonū malū multū parū nihili quibusdam mendax sed in pluribꝫ verax fama est alioquin longa vtiq̄ non est diuturnitatis fundamentū veritas rumosum atꝫ imbecille mendatiū. D. Qualis mihi post exitū fama erit. R. Qualis añ exitum fuit vita nec minꝰ in exitu de h̄ ḡ oē tpūs p̄teritū sed in p̄mis p̄ñs hora viderit sic em̄ hēto quali q̄sq̄ dignus fama fit pꝰ mortē nulla re meliꝰ q̄ꝫ morte cēseri q̄ ꝓprie cū multos ꝑ omnē vitam in glorias ⁊ obscuros sola dictu mirabile mors illustrauit.

De Moriente sine Filijs. Ca. cxxxij.

Jne filijs morior. R. Eo alacrior debes mori atꝫ expeditior ꝓficisti/nil pꝰ tergū linquēs qđ te vellicꝫ ille ingēs morientiū dolor cessat ex ꝯmiseratōe oriens deserē de ꝓlis īmature p̄sertim ⁊ paterno p̄sidio indigētis ꝑq̄ etate inopiāq̄ ꝯsilij ⁊ iiurijs ⁊ casibꝫ mlt̄ꝫ exposite. D. Nati q̄s optabāq̄ sup̄stites p̄cesserunt. R. Hēs ad q̄s ire cupias non a quibꝫ doleas abire nō exiguū solamen. D. Mors acerba filioꝝ orbꝫ vt morior cogit. R Hoc si miseꝝ cēses quid ē ꝙ vl̄ orbū mori cogat l̄ vixisse coegerit tñ vñ tibi filios eligas ingenuoꝝ iuuenū tanta sit copia eo fortassis obseq̄ntiores ⁊ tui amātiores habiturꝰ q̄ꝫ q̄s tuo de sanguīe genuisses ꝙ illos q̄dā hos certo iuditio q̄siuisti filij illi añq̄ꝫ noti āt ⁊ dilecti ⁊ electi anteq̄ꝫ filij. Jtaq̄ totū illi h̄ nat̄e hij bñfitio tuo imputēt ꝙ filij tuo sint vñ ⁊ sepe hec fuerit fausta successio cui tuto non mediocer tm̄ p̄rimoniū ꝫ sūmū imp̄iū crederet. Nosti ⁊ Juliꝰ cesar ꝓle carēs sibi augustū ille tyberiū pene inuitꝰ quiđ vt pꝰ nerua vulpiū trayanū ille heliū adrianū vt is rursus anthoniū piū Jlle marcū aureliū sibi filiū fecit fecissetq̄ ille aliū quēcunq̄ felitius q̄ꝫ ꝯmodū genuisset nulli ꝯmodū cunctis incōmodū vnicū tanti patris infortuniū vnūq̄ ex paucis romani imp̄ij ꝓbrū ingens atꝫ optissimū argumentū q̄nto adoptio sit felitior genitura/ꝙ cū p̄mi exordine diu ac feliciter in passent h̄ tātorum vestigijs ducū spretis iter deuiū ingressus breui ⁊ ñ imp̄io sed tirannide cū rē. P. Fedasset misero quidē sed

UVA. BHSC. IyR_105

se digno fine ꝓcubuit publicũq; ludibriũ in se vertit Jã inde preterea añ hos longe scdm illud fulmen belli punici maleũq; carthaginis affricani illius magni filius indecus gẽtis assumpserat h̃ scz fato vt q̃ vrbẽ cõcusserat auus hãc nepos eius euerteret/vt florus ait historicus exemilia incorneliã familiam translatus vtriusq; decus vltimũ fateor non minimũ ex his vides qm̃ nec tibi nec ꝑncipi deesse filius põt qdq; est optimũ bonũ bona nisi desit electio q̃ ⁊ si adsit talẽ tibi fortasse filiũ dabit qualẽ non dedisset vxor ⁊ votiuũ matrimonij effectũ ꝯiugalis expeditus vinculis inueneris sic nature defectui lex prouidit. D. Quomodo nũc domui mee disponã orbis morior. R. Magnã vero pietatis magnã laudis oblatam tibi materiã ne respuas viaticũ. Et q̃ filijs forsan ingratis ac male cumulaturis vl' qm̃ vterq; mos est in vsus pessimos versuris breuiq; omnia ꝓfusuris conferre decreueras confer honestius confer vtilius stabiliusq; ꝑgami quidẽ rex attalus ppl'm romanũ nec egentẽ certe ⁊ asiaticis ꝓfecto diuitijs corrũpendũ testamẽto sibi heredẽ fecit ego tibi aliũ ppl'm quẽ instituas ostendã huic te amicorum huic egentiũ turba circũstat ex vtraq; tibi filios adoptare ꝑmitteris q̃rum alij te digressum dulci secũ cõmemoratõe detineãt alij te q̃ ꝑgis pia ꝑcũ festinatõe ꝑueniat vt q̃ h̃ erogauerꝫ illic cẽtuplicata reꝑias fenus vberrimũ certissimũq; viaticũ iter istud acturis. D. Moriẽti mihi nullus est filius. R. Quid si multi eẽnt an ex his tibi seu custodẽ dom⁹ ac pecunie q̃ tua certe ampli⁹ non erit eligeres seu in prelio mortis adhletam ipm q̃ certe mortalẽ seu deniq; comite ad sepulchrũ vltra em̃ nec te quidẽ tui ꝯmitteret nec metellũ sui breuis a lecculo mortꝫ ad sepulchꝝ via est q̃d refert an h̃ sol⁹ iaceas an ibi friuole ꝓrsus ⁊ inepte causas filios optãdi nã si millis vt vulgo dr̃ ꝟuari ac ꝑpetuari tuũ nomẽ optabas/ipe q̃ vulgariter fallebaris siquidẽ filioꝝ obscuritas ꝓfecto creberrima ne illustrare ipsa vtiq; nec ꝟuare paternũ potest nomen. At ꝑrara filioꝝ claritas vt ipsos sꝑ filios claros facit sic ꝑntes interdũ in vicinitate sua cõtigit obscuratq;

UVA. BHSC. IyR_105

si minora sol desideria q nunc̄ euidentius q̄ in Julij cesaris patre cognoscit quem pene ignotū filij splendor fecit. Et ad summā quisq̄ in sui nōis spem reponit rem ptenuem labilemq; in vase fictili locat ac rimoso q̄q; est inconsultius non suo t maioris apud vulgus q̄ apd doctos precij neutris tamē ptempnere sed cū honestius tum certius locandā in suis incorruptibilib⁹ vasis ac solidis in virtute ppria in reb⁹ gestis in litteris. D. Sine natis morior. R. Non sunt in q̄s tue sese spergant/ cure/ in te verse oēs q̄ instructior liberiorq; digredere te vnū respitiens te metiēs scis q̄ miser t q̄ felix moriare nec incertus moriaris/an vel miserie sic addens vl felicitati detrahendum tue aliena turpitudie seu fortuna Et si enim alijs aliter videat in q̄ū ege snīa sum ꝓnior vt magnis tñ visum scim⁹ eē phis filior⁹ euētib⁹ inminuit paterna felicitas imbecille bonū q in crastinū pminet t pēdet ex altero/q si opinionē hāc admittim⁹ q̄d hinc fit intelligi dubitare em̄ nequit/quin multi felitius obituri fuerint si sine filijs obijssent.

De moriēte q metuit insepultus abici. La. cxxxiij.

Insepultus abitiar. R. Altilib⁹ inuides an feris an piscib⁹ nā si metuis tibi baculū seu custodē iuxta te poni iube q a cadauere depellant. D. Ludis in malis meis nam pfecto nil sentiam. R. Quid g̃ times/qō non sentias nam si sentias pbes sentientem em̄ sepelire necare est. D. Inbumatus iacebo. R. Tu nisi te tellus preserit illā pmes te nisi terra ꝓterit celū teget. Notum est illud celo tegit qui non bz vrnā/illudq; notissimū facilis iactura sepulcbri facilis in q̄ sit vt nullo facilior. D Inbumatus ero graue dictu. R. Dicto nescio re autem profecto leuissimū multoq; tolerabilius sepulcbro exui q̄m domo q̄m lodice q̄m sagulo. D. Inbumatus ero fedum visu. R. Fedum fortasse alijs tibi autem nibil minus. Omne quidem sepulturam non nisi viuor⁹ cā instituta esse doctor⁹ bōim auctoritas t res ipa ꝓsentiunt. Idq; sic esse sepulcbror⁹ spēs iuditia est que introrsus

UVA. BHSC. IyR_105

inculta ⁊ horrida rud incolis suis saxum obicit exterius multa impēsa ⁊ artificū ingenijs elaborata marmoreas spectantibꝫ atꝫ aureas ꝑtēdit imagīes. D. Insepult⁹ ero turpe aspcū. R. Parū ne oro negotij tui hēs in suscipias alienū ꝓuideāt q̄s res tāgit hāc em̄ t̄pitudinē nō videb. D. Insepult⁹ linq̄r miseris. R. Et magn⁹ pōpei⁹ tantus vir insepult⁹ iacuit imo nec iacuit sꝫ iactat⁹ ē fluctibꝫ obrutusq̄ꝫ. Neq̄ꝫ adō te delirū reor vt opīone tua fact⁹ ille felitior sit sepulchro sic̄ nec coliga ei⁹ marc⁹ crassus īfelitior ꝙ qui eū sepeliri iuberꝫ nēo affuit In reliq̄s em̄ pene pares exitu fuerunt nisi ꝙ crassi caput vt ditissimū auarissimūq̄ꝫ oīm decebat auro graui⁹ fuit ꝓuatū tñ vtrūq̄ꝫ ludibrio nisi forte tercius horū collega felitior ꝙ altissimi atꝫ pulcherrimi collesu in ṽtice sit⁹ oñdit̄ celsa etiā tēpla despectās bello quid̄ fortunatiorē fateor busto regē sic h̄ saxum illo pulchri⁹ fateri oꝑtet nō feliti⁹ q̄ em̄ ista felicitas non sentiētis seu saxi seu saxo abditi alioq̄n si sepulchro felix fit nēo felicior māsolo. D. Inhumat⁹ nat⁹ ero. R. Inhumati eēnt paul⁹ emilius ⁊ claudi⁹ marcell⁹ tales viri nisi hostis illos infestissim⁹ sepelisset admiratōe virtutis/nisi fallor ⁊ verecūdia vict⁹ nō pietate vlla q̄ in illi⁹ viri p̄cordijs nulla fuit/vt sepulturā ego illā pene inuisam futuram ipsis arbiter sepultis ⁊ si eis optio data esset inhumatus se iacere maluissent Insepult⁹ q̄ꝫ cyrus iacuit persarū rex/neq̄ꝫ id sibi neqꝫ vter stithicus infamie fuit/sed cruēti mores quibꝫ acerrimā illā exꝓbrationē iniuriamq̄ꝫ ꝓmeruit. Quid vero nunc singl̄a nuda cadauera colligo ⁊ l̄ romāos ꝑncipes vl̄ externos reges non solū sepulchri vltīo ⁊ optato quid̄ sꝫ iani hōre spoliatos quin etiā lateros discerptosq̄ꝫ ⁊ mēbratī sꝑsos vt īuidiosū dicerēs integro cadauere iacuisse cū obuisent̄ aīs inhūatarū strages gentiū atꝫ vt ita dixerī insepult⁹ orb̄ nēpe cū ipso q̄ꝫ dicebā. Cyro ducēta ꝑsarū milia ⁊ cū crasso sedecī florentissime legiones ⁊ ad canās romāorū ciuiū ac sotiorū octogintaq̄nq̄ꝫ ⁊ eo āpli⁹ milia q̄nq̄ginta sex milia penorū hyspanorū ligurū ⁊ gallorū ad metaurū amnē ipso cū duce hostiū ⁊ ad aq̄s sextias id ē loco nomē ducēta theu

UVA. BHSC. IyR_105

tonum haut ꝓcul ex alpibꝫ vtrobiq; duce manio centum
q̄nq̄ginta milia vt q̄dam auctores sūt ⁊ q̄ min⁹ dicūt sex
aginta nō āpli⁹. Cimbroꝝ milia īsepulta iacuerūt Apd̄
philippos v̄o regū gentiūq; oīm auxilia ⁊ ytalici sāguīs
flos vigorq;. Sic placitū sup̄is bis sepulcro carēs cam
posq; hermonios ferasq; ⁊ vultures īping uarūt quid ad
egates īsulas deleta cartaginensiū classis q̄d massiliēsiū
añ port⁹ sui hostia inq; ip̄e fidel' pr̄ ꝑspectu q̄due sup̄ yta
los labores loq̄r classis atheniensiū añ vrbē siracusiā de
mersa q̄le habuit sepulcꝝ Sileo salaminē ⁊ marathonē
trecētaq; milia illic fusa ꝑsaꝝ ⁊ si alij duplo āpli⁹ dimicāt
trāseo hebreoꝝ ꝯflictatōnes stitarūq; ⁊ amazoni dū ara
būq; ⁊ parthoꝝ p̄lia at medoꝝ p̄tereo alexādri macedo/
nis in oriēte victorias stragesq; illas inermiū ppl'oꝝ pe
stes taceo tl'es sepe vt cadauer carū licz abstraxisse parūꝑ
pietas fuerit. Incursus q̄z ꝓpentū atz in maniū beluarū
q̄rū īpetū dice archus docet vt ait cicero q̄dā hōim gña
eē ꝯsumpta tēpestates p̄terea ⁊ cottidiana naufragia nā
q̄ flāmis ꝑeūt nō egētes busti dixeris omitto furores do
mesticos ītestināq; discordiā de q̄ dictū est bellū ciuile se
pulchra vix duabꝫ p̄stare p̄t qd̄ de externo veri⁹ ec̄ ē bello
nec ruinas vrbiū seq̄r troye Iherosolime carthagīs corī
thi numaciē ac sagittī aliarūq; multarū vbi mag̃ ꝑsciuiū
murꝫ opp̄ssa labētibꝫ ⁊ sic p̄rie ꝯsepulta ē. Mitto d̄niq;
terre mot⁹ quibꝫ multi sepe mortales obruti ꝓ sepulchro
totū irē matrꝫ vterū habuerūt qd̄ cū olī nup̄q; crebrū ma
lū fuerit diuersis in locis nusq̄ tñ q̄ in asia in signi⁹ vbi
duodecī vrbes vno die horrificis terre hiatibꝫ haut me/
morant' hec tñ multa dixerī vt ridiculū tibi metū eripiā
q̄ morte magis damnū metuis sepulcri atz illd̄ huic vni
corpusculo deesse fers grauiter ꝙ tā multis hōim ⁊ bella
torū ⁊ ꝙ fuit digni⁹ scōrū insup̄ milibꝫ defuisse ꝯptū ē. D
Defuncto mihi terra negabit' p̄durū. R. Non id durum
sed tu mollis q̄ nec sentiēs ledi q̄as. D. Mortuo mihi
terra negabit' indignum. R. Quid ita/illa ne tibi igit' an
tu illi debut⁹/atq̄ terra tibi fortasse negabit' non tu terre
poterit bustū tibi casus aliquis vl' iniuria hostilis eripe

UVA. BHSC. IyR_105

tu e terra veniens in terra redeas oportet Id tibi dñi tui
[illegible] pdictũ falsum [illegible] pt. D. Non me gremio tellus te/
get. R. At tu [illegible]ã teges nudo corpe quid ad te/plus h̃ p⁹
mortẽ ptinebit q̃ nunc ptinet/vbi olim vnguiũ aut cri/
nium excrementa vbi febris erutũ sanguinẽ vbi deniq3
puerilis tunice seu fascie infaustilis fragmentã dimiser3
an oblitus es forsan theodori cyrenei apd̃ tuliũ eligans
rñsum cuicũ lisiniac⁹ rex mortẽ crucis vt augaror mina/
retur. Istis q̃so tnquit ista horribilia imitare purpuratis
tuis theodori quidẽ nihil interest humi ne an sublime
putrescatte nisi tellus sinu excipiat ac supficie sustinebit
hincte gramina nescient hinc ornabũt flores leti hospi/
tes hincte imbres madefaciẽt hinc sol vret huic glacies
stringet hinc mouebit aure ꝛ fortasse naturali⁹ fuerit vt
compactũ ex q̃tuor elemẽtis corpus in totidẽ resoluatur
D. Inhumatus linquar horridũ auditu. R. In opini/
one horror non in re qñquidẽ apud alios horridũ terra
tegi pulchrũ igne consumi/qd̃ maioribꝫ vr̃is visum sci/
mus apud alios pulchrũ afferis aut canibꝫ laniari innu
meri de hac re gentiũ ritus q̃s curiosius a crisippo colle/
ctos strinxit cicero. Tu nuda iacebis humo Ast illũ pre
met lapis horridus Illũ puteres glebe obruet illũ mer/
sum voluent. Uñ illũ venti pendulũ agitabũt grãdo fe/
riet lacerabunt corui deniq3 ptiosissime cõditos ac vela/
tos purpura vermes rodẽt q̃d nã ꝟo h3 ãpli⁹ q̃ marmore
tegit̃ at3 auro q̃ qui flens apud poetam ait. Nũc me flu
ctus h3 versantq3 in littore venti. Et si ille erroris publi
[illegible] morẽ sequens initi sibi terrã oret nisi forte nũc etiã fa/
[illegible]lis acq̃escat ãnilibꝫ centũ ãnorũ erroris aĩas insepul/
[illegible]ũ hõim certa tartari ampnis ripã quas sanantiq3 ac
[illegible]giosa mens respuit. D. Bustũ mihi patriũ eripit̃. R.
[illegible]trius cespes si r̃linquit̃ bñ est habes qd̃ tibi photion
[illegible]ir magnus inuideat/quẽ ciuem de se aliter meritum in
[illegible]rata athenarũ vrbs defunctũ q̃3 suis finibꝫ expulit inau
[illegible]dita crudelitas. D Insepultus abitiar R Ageres tu
[illegible]as curam hanc linque viuentibus. Laus deo.

UVA. BHSC. IyR_105

UVA. BHSC. IyR_105

UVA. BHSC. IyR_105

UVA. BHSC. IyR_105

UVA. BHSC. IyR_105

UVA. BRSC. LyR_105

389.

PETRARCHA
DE
Remediis
Vtriusque
Fortunae.

RARO

Biblioteca de Santa Cruz
IyR 105

UVA. BHSC. IyR. 105

PETRA·DV TRIS·FOR
JVA. BHSC. IyR_105